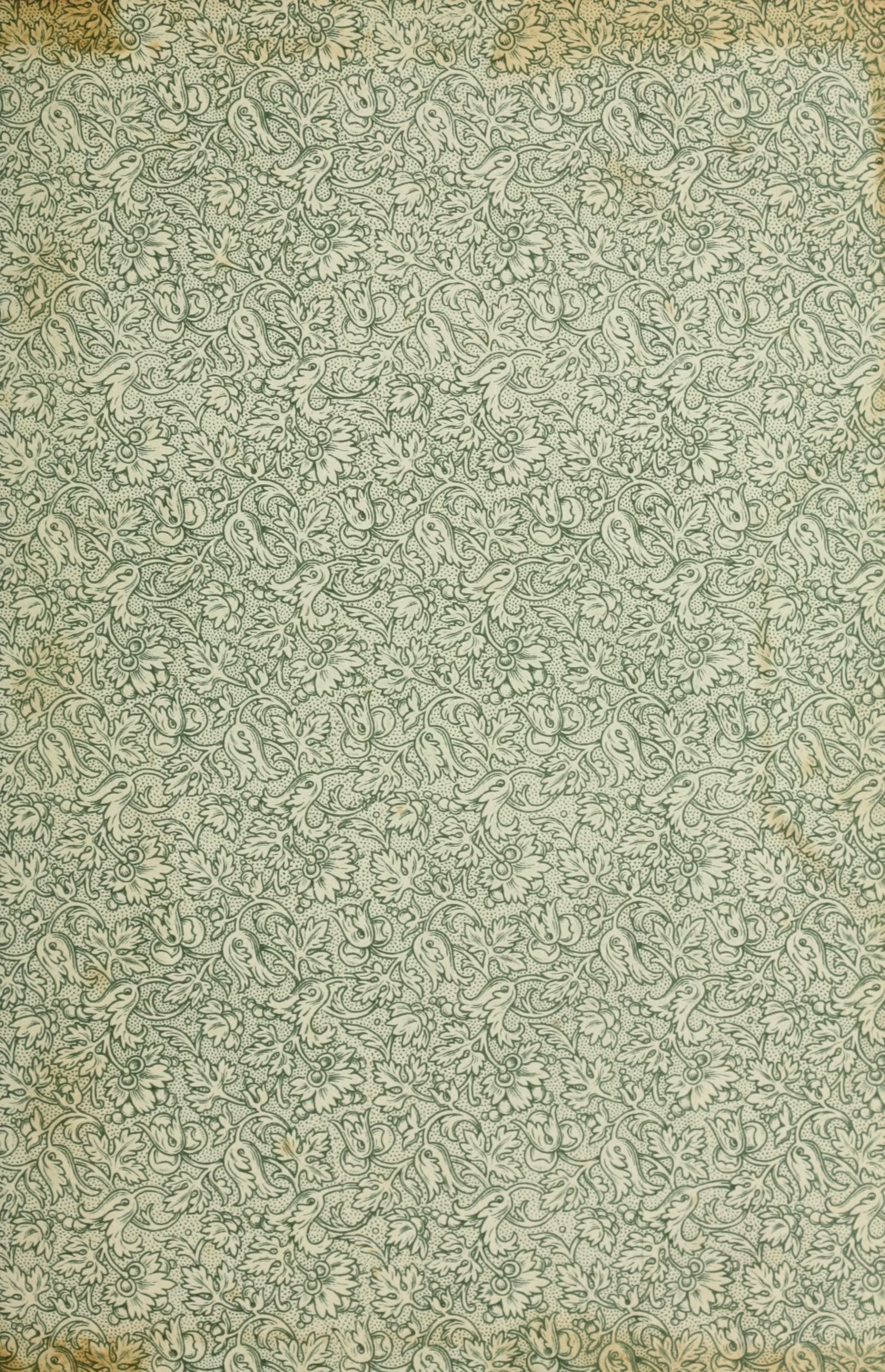

مؤسسی: ابن السری
مصطفی نامق

مدیری: ابن السری
احمد جودت

آشیان

أدبی علمی، سیاسی، اجتماعی، فنی، اخلاقی هفته‌لق مجموعه‌در

پنجشنبه

برنجی سنه — نومرو ١٤ — ایکنجی جلد

٢٣ ذی القعده ١٣٢٦

٤ کانون اول ١٣٢٤

مهرسز نسخه‌لر ساخته‌در

استانبول

محل اداره‌سی: جغال اوغلنده دائرهٔ مخصوصه

آرتین آصادوریان مطبعه‌سی

١٣٢٤

LIBRARY
APR 7 1965
UNIVERSITY OF TORONTO
973561

اسبوع سیاسی

بو هفته‌نك اك مهم حادثهٔ سیاسیه‌سی اوستریانك صوك درجه فعالیتله اجرا ایتدیکی تحشیدات عسکریه‌در . اوستریا محافل سیاسیه‌سنك ابتدالری بوسنه و هرسکده آسایشی محافظه‌یه معطوف بر تدبیر احتیاطی اولمق اوزره اعلان ایتدیکی بو تحشیدات بالخاصه شو آره‌لق اودرجه واسع بر مقیاس داخلنده اجرا ایدلمکده درکه اعلان الحاقی متعاقب ایمپراطور فرانسوا ژوزفه عرض تشکره کیدن هیئت مخصوصه‌دن صوکره تدبیر احتیاطینك بو درجه‌سی اندیشه‌یی موجب اولمق طبیعی ایدی . ذاتاً اوستریا دیپلوماتلری ده ایلك اوکجه کیفیتی تکذیب ایتمش ایکن بالاخره اوستریا و مجار مطبوعاتنك اعترافلریله‌ده میدان تحققه چیقان حقیقت اوکنده صوصمقدن باشقه برشی یاپه مامشلردی . بوکون بوسنه و هرسکده ، صربستان حدودنده ، دالماچیاده اوستریا مهم مهم قوتلر تحشید ایتمش ، بالخاصه صربستان حدودی هر احتماله قارشی طوره‌جق درجه‌ده تحکیم ایدلمشدر .

بو تحشیدات کیمه قارشی اجرا اولنیور ؟ شوراسی محققدرکه اوستریا بارون دارنتالك حرص و غیرتی یوزندن دوشدیکی کریودن قورتولمق چاره‌سنی تحری ایله مشغولدر . بوسنه و هرسك قطعه‌لرینی ضمیمهٔ ممالك ایتمکله اوحوالی‌یی یالکز سیاست استیلا ایتمش اولیوردی . ادارةً ده فتح ایتمش اولمق ایچون اوراده ساکن بولنان اقوام مختلفه‌نك آمال و تمایلات طبیعه‌لرینی و یانه‌قابینه‌سنك افکار سیاسیه‌سیله تألیف ایتمك لازمدی . حالبوکه صرب پروپاغاند مأمورلرینك تشویقاتیله آیاقلانان اسلاولر بوکا برنجی درجه‌ده مانع تشکیل ایتمکده ایدیلر بناءً علیه بوسنه و هرسك قطعه‌سنده موجودی یوز بیکه ابلاغ ایدیلان قوهٔ عسکریه منحصراً بو اسلاولرك قوباره‌جقی عصیان داخلی‌یی اطفایه مأموردر . انجق صربستان و قره طاغ حکومتلرینك اوته‌دنبری کمال اصرار ایله تعقیب ایتدکلری تعویضات ماده‌سی

حسن نتيجه‌يه اقتران ايتميه‌جك اولورايسه بوايكى حكومتك برتشويق خارجى ايله حركات تجاوزيه‌ده بولنملرى‌ده محتمل اولديغندن اوستريا اركان حربيه‌سى بر تدبير احتياطى اولمق اوزره هرايكى طرفدن تجاوزه اك زياده معروض بولونان نقطه‌لرده‌ده كافى‌درجه عسكر طوپلامق لزومنى حس ايتمشدر .

فى‌الحقيقه اوستريا حكومتى بوكون پك نازك ، پك مشكل برموقعده بولنيور . باخصوص بعض محافل سياسيه‌نك تصور ايتديكى اوزره‌دولت عليه بلغارستان ايله عقدائتلاف ايده‌جك اولورسه اوستريا بالقانلرده روسيه‌نك اوته‌دنبرى آرزوايتديكى دائرهٔ انفراده كيرمش بولونه‌جقدر . اوستريا حكومتى هوفبورغ سراينده فرديناندە اجرا اولونان محتشم رسم‌قبوللرله خاضرلاديغى قيمتلى برامللك بوصورتله آجى برسنك‌عاقبته چارپديغنى اصلا آرزو ايتمز؛ چونكه اويله برحالك توليدايده‌جكى شاشقينلق ايچنده سلامت محاكمه‌نى‌ده غائب ايده‌رك لزومندن فضله بر آديم آتمق وكرى آلەمیه جغى بو آديمى تعقيب ايده‌جك سريع آديملرله برفلاكت‌حربه آتلمق تهلكه‌سى واردر؛ بناءً‌عليه حدود بوينده صوك درجه قوتلى بولنه‌رق قاپيسى اوكنده‌كى كوروولتولرى هرزمان باصديره بيله‌جكنى داخلده ؛ خارجده هركسه اكلاتمق ضرورتنده‌در .

صربستان وقره طاغ حكومتلرينه كلنجه؛ بالقان حادثاتنك ابتداى ظهورنده صرب وقره طاغ افكار عموميه‌سنده كوستردیكى آثار هيجان وغليانه تبعاً ايكى طرفده مطبوعاتك، رجال سياسيه‌نك، حتى روساى حكومتك نقدرطاشغين بيانانده بولوندقلرى معلومدر. انجق اوروپاده سياحتنه ختام ويره‌رك بودفعه مملكتنه عودت ايدن صرب خارجيه ناظرينك حساب ويريركن قوللانديغى لسان مأيوسانه صربلرى دائرهٔ حقيقته ارجاع ايتمش اوله‌جغى ظن ايديليور. هرحالده بالقانلرده انديشه ايديلان تهلكهٔ حرب صرب وقره طاغ اهاليسنك افراط غليان ايله حدودى تجاوزه حكومتى مجبور ايتمسندن ظهوره‌كله بيلير؛ اوروپا بوحقيقتى دهااول تقدير ايده‌رك وقتيله يونان حكومتى نزدنده‌اجرا ايديلان تشبثه شبيه برحركت‌مشتركه‌يه لزوم كورمش صربليلره اوصلو اوطورملرينى ، عكس حالك مسئوليتى تماماً

کندیلرینه راجع اوله‌جغنی اخطار ایتمشدی لکن صرب رجال حکومتنك واخیراً روسیه خارجیه ناظرینك دیدیکی کبی صربستان وقره طاغك طلب ایتدیکی تعویضات اونلر ایچون حیات وممات مسئله‌سی دیمك اولدیغندن عکسی برنتیجه تحققی حالنده ایکی حکومتك حدود بوینده عسکرینی ، بوسنه وهرسك داخلنده حسیات ملیه اعتباریله کندیلرینه مربوط بولنان اهالیلری برتجاوز وعصیانه سوق ایتمسی محتملدر .

بویله بر سرسریلکك نتیجه‌سی نه اوله‌بیلیر؟ روسیه بوکا قارشی صربلیلری آچیقدن حمایه ایدرمی : اوستریا ایله مناسباتنه عارض اولان کرکینلکدن طولانی ایتالیا حکومتی امانولك قائن پدرینه برجمیلهٔ حمایتکاری کوستریرمی ؟ بونلری هنوز کستدیریله‌میور ، هرحالده روسیه‌نك حربه فعلاً اشتراك ایده‌میه‌جکی واتفاق مثلثك بویله بر تهلکه‌لی اویونه مانع اوله‌جغی ظن اولنیور . کرچه صرب و قره طاغ عسکرلری متحداً حرکت ایده‌جك اولورسه اوستریایی بر پارچه دوشوندیریر ؛ فقط نتیجه‌ده اوستریانك غلبه چاله‌جغنه شبهه ایدلمز ، صربستانك تفاخرملیسنه رغماً نه‌درجه ضعیف اولدیغنی اوستریالك انی بیلیر . یالکز براحتمال واردرکه اوده ترکیه . صربستان وقره‌طاغ حکومتلرینك توحید آمال ومنافعه یول بوله‌رق برلشمسیدر ؛ بواحتمال اوستریا حکومتی ایچون محقق برفلاکت تولیدایدر . حتی داخلده بیله برچوق عصیانلر ، قاریشقلقلر چیقاره‌بیلیر ، فقط بالقانلرك وضعیت سیاسیه‌سی وبالقان حکومات صغیره‌سنك آمال ومنافع اساسیه‌لری ایجابنجه اویله براتحادك شیمدیلك امکان داخلنده اولمادیغنی اعتراف ایتمك ضروریدر .

اوستریانك تحشیداتندن بلغارلرك استخراج ایتمك ایسته‌دکلری معنایه کلنجه فرقه منازعاتنك بحرانلری آره‌سنده حاللری اوستریالیلردن پك فرقلی اولمایان بلغارلر بوسنه وهرسکده‌کی سوقیاتی باب عالی‌یه قارشی برنمایش تهدیدکارانه طرزنده تلقی ایتمکله یا آلدانیورلر ، یاخود مغالطه‌یه بوغه‌رق مقصدلرینی تسهیل ایتمك ایسته‌یورلر . ویانه قابینه‌سی بوکون ایچنده بوواردانوب طوردیغی موقع مشکلدن برحرب ایله چیقمق طرفداری دکلدر . اویله برحرب اوستریانك آتیسنی محو ایدر ،

اوستريا ديپلوماتلرى ينه وسائط سياسيه يه مراجعت ايده رك استحصال مقصده چاليشه جقلردر . روسيه نك حادثات اخيره يى بهمه حال قونفرانسه كوندرمكده كوستر ديكى رووى اصرار ، ايتاليانك اتفاق مثلث عليهنده رسماً قوللانديغى لسان ، بالقان اسلاولرينك روس حمايه سنه كووه نه رك طاقندقلرى طور خصومت ، تركيه ده اوستريا ومجارستان صنايعنه آچيلان حرب اقتصادى ، آيرى آيرى بر رغائله دركه اوستريا ، حربه قرار ويرمه دن اول بونلرك طوپ وتفنك سسلرى آره سنده آله جغى وضع وشكلى دوشونمكه مجبوردر . بناء عليه اوستريانك تداركات وتحشيداتى نه قدر مهم اولورسه اولسون برفكر تجاوزه مستند اولديغى ادعا ايديله مز ، ويانه قابينه سى حدودلرينى ناكهانى تعرضلره قارشى محافظه آلتنه آلمق ايچون بوكا لزوم كورمشدر ؛ اوسترياليلر بوبابده نه قدر سرعت وفعاليت كوسترير لرسه اوقدر قازانيرلر ، ايشته اونك ايچوندركه وقتيله كيجه لرى كيزلى كيزلى اجرا اولونان تحشيدات وسوقيات عسكريه شيمدى ميدان علانيه چيقارلمشدر .

خلاصه اوستريا حكومتنك تحشيداتى بزم ايچون جاى انديشه اوله مايه جغى كبى صرب وقره طاغ حكومتلرى خارجدن برتشويق كورمدكلرى وخيالاته قاپيلمايه رق عاقلانه ، دوراندیشانه برمسلك تعقيب ايتدكلرى حالده كنديلرى ايچون موجب تلاش اوله ماز . صوك زمانلرده ايزوولسكينك بيانات حكيمانه سى ، ايتاليا حكومتنك بالقان حكومتلرينه قارشى اولسه اولسه برمظاهرت سياسيه دائره سندن چيقه ميه جغى سويله مسى بو ايكى كوچوك حكومتى واهى اميدلره دوشمكدن قورتارديغى ده روايت ايديليور ، بوخبر تحقق ايدرسه بالقان مسائلى ساكن وسالم بردورهٔ ائتلافه كيرمش صاييله بيلير ، روسيه حكومتنك نوطه سنه ويانه قابينه سنك ويرديكى جواب محرم طوتلمقده اولمقله برابر آژانس تلغرافنامه لرى برمنبع موثوقدن استخبار ايتدكلرينى باليان بوجواب حقنده ائتلافكارانه تعبيرينى قوللانيورلركه بوحال اوستريانك ده مسلك قديمنى تبديله قرار ويرديكنى كوسترييور ؛ اوستريا ديپلوماتلرى خطاى سابقى اعتراف ايتمكله بعض فداكارلغه ده قاتلانمق لزومنى حس ايتمش اوليورلر ، يالكز بوفداكارلغى صربستان وقره طاغ كبى ايكى كوچوك حكومتك فكرومقصدينه

کوره یالڭز بردولت معظمه‌یه پك کران کله‌جکی ایچون اوستریانك بو وادیده سرد ایدیله‌جك مطالبه اصلا اهمیت ویرمیه‌جکی آشکاردر. بناء علیه صربستانده، قره‌طاغده قابینه‌لر آره‌سنده اجرا ایدلمکده اولان مذاکراته کمال سکون وحکمتله انتظار ایتملیدر، حدودلرده ده ایشی مخل کوستره‌جك نمایشلرله، باغیروب چاغیرمقله دعوالرینی قازانمق ایسته‌ینلر، بوکون اوروپانك مسائل حاضره قارشیسنده طاقندیغی وضع احتیاط واحترازی نظر دقته آلملیدرلر.

خلاصه اوستریا حرب ایچون تحشیداتده بولنمیور، بولونه‌ماز. اوستریالیلر داخلاً وخارجاً عظیم مشکلات ایچنده اولدقلرندن مجبوریت قطعیه کورمدکجه حربه کیریشمزلر. یالکز حدودینی تحکیم وتقویه ایتمك فکرنده‌درلر که کوچوك حکومتلرك حرکتلری ویانه قابینه‌سنی بویولده بر تدبیر اتخاذینه مجبور ایتمشدر. هرحالده بالقانلرده بر حرب ظهور ایدرسه ــ احوال تبدل ایتمه‌مك شرطیله ــ بونك ایلك اوکجه اوستریا طرفندن اعلان ایدلمیه‌جکنه امین اوله‌بیلرز وبو امنیت دائره‌سنده منافعمزی، خط حرکتمزی، اطرافمزی تعیین وتشخیص ایده‌بیلرز.

اسماعیل مشتاق

مصاحبهٔ ادبیه: ٤

فانی تسلیلر

ذکا ایچون عید حقیقی انافس آثارك ادوار اشراقیدر. «رباب شکسته» نك اهتزاز رقیق دهائنی ایشیتدیکمز کوندنبری میوهٔ شعر و صنعت پاشایان افتادکان بدایع «فانی تسلیلر» ك نامزد سرير بقا بر قهرمان بها شکوهیله انتشارینی

بیوك بر شهر آیین دماغی اولمق اوزره استقبال ایده‌جکلرنده شبهه ایتمم .

« فانی تسلیلر » ناظمی قصر ذکاسنـده بیوك بر خزینـهٔ شعر ایله دنیایه کلدی ؛ ایکی بیوك اقتدار ادبی آره‌سنده مائدهٔ نفائسله بویودی . فائق عالینك پدری ایله برادری — ایکی استاد بیان — سعـادت قلمیه‌سنی تأمین ایتدیلر . کندیسی ایچون شعر :

خیال ایکن دها غورنده صدر مادرینك
ـ طبیعتك یدلطفیله ـ برذکا سرینك
«قونلمش اوستنه بر افسر مزهردر . »

بو شاعر بختیارك بشیکی آهنك نشائدله صاللانمش ، خیابان حیاتی هوا کب نفائسله مدافعه ایدلمشدر . ایلك آکلادیغی سس بی شبهه بر ترانهٔ قلم اولدی .

فائق عالی‌یه الحانسرای ادبی کوسترن انکشت وراثت ، فقط اورایه کندیسنی کوتورن ایکی‌دست صنعت‌آرا — پدریله برادرینك قیمتدار اللریدر . بو ایکی رهبر عرفان سایه‌سنده فائق‌عالی بزم اوغرادیغمز تحری طریق‌کلفتدن بالکلیه آزاده اوله‌رق ، قولاقلرنده صدای قافیه ، دوداقلرنده زمزمهٔ اوزان‌ایله سکته‌سز ، رجعتسز ترددسز ، قلمنی یوروتدی و ایناتلمز بر سرعتله مراحل بیانی طی ایده‌وك هنوز چوجوق دینه‌بیـله‌جك بر یاشده ایکن شاهقهٔ بلاغتی ضبطه موفق اولدی . بزم سنه‌لرجه آثارمزی قورتاره‌مدیغمز رعشهٔ رکاکتدن اونك نشیده‌لری همان کاملاً ازاده در .

ایشته تخطر ایدییورم : اون ایکی سنـه اول (ثروت فنون) مطبعه‌سنده بر کون توفیق فکرت او زمانه قدر طانیمادیغم فائق عالینـك ایلك منظومه‌سنی اوزاته‌رق فکرمی صورمشدی :

— یکی بر حامد . . . . دیمشدم .

بو قصورسز ایلك نشیده‌ده « کرسیٔ استغراق » ك تأثیری کورولیوردی . اشعار متعاقبه‌سنده بو تأثیرك درجه‌سی کیتدکجه دها واضح کورونمکه باشلادی . فائق عالی « مقبر » ناظم بی مثالنك معقبی اولمغه قرار ویرمش ، ثروت‌استعدادیله

متناسب بر استناد بولمشدی . « فانی تسلیلر » مقدمه‌سنده اعتراف ایتدیکی وجهله حامددن « یوکسك دوشونجه » یی اوکرندی. فائق عالی‌یه بو کون « بر کوچك حامد » دینه‌بیلیر که بو پك بویوك بر عنوان مفخرتدر .

فائق عالی بو ایلك مجموعهٔ اشعارینه بندن بر اسم ایسته‌مش اولسه‌یدی « دماغی شعرلر » دیمه‌سنی توصیه ایدردم، اعتقادمجه بو نام « فانی تسلیلر » دن زیاده مندرجاتی اخبار ایدر . فی الحقیقه اویله صانیورم که فائق عالی شعر حسیاتدن زیاده شعر افکاری یازییور؛ بر بیوك شاعر افکاردر. ندیم ایله، موسه ایله، استادا کرمله مناسبتی آز؛ نفعی ایله، هوغو ایله، حامدله قرابت روحیه‌سی وار. شعرلری قلبی اولمقدن زیاده دماغی کورینیور، احتساسدن زیاده تفکر محصولیدر. منبع نشائدی نادراً بر صدر متهیج ، بر معتاد سرادق استغراقده جولان ایدن برمغز متأثردر .

فکره عائد شعرلری طویمق، مستثنی بر رقت دماغیه‌یه متوقفدر؛ بو جهتله سونلر آز اولور . دماغی کوزل نشیده‌لری اوچورومله، اهراملره، هیمالایه طاغلرینه تشبیه ایده‌بیلیرم: بونلری انجذاب روح ایله تماشا ایدنلر پك نادر کوروله‌جکی انکار اولنه‌ماز . فقط قارشیلرنده کیم بی حس قاله‌بیلیر ؛ عمان هندینك طیفون فیرطنه‌سی سویلمیه‌بیلیر : فقط قارشیسنده حس حیرتدن منع نفس ایتمك ممکنمیدر ؟

ظن ایدییورم که « فانی تسلیلر » مواجهه‌سنده اکثریتك خلاصهٔ هیجانی بر حس تحیر اوله‌جق . « او مجهوله‌یه » ، « بنم سمای خیالم » ، « دجله وادیسی » کبی برقاچ منظومه استثنا ایدیلنجه « فانی تسلیلر » ك قلب ایله مناسبتی پك آز قالیور .

اثرك نسج اصلیسی نیاغارا کبی عظیم و رعدافشان بر شلالهٔ بلاغتدر . بوندن آنجق بر فئهٔ قلیله ذوقیاب اوله‌بیلیر . محبوب عموم اوله‌جق آثار ادبیه بسیط سوزلر ایچنده درین حسلر کتیرنلردر :

اولمکسه غرض مرض نه لازم
اولسون فقط ایتمسون تورم !

یاخود :

بیل سنی یکرمی آلتی وار یوق
طوت صوکره آنی مزاره کوندر !

بیتلری کبی شیلری هرکس آکلایه‌جنی جهتله هرکس طویار وسور .
حسیات بیله سهل‌الادراك عناصر ایچنده افاده اولندقلری اکثریتده تولید هیجان
ایده‌بیلسون . « اولیمپه قارشی » ، « برشب ماضی » ، « انفعالات مریضانه » ،
« سنه‌لردن صوکره » ، « افول ایتمش محاسن قارشیسنده » منظومه‌لرینك
ادبیاتمزده مثلی نادر برر بدیعه اولدیغنی آنجق شاعرلرمزك برقسمی آکلایه
بیله‌جکدر .

شاعر بزه آمال اسلوبیه‌سنی آکلاتمق ایچون :

بن باشقه برلسان ایله ، طرز بیان ایله
الحان کائناتی ، خفایای خلقتی
آهنك روحه مزج ایده‌رك یازمق ایسترم .

دیور و افکار حاضره‌یی براز آفاق ظلمت عد ایده‌رك بوکا قارشی بر استغنای
ضمنی ایله اساساً انسال مستقبله ایچون یازدیغنی آکلاتمق اوزره علاوه
ایدیور :

بیهوده برحیات پریشان وزائله
راضی دکل کوکل . . . یاروب آفاق ظلمتی ،
اعصارایچنده قبرمی بن قازمق‌ایسترم ،

واشعار فکریه‌یه میلنی اعتراف ایله :

دوشونمك آه ، دوشونمك سرمزاره‌قدر :
بنم نصیب حیاتم بودر . . . . وممنونم !

دیور . مع‌مافیه نصیبندن ممنونیتی :

سن‌ای مادرکه مرئی ، مستتر ، جامد ویاذی روح
بو موجودات بی‌پایانی تولید ایلدك ، بن‌ده

سنك اولادكم دوشمش ، مكدر ، مضطرب ، مجروح ،
او آغوش مكوكبدن بو نالشگاه امیده؛

كذركاهمده بوش ، قورقونج ، درین كردابلر واركه
فغانم ، ماتمم ، كریه‌مله بن محكومم املایه !

خطاب اشتكاسنه مانع اولمیور .

« فانی تسلیلر » پك چوق نقائصی جامع اولمقله برابر فنًا عالی بكاك مجموعهٔ انافس اثاری دكلدر . مؤلف بونلره مظفرانه اعلان رقابت ایده‌بیله‌جك بدیعه‌لر یازدی. « فانی تسلیلر » شاعرك بالنسبه اسكی تجارب قلمیه‌سیدر. بوجهتله مشكلپسندانه آرایانلر مجموعه‌ده :

سرشك حزن سماوات اولان نجوم آسا ،

مصراعی طرزنده اكیلكلره .

داغلرده ، عكس رقص سحائبله ، چاغلایان
اسحار اساله ایلیور آغوش منظره .

بیتی كبی ضعیف التألیف جمله‌لره ،

دیمك بو بادیه‌لریكده اویله مرده دكلمش !

مصراعی كبی ادای نثره سقوط ایتمش افاده‌لره

كابر اعصاردن هرطالعه بر شعر مشكلدر .
كیدر ادوار استقباله قدرتدن مؤكلدر ؛
بتون اجرام آلهیاتدن مصنوع هیكلدر .
كه بی نطق وزبان منظومه خوان صنع مولادر .

قطعه‌سندن پك حس ایدیلن آثار جبریهٔ تقلیده تصادف ایده‌بیلیرلر و متعصبین قواعد شایان مؤاخذه بعض مساهلات شاعرانه اشارت ایده بیلیرلر . ازجمله مقدمه‌ده‌كی « اعتیادات عادیه » تعبیری ،

ظلمتسمای لیل آره‌سندن خیالمه
بر فجر جاودان معالی عیان اولور .

بیتنده «سمای مظلم» تقدیرنده ایراد اولنان «ظلمتنما» کلمهٔ مرکبه‌سی ،

نسیان ایده‌لم برگیجه مستقبلی ، حالی !

مصراعنده‌کی « نسیان ایده‌لم » فعل غریبی ،

که آتیدن تولدله یاشار سکان سیانی

مصراعنده‌کی « سیان » کلمه‌سنك تثنیه بنیه‌سندن تغافلی

قمر ، غروبه شتاباندی برهبوط بطیله ،

مصراعنده برطرفدن « بطیء » کلمه‌سنك اسقاط همزه‌سنی ، دیکرطرفدن فکر شتاب ایله فکر بطائتك براز یکدیکرینه یان باقه‌جقلرینی سرمایهٔ انتقاد ایدینه بیلیر .

فقط خرده‌بینی برطرفه آتوب‌ده مجموعه‌یی مستقر جزئیات برنظر صنعتله تماشا ایدنجه تسلیمده مضطر قاله‌جغز که «فانی تسلیلر» براثر نفیسدر . و کتبخانه‌لرمزده بدایع مؤلفه ارەسنده برحیات ابدیه‌یه لیاقتی انکار اولونه‌ماز .

ناظم بختیارینی برشتاب غبطه کشانه ایله تبریك ایدرز .

جناب شهاب‌الدین

ای بوسهٔ زوجیته ایلك کونده اهانت ایلین آفت !

سکا :

پیکر ایکی یوزلی ، ایکی حسلی . ایکی شیلی
بر آقتریسیدی فلکك ، شیخ وشبابك .
بر قاچ سنه بر صحنهٔ عشقك ، او کتابك
هر بر رولنی اوینادی کوستردی ، بومیلی

بر میل طبیعیدی مزهر و مطرا .
بر کون ایکی قلبیله اونی برصاری چهره ،

بر راد يومى كسكين نظر، آتشلى برابره
صيد ايلدى ؛ قانون ايله ايمان ايله حتى

زوجيتنه الدى ، اوت، ياندى يوركلر.
تبريكنه كيتدم بو يكى زوجهٔ شوخك ؛
حس ايتدم او كون بر يكى هجرانى زوحك.

قالقدم كيديبوردم، كوكل آرزده ومغبر.
حس ايتدى قيريق كوكلمى .
— پيكر ، ديدى كيزلى
حالا ايكى يوزلى ، ايكى حسلى ، ايكى شيلى . .

٢٠ تشرين اول ٣٢٤ شام

حسين سعاد

جريحهٔ قلبم

نه اولدى باق ، سنەلر كچدى ... ايشته معرفتك !
سنك الكده شبابم بر اختلاج اميد ،
بر اشتياق وتألم بر احتضار مديد
عذاب قهرى ايله كچدى كيتدى ... شمدى سوين!

سوين ! بو يأس مكدرله بنده مسرورم
اميد ، او نشوۂ كاذب فسون دكلده نەدر ؟
او سحر مغفل و فتانله بويله قاچ سنەدر
بيرا قمادك كه كبرسين شو عشق مقهورم !

يازيق بو حسارە بيكانه طاش يوركك
شو عشق آكلامدن كيتدى . . . برشب سنكين
ايچنده طاشاره چارپيلدى نوحهٔ قلبم !

فقط نیچون اوسنك چشم خنده پرورکه
باقوب مرارت روحمله ایسترم که . ینه
سنك الكله صاریاسین جریحهٔ قلبم :

- حزیران ۳۲۳ -

علی کامی

نعش امل

مقابرك ابدیت مآلسانی کبی ،
سكوت ولوله‌دارنده بن بو مشجره‌نك
تکلم اوزره کوروردم لقای صبح وشبی .
زمین تازینه دوشمشده باشقه بر کره‌نك

او پرده صبح هیولالقای آتیدن ،
طلوع نورینی بن بكله‌دم او ناصیه‌نك ؛
او پرده لیل خیالتنمای ماضیدن ،
ظهور طیفنی بن کوزله‌دم او داهیه‌نك ؛

اوت او ناصیهٔ تارمار عجز وغموم ؛
ویا او داهیه‌که نامنه « امید » دیرم ،
بتون تأوهر وحم مدید کربه‌لرم
اوکنده سوندی وبن عاقبت شبیه اولدم

مزاره منقلب آمال زندکانی‌یه .
یازار جبینمه شب سرکذشت مظلمی ؛
اوقور نجوم ایله افلاك روح مؤلمی ؛
کومر امیدمی خشیه . فیافی‌یه .

فرید وجدی

اصول حمایه و سربستیٔ مبادلات

گچن مقاله‌مزده ذکر ایتدیکمز وقایع وحادثات، سربستیٔ مبادله طرفدارلرینك افکار ومدعیاتنی غایت صریح برصورتده رد وتکذیب ایتدیکی حالده بونلر، ینه ادعالرنده ثبات واصرار ایدرلر . چونکه سربستیٔ مبادلات طرفدارلری کندی معلوماتلرینك وقایع وحادثاته حاکم اولدیغنی ظن ایتمکده‌درلر .

افتراق محاربه‌سندن صکره ، حکومات متحدهٔ آمریقا اون ذرت ملیار بورج آلتنه کیردیکندن حمایه اصولنی قبول ایتمشلردر. حکومات متحده بوصورتله آز وقتده بورجلرندن قورتوله‌جقلری کبی کسب ثروت وسامان ایده‌جکلرینی اعتقاد ایتمشلردی .

بوحال سربستیٔ مبادلات طرفدارلرنجه فوق العاده باعث حیرت وسبب شکایت اولمشدر ؛

بومسلکك اك ایلری کلن غزته‌سی ، مجموعه‌سی اولان Journal des èconomistes ١٨٦٥ تاریخنده حکومات متحده‌نك مسلك حمایه‌سندن ظهور ایده‌جك فلاکتی اکلامق ایچون مهرهٔ ارباب اقتصادك آراسنه مراجعت ایتمشدر : بومحتشم وآغیر رساله اوزمان عیناً بوعباره‌لری درج ایتمش ایدی :

« حالنده تردد ایدلمیه‌جك برسوال صوریورم : اوروپاده بیقلان اصول حمایه اركچ آمریقا مؤسساتندن‌ده قلته‌جقدر ؛ هیچ بریرده ضیای حقیقتك انتشارینه مقاومت ایده‌مز .

« لکن بحر محیطك ماوراسنده نه‌وقت محکوم زوال اوله‌جق ؟ ایشته مع التأسف اعتراف ایدرم که بوراده تردد باشلایور ؛ چونکه شمالی آمریقانك بوملت عظیمه‌سی سینه‌سنده‌کی ایکی بیوك آفتی ، غیرمساوی فقط عینی جنسدن ایکی آفتی قلع وقمع ایتمه‌دن داخلی نفاق وشقاقدن قورتولامایه‌جقدر : بوآفتلرده اسارت وحمایه‌دره.»

بونك اوزرینه علمای اقتصاد، بیان مطالعه‌یه باشلایورلر ... انستیتو اعضاسندن لوئی ریبو Louis Reybaud ١٨٦٧ سنه‌سی ایلولنده مهم براثر نشر ایدیور : صنعتك حال حاضرده‌کی بحرانلری .

بو اثرده مؤلف بالخاصه حکومات متحده ایله مشغول اولمقده در. کندی بورجنی محصولات اجنبیه ایله اوه تمکی دوشونه جك قدر صاف ، بالذات بر صنعت تأسیس واحیاسنه کندینی قابلیتلی کوره جك قدر مجنون اولان بو ملتك عظیم بر افلاسه اوغرامسی ایچون بش سنه یی بیله چوق کوریور . اثرینك ۳۲۹ نجی صحیفه سنی آچوب اوقویه لم :

« بو یکی محاربه یالکز کندیلرینی اون بش ملیار بورج التنه صوقوب قابلیات استحصالیه لرینی تضییق ایتمکله قالمامشدر ؛ فقط علم اقتصادك اك سالم قواعدینی زیروزبر ایدن بر اصول وضع ایتمك صورتیله نتیجه یی تشدید ایتمشلردر . بورجلرینك تدریجاً امحا واطفاسی ایچون بونکله افتخار ایده جکلرینه آمریقه لیلر ، باشلری دونمش ، شمدی یه قدر کندیلرینه بو قدر فائده سی طوقونان سربستی ٔ تجارت یرینه ، فوق العاده کمرك تعرفه لری تطبیق ایده رك ممکن اولدیغی قدر فضله واردات آلمق یولنی تعقیب ایتمه دیلرمی ؟ بویله جه اوروپادن کلن قماشلرك کافه سنی ، یوکلی یاموقلی ، ایپکلی ، حین ادخالنده اویله بر طاقم کمرك رسملرینه تابع طوتمشلردرکه بر چوق اموال وامتعه ایچون بو رسوم ، قیمتنك نصفنی تجاوز ایتمکده در . بو بالواسطه بر منع واردات اولدیغی کبی محاربه اثناسنده صوؤق بر بی طرفلق کوسترن اسکی دنیایه قارشی بر انتقامده اولمشدر . فقط بر ملتك منافع عمومیه سی پارتیلرك حسابلریله ، کینلریله توافق ایتمز . وبحر محیطك دیکر جهتنده بو حقایق اکلاشیلمغه باشلامشدر . کره ٔ ارضك همان تکمیل بازارلرینه تأثیر ایدن بحران هیچ بر یرده بو قدر شدتلی ، معند اولمامشدر . درایتلی بر قومك ، حسن رضا ایله ، بویله بر بحرانه آتیلمسی اسبابی اکلاشیله میور .

« فی الواقع مملکتك بورجنی آز وقتده امحا ایتمك بهانه سیله کیزلنمك ایسته نیلن بر فائده واردرکه آمریقاده بیله کیمسه یی آلداده مقده در . بوده هرنه اولورسه اولسون آمریقاده فابریقه لر تأسیسی حقنده کی فکردر . بو سایه ده صنایع اوروپایه تأسس ایتسون وبر کون کلسون که اوروپا محصولاتنه میدان اوقوسون . شمالی آمریقا ناصل اولیورده بویله چیقماز بر یوله صاپمش وتعقیب ایتدیکی صراط مستقیمی ترك ایتمشدر ؟ اجرای زراعت ایتمسی ـ که کندیسنك مألوفی اولدیغی بر ایشدر ـ ایچون بو قدر واسع

اراضیسی ، قابلیتی اولدیغی حالده زورله بشقه ایشلره نه‌دن سالك اولمق ایسته‌یور؟
آمریقاده هنوز تحت اشغال واعماره آلنمامش ، فیضلی برمدنیته مربوط بولنمش بوقدر
اراضیٔ خالیه وارده ینه مشکل ، بیسود برطاقم شرائط تحتنده سائر وسائط ثروت
وسامان آرانیور ! عقل سلیمه، تجربه‌یه ، فنه قارشی ینه مطلقا بو وسائطی آرایورلر !
بو مؤلم ، مؤسف برغفلته آتیلمقدر ! . .
حکومات متحده، بو عالی نصیحتلری دیکله‌مه‌مك نزاکتسزلکنده بولنه‌رق
کمرك پولتیقه‌لرنده ثبات ایتمکده‌درلر. حتی حال بحرانده اولدقلرینی بیله کورمه‌مزلك
ایدیورلر . مع‌هذا بورجلرینك قسم مهمنی اطفا ایتمکه موفق اولمشلردر . . .
بو حال هم موجب حیرت، هم‌ده مستوجب خوف وخشیت دکلمیدر ؟ ! . .

عینی زاده: حسن تحسین

اسلامیتده تمثال حریت

(مناره) ـ مصطفی نامقه ـ

« اوزاق آرتق، اوزاق ای لیل هائل
« نیچون اولمقده‌سك آتی‌یه حائل ؟
« بتون کوزلر قامشمشکن ضیادن
« نیچون حالا عجب مشرق قراکلق ؟
« آچیل ارتق سن ای فجر درخشان،
« کورنسون زهرهٔ آتیٔ مشرق . . . »

دییوردم ؛ اولدی قارشمده هویدا
معلا برستون أوج آرا :
بو برالهام ایدی کویا مجسم
نزول ایتمش سمالردن براسرار ؛
قیلاردی صانکه آفاقی صبحدم
اونك فوقنده برنجم ضیابار !

ـ اشیان ـ

در اغوش ایلمش اول نجم شانی
منور برهلال آسمانی ؛
عمود نورك اوستنده بوهیئت
ویردی وجد علویت جنانه :
او بر تمثال بالای حریت !

سن ای شرقك اوشوكتلی هلالی
اوت اغوش حفظكده بوعالی
معظم كوكب مبنای دولت ؛
نه اكمل مرشدراه هداسك
سن ای تمثال استقلال ملت ،
نه عالی بردلیل حقنماسك :
سنك سایه‌كده آلدی شكل وحدت
(مساوات وعدالتله اخوت) ! .

١ اغستوس ، ٣٢٤

محمد عاصم

منفایه طوغرو ...

— فائق عالی بكه —

قراكلق .. هپ قراكلق ، بیكران برفسحت دیجور .
تحجرایله‌مش كویاكه ظلمت ، پیش وپی مستور ..
قراكلق روح افلاك وزمین ، آفاق دورا دور .
سمادن صانكه اخترلر دوكر برظلمت پرنور . .

كیدركن بویله تاریكیٔ لیلا لیله مستغرق
ندیم روحكزدی كتلهٔ افسردهٔ آفاق ..

صباح قلبکزه ایلرکن افق لیلی استنطاق
بوغوق سسلر کلیردی دمبدم شبپره دن انجق ! ..

بو بیکسلکده ، تنهایی ٔ نامحدود مقبرده
بوظلمتلرله، هجرانلرله موت آلود محشرده
بو بوشلقلرده، ایصسز شوره‌زار قسوت آورده
اوصامت، بی‌لسان، بی حس و روح اعماق‌خاورده

بوغولمش روح بی‌پروا کزرك آواز فریادی .
تهاجم ایله‌دی ظلمتلرك امواج بیدادی .
درینده‌ن ایکله‌یورکن صیحهٔ بیسود امیدی .
زمین و آسمانك کریه‌وردی روح‌نومیدی .

سن ای صمت‌خفاپوش، ای سرائر کاه علویت !
سن‌ای روح معالی ٔ ابد ، ای مطـلع ظلمت !
سن ای اقبال اســتقباله حاکم غورشب طینت !
سن‌ای وجدانلرك دیجورینه پوشیدهٔ ذلت !

نه‌بیکس ناله‌لر، مأیوس وخاشع نوحه‌لر طویدك ..
تضرعلر ، نیاز شـفقت ، الحان ظفر طویدك ..
اولومدن، قعردریادن مدد جو صیحه‌لرطویدك ..
نه وحشی قهقهات یأس و غم ، بیلمم نه‌لرطویدك ..

فقط ظلمتلرك خاموشی ٔ سنکین قعرنده
بولوردی نالـه‌کز برشوق دیکر فیض قهرنده ..
تعالی‌ایله‌یور، کویا طویاردی ذوق، جو رنده
شناه ایلرکن علوی روحکز اعماق غورنده ..

اوت زندانلرك ، غربتلرك محشرلرك انجام
سموم اضطرابى ايتمز انسانيتى ناكام .
مظالم جسمى تعذيب ايتسه‌ده تهذيب روح ايلر .
طريق حقه موصل لمعهٔ لاهوتدر آلام ..

١٢ تشرين اول ٣٢٤

ايساق فره‌را

رنك و ابهام

ـ استاد فكرته ـ

سياه بر كيجه، أشيا وحادثات اويودى؛
اوزاق ياقين بوتون أولرده لامبه‌لر سوندى ،
كواكبك‌ده قيصيلدى شعاع بيسودى ،
فقط ايچمده دوكوملندى بر فنا قورقو .

بو شب حيات وتسلى ويرن كتابلرمك
سطرلرنده فجاعتلى بر مرارت وار .
طويورميور بنى آرتق بو نقش ماتمدار ،
بو چيزكيلر، بوصولوق نقطه‌لر... وصوكره يارين،

يارين بو ورز شك أنقاض تارى آلتنده
خراب وتشنه كچن بر شباب زهرآلود
اولور لآلئ خزينه‌له مطلقا مشهود .

بو اولديرن، كميرن، قيوراتان بويوك فردا ،
ويرر حياتمه هر كون بر آتش حما ،
شعرلرمده بو ابهام ورنك اولور پيدا .

مصطفى نامق

چاملیجەده بر ایلول اقشامی

(منفادن کلنلره :)

بو اقشام بنه چیقدم ، سرین بر هوا ، بلوطلی لطیف بر سما ؛ بو قالدیرملری بوزولمش فقط آشنا یوللرده متفکر کیدییوردم . اوح ! بن بو یوللری ، و بورادن کورونن مناظری نقدر بیلیر ، نقدر سوەرم .

آرتق کیج اولمش عودت ایدییوردم ؛ ینه بو طانیدیغم یوللردن کچرکن دوردم . بر خرابه بیله یوق دکل ، اوللری بوراسنک معمور اولدیغنی بیلدیرن طاش یغینلری ، و بیوك فستق آغاچلری ... بو آغاچلرك آلتنده ، لاجورد بر دکز کورینیور . بوراسیده بیلدیکم بریر . فقط او بلوطلی غروب ، بو آغاچلرك آرقەسندن کورونمسی او قدر لطیف ، واطەلره دوغری کورونن دکز اوقدر مخمور ایدیکه بنی یولمدن آلیقویدی ؛ کیج اولدیغنی و هر شیئ اونوتەرق باقییوردم . یواش یواش قلبمی غریب بر حزن استیلا ایتدی ، بو ییقلمش بر قاچ طاش قالمش یرلرده ، کیم بیلیر نه امیدلر محو اولمش ، نه حیاتلر نافله کچمشدی ... بونلردن نه قالمش ! !

و بردن قلبم ، منفادن کلنلری دوشونەرك صیزلادی ؛ یکرمی یکرمی بش سنەدر وطنی کورمەمش ، بلکه مکتوب بیله آلمامش زواللیلر ، اولوم سزه قیمەیوبده و کونه صاقلادی . مسعود اولدیکز ، عائلەکیزدن جانلاندیکز ، قوشدیکز ، کلدیکز فقط وطنکزده عجبا نه بولدیکز ؛ اکثریکزك اولریده بو ویرانەکبی طوپراقمی اولمش ؛ کنج براقدیغکزی اختیار می بولدیکز . یاشلیجه براقدیقلریکز ایچین کیتمش می دیدیلر ! برچوق ، دها سزی هیچ کورمەمش کنج سیمالر ، سزه مشفق نظرلر ایله باقارکن سز بونلری براقوب کیدنلری دوشونوب آغلادیکزمی ؟ و سز ، سز طانەجق بر حالده میسکز ! کمال أمید و وقارله استقباله دوغری یوکسلن آلنکز بوکون بوروشمش ، طوغری قامتکز بر آز

اکیلمش دکامی ! ایچکزده یدی سکزسنه صوکره منفادن کلن کنجلرك بیله بعضاً شقاقلری بیاضلنمش !

بتون چوجقلق ، کنجلك خلیالریکزی ، آماللریکزی صاقلاین أولریکزی برتوز کومه‌سی حالنده کورنجه نه‌یاپدیکز ؟

تتره‌یورم ؟ عجبا اوزاقده ایکن کوزل خلیالریکز وار دیده بورایه کلنجه ییقلمش‌می بولدیکز ؟ ..

بعضیکز بلکه‌عودتده ، کندیسنه اوزانه‌جق بر أل ، سوەجك برقلب بولمدی ، واك نهایت تسلی‌یی ، بیلدکلری هپ اوراده اولدیغی ایچین ، قبرستانده بولدی!

بویله‌دوشونیور عادتا آغلایه‌جق کبی برحالده بولنیورم برعربه‌ قالدیرملرده صاللانه‌رق ، غیجردایه‌رق کچدی ، بن اوزمان باقـدم ، یك کنج اولمش . . . عودت ایتدم .

صوکره دوشوندم ، سزبوکون ینه مسعودسکز ، سزك حیاتکز زهرلنمش بیتمش بیله اولسه ، وطنکزك بوحالی سزی مسرور ایدر ؛ چونکه وطن اك معزز بروالده قدر سویلیر ، آننه‌سی اولوم دوشکنده ایکن حیاته‌عودتی،ژده‌سی هراولاده نصل سرور بخش اولورسه . جمله‌مز بویله سوندك . کچن آجی کونلری اونوتدق ، وبوندن صوکره ملته خدمتی دوشـونور ، غایهٔ أمل کندیمزه بونی یاپارز . حیاتمزك مظلم صحیفه‌لرینی آچمایز !

خانمانلری سونمش اولانلر ، وطنداشلرینك مسعودیتنی و بتون عثمانلیلرك قلبلری براولدیغنی دوشونور متسلی اولورلر .

۱۳ تموزده برذاتك جوابی بوکا مثالدر : پدرکز صـاغ اولوب بوکونلری کورملی ایدی ، دینجـه ـ آه ! أوت حیاتده اولوب دونکی حالی کوردکدن صوکره بوکون وفات ایتسه ایدی ، بشقه شیٔ ایسته‌مزدم ، دیمش .

فقط بوشهیدلرك روحی بونی دویار ، وشاد اولور ، آنرده . بواوغورنده ترك جان ایتدکلری وطنلرینك عمرانی أمیدی ایله تتره‌شیر ، سوینیرلر .

سوکیلی وطن سنی معمور وبلند کورمك ، نه‌بیوك أمل . نه بیوك امید .

آلتمزك ترى ايله سنى اعمار ايدهلم ، سنده دائما ترقى كورهلم ، هپمز چاليشهلم اوت قادينلر بيله : اللريمزدن كلنى ياپهلم ، وطنمزه ، ملتمزه خدمت ايدهلم ، بو خدمت پك جزئى بيله اولسه ينه چاليشهلم ؛ هيچ برشيئه يارامز ايسهك بيله ، چالشمش اولديغمز ايچين مظهر حرمت اولورز .

تستره اعتراض كبى ، شريعته صيغمز بر طاقم واهى شيلر ايله وقتمزى غائب ايتميهلم ،

وأمينم انسان بتون قلبيله چاليشمق ايسترايسه دائما موفق اولور . بزنهيه موفق اولميهلم ! ١٢ ايلول ١٣٢٤

نسيمه مزهر

صوك تمنى

بو مسلسل جملهلر ، اليم بر عجز ايله ايكلهين ، بر طوفان تأثر ايچنده بوغولان روح عشقدن تقطر ايتمش بر كتلهٔ آتشين كبى قلبكى ياقهجق ، قاوورهجق .

اوت بو سطرلر معلا بر عشقك خاتمهٔ يادكارى دركه معانئ مندرجهسى درين بر فراغت نفسيهنك واضح بر ترجمان مؤثرى اولمشدر .

آه ؛ بو هزيمت قلبيه پرهيجان و پرتعب كچن حياتمك بوتون صفحات عميقهسنده اويله درين جريحهلر ، حيات نسائيهمده اويله محرق ياره لر آچمشدركه انك ياقيجى ، قاووروجى اذالرينه اضطرابلرينه يالكز ، هم نصل — بستهاب خسران اولهرق تحمل ايدهجكم . بو اذاى عمردن ، هر كون بنى بتيرن بو اضطرابدن قورتولديغم وقت مقبرهٔ سكوته ، مطمورهٔ نسيانه آتيلهجغم و اوراده يكى بر حياتك اذالرينه بو معلول وجودمله مقاومت ايدهجكم . ياربى ؛ مشيت الهيهيى بر آن ايچون اولسون توقيف ايت ده عصمتمله عشقمى بكا ترك ايت . امين اول كه بو سطرلر قلبمك سرشك ملالايله يازلمش . كل ايكمزده اولى بو عشقك سر مزارينه كيدهلم ، و بر فاتحه اتحاف ايدهلم كه هر آن سر مزارنده

بر هالهٔ نورانور پایدار اولسون .

اڭ صمیمی کوز یاشلریله ، آغلایه‌لم تا که بر طوفان سرشك ، بر ابذال مستی وتعب ایچنده ترك حیات ایده‌لم فقط بو بر تمنی‌درکه ادراکی محالدر . نه آسوده مستریح کچن ساعات حضورمی تاراج ایدن ، شیمدی شو فراغتنامه‌یی یازارکن بو هیأت اجتماعیه‌نك آغوش فضل و تربیه‌مه تسلیم ایتدیکی مینی مینی اولادلرمه موقوف بر عمری بوتون وقفیات صمیمانه‌سندن آییرمق ایسته‌ین بو عشق، نظرمده ملعون ومردوددر .

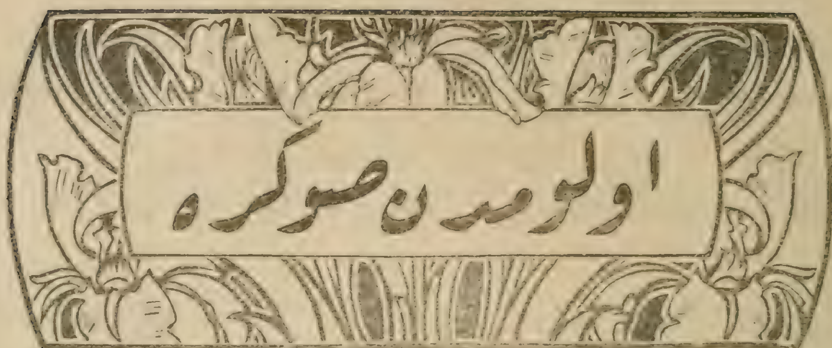
مینی مینی یاوروجقلرمك هنوز انفعالات بشریه‌نك اوچوشمدیغی صفوت بار چهره‌لرنده انشوه‌لرك یوکسلدیکنی بر وضوحیت نظر ایله سیر ایده‌رك تهوین اذا ایدرکن شیمدی ، اوت شو سطرلری قارالارکن انلرك دوداقلرنده تموج ایدن ظلال ابتسامك بو معلول ومصاب عشقم ایله استهزا ایتدکلرینی ظن ایدییوردم . کوزلرمدن بر شرارهٔ غیظ و تهورانلره طوغری قوشیوردی . او متبسم ، مستریح چهره‌سیله زوجه‌سنك مفکره‌سندن کچن سلسلهٔ اهانته ضربه‌لر ایندیرییور . بر آن ایچنده مفتری پارمقلریله قلبمی ، عشقمی عمق مکیننده‌ن قوپاروب آتیور کبی لرزه دار خشیت اولیورم . شیمدی بتون روابط عشقدن متجرد اوله‌رق مینی‌مینی یاورولرمك پناه شفقتنه التجا ایدییور، دلفریب التماعاتیله بنی تسخیر ایتمك ایسته‌ین بو پارلاق عالم عشقه ابدیاً وداع ایدییورم .

اولادلرم، سز ملال حیات دنیلن بو نصیبهٔ بشریته قارشو بنی محافظه ایده‌جکسکز .

شیمدی ساکن ، مستریح یاتاغمه کیرییورم و بر معمای ذی‌حیات اولان قادینلرك بعضاً معالیاته پرواز ایتدکلرینی ، و بعضاً سفلیت بشریته طوغری سقوط ایتدکلرینی، آنلرك سقوطی اثناسنده عصمتك، بو جوهر نسویتك نصل بر حائل مقاوم اولدیغنی دوشونیورم .

بالطه لیمانی ایلول ٣٢٤

عدویه شکران

— مابعد —

علائم روحیه آززمان ظرفنده بتون متحدهٔ امریقـایی استیلا ایدرك افكار عمومیه‌یی جداً اشغال ایتدی. بناءً علیه بعض علما بو علائمك عقل واسـایش عامه حقنده پك بر سوء تأثیر كوسـتره‌جكی ظننه دوشه‌رك حادثات مذكوره‌یه اهمیت ویرمك خیال وعبثله اشتغال ایتمكدن عبارت اولدیغنی اهالیجه اثبات ایده‌بیلمك ایچون بو حادثاتی یقیندن تدقیقه قرار ویردیلر. سناتو ونویورق محكمهٔ عالیسی رئیسی باش حاكم (ادمون) واقاده‌می ناسـیونال كیمیا معلمی (ماپ) علائم مذكوره‌نك كذب و صحتی حقنده تدقیقات اجراسـیله بیان مطالعه‌یه مأمور اولدیلر، بو ذاتلر تدقیقات عمیقه اجراسندن صكره صحیحاً افعال روحیه آثاری اولدیغنی مثبت حائز اهمیت اثرلر نشر ایتدیلر. حادثات مذكوره نهایت اولقدر تعمم ایتدیكه ۱۸۵۲ سنه‌سنده بو حادثاتك رسـماً تصـدیق اولنمسی حقنده واشینغتون قونغره‌سنه اون بش بیك امضایی حاوی بر عرضحال تقدیم اولندی.

علمای بنامدن پانسلوانیا دارلفنونی معلمی روبر هارك روحیون لهنده واضح بر لسانله قلمه آلوب نشر ایتدیكی اثر احساسات عمومیه‌یی صوك درجه‌یه ایصـال ایتدی. اثر مذكورك نامی شودر experimental Investigation of the sprit manifestation «علائم روحیه حقنده تدقیقات تجربیه» اثرك موضوعی ارواحك وساطتی حقنده اصول تأسیسنه مبتنیدر.

(روبردال اوون) ك، عالم، دیپلومات و بی نظیر بر محرر اولان بو ذاتك روبر هارك فكرینی قبول وافكار عمومیه‌یه تبعاً میدان انتشاره وضع ایتدیكی آثاردن

بری شـودر : Fallo on the bandary of anther vala « برعالم دیکرك سر-
حدنده » ١٨٧٧ بو اثر فوق العاده مظهر رغبت اولدی . بوکون امریقاده طریقهٔ
روحیونه محرم اولنلرك عددی میلیونلره بالغ اولیور ، بونلرك مطبوعاتی مختلف
نامارله انتشار ایدییورکه باشلیجه لری میانده بوستونده نشر اولنان Banner of light
نام رساله برموقع مهم اشغال ایدییور .

هله انکلتره ده علائم روحیه نك دقیق اصول وتحلیلاته تابع اولوب بوقومك
سر آمدان فنونی مسئله یی فوق العاده براهتمام ایله مطالعه ایتمکده درلرکه ، فرانسه یه ده
بومسلکك ترقیاتی انکلتره دن عکس ایتمشدر .

١٨٦٩ سنه سنده لوندره نك دیالقتیق جمعیتی مشاهیر ارباب قلمدن ، حقوقیون
ورهابیندن اوتوز اوچ ذاتدن مرکب بر قومسیون تشکیل ایتدیکه ، اعضـاسی
میاننده دارلفنون قرالی سر آمداننده سیرژون لوبوق ، هاری له و . فیسیولوجیوندن
هوکسله ی ، واللاس ، قروق ، الخ .. بولنیورلر ایدی ، بوقومسیونك وظیفه سی
علائم روحیه نك بر اثر وهم و خیالدن عبارت اولدیغی حقنـده تنظیم ایدیلن
لایحه یی موقع تذکره وضع ایدرك مسلك روحیونی اساسندن محو والغا ایتمکدن
عبارت ایدی .

اوزیدی آی امتداد ایدن تجارب وتدقیقات نهایتده مذکور قومسیون علائم
روحیه نك وهم وخیالدن عبارت اولمیوب عین حقیقت بولندیغنی مثبت مفصل بر
راپور تنظیم ایتدی .

بو راپورده مندرج حادثات مشهوده یالکز ماصه لرك حرکات وضرباتنـدن
عبارت اولمیوب برطاقم اللر وشکللر کورنمسی و کورینن اشکالك متحرك بولنمسی
وبعضاً حاضرون طرفندن لمس اولنه بیلمسی کبی تظاهرات بونك وهم وخیالدن
منبعث اولمدیغنی اثبات ایتدی . بواوتوزاوچ اعضادن بری بولنان روسل واللاس
مسلك مادیونده داروینی بیـله کچمش اولدیغی حالده (داروینیزم) مسلکنی
ترك ایدرك روحیونه دخالتله Miracle anb moderne spritualisme سرلو -
حه سیله نشر ایتدیکی اثرله دنیایی - روحیون لهنـده ولوله یه ویردی ، مذکور

اثردن زیرده‌كی سوزلری بورایه درج ایدیيورز :

« بوتدقیقاته كیرشدیكم وقت اوقدر متعصب برماتریالیست ایدمكه ذهنمده موجودیت روحیه حقنده بركوچوك نقطه بیله بولنمیوردی . فقط غیرقابل انكار اولان علائم مرئیه غالبه چالارق بنی طریقهٔ روحیه‌یی قبوله اجبار ایتدی . تظاهرات روحیه‌یه قابلیت بنده تدریجی برصورتده ترقی ایتدی »

انكلیز علماسی میانـنده بوبابده‌كی مشاهـدات اوزرینه آثار مهمه نشر ایدنلرك بری‌ده اوقسفورد دارالفنـونی معلمی ایستنتون موس درکه (پیشیوـ غرافی) نامیله ایكی جلد اوله‌رق نشرایتـدیكی اثرنده حادثات خطیه حقنـده‌كی تفصیلات شایان دقتدر .

بوندنصكره تلغراف سرمهندسی و (مكتشف الكتریق) نام آلتك مخترعی ولوندره جمعیت ریاضـیه رئیـسی وارله‌ی Forme master of sprit نام اثریله حقیقتی اعلان ایتدی . ادینبورغ دارالفنوننددن لوج ؛ قامبریج دارالفنونندن شـ ایلز ، ودوقتور قامبر ، ژامس كوللی ، سـكستون ، ریشـار هودسون ، الخ .. هپ روحیونندرلر .

بو اسامئ محترمه‌نك فوقنده روحیونك اك بیوك مدافعلرندن برذاتك نامنی دها یاد ایده‌جكزكه ، انكلترهنك فنون اقادمیه‌سی اعضای بنامندن سیر ویلیام قرووقس‌در . بومحترم ذاتك اختراعاتیله صنایعه . كشفیاتیله فنونه ایتدیكی خدمتلری بوراده تعداده حاجت یوقدر ، هله ماده‌نك دردنجی حالنی كشف ایتمسی همسنه تفوق ایتمكله كندینه انكلتره (پنته‌ئون)نده نووتون وهرشل‌لرك فوقنده برموقع قزاندردی . ویلیام قرووقس درت سنه متمادیاً تظاهرات روحیه ایله اشتغاله وقف وجود ایدرك علائم مذكوره‌یی فنـاً قونترول ایتمك ایچون بغایت دقیق وحساس مثلی كورلمامش . آلات وادوات اعمال ایتدی ، صاحبهٔ خدام مده‌موازل فلورانس وسائر عالمانك حضوریله خصوصی لابوراتووارنده هردرلو قضا ویاخدعه‌یی قطعیاً مانع آلات وادوات الكتریقیه ایله محاط بولندیغی حالده تجربه‌لر یاپدی .

مشارالیه (ریشرش سورلواسپریتوآلیزم) recherche sur le sprituilisme نام اثرندن علائم مشهودهٔ مختلفه‌یی شوصورتله تحلیل ایدیيور : اجسام ثقیله‌نك

حركاتى . هيچ كمسه‌نك الى سورولمديكى حالده مقامات موسيقيه‌نك اجراى آهنك
اتمسى . كنديلكندن يازيلر يازلمسى ، ضيادرونده‌لر ، اشكال وچهره‌لر كورنمسى ، الخ .
برقاچ ماه متماديا بو مدققلرك پيش انظار حيرتلرنده (قاتى قنغ) نامنده كنج وكوزل برقادينك
روحى هر اقشام برلحظه كافهٔ اعضاى حسيه سيله شكل بشرده كورينوب موسيو ومادام قورووق
وحاضرون ايله كوريشور وتجربه اجراسيچون لمسى و وفطوغرافيسنك آلنمسى
حقنده‌كى ارزويه مطاوعتله برآن صكره خفيف بردومان كبى كوزدن نهان اولور
ايدى. بوشايان حيرت تظاهرات حقنده ويليام قروقس طرفندن ويريلن ايضاحاتى
وتفصيلاتى محتوى اولان اثر آليد طرفندن فرانسزجه‌يه ترجمه ايدلمشدر .

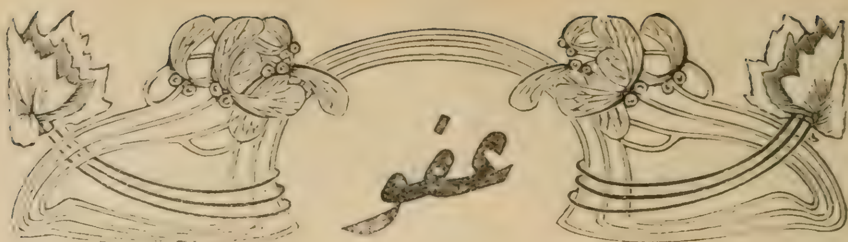
١٨٩٨ و ١٩٠٠ سنه‌لرنده پاريسده اجتماع ايدن قونغره طرفندن طريقهٔ
روحيه‌نك يارم عصر ظرفنده استهزا وهجوارهسنده ترقيانندن برآن حالى قالميوب
اثر خيال اولماديغى كمال شعشعه ايله ميدانه چيقارلمشدر . بوقونغره‌يه دنيانك
هرطرفندن يوزلرجه دلكه كوندرلدى . يكرمى مجموعهٔ فيه وغزته‌لك وكيللرى
اثبات وجود ايدوب سويهٔ علميه‌سى وموقعى بك يوكسك طبيب ، حاكم ، معلم
ورهبان‌دن و هر ملتك طبقات عاليه‌سندن تشكل ايدن بو هيئت علميه طرفندن
ايكى اساسك موجوديتنه بروجه آتى اتفاق آرا ايله قرار ويرلدى :

١ شخصيت معنويهٔ انسان اولان روحك بعدالموت باقى ولايموت اولديغى
٢ اموات ايله ذى‌حيات اولانلر بيننده‌كى مناسباتك دائم بولنديغى [١]

---

[١] بو قونغره‌ده اتحاد آرا ايله بروجه آتى حقائقك اعلانته قرار ويرلدى :
وجود باريك تصديق ، جناب فياض مطلق حضرتلرينك سميع العليم اولوب كافهٔ مخلوقاتى
يوقدن وارايتديكى ، عوالم مسكونه‌نك كثرت بى‌نهايه‌سى ، ابديت روحيه ، حيات جسمانيهٔ
بشرك كرك ارضده كرك ديكر كره‌لر اوزرنده مكرراً تجسدى ، صاحب خدامك قوهٔ
هيولاى ارواحه سريان وجريانى وساطتيله حيات مستقبلك براهين تجربيه‌سى ، بشرك
شرائط مسعود ومشئومهٔ حياتيه‌سى ايجاباتندن اوله‌رق كسب ايتديكى لياقته كوره جزاديده
اوله‌جغى ، تكمل وترقينك غيرمحدود بولنديغى ، نوع بشرك يكديكرينه كفالت متسلسله
ايله مربوط اوله‌رق هيئت مجموعه‌سيله صميمى برحس اخوتله متحسس بولنمسى لازم كله‌جكى ،
بوشرائطه منافى حركاتك خلقت انسانيه‌يه مغاير بولنديغى .

(مابعدى وار) خليل

— مابعد —

اوچ كون صكره «سنلى» شهرينى ترك ايدەرك لەمان كولى جوارنده اوفاق بر كويه چكيلدم. اوغلم ژانده بزمله برابردى. بو ايلك مرحلهٔ غربتك آجيلغنى اكلاتمق ايستهمم. بوراسنى تنهالغى يوزندن اختيار ايتمشدم، كيدر كيتمز بر اوطه بوله‌جغمى اميد ايتديكم اوتلده بوش بر اوطه بيله يوقدى. باشقه بر اوتل تعريف ايتديلر. كويك بر قاچ كيلومترو اوته‌سنده بولونان بو اوتل دها ساده، دها تنها ايدى. اللهك لعنتنه اوغرايه‌رق يرلرندن، يوردلرندن آچيلان و بوتون كون كزوب طولاشدقدن صوكره ايرتسى كون نره‌يه آتيله‌جقلرينى بيله‌مه‌ين اسكى انسانلر كبى بزده ساكن وساكت، شكسته و پريشان، آقشامه طوغرى اوا اوتله واصل اولدق.

بوتون قيشلق اوتللر كبى بونده‌ده اون اون بش قدر مسافر واردى. صانكه هپ بر عائله افرادندن ايمش كبى بر برينه تكليفسزجه معامله ايدن بو آدملر بزه ساكت ومغموم حالمزه بر وضع احترام ايله باقيورلردى؛ فقط بكا اويله كليوردى كه ناصيه‌مزده محكوك اولان حكم قضايى اوقويورلردى.

بوراده بر آى قدر قالدق. هر كون ياباغلر آره‌سنده‌كى يوللرك برندن كوله قدر اينر، ياخود بر خرابه‌يى زيارته كيدردك. بو تنزهلرمزده بر برمزه باقامق. نظرلرمزك شرارهٔ غيظنى كورمه‌مك ايچون كاه اوغلمزله برابر اوت طوپلار. كاه يولدن كچن كويلولرى طورديره‌رق اونلرله كوروشوردك. بعضاً ساعتلرجه سورن بر تنزهدن هيچ بر سوز سويله‌مديكمز حالده دونديكمز اولوردى.

اوغلم ايچون لازم اولان مكتب كتابلرندن باشقه هيچ بر شى كتيرمه‌مشدك. بن ايسه هر كسله قطع مخابره ايتمشدم. بر طرفدن آلام واكدارم، ديكر طرفدن وظيفه‌م فكرمك باشليجه مشغله‌سى. باشليجه غداسى ايدى. بورالرك هيچ بر يره

بکزه‌مه‌ین علوی منظره‌سی ، کولك دائما تبدل ایدن صولری ، طاغلرك صاف ونشئه‌دار ظل وضیالری ایچنده نفسمی آووتیور ، وظیفه‌مه قاتلانیوردم . اللهك عظمتنه برشاهد اولان اوقارلی‌بوجه طاغلرك حضوروآرامشی قلبمی اوقدرمتسلی ایتدی ، عجزمه اویله دستکیراولدی‌که تعریف ایده‌مم .

بعض کونلراقشامه قدرطیشاریده قالیردم . فقط کیجه‌اولنجه معذب ، مضطرب قیریك‌دوکولك ، الله کچیردیکی هرتخته‌پارچه‌سنه یاپیشان برقضازده کبی ویردیکم‌قراره مربوط ، بیتاب وعاجز دوشردم ؛ سماره قیرلاندیغ صدای نیازواستمدادبرفریاد عصیانه منتهی‌اولوردی .

فی‌الحقیقه خط حرکتمی تعیین‌ایتمشدم : برقاچ کون‌ایچون پاریسه کیتدکدن‌صوکره عودت‌ایده‌رك بوراده قاله‌جقدم . ظن‌ایدرسه‌م سنکه‌پاریسده اووقت‌کوروشمشدك . آنی‌یه‌عائد فکروقرارمه بوـکی عائله اوجاغی اك اپی برملجاء اوله‌جغی مطالعه‌سی ذهنمه ایجه یرلشدی . ذاتاً چیفتلکلك قوریجیسیله ملتزمنی کورمك ، تارلالری تفتیش ایتمك ایچون هرسنه بر هفته قدر بوراده وقت کچیریردم . بویرلر بعضاً اوقدرخوشمه کیدردی‌که دها چوق اوطوره‌مدیغمه متأسف اولوردم . اطرافك وحشت مناظری ، اومزك حال خرابیسی ، صانکه حالایاشایورلرمش ظن‌ایتدیکم اجدادمك ماضئ حیاتی قلبمی اوقشایه‌رق ایچمده بورادن آیرلمامق آرزولرینی اویاندیریردی . فقط او اوقدرخراب ایدی‌که اوطورمق ممکن دکلدی ، آرزولرم بوبوزدن عقیم قالیوردی . برکون کلوب‌ده بنی بوراده یرلشمکه مجبور ایده‌جك احوال وقوعه کله‌جکنی کیم کسدیره بیلیردی ؟

قرارمی ویردکدن صوکره بورایه برمعمارکتیردم . اوده لازم کلن‌تعمیراتی یپدیردم . اجدادمك طوغوب بویودیکی بویرلرده آرتق بوندن صـوکره بن‌ده قاله‌جقدم ، بوفکرمی برقاچ کویلویه سویلدیکم زمان اوصاف‌یورکلی آدملرك نه‌قدر متحیر ، نه‌قدرممنون اولدقلرینی کورملیدك . . . بکااویله کلیوردی‌که بیوك‌بابالرمك شودیوارلرده طولاشان ارواحی بوقرارمی اکلانجه : « اپی‌ایدیورسـك ! سن برفلاکته‌اوغرادك . فقط‌اومزلرك بوفلاکتی قالدیره‌مایه‌جق قدرقوتدن‌دوشمه‌دی .

سن بزم اوغلمز، بزم یاوروموزسك ، بز سکا معین اولورز » دییورکیدیلر .

نوویه‌ره عودت ایتدیکم زمان هرشی یولنه کیرمشدی . موسم مایس ابتدالری ایدی، سونن برقیشلك اورمانلرده ، وادیلرده‌کی آثارینی ایللك بهارك ایلیق کونشی هنوز تمیزله‌یه‌مه‌مشدی .

او اقشام زوجه‌مك یانته کیده‌رك ویردیکم قراردن کندیسنی خبردار ایتدم . نیچین صاقلایه‌یم . یان یانه ، فقط طبقی یابانجی ایکی وجود کبی کچیردیکمز بش هفته‌لق برمدت اثنیه ایچنده بن بو بدبخت قادینك نه‌حس طاشیدیغنی ، ممکن دکل ، اکلایه‌مامشدم . غریب برخلقتده یارادلمش اولان بوقادین، بو محترم قادین کندیسندن هیچ بکله‌مدیکم برعزم خوارنمون ایله اویله برردای سکوت وسرائر ایچنه بورونمشدی‌که بوپرده‌نك ارقه‌سنه انفاذ نظر ایده‌رك اوقلبك حقیقتنی اکلامق نیجه ممکن اوله‌مادی . اکثریا اغلادیغنی بیلیوردم ، فقط بر دفعه‌جق اولسون کوز یاشلرینی کوره‌مه‌مشدم . اره‌صره کوروشوردك ، فقط سوزلرمز هپ اهمیتسز شیلره عائد ایدی ؛ نظری بر دفعه اولسون نظرمه تقابل ایتمه‌مشدی . عجبا اعماق قلبنده نه واردی ؟ نه‌لر حس ایدییوردی ؟ عار وحجاب‌می ؟ عصیان ونفرت‌می ؟ یوقسه حس لاقیدی‌می ؟ حتی دیوارك آرقه‌سندن اونك اغلادیغنی طویدیغم زمان بوکوز یاشلرینك دوشدیکی خطا ایچونمی یوقسه آیرلدیغی عاشقنه‌می دوکولدیکنی دوشونمشدم‌ده اکلایه‌مامشدم .

یالکز محقق بیلدیکم برشی وارسه بکا قارشی بسله‌دیکی حس نفرت ایدی . اونك یرنده باشقه بریسی اولسه‌یدی بوحس نفرتی یوزمه قارشی باغیره‌رق ، غیظ وحدتنی کتم ایتمه‌یه‌رك سویلردی . فقط او برشی سویله‌میور . اووضع متوحشه‌یله ساده سکوت ایدوب طوریوردی . عبادتندن‌ده وازکچمشدی ؛ حتی بورایه کلدیکمزك ایکنجی بازاری ایدی : اوغلنی کلیسایه کتوروب کتورمیه‌جکنی صورمغه مجبور اولمشدم . خشین وعنیف طورلرمه قارشی قوللاندیغی ساکت بروضع استحقار ایله کیده‌جکنی سویلدی .

بن بومعندقابی زیروزبر ایده‌جك برفیرطنه‌نك ظهورینه منتظردم . فقط بو، بوش

بر انتظار ایدی ؛ انجق بن ده آرتق اوندن هیچ برشی صورمامغه قرار ویرمشدم. اوألیم وفجیع وقعه‌نك چیركینلكنی هم اوندن ، هم كندمدن اوزاق طوتیور. بر حس تجسساله ماضی‌یی قاریشدیرمقدن ، اونی تذلیل وتحقیر ایتمكدن اجتناب ایدییوردم؛ ذاتاً بوماضیدن ، بونك استكناه حقایقندن متنفردم. . . اوندن برعفوی‌ده دریغ ایتمشدم ، فقط بو ، نفرتمدن دكل ، كندیسنه قارشی بسلدیكم حس حرمتدن ایلری كلیوردی. وبونی اوكا آكلاتمق ایستیوردم .

مقصدمی ، فكرمی اكلایه بیلیورمیدی ؟ بن اونی ناصل اكلامیورسه‌م اوده بنی اكلایه‌میوردی وایشته بز هر بری كندی تفكراتنك دائرهٔ مضیقه‌سی ایچنه صیقشمش ایكی خصم كبی یاشایوردق .

لوویه‌ره سیاحتدن مقصدم نه اولدیغنی آچامشدم ؛ فقط بنم اورایه كیتدیكمی بیلیوردی ، بناء علیه قرارمدن شبهه ایتمش اولدیغنی فرض ایدییوردم . نهایت قرارمی كندیسنه سویله‌دیكم زمان بكزی صارار‌دی. ایلك اوكجه بوقراری كندیسنی برقاچ آی، نهایت برسنه قدر پارسدن اوزاق بولوندیرمق مقصدینه عطف ایتمشدی؛ فقط بواتزوایه مدت تعیین ایتمدیكی ، مجرای حیاتی موقت برزمان ایچون دكیشدیرمك دكل بوحیاتی اوزون سوره‌جك برجزانك محكومی ایتمك ایستدیكمی اكلاینجه بردن فوران ایدن برغضبله باغیردی :

— سز بنی بورایه قاپایور وبونی آغزكزله اعتراف ایدییور سكز اویله‌می؟ بونی یاپه‌جغكزه بنی همان شوراجقده اولدورسه‌كز دها ایی اولور . چونكه اونده بونك قدر اكلاقاق بولونمازدی . بن سزده بوقدر بیاغی بوقدر ، قیصقانج ، بویله ظالم ووحشی برقلب بولندیغنه ایناناماز‌دم .

بوسوزلری سویلركن للرینی آرقه‌سنه قاووشدیرمش ، كوكسی ایله‌ری‌یه چیقمش ایدی ؛ آغیر آدیملرله بكا طوغرو كلیوردی :

مابعدی وار **مشتاق**

ایکی سنه صوکره بروسه‌ده

دردنجی پرده

(کیجه ساعت درت بروسه‌ده)

(شیق برصالون. قارشیده دیوارده دایالی برماصه اوزرنده صماور، چای فنجانلری، برداقلری، برشیشه قونیاق قدحلر طباقلروسائره. قارشیسنده صولده وصاغده ایکی قپو، اورته‌ده شیق وظریف صندالیه وقولتوقلر. دیوارلرده آثارلر اشیای نفیسه نوبر خانم شیق برتواتله برمتحرك صندالیه‌ده صاللانیر ویلپازه‌لنیر. شهبال تمیز وظریف برخدمتجی تواتیله چای‌ماصه‌سنك باشنده فنجانلری طباقلری دوزلتمکله مشغول کورونیر)

نوبر خانم

سندن اوقدر ممنونم که شهبال... طوغریسی‌یا طالعم وارمش. هله سویلدکلرمی‌ده بوکیجه اجرا ایدرسه‌ك سکا یارین بر کوپه آله‌جغم.

شهبال (مغموم)

ـ خانمجغم، سایه‌کزده قولاقلرم براز دینج اولدی بنی تکرار سفالته آتمیکز

نوبر خانم

ـ سنك قولاغك دلیکدر. سندن باشقه‌سنه امنیتم یوقدر. بنی سودیککی قاچ دفعه سویلدك. بن‌ده سودیکم برشی ایچون سکا برایش سویلرسه‌م یاپمزمیسك؟ « شوخانه » سومك ایچون سودیرمکده لازم دکلی‌یا..

شهبال

ـ اکر سودیره‌مدمسه نفرتکزی موجب اولمه‌دن اذن ویرکزده کیده‌یم افندم. ذاتاً بوندن‌صکره کیده‌جکم بر مزاردر بیلیرسکز.

نوبر خانم (صاللانەرق)

ـ سن بو کیجه دلی کبی سویلنیورسك، وقت وقت. سکا برحال اولیور. مزاردن باشقه کیدەجك یر بولەمدکمی؟ کنج برقادینسك. البته سنكده آرزولرك، املرك واردر .

شهبال (مغموم)

ـ کنج فقط صولمش اولمش برقادین. متحرك برجنازه.. قورو برتابوت..

نوبرخانم (یلپازەلنەرك)

ـ جنازەلرکله ، تابوتلرکله ، مزارلرکله نشئەمی قاچیرمه . بو کیجه اخرت سمساریمی اولدك. بکا برقونیاق ویر .

شهبال (قونیاغی ویرەرك)

ـ دردلرم نشئەکزه فدا اولسون افندم . قره سوزلرمه آرتق قرار ویردم. ینه خولیالرکز بو آتشین قدحله کلمز آچسین . محبتلرکز کلستان اولسون .

نوبرخانم (قدحی الەرق)

ـ ایشته بن شهبالی بویله بربلبل کبی کورمك ایستەرم. بکا کللرله، قدحلرله داستان محبت سویله. جنازه، تابوت، مزار.. بونلر نەدیمك مش.. شمدی بونلرك صرەسیمی ؟

شهبال

ـ قصورایتدم افندم. یرك اوستنده اولدیغمزی اونوتدمده التندن بحث ایتدم. صاچلرکزی طرارکن چهرەکزی کورەمدیکم کبی نوری براقوب قرانلقلره کیردم

نوبر خانم (شو خانه)

ـ ینه کوزمه کیردك. هرکسك حسد ایتدیکی قدرده واز. سن یالکز شهبال دکل شهپر کلامسکده .. دون کیجه کورمدکمی سنی نه بکنیورلردی. یا بو بربیوك یردن چیقمش یادوشمش برخانمدر دییورلردی سن نەدیرسك؟

شهبال (متأثراولەرق)

ـ بیوك بریردن چیقمەدم. فقط نصیبسز برقدردن امانسز فلکك النه دوشدم خیرپالنه، خیرپالنه تربیه اولدم بیودم. هجرانلر مربیەلرم، کوزیاشلری تحصیللرم اولدی .

نوبر خانم

ــ مربیه‌ك اپی تحصیل ایتدیرمش . اونك ایچون هر كون آغلایورسك تبریكمی ایده‌یم تأسفمی..

شهبال (مغموم)

ــ مرحمت ایدیكز. كوز یاشلرمی مؤاخذه ایتمیكز. تكمیل حیاتمك ماجرای فلاكتنی صیزلایان بوقطره‌لر بنم اك صمیمی همدم لیالمدر. بنی بونلردن محروم ایتمیكز.
(بواثناده جواد ایچری كیرر)

نوبر خانم (جواده)

ــ بوكیجه شهبال اوقدر كوزل سوزلر سویلیوركه جواد.. صباحه قدر قنوشمه‌سنی جانم ایسته‌یور.

جواد (شهبالك چكه‌سنی اوقشایه‌رق)

ــ شهبالك كندیسی كبی سوزلری‌ده چكلیر بیلیرم .

شهبال (سیلكنه‌رك)

ــ لكن رجا ایده‌رم افندم...

نوبر خانم (ایاغنه قالقه‌رق)

ــ یو .. جواد، شهباله دوقونمه (شهباله) هایدی صبیحه‌یه خبر ویر كلسین چاینی ایچسك‌ده یتالم.

(شهبال كوزلرینی سیله‌رك چیقار)

نوبرخانم (براز حدتلی)

ــ سنك یوزندن اوده هیچ برخدمتجی دورمیور جواد. شهبالی‌ده قاچیررسه‌ك بن‌ده سنی اودن چیقاریرم بیلمش اول .

جواد

ــ شهباله برابر اولورسه شمدیدن راضی‌یم.

نوبر خانم

ــ قرده‌شك كلیور عیبدر . قیزك یاننده اولسون بویله شیلری سویلمه فهیم پاشا ایله دوشوب قالقه‌لی ماشاه یوزك كوزك آچلدی .

(صبیحه ایله شهبال كیررلر)

صبیحه (آیلاسنه)

ــ شهبالك كوزلرینی طوردیرمق ممكن اولسه .. بونك ایچون بر علاج اولسه تكمیل مجوهرلرمی ویررم. مجوهرلردن قیمتلی فقط كریان...

جواد (ایچنی چكه‌رك)

ــ هر ستایشه شایان .. فقط نارام .

نوبرخانم

ــ كوه‌زه‌لك ایتمیك. (شهباله) هایدی قزم چایلرمزی ویر..

« شهبال چای ماصه‌سنك یاننه كیدر فنجانلره چایلری قویه‌رق نوبرخانمه صبیحه‌یه جواده چای ویرر . تكرار ماصانك یاننه كیده‌رك طورور »

صبیحه (چای ایچه‌رك)

ــ مهتاب نه‌قدر كوزل كاشكی براز طیشاری چیقسه‌یدق : مهتابده اوده اوطورمق رؤیاسز اویقو اویومق كبی هیچ برشیئه بكزه‌میور .

نوبرخانم (چای ایچه‌رك)

ــ سن غالبا مهتابی چوق رؤیالر كورییورسك. جوادك منور خولیالری‌ده سنك رؤیالرك كبی هپ مهتابلی . .

جواد (قالقه‌رق)

ــ آلای‌ها ... ایشته بن كیدییورم «شهباله باقه‌رق ایچینی چكر» خولیالرمه قرار ویرمك ایچون طوانسز، آچیق منور بریره كیدییورم .

نوبرخانم (مستهزی)

ــ چوق یوكسلمه . قانادلانمه صكره اوك یوانی شاشیریرسك بوكیجه كلمیه‌جكسك دیمك . .

« جواد بردها شهباله باقه‌رق ایچینی چكر »

جواد

ــ خیر كلمیه‌جكم . « جواد چیقار »

صبیحه (چای‌ایچه‌رك، شهبال بكا برازشكر ویرمیسك)،

ــ ذاتاً هفته‌ده‌بش كیجه اوده یوق .

«شهبال شکر کاسه سیله شکر ماشه سنی اله رق صبیحه یه
طوغری کیدر صبیحه نك فنجانه برپارچه شکر
قویمق اوزره ایکن تلاشلی تلاشلی برخدمتجی
قیز کله رك»

خدمتجی (خانملره)

— افندم فهیم پاشانك خانملری کلیور . کوچك خانمی اله جقلرمش . .

«بوخبر اوزرینه شهبال بردنبره ایرکیله رك
النده کی شکر کاسه سی یره دوشر»

صبیحه (حیرتله آبلاسنه)

— شهباله نه اولدی . . نه عجایب قادین . بعضاً اویله حاللری اولیورکه
اکلامق قابل دکل . «شهباله» نه اولدك شهبال ؟

شهبال (کندینی طوپلایه رق)

— برشی دکل افندم کچدی . براز کوزلرم قراردی ده . . .

(بو اثناده شیق بریلدیرمه وشیق بر باش
اورتوسی اورتمش تازه بر قادینله دیکر
یلدیرمه لی برباعلی قادین ایری کیررلر . نوبر
خانم صبیحه استقباللرینه قیام ایدرلر شهبال
چای ماصه سنك یانته کیده رك اللرنده اللریله
ارقه دن دیواری طوته رق دوشمه مك ایچون
غیرت ایدر .)

تازه قادین (نوبرخانمه)

— طوغریسی یا . . بویله برکیجه ده اوده اوطورمق کناهدر .

نوبرخانم

— اوطورمزمیسکز . برر چای بیورمزمیسکز . «شهباله» شهبال، خانم
افندیلرك یلدیرمه لرینی آل .

تازه قادین

— خیر اوطورمیه جغز . ایاقده برر چای ایچه رز اوقته قدرده صبیحه خانم
حاضرلانیر . مخصوص صبیحه خانمی المق ایچون کلدك . البتده مساعده
ایدرسکز . .

نوبر خانم (صبیحه‌یه)

— رؤیاك ینه مهتاب آشدی . هایدی چابوق حاضرلاك «شهباله» چابوق خانم افندیلره برر چای ویر .

(صبیحه کوله‌رك‌سوتخله‌چیقار شهبال شاشقین برحالده‌فنجانلره‌چای‌قویه‌رق اللری تتره‌یه‌رك مسافرلره چای ویرر)

یاشلی قادین (چای‌ایچه‌رك)

— کیجه‌نك بووقتنده طیشاری‌چیقمق براز دلیلك.سزه‌اویدیغمه‌انی‌ایتمه‌دم . پاشانك دیلندن قورتیله‌میه‌جغم .

تازه قادین (چای‌فنجانتی‌ویره‌رك)

— کیم بیلیر اوزه‌لرده .. دون استانبولدن انی‌خبرلرالدی . آرتق یوزینی کوره‌نه عشق اولسون .

(برنبره آیاغنی قالدیره‌رق:)

بواسـقاربین‌ده ایاغمی اوقدر صیقیورکه . .. «نوبر خانمه» مسـاعده ایدرسه‌کز براز باغلرینی کوشه‌ته‌یم .

نوبرخانم

— سز زحمت ایتمیکز «شهباله» شهبال، هایدی‌خانم‌افندینك باغلرینی‌کوشه‌ت

شهبال (تیتره‌یه‌رك کندی‌کندینه)

— یاربی بکا تحمل ..

«تازه قادین برصندالیه‌یه اوطورر ایاغنی شهباله طوغری اوزاتیر. شهبال تیتره‌یه‌رك کلیر، باغـلری کوشـه‌تمك ایسـترسـه ده بجره‌مز »

تازه قادین (شهباله)

— نافله سن بجرکسز بر قادینه بکزه‌یورسك . براق باری بن یاپه‌یم .

(شهبالی الیله ایتر. شهبال کوزیاشلرینی‌کیمسه‌یه کوستر مکسزین سیله‌رك‌قالقار. بواثناده صبیحه یلدیرمه وباش اورتوسیله کلیر)

صبیحه

ــ هایدی افندم . بیورك ایشته حاضرم .

نوبرخانم (کیزلیجه ساعتنه باقەرق کندی کندینه)

ــ تمام وقت، بردفعه کیتسەلر ..

(حضاره) :

ــ چوق کچیکمه‌یك رجاایده‌رم .

تازه قادین (کوله‌رك)

ــ ارتق اوراسنی بز بیلرز . صبیحه‌خانمله قونوشه‌جق برچوق شیلرمز وار .

نوبرخانم

ــ فتنه‌لکمی ؟

تازه قادین (کوله‌رك)

ــ نه دیرسه کز دییکز ، فتنه‌لك.. تازه‌لك. . کوروجیلك.. جهازلق. . الله‌ه امانت اولك .

(هپ بردن کولوشه‌رك چیقارلر . شهبال مغموم برحالده اولدیغی یرده طورور . نوبرخانم اطرافی بردفعه کوزدن کچیردکدنصکره ساعتنه تکرار باقار)

نوبرخانم (کندی کندینه :)

ــ نه‌ده ایسه کلیر . (شهباله) هایدی کوره‌یم‌سنی . شورالری چابوق طوپله.. قاپونك یاننده بکله . کلن مسافره بنم دائره‌می کوستر . اکلادکمی؟ ایشته بن کیدییورم وقت قالمدی .

شهبال (مغموم) :

ــ ایاقلر کزی اوپه‌یم افندم . بوکیجه هیچ حالم یوق . بنی بو ایشدن عفو ایدکز . بلکه برخطا ایده‌رم .

نوبرخانم (مسترحمانه) :

ــ شهبال بنی قیرمه . کورمیورمیسك سکا یالواریورم ، سنك یوره‌کك اوقدر طاشمی ؟ اوقدر کوزیاشی دوکن قادینده هیچ حس یوقمی ؟ هایدی یاورم . سوز ویرباقه‌یم .

عبدالحق حامد

آچیق برجبهه ، مونس برنظر ، برفطرت محرم . . .

فضای بی تناهیسیله، ابحار وجبالیله ،
فروغ شوخ اسحاریله، ظلمای لیالیله ،
بوتون وولقانلریله، برق ورعد پرجلالیله ،
شئون رنکرنك انشراح وانفعالیله
اوفطرت پر غرائب برتجلیکاه برعالم .

طبیعتدن بویوك برعالم کلیت اضداد :

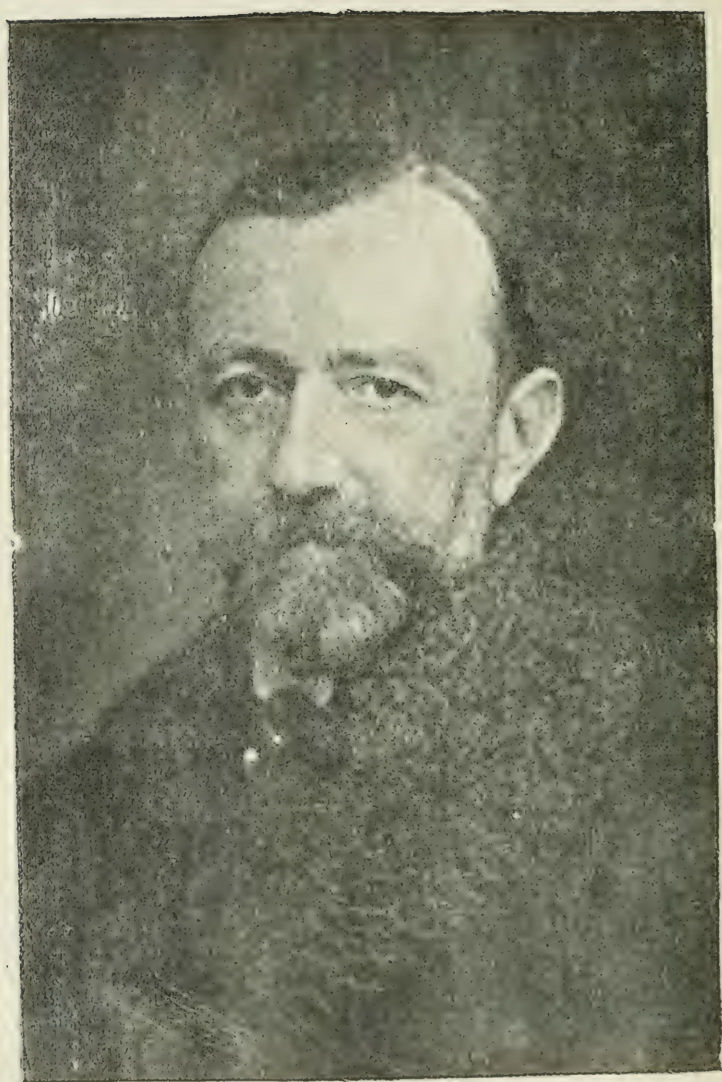
اوچار بال خیال آچمش حقیقتلر سماسنده ،
اوقور اشعار علوی برلب ساکت هواسنده ،
طورر برمبهمیت آك جلی طلعت لقاسنده ،
کزر طیف مقابر، روحلر ظل رادهسنده .
کچر هنکامهلر، مسعود ومظلم، شاطر وناشاد ،

معلا بر درینلك شعر حامد، شعر وجد آور . . .

دهاء ، ای نیر اسراری فسحتزار الهامك ،
سنك بیشانیٔ حامدمیدر اورنك آرامك ؟ . .
کولر، ای داهیٔ اعظم، سرك فوقنده اجرامك ؛
اولور مشهود فکرم یاده کلدکجه بویوك نامك ؛
درین برجو لاهوتی، کنیش برضربهٔ شهپر .

توفیق فکرت

(شهبالك يوزينى كوزينى اوقشار) :

شهبال (بيكسانه)

— پكى افندم امرلركزى اجرا ايده‌رم . فقط يارين بكا اذن ويرمه‌كز شرطيله .

نوبرخانم (سوخجله)

— هله يارين اولسون‌ده قونوشيرز . ايشته بن كيديورم . قپويه اوچ فسكه اورلديغى وقت آچه‌جقسك . صكره‌ده . . . سويلديكم كبى اكلايورسك آ . .

(نوبرخانم بردها ساعتنه باقه‌رق كندى دائره‌سنه كيدر)

شهبال (يالكز)

— آه ياربى . . فلاكت فلاكت اوستنه .. سفالت سفالت اوستنه ... شمدى‌ده رزالت رزالت اوستنه . . .

(كوزلرينى سيله‌رك چاى فنجانلرينى طوپلار ، صندالیه‌لرى دوزلتير)

(تكرار كوزياشلرينى سيله‌رك)

— خائناق ، خانم افنديلك ، خدمتجيلك . . . صكره‌ده آه بوغوله‌جغم تحمل ايده‌ميه‌جكم . . امداد ... مرحمت . فقط كيمدن ياربى كيمدن . . .

(منديليله يوزينى قاپايه‌رق برصنداليه‌يه اوطورور ، آغلار آغلار)

— آرتق هرشى بيتدى . بن‌ده بيتدم . نه انسانلردن برلقمه اكمك مرحمت . . . نه حياتدن برنجات لذت . . آرتق ايسته‌مم . اولمك قورتولمق ايسته‌رم .

(ينه آغلار)

— بتون لعنتلر ، نفرتلر ايچنده ، آجيلر ماتملرله كيمسه‌سزلكلر ايچنده ، سفيل ونالان اولمك . . . بوميدى بنم نصيبم ياربى . . . بوميدى اميد و امللرله طولديرديغك حياتمك نتيجه‌سى ياربى . . .

(جوشغون ، جوشغون آغلار ، بو اثناده قپويه اوچ دفعه فسكه ايله اورولور)

شهبال (بردنبره صيچرايه‌رق قلبنى اليله طوتار)

— آه .. قالق ، وظيفه‌كه قالق . . بدبخت سفيل مخلوق . .

(یواش یواش قالقار، اللری تیتره یه‌رك قپویه طوغری کیدر. دوشه جك کبی برحرکت اجراسندن صکره قپویی آچار. برطرفه چکیلیر. قپودن فهیم کوزیکور، ایچری کیرر. اطرافی بردفعه تجسس ایدر، شهبالی کوره‌رك اوکا طوغری کیدر. شهبال باشنی قالدیره‌رق فهیمی کورور، یلدیرمله اورلمش کبی بر حرکت اجراسندن صکره اللری یومروقلنمش اولدیغی حالده کیری کیری چکیلر.)

شهبال

— الجاق سنمیدك . . .

فهیم (حیرتله کیروچکیله‌رك)

— خانمك امین‌خدمتجیسی سندك اویله‌می ؟

شهبال (فهیمك اوستنه صالدیره‌رق)

— خانمك خدمتجیسی . . . فقط سنك قاتلك . . .

(فهیمك یقاسندن بوغازندن یاقالار. فهیم کندینی مدافعه ایدر شهبال فهیمی براقمز)

شهبال (عصبی)

— بوغه‌جغم ، اولدیره‌جکم ، ازه‌جکم . . .

(فهیم شهبالی ایته‌رك یره آتار، بوکورلتی اوزرینه نوبرخانم تلاشله ایچری کیرر)

نوبرخانم (حیرتله فهیمه شهباله باقه‌رق)

— نه‌در بو حال . نه اولیور. تکمیل کورلتیلرکزی ایشتدم . مقصدکز بنی رزیل ایتمکمی ؟

فهیم (شدتله)

— بو الجاق قادینی بوراده کوردیکم ایچون تأسف ایده‌رم. ایکی دفعه خیرسزلقله برقاچ دفعه قحبه‌لکله ضبطیه‌یه کیروب چیقان برقادینی اوکزده، خصوصی محرم برخدمتده قوللاندیغکزه تأسفلر ایده‌رم .

(نوبر خانم حیرتده قالیر)

شهبال (باغیره‌رق)

— اللهم اللهم ...

نور خانم (شهباله صوقوله‌رق)

— دیمك بونجه زماندر سیأنك ایچون آغلایوردك اویله‌می . یازیقلر اولسون سکا شهبال .

شهبال (نورخانمك اوکنده دیزچوکه‌رك)

— سیأنم؛ بی کناهلغی، مظنوملغمدر. بوملعونك سوزلرینه ایناغیکز. بوالچاق برجانیدر . خائن برظالمدر. بنی محو ایدن، اولدیرن، خدمتجیلکه قدر سوق ایدن هپ بو آدمدر .

فهیم (خدتله)

— بوادبسز، یلانجی قادینی دیکله‌مك سنزه نشئه‌ویرییورسه بن تحمل ایده‌مم. شمدی اولدیررم .

(فهیم رووولورینی النه الیر نور خانم اللریله کندی باشنی طوتار)

نورخانم

— امان یاربی رزیل اوله‌جغم (فهیمه) رجا ایده‌رم پاشا کورلتی ایتمه . بوقادینی صوصدیر بنی قورتار.

شهبال (ایاغه قالقه‌رق)

— خیر آرتق صوصمیه‌جغم،باغیره‌جغم. اولانجه قدرت‌وقوتمله باغیره جغم، بنی صوصدیرمق ایسترسه‌کز اولدیرکز . آرتق تحمل ایده‌میه‌جکم .

فهیم (رووولوه‌رینی شهبالك کوکسنه دایایه‌رق)

— صوص دییورم. . باغیرمه یوقسه شمدی . . .

نوبرخانم (فهیمك اوستنه آتیله‌رق)

— الله عشقنه برشی چیقارمه، رزیل اولورم. یاربی نه‌در بوکیجه باشمه کلن؟ « شهباله » سن بکا مرحمت ایت شهبال . .

شهبال (مأیوسانه)

— مرحمت اولنه‌جق بنم . هرزمان بوالچاق حریفك سلاح ظلم وتحقیری التنده ازیلمك ،. اولمك . . واسطهٔ ذوق ونشاطی اولمق .. مرحمت اولنه‌جق بنم افندم .

(اغلار)

(فهیم رووولوه‌رینی جبنه قویه‌رق، بیقلرینی)

(بوکه‌رك یواش یواش کزینیر)

نوبرخانم (سرزنشكارانه)

— باشـا ايله ازه‌كزده اولان ماجرايى بيلمم . فقط تكميل بنى زهرلدك شهبال . هايدى آرتق اوطه‌كه كيت . اوراده ايسته‌ديكك قدر اغلا . ايسترسه‌ك بتون ، بتون كيت .

شهبال (قپويه طوغرى كيده‌رك)

— ايشته كيديورم افندم. خدمتكزه باشقه برقادين ارايكز . بواچـاق مخلوقدن‌ده كنديكزى قورويكز، الدائمكز.

فهيم (شهباله طوغرى يوروپه‌رك)

ـ دها سويلنيور. شمدى. . . .

(نوبرخانم فهيمى طوتار، شهبال اوكسوره‌رك)

(چيقار. نوبرخانم، بى‌تابانه برقناپه‌نك)

(اوورزينه دوشر)

نوبرخانم (يورغون)

— اووخ ... آرتق سن‌ده كيت، سنى‌ده ايسـتمم. بوندن‌صكره برشى ايستمم . يوره‌كم چارپيور، باشم‌دونيور، هرطرفم‌ازيليور.

فهيم (متبسمانه)

— كيرديكم يردن اويله قولاى ، قولاى چيقميه‌جقمى‌بيليرسك. باخصوص سنك يانكدن هيچ كيده‌مم . سنك ايچون نه‌قدر شيلره قاتلانديغمى اونوتدكمى؟

(نوبرخانمى اوپمك ايچون اكيلير، نوبرخانم)

(اللريله فهيمى ايته‌رك اياغه قالقار)

نوبرخانم (جدى)

— خير ، ايستمم بوندن‌صكره هيچ برشى ايستمم .

فهيم (نوبره صاريله‌رق)

— حياتم ، روحم . . .

(نوبرخانم فهيمى اللريله ايتر، فهيم نوبرخانمى)

(بلندن طوته‌رق سوروكلر . نوبرخانم مقاومت)

(ايدر، فهيم اصرار ايدر)

نوبرخانم

— خير ديبورم كيده‌جكسك . . .

فهيم (نوبرخانمى سوروكليه‌رك)

ـ اصلا اصلا . . .

پرده اينر

تقریر ملال

— ٧ —

کوز یاشلری

ای دیدهٔ حوادهکی کوز یاشلری، ارثاً
کچدی آجی حسلرله زهرلر بزه سندن .

بزدن ده سن اخفاده کچوب جان یاقه‌جقسك
کوزدن کوزه بر نالش حسله آقه‌جقسك .

طوغمق ، یاشامق ، اولمك ، ازلمك، هله سومك
هپ کوزیاشیدر . بعضی قورو بر دیلیم اکمك

اوستنده ده واردر ینه بر قطرهٔ زاری
هرشکل حیات، ایشته اونك مهدومزاری .

یوزلرده‌کی ساخته کولشی، ماسکه‌یی قالدیر،
کوزیاشلرینك باقنه آجی ایزلری واردر .

بر والده مهجور اولنجه ببکندن
روحی ناصل اغلار ایسه تا کوز ببکندن

شعرمده‌کی یاشلرده او حسلرله دوکوملر
هر رشتهٔ نالانمه بر قطرهٔ مغبر .

هر قافیه بر کوز یاقیجی قطره بولنجه
بر کل اچار آفاق ملولده‌کی غنجه .

بر کل فقط اوستنده‌کی شبنم کبی شیلر
کوز یاشلریدر دیدهٔ شعرك مستبلر .

آغلارسه‌ق اگر ـ بن وشعر ـ اون‌سنه اول
روحمله اویوب قوقلادیغم برکوچوجك أل

درحال اوزانیر صوکره‌ده برمندیل،اوت بن
هر قطرهٔ هجرانی سیلرسك کوزمزدن .

سیلدکجه زهرلر آقیتیر بندن اومندیل،
کوزیاشلرمی طوتمق ایچین روحمی کل سیل .

— ٦ کانون‌اول ٣٢٤ —

حسین سعاد

مبعوثلری استقبال

وطنك پایتختنه کلدیکز . میلیونلرجه افرادامتك امناسی، وطن عزیزك حجت حریتی، شهود معنویاتی، مدافع شان وشرفی، شاهد عهد ویمانی، حملهٔامید آتیسی اوله‌رق طوپلاندیکز .

سزی درین براشتیاق ، بویوك برصمیمیتله قارشیلارز .

اشتیاق ! چونکه سز اوتوز سنه اولندن کله‌جکدیکز ! . . .

صمیمیت ! چونکه سز ، بزسکز . اك یقین ، اك خالص اقربامز ، حق قارده‌شلرمز ، بابالرمزسکز . . .

سزك کله‌جککزدن قورقولمادیغی زمان مظالمده ، بوکوردیککز شن وشوخ مملکت، بوقرون وسطی‌ایله‌اعصار اخیره‌نك حدفاصلی اولان تاریخ فتوح‌وعظمت، سس‌سز صداسز، املسز، روحسز، برمحبس فلاکت، برخرابهٔ ظلم وذلت‌ایدی. شمدی ایسه ظاهری پژمرده، فقط سنیه‌سی فیض حریتله دولو شو کوردیککز لاابالی هیئتیله سزی استقبال ایده‌جك قدر قوت بولدی ؛ وقورمتین اولدی. . .

بوشهر بلندك سوقاقلری ، صوك زمانلرده دیلسز مظلوملرله قانلی ظالملره

معرض دردوجفا ایدی. بورادن سزك دیار محترمکزه هرکون هرکیجه ناموسندن باشقه بر کناهی اولمیان پاك ومبارك کنجلر . فلکه باش اکمهمش اختیارلر آقین آقین تبعید ایدیلیر؛ اباء واولادندن قوپاریلهرق زیارچه اکمکه محتاج بر حالده اورادن اورایه آتیلیر، سوروکلهنیر، یاشارکن دمین اولنورلردی. مملکتلریکزده بونلری هپ کوردیکز ، طانیدیکز ، هپ برابر درد اورتاغی اولدیکز . وحتی بر بویوك قسمکز اوفلاکتلری ، اوسوروکلنمهلری کندیکز چکدیکز . . .

تاریخ عالمك قرون حاضرهسنه بر هیکل یکتا وبرکتابهٔ علیا اولان بو استانبول، برزمانلر پایتخت دکل صانکه بوتون دنیا ایدی. فقط اوهیکلك مسند معنویتی اولان ستونی اووقتلر ملائکهٔ عدالت طوتیوردی ! صوکره بویقلدی . . انقاضندن سرایلر ، آصیلی باغچهلر ، محبسلر بنا ایدلدی ؛ اوزرندهکی یالدیزلر قازینهرق آت عربه تزییناتنه ، اونیفورما صیرمهلرینه قوندی . آلداتیجی سرایلر ، کولونج عظمتلرله (بیزانس) رجالنه غایت ظریف ودلخراش نظیرهلر یاپلدی ! . .

ملت دیدیکمز عائله خلقی ایشته اووقت بیکس قالماغه باشلادی . اوعائله که تام اوتوز سنه کوز یاشی دوکدی ؛ چوجوقلرین اختیار لاماغه ، کنج ایکن صاچلری آغارماغه باشلادی . . .

صفا کلدیکز ! .

بوکلیش ، بومظفرانه کیریش ، آرتق حاکمیت ملی . وتاریخك فتح قسطنطنیه فصلنك ایکنجی بر خاتمهٔ موفقیتنی اعلان ایدیور !

بوکلیشده ، ماکدونیا تپهلرندن بغدادك ، یمنك ، عمان دکزلرینه قدر تموج ایدن عثمانلی بایراغنك طاغلره ، صحرالره اعلان ایتدیکی بر شعشعهٔ نصرت وار. اویله بر نصرت که پارلاقلغندن چشم عالم قاماشدی ؛ تاریخلر تترهدی ، قلوب امم خلجانلره دوشدی ، دنیا دکشدی... فقط بونلرك هپسی سوزدر . بومظفرانه کیریش ، حالك همان ماضی یه منقلب یارم ساعتلك بر حشمتی ، ایرتسی کونهچقمهین بر شهر آیینیدر . اوت ، هپسی سوز ، هپسی کچمش حکایهدر ؛ سزی استقبال

وسزه عرض سلام واحترامدر . بونلردن نظرلرکزی آییرر آییرماز ارقه کزده اوتوز میلیون وطنداشله اوکیکزده اوجی بوجاغی بولونماز بر آتینك سزه باقدیغنی کوروروسکز ! ایشته بو آتی اوتوز میلیونك عمریدر.

زمان شکلنده‌کی بواقلیمك ایچنده اومیلیونلرك مادی ومعنوی وجودلری یاشایاجق، حیاتك ایی کوتوهر دورندن کچه‌جك، هرتورلو غرائبنی کوره‌جکدر. فقط بونلرك هپسنده ، هر تصادفنده‌کی یاردمجیسی ، مالنك ، جاننك ، عرضنك محافظی سزسکز . بواقلیمك اك امین یری سزك وجدانکز ، اك معمور جهتی سزك مجمع عرفانکزدر. سزك بوکونکی عزم وغیرتکزدن یارین دنیانك اك مسعود وبختیار انسانلری دوغاجق ، سزك خلوص نیتکزدن صوسز صحرالر یشه‌ره‌جك، سزك اتحادکزدن دنیانك اك قوی دولتی اورکه‌جك ، اك اوزاق دیاری آوازهٔ تبریککی بورالره قدر ایشیتدیره‌جکدر . ایشته سزدن بکله‌نن مأثر بویله بویوك بروظیفه ، بوقدر عالی بروطنپرورلکدر . سز بومقصد یولنده طوپلاندیکز ؛ اویله برمقصدکه هم موفقیتنده ، هم محرومیتنده مشترکسکز .

سز اویله برخزینه‌دارسکزکه صاقلایه‌جغکز شی وطن دیدکاری جوهر جهانقیمتدر . اوندن دها دکرلی برشیئك امکان وجودینه قائل اولمایان عثمانلی قلبلریکز دائما کعبهٔ عدالته توجه ایتدکجه سزه تسلیم نفس ایدن افراد ملت ده هیچ شبهه‌سز بختیار اولور .

مصر علی سعاد

کوچوك حکایه

ایکی مبعوث

اوتوز سنه صوکره :

مائی وسرین برصوك بهار کیجه‌سیدی . جسیم اغاجلریله حقیقتدن بعید بریری اورمانه بکزه‌ین محتشم باغچه‌نك اورته‌سنده‌کی محفل ادباده برهفته اول اولن شاعر پرویزك حیات وخصوصیتنه ، صنعت وموفقیتنه دائر برقونفرانس ویریلیوردی . منور برخیابان رؤیا کبی اوزایان واوزادقجه خیالیله‌شن، منتظم

یولك نهایتنده مخملك قابوسی اوزاق وسرابی برسرای مدخلنی آندیریور ؛ بیاض وجسیم پهرونك باصاماقلری ،یانلرنده صره ایله یوکسلن مرمردن مصنوع اسـاطیری قادینلرك اللرنده طوتدقلری نائم ومضی الکتریك کره‌لرندن یاغان دونوق وطاتلی ضیالر آلتنده کوز قاماشدیریجی بروضوح ایله پارلیوردی. اختیار وبیکانه قمر سیرك وانجه بولوطلرك اراسندن، لاقید وعجول کچیور ؛ دیشـاردن جاده‌نك کورولتولری ، اکلنجه‌لی برشهرك ، مشـحون سرائر بذوق مملکتنك موسـیقیٔ عنعناتی کبی مبهمیتله عکس ایدیور بویوك وکثیف آغاجلرك آیدینلقله مزج اولان ذی‌حیات ونور آلود ظلمتلرنده نامرئی اورپرمه‌لر حصوله کتیریوردی. کنیش وبیاض مسـندلری اوزرنده صـانکه ازلیتی دوشونن بیاض هیکللر ؛ بوشیمدی یاشامیان مشـاهیرك مؤثر وموت آمیز تمثال خاطراتی ، اوزرلرینـه دوداقسز وغیرناسوت بوسـه‌لر حالنده دوشن یاپراق کولکه‌لری آلتنـده ، نامحسوس روزکارك کتوم نغماتیله صانکه جانلانیور، صانکه قیمیلدییورلردی...

قونفرانس یاریم ساعت اول باشلامشدی. منور یولك تنهائیٔ محزونی ایچنده، برظل متحرك کبی ، نازین برکنج، اللری جیبنده ، اوکنه باقارق ایلرلیوردی. غالبا ، شـیمدی قوغولری اویویان بویوك وخالی حوضك کنارینه ، باغچه‌نك بواك صیق وخوابیده یرینه کیتمك ایسـتدی ؛ نیم مظلم یوله ، یکدیکرینی دارغوش ایتمش مهیب اغاجلرك التنه صاپه‌جقدی؛ یانندن برسس کلدی :

ــ نره‌یه اولاد ، بویله . . .

دوندی. بو ، تمیز وهنوز پك یکی برسـتاتونك مصنع ومنقوش مسـندینه دایانمش تمثالك براختیاردی. طانیدی .

ــ نه‌او ، عزیز استاد ، دیدی ، بوراده یاپ‌یالکز نه‌یاپیورسك؟

اختیار ، دایاندیغی ستاتویی کوستره‌رك :

ــ ارقداشمله ، رفیق شبابمله قونوشیورم .

دیه جواب ویردی . بیاض وچوق صاچلریله ، یتمش سنه‌نك چوکدیره‌مدیکی قوی ودیك وجودیله حالا دینچ و معارض دوران وکنجلرك، بوتون استانبولك،

بلکه بوتون ترکیه‌نك «فیلسوف» دیدیکی بوذاتده پك غریب برمزاج، پك تحاف برطبیعت واردی. شدید برأغوتیزم اونك بوتون موجودیتنه حاکم ایدی. هرنه‌دن بحث ایدرسه کندی سویلیور، مخاطبنی بیزار ایدییوردی.

«اولاد!» دیه تکلیفسزجه خطاب ایتدیکی کنج، ودید استانبولك أك آتشین، أك عالم؛ أك محترم برمبعوثی ایدی. طلبه‌لکی زماننده عمومی باغچه‌لرده، بواختیار فیلسوفی دیکله‌مکدن أپیجه خوشلانیردی. فقط شیمدی... أك زیاده اونك ادعالرندن، ادبیاتندن بیقمشدی. یاریم عصر اولکی قوف وابتدائی حرکات ادبیه ارتق دیکلنه‌مزدی. ذاتاً بوتون بومعناسز کوده‌لکلری بش التی سنه‌اول بلکه یوز دفعه بالذات فیلسوفدن دیکله‌مش، أزبرله‌مشدی. ینه بوغریب اختیاره یقالانمامق، اونك برکتبخانه قاتالوغی کبی یالکز لاینتاهی ومجهول محرر اسملرندن، اونوتولمش کتاب سرلوحه‌لرندن متشکل طاقتفرسا معلومات ومصاحباتی النده مضطرب اولمامق ایچون:

— کزینیوردم، دیدی، شیمدی یمك ییدم. بوکیجه یازیله‌جق یازم، ترتیب اولنه‌جق نطقم وار. کچ قالمیه‌جغم.

اختیار فیلسوف حیرتله صوردی.

— دیمك پروز ایچون ویریلن قونفرانسدن خبرك یوق؛ ودید اوموزنی سیلکه‌رك جواب ویردی:

— وار. فقط دیکله‌مکه تحملم یوق. ارتق ادبیات بنی صقیور...

فیلسوف یاقلاشمش، قالین عضلی قوانی کنجك اوموزینه آتمشدی.

— زواللی ودید! دیدی، آجیدم سکا. اوحالده اختیار لامشسك نه‌وقتکه انسان ادبیاتدن نفرت حس ایتمکه، قافیه‌لر مصراعلر نظرنده بوش، واهی معجز کورنمکه باشلار، اختیارلغك صوئوق وکمیکدن اسکلت أللری اونك قلبنه اوزانمش دیمکدر.

وستاتونی کوستره‌رك علاوه ایتدی:

— أوت بوده.. بوزواللی توفیق فکرتده تعب تحسسله اختیارلانجه ادبیاتدن نفرته باشلامش، شبابنده‌کی بوتون هوسات وتخیلاتنی غائب ایتمش،

بربدبین اولمشـدی . صوکره هپ ألم ترنم ایتدی ، دوکه‌مدیکی کوزیاشـلرینی بسته‌له‌دی وماتملرینی ابدیتله بزم روحمزه براقدی . . .

ودید آتسزین عصبیله‌شمشدی:

ــ رجا ایدرم : استاد ، ادبیاتدن بحث ایتمیکز !

فیلسوف مخاطبنك کوره‌مدیکی صریح براشمئزاز ناخوشنودی ایله ، صانکه ایکلر کبی :

ــ نیچون ؟

دیدی .

ــ نیچونمی ؟ چونکه طورکز، پك‌أسکی ... پك قیلاسیق ! مثلا شمدیکی سوزیکزی ، حتی ألکزله شـوهیکلی کوسترمکزی کهنه وقیلاسیق بولیورم . قارشیکزده کندیمی ادبیات معلملرینك غیر طبیعیلکلرینه محکوم تحمل برمکتب طلبه‌سی ظن ایدییورم .

ودید بوتون صـنفلرده برنجی اولمش ، علوم اقتصادیه واجتماعیه‌دن برنجی اوله‌رق دیپلوما آلدقدنصـوکره ایلك نشر ایتدیکی مقالهٔ اجتماعیه‌سی دکل ترکیاده، حتی بوتون اوروپاده وامریقاده آنی برشهرت قازانمش ، همان بین‌الملل مائی لســانه ترجمه ایدیله‌رك ، «نه بین‌الملل‌ده بشریت متحده وعلوم» جمعیتی طرفـدن أك بویوك مکافانه لایق کورولمشـدی لکن بوتون بوموفقیتلر اونی ده‌کیشدیرمه‌مشدی ، متواضع اولمدیغی کبی اصـلا مغرور ومتکبرده دکلدی . شیمدی . حسنده نه‌قدر ضعیف براغوتیست اولدیغنی أیجه بیلدیکی فیلسـوفی ، بوزواللی اختیـاری کوجندیردیکندن بردنبره پشـیمان اولدی واونك دارغین برلسان ایله:

ــ اوحالده هیچ قونوشمیالم . . .

دیمه‌سنه ، کوله‌رك :

ــ خایر ، قونوشالم ، سوکیلی استاد ! دیه مقابله ایتدی ، قونوشالم ، فقط بیلورسکزکه بن‌مبعوثم . دائما مسـلکمدن بحث ایتمك ، اوکا دائر قونوشمق ، اونی دوشونمك ایسترم ؛ سویلیکز ، سزده اولدن بر مبعوث دکلمیدیکز ؟

کوکلنی بوتون بوتون الق وکندینی تمامیله عفو ایتدیرمك ایچون فیلسوفك قولنه کیردی . یورومکه باشلادیلر . کنیشجه یولك اطرافنده صیره‌لانان قدیم ومتأخر شاعرلرك ، مشاهیر ادبانك مبهوت هیکللری درین برسکون منجمد ایچنده، مضطرب ومتجسس اونلره باقیور کبیدی . فیلسوف میرلداندی :

— أوت ، حتی ایلك مجلس مبعوثانده اعضا ایدم .

ودید . رفیقینك حالا قاتی دوران بازوسنی صیقدی :

— اوحالده مسلکمزدن بحث ایده‌لم . بن‌ده استفاده ایده‌رم !

بو« استفاده ایده‌رم! » سوزی اختیارك بوتون ضعفلرینی اوقشادی . لافنك دیکلنمه‌سی اونك صباوتندنبری یگانه سعادتیدی . برچوجق کبی سویندی . اوراده ، یولك کنارنده کثیف آغاجلرك مبذول و منور یاپراقلرك آلتنده بولنان برقامیش قنابه‌یی کوستره‌رك :

— بورایه اوطوره‌لم‌ده . . .

دیدی .

— اوطورالم . . .

اوطوردیلر . ودید براز اوزاقده قالان لامبه‌لرك طاتلیلا شان ضیالری ایچنده اختیار رفیقنه باقیوردی ؛ بو طبقی برلاقیردی ماکنه‌سی کبیدی ؛ مکملاً دوقوز لسان بیلیور ، برملیونه قریب کتاب اوقودیغی روایت اولونیوردی . شیمدی یاننده بلیغ وروان بر افاده ایله مشروطیتك اعلان ناکهانیسی ، ایلك مجلس مبعوثانك ناصل مشکلات ایله آچیلدیغنی ، وکندیسنك ایلك قونفراسلرینی نطقلرینی ، موفقیتلرینی ، حصوله کتیردیکی هیجانلی القیشلری ، پایتختك محافظهٔ اسایشنه ناصل مأمور اولدیغنی ، او وقتکی سلطانك قارشیسنه ناصل چیقدیغنی اکلاتیورکن ، ودید اونك یتمش سنه‌لك حیاتنی دوشونیور ، خیالاً سنه‌لره ، آیلره هفته‌لره تقسیم ایدییور ، برملیون کتاب اوقومق ایچون لااقل هرکون اوچ کتاب اوقویوب بتیرمسی لازمکله‌جکنی حساب ایدییوردی .

فیلسوف اوقدر شدت ومحبتله عطف اهمیت ایتدیکی ماضینك خروش خاطراتیله :

— آه سز ، دییوردی ، سز پك مسعودسکز . یورولمه‌دن ، اوزولمه‌دن قازانیورسکز . منتظم ومسترخ چالیشیور ، صحیح ومطمئن موفق اولیورسکز حالبوکه بز ! حیاتمزك اك کوزل دوره‌سنی ، معزز و عودتی محال اولان کنجلکمزی ، ارتق سزك ، نسل اخیرك ممکن دکل تخیل وتصور ایده‌میه‌جکی براسارت مطاقه ایچنده کچیرمدك . علم وفضیلت اك بیوك جنایتدی . ناموسلی اولانلر محبسلرده چوروديليوردی . وطن جان چکیشیور ، صوك نفسلرینی وریپیوردی . أوت بوکون ، یقینده تشکل ایده‌جك اولان « اوروپا دول متحده‌سی » هیئتنه کیرمه‌سی ایچون بوتون دیپلوماتلرك ، پارتی رئیسلرینك پایتختنه قوشوشدقلری قوی ومهیب ترکیه ؛ بومعظم ومحتشم حکومتمز ، قومشولریمزه دائمی هیجانلر ویرن هولناك ومدهش اردومز ، دنیاده‌او وقت نشر اولنان نه‌قدر مزاح غزته‌سی وارسه هپسنه سرمایهٔ استهزا اولمشدی . بوکون اوروپانك اك نجیب ، اك ذکی ، اك زنکین وفعال برقومی اولمق اوزره طانیلان عثمانلیلر، بلاتردد « اوروپاده جرکه‌سنی قورمش بر جته ! » دیه تحقیر اولنیور ، موجودیت مدنیه‌لری قطعیاً انکار ایدیلیوردی .

ودید اوکنه باقاراق :

— مبالغه ایدییورسکز .

دیدی . فقط فیلسوفشیخوختك ویردیکی عتهٔ غیر اختیاری ایله فوران ایتدی :

— مبالغه‌می ؟ عظمت وموفقیتی ایچنده بویودیککز بو معظم حکومتك تقسیم پلانی یاپیلمش . حتی خریطهٔ مقاسمه‌سی بیله چیزیله‌رك طبع ایدلمشدی . جهالت ، یشیل وسیاه برظلمت؛ یالکز نشئه مائیسی ایله سزی مست وذوقیاب ایدن بوپارلاق افقلری اورتمشدی. هرکس بربرینه غرض، دشمن ، خائندی! یالکز کین ، تعصب ، تنزل ، اعتساف واردی . چالیشانلر آچ قالیور ، اوکره‌نلر تحقیر اولنیور ، محب علوم اولانلره عمومی برنفرت بسله‌نیور ، وقوف عفو اولونماز برکفر عد ایدیلیوردی ...

ودید ینه فیلسوفك لافنی کسدی:

— مبالغه ، مبالغه ... استاد! بزم اسکی ادبیاتمزده بر صنعت وارمش ! ایشته شیمدی اونی یاپه‌رق متلذذ اولیورسکز ، یعنی غلو ... ممکنمی بوقدر مضمحل اولان بر ملت اوتوز سنه ایچنده بوتون ملتلره تفوق ایتسین؟

فیلسوف باشنی صاللادی وکولومسه‌دی:

— اوت ممکن ، اولاد ! بزم انقلابمز پك تحاف اولمشدی . معاصرلریمزدن برچوقلری استعانه واستفاضه‌یی ، تقلید قانوننی انکار ایدییور ؛ «کندی محیطمزده، کندی محیط ملیتمزده محصور ومحافظه‌کار اعتلا ایده‌لم .» دییورلردی . اکر اکثریت جهالتك کثافتندن استفاده ایده‌رك فکرلرینی قبول ایتدیره بیلسه‌لردی، حقیقةً بوقدر تعالی و تکامل ممکن اوله‌مازدی . فقط بز ، او وقتکی کنجلر غلبه چالدق ، استفاده وتقلیدی قبول ایتدیردك . اوروپا مدنیتنی ، غربك ترقیاتنی تیتره‌مه‌دن ، چکینمه‌دن قبول ایدیوردك . ناصل تعبیر ایده‌یم ؟ مرض خرابی‌یی تداوی ایچون بوتون اجزالری بالذات یاپمق ایله ، بالذات کیمیاخانه‌لر انشا وعصرلرجه چالیشمقله اشتغال ایتمدك . دوالر ایجاد و ترتیبنه قالقمدق . علاجی مستحضر بولدق . ایشته بوخارجی ومستحضرجی شبهه‌لردن ، تیکسنمه‌دن یوتدق وشفایاب اولدق ؛ اوت . غربده بطنلرك حاضرلایه‌رق ، متوالی دهالرك وجوده کتیره‌رك تورات ایتدیردیکی ترقیاتی بز برحمله‌ده کندیمزه مال ایتدك . مردیوه‌نك اك اوستنه صچرادق. ذاتاً بوده پك طبیعی برحادثهٔ اجتماعیه ، برحالت معاشریه ایدی . کچیکمش قوملر بنای تکامله یواش یواش چیقمغه راضی اولمازلر . فیرلارلر ، عصرلرك متراکم قوت اعتلاسیله یوکسه‌لیرلر. ایشته ژاپونیا ... فی‌الحقیقه بوکون بزدن کیری‌ده‌در، فقط دها اوتوز قرق سنه اول آنی دینه بیله‌جك برسرعت برقیه ایله اوده اختیار غربك ثمرات مساعیسنی الدی، کندینه مال ایتدی. بزدها هیئت دولیه‌دن عدایدیله‌جك قدر بر لاقیدیٔ محقره معروض ایکن او ، موجودیت ملیه‌سنی اثبات ایتدی . آه اوت ، سن مشروطیتدن صوکره دوغدك ، سربستی وحریت ایچنده بویودك . اکر اون یاش دها کوچك اولایدك بوکوزل محفلك ، بو بویوك و بدیع باغچه‌نك یرنده ویرانه‌لر ، ییقیق کلبه‌لر ، خراب اولر ، سفیل وصیصقه

کوبکلرله مالی تنها، دار، مأیوس سوقاقلر بولندیغنی درخاطر ایده‌جکدك ...

اختیار فیلسوف اکلاندقجه متهیج اولیور، متهیج اولدقجه اك کوچك تفرعاتی جانلی برافاده ایله تفصیل ایدییور؛ اللرینی قالدیرییور؛ بعضاً ایاغه قالقیور، تکرار قناپه‌یه بی‌تاب دوشیور، حکایه‌سنه حرارت وحرکتله دوام ایدیبوردی . ودید دیکله‌مکدن یورولمشدی . ذهناً یارینکی نطقنی ترتیب ایدییور، بوهزیان پیری‌یه طوتولمش اسکی مبعوثك یاننده . یارین یکی بر مبعوت صفتیله کیره‌جکی مجلسی دوشونیور؛ اوتوزسنه‌لك بر فرق حیاتی بونسبتسزلکه قیاس ایدرك بشریتك اوکنده‌کی تکامل عصرلرینی تخیل ایدییوردی .

فیلسوفك بستهٔ جوشان کلامنی اوزاق وطنین انداز بر نطق کبی ایشدییور، کفتهٔ معنایه بیکانه قالیوردی . حالبوکه زواللی اختیار ایلك مجلس مبعوثانك رئیسی کیم اولدیغنی، ولایتلردن کلنلرك درجهٔ اقتدارلرینی، کندی نطقلرینی، ایلك فرقه‌لری، ملیت مناقشه‌لرینی، عدم تفهملری، اهالینك طرزغریب تلقیسنی، کوزل ازبرلنمش بر مدافعه نامه‌یی تردد ایتمه‌دن سویلیه‌ن سربست واوصانماز بر اووقات معصومیتیله اکلاتیوردی ، ودید باشقه شیله مشغول اوله‌رق معنا سندن قورتلدیغی بوسوزلرك صداسندن‌ده مضطرب اولمغه باشلادی. صقیلیور وخفیف برحرارت، صیجاق ومحسوس بر نفس کبی شقاقلرینه یوکسلیور، کوچك سرپوشنك التنده‌کی چوق‌صاچلی باشی قاشنیوردی. اسکی واختیار مبعوث حالا، قارشیسنده کیلرینك وقوفسزلقلرینه ناصل هجوم ایتدیکنی، طرفدارلرینك آزلقلرینه رغماً صاحب اولدقلری نفوذی نقل ایدییور، حتی معارضلردن آلدیغی جوابلری عینیله تکرار ایدییوردی. ودید صاچلرینی قارشدیران نازین ألنی یلکننك‌جبینه صوقدی ارتق بوغولاجقدی. ... کوچك ورادیوم مینه‌لی ظریف بر ساعت چیقاردی . شدید وبالذات برضیا ایله اشعه‌نثار رقملر، پارلاق یلقوان، ایدینلق کیجه‌نك مور ومنور قراکلقلری ایچنده نصف لیلی کوستریوردی. دایانه‌مدی.

ــ ارتق کیتسه‌ك، دیدی، زیرا اوشیورم .

فیلسوف، مشهور اولان حافظه‌سنك شدت فوق‌الطبیعه‌سنه فدا اولان ضعیف سرعت انتقالیله ، هرساعتی کندیسنه بش لیرا کتیره‌ن بومقتدر ومحترم کنجی صیقدیغنی اکلادی .

ــ اوت ، أوت کیده‌لم، دییوردی، حقیقةً صوئوق. لافه دالدق. قونفرانس‌ده بیتمك اوزره‌در... ایسترسه‌ك برپارچه‌ده‌اورایه کیره‌رز.

ودید ینه رد ایتدی:

ــ خایر، بن کیده‌جکم.

فیلسوف :

ــ اویله ایسه بنده کیده‌رم. یالکز صقیلیورم.

دیدی. قالقدیلر. روزکار یوقدی . قمر غیب اولمش باتمشدی. یولك اطرافنده‌کی یوکسك ومعظم اغاجلرك اوستنده سیاه سما ، مائی ومبذول الماسلری آندیران لایعد ولایتناهی ییلدیزلریله، برنهر مطلسم نجم آلود کبی ابدیتك مجهولیتنه دوغرو اوزایور؛ هیکللر مخوف وبیاض هیولالر حالنده جامد وابکم نظرلریله، اوکلرندن کچن بو ایکی مغفل وخستهٔ اشهار فانی‌یه، نهایت برکون یانلرینه مرمردن وجود تمثالیلریله مطلقا کلوب دیکیله‌جك اولان بو ایکی ذی حیات مشهوره ، مستهزی ومتبسم، باقیورلردی .

ایکیسی‌ده صوصیوردی. ارتق محفله یاقلاشیورلردی. زواللی پرویزك اوفول ابدیسی ایچون بسته‌له‌نن هوای ماتم ، لاهوتی ومبهم برهیجان احساس ایدرك اوزاقلردن برآه مترنم صمیمیتیله فیلسوفك اوغولدایان قولاقلرینه عکس ایدییور، ألکتریك کره‌لری ظلمتده نوردن جسیم انجیلر، متکاثف ومهیب کوزیاشلری کبی پارلیوردی .

فیلسوف دوردی؛ بومنکسر، آغیر، موت آمیز ترنمدن، بوتون حیاتنده غیر اختیاری برعناد ایله وارلغنی انکار ایتدیکی غیرموجود! روحی، شیمدی بردن متأثر اولمشدی. ألارینی قراکلقده غریب برغلط رؤیتله دها بیاض کورونن صاچلرینه کتوردی. « زواللی عزیز ئولولر ! » دیدی. کنج مبعوث حالا دوشنیور اصلا برشی دویمیوردی. نطقنی یازه‌جغی بوکیجه‌یی ، بوقیمتدار وقتی اختیار بر کوزه ایله کچیردیکنه؛ زمانی تلافی ایچون عصبیله‌شیور ، ورفیقنك قولنه کیره‌رك « هایدی استاد ، چابوق یوریکز ! سامعین چیقمه‌دن عجله ایده‌لم ، بوش برر دیریترابل بولالم ، صکره اوتوموبیللره قالیرسه‌ق کیجه‌دن قرق دقیقه غیب ایدرم ...» دییوردی.

عمرسیف‌الدین

پرومس بیله‌تلری

— حیات یوانده —

دینك نصیبی دمادم بو عمر مخزونك
بكالیمش ، متألم وخاسر معلول .
دینك سعادته كوسكون بو بخت ملعونك
الی الابد بو یول اوستنده كیتمسی مأمول ...

غمین برنیجه افكار تاره مستغرق ،
كوزوم یولك صیریتان چهره‌سنده ، پرهیجان ،
آغیر آغیر كیدییوركن : — افندی كوپری ..
— براق ،
خیاله دالمش ایدم ، آل . — اولور اوت انسان...

ویروبده اون پاری آیریلنجه بویله دیمك ،
دیمكلرمله یوریركن ، ایلرده برسائل ،
اونك یاننده جوشان بربوركجی : — تازه بورك .
برازدها اوته‌ده مشیكز ایچین خائل

برازدخام بشر ، پرمراق . شمدی اوفاق ،
اوفق فقیرچوجقلر افندی اون پاره ! طور .
اوزون ، عبوس ، جزایرلی برعرب : — یاحق .
ثقیل یوكلرك آلتنده برحامال : — دستور .

قادین ، چوجق ، عرب ، آلمان ، فرانسز ، ارمنی ، روم ،
صارقلی ، فسلی ، نفر ، ضابط ، اختیار ، كویا
بتون قیافت ملیه‌سیله ایشته عموم .
واپورلرك بوكامنضم فغانی .. هپ آرابا ؟..

وحار بر کونشك سلسبیل حاری . . . دیمك،
بومشی عاطل وحسرانله بویله پرحلجان ،
سراب عمرمی اکمال ایچینمی بونجه أمك .
یبانجی ذوقه یبانجی، سعادتك خندان

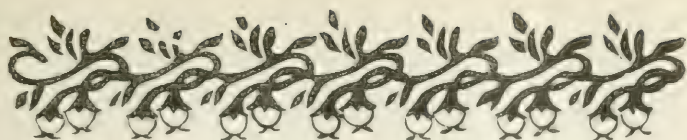
لقای پاکنه ، حتی یبانجی عمره بیله .
بوهای هوی حیاتك ایچنده صانکه یتیم،
یتیملر کبی قوش، قوش ودائما ایکله .
نه‌بر نکاه تسلی ، نه‌بر خیال بسیم !

دیمك . . — لوطـاریا لوطاریا بیله‌تلری بوراده .
دیمـك بوراه حیاتی آدیملار ، اولچه‌رکن ،
آدیم باشنده سؤال وجواب ساده : پارا!
— بیله‌ت ، بیله‌ت ، وقت آزقالدی ..
آه ، أوت ای‌سن !
سکز ، دوقوز غروشك عون اقتداریله
یقین ، یقین پاره‌لر وعد ایده‌ن سـویملی بیله‌ت !
سن ، ای یکانه دواسی ضرورتك ! سویله
نه‌لر ، نه پارلاق امللرله اویله پرعظمت ،

ومژده جبلره کیردکجه بر بهار کزین
چیچکلریله ، تبسملریله وجد آور ،
کلیر دونان ،اوشویه‌ن ، روحمی ایده‌ر تسخین .
موقت اواسه‌ده مسعود امیدلر .. — وه‌ر ، وه‌ر

شوبانقه‌نك بیله‌تندن. — سکز غروش — آل. آه،
کل ای لیال تخیل ! کل‌ای برید نجات !
کیت ای ظلام ، کیت ارتیق ظلام عمرتباه !
سکزغروشله سعادت ، سکز غروشله حیات .

ا . جودتی

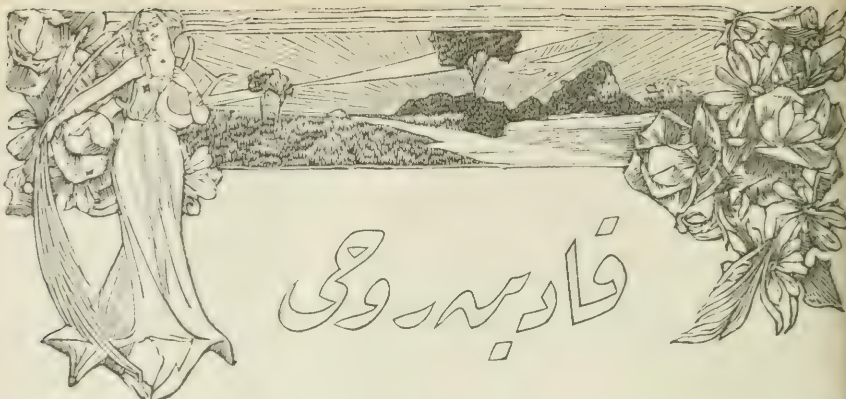
صوغوق كیجه‌لر . . .

-- سكا --

یوقارده صوك قریزانتملر ارتق اولمشدر .
بوتون صوغوقدن اولور ،
شكسته داللرك اوستنده تتره‌شن قوشلر .
دیشارده هر یر ، قار . .
بوقیش سماسنك اوستنده آی‌ده بوز طوتمش .
اوزاقده بربایقوش .
بیاض مسافه‌یه مشئوم وناكهان اولودی . . .
زیاده‌لشدی بوغو
شو اینجه جاملرك اوستنده ... ای قادین كلمه ..
خایر . . صاقین كلمه ...
باق اقشام اولدی، اوجاق سوندی،لامبه‌یوق،بوش‌اوداء؛
دیشارده یوللرده
قالان كوپكلری روزكارلر اشته دوندوریور ...
برساعت ووریور
اوزاقده.. باق.. كیجه‌كیچ‌ء شمدی نصف‌لیل‌اولیور ؛
بو یولده كلمك زور
ایاقلرك یورولور ، دیزلرك اوشور ، كلمه
شو بوش قالان اوِمه . . .

امین بلند

ـ بشنجی نسخه‌دن بری مابعد ـ

اسماعیل سری بك بییق آلتندن كولیوردی . بو اثناده مردیوه‌ندن بریسی چیقیوردی . نزیهه ایچری‌یه كیره‌رك :

ــ آغابكم كلیور . . . دیدی .

اوبوتون بو محاورانی دیكر اوطه‌ده بر رسملك ایشلركن دویمشدی . اونك بو اخباری اوزرینه لاقیردی‌یی كسدیلر . . .

وداد، اوكون مكتبده، جیبندن دفترك آشیرلمش اولدیغنه دقت ایدنجه بردن قلبی چارپشدی. اونك بریسنك النه كچمش اولمسی احتمالی، وداد ایچون الك بویوك بر تهلكه ایدی. بو سره الك زیاده والده‌سیله پدرینك و اقف اولمسندن قورقاردی. بالخاصه پدرینه قارشی اویله مفرطانه بر اطاعت مملوكانه‌سی واردیكه اونك سرت بر باقیشی ، ودادی، بوتون متانتلرینی او آنده كسر ایدن بر تأثیرله تدهیش ایتمك ایچون كفایت ایده‌ردی. ایشته شمدی بو وقعه‌نك پدری طرفندن كشف ایدلمش اولمسی قورقوسیله دامارلردن چكیلن قانلر، قلبنه هجوم ایده‌رك اونی عظیم بر خاجان ایچنده بوغیوردی. اوت، باپدرینك النه كچدیسه ... وداد. آرتق بوندن اوته‌سنی دوشـونه‌مكه قوت بولامیه‌رق دهشتندن تیتریه‌ور ونه‌یاپاجغنی شاشیرارق بر سرسری پریشانیتیله قوریدوورده اوته‌یه بری‌یه دولاشیوردی. اواثناده عقلنه كلن برچاره ایله همان مدیرك اوداسـنه قوشدی . وراحتسزلغندن بحث ایده‌رك مساعده ایسته‌دی. بلكه اقشامدن یازیخانه‌سنك اوزرنده اونوتمش واحتمال هنوز

کیمسه‌نك أله کچمه‌مش اولابیلیردی..

أوه کلدیکی زمان ایلك ایشی، قاپی‌یی آچان خدمتجی‌یه پدرینك کلوب کلمدیکنی صورمق اولدی. او، هنوز یارم ساعت اول کلمشدی. شمدی بوسبتون زیاده‌له‌شن برخلجانله دوغرو اوداسنه چیقدی. ابتدا یازیخانه‌یه قوشدی. کتابلری، غزته‌لری آلت اوست ایتدی. چکمه‌لری بر بر معاینه ایتدی. ألبسه‌لرینك جیبلرینی ارادی، قاریولانك التنه باقدی. کتبخانه‌یی قاریشدیردی. قانه‌په‌یی برطرفه چکدی. بوتون بوعملیاتی برعصبیت متلاشیانه‌ایله برایکنجی دفعه تکرار ایده‌رکن کیتدکجه ضعف پیداایدن برامیدله مأیوس اولیوردی. اواثناده‌ألنده برصراحی‌ایله‌ایچری‌یه کیره‌ن خدمتجی قادینه :

ـ ماری، بوراده کوچوك بردفتر.واردی؛ قالدیردکمی؟... دیدی.

او، باشنی صاللایه‌رق :

ـ خیر.. دییوردی. بوکون اوداکزه‌هیچ کیرمدم. یالکز صباحلین یاتاغکزی دوزه‌لتمك ایچون کلدیکم زمان ماصاکزك اوستنی خانم افندی طوپلایوردی...

اوزمان وداد، بیندن وورولمشه دونه‌رك قوتسز باجاقلری اوزرنده برایکی دفعه صاللانیر کبی اولدی. آرتق تماميله امیدینی کسمشدی. احتمالکه شو دقیقه‌ده دفتر، پدرینك ألنده بولونیوردی. اوح، یاربی! شمدی نه‌یاپه‌جقدی؟ پدرینك یاننه ناصل کیده‌جکدی؟ برآرالق کوزلرینه کورونمه‌مکی دوشوندی. فقط بو، قابلمی ایدی؟ برآز صوکرا مطلقا صوفراده بولوشاجقلردی. هم بلکه بوصورتله پدرینی دها زیاده حدتلندیرمش اولوردی. نهایت هرشیئی کوزه آلدیرارق کیتمکه قرار ویردی. قاپیدن ایچری‌یه کیره‌رکن امتخانلرده‌دویولان بررعشه ایله تیتریوردی.

اسماعیل سری بك، هیچ برشیئ بللی ایتمه‌ین طوریله :

ـ اوو، کل باقه‌لم آغا.. دیدی.

وداد بهجت، کنیش برنفس آلدقدن صوکرا، ابتدا پدرینك صوکرا والده‌سنك اللرینی اوپه‌رك قاپینك یاننده بر صندالیه‌یه اوطوردی. کزیده خانم، اوکنه باقیوردی. نزیهه کولمه‌مك ایچون دیشاری‌یه چیقدی. بر مدت هپسی سکوت

ایتدیلر. صوکرا اسماعیل سری بك. هیچ برشی اولمامش کبی داورانه‌رق اوکا مکتبده اوقودقلرینی صوردی. وداد بهجت، سؤال تعین ایتدکدن صوکرا قلبنده درین براتشراح ایله معلوماتنی صرف ایتمکدن بویوك بر ذوق آلان بر طلبه اطمئنانیله اکلاتمغه باشلادی. بر آزصوکرا ماری ایچری کیره‌رك:

ـ کوچوك بك، جمال افندی کلدی... دیدی.

بو، اسکیدن بری عائله‌یه منسوب برضابط ایدیکه کیجه‌لری وداد بهجت ایله درس مذاکره ایدرلردی. همان قالقدی. اودادن چیقدی. آرتق تمامیله مستریح ایدی...

یمکدن صوکرا، جمال افندی ایله برلکده یوقاری‌یه اودالرینه چیقدیلر. ایرتسی کون ایچون ریاضیدن، حل اولنه‌جق وظیفه‌لر واردی. جمال افندی، کتابی آلارق مسوده‌دفترینی وداده اوزاتدی. شمدی قارشی‌قارشی‌یه برمعادله حل ایدییورلردی وداد بهجت، بیننك ایچنه بو ، زورله صوقولمق آرزو ایدیلن مشکل مسئله‌لری برتورلو احاطه ایده‌میه‌ن پریشان متفکره‌سیله، بر دستور تنظیمنه چالیشیرکن جمال افندی یوکسك سسله:

ـ جانم نیچون بویله یاپیورسك؟ دییوردی. اوتوزدرت میم، زائد قرق بش قاف...

وداد، نه دیمك ایسته‌دیکنه انتقال ایده‌میه‌رك:

ـ اوت، ایشته بنده اویله یازدم یا ... دییور.

وصوکرا معادله‌یی تکرار باشدن یازییوردی: ٤٣ م + ٥٤ ن ...

اوزمان جمال افندی ، اونك اوتوز دردی قرق اوچ، قرق بشی اللی درت یازمقده‌کی دالغینلغنی، استنطاق ایچون کوزل بروسیله عد ایدرك کتابی قاپاتمش ووادی دوام ایتمکدن منع ایدن براشارتله :

ـ دور ، وداد بك .. دیمشدی. بو آقشام سنده بر دالغینلق وار . . نافله نه‌سن یورول، نه‌ده بن...

اسماعیل سری بك ، بر آرالق، ودادك طیشاری‌یه چیقمه‌سندن بالاستفاده مسئله‌یی مختصراً اوکا کلاتمش وبواقشام اونك آغزندن حسیات قلبیه‌سنه عائد تفصیلات

آلمه‌سنی اوندن رجا ایتمشدی .

شمدی وداد یواش یواش استنطاق ایده‌رکن او ، حیرتندن بردنبره دوکشدی . دیمك اونك حالندن آرتق هرکس شبهه ایدییوردی . جمال افندی . دوام ایتدی :

ــ اوت ، دییوردی . مطلقا برسبب وار . بن سنك خواجه‌ك اولمقدن زیاده بربویوك برادرکم . بندن هیچ برشیئکی صاقلامه . اکر اویله برشیئ وارسه امین اولکه موفقیتك ایچون المدن کلدیکی قدر غیرت ایده‌رم . . .

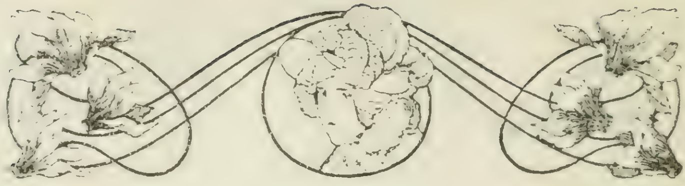
وداد ، بوندن هیچ برشیئ اکلامامش کبی کورونه‌رك حیرتله دیکلیوردی . جمال افندی ، اونك بوسکوتنی ؛ اعترافه دوغرو برضعف کبی تلقی ایده‌رك ناطقه‌سنك بوتون طلاقت افاده‌سیله اونك آغزندن برسررشته آلمق ایچون اك صوك غیرتنی صرف ایدییوردی .

ــ امین اولکه . . دییوردی . بوخصوصده ایجاب ایده‌رسه پدرکه بالذات بن یالواریر و مسعودیتك ایچون هر برچاره‌یه توسل ایده‌رم . نافله انکاره قالقیشمه ، بن هپسنی بیلیورم . حتی کچن کون . . .

بو راده لاقردی‌یی کسمش و کندیسنه برآزده اسرار اکیزلك سوسی ویرمك ایسته‌مشدی . وداد ، آرتق تماميله قناعت ایدییوردیکه کتم ایتمکله هیچ برشیئ استحصال ممکن اوله‌میاجق . هم پدرینك ، هرشیئ اوکا کلانتش اولدیغنه امین ایدی مادامکه بودرجه‌یه کلمشدی . اوحالده اعتراف ایتمکده نه بأس واردی ؛ بلکه اونلری حسیاتندن خبردار ایتمکله بو ، حیاتی درین بریأس خسران ایچنده ازه‌ن امکانسزلقلره نهایت ویرمش اولاجقدی . هم ذاتا بدبخت دکلمیدی ؟ . . . بردن قرار ویردی . هرشیئ سویله‌یه‌جکدی :

اوت ، ژولیده‌یی سه‌ویوردی . اوندن باشقه هیچ برشیئ دوشونمیوردی . نه حیات . . نه استقبال . . نه‌ده اولوم . . .

(مابعدی وار) جمیل سلیمان

دلبر نهان پیکر

آه، ای سن که دل شکار کندر ،
آه، ای سن که جان فکار کندر ،
آه، ای نور دیدهٔ مهجور ،
که کوکل سمتی رهگذار کندر ؛
آه، ای شوق خاطر مکسور ،
که یم عشق برکنار کندر .

ای سن ، آه ای مخاطب پنهان ،
ای سن ، آه ای ندیمهٔ وجدان ،
که دو چشمم سرشکبار کندر ؛
ای سن ، ای نجم زاهر درخواب ،
که نظیرك فلکده هم نایاب ،
که شفق نقطهٔ قرار کندر .

آه ، ای همدم نهان پیکر ،
ای سن ، ای نازنین شوق آور ،
آه ، ای نشوهٔ دل وجان که
کورورم یاك وبالکی صانکه ،
مغرب شمس ، موجه‌دار کندر
مطمح فکر لجه‌زار کندر ..

ای سن ، ای کابین چمن پیرا ،
که دینور : « خندهٔ سحر گویا
مادر رنك و بو نثار کدر . »
سنسك اول دلربا کل نوخیز ،
رنك پر نفخه ، نور رنك آمیز ،
که لطافت دم بهار کدر ،
که روایح ده روزکار کدر .

ای سن ، ای روح دلنشین اصالت ،
ای سن ، آه ای انیس تنهایی ،
آه ای همنشین هرجایی ،
که یوزم ، بیدریغ ایکن وصالك ،
عرض حسرتله شرمسار کدر .

ای سن ، ای سن که زیر وبالاده ،
آه ای سن که نزد مولاده ،
جانره هر طرف مزار کدر ،
کوردیکم وجه تابدار کدر .

غرب ، معناپذیر انوارك ؛
شرق ، مجموعه بند آثارك ؛
صبح ، تصویرساز افکارك ؛
شب ، تجلی نمای دیدارك ؛
روح ، لبریز یادکار کدر .

عبدالحق حامد

تمنیٔ بی‌سود

نجه برفجرحس اولان بو کیجه
صندالك سیر شوخ وچالاکی
سکا برحظ و نشئه ویردکجه ،
بن ده بر نشئه ایستیوردم که :

آسمانك ، ملمکلرك ، قدرك
صانکه انفاس احتساسی اولان
بو معطر نسیم خنده وزان
بزی برباشقه افقه سوق ایتسین ...

نه اولور بویله دائما کیتسه‌ك ،
سنی رنجیده — روح ایدن خاکی .
بو غم آباد هجری ترك ایده‌رك
اویله روشن برافقه کیتسه‌ك که :

او یالاندن ، ریادن آزاده
و نهایتسز افق شفافك
نزهت آباد سرمدیسنده

کریه یوق . دردوغم یوق ، انسان یوق ؛
بوغریب انقلاب یکسان یوق ؛
آیریلق یوق ... وساده سن وارسك .

فائق عالی

موت ایله محبت قارداشدرلر

بو نام آلتنده، کچمشده اوقودیغم برحکایه‌جك — بیلمم نه‌دنسه — بنی پك متأثر ایتمشدی. محررینك اسمنی خاطرلیه‌میورم. ذهنمده قالان اساس حکایه‌یه کوره: محرر، بر یاز موسمنده «نورماندیا» ساحلنك کوچوك بر بالقجی کوینه کیتمش. آنا ایله قیزدن عبارت فقیر بر عائله‌نك اوجکزنده اوطه کرالیه‌رق اوراده بیلمم قاچ هفته قالمش. بحرمحیطه کوکس ویردن بو کویك قیالقلرینی، چپلاق وسیسلی ساحللرینی دوکن دالغه‌لرینی، فقیر وحزین جوارینی کوره‌رك کزمش، حس ایتمش.... مدهش و آنی فورطنه‌لرك هرسنه آلوب کوتوردیکی بیچاره‌کان قضایه، بو عائله باباسنك‌ده التحاقیله سیاهلر کییه‌ن او آنا قیزه مسافر اولمش؛ هیچ برشیدن، وبلکه، مشام روح اولان محبتدن بیله بی‌خبر، او یتیمه جفا قیزجغزله برمدتجك آرقاداش اولمش.

بر آقشام، مغروقلرك استراحت روحی ایچون اورایه مخصوص آینده کویلولرله برابر دکزه چیقمش؛ بولوندیغی قایقده بو قیزی بر دلیقانلی ایله یان یانه وپك محترز بر عشق خفینك رقاقت ماکانه‌سنده کورمش، صوکره نشانلیسی اولدوغنی اوکرنمش!.. آره‌صره لطیفه اوله‌رق او صاف قیزجغزه قلبه: «دقت ایت. چوق سومه! چونکه موت ایله محبت قارداشدرلر» دیر ایمش!

زمان کچمش. ایرتسی سنه‌نك یاز موسمنده ینه او کویه کیدرك مستعجل ایله اوتوردیغی اوجکزك قپوسنده قیزك والده‌سنه راست کلمش، مادمازل... نرده دیه صورارکن زواللی آنا آغلایه‌رق: «نشانلیسی بوغولدی. قیزده

تورم ایتدی . اولدی . آه موسیو ! سزی هیچ اونوتمدی ؛ سزك برسوزكزی نه چوق تکرار ایدردی !.. دیر ایدی که : «موت ایله محبت قارده‌شدرلر» ...

قارده‌شدرلر .

بر برینك محرمی، عاشقی، الك چاره‌سز دقیقه‌لرده مددرسی، حامیسی ؛ یکدیکرینك نه صاف وپاك برحس فداکاری ایله سه‌ویشن قارده‌شی . الی الابد سرینك آلام واضطرابی ، ونهایت !..

آره‌لرنده‌کی عشق سرمدی ، الك خسته روحلره بردوای عاجل حاضرلامق ایچون خلق اولونمش ظن ایدیلیر !.. بونلر الك لزوملی بر نقطهٔ توقف ، بر وقفهٔ مدهشه‌ده بر برینك امدادینه یتیشیرلر . موت، بعضاً محبتك اکسیردواسی ؛ محبت ، اکثریا موتك معین دل آشناسیدر . (آرمان)، (مارغریت)لك عاشقی ایسه موتده قارده‌شی ایدی ! اونك سینه‌سنی پارچالایان علت محبت، موت ایله شفایاب اولدی !...

(قله‌اوپاترا) نك ییلانلری، (قارمن)لك عاشقی (دون ژوزه) نك خنجری، هپ موت ایله محبتك برر یاد اخوتی ، برر نشانهٔ وفا وصمیمیتیدر . حتی اوقدر دیه بیلیرم که ، (ماسنه) نك (ژونغلور دو نوتردام) ده‌کی بوتون فریادلری ، اوقدرده‌رده سوروکن خسته‌روحك، سفیل وعاجز کنجك جنازه‌سنه مخصوص بر آهنك‌ده، برنشیدهٔ عدمدر ! او زواللی ، معین برشیئی ، برشخصی سومه‌دیکی ایچون روحنده قاپالی قالان عشق مأیوسیله محواولوب کیتدی !

اویله یسه محبتك اولدوردیکی روحلری بعضاً موت یاشاتیور !..

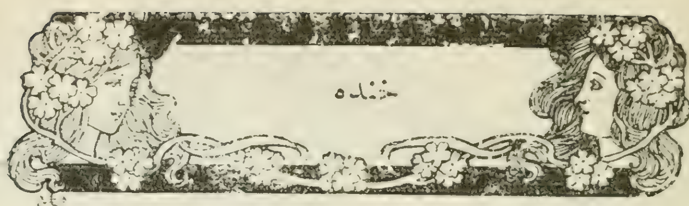
موت ایله محبتك قارده‌شلکی، بونکله قالمیور . هیچ بریره صیغامایان بو اخوت ، چهره‌لردن ، قلبلردن، روحلردن صیریلوب چیقارق اعلای علیین انسانیته دوغرو شویله کلیشی کوزل طیران ایدییور !

حد و پایانی اولمایان افلاك معنویاته آلا بیلدیكنه صعود ایدیور و دییور كه : « بن، سنی سودم ! » بوسودیكی شی بعضاً برهیئت، برجمعیت ، برمجموعهٔ اجساد معنویت اولیور. اوكا برعنوان تخیل، بروجود مفرد غرام ویریور! و « وطن! » دیور .

بوكلمه‌نك ایچنده برقیش صباحنك زمین طبیعته فرش ایتدیكی قالین قار طبقه‌لری اوزرنده اوفاجق آیاقلری كومولەرك مكتبه كیدن چوجوقلر، دعای سالدیدسنه دایانه‌رق تدارك معیشته شتابان اولان اختیارلر، تارلالرده تردوكەرك چالیشان كنجلر،اولرده تی سویله‌ین و آتشامه رزق مقسومی بكله‌ین آنالردن تركب ایتمش برهیئت غریبهٔ خلقت تماشا ایدیور . كوزینك اوكنده یغلمش برچوق كتابلرك حقایق مخزونهٔ كالنه دوغری ال اوزاته‌رق اونلردن استعانهٔ فكر ووجدان ایدركن حسنی غیجیقلایان برمحبتله بونلره، بونلرك امتزاج الوان وحركاتندن یوغورلمش بو آهنك الهیٔ خلقته ؛ بوتون روحیله عاشق اولیور ! بو یولده‌شاید ــ لزوم كورولوبده ــ موتی اختیار ایده‌جك اولورسه، بو كیمسه‌سز حكایه‌جك اوزمان . موت ایله محبت قارده‌شدرلر . سوزینك برهان جلیلی اولیور . اوت ؛ موت ایله محبت ــ هیچ شبهه‌سز ــ قارده‌شدرلر ...

علی سعاد　　　　　　مصر

نه کوزل باق . دیدیکمز : بر چیچك ابراز ایدرك .
بو چیچك صوکسه‌ده بر کون ، یـنه معناً صولاماز ،
نه قدر اولسه‌ده رنکین ومنور . اصلا
خندهٔ وعدوفاکز کبی دلبر اولاماز .

خندهٔ وعدوفاکز ، مالکم شمدی سزك
بر چیچك صورتنه ایتسه تمثل . الوزا
خیره چشم وله وحیرت اولوب پیشنده
ایلر ازهارینی ، حتی جانی بخش وفدا .

دیب او خنده . نیم افقمده تکاثف ایتمش .
ظلمت هاثله‌یی ایلین امحایه شتاب .
دیب او خنده . لمعات امل آراسیله .
صفحهٔ روح ملولمده آچان بر مهتاب .

ایده‌مم بن . او خنده‌یی توصیف :
خندهٔ کل یاننده کریه آنك .
اویله بر شعر وار او خنده‌ده‌که
رقص ایدر روح عشقی آکلایانك .

او قدر ووحه نشوه بخش اولاماز .
دهنوس اوضاع روحداریله :
او قدر بالکه صید قلب ایده‌مز ،
کوپیدون تیر داشکاریله .

یاد ایدنجه او خنده‌یی ، کسیلیر
بینش چشمنده هر طرف خنده .
کوزلرده کائناتی سرتسر ،
ذوق وطربله تابنده .

خنده‌در هر نه کورسه شمدی کوزم ،
روضهٔ دهر طبیعتده .
خنده‌در طویدیغم صدالر هپ ،
لجهٔ بیکران خلقتده .

سز وعدوڭزده ثبات ایلیکزده
کوستردیککز ، سودیککز مائی چیچکدن
بیك کره کوزل ، اشك محبتله یتشمش
زهر نوانو دوکرمه‌یکزدن .

سز وعدوڭزده ثبات ایلیکزده
کوکلم ابدیاً سزی سومکله شن اولسون .
هر لحظه خیابان پر آهنك شبابم ،
انوار ایله الحان ایله اشعار ایله طولسون .

محیی الدین

آلتون قفس

پابند ایکن قفسده‌کی معصوم قوش کبی
بر ثقلت کرانه اویوشمش قادلرم ..
پروازه یلتینیرسه فقط روح طائرم
آواره سر دوشر ایدی مظلوم قوش کبی ..

معطوف اولوردی . خواهش جولانه محترز .
بیگانه بر نظرله محیطاته کوزلرم ،
لکن حزین وتنك مزارمده مشمئز
بیك چهرهٔ عبوس ایله آرزده بال ایدم ..

کاهی کلیردی بر قوشك الحانی پك بعید ،
مجروح بر انین کبی نالندهٔ سرفراز .
عکس ایله‌دکجه روحمه آوازی نا امید
تسخیر ایدردی قلبمی بر نشئهٔ صعود ..

بر جنبشِ هوسله سر آزاده سیلکنوب
یوکسلمك ایستدکجه جناح خیال ایله ،
بر ضربه‌سیله پای خشین حقیقتك
خیالرم تجزر ایدر انحلال ایله ..

جولانكهم بنم هاله كاشانهٔ ذهب
كرچه قنادلرمدهكی ثقالتده سيم وزر؛
كاشانه كوزلرمده فقط سوسلی بر قفس،
آلتون قنادلرمده برر آهنين سپر...

بن كنج ايدم. شباب ايسه فجر دلنواز.
كنلر تبسم ايليور، آزاده سر بتون..
بلبللر آشيان بهاريده لانه‌ساز..
بيچاره بنده سوسلی قفسلرده سرنكون..

بر كون نصلسه قورتوله‌رق اول سراچه‌دن
آچدم جناح شوقی مشكين صبالره..
همراه اولوب قوافل مرغان موسمه
يوكسلدم اوح.. بويله‌جه باكر سمالره...

٣٠ تشرين ثانی سنه ٣٢٤

ايساق فردرا

حیات حقیقیه صحنه‌لری

« ایلك انکسار خیال »

والده
ژانو ۷ یاشنده
لیلی ۱۰ یاشنده

والده دیکیش دیکیور . چوجقلر برده اوطورمش ، اوته‌ده بریده داغنیق دوران بربیغین اویونجاقلرله اکلنیورلر . صباح وقتی . طعامدن اول .

ژانو . (آنی برتفکرله) — دیمك ، آنه ، بتون بو شیلری کتیرن ینه کوچوك عیسی‌میدر ؟

والده — ینه اودر .

ژانو — بوکیجه‌می کتیردی ؟

والده — اوت .

ژانو — ساعت قاچده ؟

والده — کیجه یاریسنه دوغری .

ژانو — دوغمش اولدیغی برزمانده ، اویله‌می ؟

والده — شبهه‌سز .

ژانو — کوچوك عیسی بك نازکدر . هله ماکینه‌لی شمندوفری کتیرمسی . . .

والده — خوشکه‌می کیدیور ؟

ژانو — چوق . تشکر ایچون اوکا مکتوب یازه‌جغم . کوچوك برمکتوب ، رسملی کاغدده .

والده — بکی . اوزون اولمق لازم کلمز .

ژانو — هانکی قوطویه آته‌یم اونی ، سویله آنه‌جکم ؟

والده — قوطو پك اوزاقده‌در . بکا ویررسه‌ك ، ژان ایله کوندررم .

ژانو — خیر ، بابام دییورکه او ، مکتوبلری دائما اونوتیر . ایسته‌یورم‌که سن کوتوره‌سك .

والده — بن کوتوررم .

ژانو — قاچ پاره‌لق پول یاپیشدیره‌جقسك ؟ بش فرانقلق‌می ؟

والده — اوت ، تام .

ژانو — اوح ! سمایه مکتوب یازمق بهالی اولیور ! پول پاره‌سنی سنمی ویره‌جکسك آننه ؟

والده — اوت . سن اوینا .

ژانو — قاچ سنه‌ده کیده‌جك ، مکتوبم ؟

والده — همان شیمدی کیده‌جك .

ژانو — بردن‌دن دها چابوق‌می ؟

والده — دها چابوق .

ژانو — سنی چوق سوورم ، آننه‌جکم .

والده — بن‌ده سنی ، جیجیم . فقط ایسترمیسك ؟ اوقدر قونوشمه . چونکه آننه‌جکك باشی چوق آغرییور .

ژانو — دیمك که راحتسزسك ، اویله‌می ؟

والده — چوق .

ژانو — اویله ایسه ، کوچوك عیسایی آرتق او قدر چوق سومیورم .

والده — او نیچون اویله ؟

ژانو — چونکه راحتسزلغی یوق . بو حقلی دکل .

والده — فقط اوده اضطراب چکدی . بیورم .

ژانو — نه وقت باقایم ؟ لطفاً سویلرمیسك ؟

والده — آدم اولدیغی ، ارضه کلدیکی و صلیب اوزرنده اولدیکی زمان .

ژانو — دها بتر . اونك یاپه‌جغی شی اوندن قاچینمق ایدی .

والده — آغزکه یاقشمیه‌جق چیرکین سوزلر سویلیورسك .

ژانو — نصل اولیور که شمندوفرمك اوزرنده «چوجقلر جنتی» مغازه‌سنك بر یافته‌سی بولونیور؟ بونی کتیرن کوچوك عیسی دکلی؟

والده — های های، اودر. جنتدن آلماسونده یا نره‌دن آلسون ایسته‌یورسك؟

ژانو — دوغری. فقط «بوری» ده بر «بون مارشه» قوطوسنك ایچنده ایدی. کوچوك عیسی بون مارشه‌یه کیتمز.

والده — های های. چونکه اوراده بشقه‌یرلردن دها اوجوزدر.

ژانو — همده ویره‌جك دها نه قدر لازم! حقك وار. اونی کورمك ایستردم.

والده — او غیرمرئیدر.

ژانو — شکلی نصلدر؟

والده — تصویرلر اوزرنده اولدیغی کبی...

ژانو — صاریشین‌می؟

والده — اوت، مائی کوزلرله برابر.

ژانو — مادام که غیرمرئیدر، سن اونی نصل بیلیورسك؟

والده — بن، هیچ. لکن اونی کورن آدملر وار.

ژانو — کیم او آدملر؟

والده — عزیزلر.

ژانو — اونلر نره‌ده بولونورلر؟

والده — معلوم دکلدر.

ژانو — بشقه یرده طاشینمشلر؟

والده — خیر، اولدیلر.

ژانو — جان صیقه‌جق ایش.

والده — جانم. برشیلری دوشونمه. لیلی ایله کوزل کوزل اکلن. همشیره‌ك سندن دها اوصلودر؛ هیچ برشی سویله‌میور.

ژانو — سویله‌یه‌جك برشیئی یوقده اوندن ایچون. (همشیره‌سنه) سن‌ده قوندره‌لرکك ایچندن کوزل اویونجاقلر آلدك... فقط اونلر خوشکه کیتمیور کبی... اونلرله اویناميورسك.

لیلی — های های .

ژانو — هیچده اویله دکل .

والده — ژانونك حقی وار . جانك‌می صیقیلیور ؟

لیلی — پك زیاده ممنونم .

والده — بونی ، آغلایه‌جغك زمان یاپدیغك کبی ، صورتکی آصه‌رق سویلیورسك .

ژانو — بنی کندی اکلنجه‌لرمه براقك . بنمله اوغراشمه‌یك .

لیلی — براق اونی . آنه‌جکم . اوداٸما اویله‌در .

والده — اوت . شیمدی سن تربیه‌لی ، اما پك تربیه‌لی اولسه ایدك ، بیلیرمیسك نه‌یاپاردك بنم کوچك آدمم ؟

ژانو — نه؟ بکابویله نازکانه سویله‌دیکك زمان‌ظن‌ایدیورم‌که جان‌صیقیجی برشی وار .

والده — خیر . سوکیلی برچوجق اولسه ایدك بردقیقه قدر ، تووالت اوطه‌مه کیدر . اوراده یاپ‌یالکز ، تعمیرات ایله مشغول اولان زواللی والده لوٸی‌یه رفاقت ایلر ومیلاد عیسی مناسبتیله آلمش اولدیغك کوزل اویونجاقلرکی اوکا نقل ایدردك .

ژانو — بکی. ایسته‌یورسك که کیده‌یم اویله‌می ؟ پك اعلا ! ایشته‌کیدیورم.

والده — اون دقیقه صوکره ینه کلیرسك.

ژانو — اوح ! بلکه کله‌مم . بردفعه والده لوٸینك یاننه کیتدکدن صوکره ...

والده — کیت . یاورم. ایسته‌دیکك کبی یاپ. (چوجق حاضرلانیر) ایشته بویله . کوتور شمندوفرکی . (قپویی آچار) سن کوزل چوجقسك . آفرین. سنه باشی هدیه‌لری‌ده آله‌جقسك !.. بو قدر سویلرم سکا !

(ژانو قپویی قپار. والده ایله لیلی یالکز قالیرلر.)

لیلی — (هونکور هونکور آغلایه‌رق) اوح !

والده — نه‌یك وار ! لیلی ! جواب ویر.

لیلی — اوح !

والده — لكن نه اولدی سكا ؟ بر یركمی آغرییور ؟

لیلی — آغری دكل .

والده — یا نه ؟

لیلی — صیقندی .

والده — جنكمی صیقدیلر ؟ كیمدر ؟

لیلی — هركس .

والده — بن دكلم یا ؟

لیلی — هی هی ! سن ، بابام ، كوچوك عیسی ، هركس .

والده — بو نصل شی ؟ كوچوك عیسامی ؟

لیلی — میلاد عیسی ! زواللی میلاد عیسی !

والده — ای ، پكی ؟

لیلی — پكی بیلیورم‌كه بوشیلری كتیرن كوچوك عیسی دكل . بیلیورم‌كه سنسك ... آنجق سن !

والده — (یالان سویله‌مكه حاضرلانه‌رق) آه ! مثلا !

لیلی — بن سنی كوردم .

والده — دوغری دكل . سن اویویوردك .

لیلی — بونی نصل بیلیورسك ؟ ایی اكلایورسك‌كه سنسك ! بن سنی كوردم .

والده — (مشفقانه) زواللی یاوروم !

لیلی — ایشته بونك ایچون ممنون دكلم . اویونجاقلرم جانمی صیقیور ، بنی راحتسز ایدییور .

والده — اوح ! اونلر نه قدر بهالی‌یه مال اولدی .

لیلی — كورییورسك یا ! ایی كورییورسك یا ! بن شیمدی‌یه قدر ظن ایدییوردم كه ... اوح كوچوك عیسی بمله اكلندی ... حدت ایدییورم ... یملكی (اویونجاق) قیرەجغم .

والده — آرتق تقردی‌یی كس . (اوقشایه‌رق) كل باقەلم سوكیلی قیزم . سنی نه صورتله تسلی ایده‌بیلیرم عجبا ؟

لیلی — یالکز بر چاره وار . ایسترسه‌ڭز ییشته .

والده — نه ؟

لیلی — میلاد عیسی اویونجاقلرمی کوچوك عیسانك زیارتلرینه حالا اینانان زواللی چوجقلرك والده‌سنه ویرمك . بو صورتله متسلی اولورلر . نصل بو فکرده دوغری می ؟

والده — اوت ... لکن کیمه ؟

لیلی — والده لوئی‌یه ! اونك ایکی تیزی وارکه الآن قوندرده‌لر . فرشتی امنیت واعتقادلری اولملیدر ... اویونجاقلرمی بو صورتله اونلره ویررز . اکلاشلدیغی ؟ ...

والده — (رقتله) کل بونی اوکا کندك سویله . سن کرچکدن بر دفینه‌سك . (محرمانه) قورداشکه برشی دیمه . اونی ینه اعتقادنده برقمق لازمدر ...

لیلی . — قورقمه . اوح ! یاربی ! مع مافیه . کیم بیلیر : ایشتك فرقنه وارمدیغی کون احتمال که بواوکا هیچ الم ویرمز ... اوکیکلر بزه کبی دکلدرلر . اونلر قالبك اینجه‌شیلرینی حس ایتمزلر .

والده — هایدی . والده لوئی‌یی کورهلم .

هانری لاودان — خلیل نهاد

الهام فراق

سندن آیرلمق احتمالنی بن
برزمانلر تخیل ایلرده
کیندم اوورکردم هپ خیالمدن .
وفراق احتمالی قلبمده

برمخیل جریحهٔ هجران
قانانیردی ! او یاد محتملی
ترك ایچین اوغراشیر ، هراس افشان
اوغراشیردم ! مکرسه بن أبدی

افتراقکله بیکس ومعلول
برحیات فلاکته محکوم
ایتشم : اووخ عمر محرومم

برعذابك زبونی ! شمدی ملول
حسن مدفوننك خیالیله
یاشارم برمزار ملالیله

۲٤ تموز ۳۲٤ ـ ادرنه ـ

م . حامی

حفظ صحت اجتماعی

شو صوك زمانلرده فیزیولوژیستلر اویله درین ، او درجه‌ده کزین شیلر دوشونویورلر که انسان، بو مساعی‌یی، بو مبجل وعالی مساعیٔ انسانیتپرورانه‌یی حرمتله تقدیره مجبور اولویور . بونلر ، بو بویوك انسانلر ، بو حقایقکویان بشر ، سینهٔ جریحه‌دار جمعیتی قانادان مفاسد اخلاقیه‌نك ، بو سرطان اجتماعینك منشأ اصلیسنی ، سبب تشریح مرضیسنی آرایور ، بر تدقیق موشکافانه ایله آرایوب بولویورلر . روح بشری کمیره‌ن ، کمیره‌رك اولدورن بو دودقاضه‌یی اتلاف ایده‌بیله‌جك داروی شفاسازك ده تحریسنه قالقیشیورلر و بولویورلر .

بو عصر پراحتشام وداراتك خوراق خردفرسای ترقیاتیله ، بو اعتلای حیرت افزای مدنیاتیله . . . مدنیات حقیقیه‌دن بکله‌نن غایهٔ امللا غیر متوازن بر صورتده حکمران اولمقده اولان ذمائم اخلاقیه‌یی روح بشردن نصل رفع و استیصال ایتملی ؟ . . . ایشته بو اجتماعیون کبی فیزیولوژیونی ، او متبحرین اطبایی درین درین دوشوندوریور . بو حقیقی انسانلر ، مستقبل مشئوم جمعیتی درپیش تأمل ایدرك بوسیلابهٔ خونین سیئاتی مجرای طوفانمانده دوردوره‌جق چاره‌لری آرایوب بولمق اوزره وادیٔ وسیع اجتهاده آتیلیورلر . . . بونی کندیلرینه فریضهٔ ذمت بیله‌رك آتیلیورلر و نهایت بو اساتذهٔ عرفان بونك: «حفظ صحت بدنك لایقیله بشریته تطبیق ایدیله‌مه‌مسندن» اولدیغنی بولویورلر.

وقتیله بیشا: «انسان، حیات حیوانیسی نقطهٔ نظرندن بویوکدر، سرفرازدر» دیوردی. وهلهٔ بوسوزك غوامضنی، بونده مندمج معنای علویٔ حکیمانه‌یی استکناه پك کوچدر ! زیرا انسانك حیوانیتیله دکل ، معنویاتیله بویوك اولدوغنه هرکس قانعدر. حالبوکه او داهیٔ اعظم، شو جمله‌سیله بوفکری زیروزبر ایتمش اولویور. آنی الدرج حقیقتلره ایجه دقت ایدنلر آکلارلرکه ظاهراً انسانی بویوك کوسترن

قوای معنویه، قوای مادیه‌یه تابع وعادتا اونك اسیریدر.

مادیتك عدم تکملی، معنویتی کاملاً ساب ایدیوریور، عادتا عقیم براقیور. بر کره دقت ایدلسون: صاغلام ذکالرك اکثریا صاغلام وجودلیلرده اولدیغی کورلمزمی؟ مادیاتسز معنویات ظلمتدر، برلیل ظلمت انکیزدر. بسله‌نمین بر دماغ، قورو بر آغاجدر. بویله بر دماغدن احتساسات بدیعه بکله‌مك قورو بر آغاجدن میوه امید ایتمکه بکزر. حاصلی دماغ، که فطرةً حائز نصاب احتساساتدر... ایی تغذیه ایدیلیرسه تجلیات فوق العادهٔ تحسساته مولد اوله‌بیلیر، بو غیرقابل انکار بر قضیهٔ ثابته‌در.

بیشانك فکری، بو نکته... بو دقایقپرور نکته بو کون تماميله آکلاشیلمغه باشلادی. روحی اعلا ایتمك و اوکا بر تربیهٔ اساسیه ویره‌بیلمك ایچین مادیته برکرمیٔ نما ویرمك، بدنی ایبجه تغذیه ایتمك لازمدر. ساحهٔ فیضبار بدنی تخومغدا ایله دولدورملی‌یزکه برمدت صوکرا رنکین، پر آب‌وتاب، املپیرا شکوفه‌لر،... مادیت ومعنویت چیچکلری انکشاف ایتسون!...

سیالهٔ غدائیهٔ دموبه دکلیدرکه مقر احتساسات اولان حجیرات عصبیه‌یی اروا ایله اونلرك تشکلات نسجیه‌لرینی تکوین واحیا وبوصورتله‌ده قوهٔ حیاتیه‌لرینی تزیید ایلر. اوسیل خروشان دمویتك منبع ابتدائیسی اغذیه‌ده آرامق لازم کلزمی؟

فیزیولوژی و حفظ صحت فنلرینك، بوایکی مشعلهٔ فیضا فیض انوارك محراق تابدارندن التماع ایدن شعشعهٔ معرفت بو کون ادبیات وفلسفیات حاضره‌یه یکی بر صحنهٔ نورانور بدایع کوستریور، بررهنمای هدایتنما اولویور. ادبیات وفلسفیات سایه‌سنده بشریت اخلاقاً و روحاً بدیعهٔ تجملاته، غایهٔ تکملاته، او ذروهٔ بالاترین مسعدته برکسای اعتلا اوله‌جق! بوایکی مسلك مبجل وعالیده فیزیولوژینك، باشقه برطرزده، برطرز مکملده تأثیر حکم ونفوذی اولدوغی مدقق برنظر ایچین دائما بدیداردر... آشکاردر.

متحیزان اطبایی وداهاسائر انسانیتپروران فنی مستغرق انوار سرور ایده‌جك

برشی‌وارسه اوده اوته‌دنبری دور ودراز موقع بحث ومطالعه‌یه قویدقلری مساعیٔ مبرورانه‌لرینك، اوتعب آور دماغ اولان غیرتلرینك نتائج مستحصله‌سی اولان: «نظافت وطهارته تلقینات فنیه دائره‌سنده دقت ایتمك، اکل وشربده طریق اعتدالدن آیرلمامق، پرهیزکار اولمق، ریاضات عضلیه‌ده قطعیاً تکاسل کوسترمه‌مك خلاصه تربیهٔ جسمانیه‌یه بحق چالیشمق بیهوده برسعی دکلدر» وصایاسنك کوش دقته آلندیغنی کورمکدر.

انسانیتك بر غایهٔ حسنه، بربدیعهٔ کامله، برآهنك دلفریب سعادته خلاصه حیات پاکیزه‌یه وصولی معقول وفنی برصورتده بدنی تنمیه ایتمکله برابر حواسه‌ده اصولی وجهاًیله تعلیم وتربیه ویرمکله ممکندر. زیرا بوطرز تربیه‌ده کوستریله‌جك عزم وشدت هم قوای عضلاتی آرتیره‌رق بدنه چالاکیٔ تام ویریر، همده دماغ ونخاعده‌کی مراکز عصبیه‌نك نمو وتکملنی انتاج ایله وظائف عقلیه وحسیه‌ده‌ده رونق وجودت حاصل ایلر.

دیمك‌که قوانین حفظ صحته رعایت سایه‌سنده من‌کل‌الوجوه صحت آرتار. بوده‌قوهٔ حیاتیه‌نك تزایدنی، قوهٔ حیاتیه‌نك مکملیتی‌ده عضویتك امراض وآفاته مقاومتنی وبلکه‌ده اوندن معافیتنی داعی اولور.

صحت، روح نوشین سعادتدر. صحتك محافظه وادامه‌سی مراکز عصبیه‌نك فعالیت مکمله اوزره آهنکساز اولمسنه متوقفدر.

صحت، ارثاً انتقال ایدن برثروت عظیمه‌یه بکزرکه بو، فن وحکمت ایله تزاید، جهل وظلمت ایله تناقص ایدر.

برده عضویتمزده حاصل ایتدیره‌جکمز حالات بنیویه‌یه کوره احفادمز ایی ویا کوتو برصحت صاحبی اولور.

تغذی‌یه اهمیت ویرکز، بوخصوصده انتخاب ایدیله‌جك اطعمه‌نك کمیةً، کیفیةً خواص غدائیه‌لرینی بزه ارباب فن کوستریور. تکامل ایله عرق تحولاته اوغرادقجه اومتبحرین حکماده ترکیب غدائده ایفاسی لازم کلن تعدیلاتی پیدرپی مطالعه ایدرلر.

غدالك تحلیل کیمیویسی ، قابل تمثل ارکاننك تعیین مقادیری ! ایشته بوده برمهمهٔ صحیه‌در . چونکه غدا برطاقم فضله انقاض مضره ایله قانی املا اتمکسزین انسجه‌یی تعمیر وترمیمه خادم اولمالیدر . تمثل وضد تمثل فعللری آراسنده بر آهنك تام حکمفرما اولمسی فیزیولوژی‌نك مقصد اساسیسنی تشکیل ایدر ! بوده آنجق بو اصول تحلیل سایه‌سنده ممکن الحصولدر .

بوندن باشقا مساعیٔ عقلیه‌کزده حفظ صحت دماغیه قواعدینه اتباع اتمه‌کز الزمدر . بیلملیسکزکه چوق محصول آلمق ایچین ، چوق چالیشمق شرط دکلدر . یالکز منتظماً چالیشملیدر .

بوحالده اطباکز صحت معلملری اولور ، خسته‌لق معلملری اولمقدن قورتولور . . . فیلسوفلرکز انین ونومیدی دکل ، سرور وسعادت تلقین ایدر . . . شاعرلرکزده رباب ذوق وحیات ترنم ایدر ، یأس عشق وحیاتدن نوحه نثار تألم اولمازلر ! . . .

عرقکز ایسه تربیه واصطفای متمادی ایله لاینقطع تکمله‌اوغرار . سز بوتون بونلرله براثر عالیٔ بدایعمونه ، عادتا تراشیده برنقش رنکینه ، براثر نفیس صنعته انقلاب ایدرسکز ! اویله بر بدیعهٔ صنعتکه اجزای مختلفه‌دن متشکل فقط بوتون بو عناصر مختلفه بر مجموعه‌ده هم آهنك افعال ! . . .

اکر اولاد واحفادکزده سؤ انهماکك ظهورینی کورورسه‌کز ، اونلری جزالاندیرمغه قالقیشماییکز . زیرا سؤ انهماك ، مراکز عصبیه‌نك برتغیرندن ویا تعلیم وتربیه جهتنده برخطادن ، داها دوغروسی نقصانیٔ تربیه‌دن ویاخودده برسوء وراثتدن نشئت ایده‌بیلیر . بوتون بونلری ، بوجهتلری حادهٔ تدقیقدن کچیرملی . بوسوء انهماکك محو وتعدیلی نه ایله ممکندر ؟ بونك عرقه وراثةً کچمه‌سنه مانع اولمق نه‌کبی وسائطله قابلدر ؟ . . بوتون بونلری ، بوچاره‌لری تحری وتطبیق ایدکز . نه‌جزالاندیرکز ونه‌ده عفو ایدکز ! . تداوی وتشفیه ایدکز . بوحرکت ، بوحرکت خیرخواهانه سزی ارباب فنك پایهٔ بلندینه اصعاد ایدر . بوطرز هوشیاری اجرا آتکزله ماده ــ بی بحق طانیمق و اوکا کمالیله

حاکم اوله‌بیلمك ایچین اونی تدقیق ومطالعه ایتمش اولورسکز .

لاکن فن ، بوبابده برغایه ، برمقصد اولاماز . برواسطه ، بر هادیٔ حقیقتدن اولابیلیر . مقصد غایهٔ حسنی ، بدیعهٔ آهنکی ، علاقهٔ حیاتی تعقیب ایتمکله حصوله کلیر .

عرق بشرك اصطفای فنی قوانیننه ، بووجدان ربا اصوله توفیقاً اصلاحی مسئله‌سی خارق‌العاده هیجانلی برشی‌در ! . . فقط بوخصوصده اتخاذ وتعقیب ایدیله‌جك طریق پك کوچدر . بویله بدایعپرست بر هیئت کزینهٔ بشرك ساحه‌نمای ظهور اولمسی برخیال ، بلکه‌ده محالدر ! . چونکه اوقوانین مهمه‌نك باشلیجه‌لرندن مثلا شوکا : «ضعفای بشر محروم ازدواج اولملی ، بونلر ذریت یتشدیرمه‌ملی‌در . » فنك بو آونك ایقانه کیم اتباع ایده‌جك ؟ . . . فقط هر حالده بوکبی تلقینات مهمهٔ فنیه‌یی حکمای حاضره انظار بشره عرض ایتمکدن توقی ایتمیورلر . کیم بیلیر بلکه بوایقاظات هیچ اولمازسه بعضلرنده برطاقم تمایلات حاصل ایده‌بیلیر . . . وبلکه‌ده تدریجاً افکار عمومیه‌ده برانتباه وتیقظ حصول بوله‌بوله ، حسنین اولمقله برابر حقیقت اولان بوتلقینات فنیه‌یه اتباع سایه‌سنده بوبدایع خیالیه‌دن برجزء اولسون ساحه فروز اولمغه باشلار ، و مستقبلاً بشر بر اصطفای اجتماعیٔ کامله مظهریتله کاچین سعادت اولور .

دوقتور : سعدالدین وداد

تحلیل ادبی

«ادبیات» کله‌سی اکثریا برمعنای مبهمی افاده ایدن طرزده استعمال ایدیلیور . بومبهمیتی برطرف ایتمك ایچین اولا :

— براثرادبی نه‌در ؟ مسئله‌سنی حل ایتمك لازمدر .

اثرادبی شویله تعریف ایدیله‌بیلیر : لسان تحریر ویاتکلمك معاونتیله حسیاتی ،

احتساساتی ، افکاری ، تمایلات اعتیاده‌یی ، آمال مخیله‌یی بیان وتلقین ایله حظوظات روحیه‌یی تولید ایدن بر اثردر . حظوظات روحیه‌یی تولید ایدن بر اثر ! . . . بو سوزلر تعریف اثر ایچین اساسدر .

هندسه مباحثنك ، مصالح تجاریه وسائره مکتوبلرینك ، طباخته عائد کتابلرك ادبیاتله اصلا علاقه‌لری یوقدر . معمافیه کوزل یازیلمش ، وضوح وظرافتله پیرایه‌دار اولمش بر مسئلهٔ علمیه‌نك ، بر مکتوبك بعضی جهتلرجه «ادبی» اولماسی ده ممکندر . بو فونك آثارینی ، مادام دوسه‌وینیه‌نك مکتوبلرینی حدود ادبیاتدن خارجه کیم چیقاره‌بیلیر ؟

منقبه‌لر ، وقوعات خارق العاده ایله مملو رومانلر ، مضحکه‌لر ، آلایش ظاهره ایله مزین نطقلر کبی بعض اثرلر واردرکه محرر وخطیبلرینك مقصد اصلی ویکانه‌لری بونلرله استحصال ذوق ومحظوظیتدر . برقسم آثارده ایسه مثلا برموعظه ، بر هجویه ، صنعت ادبیه ایله سوسلنمش برنظریهٔ علمیه‌ده استحصال ذوق ومحظوظیت درجهٔ ثانیه‌ده حائز اهمیتدر ، دها دوغریسی بونلرده ذوق ومحظوظیتك خدمتی ؛ حس قلبی وحل مسئلهٔ صنعتکارانه اعانه‌سیله حقایق وبدیهیاتك فکره القاسنه وساطت ایلمکدر .

لکن براثری «ادبی» صفتیله توصیف ایتمك ایچین ؛ اواثرهرنه اولورسه اولسون «ذوق بدیعی» تسمیه اولونه‌بیلن مستثنا ومعتنا برحظ درونی‌یی انتاج ایده‌بیلمه‌لی وبیك شکلی ، بیك درجه‌سی اولان برحسك ، حسن وبدایعدن دوییلان برحسك شدیدویاخفیف صورتده حریم قلبده اهتزازایتمه‌سنه موفق اولمالی . بوکا بناءً براثر ایکی نقطه‌دن مطالعه ایدیلمه‌لیدر :

توصیف اولونان ماده‌لر ، توصیف ایچین واسطه‌لر . واکلاشیلیورکه براثر ادبی‌یی مکمل اکلامق ؛ داخلی وخارجی یعنی اساسی وشکلی اعتباریله برتحلیل مضاعف اجراسنه وابسته‌در .

بز بوراده اصل شایان اهمیت اولان تحلیل داخلیدن بحث ایده‌لم .

تحلیل داخلی ، تماماً طبیعت انسانه تقابل ایتمك اوزره حسیات طبیعیه‌یه ، احوال روحیه‌یه ، تمایلات وامزجه‌یه ، مافوق الحس بربدیعهٔ خیالیه‌یه عائد اوصافه نظراً

اجرا اولونور .

۱ — مؤثرات خارجیه‌دن متأثر اولان هر انسانك بو تأثراتی شبهه‌سز حواسی واسطه‌سیله حاصل اولور. بو حالده اولا بر اثرك هانکی حسك دلالتیله وجود بولدیغنی و نه کبی بر احتساسك افاده و ترجمه‌سی اولدیغنی اکلامق لازمدر . مثلا بر محررك الواح مصوره‌یه ، تزیینات شکلیه‌یه مراقی و اقامتکاهنك بر مشهر نفایس ، بر معرض الوان اولدیغنه دقت ایتمشسه‌کز بلا تردد او محررك آثارنده حس بصرك غالبیتنه حکم ایدرسکز . لکن بو قدری کافی دکلدر . بو حس کندی انواعی میاننده مدققانه تصنیف و محررك ناصل کوردیکنی تدقیق ایتملی: الواندن متحسسمیدر؟ الك چوق اونی مجلوب ایدن هانکی رنکدر ؟ پارلاق رنکلرك کسکین چارپیشمه‌لرینی ، نور و ضیانك طاشقین انعکاسلرینی‌می سویور ؟ یوقسه بر کوکرجینك بوینونده‌کی خاره‌لری آندیران لطیف و نوازشکار اینجه‌لکلری ، نرمین امتزاجلری‌می ترجیح ایدیور ؟

لکن رنك بر خاصه‌در که نظر اونی انجق اشیا ارەسنده ضبط ایده‌بیلیر . بونك ایچین شکل اشیانه ؛ رنك کبی نظر تفتیشه آلنمالیدر . محرر ، خطوط و محیطاتی ناصل ترسیم ایدییور ؟ نازلی اعوجاجلره ، نسوی انحنالره‌می مسحوردر ؟ یوقسه صرپ قیالرك ، مخوف اوچورومارك مهیب و درشت ارتساملرینه‌می مجذوبدر ؟ انتظام و تناسبله مطروح بر خیابانك ظرافت هندسیه‌سندن‌می محظوظدر ؛ یاخود بوتون بدایعك تصادفی . قاریشیق . آهنکسز امتزاجندن متشکل بر لوحهٔ طبیعتك عرض ایلدیکی لطافت باکره‌دن‌می متأثردر؟ اشیایی دوغریدن دوغری‌یه‌می کورییور ؟ یوقسه منقوش حافظه‌سی اولان الواحك بقیهٔ یادی‌می نظر خیالنده تجسم ایدییور؟ ایشته بر چوق مسائل ! و بونلره دها بر چوق مسائل سائره‌نك ده علاوه‌سی ممکن .

نظر ، بزده ، حس امتدادی تولید ایدر . بو حالده بر اثرك بزه ؛ کوچك ویا بویوك ، خرده‌بینی ویا ناقابل مساحه ویاخود هر ایکی درلو ویا یالکز متوسط منظره‌لری کوستردیکنه دقت ایتمه‌لیدر . مثلا بر محرر ، بوتون قدرتنی ابحار و جبالك عظمت و جسامتنی احساس ایچین صرف ایدر . دیکری ده ، بوتون صنعتنی بر چیچکك

قمرلرندەکی اینجە اویالری ، برقادینك سیماسندەکی کیزلی بدیعەلری ، برنهالك ، برجویبارك ، کونشك کوچلکلە نفوذ ایدە بیلدیکی کوچك براورمان کوشەسنك ، صارماشیقلرلە اورتولمش برآشیانەجکك کوزللکلرینی کوسترمکە حصر ایدر . برنارده‌ن دوسن پیه‌ر ، برچیلك فدانك تصویرنده الك کوچك تفصیلاتە قدر کیریشیر . تەاوفیل غوتیە ، ممنون ومحظوظ ، سیرانودوبرژەراقك برونی ترسیمله اوغراشیر .

ژان ژاق روسو ، کندی خولیاسنە کورە بر باغچە تصویر ایدەجکی زمان ، جبال مجاورەنك شاهقەلرندن آنیلان نظرلرك اوزاقلر ایچندە شاشیرماسی ایچین ، او باغچەیی منتظم ومحتشم اغاجلرلە تحدید ایدر . حالبوکە اوطاغلردن عطف ایدیلەن نکاەحیرانی ، بوکتلۀ حضارت وطراوت ایچندە حبس ایتمکلە خولیاسنەبر محیط محظوظیت چیزەر . بوندن باشقە براثرك عرض ایتدیکی تحول وتنوعك هانکی نوعدن بولندیغنە ؛ یعنی : چوجقلر ، سیللر ، وحشی قوشلر کبی لطیف ، مواج ، سریع ؛ یاخود برنهر عظیم ، برموکب سلطنت ، برقافلۀ دیانت کبی وقور ، مدبدب ، محتشم اولدیغنە دقت ایتمالیدر . ومحررك بنفسه التزام ایتدیکی اطوار واوضاعنی دە تدقیق ایتمك فائدەلیدر . چونکە بونلر اکثریا احوال روحیەنك نشانەلریدر .

برصحیفۀ ادبیەیە باقیکز ! بوعینیلە برلوحەیە بعضاً دە قبارتە رسملرە بکزر . تەاوفیل غوتیە : « بن اویلە بر آدمم کە بنم ایچون جهان مرئی موجوددر ! » دییوردی . بوسوزلرلە بوندن کائنات مرئیەیی هم کوزل کورور همدە کوزل ترسیم ایدرم . دیمك ایستیوردی . اوذاتاً مصور ونقاش برمحرر طانیلیوردی ؛ کویا قویوجیلر ، اویماجیلرلە قرابت صنعتکارانەسی واردی . غونقورلر ، طبیعی موزەلردەکی تابلولرك اراسندن تماشا ایلە مألوف ایدیلر . وبرمنظرۀ طبیعیەیی فلان وفلانك تابلولرینە تشبیە ایدرلردی . بونلردە ؛ هوغو وغوتیە کبی هرشیدن اول نافذالبصر ایدیلر . برازدە حواس سائرەنك تأثیراتندن بحث ایدەلم .

حس سامعەلری رقیق اولان محررلرك اثرلری آهنکدار ومترنمدر . اونلری اوکنر

قولاغه خطاب ايدرلر . بناءً عليه بونلردن ايشيديلان آهنك خصوصيتى تفريق
ايتمه‌لى.

قومه‌الارده‌كى؛ بهم اوغولتيلرى ، اللرك اوزرنده اوچوشان روزكارك ايصليقلرينى
آنديران ملايم، نوازشكار و براز مطرد ومنوم آهنكلر؛ لامارتينك اشعارنده
بولونور . ويقتور هوغونك منظومه‌لرى ايسه بعضاً مهتز، ولوله‌لى؛ بعضاً ده
مخنوقدر. ژوزه‌دوهه‌ره‌ديا كبى برشاعر، بر فانفار طاقمك هوالرى كبى بلك محسوس
وزنلر، طنان كلمه‌لر آرار. پول ورله‌ن كبى خولياكارلرده؛ شعرلرينى تموجات
موسيقيه ايله اهتزاز ايتديرمكه مشتاقدرلر. بونلرك نظملرى سربست ، متموج
وكاه وبيكاه سيال نغمه‌لره بكزر . بو شعرلره عادتا « كفته‌سز بسته‌لر » ديمك
ياقيشير. عينى تخيلات. شامه وذائقه ايچين‌ده يابيله‌بيلير .

بودله‌رك ، «الم چيچكلرى» غريب، صنعى، نازك، بايلتيجى رايحه‌لرله دولودر.
هردوزرك ادباى حقيقيونى ايسه، انسانده الك قبا، الك بهيمى حالاره مجذوب اولدقلرندن
بالخاصه قوقو ولذت كبى حالات فكريه وظرافت ونجابته مربوط اولمايان حواسله
مشغولدرلر. مثلا هركس بيليركه اميل زولا، «پاريسك قارنى» نام رومانى كسكين
پينير وقصاب قوقولرى استشمام ايديلان براسلوب مزينله يازمشدر . وبوندن
ايكى عصر اول ، سنت ـ آمانده براسلوب اشتها آورانه ايله پينير واوبورلق
شرقيلرى تنظيم ايتمشدر . اندره توريه‌نك يازديغى صحيفه‌لردن؛ چيلك، نانه، كاله
ايرمش ميوه‌لر ، بجيلش اوت، قوقولرى انتشار ايدر . كوستاو دروزك كيلرده
پودره، مسك، لوبن كبى عطرياتله معطردر.

۲ ـ محررلرك حسيات درونيه‌يه عائد توصيفات تحليليه‌لرى دها زنكين، دها
محصولدارادر . بوراده پسيقولوژينك معاونته‌التجا ايتملى وبراثر ادبينك توصيف
وتحليل ايتديكى حسيات درونيه‌يى تميز ايتمك ايچين بوتون انسانيتك كائنات
حسيه‌سنده تزهر ايدن هرحالى تصنيف وتدقيق ايده‌بيلمه‌ليدر . بو حسيات ،
محبت ونفرتك صفحات مختلفه‌سنده مشهود اولان حالات درونيه‌نك نشانه‌سيدر
ذوق حيات ، اشتياق، دوستلق، سودكارمز ، نفسمز ونظرمزى اوقشايان اشياى

محیطه‌مزه ایچین ابراز ایتدیکمز محبت وعلاقه‌نك اشکال متحسسه‌سی؛ وحدت، قورقو، ارزوی انتقام، نفرت و خصومتمزی جلب ایدن جانلی جانسز هر بر موجود حقنده اظهار ایتدیکمز علائم قلبیه‌نك صورتیدر.

تهیجات قلبیه‌یی اول امرده اوصاف اصلیه‌لرینه نظراً یعنی خوش ویا ناخوش اولملرینه، یابراملی جاذبك آرقه‌سنه سوروكلندیكنه یاخود بر عقده‌ٔ کینك خاطره‌ٔ سیاهیله بیزار اولدیغنه کوره تفریق ایتمه‌لیدر. لکن احساسات باشقه نقطه‌ٔ نظردن مطالعه اولونمه‌لیدر. بونلرك درجه‌ٔ شدتی نه‌در؟ شدید ویا معتدلمیدرلر؟ کچیجی ویا پایدارمیدرلر؟ وبونلر تأثرات نفسانیه‌مزکمی ترجمانیدرلر. یوقسه باشقه انسانلر ایچین صمیم قلبمزده دویدیغمز حسلرلمی تقریرلریدر؟ بوتون مخلوقاته‌می یوقسه نجم خیالمز اولان بر مخلوقه‌می عائددرلر؟ خودبین ویاحقیقت بین ویاخود هم خودبین هم‌ده حقیقت بینمیدرلر؟ عائله وطن، انسانیت سودالرندن هانکیسنی احساس ایدیبورلر؟ بدیعی، اخلاقی، دینی‌می‌درلر؟ نهایت بوعینی احساسات بسیط ویا مختلط، فطری ویا کسبی عمومی ویااستثنائیمیدرلر؟

براثر ادبینك تحلیلی، مسائل سالفه‌نك حلنه مفتقردر. بو تحلیل ونظری مطالعات؛ مثاللرك معاونتیله کسب وضوح ایدر: اکثریا بر اثرده بر حسك تصویری حواس سائره‌یه غالب اولور.

مثلا‌هامان ایلك عطف نظرده آکلاشیلرکه؛ راسین، قلوب انسانك علی الخصوص قلب نسانك الکدرین یرلرنده مخفی عشق محترصلك، عشق فجیعك موته، انتحاره‌قدر کوتوره‌ن بوتون ظالم‌وقیصقانج الملرینی ارامقدن متلذذدر. ماریوو ایسه نفیسه‌جو وظرافتپردازانه بر محبتك کورونمه‌ن، اکلاشیلمایان و بك کوچلکله براحتراص حالنه کله‌بیلن شوخلقلرینی، دیسه‌لرینی، محجوبیتلرینی تصویر ایدر. قورنه‌ی، بزه برامل تطفینك قلب مردانه‌یه بخش ایتدیکی عزم ومتانت غالبانه‌نك، علویت وعظمت متحسسانه‌نك بیك درلو صفحاتی کوسترر. «قولن دارلوویل»ك هر اثرینی کوزدن کچیرکز؛ خفیف بر بخار خولیا ایله مستور طاتلی تأثرلردن، مشفق تحسسلردن باشقه برشئ بولامازسکز. ماریمه‌نك حکایه

وروماﻧﻠﺮﯾﻨﯽ آﻟﻜﺰ : بالعکس اونلرده، وقایع فجیعه آرهسنده آنی، شدید، خونین هیجانلر بولورسکز .

لکن یالکز برنوع احتساسك آنانی نقل وبیان ایدن محررلر نادردر؛ ترجیح ایتدکاری حال حسی نه اولورسه اولسون ؛ آزچوق احتساسات سائره‌دن‌ده بحث ایدرلر . بالزاقده همان هردرلو آواز احتراص دویولور : اوندد فوران طبیعت ، سودای تملك ، خست معندانه‌دن متولد افادات معنویه ، فدای نفس درجه‌سنده محبت پدرانه ، جنته منجر اولان عشق شهوانی، حس ناموس تجارت، جنایته قدر واران حرص ثروت وقدرت کبی حسیات دولودر .

راسین ؛ فه‌در ، ته‌زموئین کبی بویوك سوداکارلره مقابل ؛ آندروماق کبی شایان پرستش والده‌لر ، ژواد کبی متعصب آدملر ، آغریپین کبی حریص قادینلرده تصویر ایدر .

ویقتور هوغو، بلاغت متهورهٔ سیاسیه‌سنه؛ بوتون، المدیده‌لر، ضعیفلر ایچین ؛ جمعیت بشریه‌نك اسافل ناسندن اوروجکلره، قوربغه‌لره، ایصیرغانلره قدر بوتون بواسافل حیوانیه ونباتیه ایچین دویدیغی مرحمت محمومه‌یی قاریشدیرر؛ چوجقلر ایچین نهایتسز برشفقت بربویوك پدر وبلکه بربویوك والده شفقتی بسلر. لافونتن، طفولیتدن «بوعمر بی مرحمت»دن متنفردر. بونکله برابر حیوانلره پك مشفقدر. شاتوبریانده ، اندیشهٔ نفس اك بیوك موقعی اشغال ایدر. حالبوکه میشه‌له وژورژ سانك اثرلری سودای انسانیتله ، هرکوریلان شیئك محبتیله مسحور ، اونلرله ذی حیاتدر . ژان ژاق روسوایله لامارتینك اثرلرنده، برتهییج شعری ایله قصیده ومناجات شکلنه کیریوردن برنفخهٔ دینی محسوسدر .

آلفره د دو وینی آمال شکستهٔ قلبیسنی بوغوق فریادلر ، آجی کلمه‌لر ، مردمکریزانه حکمتلرله انشا ایدر . غونقورلرله زولانك بعض روماﻧﻠﺮنده صنایع نفیسه‌یه محبت ؛ علت وابتلا حالنه منجر اولور .

اکر غریب ، نادر ، مستثنا حسلر آرایورسه‌کز بودله‌ر ، هویسمان ، وردله‌نه مراجعت ایدیکز : اواثرلر ؛ نه‌قدر مخلوطهٔ غرائبدر؟ .. اونلرده

حماى شهوتله محروم برحرص ايله فرداى حياتك الغـا ايتديكى خوف درونينك اختلاطى ، احتساسات سرسرييانه‌نك داءالاعصاب ايله معلول برتدينله سوق وتنظيمى كبى اجتماع اضداد پك مبذولدر . حسيات بشريه عصردن عصره تعالى وكسب نزاكت ايتمش ودائما تكامل ايدن بومعلق تركيباتى شرح وتفسير ايتمكله اوغراشانلره دها پك چوق غيرمكشوف منبعلر قالمشدر. بونك ايچوندركه بر اثر ادبينك تحليل حسيسى ، كيتدكجه نافذ وعميق اولمقده‌در .

خلاصه‌كوريليوركه ، محررلرك اظهـار ايتدكلرى تحسسات ؛ برچوق متنوع امتزاجاتك محصوليدر . لكن بوتون بوممزوجۀ حسياتى تعداد ايتمك نه‌قدر مشكلدر.

٣ — تحليل داخلينك اوچنجى نوعى تحليل فكريدر :

بوراده ساحۀ جولان جسيمدر . بعض محررلرچوق ياشامش واثرلرى برچوق جلدلره بالغ اولمشدر . بونلرده همان بريارم عصرك هرشـيئه عائدبوتون افـكارى موجوددر . بونلرى جمع وتصنيف ايتمك لازمدر : محررك عالم خارجيدن ، جمعيت بشريه‌دن ، حياتدن ، صنعتدن . بوتون اشياى موجوده‌دن ايدنديكى افكارى تدقيق ايتمه‌لى . ياخودشويله سويليه‌لم : علوم حكميه وطبيعيه‌نك شمول واحاطه سنده بولونان افكارى ؛ اخلاقى ، سياسى واجتماعى ، بديعى ، فلسفى ودينى فكرلرى نظرمطالعه‌يه آلمالى . ايشته املا ايديله‌جك باشليجه حدود افكار بونلردن عبارتدر .

بونده لازمكلن مساعى‌كوچ اولماقدن زياده اوزوندر . محررلرك برقسمى ؛ مذهب ، سياست ، مقدرات بشر حقنده دوشوندكلرينى علناً اظهار ايدرلر : بوسسوئه وموننه‌نى بونلردندر . ديكرلرى‌ده احتياطله ياخود برذوق اختفاكارانه ايله ابهام وتلميح كبى سايۀ صنعته يارى بورونمش اولدقلرى حالده آكلاشاماليرينى ايسترلر : رابله وفونتنه‌لده بونلردندر .

دها بشقه‌لرى‌ده ؛ بعضاً روشن ، بعضاً مظلمدر . متناقص سوزلرله اكله‌نيرمع مافيه نتيجه‌يه وصولده دائما محافظه ايدر : رەنان ، بوطرزك استاديدر . بوكبى احوالى تعقيباً يا پيله‌جق تحليلده ، شبهه‌سز آزچوق ذكاوت وخزم واحتيـاط لازمدر . مع مافيه بوتحليل ؛ برذكاء معتدلى هيچ برزمان كچمز ونتيجه‌ده مكمـل برسلسلۀ وثائقدن باشقه برشى دكلدر .

بر اثرك تحلیلی ویا ترکیبی اولدیغنی یاخودهر ایکی حالك‌ده سیاناً موجود بولوندیغنی مطالعه ایتمك لازمدر : مثلا بر محرر الك کوچوك شیلرك تفصیلاتنی ، برکوشهٔ طبیعتك الك اهمیتسز نقطه‌لرینی مدققانه برصورتده ترسیم ایدر ، تعبیر معروفنجه « قیلی قرق یارار » . دیکری مسائل معظمهٔ اجتماعیه‌یی ، ملاحظات فلسفیه‌یی بویوك برنظرله ؛ بوتون عالمی محیط براصولله تدقیقی ترجیح ایدر . بر اوچنجیسی ایسه هر ایکی خاصه‌یی حائز اوله‌رق وقایع خصوصیه‌یی مطالعه‌ایله آز شیلر آره‌سنده برچوق مشهوداته موفق اولور .

فکر بشر، ایکی خاصه‌یه مالکدر: بری خاصهٔ ایجادکارانه درکه، برطاقم انقاض افکارله یکی شیلر ایجاده موفق اولور، بوقوهٔ خیالیه‌در. دیکری خاصهٔ مدبرانه‌درکه، اولکنك طاشقین صولتلرینی ، لاقیدانحرافلرینی ضبط وتنظیم ایدر . بوده قوهٔ عقلیه‌در . خصائص مذکوره بعضاً براثرده برلکده بولونور ؛ لکن اکثریا بری دیکرینه غالب وایکی اثرك بربرندن تفریقنه پك زیاده خادم اولور . بوخصوصده ذکاء بشرك اعمال مختلفه‌سنی تصنیف وتقسیم ایدن فیزیولوژینك ترقیات خاصره‌سندن‌ده استمداد ایتمك لازمدر : بوندن آثارادبیه ایچون اجرا ایدیلن تدقیقات علمیه‌یه نافع یکی براصول الده ایدیلور .

٤ ــ تحلیل داخلینك دردنجی نوعی دها مهمدر . بوراده آثار ادبیه‌نك اظهار وافهام ایده‌بیلدیکی تمایلات اخلاقیه‌یی ، مقاصدی ، مرامی تدقیق ایتمك اقتضا ایدر . شبهه‌سز بعض اثرلر واردرکه، مناظر طبیعیه‌یی واخلاق و عادات اجتماعیه‌یی غیرمتأثر وبی طرف برآینه‌یه عکس ایتدیرمکدن باشقه برمقصد ومراملری اولمدیغنی ادعا ایدرلر. لکن بالذات بوادعا بیله، هرزمان مرتبهٔ ثبوته واره‌میان، برمقصد هوسکارانه‌دن عبارتدر .

وغیرشخصی نامی ویریلن تصویراتده برطرفکیرلك ، بر مربوطیت مسلك تمایلنی کورمك ایچین اونلره برکره باقمق بیله کافیدر . اکثرحسنات وسیئات آره‌سنده لاقید قالمش اثرلر وارسه بیله ، بونلر پك آزدر. فکرلری بر مقصده تبعیت ایتدیرمك ایستین برچوق آثارك بولنماسنه مانع دکلدر .

بر اثر ادبينك استحصال ذوق ايلمكدن باشقه مقصدلری ده اولابيله جكی اكثريا اونودوليور . حالبوكه روح وقلبك اوزرينه اجرا ايتديكی تأثيرات واسطه سيله اخلاق وقوانينی تعديل ايتديكی پك چوق واقعدر . مثلا برموعظهٔ دينيه برخطبهٔ سياسيه حتی برهجويهٔ ظريفه نك مقصدلری يالكز حظوظات قلبيه يی تحصيل ايلهمك دكلدر . بونلر ارزو وهوساتی تعديل وافعالی تنظيم ايتمك ايچين حسن وظرافتك معاونتنه التجا ايدرلر . يعنی بونلر ايچين حسن ؛ آنجق غايه ومقصدلرينك دها امين برواسطهٔ حصوليدر .

تياترو ، وولترك كرسیٔ وعظ ونصيحتی ايدی . رقيبلرينه اورادن هجوم ايدر . وفكرلرينك نشر وتلقينی ايچين اورادن خطاب ايلردی . اوكا كوره ؛ فاجعه نويس شاعرلر حكومتك اك مؤثر واعظلريدر . بعضاً برشرقی ، برداستان بيله بر اوردونك مظفريتنه سبب ؛ فكرلرك تهيجنه وسيله اولور . مسائل اجتماعيه واخلاقيه يی احتوا ايدن رومانلر ، وولتر ايله ژورژ سانك اللرنده پك شدتلی برر سلاح اولديلر . بورادہ براثرك نه كبی برتأثير اجرا ايتمك مقصديله يازلديغنی تدقيق ايتمك لازمدر .

بومقصد ، بعضاً آشكار اوله بيلورسه ده بعضاً ده محررك صنعت ومهارتيله اورتولمش بولونديغندن اكلامق كوچ اولور . معمافيه ماهرانه يپيلان بر تحليل ايله هر صعوبت آسان اولور . برمؤلفك مرام وتمايلاتی ؛ كاه بر استهزا آميز كلام ايله ، كاه برمقدمه ايله ، بعضاً اثرندن استخراج ايديلن نتيجه ايله اكثرياده ترسيم ايتديكی اوصاف واخلاق ايله ودها تعدادی مشكل بيك درلو علامتلرله آكلاشيلير .

برقسم مؤلفلر ، ايستدكلرينی آچيقجه سويله مك زحمتنی اختيار ايدرلر . وولتر : «اغلاتماليان بر پيس نه يه يارار ؟ » ديه فرياد ايدر ؛ وجميع فاجعه لر ترتيبی ايچين فوق العاده آجيقلی احوال تحری ايلر . وفی الحقيقه ، اوغلنی خنجرلهمك ايستهين بر والده ، پدرينی اولديرهن براولاد ، همشيره سنی تزوج ايدهن بر برادر كبی وقعه لری زهكو ترهرك كوزلرمزدن ياشلر بوشاندير . اكثريتله عنوان اثر ، مقصد اثری ارلجه افهام ايدر : ويقتور هوغونك «مجازات» اسملی اثرينك

عنوانندده اكلاشیلركه ؛ شاعر بونی دشمنلرینی قامچیلامق ایچین یازمشدر . بمضاده مقصد مؤلف ، تحلیل فكریده اولدیغی كبی ، بالعكس نیم مرئیدر . ابهام و تلمیحله مستوردر . بوده احوال مجبرهٔ سیاسیه و دینیه‌نك حكم سوردیكی عصرلرده واقع اولور .

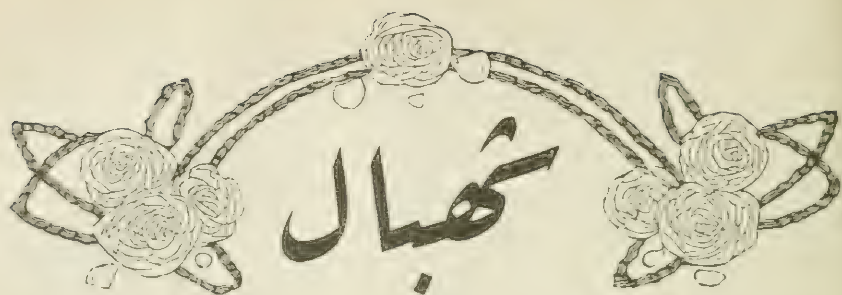
اوفاق برعلامت ، بركلمه ، برپارچه براثرك بوتون مقاصدینه نشانه اولور . بررومان یاخود برپیه‌سدن بحث اولونیورسه ؛ بونلرك یالكز اشخاص مهمه‌سنه ، دها دوغریسی مؤلفك سودیكی ، آجیدیغی مدافعه ایتدیكی شخصلره باقكز : بونلر مرام مؤلف ایچین برر واسطهٔ اعلاندر .

براثرك نیكبین ویا بدبین فكرلرله یازیلدیغی اكثریا قولایجه منفهم اولور : مخیل برحیات مسعوده‌یی تصویر ایدن یاخود بالذات یاشاتان حیات حقیقیه‌یی برسعادت كوسترن ویاهیچ اولمازسه اكدار موجوده‌نك صفاواشواق ایله مشحون برعمر ایله نهایتله‌جكنه ایناندیران اثرلر نیكبین ؛ وبالعكس بوتون آمال وافكاری تسمیم ایدن برامیدسزلكله حیاتی ناقابل التیام جریحه‌لرله مجروح وپرآلام ارائه ایدن اثرلر بدبیندر . ویقتور هوغونك Contemplations اثرندكی Mélancolia منظومه‌سیله ظلمه قارشی آوازهٔ كین ونفرت ومظلوملر ایچین اخوتكارانه مرحمت وشفقت اظهار وطلب ایدر . فلوبر ، مادامام بوواریسنده قباوعادی بورژووازی‌یه احساس عداوت ایلر ؛ بواثرلر جمعیتك بدبینانه یازلمش شعر وحكایه‌لریدر .

٥ — تحلیل داخلینك بشنجی وصوكنجیسی « اید آل » خیاله عائدر .

براثر ، دائما حقیقتی تصویر وافاده ایتمكله قالماز ؛ افكاری جهان محسوسك خارجنه كوتورور . مافوق التصویر شیلر كوستر ، عقل وفنك ایریشه‌مدیكی فضالرده اجنحهٔ خولیا ایله پرواز ایتدیرر . بونلر ، بوتون ادبیات مخیله ومتصوفه‌یه مخصوص احوالدر . چوجقلری حیرتده براقان ، قورقونان پری ماصاللری جادی حكایه‌لری ، استقبال انسانیتی ترسیمه چالیشان مخیلات اجتماعیه ، سرائر عقبایی نقل ایدن قصائد دینیه ، بدایت وعاقبت اشیا حقنده مه‌تافیزیك تفكرات حیات بهشتیدن دم اوران شعرلر ؛ « ایده آل » آثاردندر . بونلرك اوصاف مخصوصه‌سی شونلردر : ساحهٔ وسیع امكانده خیالك پروازیله عدیم الامكان اولان شیلری بیله كورمك ، مالكانه فرضیات وتخیلاتده حكم فرما اولمق !

محمد نورالدین

التنجی پرده

(بروسه‌ده : قادینلر خسته‌خانه‌سنده براوطه، ایکی یتاق . ایچنده ایکی خسته قادین ، باش اوجلرنده تابه‌لالری آصیلی ، برنده شهبال بنت اسماعیل، سل الرئه حادّه. دیکرنده کریمه بنت احمد، سل الرئهٔ مزمنه . یازیلی . اورته‌ده برکوچك ماصه ، اوزرنده بربیاض اورتو. برایکی علاج شیشه‌سی کاغدقلم . ایکی خدمتجی قادین ماصه‌نك یاننده قارشی قارشی‌یه اوطورمش کورونور . یان طرفده بر پنجره، شهبالك یتاغی پنجره طرفنده بولنور . خدمتجینك بری النده براورکو ایله مشغول . خسته‌لر اویقوده وقت صباح ..)

خدمتجینك بری دیکرینه شهبالی کوستردرك :

— شوخسته‌نك حالی بکا پك چوق تأثیر ایدییور . یکرمی کوندن بری چکدیکنی الله دشمنمه چکدیرمه‌سین. زواللی قادین نه‌یورکار پارچه‌له‌یجی شیلر صایقله‌یور بیلسه‌ك ..

دیکری

— دون کیجه آز قلدی طیقانیوردی . [illegible] آجیسین پك‌ده تازه ..

« خسته‌لر او کسورورلر »

او کسورورك، دپ او کسورورك..

« خـدمتجینك بری خستەلرك یانـنـە كیدر
یورغانلرینی،یاصدقلرینی دوزلتیر. تكرار یرینە
كلیر اوطوریور»

خدمتجینك بری

— نەقدرده ترلدیورلر. صباحە قدر تر،اڭ كسوروك، آتش.نەقدر عذاب
چكیورلر.

دیكری

— بن دایانەمیەجغم. یارین بورادن چیقوب كیدەجكم. آخر عمرمده
عزرائیلك هركون كلوب كیتدیكی بر یرده آرتق دوروەمیەجغم.

« شهبال ضعیف ضعیف اوكسوریور،برحركت
دوریە اجرا ایدر. خدمتجینك بری یتاغك
یانـنە كیدر»

— برشیمی ایستەیورسڭ یاوروم.

شهبال (صایقلایەرق)

— او .. او .. جمال .. امداد مرحمت .. فقط كیمدن یاربی كیمدن ..

اوطوران خدمتجی دیكرینە :

— كل یرینە اوطور. زوالی‌یی راحت براق.

شهبال (اللرینی قالدیرەرق صایقلار)

— آه آلچاق سـنمیدڭ .. سن سن بوراده ها .. بوغەجغم. ازەجكم ،
بوغیلیورم...

شهبالك یانندەكی خدمتجی دیكرینە:

— عجبا حكیمە خبر ویرسەكمی؟ حالی پك فنالشیور.

دیكری

— حكیم نەیاپەجق. هركون برایكی دفعەكلیور. برچوق علاجلر، دوەلر..
هپسی فائدەسز. شمدی نەدداایسە كلیر، دولاشیر چیقار كیدر.

شهبال (صایقلایەرق)

— چيق ، چيق .. بورادن چيق .. ايناتميك الدانميك ...

ديكر خدمتجى

— نه ديمك ايسته‌يور آ كلاشيلميوركه ...

ديكرى

— هرنه‌ايسه پك آجيقلى برقادين . حكيم كليور باش اورتولرينى وير .

« ديكرى ديوارده اصيلى ايكى باش اورتوسنى
الەرق برينى كنديسنك ديكرينى ديكر خدمتجينك
باشنه قويار. حكيم خسته‌خانه قيافتيله كيرر »

حكيم (خدمتجيلرە)

— بوكون اورتالغى تميز طوتك . اجنبيلر خسته‌خانه‌يى كزه‌جكلر .
اكلاديكزمى ؟ خسته‌لر نصل ..

خدمتجينك برى

— فنا ... دها شوتازه پك فنا .. هرساعت صايقله‌يور. آتشلر ايچنده ، ترلر
ايچنده .. هيچ باشنى قالديرميور .

« حكيم شهبالك يتاغنك يانه كيدر. النى طوتار
باشنى طوتار . بواثناده شهبال كوزلرينى اچەرق
حكيمى كورور »

شهبال (غايت بى‌تابانه)

— امان بوغليورم . بكا براز نفس ، براز هوا . . براز راحت ويرىجى
علاج ..

« اوكسورور اوكسورور حكيم شهبالى معاينه
ايدر متأثر برسيما كوسترر. شهبال تكرار دالار.
حكيم ديكر خسته‌يى‌ده معاينه ايدر »

ديكرخسته حكيمه:

— آمان شو غيجيغه برچاره بولك . بنى هيچ راحت براقميور.

حکیم (خسته‌یه)

— پکی سکا شمدی بر غیجق علاجی ویریرم . راحت ایدرسك . هایدی یات ....

« خسته یاتار . حکیم خدمتجیلری برطرفه چکه‌رك یواش یواش برشیلر سویلر . بو اثناده شهبال شدتله وعصبی بر تهورله طوغرولور گوزلری طوانه مرکوز . الری او نقطه‌یه متوجه اوله‌رق : »

— کلیور کلیور .. طوتك اولدورك ... خرسزها ... قحبه ها ...

« تکرار یتاغنه دوشر صایقلار : »

— سیئاتم ، بی گناهلغم ، مظلوملغمدر . ایناتمیك . بو الچاق مخلوقه ایناتمیك .. نی محو ایدن ، بنی اولدیرن هپ اودر ..

حکیم (خدمتجیلره)

— پك آز عمری قالدی . دقت ایدك یره دوشمه‌سین ، دها آغیرلشیرسه بکا خبرویرك . پنجره‌لری ده آچك . هوا برازده کیشسین . دون قرداشنه برتلغراف چکدك ظن ایدرسه‌م یتشه‌میه‌جك .

« حکیم خسته‌لری بردها کوزدن گچیره‌رك چیقار . خدمتجینك بری دیکرینه :

— بوکون ینه جنازه‌مز وار دیمك . بو آی بونکله التی اولدی .

دیکری

— شمدی کوزه‌لکك صیره‌سی دکل . اورتالغی طوپلایه‌لم . باق حکیم نه دیدی . یباجیلر کله‌جکمش ، صکره بزی عیبلارلر .

شهبال (صایقلایه‌رق)

— ایشته کیدیورم افندم . خدمتکزده باشقه‌سنی آرایکز . بنی تکرار سفالته آتمیکز . آجیلرم نشئه‌کزده ... کللر آجسین ...

« خدمتجیلر اطرافی طوپلارلر ماصه‌یی دوزلتیرلر.
خسته‌لرك اورتو وياصدقلرینی تنظیم ایدرلر.
خسته‌لر اوکسوروب اللرینی یورغاندن طیشاری
چیقاریرلر »

خدمتجینك بری

— زواللی کیده‌جکنی سویله‌یور . بارى قرده‌شنی کوردبیلسه ...

دیکری

— کورمسه دها ایی ...

شهبال (صایقلیه‌رق)

— انه‌جکم ، انه‌جکم ... بنم نه کناهم واردی .. او ، او .. جمال ...
امداد ، مرحمت ...

خدمتجینك بری

— امان بن دایانه‌میه‌جغم فنا اولیورم . کچنلرده فهیم پاشانك کوندردیکی
قادین‌ده بویله یوله یوله اولدی . عجبا بونلر ایکیز درد اورتاغیمی ؟

« بواثناده حکیم رده‌نغوت کیمش اولدیغی حالده
کایر »

حکیم (خدمتجیلره)

— خسته‌لرك باشلرینی اورتیکز ؛ کلیورلر .

« خدمتجیلر خسته‌لرك باشلرینی برر باش
اورتوسیله اورترلر . بواثناده ایکی مادام ، ایکی
موسیو کایر ، موسیولرك شابقه‌لری اللرنده‌بولنور .
بونلرك ارقه‌لرندن فهیم‌ده کایر »

فهیم (زواره)

— ظن ایدرسه‌م خسته‌خانه‌دن ممنون اولدیکز . زیارتکزدن طولایی
خسته‌خانه هیئتی‌ده کندیلرینی پك مفتخر بولیورلر .

ماداملردن بری :

— پك كوزل ، تميز برخسته‌خانه . هله قادينلر دائره‌سی هردرلو ستايشك فوقنده مكمل . خسته‌خانه هيئتنه باخصوص دوقتوره پك بيوك تبريكلر ايتمك لازم .

« ديكر زوار خسته‌خانه اوطه‌سنی دولاشيرلر »

دوقتور

— امزدن كان شيئی دريغ ايتمه‌يورز . اكر بودجه‌مز براز دها مساعد اولسه . .

شهبال (صايقليه‌رق)

— هجرانلر مربيه‌لرم ... كوزياشلری تحصيللرم اولدی ... كيمسه‌سزم ... كيده‌جكم ير . . . تجاوز ايديورسك . . . آه آلچاق . . . آلچاق . . .

« زواره بر سكوت كلير . جمله‌سی برحزن ايچنده شهباله نصب نكاه ايدرلر . شهبال يواش ، يواش طوغروله‌رق اطرافی وزواری غريب غريب سوزر كوزلری فهيمه تصادف ايدر ، خوف وهراس ايله اللرينی يواش يواش قالديردرق وكوزلرينی حدندن زياده آچارق : »

— او . . او . . طوتك اولديرك . . . بو آلچاغه اينانميك . . خيرسز ها . . قحبه ها . . .

« آغلايه‌رق تكراريتاغنه دوشر ، اوكسورور ، اوكسورور »

فهيم (شهبالی كوروب طانيدقدنصكره)

زواره :

— آرتق بورادن چيقه‌لم . فنا خسته‌لر ، ساری خسته‌لقلر وار « شهبالی ارائه ايده‌رك » هله شو قادين نرده ايسه اوله‌جك .

« ماداملر اللريله كوز ياشلرينی سيلرلر موسيولر دوقتوره طوغری كيدرلر »

موسیولردن بری (دوقتوره)

— خدمتکز شایان تقدیردر . تبریك ایدرز مساعده‌کزله چیقه‌لم .

« دوقتور قپونك یاننه کله‌رك زوالی چیقارکن برر برر اللرینی صیقه‌رق وباشیله سلاملیه‌رق آرقه‌لرندن چیقار . خدمتجیلر خسته‌لرك باش اورتولرینی آلیرلر . شهباله فنالق کلیر . بر درلو یتاغنده دوره‌مز . ایکی طرفه دونر »

شهبال (غایت ضعیف بر سسله)

— اولیورم . بوغلیورم . . هوا . . . براز هوا . . . براز نفس . . .

خدمتجیلردن بری :

— عجبا یتاغی پنجره‌نك یاننه چکسه‌کمی . باکه براز هوا آلیر بلکه فنالشدی . بوغلیور . دیکری

— فنا اولمز کل یاردم ایت .

« خدمتجیلر یواش یواش یتاغی پنجره‌نك یاننه چکرلر . شهبالك باشنی براز یوقاری قالدیررلر . پاپازدلرلر . شهبال غایتله بی تابانه صیق صیق نفس آلیر . »

شهبال (محتضر)

— هوا . . هوا . . بوغلیورم ، اولیورم . . مرحمت ، امداد . .

« تکرار یتاغنه دوشر . خدمتجیلر بویونلرینی بوکه‌رك شهبالی حزین حزین سوزرلر . بو اثناده طیشاریده اوزاقلردن بر سس ، اوکله اذانی ایشیدیلر »

الله اکبر . . الله اکبر . .

طیشاریده اوزاقلردن دیگر بر سس :

— علاوه . . . علاوه . . . مجلس مبعوثان.. علاوه...

طیشارده سسلر :

— یشاسون حریت .. یاشاسون وطن ..

اولکی سس :

— لا اله الا الله ..

ایکنجی سس :

— مجلس مبعوثان کشادی.. علاوه .. علاوه...،

طیشاریده‌کی سسلر :

— یاشاسون عدالت .. یاشاسون ملت .. یاشاسون حریت ...

(بو گورولتی اوزرینه خدمتجیلر حیرتله بربرینه باقارلر)

خدمتجیلردن بری :

— نه اولیور نه‌لر . بو گورولتی نه..

دیگری سوقاغی معاینه ایدرك:

— بر چوق خلق ... بر چوق بایراقلر..

طیشاریده سسلر :

— یاشاسون وطن .. یاشاسون عسکر... یاشاسون حریت ..

« شهبال عصبی براختلاجله طوغرولمق ایستر، موفق اوله‌مز الاریله کوکسنی پارچه‌لر کبی بر حرکت یاپار »

شهبال (صوك قدرتیله)

— قاچیور قاچیور ... طوتك، اولدورك ... آه ... اللهم ...

« دوشر تسلیم روح ایدر »

خدمتجیلر حیرتله بربرلرینه :

— کیتدی ...

طیشاریده سسلر :

— قاچیور، طوتك. طوتك ، اولدیرهلم. طوتك...

دیکر سسلر :

— یاشاسون عدالت .. یاشاسون وطن . یاشا .. یاشا .

« بو اثناده اوطه قپوسی شدتله آچیله‌رق النده برقرمزی بایراق ، کوکسنده بیاض وقرمزی قورده‌لالر اولدیغی حالده بر حربیه طلبه‌سی، شهبالك قرداشی کورونور . مراق وخلجانله خدمتجیلره طوغرو کیدەرك :

— قرداشم نرده ... چابوق کوسترك ...

« خدمتجیلر اللریله کوز یاشلرینی سیله‌رك باشلریله شهبالك یتاغنی کوستررلر »

طلبه (شهبالك النی باشنی طوته‌رق)

— نه اولدی ... نه وار ؟

خدمتجیلردن بری کریه‌نالا :

— سزلره عمر، شمدی تسلیم روح ایتدی ..

طلبه (صوك درجه متهیج)

— آه ... اولدی ها ... « شهبالك اوستنه قاپانه‌رق » قرداشم اولدك ها. « اغلار اغلار »

طیشاریده سسلر :

— طوتك قاچیور. اولدیرك. وورك. یاشاسون حریت.. یاشاسون عدالت .. بره باتسون ظلم واستبداد ..

طلبه (شهبالك اوزرنده آغلایه‌رق)

— یاشاسون وطن.. یاشاسون عدالت.. زواللی قرداشم، قهر اولسون

سنی اولدورن انسانلر .. قهر اولسون ظالملر .. سن ، اولدك ها .. بردفعه دها کورمه‌دن اولدك ها ..

« آغلار آغلار » .

طیشاریدن سسلر :

— یاشاسون وطن .. یاشاسون وطن ...

« طلبه منديليله كوز ياشلرینی سیله‌رك آچیق

پنجره‌یه کیدر برالیله الندہ‌کی بایراغی صاللایه‌رق

دیکر الیله یوزینی قاپایه‌رق وهونکور هونکور

آغلایه‌رق طیشاری‌یه باغیرمق ایستر موفق

اوله‌ماز ، پنجره‌یه طایانیر ، بر طغیان بکا ایچنده

قالیر ، صکره تکرار شهبالك باش اوجنه کلیر »

— یاشاسون وطن ... یاشاسون ملت ...

کریه‌ناك ومؤثر برسسله :

— آل ... آل بونلر سکا صوك یادکارم اولسون ،

« الندہ‌کی بایراغی ، کوکسنده‌کی قورده‌لالری

شهبالك اوزرینه آتار »

— بونلردن قیمتلی سکا ویره‌جك هیچ برشیئم یوقدر ، بونلرسنی تقدیس ایتسین . زواللی قرده‌شم ...

« شهبالك اوزرینه تکرار قپانیر ، جوشغون

جوشغون آغلار . یاواش یاواش پرده اینرکن »

طیشاریدن سسلر :

— یاشاسون ملت ، یاشاسون وطن . عدالت .. حریت بیکلر یاشا ...

حسین سعاد

صوك

سقوط وقیام

– جناب شهاب الدینه –

تترو ایپکلی هالەسی آلتنده کیزلیجه
برشمعهٔ سحرکه نکهبان بوسەدر ،
بر حوض پر فسون اولان آشفته بر سدیر
کرداب احتراص ایله یورغون بوتون کیجه .

پروانهٔ ضیا کبی مسهوف شعلەیم .
عریانیٔ وصال ایله افسرده روح ایکن
بن اونلرك دوداقلری اوستنده شعلەدن
صهبای احتراص ایله کلکون پیالەیم .

باقدم خیال ایچنده اوزاقدن شبابمه
پژمرده سینەلرده صارارمش شکوفەدر ،
قلبم قادین النده بوزوشمش ایپکلی بر
مندیل که آغلایور بوتون عشق خرابمه .

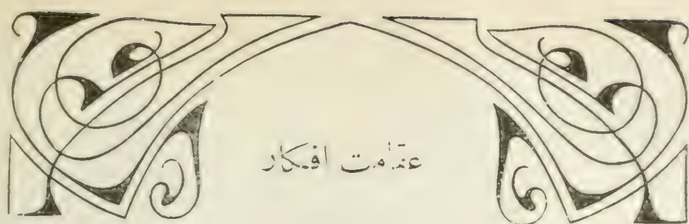
روحم ایدر تمنیٔ ماتم که آغلایم ؛
آه ، آغلاسەم کولرمی براز رنك عصمتم ؟
بر جوی منجمد کبیدر معنویتم ،
آشفتکان الندە قریق بر پیالەیم .

قوشلر بتون ترانهٔ عصمتله نغمەساز ؛
یاپمش بهار تازه جماداته بردو کون .
ایلك دورهٔ شبابمی تقدیس ایچون بو کون
صافیت سمایه باقوب آغلادم براز !

۳ شباط ـ ۹۰۳۹

ح سیرت

عقامت افکار

مصاحبهٔ ادبیه : ٦

قلمه آلمق ایسته‌دیکمز موضوعه دائر بعضاً هیچ بر فکر بوله‌میه‌رق وکمزده‌کی بیاض کاغدك قارشیسنده مدهش بر پیچ وتاب دماغی حس ایدرز. اوزمان اکر مطلقا یازمغه مجبور ایسه‌کز کاغدکزی رطب ویابس سوزلرله طولدورمقده مضطر قاله‌جقسکز .

بو عجزك سببی دائما جهالت یاخود یبوست خیالیه دکلدر . پك چوق شیلر اوقومش ، مهمجه بر سرمایهٔ عرفان تدارکنه موفق اولمش ؛ دوشـونمکه دوشوندیکنی یازه‌بیلمکه مقتدر آدملرده بعضاً روحلرنده‌کی منابع بیانی قورومش کبی حس ایدر . قعر دماغلرندن بر قطرهٔ افاده اخراجنه نائل اولامازلر . بو حال ؛ فکرمزك بردور خدری میدر ؟ ملکات عقلیه‌ده صوؤق قانلی بعض حیوانلر کبی آزه‌صره اویوشور قالیرمی ؟ حیات ذکائیه‌نك ایام تعطیلی وارمیدر خیر . دیماقلر آرده‌سندکی قلمك فاجع حرکته طوتولماسی ؛ یازه‌جق برسوز بوله‌مامشمز یازه‌جغمزی آرامادیغمز ایچوندر . حسیات وافکارمزی فعالیته دعوت ، سرمایهٔ خیال وحافظه‌مزی تحریك وایقاظ ایده‌لم . ماکه اراده‌مزی ایشاته‌رك بضایع قلب ودماغمزی موضـوع اطرافنده طوپلایه‌لم اوزمان کوره‌جکمزکه برچول کبی حیاتسز صاندیغمز روحمز درحال آثار انبات کوستره‌مکه باشلایه‌جق ، هر ملکه‌مز برحدیقهٔ ریان فیوضاتی اظهار ایده‌جکدر

بضاعهٔ معرفتدن محروم اولمایانلرك دوچار اولدقلری عقامت فکریه‌نك اوچ سبب صحیحی واردر : اولا موضوعه دائر تجربهٔ قابیه‌سی اولمامق وبتعبیر آخر موضوعی هنوز حس ایتمه‌مش اولمق ؛ ثانیاً رخاوت اراده سائقه‌سیله موضوعی ذهننده یشاتامق ، اوزرینه اعمال افکار ایتمه‌مك ؛ ثالثاً موضوعه متعلق برشی طویمامش ، برشی اوقومامش اولمق، حافظه‌ده موضوعه راجع بر سرمایهٔ دماغی بولنه‌مامق ...

بناءً عليه عقامت افكاردن قورتولمق ايچون اول امرده موضوعى ممكن اولديغى قدر قلبمزه ياقلاشديردرق حس ايتمكه چاليشمالى يز. حس پك زنكين بر منبع بياندر . روحك افادهيه انعكاسى يالكز شدت وصميميت دكل غريب بر وسعتده كتيرر ؛ صانكه هرضربهٔ قلب حدود افكارى براز دها ايلرى سورر. حس ايتدكجه ساحهٔ موضوعدن يكى بر پارچه فتح ايتمش كبى اولورز؛ قلمرو دماغمز هم نور وآهنك آلير، هم كنيشلهر . سائقهٔ هيجان ايله بعض اذهان عقيمهيه اويله بر كشايش بلاغت كلير كه خاطرهٔ اعصارده حيرت بخش شايان بدايع جسيمه ايجاد ايدرلر . حس بتون عناصر ذكائيهمزى اويانديرر، بتون استعدادمزى قامچيلار. فقط حسك تلقيناتنى ترجمه ايچون فكر لازمدر. فكردن محروم اولانلرك حسى ، اكر ابكم قالمازسه ، يا بر صيحهٔ بى معنى ياخود بر جملهٔ عاديه ايله ترجمه اولنور . حتى ارباب ذكا بيله بعضاً پك عنيف بر هيجانه هدف اولدقجه مغلوب سكوت قاليرلر . بيوك اثر بكلنمز . قول مشهورينك سبب ايرادى بودر . . . فكرك اعانهسى اولمازسه بر حسى تحليل ايدهميز ؛ آنات ودرجاتنى كوسترهميز. اك عميق تأثرلر مظاهرت دماغدن محروم قالنجه قورو بر جملهدن باشقه واسطهٔ تبليغ بولاماز . مثلا بر حرکتندن طولايى پك شدتله كنديسنه مغبر اولديغكز آدمه آنجق : « سزك شو معاملهكزدن پك زياده منكسر اولدم ! » ديهبيليرسكز ؛ بو جمله يا سزه نه انكسار وغبراركزك درجهٔ حقيقيهسنى كوسترر، نه ده مخاطبى متأثر ايدر. بر كره ده بو حسى افكاركزله وسعت موجودهسى نسبتنده بسط ايدكز ؛ سزى طارلتان معاملهنك بناى انتظاركزى نصل ييقديغنى ، تصور آتيهكز اوزرينه نه قدر مخرب بر ضربه كبى اينديكنى ، آلدانمش اولمقدن متولد المكزك چاشنئ مرارتنى اكلاتيكز : سزك طويديغكزى مخاطبكزده براز طويسون؛ قلبكزى پر دمع ودم قارشيكزده كنك روحنه عرض ايدكز؛ فنانكز اونك كنكرهٔ احتساسنده ايكلهسين. ايشته آنجق او زمان انكساركزى سويلهمش اولورسكز . هركون ، هر طرفده يوزلرجه اشخاصك زوجهٔ محبوبهسى وفات ايدييور، بتون بو بدبخت قوجهلرك قلبى قان آغلار؛ هپسى ده ضربهٔ تقديردن شكايت ايدرلر. فقط ترجمهٔ ماتمنه مساعد بر بلاغت روحشكاف بولهبيلمك، بر «مقبر»ك بتون جمهور قارئينى شريك آلامى

ایتمك ایچون عبدالحق حامدك عنایت دماغیه‌سی ، نور افکاری لازمدر. حسك علویتی یالکز قابك دگل قاب ایله فکرك علویت مشترکه‌سیله میدانه گلیر.

یازمق ایچون دوشونمکسزین حس ایتمك کفایت ایتمدیکی کبی حس ایتمکسزین دوشونمکده کفایت ایتمز. باصمه قالب اضافتلر ، هیچ بر شی افاده ایتمه‌ین صفتلر ، عصرلردنبری یان یانه یاشامقدن اوصانمش کلمه‌لردن متشکل ترکیبلر هپ حس ایتمکسزین دوشونن ؛ حس ایتدیرمك ایسته مکسزین یازان منشیلرك یادکاریدر. کاتبلرك چوغی ؛ دقت ایدکز ؛ اقلا اسلافك حاضرلادیغی بر قاچ ترکیب وصفی ایله هرشیئی تصویر ایده‌بیله‌جکلرینی ظن ایدرلر ؛ اسکی صفتلری حاضر البسه کبی فکرلری اوستنه کچیریرلر. آغزدن آغزه کزمکدن ییرامش ترکیبلری تکرارده نه صنعت ؛ نه مهارت ؛ نه منفعت ؛ هیچ برشی یوقدر. هرحسه ؛ هرفکره مناسب برکسوهٔ بیان تدارك ایتمك ایچون مساعئ دماغیه صرف ایتمه‌لی ؛ دوشونمه‌لی ؛ آرا مالی ؛ یورولمالی : آنجق بو فداکارلقلری گوزه الدیره‌بیله‌جك قدر متین الاراده اولانلر صنعتکار قلم اوله بیلیرلر. برعزم جدی ایله اوزون مدت برفکری دماغکزده بسلیه‌رك ، یاشاته‌رق نمای مطلوبی ویردکدن صوکره اونی تغییر ایتمکسزین کاغد اوستنه کچیرمه‌نك چاره‌سنی آرایه‌جقسکز. بعضیلری : « دوشوندیکمی افاده ایده‌میورم ! » دیرلر. بو ارض اوزرنده منتشر یالانلردن بریدر ؛ زیرا محققدر که کلمه‌سز دوشونلمز ، بر موضوع اوزرینه اعمال افکار ایدرك بعض ملاحظات جدیده کشف ایتمش ایسه‌کز اونلره عائد کلمه‌لر دماغکزده موجود ایدی بناءً علیه پك اعلی افاده ایده‌بیلیرسکز.

اسلوبك سرمایه‌سی اعمال افکاردر. انقطاعسز مساعئ دماغیه سایه‌سنده انقطاعسز برترقئ ادبی تأمین ایده‌بیلرز. فعالیت عقلیه نتیجه‌سی اوله‌رق افکارمز آره‌سنده تلاحقلر ، تصادملر ، تناکحلر وطولاییسیله تکثرلر تحقق ایدر. بونلرك آره‌سنه یکی برحس کلنجه هپسی اطرافنی آله‌رق داد وستده باشلارلر ، احتیاجات بیانیه‌سنی تدارك ایدرلر ؛ اسبابنی ، آثارینی ، آناتنی آرارلر. دها طوغروسی آرامق وظیفه‌لریدر. دماغ بووظائفنی ایفا ایده‌بیلمك ایچون بضاعهٔ کافیه ایدنمش

اولماليدر. بوجهتله معلومات عموميه‌دن باشقه موضوعه‌متعلق تتبعات خصوصيه‌يه احتياج حس اولنور. جيمناستيقده اكثر حركاتى اجرا ايدن برآدم ايكى بر حركتى ياپه‌بيلمك ايچون آيريجه ادمانه محتاج اولديغى كبى هر تازه موضوع حقنده تازه تتبعلرده بولنمق بر طرفدن محفوظاتمزى تازه‌لنديرر و بر طرفدن‌ده عناصر فكريه‌مزى زنكينلشديرر؛ مسأله‌يى دها واسع، دها اينجه؛ دها درين دوشنوب يازه‌بيلمك قدرتنى قازانيرز. بعضيلرى مطالعه خصوصيت حس وفكرى اخلال ايدر؛ ديرلر؛ مثلا پيه‌رلوتى كبى بعض محررلر اسلوب ذاتيلرينى دكيشديرر قورقوسيله هيچ برشى اوقومدقلرينى اعتراف ايدرلر. اعتقادمجه بو برعبث انديشه‌در. فرض ايده‌لم كه شيوه‌مزى بوزمامق ايچون اوقوميورز؛ فقط هردقيقه اقوال جهانى ايشيتمكه مجبور دكلمى‌يز؟ اكر قولاغمزله ايشتديكمز سوزلرك طرز افاده‌مز اوزرنده برتأثيرى اولميورسه كوزمزله كورديكمز جمله‌لر نصل اولوب‌ده اداى بيانمزى تغيير ايده‌بيله‌جك؟ حقيقتده مطالعات ومسموعاتمز متساوياً اسلوب افاده‌مزى تعديل ايدر. بوجهتله آثار مقبوله‌يى اوقويه‌رق لسانمزه براستقامت مقبوله ويرمك ناطقه‌مزى منفرداً تأثير مسموعات آلتنده براقه‌رق سويه‌سنى دوشورمكدن البته دها عاقلانه برتدبيردر ... ايى حس ايدكز، طوغرو دوشونيكز؛ چوق تتبع، چوق دقت، چوق تعميق ايدكز؛ كندى بولديغكز كلمه‌لرله بالذات حس ايتديككز كبى يازيكز: اسلوبكزده خصوصيت حاصل اولور. رساله‌سنى مطالعه ايتمكله قوچى‌بك كبى يازمازسكز، يازمق ايسته‌مش اولسه‌كزده يازامازسكز. اوقومق باشقه، تقليدباشقه‌در. تقليد قوتيله انسان برمؤلفك اسلوبنى آزچوق تمثيل ايده‌بيلير. فقط يالكز مطالعه بوكا كافى اولاماز. مقبول اولمامقله برابر مقلدلكده موفقيت پك چوق صرف قوته محتاجدر. بوندن باشقه مطالعه مطلقا لسان مادرزادمزده يازلمش آثاره حصر ايدلمك ايجاب ايتمز: برتوحيد يازمق ايچون تتبعه كيريشديكمز صرده سنان پاشانى، نابى‌يى اوقوديغمز كبى ويقتور هوغويى، لامارتينى‌ده اوقويه‌بيلرز. بوكونكى محررلر آره‌سنده هيچ اولمازسه بر لسان اجنبى‌يه آشنا اولمايان يوق كبى‌در.

انکلیز ، فرانسز ، آلمان ، روس ، اسقاندیناو ادبیاتی نظر تتبعمزه کشاده برر ساحه ذکادر . سویلنمه‌مش فکر قالمادیغی کبی توسیع وتفصیل ایدلمه‌مش موضوعده بولونماز ، هریازه‌جغمزه دائر برقاچ مؤلفك یازدیغنی ، اکر آرارسه‌ق بولورز ؛ اسکی یازلمشلری اوقورکن یکی یازه‌جق شیلر خاطرمزه تبادر ایدر ؛ بو تلاحق افکار بعضاً اوقدر مثمر اولورکه بحثی بتیرمه‌دن کتابی براقوب قلمی الزه آلمق احتیاجنی حس ایدرز . . . تتبع قصدیله اوقورکن مؤلفك افکاری کندی افکارمزه کاه مطابق ، کاه مجاور ، کاه مخالف اولور . فکرمزی مطابقلر تقویه ، مجاورلر توسیع ، مخالفلر یکی محاکمه‌یه سوق ایدر . بعضاً اولورکه کندی بولدیغمز بر فکری بالآخره اوقودیغمز بر اثرده بولورز : بو تصادف هم عزت نفسمزی اوقشار ، هم دوشوندیکمزی یکی بر طرزده افاده‌یه مجبور ایلر . اوقودیغمز مؤلف نه قدر بیوك اولورسه اولسون اونك افکار وحسیاتنه کندی فکر وحسمزی فدا ایتمه‌ملی‌یز که اثرمز کندیمزك اولسون . یازدیغمزك نوۀ مرکزیه‌سی بزم اولمالی ؛ مضافاتی تدارك ایتمه‌لی‌یز ، بونی‌ده انتحال ویا توارد صورتیله دکل تجدید واصلاح ، تکمیل وتزیین صورتیله .

جناب شهاب‌الدین

احتساسات غائبه

— فائق عالی‌یه —

سن أی یوقلق ایچنده وارلغی اصرار ایدن ذره ،
درین بر حس و یأسم وارکه جوشمق استیور ، لکن
براق یوکسلسین ، آلچالسین ، دارالسین ، انبساط ایتسین ؛
توکورسون قهقهاتیله شو مظلم چهرهٔ دهره ! ...

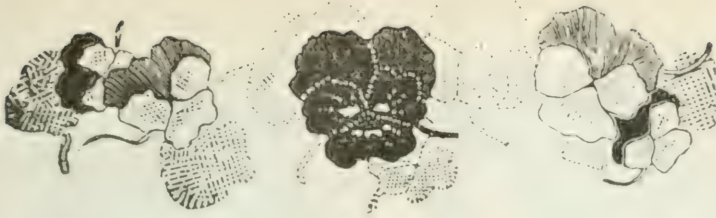
نه‌در ماهیت و معنا ، نه سك سن ، بن نه‌یم ؟ . بلکه
بیاض بر هیچ ، سیاه بر هپ ، قیزل بر فیرطنه : انسان ..
چوزولمز بر دوکوم وار ، قاوریبور هستیٔ تاریکی
چوزولمز، یوق آچیق بر نهر واویلای پر خسران .

بهیمی بر فضیلت زیر حکم واحتیالنده
سوروکلن توزلرك ، طوپراقلرك عمق کلالنده ،
تهی سفلیت بالا .. تهی علویت خاکی !

نه‌یم بن ، سن نه‌سك ، کوك ، یر ، آغاج ، هرشی أوت هرشی ؟ ...
بوتون اضداد وعندیات فکریه ، نه‌لر حاکی ..
بو ؛ برموسمکه هیچ اولمکسزین دوغمقده پیدرپی .

انیس عونی

نظم منثور آزاد

یاز کیجه‌سی

استاد محترم توفیق فکرت بك افندی‌یه:

ساکن و درین بر کیجه.. ألماسلی نظرلر
نوریله نجوم ایشته اوزاقدن باقیورلر!.
سس یوق؛ و بو سسسزلکك اوستنده‌کی نغمه
تأثیر ایدییور؛ حسه، خیالاته، غرامه...
بر صفحهٔ زخار دورلمش و اوزانمش،
امواج صدف قوملری اوپمکدن اوصانمش!.

یورغون، متفکر، بوسیه صفحه‌یه حیران
بر کوز کبی آفاقی سوزدن شعلهٔ لرزان

بیلمم که نه‌در؛ بلکه فنر، بلکه خایر بر
متروك قادین؛ بلکه بو معشوق شعردر.

أنجمله مشابه صانیرم؛ شمدی بو شعله،
بر نقطهٔ رؤیتده کولر شعر محیطه.

أزهار سما؛ هپسی بو ألماسلی نظرلر
بر شعلهٔ شفقتله بنم آلنمی اوقشار..

بن، بنسه پریشان، متأثر، متألم،
بن بلکه بو شب شاعر الهام خفی دم!...

*
* *

بر تازه قادین · بر أبدی شعر منور
طرزنده قمر شمدی ده كیزلرده كولومسر . . .
اطاقه اینه‌ن كولكه خیالات ایله مسكون ؛
ساكن صولر اوستنده قمر ، شمدی ضیا كون

بر صفحهٔ رؤیا آچییور اورده نظرلر ·
بر شعر اوقویور ، بر ابدی شعر ضیادار . .

یورغون نظرم ، افقك او بی حد و نهایه
سیسلرله دولان بلدهٔ خولیاسی ایچنده
مستقبلی ماضیله هم آغوش محبت ·
آرزولری بر قافلهٔ نور ،
آتیلری مسرور ·
هپ شعر محیطاتی ظریف ، انجه وغایت
پارلاق كورەیوردی ! . .
لكن بو كوزل شعر محیطات
بر سیسده پریشان اولویوردی . . .

*
* *

شمدی یورغون نظرلرم بو بیاض
تولر آلتنده تتره‌ین افقك
آچدیغی بلدهٔ خیالیده
بر پری ، بر ملیكهٔ مسحور
كورویور ·
صوكره تتره‌دیور ·
اولویور هپ خطوط و أشكالی
بو بر الههٔ تمثیل حس و خولیا كه
أبدیت قدر درینله‌شییور . .

سیساه‌نوب نظرهٔ تجتده . . .
شمدی سن : أی اوزاق افقلردن
تتره‌ین بوسهٔ خیال نهان
هانکی بر بلدهٔ خیالیده ،
کولییورسك جهان امیده ؟ ! .

*
* *

قمر بر صفحهٔ سودادە شمدی
یورولمش ، کیمسه‌سز ، بیتاب ومیکی
اوزاق أنکینلرك فوقنده ساکن
آچار بر صفحهٔ شعر ومحاسن .
بوتون کوزلر ، بوتون ابعاد اویورکن
اویانمش بر پری حسنیله زهره
اوقور شعر قمردن بر ترانه . . .

*
* *

سسسز دولاشیر افق خیالاتی پریلر ؛
سیسلر داغیلیر صوکره اوچان تول کبی تتردر .
برغشی مؤبدله‌ده‌کیز صانکه صرارمش ،
أسراری شبك سطح صفاسنده قرارمش . .
لکن قمرك عکس ضیافامنه معکس
اولدقچه میرلدار کیدر کریه‌لی برسس
برسس که درینلکلرك اعماقنه ایکلر ــ
یورغون قمر آسوده وساکن اونی دیکلر . . .
برسس که ــ اونك شعر بیانندەکی نالش ــ
أیلر قورولقلرده قالان ظلمتی تدهیش ! . .
ظلمتلره مدفون اولان الك کیزلی أمللر
هپ صانکه اونك نالش بی‌صوتی دیکلر ! . .

جفال اغلی : تشرین ثانی ۱۴۲۴

محسین ناهید

مینی مینی ینکه

ایکی باغچه‌یی آییران کنیش ، دمیر پارمقلی قاپویی ایتدی . کوفلنمش
ایکی قناد بر بریندن زورله آیریله‌رق اقشاملك سرین سکوننه قارشی مدید بر
غیجیرتی ایله ایلریله‌دی . حرم باغچه‌سنك کندینه کوله‌ن یاپشقانلری اراسنده ،
ایلاك آدیمنی آتدی . قاپو ، آرقه‌سندن یاواش یاواش ، یورغون بر پاتیردی
ایله قاپاندی . قنادلری بر برینه تماس ایدنجه اسنه‌یه‌رك یرلرینه اوتوردیلر .

سلاملق باغچه‌سی طرفنه باقدی . صیواسی دوکلمش دیوارلرك طاشلری
آراسنده کندیلرینه بر مسکن تعیش آرایان وحشی اوتلر ، روزکارك رخاوتلی
نفسلریله صالنلانان یاپشقانلر آرقه‌سنده بطی اهتزازلرینی ترنم ایدییورلردی .
حرم باغچه‌سنك آیاقلری آلتنده ازیلن یوصونلی طوپراقلرینه ، جابجا آتلمش ،
توزلی طاشلرینه کوز کزدیردی . کوزینه کوزوکن طوپراقله ، طاشلرله ، کاغد
سوپرونتیلری ، بزقیرینتیلری ، یاپراق دوکونتیلری ایله دولمش محیطنك چمنتولری
جانلامش . فسقیه یری بسبتون قوپمش اوفاق لاق ، بوباغچه‌لرك ماضیسنی کندینه
حاضرلاتدی .

اوچ سنه اول ــ حمدی پاشا وفات ایتمه‌دن ــ آغابکیسنك . بوقوناغه یکی
کوکی کیردیکی زمانلر کوزینك اوکنه کلدی . اسکیدن انتظامیله شهرت آلان
بوباغچه شمدی برخرابه‌یه دونمشیدی . آغابکیسی بونلرله اوغراشه‌مازدی . او ،
یالکز اوداسنده متنوع حقوق مجلداتی آراسنده تدقیقاته بوغولمش ایدی .
ینکه‌سنك ایسه پیانوسی . زوجنك مشغولیتلری آراسونده اوکا بردقیقه تنفس
ویرمك ایچین ایتدیکی زوزکلکلری ایله بورایه چیقمق هیچ خاطرینه بیله
کلمزدی .

پاشا مرحوم ایسه بوباغچه‌یه نه قدر املك صرف ایتمشیدی . . باغچوانلرك
اوداسندن چیقماز . اونلرله برلکده چالیشیر ، اللرندن طوپراقلی مقاصلر ،

کیرلی چاپه‌لر دوشمزدی. تقاعد اولدقدن صوکره ایسه اوستنده بر اسکی کوملك. باغچه‌دن ایچری کیرمز اولمشیدی.

یاتاغه دوشدیکی زمانلر، بعض بحرانسز دقیقه‌لرنده اوشاقلر قوللرینه کیره‌رك بومفلوج اختیاری سوروکلرلردی. چیقه‌مایه‌جق قدر راحتسز اولدیغی کونلرده‌ده، باغچوانلری تنبیهاتده بولنمق ایچین یاتندن آیریلمازدی. بو اثنالرده اتابکیسی ایله (بدیده) نك دوکونلری اجرا ایدلمش وبوده برادرینی زیارت ایچین کلدیکی دقیقه‌لرده بوباغچه‌نك کوزللکلرندن استفاده ایتمشیدی. نهایت اختیارك خسته‌لغی آغیرلاشدی. تیزی ایله دامادی باغچه‌نك انتظامنی غائب ایتدیرمه‌مکه چالیشیورلردی.

پاشانك وفاتی باغچه‌لرك حیات انتظامیه‌سنی سوندیردی.. باغچوانلر صاوولمغه، اوشاقلرك برقسمنه اذن ویرلمکه، خلایقلرك فضله کوزیلنلری آزاد ایدیلوب چراق چیقارلمغه باشلادیغی دقیقه‌دن اعتباراً چیچکلر صولمغه، لاقلر قورومغه، اغاجلر صارارمغه یوزطوتدی. شو اولنن حیاتلر، بوکنج زوج وزوجه‌یه هیچ تأثیر ایتمه‌یوردی. اونلرده‌مشغولیت خصوصیه‌لری هیچ برشی دوشوندیرمیوردی. نهایت قوناغك بویالری، دیوارلرك صیوه‌لری دوکلمکه، یرلرنده یوصونلر، یاپشقانلر کوزوکمکه، چیچکلر چالیلره تناسخ ایتمکه باشلادی.

قوناغك قاپوسنده‌کی تچاکه النی اوزاتدی. هیچ برسس چیقمادی. باستونك اوجیله قوتلی برایکی ضربه ایندیردی... بر آزدوردی.. مردیونلردن یاواش یاواش دوکولن بر ترنك شپیرتیسی کندیسنك دویولدیغی آکلاتدی. برخلایق یاواشجه قاپویی آچدی.. مسافری استقبال ایدرك حکیایرکن یوقاریدن قیوراق برسس:

— قیز، کیم کلدی.. دیدی

— (مجیب) بك، افندم

— آ، بیورسونلر..

برجفت مینی مینی آیاغك مردیونلره دوغری ایلریله‌دیکی دویولدی. کنیش، سیاهرنك مردیونلری آهسته آهسته چیقدی. مردیون باشنده قارشوسنه چیقان مینی مینی ینکه‌سنك ـ اووخ، آنی بویله تلقیب ایله مشیدی ـ

كنديسنه اوزاتديغى اوفاجق بياض اللرى . بردن بره اوپدى .. بديده تيز برقهقهه قوبى ويردرك :

— چوق يشا ..

ديدى . سياه كوزلرينى شدتله آچه‌رق :

— چوقدندر كوزوكديكك يوق .. بزلرى اونوتدك غالبا ... بن نه ايى يبانجى . ايل تيزى . فقط او ، قارده‌شك . آغا بكك ...

— يوق استغفراه ، تذللكمى بيليرسكز . هيچ مينى مينى ينكه خانملر اونوتيليرمى ؟

— حقيقتسز اولنجه ..

— يووق ! بنده اصل بوكبى ستملركز ايچين كلمك ايسته‌ميورم يا بويله قونوشه يوروريورلردى . بردن بره سرت و ديك بر سس ايشيدلدى :

— اوت ، قانونك ٢٤ نجى ماده‌سنك فقرهٔ اخيره‌سنه نظراً ... (بديده) كولدى :

— بوسفرده‌بيلمم نه قانونه ـ اسملرينه‌ده عقلم ايرمزكه ـ شرح يازمقله اوغراشيور

قوريدورده بر ايكى اديم دها ايلريله‌ديلر .. بر اودا قاپوسنك ايرى ، سياه طوپوزى بديده‌نك اوفاق بياض اللرى اراسنده دوندى .. اودانك پريشانلغى كنديني كوستردى بر يازيخانه‌نك اوزرينى دولديران بر ييغين كتابلر اراسنده اكيلمش كومولمش ايرى بر باش بردن بره يردن اويناندى قاپويه توجه ايتدى قارده‌شنى كورر كورمز :

— واى سنميسك (مجيب) صفا كلدك .

ديه آياغه قالقدى . ايكى برادر قوجاقلاشديلر وبيوكى :

— هادى سن ، ديبوردى ، ينكه‌كله ايچريكى اوداده اوتور ، بنده كليورم ، شو يازديغم ماده‌يى بيتيره‌يمده ...

(مجيب) قاناپه‌لر اوزرينه آتيلمش ، يرلره دوكلمش ، يازيخانه‌نك اوزرينه كومه‌لنمش كتابلره ، يازيخانه‌نك كنارنده اوفاق بر جيغاره اسكمله‌سنى دولديران

یازلمش مسوده‌لره بر گوز گزدیردرك ، ینکه‌سنك کندینه اوزاتدیغی قوله گیردرك اودادن چیقدی . ینکه‌سی :

— مشغولیت پك زیاده

دییور و (مجیب) ده گولیوردی .

قارشوکی اودانك نوش سکونتنه داخل اولدیلر . گنیش و یوکسك پنجره‌لردن بریك یانندکی اسکی قناپه‌یه آتیلدی . ینکه‌سی‌ده اتکلکنی طوپلایه‌رق یاننه اوتوردی . تخته‌لری دوکلمکه باشلامش . گنیش آرالقلی قفسدن ، اونلری قوجاقلایان ؛ اسکیدن رنکی یشیل اولدیغی زورله سچیلن دمیر پارمقلقدن ؛ پنجره‌لره قدر اوزانان وحشی ، دیکنلی چالیلره واونلرك آراسندن باغچه‌یه باقدی . برایکی دقیقه دوشوندیلر .. ینکه‌سی اونك اللرندن طوتدی :

— نه دییوردی . پدر بك ، والده خانم ایپدولر انشاءاد

— مخصوص گوزلر گزدن اوپرلر ..

— نه‌لرله مشغولسکز ،.. یوقسه ینه مسیره‌لردن ، تیاترولردن ، چالغیلردن باش آله‌میورمیسکز .

— اوله‌یا ، بزم کبی ایشسز ، گوجسزلرك یاپه‌جغی نه‌درکه ... دییور گولیوردی .

(بدیده) وفق برحرکتدن صوکره یرندن فیرلادی . (مجیب) كاللرینی براقه‌رق و دوداقلری آراسنده یاواش یاواش بر قانتو ترنم ایده ایده پیانوسنك باشنه گیتدی .. نوطه‌لری قارشدیریوردی وبردانه‌سنی سچدك :

— ایشته ، دییوردی ... یکی ، گوزل بر شرقی وار .. چاله‌یم‌ده دیکله‌ییکز دها اللرینی طاشلر اوزرینه دوقوندیرمه‌دن :

— یووق . او دورسون ؛ شو کچن گون پك بکندیککزی سویله‌دیککز قانتویی سویله‌یم ..

پارمقلر طاشلر اوزرنده هنوز گزمکه باشلامشدی قاپو بردن‌بره آچیلدی . قرمه قاریشیق ، صاچلری آلننه دوکلمش ، انتاریسنك یاقه‌سنده‌کی دوکمه چوزلمش ، گوشه‌دن قوشاغی بلنك اوزرنده آشاغی یوقاری صاللانه صاللانه ، آیاغنده‌کی ترلکلر هر آدیمنده تخته اوزرنده نحیرتیلی صیحه‌لر چیقارته چیقارته حقوقشناس ایچری گیردی .

— سنك پیانو کدنده بیقدم ، دییوردی ، شمدی قارده‌شمکده جانی صیقه‌جقسك ..

— بن دەسنك ماده‌لریکی ، بیلمم مختلف مؤلفلرینك فکرلرینی دیکلیه دیکلیه پاتلایورم ... هم صنایع نفیسه‌ده‌ر اکلایه‌مازسك که

(مجیب) سکوتله ، بعضاً تبسم ایده‌رك ، بعضاً فضله‌جه کوله‌رك بونلری دیکله‌یوردی .

— صنایع نفیسه دیدیکك برطاقم اکلاشلماز، طاتسز طوزسز کورلتیلرله قفا پاتلاتمقمی‌در ؟

— یاسنك حقوق دیدیککده قادینلری تحقیر، اکلایه‌مادیغك اینجه‌حسلرله استهزامی‌در

(بدیده) نك بوجوابنه زوجی دایانه‌مدی ، تبسم ایده‌رك :

— آه ، بنم ، ذکی شارلاتان ملکم ، نهایت بنی ماط ایتدك ها !.

دییوروقارده‌شنه دوغری یورویه‌رك :

— بزم بو غوغالرمزه ، یوق آتیشمالرمزه کولرسك ، ها .. عائله لذتی نه‌اولدیغنی طاتمدیغك ایچین بونلرك قدرینی بیله‌مزسك .. هم بزم کوچك خانمی پاشا باباسی پك نازلی ، براز شمارقجه بیوتمش ..

بوکا (بدیده) تحمل ایده‌مه‌دی. ایاغه قالقدی پیانوسنه طوتوندی. اللری زانغیر زانغیر تیتره‌یه تیتره‌یه :

— بك افندی ، دییوردی ، سز شماریق بیومه‌مش ، جدی برتربیه کوره‌ششکزده نه‌اولمش ... آناسز برچوجق بوقدر تربیه ایدیله‌بیلیر .

دها‌زیاده سویله‌یه‌مدی . لکن بوصوك جمله زوجنه‌ده تأثیر ایتمشیدی . شاقه‌لرندن (بدیده) نك بویله متألم اوله‌جق برجهت چیقاره‌جغنی درشونه‌مامشدی .

— داریله ، دیدی . اویله دیدم ایسه ، سنی ذم ایتمك مقصدیله دکل مدح ایتمك . بولنماز، امثالسز برملك اولدیغکی ، شلنککی زوزکلککی اکلاتمق ایچین سویله‌دم .. کل باقه‌یم ، شویله یانمه ..

(بدیده) قیریته قیریته زوجی ایله (مجیب) ك ارا‌سنه اوتوردی . متبسم کوزلرینی (مجیب) ه چویره‌رك :

— برادرلك ، هر كون بنی بویله متأثر ایتمه‌دن راحت ایده‌مز . . بنی حقیقةً سویله‌دیكنه قانع اولماسه‌م، یوقسه شاقه‌لرندن دولایی كندیسنه داریله‌جغم كلیور .

— آغابكمك اسكی خوییدر. دیپوردی: شاقه‌لرنده دائما انسانی اینجیته‌جك نقطه‌لر بولنـدیرر . ذاتاً مكتب رفیقلرندن، فلان ، ایشـیتدیكمه كوره بونك لطیفه‌لری (صبحی) بكك شاقه‌لری دیه ضرب مثل ایدلمش .

— ضرب مثل ایده‌جك‌ده باشقه بر شی بوله‌مامشلر .

صبحی :

— نه آرتق (بدیده) سن‌ده پك اوزاتدك .

دیپور واللریله اونك پارلاق، سیاه صاچلرینی اوقشـایوردی . لاقردی‌یی دكیشدیرمك، زوجه‌سنه تأثرینی اونوتدیرمق ایچین قارده‌شنه دوندی .

— والده‌نك نوازلی ناصل، كچدیمی، كچن كون كالدیكمده شكایت ایدوب دوریپوردی .

— شكر كچیردی اما صغوق الیرم دیه هیچ سوقاغه چیقمایور .

— چیقماسون چیقماسون، پدر نصل .

— بیلدیككك كبی .

(صبحی) زوجه‌سنه تبسملی بر آغزله :

— (بدیده)، بزه بر آز پیانو چالمایه‌جقمی‌سك دیدی .

— سزی راحتسز ایتمك ایسته‌مم .

— آقوزوم، سن‌ده هیچ شاقه‌دن آكلامیورسك كه .

(مجیب) ده سوزه قاریشه‌رق :

— ذاتاً بنـده كزده وعد ایتمشـیدیكز . هر حالده او شرفـدن محروم بیراقمازسكز .

(بدیده) اصرار ایده‌مدی . اتككنی طـوته‌رق یرندن صیچرادی . وقارله پیانو اسكمله‌سنه اوتوردی پارماقلری طاشلر اوزرنده قوشمغه، اوچمغه اونلری سـویلتمكه باشـلادی . چالیور ، چالدقچه پارماقلرینك حركتی سرعتلنیـور ، سرعتلندكچه (بدیده) كندندن كچیور، سیاه صاچلری آچیق پنبه اوموزلری

اوزرینه دوكلمش، باشی صاغه یاتمش، پارماقلرینك اختیارسز حركتلرینی ادارەدن عاجز بر وضعیتله چالیور ایدی . زوجنك، قاین برادرینك، كندینی تعذیرله دیكلەدكلرینی اونوتمش، او كندی، یالكز كندی ذوق صنعتی ایچین چالیوردی. اوكنده دوروب جانی صیقان، حدتلندیرن نوطەلره بردن بره بر فیسكه ایندیردی .

خزانك آغاجلر اوجنده طوپلادیغی صاری یاپراقلر حرصلی بر روزكارك سرعت تماسیله یره دوكیلیوركبی بر بر پیانونك اوزرندن خالی‌یه یایلدیلر . خدمتجی كلوب اودانك اورتەسندەكی آصمه غازی یاقمشدی . (بدیده) نك پارماقلری كولكەلی طاشلر آراسنده، اوزرنده صانكه اونلره دوقونمایورمش كبی آقیور، اوچیور، اونلری باغیرتیور، فریاد ایتدیریوردی.. بردن بره قوللری پیانونك اوزرینه دوشدی . طاشلر اوبیاض پارمقلردن آیرلدقلرینی حس ایدرك فریاد ایدیورلر، اغلایورلر كبی مدید، یورغون برضیحه ایله صوصدیلر (بدیده) نك باشی قوللری اراسنه دوشمش اغلایوردی (صبحی) یرندن قالقدی . بو پیانو مفتونەسی زوجەسنك صاچلری اوزرینه اوفاق و نازین بر بوسه قوندیردی (مجیب) ساكت بر تلاشله ینكەسنه باقیوردی بش اون دقیقه كچدی قاپو آچلدی.. یمكك حاضر اولدیغی خبر ویرلدی (صبحی) :

— (بدیده) دیبوردی، قالق یاورم، یمك كلش یوزیكی یقاده سفره‌یه اینه‌لم .

باشنی قالدیردی . داغینق صاچلر قیزارمش آلننده دولاشیورلر، بر برینه قاریشمش ایصلاق كیرپیكلر یاشلی سیاه كوزلرینه باشقه بر لطافت ویریوردی .

صاللانه صاللانه یرندن قالقدی . حیزله اودادن چیقدی . ایكی قارداش‌ده یاواش یاواش یمك اوطەسنه ایندیلر، (صبحی) :

— كوردك یا دیبوردی، پیانوسنی نه قدر چیلغنجەسنه سویور .
— حقیقةً پك تحف، بن بو درجەسنی هیچ كورمەمشیدم .
(بدیده) نك اویناق آیاق سسلری ایشیدلدی . صوصدیلر .

یمنی ساکت بر صورتده یندی . آراده بر (بدیده) نك طاتلی سسی سکوتی اخلال ایدیور، متفکر برصورتده یمکلرینی ین بو ایکی کنج قارداشی نشئه‌لندیریور ایدی .

سفره‌دن قالقدیلر . . یاواش یاواش یوقاری چیقدیلر (بدیده) نك پیانو اوطه‌سنه کیردیلر (صبحی):

— سن ینکه‌ك ایله قونیشیورسك ده‌کلمی (مجیب) بن بر آز دها یازی یازدیغمده . . ها ! بنم قهوه‌می اوطه‌مه کوندریرسکز .

دیه‌رك چکیلدی .

(بدیده) ایله (مجیب) پنجره‌نك یانندکی قاناپه‌لردن برینه اوزاندیلر . (بدیده) پارماقلرینی کوملکنك باسته‌لری آراسنده کزدیریوردی :

— آغابکگزده یمکدن صوکره همان ینه یازی‌یه باشلایه‌جق ، نه قدر فنا ، سویله‌سه‌ك‌ده دیکله‌مز که . .

— وجودی آلیشمشدر . .

— نه‌قدر اولسه ینه دوقونیر . . ها ، ایی خاطرمه کلدی هانی بکا بر کتاب کتیره‌جکدیکز . .

— آ : عفو ایت . ینکه‌جکم . اونوتدم . اما سویله عفو ایدیورمیسك ؟

— بو نه قیدسزلك، عقلم ایرمز که . . هرکس قرداش اولور اما بو قدر مشابهت کورمدم .

— قصورمی اعتراف ایدیورم، عفو ایدرسکز دکلمی ؟

— هایدی اویله اولسون، انشاءالله بردها کلیشکزده اونوتمازسکز .

— طبیعی ینکه‌جکم .

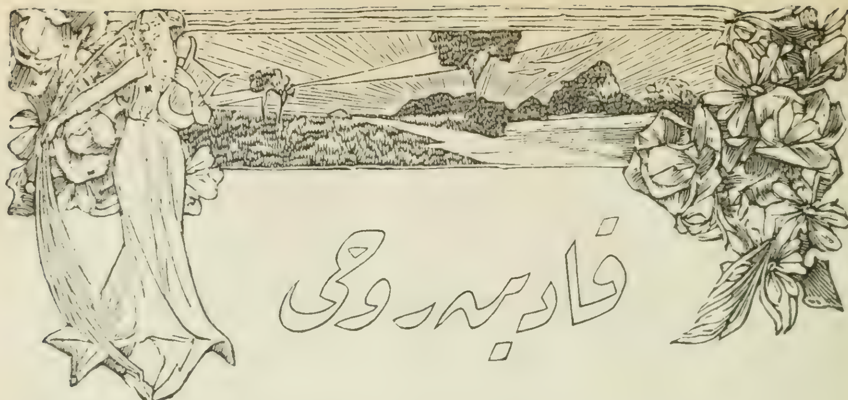
دیه‌رك جبندن براوفاجق دفتر چیقاردی . کنارندکی قلمله دفترك بوش صحیفه‌لرندن برینه برقاچ کلمه یازدی .

— نه یازییورسکز ؟

— کتابی اونوتمامق ایچون اشارت ایدیورم .

سعید حکمت

(مابعدی وار)

وداد بهجت ، او زمانه قدر زهرلرینی دوکمه‌مکدن بونالان روحنی بو
بر آن ایچنده طاشان، طاشدقجه اکتساب خفت ایدن تأثرلرینی بویله بر جملهٔ
جرأتکارانه ایله بوشالتدقدن صوکرا اعطا اوله‌جق حکمه انقیاد ایدن بر مجرم
تسلیمیتله نتیجه‌یی انتظاره قرار ویرمش واونلر، چکیلوبده اوداسنده یالکز
قالدیغی زمان بو مسئله اوزرنده ذهناً برسلسلهٔ محاکمات یوروتمشدی. پدرینك
بونی اکلامق ایسته‌یشندن البته بر مقصد واردی. بونی تعیین ایده‌مه‌مکله برابر
اویله اکلایوردیکه علیهنه توجه ایده‌جك احتماللر، اطرافنده دونن احواله
نسبتاً پك ضعیفدر. هم نه اولابیلیردی ؟... بر قیزی سومك . بر کنج ایچون
موجب اتهام برشیمیدی ؟.. حتی پدرینکده باشندن بویله بر وقعه کچدیکنی
ایشتمشدی. شو حالده اونی مو آخذه ایده‌جك باشقه بر سبب یوقدی ذاتاً
پدرینك حالندده مو آخذه‌یه دلالت ایدن بر اماره موجود دکلدی. او
بالعکس کولیور وبوتون طورلرنده بو مسئله‌یه قارشی تماميله لاقید قالمق جهتنی
التزام ایدییوردی.

احتمال ، اونك حسیاتنه بو صوتله واقف اولدقدن صوکرا یکانه اولادینك
سلامتی ایچون برچاره تحری ایده‌جکدی . . .

وداد بهجت ، کلیاً استبعاد ایدیله‌مه‌ین بو امکانلره ذهننده یاواش یاواش
بر شکل حقیقت ویرمکه باشلادقجه بوتون بو آمال محرومهٔ شبابنك برکون
بردنبره تحقق ایدیویره‌جکی احتمالیله قلبنده عظیم بر سعادت دویارق متسلی
اولیوردی . ژولیدەنك پدریله اسماعیل سری بك ، بربرلرینه قارشی اودرجه‌ده
صمیمی ایدیلر که وداد بهجت ، ژولیده‌نك طلب دست ازدواجنده پك اوقدر

مشکلات تصور ایتمیوردی. حتی نعیم بك ـ ژولیده‌نك پدری ـ بر کون اوکا بر لطیفه آراسنده: — أی بر دوقتور چیقده سکا مدیحه‌یی ویردیم... دیمشدی. بو ، ژولیده‌نك الك کوچوك همشیره‌سی ایدی . دیمك اونك بو عائله‌یه بر داماد صفتیله انتساب ایتمه‌سنه بر مانع یوقدی. صوکرا بر دوقتور اولابیلمك ایچون یدی سکز سنه تحصیل ایتمك لازم کلدیکنی دوشونه‌رك مأیوس اولدی . باقه‌لم ژولیده او زمانه قدر بکله‌یه جکمیدی؟... بو فکر ، دماغنده امیدلرینی کسر ایدن بر ضربه سقوطیله دوشر دوشمز بوتون تصورلرینی او آنده زیر وزبر ایتمشدی. أساساً ژولیده‌نکده بوکا موافقت ایده‌جکی معلوم دکلدی . وداد بهجت ، شمدی کیتدکجه زیاده‌لشن بر امیدسزلك ایچنده عشقنك نتیجهٔ خسرانی دوشونه‌رك متألم اولیوردی. اونی ، الك زیاده مأیوس ایدن ، ژولیده‌نك قیدسزلغی ایدی. اکر او ، ایسته‌سه هر شی قولایلقله استحصال ایده‌بیلیردی . فقط بو ، او درجه اوزاق بر احتمال ایدیکه وصولی ایچون پك چوق مشکلاتی اقتحامه احتیاج واردی هنوز آرالرنده بر کلمه بیله تعاطی ایدیلمه‌مشدی . دائما وداددن اوزاق دورور واونك بوتون بوضعفلرینه ، تأثرلرینه قیدسز بر تماشاکر صفتیله اوزاقدن اشتراك ایدردی. کیم بیلیر . بلکه‌ده اونك بو حالنی کولونج بولارق دوداقلرنده بر خندهٔ استخفافله :

— چوجوق !.. دیردی . ایشیتدم ، بنی سویورمشسك ! .. فقط او قدر آلدانیورسکه...

وبونی مستهزی بر قهقهه تعقیب ایدردی . وداد . بردن ، بو قهقهه‌یی ایشیدرکبی اولدی . دها زیاده‌سنی دوشونمك ایسته‌مه‌یه‌رك قالقدی . قاریولایه دوغرو ایلریله‌دی . ساعت سکزه کلیوردی . آرتق یاتاجقدی . البسه‌سنی ده کیشدیردی لامبانی سوندوردکدن صوکرا پرده‌لری قالدیردی . دیشاریده خفیف خفیف یاغمور یاغیوردی . کوزلرینی بورویین کثیف بر ظلمت طبقه‌سی آراسنده اطرافی کوره‌بیلمك ایچون نجره‌یه یاقلاشدی. جاملرك سطح مجلاسی اوزرنده بر بری آرقه‌سنه صیرالانان یاغمور قطره‌لرندن دیشاریسنی تماميله کورمك قابل دکلدی. یالکز جاده‌نك ایصلاق قالدیریملری اوزرنده ، بر آز اوته‌ده ، همان سونه‌جك ظن

اولنان کیرلی برفنارك ، کیم بیلیر ، قاچ کونلردن بری ، سیلینمکه حاجت
کورونه‌مش ایسه‌لی جاملری آراسندن سوزوله‌ن برخزمهٔ ضیائیه‌نك سونوك
التمعاتی فرق ایدیلیوردی . یاواش یاواش قراکلغه آلیشان کوزلریله ، اونك
پنجره‌سنی آرادی . صوکره فنارك تیترك ضیاسیله کیجه‌نك سیاهلقلری ایچنده
کوچلکله سه‌چیان بوخفاکاه غرامی کوردی . پانجورلرك آراسنده ، بر کیجه
قندیلنك ضیای مهتزی دالغالانیوردی . کیم بیلیر ، شمدی او ، نصل بررؤیای
شعشعه‌دارك قوس قزحلری ایچنده مستریحانه اویویوردی ! کوزونك اوکنده
ظلمتلری ، حائللری ازاله ایدن بررؤیت خیالیه ایله اونی قاریولاسنك ایچنده
دالغین یاتارکن کوردی . صوکره دوداقلرنده عین‌ادای استخفاف ایله کندیسنه
کولیور ظن ایتدی . وقلبنده الیم بریاره ایله یاتاغنه عودت ایتدی . . .

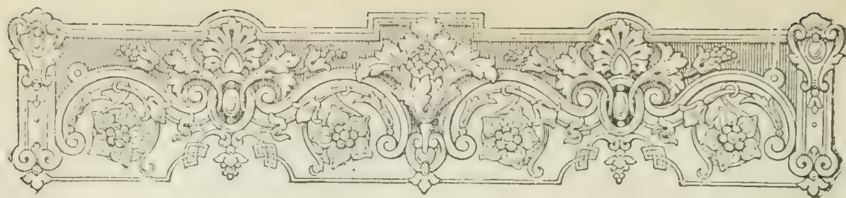
شمدی کندی کندیسنه ، عشقیله اونك بیکانه‌لکی آراسنده قطع اولنه‌جق
مسافه‌نك نامتناهیت ابعادینی دوشوندکجه امیدلری کسب ضعف ایدییور
واحتمالکه بوسبوتون عقیم قالاجق اولان بوأملدن ، شمدیدن فراغت ایتمکدن
باشقه چاره اولمادیغنه قناعت ایده‌رك مأیوس اولیوردی . ذاتاً بو بر سنه‌دن بری
دوام ایدن حیات سوداسی ، هپ ، نتیجه‌ده بر مأیوسیته منجر اولان امیدلرله
مالی ایدی . بونلردن هیچ برینك ، قرین موفقیت اولدیغنی تخطر ایتمیوردی .
قاچ کره‌لر اونی ، حسیاتندن خبردار ایده‌بیلمك ایچون چاره‌لر دوشونمش
وصوکرا اونك بی‌انصاف بر قهقهه ایله بو ضعیف امیدلریده جریحه‌دار ایده-
جکندن یاخود اونك بو حرکتنی ، بر تجاوز کبی تلقی ایده‌رك والده‌سنه شکایت
ایتمسی احتمالندن قورقمشدی . حتی بر کون حاضرلادیغی بر مکتوبی ، یانندن
کچرکن آرابه‌سنك ایچنه آتمغی قرارلاشدیردیغی حالده اونك ، بر آز اوزاقدن ،
کوزلرینك ایچنده بر معنای استهزا ایله کولومسه‌ین بر شیٔ فرق ایده‌رك بردن
جسارتی قیریلیویرمشدی . وبویله بربرینی تعقیب ایدن موفقیتسزلکلر ، اونده ،
تقویه‌سی غیر قابل بر انکسار معنوی حاصل ایتمشدی . فقط مادامکه شمدی ،
بوتون بو قورقولان شیلر ، اعتراف ایدلمشدی وباخصوص اك زیاده چکیندیکی
پدریله والده‌سی ، هر شیئه تمامیله واقف ایدی . او حالده تهلکه‌نك بویوك بر

قسمی برطرف ایدلمش دیمکدی. بو درجه‌یی بولدقدن صوکرا اونی حسیاتندن
خبردار ایتمه‌مك ایچون بر سبب وارمیدی؛ احتمالکه بو آنه قدر. اونی اظهار
حسیاتدن منع ایدن اسباب، برر وهمدن عبارتدی. درحال قرار ویردی. اوکا
اوزون برمکتوب یازاجقدی. بونی نصل ویره‌جکنی‌ده دوشوندی. مدیحه، اوکا
بو آیلکی یاپاردی. اونکله دوستلقلری پك ایلریده‌ایدی. هرزمان اوکاپاکت
پاکت چیقولاتا کتیریر و اکثریا آبلاسنه عائد معلوماتی، اونك آغزندن پك
قولایلقله آلمغه موفق اولوردی. هم اونك، ودادك ایشنه یارایان بر عادتی
واردیکه تودیع ایدیلن بر سری، بر دیگرینه سویله‌مزدی. وداد بونی پك
چوق دفعه تجربه ایتمشدی. بوفکری بولدیغنه بردنبره سوینه‌رك قاریولادن
فیرلادی. همان بو کیجه، مکتوبی حاضرلایه‌جقدی. لامبایی یاقدی. یازیخانه‌نك
اوکنه اوطوردی. مکتوبه باشلامادن اول بر سیغاره یاقدی. او، بر یازی
یازه‌جغی زمان صیق صیق سیغاره ایچردی. شمدی نره‌دن باشلامق لازم
کلدیکنی دوشونورکن متصل سیغاره‌سنی چکیور وذهناً حیات عشقنك صحائف
وقوعاتنی برر برر تعقیب ایدییوردی. ایستیوردیکه اوکا، بوتون سرکذشت
حسیاتنی، الك کوچوك تفرعاتنه وارنجه‌یه قدر تشریح وتحلیل ایتسین.. او
صورتله که مکتوبی اوقودقدن صوکرا اوده بوتون بو تأملات روحیه‌یی، خیالاً
یاشامش اولسون...

جمیل سلیمان

(مابعدی وار)

مرحوم ضیا پاشا

ضیا ، ساعیسی برقوم غریبك
سن اولدك عرش رب ذوالجلاله .
نه اولدی دوركه حقدن نصیبك ،
نه دیرلر آسمانیلر بوحاله .
دوشوب آمالنی قیلمقده تجدید
نكاهك نزدباریدن زمینه ؛
اولور تیغ زبانك ظالمینه
حقیقت برله برق انكیز تهدید .
طولار صحن وطن اول دم ضیادن ؛
آكارلر نامكی یردن ، سمادن .

جهانده خود پرستان كبارك
آلوردك عجزنی تشهیردن ذوق ؛
فقط اثبات ایدردك اقتدارك
دیلرسه‌ك كوستروب مادونی مافوق .
همیشه عادتك شوق وشطارت ،
كولردك جمله اشیایه دمنده .
نه اقتدك بوحكمتی عالمنده
بتون آفاته قارشو پرحقارت .
كدرله اكلنور ، شادان اولوردك
بوكون دانا ، یارین نادان اولوردك

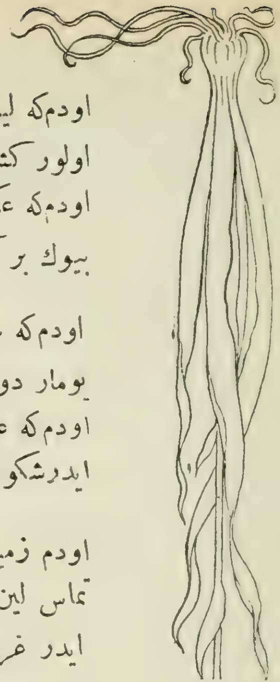
اولانلردن بری سنسك مسبب
جهان شعرده بر انقلابه .
تمام اسبابی شرح ایتمك نه موجب
ظفر نامه‌ك مخلد بر كتابه .
ظفرنامه‌ك ، كه بر طاق ظفردر ،
كه فتح ملك معنایه اشارت ،
ویردی اهل معنایه بشارت ،
كه آتیٔ ادب پرزیب وفردر .

طلوع فكر حریتله روشن
حقیقت منكشف ، بزم سخن شن .
بوخلقه ترجمان اولمقده‌سك سن ،
كیروب همراه صیتك آسمانه .
حضور حاكم مطلقده سك سن ،
كلور نالشلرك بوخاكدانه .
فضای لامكانیٔ ملكدن ،
ایدرلر انتظار حكم اعلام .
اكر دیرسه‌ك كه مظلوم اولدی اسلام ،
سكا شاهد چیقار بردن ، فلكدن .
ضیا سنسك بوجمعیتده معصوم ،
قالانلر جملهٔ مسئول ومحكوم .

عبدالحق حامد

لیال زاهره

اودمکه لیلهٔ پاکیزه برقع مهتاب
اولور کشاده بیاض سحرله هر یرده ،
اودمکه عکس ضیانقش ایدر دکزلرده ،
بیوك بر آینهٔ روشنای سیم وسراب ،

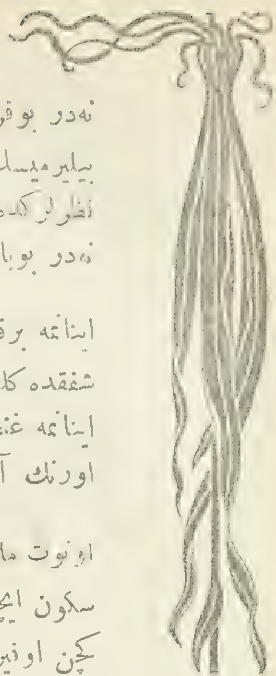
اودمکه ساحل جوی زشاشه کسترده
یومار دوچشمنی مستانه بلبل بی‌تاب ،
اودمکه عالی بازوی نرم راحت وخواب
ایدرشکوفه‌لی رؤیالریله پرورده ...

اودم زمینه اینر بر ضیای بلوری
تماس لین غشی آوریله اطرافی
ایدر غریق بخیرات پاك مخموری !

صانیر ، بولوحهٔ براقی ایله‌ین رؤیت ،
لیال زاهره‌نك دست صاف وشفاقی
یاقارسماده بر آویزهٔ قمر هیئت !

جناب شهاب‌الدين

آننه‌م ایچون

نه‌در بو فرطنه‌دن صوکره‌کی سکون خراب ،
بیلیرمیسك بو کیجه نك زیاده رنکك اوچوق .
نظرلركده‌کی خولیادن اوركیور مهتاب .
نه‌در بو یاس وملالك زواللی خسته چوجق .

اینانمه برقادینك كریهٔ محبتنه ،
شگفته كللرك اوستنده ژاله‌نك اشیدر :
اینانمه غنچهٔ بكرك حجاب عصمتنه ،
اورنك آل جهنم قادینلق آتشیدر .

اونوت ملالكی كچسین بو رعشهٔ عصبی .
سكون ایچنده طبیعت غنوده خسته كبی
كچن او نیرطنه‌نك صدمه‌سیله درمانسز .

قادینلر ، آه قادینلر دیكنلی كللردر
صاقین دوقونمایكز اونلر اینجتیر ، قاناتیر ؛
باتار دیكنلری ، مجروح اولور نوازشكز .

حسین سیرت

مصاحبهٔ ادبیه : ۷

حس تدقیق

مصاحبه‌نك مدلول علیهی اولان بو « حس تدقیق » ده دیكر تكملات كبی
علم ومعرفتده ایلری‌یه كیدرك الده ایدیلن قدرت فلسفیه وادبیه‌نك یاردیمیله
حصوله كله‌جكدر. مطالعه‌ده درینلشمك، ثابت ومتفكر نظرلرله اوقودوغنی دماغنه
هضم ایتدیرمك، وبرشیئی ویاپراثری بوتون فكر وحسیله احاطه ایتمك، اونی عادتا
كافهٔ خفایاسیله طانیه‌رق دائرهٔ محرمیتنه كیرمك صورتیله حس تدقیقك وجودو ثمره‌سنه
حكم ایدیلیور. بزعثمانلیلرده ایلریده بودرجه‌یه كله‌جكز. اولا « حس تدقیق »ی
حس ایده‌جكز ؛ صوكره بو آرزو وحتی احتیاجی تسكین ایچون تدقیق آثاره
میل وتشبث ایلیه‌جكز. اسكی ویكی آثار مشهوره‌یی كمال دقتله مطالعه‌یه
باشلایاجغز. فقط بو آرزو وتشبث ابتدای امرده حسی اوله‌رق باشلایاجغندن
بزی بالاخره آلداتاجق ؛ چونكه بو تدقیق ایشنی كوره‌كه بردقیقه كله‌جك كه حسلر،
ذوق سلیملر، حسن نیتلر كفایت ایتمیه‌جك. طبقات آثارك هپسنه نظرلریمزك
نفوذ ایده‌بیلمسی ایچون آلات وادواته لزوم كوروله‌جك. بوده مدققك مكتسبات
علمیه‌سی، معلومات فنیه‌سی اولاجق ... شوقدركه، چالیشلدقجه، جدی
صورتده غیرت ایدلدكجه، - ودها دوغروسی وآچیقجه‌سی - سطحیات ایله
ادارهٔ مصاحت واصطیاد شهرته تنزل ایدلمیه‌رك حقیقی بر تكمله عزم اولوندقجه
« حس تدقیق » بزه كندیلكندن كله‌رك، هرنه‌وقت مشغول اولمق ایسترسه‌ك
حجرهٔ مساعیمزك قپوسنی یاواشجه آچوب، (موسه) نك لیال اشعارینی تزیین ایدن
پریلر كبی یالكز خیالمزی دكل بالفرض « تن » ك، « صنت بوو » ك، « ره‌نان» ك
حقایق صنعت ودقایق حكمته روحلرینی اعلا ایدن علم ومعرفت هاتفلری كبی
كافهٔ معنویاتمزی تنظیم ایدرك، ایچنده غایت آیدینلق بر عالم فیض واطلاع كوستره‌جك

وبزی یالکز آکلاماغه دکل ، آچیق صورتده آکلاتماغه‌ده موفق ایلیه‌جکدر .

« رەنان » ی بوحس تدقیق تعبیرینه شوراجقده برمثال اوله‌رق آله‌جغم ، ودیه‌جکم که :

— ادبای عربدن (حریری) دیه شهرت بولمش اولان « ابومحمدالقاسم »ك « مقامات » نی زمانمزده هیچ برعرب یاخود شرق محرر ویا ادیبی (رەنان) قدر انی و آکلایارق تدقیق ایتمه‌مشدر . « مقامات » حقنده یازدیغی بر مقاله‌سنده بواثرك نره‌لرینه قدر نفوذ ایتدیکی پك اعلا کورولیور ؛ اثر حقنده پك منقح وواضح برفکر تام ایدندیکی سوزلرندن درحال آکلاشلیور ؛ چونکه اینی اکلاشیلان برشی ، البته قولای وکوزل آکلاتیلیر .

مثلا ، اثرك موضوعی حقنده دیورکه :

« مقامات حریری بر اوروپالی‌یی الك زیاده دوچار استغراب ایدن ، وبر متخصصك تدقیقندن کچمدکچه حقنده برفکر مخصوص استحصالی پك مشکل اولان آثار ادبیهٔ عربك برنجیلرندندر . براثر حقنده الك اول صوراجغمز سؤال : موضوعی نه‌در ؟ سؤالیدر . شرقده ایسه بالعکس بوموضوع خصوصی آنجق بربهانه ، برافسانه‌در ، اوراجه براثرك ماهیتی مؤلفك تلقین ایتدیکی شخص مجموعك کورونوشنده‌در . » سوزلریله بونی اثبات ایچون حریرینك مقدمه‌سندن برقاچ سطری‌ده ذکر ایتدکدن صوکره :

« حریرینك بوعجیب وغریب اشکالی اوزرینه ترسیم ایتدیکی قاناوا ، ظاهرده الك عبث کورونن شیلردندر . بومرتسمات اساساً (ابوزید) نامنده متعلم بردیلنجینك سلسلهٔ استحالاتیدر . هرشکل وقیافتده کورولن بوبرنوع مخیله ، تقریباً ایتالیاتشخیصاتنده موجود ، مثلا « فلورانسه‌نك سیتنته‌رللو » نام (قومیك) نه شبیه برشیدر . اصل حکایه ، توسیع معلومات وتسویهٔ مصالحی ایچون سیاحت ایدن (حارث بن همام) اسمنده‌کی دوغرو وعقللی برآدمك لساننددر . بوادم (ابوزید) ه هرکیتدیکی یرده یکی برهیئت وقیافتده تصادفله برآرالق هرکسله برابر آلدانارق (ابوزید) ی جدی تلقی ایدرکن نهایتده ینه اوحیله‌کار دیلنجی

اولدوغنی آکلار. بعضاً متهیج برواغط کورونن (ابوزید)، سامعینك کوزلرندن سرشك ندامت ایتدیرتیر؛ فقط ینه اوکونك اقشامی (حارث بن همان) بوکا سفلی برقهوه کوشه‌سنده، وعظنه قاپیلان ارباب خیردن طوپلادیغی صدقات ایله سفاهت وعشرتده بویان برحالده تصادف ایدر. بو ابوزید بعضاً حاکمی وکندی طرفنی آلداتارق خصمیله کیزلی اتفاق ایدن بلغ برآووقات اولور: آرتق صره‌سیله طوپال، کور، مکتب خواجه‌سی، قصیده‌کو؛ سوقاق واعظی، ساخته درویش، طبیب، زاهد، جابقین حاللرنده‌ده کورلور؛ چهره‌سنی مانتو دکشدیرر کبی دکشدیرر، اینی آدملرك صافیتندن بالاستفاده جرمنفعت واستحفاف ایچون ایچون هرعالمه کیرر، هربری دولاشیر.

. . . .»

. . . . . مقاماتده‌کی رقیق وعجیب شیلری آکلامق ایچون حریرینك بودیلنجیسنی نه‌قدر شایان حیرت برتنوع ایجاد، ونصل برمطالعهٔ اخلاق رقیقه سوق ایتدیکنی کورمه‌لیدر. اون طقوزنجی عصرك احوال اجتماعیه‌سی ایچون حس اولنوبده شایان قبول برصحنه، برچرچیوه ایچنه آلینه مایان بو «مضحکهٔ بشر» ی حریری اون ایکنجی عصرده مملکتی ایچون میدانه کتیردی. . . .» دیور. (بالزاق) ایچون (ابوزید) دن برزمین شخصی یاپمق ایسترکن هیئت اجتماعیهٔ حاضره‌نك مناظر واشخاص مختلفه‌سنك فوق الحد قاریشیقلغندن وتنوعندن طولایی قابل تطبیق اولامایه‌جغی مطالعه‌سنی درمیان ایدیور.

(ره‌نانی) ی برقاچ سطر دها اوقویالم:

— «هم دولاندیرجیلق هم ده رقت کلامده مکتسبات ادبیه‌سنی استخدام، وآنجق برءك بیمك ویا صدقه الده ایتمکده صرف ایدن بویله تحف برحیاسز، برآرالق بزی کولدورسه بیله دوامی حالنده استکراهدن باشقه برحس ویرمز.

عربلر عندنده ایسه بالعکس، ابوزید هیچده تحقیره شایان دکلدر. حریری اونك حقنده برکلمهٔ ذم وتقبیح ایراد ایتمز؛ ابوزیدك حیاتنه، دوغرو برآدم اولارق نهایت ویردیرو. اونده بعض لحظه‌لر پك نازك حسلر تصویر ایدر؛

وطننك برخاطرهٔ رقت آوریله اوكا اشعار لطیفه سویلندیكی اولور . . . . »
بوندن صوكره (حریری)نك دوروندن، یعنی عرب شوكتنك دورهٔ انحطاطندن ،
اوزمانك علل اخلاقیه‌سندن ، ونحویوندن بحث ایله‌ینه « مقامات » ك معرض
تدقیقنده برچوق مطالعات عمیقه‌سرد ایدییور؛ (حریری) نی مكملاً تنقیدنی
حقایق علمیه واحكام حسیه ایله یوریتیور .

مادامكه « حریری » دن بحث ایتدك . برازده ـ ینه‌بوزمین كلامده ـــ
« عنتر » رومانته دائر مصاحبه ایده‌لم :

بوحكایه هجرتك‌ایكنجی عصرنده‌ادبای عربدن «اصمعی» طرفندن یازلمشدر.
مستشرقندن (قله‌مان هوار Cl.huart) عنتردن بحث ایتدیكی صره‌ده شو
تفصیلاتی نقل ایدر :

ـــ « قوسن‌دوپرسه وال » [*] دیركه (عنتر) رومانندە تأثیر زمان‌ایله
عادات واخلاقی هیچ‌تبدله اوغرامامش اوچول عربانی حیاتنك دوغرو وصمیمی
برلون وتعریفی كورولور . اونلرك مسافر پرورلكی ، حس انتقامی ، عشق
وسوداسی ، حریتی ، یغماگرلكی ، شعرده‌كی ذوق طبیعیلری : بوكتابده
حقیقی اولارق تصویر ایدلمشدر ، عربلرك ازمنهٔ‌قدیمه‌ده‌كی محارباتنك « هومر »
واری حكایاتی ، زمان جاهلیتده وقوع بولان حادثات مهمه‌لری ، واسكی
قهرمانلرینك تصویر وقایعی ، بعضاً اسلوب عالی‌به‌قدر یوكسه‌لن وقوت وصنعت
اظهار ایدن ظریف ومتنوع اسلوبیله بواثره شایان دقت برعلومقام ویره‌رك
عربلرك (ایلیادا) سی دیدیرتمشدر . . . »

مصرك عادی محله قهوه‌لرنده اوقونان بوقیش ماصالی حقیقةً غریبدر .
بونك مخصوص براوقویوجیسی واردر، اثنای قرائتده (عنتر) دنیلان قهرمانك
نصل سل‌سیف ایتدیكنی متعظمانه حركتلرله بر اقتور كبی تعریف‌ایدر : سسنی
دكشدیرر ، صره‌سنه‌كوره مهیب برطور آلیر :یاننده رباب چالان بریسنك بعض
یرلرده بوناقله رفاقتی‌قاعده‌دندر . حكایه‌یی متعدد كیجه‌لر استماع ووقایعی اهمیتله
ومنتظماً تعقیب‌ایدن قهوه مداومینی اكثریا ایكی‌طرف اوله‌رق بر قسمی عنتره

(*) عنتردن ترجمه‌ایدن وبو اثری فرانسزلره (۱۸٤۱) ده طانیتان ذات

ودیکری اونك خصمنه طرفدار اولدقلرندن اره‌ده مباحثاته کیریشه‌رك . بعضاً قهوه‌دن داغیلیرکن کمال صدق ایله بربرلرینه کوجنیر وبینلرنده منازعه‌بیله چیقارلر !

بو اثر ، اك اول انکلیزجه‌دن باشلایارق فرانسز و آلمان لسانلرینه ترجمه ایدلمشدر . حالبوکه بزبو (عنتر) حقنده — احتمال — هیچ برشی بیلمیورز ؛ ویاخود پك آزشی بیلیورز .

مقصد «مقامات حریری »ویاخود بو(عنتر)رومانی تدقیق ایده‌لم ویا ترجمه‌ایده‌لم دیمك دکلدر. فقط علی الاطلاق بو یولده چالیشارق، آثار ملیه‌مزدن غایت شموللی صورتده بحث ایده‌لم ، مختلف نقاط نظردن معاینه وتشریحلرینه آلیشه‌لم ؛ لسانمزی تدقیق واکمال ایله اساسلاندیره‌لم دیمکدر . اوحالده ، فکر فلسفیه‌سی ، قیمت ادبیه وصنعت بدیعه‌سنی ، تاریخنی ومؤلف محترمنك معنویاتنی ، الفاظ ومعاینسنی تدقیق صورتیله « مثنوی شریف »حقنده نیچون بروحتی برقاچ اثر یازلمامالی ؛ اسکی ویکی آثارملیه‌مز حقنده نه‌دن بحثلر آچیلمامالیدر ؟..

حکایات قسمندن مثلا « بطال‌غازی » « عاشق کرم » « کوراوغلی » . . الخ آثار ملیه‌مز تدقیقات ادبیه وتاریخیه‌دن نیچون محروم ایدلمه‌لیدر ؟

فی‌الحقیقه اولاصرف ملی اثرلریمزدن باشلامق یاقیشیق آلیر صانیرز. بونلردن صوکره ویاخود بونلرله‌برابر ، فردوسیلر ، سعدیلر ، حافظلر ، متنبی‌لر ، معریلر، ابن‌الفارضلرده برر میدانه چیقارلر. ذاتاً بوعرب وعجم ادبیاتی و آثار مخلده‌سی حقنده اوروپالیلر بوکون قوجه برکتبخانهٔ عرفان یاپمشلر ، وبوبحثلرده عجبا نه‌لر یازمامشلردر . هرحالده بوکبی تدقیقاته باشلامق و آلیشمق البته دورتجدد واعتلامزك مأثر ادبیه‌سندن عداولونسه لایقدر .

مصر — علی سعاد

آلام تحصیلدن : ١

اسکی دفترلر

هیچ شبهه یوق‌که بوکون غایت مهم برکچید باشنده‌یز ؛ بوسبتون یکی بردوره کیرییورز . فقط بویکیلك نه‌قدر پارلاق ، نه‌قدر برکت بخش ، نه‌قدر فیض آور اولورسه اولسون ، ینه بزی اسکیلره ، اسکیلکلرمزه نظر دقت وعبرت ایله باقمقدن آلی قویاماز وقویمامليدر .

هرشیده ، هرنقطه‌ده کوزه‌چارپار بریکیلك کوستره‌بیلیرز ؛ هرترقیده باش دوندوریجی برسرعتله قوشوب کیتمکده بأس کورمیه‌بیلیرز ؛ فقط هرشیدن اول برامر مهمی ، اوباشلاندیغی کوندن بری بردقیقه اولسون ایی وموافق برخط حرکت تعقیب ایتمه‌مش اولان «تدریسات»ی برقاچ کونده یولنه قویه‌میه‌جغمزدن امین اولملی‌یز .

بزده تدریسات نه‌مالیه‌یه ، نه‌سیاسته ، نه کومروکه ، نه‌ده آسایشه ، هیچ برشیئه بکزه‌مز ؛ اساس اعتباریله بونلرك هپسندن‌ده مهمدر : تدریسات، خلق ومملکتك دماغی ، روحی ، آتیسیدر ، بونده ایدیله‌جك عجله وطرفکیرلك اویله اهمال وامهال ایله تلقی‌یه کلمز .

امر تدریسه ویره‌جکمز پك مستثنا وپك بیطرف براهمیتی حقیله آکلامق ایچون اوقاراکلق وقورقونج ماضی‌یه ارجاع فکر ونظره مجبورز : بن بوراده اسکیدن بری مکتبلرمزده تدریساتك آلدیغی اوشایان مرحمت طرزی اوزون اوزادی‌یه توصیف ایده‌جك دکلم ؛ یالکز بوکون درین برنفرت ایله تخطر ایتدیکم بعضی آلام تحصیلك مینی مینی برطاسلاغنی چیزمك ایسته‌یورم . .

٭

امان یاربی ، نه هولالرك ، نه خواجه لرك پیش تدریسندن کچدك : چوق دفعه صنفك باشنده ، ایلك صره ده اوطوردیغم حالده خواجه نك نطق وتقریرنده کی کوشکلك ، اعتمادسزلق ، قاعده سزلك ، هیجلك کوز قاپاقلرمی شدتلی وغیرقابل مقاومت بررخاوته محکوم ایدر وبلااختیار کوزلرم آقار کیدردی ؛ آرتق آرقه صره لرده کی قیدسزلکی ، آلدیرماماز لغی سز کندیکز تصور ایده بیلیرسکز .. بونکله برابر ، بتون صنف صیزوب اویوسه ینه دیلسز ، دعواسز افادهٔ مرامده دوام ایدن اویکطرز ، اوصاندریجی تقریر فتورسز ، تکاسلسز ، طبیعمالایجی بر چیلاقلقله ، کمیریجی ، تخریش ایدیجی برخایده لکله ، جمله لرك بتون ارتباطسزلغی کلمه لرك ، ترکیبلرك بتون قاعده سزلکی ، طور افاده نك بتون طاتسزلغی ایله کندی کندینه صیزوب آقمقدن هیچ ده تحاشی ایتمزدی ..

ناصل اوله بیلیردی : دها تلفظ ایلدیکی کلمه لرك اشتقاقندن ، ماهیتندن خبردار اولمیان ، بوندن اوتوز قرق سنه اول نشر ایدلمش براجنبی متندن شکسته بسته ترجمه ایتدیکی ویا ایتدیردیکی جمله لرك تقریری سائقه سیله سبك وربطده ، لسانده ، بیانده ، افاده ده ، بلاغتده ، ترتیبده ، هرشیده ... آجیدیجی بر وقوفسزلق واقتدارسزلق کوسترن ، سسی ، تلفظی ، لحن وشیوه سی انسانده اویوشدیریجی برحزن وملالدن باشقه هیچ برتأثیرحصوله کتیره مه ین برمعلمدن استفاده ایتمك واو اوسایه ده مفید شیلر اوکره نه رك مسلك وصنعتده تسابق وترقیدن اثر کوسترمك ناصل ممکن اولور وکیمه میسر اوله بیلیردی ؟ چوق دفعه بتون برصنف باشدن باشه ، برنجیدن صوکنجی یه قدر کوزلرمز آچیق ویا قاپالی اویوردق ؛ او ، ینه وقاروا سلوبنی بوزمقسزین ، هیچ برطرز وطورینه خلل کتیرمیه رك ، بی فتور وبی محابا سویله نیر وهرپرده دن پست وتیز ، شاطر وحزین ایکلر طورووردی ...

کونلر کچدکجه هیچ برشی اوکره نه مه مکدن متولد برعصیان ، برقوران بزی ییجی برخسته لق کبی کمیریر ، اللرمزده کی خواجه نك تعقیب ایدر کبی کوروندیکی فرانسزجه کتابلردن ساعتده برایکی صحیفه قدر برشیئی قاموس بدست اوله رق اوقویه بیلدیکمز بحثلردن ده ثابت ومحسوس برنتیجه الده ایدیله مزدی ؛ اووقت

بزده‌کی اوشدید ومتهیج شوق تحصیلك اوفرادیمی شومانه‌لر ، صنفلرده ساعتلرجه اسنه‌مکدن متحصل اوصانجلر بزی یالکز برغایه‌یه ، اوزمانلر بتون شومانك بالای مقدراتنده برطائر مشئوم کبی طولاشوب طوران برسائقهٔ منفیه‌یه ایردیریردی؛ یأس وکسل ! .

اوت ، یأس وکسل ، بوایکی بیله شئامت انکیز بتون تجلیات تحصیلیه‌مزك ایکی پابند الیمی اولمش ایدی . . بیلسه‌کز ، درسخانه‌لره نه‌قدر صمیمی تألملرله ، عادتا برقوزوجغك اطرافنده‌کی قان لکه‌لرینی وهمجنسندن برینك متقاص ومختاج زبحه‌سنی کوره‌رك ینه سلخخانه‌یه کیدیشنی کبی ، سورونه سورونه ، ایکله‌یه ایکله‌یه کیدر ، صوکره اوپایدوس بوروسنی برنفحهٔ رها ، برصفیر خلاص ، برسور اسرافیل کبی تعریف اولنماز برشوق وآرزو ایله قارشولاردق ! اودقیقه لرده خواجه‌مزده بزم کبی جزئی برنانپاره‌یه مقابل پك عجمیجه اوینادیغی بورولدن مفتور وپریشان چیقار وقابلیتسزلکنك دوش عجزنه یوکلدیکی شو آغیر حموله‌دن برمدت ایچون اولسون قورتولدیغنه سوینه‌رك کرسیٔ تدریسدن اوزاقلاشمغه جان آتاردی . .

بتون نصیبهٔ تحصیلمز سنه‌لردن بری درجیب طورمقله فرسوده‌لشمش کیرلی بردفترده ، برکوچوك نوط کتابنده مندمج ایدی . . اولا ، اوسیاه قابلی مجلهٔ فنیه رحله‌نك اوزرینه براعتنای مخصوص ایله قونولور ، صوکره برایکی دقیقه قدر ملکات ادرا کیه‌نك بتون نقایص ومنفیاتنی افاده ایدن برجفت طالغین کوز بتون صره‌لری طولاشیر واو آراالق آلیشقان برأل دفترك صحائف معتاده‌سنی چویره‌رك ایچن درسده قونولان اشارتی بولور واوندن صوکره کاه فلاکت آور برقارچیغی قدر صوووق وأزیجی ، کاه سامعه خراش برفالصوقدر طراقه‌پرداز واوزوجی برهرج ومرج بیان باشلاردی . آرتق کلمه‌لر ایله جمله‌لر ، فکرلر ایله نظریه‌لر وبتون مشتملات افاده آره‌سنده مفکره‌سوز برجدال قیامت مثال قوپار ، یاواش یاواش اویوشوب قالان فکر ونظر سکوت وسکوتی دروازهٔ انتحاره ایاق باصمش برمأیوس حزن وضجرتیله آرامقده مضطر قالوردی !

ایکی اوچ کونده بردفعه نوبت بیان بزه کلیردی : اوزمان بتون درسخانه‌نی

رحمت ممات قاپلار ، هرچهره‌ده براثر تردد برافادهٔ یأس بلیریردی... خواجه‌نك آره‌صره دفتره طوغری قاپان نظرلرنده آجی برطوغرولق ، خراب آباد وپریشان برکوبده بقایا تحصیلنه مأمور برضبطیه مرحمتسزلکی ، دعوایی دیکله‌یوب آکلامادن حکمی کندنجه اولدن ویرلمش برقرار، باغلامق ایچون صبرسزلانان برحاکم مستبد قیدسزلکی حس اولنوردی . . . قوربانلق قویون کبی بکله‌ین بتون طابه‌نك کوزلری کیم بیلیر نه‌قدر سنه‌لردن بری بربونه استنساخ ایدیله ایدیله ، نه‌فکر وافاده‌سنده ، نه لفظ ومعناسنده ، نه‌ده قالب وسیماسنده برطوتار یری قالمایان دفترلره طوغری سوزولور ودرسخانه‌نك جونسیمیسنده سینسی ومقدر برمؤکلهٔ فلاکتك درین درین صولورکن بردن بره انقطاع تنفسه اوغرادیغنی آندیران برسکون هول انکیز حکمفرما اولوردی . . جهل وعصمتك، شوق وصفوتك امتزاجندن متشکل برلقای شباب ارائه ایدن بتون رفقای تحصیلم خزاندیده یاپراقلر کبی تیتره‌شیرکن رحلهٔ تدریسك ایدکریز برعزرائیلی تأثیرینی ویرن اوقوجمان معلم اورته‌یه اولا برشاکرداسمی ، صوکره‌ده برسرنامهٔ مباحث آتی ویریردی . . چوق دفعه واقع اولدیغی کبی بتون صفات معینه‌سیله‌سویله‌نن بواسم درسخانه‌ده کندیسنه برمسمی بوله‌مایخه او ، ایری اللرینك بتون افادات اشاریه‌سنه صره‌یه اضافه ایدیلن برعدد علاوه‌ایایه‌رك قربان قهر وعذابنی بالذات تخصیص وتعیین ایدر واوندن صوکره عذا بدیده‌سنك ککه‌لدکارینی فرح وفخور دیکله‌مك ودفتردن کوزلرینی آییرمامق اوزره صوصاردی ! . . آرتق ، سکتهٔ دماغیه‌یه اوغرامش کبی سنده‌له‌یه سنده‌له‌یه آیاغه قالقان زواللی آرقاداشمز ایچون یالکز برطریق نجات واردی : اوبحثه دائر معهود دفترده نه وارسه عیناً حرفی حرفنه ، معلمك کندی افاده‌سی وجهله « کلمه بکلمه mat à mot » سویله‌مك . . بوحط تقریر خارجنه قطعیاً چیقیله‌مازدی . .

خواجه‌مزك بواصرار وقراری قارشوسنده بتون داهیلکلر ، بتون تحرلر ، بتون تعمیق وتدقیقلر هیچ برایش کوره‌مزدی . دفتر ، اویله دستورلایتغیر ، برنصیحهٔ فرمانبر ، برقانونفنی ، بربرهان معتبر ایدی ، اونك خارجنده‌قاله‌جق بتون تفصیلات ومجلات علوم هیچلکه محکوم ایدی . . . ایستدیککز قدر

سویلیکز ، بتون وقوف ودرایتکزله تعمیق مسئله ایدیکز ، دلیلر ، مثاللر سرد ایدیکز ، مشاهده‌لر وقعه‌لر ذکر ایله‌یکز ، هیچ بری سزی اوك منقار تسلط وحزاندن قورتاراماز . . . نه بولده باشلارسه‌کز باشلاییکز . اك غیر قابل رد استدلالات واستنتاجاتکزی اورته‌یه قویوکز ، بتون قوهٔ اقناعیه‌کزی صرف ایدیکز ، هپسی بوش وبی لزوم ! اونك یالکز برمعیاری ، برصکی ، برمحکی ، لایتبدل ولایخطی برمأخذومرجعی وار : دفتر . . . نه‌که دفترده‌یوقدر ویا آکا تمامی تمنه‌مطابق دکلدر ، مردوددر ، هذیاندر ، خارج‌متن‌وفن‌در . . بیهوده صیزلاتمایکز ، قورتولوش یوق ، چارناچاراوعاقبت‌منحوسه‌یه ، اوحرمان الیمه « جزا » یه ، « اذنسزلك » ه ، حتی « حبس » ه طوغری سوروکله‌نوب کیده‌جککز . .

آه ، سویله‌مکه بیله دیلم وارمایور : دورهٔ شبابمزك اك معزز واك ثمره‌دار برقاچ سنه‌سنی غصب وابطال ایدن ، یادی بیله صمیم روحمده عمیق ومؤبد برحس نفرت واستکراه اویاندیران اودفتر ، اوخواجه ، موثوقاً خبر آلیورم‌که ، حالا بوکونده موجودومطاعدر . . تعالی‌نك ، ترقی‌نك‌اك‌بیوك‌واك‌مهیكل أنكللرندن بری اولان اودفتر صاحب بلاهت کستریله برلکده فاکولته‌لرده رحله نشین عز و اقبال اولدقجه وبزده بتون تجدید واصلاح شکله ، قیافته ، طنطنه ونمایشه منحصر قاله‌رق ماهیات وحقایق‌امورینه او اولکی جریان ضررانکیزنده مستمر وبردوام بولندقجه بتون سوزلر ، بتون آلقیشلر بوشدر ؛ چونکه دفتر ، اومؤبد ، اولا یتبدل ، اولایتغیر ، اوقلاسیق وفرسوده دفترحالا دهشت افزای درسخانهٔ فنون اولدقجه ، ایلرلیلك ویوکسلمك ایچون ابرازایدیلان بتون خیرلی ونافع تشبثلره رغماً ، بزم کبی تدریس جندره‌سی آلتنده یك آز زمان اول یك آجی واولدورجی ساعتلر ، کونلر ، سنه‌لر کچیرمشلرجه بتون بوانقلاب وتحول ولوله‌لری غودهٔ ارتیاب وظنون اولمقدن قورتوله‌میه‌جقدر .

بزجه جدی براصلاح وتنسیق « دفتر » لردن باشلاملیدر ، مکتبلرده خواجه‌لرك اوکندن اواسکی پوسکی وساالدیده دفترلرك قالدیرلدیغی کون ، مجلس مبعوثانك

یوم کشادی کبی ، تاریخ ملیمزده پك مسعودوشایان قید وتذکار بردورهٔ اقبال وترقی آچه‌جقدر . دماغ شباب،سرمایه‌سز ، لیاقتسز، شبهه‌سز،وسوسه‌سیز برطاقم بدلانك رقم تخته‌سی حالنی آلمقدن وکنجلرمزك ذکاسی ، مشیمهٔ دهااوله‌بیلن برسودای سعی وترحی کوسترمه‌سنه رغماً ، ینه بازیچهٔ جهل وتحریف اولمقدن قورتوله‌میه‌جق ایسه صحنهٔ اجرا اتده بر چوق بلیغ ومؤثر نشایدشان وظفر اوقویانلرك هنوز بیوك ومفید برایش کورمدکلری ادعا ایدیله‌بیلیر .

ای مشیمهٔ مستقبلدن یکی طوغه‌جق وطنداشلرم ، بیهوده کچمش وکچن برعمرك أك آجی تلهفاتنی افاده ایدن شوسطرلری آتی‌نك اوبراق وآسوده کوکللرنده ، صمیمیتنه‌اینانه‌میه‌رق ، بردیوحکایه‌سی کبی درین براستغراب وتدهش ایله اوقومکزی نه‌قدر آرزو وتمنی ایلرم ! . . .

کلیسلی رفعت

بیروت: کانون‌اول

آونك لیل

— احمد هاشم —

بر آن اولور ، که پیش تحیرده آسمان ،
بربرك ماهتاب مطلسم اولور ؛ ضیا
اوستنده ژاله ژاله تلألؤ ایدر ؛ جهان
برکلبن بلند ومجوهر زهور اولور . .
اولدقجه بوسه بوسه سمن باد شب وزان
لرز شنمون ونك توبجات نور اولور . .
تحریك شاهبال تزهرله زرفشان
پروانه‌لر کبی کواکب پرغرور اولور . .

بر آن اولور ، که بحر سمنفام و پرفسون
رخشندهٔ معاکس انوار اولور ؛ سما
اوستنده کولکه کولکه ترسم ایدر ؛ سکون
صاللار جناح نازنی مخمور خواب اولور . .
زمرد سواحلنده‌کی اظلال نیلکون
رؤیا که پریٔ طربکار آب اولور . .
آفاق اوزاقلاشیر کبی ، ابعاد بولور فزون :
لب تشنکان روحه بعید برسراب اولور . . .

بر آن اولور ، که باد پریشان و بی قرار
لرزنده برسرود مناجات اولور ؛ اسر . .
آهسته برنفس آلیر ازهار خلدزار ؛
برخطبهٔ سرائر مهتاب لال اولور . .
ایلر سکون صاف طبیعتده انکسار ؛
برموجه ، برتلاطم سیل ظلال اولور . .
اشکسته برقناد کبی رعشان و بی مدار :
نالنده برصدا کبی لحن ملال اولور . .

قاضی کوی ١٣٢٢ — سلیمان بحری

برازده فن وسیاست

جسم ذی حیات ، بومادهٔ حیاتیه مجموعه‌سی بر کتلهٔ غیر متجانسه‌درکه اس‌الاساسی پروتوپلازمادر . پروتوپلازما دیمك مادهٔ حیاتیه دیمکدر . « پروتوپلازما » لفظی فکرده حیاتی ، مادهٔ حیاتیه‌یی تجلی ایتدیرن اصطلاحی بر کلمه‌در .

شکلاً ، عضواً پروتوپلازمالر متعدد ومختلف‌در . چونکه صحنهٔ طبیعتده مشهود اولان اجسام ذی‌حیاتده تشکلاً ، تعضواً باشقه باشقه‌در . تعبیر صحیحله مابه‌العضویات اولان مادهٔ حیاتیه مختلف محصولات پروتوپلازمائیه‌یی احتوا ایتمك صورتیله باشقه‌باشقه قالبلرده ، باشقه باشقه کسوه‌لرده متظاهردر .

مادهٔ حیاتیه‌نك الك کوچوك واسفل شکلی برحجرهٔ بسیطه ، « آمیب » دنیلن حیوان سفلی ، دم حیواناتده‌کی کریوات بیضادر .

مادهٔ حیاتیه‌نك الك بیوك واکمل شکلی‌ده جسم انسانی درکه بوعادتا برملته ، برقومه شبیه‌در ، حجرات مختلفهٔ حیاتیه‌دن مشکل برجماعتدر . بوجماعتك ، بوملتك منشأ ابتدائیسی برحجرهٔ بسیطه‌در ... بیض دنیلان حجره‌در . فقط بوبیض عمق بساطتنده ـ آتیاً گچیره‌جکی ادوار تمو وتکاملدن صوکره تظاهر ایده‌جك اولان او یله اشغال وافعال حیاتیه‌یی جامعدرکه اصل حیرت افزای عقول اولان ده انسالی تأمین ایدن بوبیض تعبیر ایتدیکمز بومورطه بدایةً پك بسیط وپك عادی کورونن بوحجره بالآخره انقسام ایده ایده چوغاله‌رق متعدد حجره‌لردن مشکل بر کتله‌یه وصوکره بوحجره کتله‌سی‌ده متعدد پارتی‌!....لره ، شعبه‌لره ایریله‌رق متعدد صنوف ومسالك حجرویه‌یی تأسیس ایدر ، بوسببله‌درکه افعال حیاتیهٔ حیوانیه‌ده — حیوانات عالیه ـ تخلفات عدیده کوزوکور . حیوانات عالیه‌نك وظائف وافعالنده بر جامعیت مشهوددرکه بوحیوانات سفلیه‌ده مفقوددر . بونلرك وظائفی درجهٔ سفلیتلریله متناسباً سفلی‌در ، بسیط

ويامحدوددر . لكن انسان آنف البيان صنوف حجرويه‌يى ـ بومختلف پارتى لرى حاوى ـ بولنمق سايه‌سنده مختلف ومتعدد افعال ووظائف حياتيه‌دن جلوه نشاندر بوافعال مختلفه‌دخى نه شديد علاقه‌لرله يكديكرينه مربوطدر! بواتحاد افعال واعمال نه رنكين ، نه بديع ثمرات ويرير ! . . افعال حياتيه‌ده‌كى بوموازنه ، بوآهنك نره‌دن نشئت ايديور ؟ بيليرميسڭز ؟ . .

بوصنوف متعددهٔ حجراتدن هربرصنف باشقه بر تجلئ حياته مظهردر . فيزيولوژى فننده هربرصنف حجره « نسج » نامى تحتنده مذكوردر . ديمك صنوف تعبيرمزدن « انسجه » مراد ايدلملى . مستقل بروظيفه ايله موظف نسجلردن ايكى ويا دها زياده‌سنڭ اجتماعيله يكديكرينه دست معاونتى اوزاتمقله برعضو تشكل ايدر . عضولر برلشنجه بر مجموعه ، بر هيئت وجوده كليركه هربرى يكديكرينه خدمتله موظفدر. بوبر نظام خلقتدركه لايتغيردر. ديمك‌كه حيات اعضاى مختلفه‌نڭ مساعئ مشتركه‌لريله صورتنمون‌در. متعدد ومختلف اعضادن مشكل بوهيئت ، بومجلس نه‌يه‌بكزر ؟ بيليرميسڭز؟

برمجلس مشورته . . . . دكلى ؟

عضويت دينيلان بوحجره‌لر مجلس مشورتنده‌كى اعضاى حياتدارڭ وظائف ومساعيسى تشكلات نسجيه‌وتشريحيه‌لرينه كوره منقسمدر. هيچ برى حدود مسلكيسنى تجاوز ايده‌مز . قانون خلقت بونظام بديعى بويله‌جه قورمش ، بواساس مبجل اوزرينه بنا ايلمش‌در . باشقه‌درلوسى امرمحال‌در .

عضولر برخدمتله مكلف‌در. بومتعدد خدمتلرده عضويت ايچوندر، اونڭ ادامه ومحافظهٔ حياتى ايچون‌در .

عضويت برقوم‌دركه اونڭ افراد وخاتى حجراندر . بوافراد برطاقم قبائله آيرلمشدركه هربرقبيله برعضودر . برعضوڭ ، برقبيله‌نڭ عدمى عضويتڭ ، قومڭ سقطلغنى ويا محونى استلزام ايدر .

بومجلس حيات مشورته بررئيس ، برناظم لازم ! بوده دماغڭ عهدهٔ كفايتنه مودوعدر . سيكيرلرڭ مركزى اولان دماغڭ هم حاكم همده محكوم ، هم افندى همده اوشاق اولديغى اوفاق برتدقيق ايله آكلاشيله‌بيلير . بالفرض

جمله‌ٔ عصبیه مأمور بولندیغی ایشده جزئی برعطالت کوسترسه الک اول کندی ضرردیده اولور . سیکیرلرك بوعطالتی تأثیریله اعضا وانسجه فعالیتنی غیب ایدر بوزوق برهیئتدن نبعان ایدن عصارهٔ حیاتده ناکافی وبلکه بوزوق اوله‌جغندن دماغده اساسلی برعصارهٔ حیاتدن محروم قالیر ، محروم قالدقجه‌ده ضعیفلار ونهایت چورور. بوحالده هم کندی وهم‌ده افراد دیدیلن حجرات‌ده محو اولور کیدر. دیمك عناصر فطرت قوانین مشورته تابع! ذرات حیاتیه بوحبل متین ایله یکدیگرینه مربوط ؟ تجلیات حیات بویله برآهنك دلفریب سایه‌سنده صورنمون ! . بزه الك یاقین‌و ــ بز ــ اولان بدنمز بیله مشروطیت اداره‌ایله فرمانبر برحکومت!..

دوقتور: سعدالدین وداد

کوچك حكایه

منی مینی ینكه

— مابعد —

تسمیم ایده‌رك !

— بونی اولجه اشارت ایتسه‌یدیكز ، نه اولوردی كه . كولوشدیلر ، (بدیده) حاسم قالقدی . اتككنك آرقه‌سنده‌كی قوپچه‌یی چوزه‌رك بر آز یوقاری قالدیردی ینه ایلیكله‌دی . برایكی ادیم یورودكدن صوكره ینه یرینه اوتوردی!

— اوخ ، دییوردی ، برمسافرم اولدیمی نه‌یاپه‌جغمی شاشیریور ، چوجق كبی سوینیورم . اوت ، امینم كه سز بنم مسافرمسكز . . آغابككز ایچریده . . سز اونجه یبانجی بریسی ایمشسكز كبی ایشلریله مشغول . . صانكه بركیجه بیراقی ویرسه نه اولورمش . . قارده‌شندن ایی می كه . . سنك جانكی صیقمامق ایچین نه‌یاپه‌یم سویله ، اشته . . آقارده‌ش سن ده هیچ سویله‌میورسك . پیانویی كوستره‌رك :

— بنی سویلتمكه چالیشه‌جغكزه لطفا شو اغلامغه ، دردلرینی دوكمكه محتاج آلتی سویلتسه‌كز . .

— آ ، امر ایدرسكز . . . بوقدر ایستدیكم برشئی امر ایده‌جككزی عقلمه بیله كتیرمزدم .

پیانوسنه قوشدی . . یاقدیغی بر كبریتی مومك اوجنه دوقندیردقدن صوكره :

— هایدی باشلایورم ، دیدی ، فقط رجا ایدرم دقتله دیكله‌یكز .

اللرینه اوچغه ، طاشلری اوتدیرمكه ، جانلاندیرمغه باشلادی . . . بردن برده كسدی :

— (مجیب) بك . . كچن كون برادرله‌ده قونوشیوردق . نه‌زمان اولنه‌جكسكز . اوده ، تعجبله سزك بوبكارلقده قالمغه اصراركزه سبب بوله‌مدیغنی سویله‌یوردی . . چوق ارزو ایدیورم : كوریجی كزمك ، برچوق مینی مینی خانملری كوره‌رك ، شویله (مجیب) بكمزه مناسب براش بولمق . . ینكه‌كك حسن انتخابندن سن ده ممنون اوله‌جقسك . . هم كوزل ، هم تربیه‌لی ، هم نازك ،

هم اصیل ، هم زنگین . . . دها نه ایسترسڭ ... بر آز لسان فلانده بیلیور موسیقیدنده بهره‌سی وار . ضرر یوق موسیقی‌یه وقوفی یوقسه سڭا وعد ایدیورم که اوڭا پیانویی بن اوکره‌تیرم؛ ایسترسه‌ڭ برپارچه ادبیاته فلانده مراقلی اولسون سویله باقه‌یم . . بویله بر مینی مینی خانم بوله‌یم ایسترمیسڭ لکن بونلرڭ هپسی نصل برلشه‌جك، دیه‌جکسڭ . مراق ایتمه، ینگه‌ڭ بولور. فقط سویله اوله‌جکمیسڭ ؟ بویله‌سنی بولورسه‌م طبیعی دکلمی ؟

— قطعیاً ینگه‌جکم . .

(بدیده) اسکمله‌سندن قالقه‌رق :

— نه . اکلایه‌میورم ، آ ، قارده‌ش نصل چوجقسڭ بیلمم که ... سویله قوزوم یوقسه بریسنه‌می طوتغونسڭ

بنی محجوب ایدیورسکز ینگه‌جکم .

— اکلایورم ، سویلمك ایسته‌میورسڭ ، یا اویله دکلدرده بودرجه عناد نیچین ؟ بك کچن کون سویله‌یوردی، سز اوندن ایکی یاش کوچك ایتمشسکز . او ، یکرمی طقوزینه کلدی‌دیمك سزده یکرمی یدی‌یاشنده‌سکز، چوجق صایلمازسکز . اولنمه‌مك ایچون نه‌کبی برمعذرت بوله‌جقسکز . الحمد لله برقادین کچیندیرمکدن عاجز دکلسکز، شبهه‌سز امثالکزه فائق برطرزده باقه بیلورسکز . . . یا تارك دنیالغه قرار ویردیکز : اویله برحالکزده کورلمیور ، کزمه‌لردن ، اکلنمه‌لردن باللردن ، تیاترولردن آیرلمایورسکز . . یاخود بریسنی سویورمسکزده اونی اونوتمق ایچین اوراره کیدیورسکز

— بنجی فکرکزی قبول ایتسه‌کز یا کلمازسکز . . . .

— یا ، یا ، بنی چوجق یرینه‌می قویورسڭ ، اومینی مینی ینگه‌م دیدیکڭ یوقمی ؟ سنڭ کبی اون دانه‌سنی جیبندن چیقاریر . سویله باقه‌یم ، کیمی سویورسڭ . اکر سوکیلیکی طانیورسه‌م ؛ هیچ قورقمه ، ایکی هفته‌یه قالماز . نکاحکز قیلیلور . اکر طانیمایورسه‌م : قولاینی بولور کوروشورم؛ قیزجغزڭ اغزینی آرار ، ایشی ایجه اکلار ، اناسنی باباسنی ارضا ایدرم . دها اولمازسه قاچیرر ، کیزلی نکاح قیدیررز ، آیول بن صویمی صویمی دوشونورم . اه ویرمسون ، باشلرینه کلنلر

سویله‌یورلر کوکل حالی پك فنا برشیمش . اه عشقنه . ویله با ه یم کیمی سویورسك ،

— آمان ینکه‌جکم ، صوص اویله شیلر یوق . . اوستمه برده اویله لاقردیلر چیقارمه ، هم اولسه بن هیچ سندن صاقلارمی ایدم . اولنمه‌مزلکم ، اوجهت عقلمه کلدیکندن دولایی ایدی . . هم نه اوله‌جق که . .

— پکی اویله اولسون ، سویله باقه‌یم . . کوزل برقیز بوله‌جغم ، دیدم . کوزه‌لك انواعی وار . نه‌درلو کوزل ایسترسك . قاشنی ، کوزینی ، رنکنی ، وجودنی هپسنی برر برر اکلات باقه‌یم . یارندن تیزی یوق . کوریجی کزمکه باشلایه‌جغم ، آنه‌کدن اول بن کزه‌یم ذاتاً حاضر محله‌مزده ایکی قیز وار ، ایکیسی‌ده حقیقةً انجی . . اه آنالرینه بابالرینه باغشلاسون . . سویله باقه‌یم . . نه‌یولده برکوزل ایسترسك دوشون . . هایدی ، سکا بش دقیقه مساعده . .

(مجیب) نه جواب ویره‌جکدی : تکمیل ایام حیاتی اودقیقه‌ده کوزلرینك اوکندن کچمکه باشلادی . او ، کوچکلکنده ، کوزل سچمکده‌کی مشکل‌پسندلکی ، هرکوزلده برقصور بولمغی عادت ایدنیشی ، هیچ برقادینی بکنه‌میشی برر برر کوزلرینك اوکنه کلدی . نهایت ، اوکا نره‌ده تصادف اتمشدی . اوکوزلر اونی ناصل اسیر ایتمشیدی . اووح ، ایی حس ایدیوردی‌که اونده‌ده بعض قصورلر هم دیکر کوزللرك آتیلمالرینه ، ترك ایدلمه‌لرینه ، استخفافه دوچار اولملرینه سبب اولان قصورلردن دها بیوجك اکسیکلکلر واردی . فقط ، روحی اوسیادن ایرلمق ، اوکوزلرك ساحهٔ تأثیرندن اوزاق بولنمق ، اونلری کوره‌مه‌مك ، اونلرسز یاشامق ایسته‌میور ، اونلر ایچون ابدیتنی فدایه حاضر بولنیوردی . آه ، لکن اوکوزلر : عشقنی سزمش ، اوکا مرحمت ایتمشمی ایدی . خایر ، وقت اولمامشیدی (مجیب) اوسیایه وجودنی حس ایتدیرمه‌دن اوازدواج ایتمش ، (مجیب) ابدی صورتده سومه‌مزلکه محکوم ایدلمش ، نهایت کیمسه‌یی سومیه‌جکنی ، کیمسه ایچین یاشایه‌میه‌جغنی حس ایدن (مجیب) اولنمه‌مکه ، کندیسی ، کندی هیچلکی ، کندی یکانه‌لکی ایچین یاشامغه قرار ویرمشیدی . . عجبا اوسوکیلیسی ازدواجندن صوکره‌ده سومز ، اوخلیا ایله یاشایه‌ماز ، اویله‌یاریم برعشق ایله‌اولسون متسلی اوله‌مازمی ایدی . خایر ، زیرا او ، مینی‌مینی نکه‌سی ایدی .

جواب بکله‌ین (بدیده) بردن بره دوندی :

— هایدی ، دییوردی ، نصل اولسون مانی کوزلیمی اولسون ، قاره کوزلیمی یوقسه صاری الامی .. صاچلری صاریمی ، قاره‌می آچیق قرالمی .. سمیزمی‌اولسون ، بالق‌اتنده‌می‌اولسون . . بویی‌بك اوزونمی‌اولسون،قیصه‌جه‌می اولسون یارین کوریجی کیدییورم‌سوکره قاریشمام . . شمدی سویله‌که‌بکندیکاك کبی چیقمازسه کیری الدام ها . . .

بونلری سویلرکن‌قهقهه‌ایله‌کولیوردی . . بواراالق (بدیده) نك کوزلرینه اینه‌یه عکس ایدن خیالنه ، (مجیب)ك متفکر بروضعیتله‌باقدیغی ایلیشدی.بردن بره قاشلری‌چاتلدی،برندن قالقدی . (مجیب)ك اللرندن طوته‌رق اسکمله‌سندن قالدیرمق ایسته‌دی . (مجیب)ك باشی اکلمش دوشونویور ایدی .

— (مجیب) ، چوجقسك کرچك . .

دیه‌رك اللرینی بیراقدی . (مجیب)ك‌باشی دزلری اراسنه‌دوشمش‌اغلایور . (بدیده)ایاقده‌دورمش ، سرت ، اریتیجی برنظرله اونی‌سوزییوردی . بوآرالق ایچریده دیك برسس :

— معاملات مذکوره‌دن متحدث منازعانك صورت حل وفصلنه کلنجه .. دیه سویله‌نیوردی.

سعید حکمت

اخلاق سیاسیه: ١

حکومت وافرادك حقوق ووظائف متقابله‌سی

ادوارك تکاملیله بشریت حاضره‌یی وجوده کتیره‌ن ازمنهٔ قبل التاریخیه‌ده‌کی اوایلك وحشی انسانلر آره‌سنده روابط ومناسباتك نه درجه‌لرده بولوندیغنه دائر برفکر صحیح وقطعی ایدنمك قابل دکلدر . فقط شیمدی دنیاده موجود اولان عشائر وحشیه‌یه باقه‌رق تکامل بشریتك بوایلك قدمه‌لرینه عائد حقیقت دوغروجه برطاقم فرضیات ایله میدانه چیقه‌بیلیر . اوکزده مثال اولمسه بیله محاکمات منطقیه ایله عینی نتایجه دسترس اولورز . ایلك انسانلر ، مدهش جانوارلر آره‌سنه مبارزهٔ حیات ایچون آلت مدافعه اوله‌رق طاش ودکنك کبی شیلردن باشقه برشی بیلمه‌دکاری زمانلرده پك سفیلانه برعمر کچیرمشلر وآجلق تهلکه‌لرینه ، آکل اللحم حیوانات جسیمه‌نك مهاجماتنه معروض قالمشلردر . آرتق بوشرائط دائره‌سنده یاشایان انسانلرك خودبینلکی وحشت درجه‌سنه‌قدر ایلریله‌یه‌جکاری آشکار ایدی . جمعیت اوزره یاشامق حس طبیعیسنك مفقود دینه‌جك قدر آز بردرجه‌ده کورولدیکی بوزمانلرده بریسنك آولادیغی شکار ایچون دیکرینك هیچ برحق طانیمه‌یه‌جغی طبیعی ایدی . ایشته برچوق زمانلر ، اسلافمزك الك بویوك مشغله‌سی ، حیوانات وهمجنسلریله محاربه ایتمك اولمشدر . نهایت برلمعهٔ ذکا ، دها دوغروسی برحس تشکیل عائله اونلری هیئات مجتمعه طرزنده یاشامق فکرلرینه دوغری سوق ایتمشدرکه ترقیات بشریه‌نك مهد معنویسی بوفکر اولمشدر .

بووقتدن اعتباراً وضعیت اخلاقیه دکیشمکه وحسیات جدیده نمایان اولمغه باشلامشدر . وینه بووقت ، منافع متضادهٔ خودبینانه ، جمعیتك منافع مشترکه سیله تحدید اولونه‌رق اداره اولونمغه‌باشلانمشدر . مع مافیه آشکل ایدن جمعیتلر ،

قبيله‌لر، ينه بربرلرينه قارشى عداوات بسلرلر، محاربه ايدرلردى. فقط ياواش ياواش، برقبيله آره‌سنده‌كى افراد — كندى منفعتلرى اقتضاسى — ديكرينك شكارينى قاپمه‌مغه غيرت ايتمشلردر. شبهه‌سز بوغيرت وتوقى، تكرار افراد ابتدائيه‌نك مزاحمنه دوشمه‌مك ايچونددى. دائما برطاقم مهالكه معروض اولان شرائط ابتدائيهٔ حيانيه‌نك سربستى ٔغربى اونلرى، آره‌لرنده مقاولات ضمنيه عقدينه مجبور قيلمشدر. چونكه بونلراولمه‌دن اتحاد غير قابلدى. هرفرد كندى قبيله‌سنك حمايه‌سنه مظهر اولمق ايچون دائما اونك حقوقنى محافظه‌يه آماده بولونمه‌لى ايدى. وبويله جمعيات وقبائل تشكل ايدنجه مساعئ مجتمعه‌ينى سوق واداره ايتمك، بريره طوپلامق ايچون طبيعى سلسلهٔ مراتب وجوده كلدى. بوحالده، ياك قوتلى، ياك شجيع ويا ك ذكى اولان معلوم ومعين برنفوذه مطاوعت مجبورى اولدى. بوتحكم، يالكز محاربه ايشلرينه منحصر قالمادى. قبيله‌لر، نفوسجه قاباردقجه برينك منافعنى، حياتنى، ديكرينك شدتلرينه، خودبينلكلرينه قارشى محافظه ايتمك مقصديله كوندن كونه دها مثبت نظامات وشرائطه لزوم حس ايدلدى. جمعيت بركره تشكل ايدنجه طبيعى داخل وخارجدن كله‌جك مهالكه قارشى افرادينى محافظه ايتمك ايچون برطاقم قوانين ومؤسسات وجوده كتيرلدى.

انسانلر، دائما كنديلرينى اوزون برمدت آغوشنده صاقلايان محيطانه ربط قلب ايدرلر. بويله جمعيت اوزره ياشامق عادت حكمنه كيرنجه، بوطرز معيشتك أيلكلرى آكلاشلمغه باشلانجه، بوحس، اسكى حاله عودت قورقولرى آره‌سنده تكامل ايتدى. حضور وراحتلرينى تأمين ايدن، اونلره ياشامق ايچون آو قوشلرى، ميوه ويرن يرلره برمحبت مخصوصه حس ايتمكه باشلاديلر. حس وطنپرورى، اخوت وتعاون، بلده‌يى وجوده كتيردى. وايشته تكمل ايدن بو خيمه‌لردن، بوقبيله‌لردن، فكر بشرك تكامل طبيعى ومنطقيسى سايه‌سنده بوتون صنايعى، بوتون تصورات وادراكاتيله مدنيت دوغدى.

كورولويوركه ايلك هيئات بشريه‌يى وجوده كتيره‌ن ومعقول ومقبول اسبابه مستند اولان سائق، فكر منفعتدر. دها صوكره‌لرى بوندن تولدايده‌ن

حسیات ، فضائل اجتماعیه‌یی وجوده کتیردی . فقط اصل جمعیتلرك قطعیاً تشکل وادامه‌سنه خادم اولان اك بویوك قوت احتیاج حمایه اولمشدر . فکر مشارکت ایله فکر مقابله توأم اولدقلری کبی اخلاق سیاسیه‌نك دستور حرکتیده خارج وداخلدن کله‌جك تهلکه‌لره قارشی ، افراد شرکتدن هربرینی قوهٔ مشترکه ایله مدافعه ایتمك . اونك حمایه‌سنی هرکسه تأمین ایتمکدر . وینه بوسلسلهٔ محاکمه‌یی تعقیب ایده‌رك احوال مماثله قارشوسنده هرفرد قوتنی ، جمعیتك امرینه آماده اوله‌رق صاقلامه‌لیدر . ایشته بوتون افکار جمعیتپرورانه‌نك اصلی ، روحی ، تخمی بودر .

شدت ووحشتك حکمفرما اولدیغی زمانلرده انسانلر اك زیاده خارجدن کله‌بیلمسی احتمالی اولان مهالکه حصر دقت ایتمشلردر . وایشته اوزمان ، مدنیت عسکریه‌نك اساسلری قورولمشدر . جمعیت ، خارجی دشمنلرینك مهاجمانه مقاومت ایده‌جك درجه‌ده قوتلی ایسه ، باشقه برشی ایسته‌مزدی ، بوزمانلر ، قبیله‌لر ، جمعیتلر ، باشلرنده مطلق ومتحکم رئیسلرله هرنقطه‌لرینه وارنجه‌یه قدر مسلح اوله‌رق طوریپورلر وطبیعی بورئیسلر افراد طرفندن کندیسنه ویرلمش اولان حق وپایه‌یی سوء استعمال ایتمکه باشلایورلردی . مهالك ومشاغل خارجیه‌نك آز بولندیغی یرلرده قوهٔ فوق‌العاده ، برطاقم قوای سماویه صورتنده تمثیل اولونوردی . بربرندن فرقلی اولان بوتحکم صورتلرینك ایکیسی‌ده عینی سوء استعمالاته صاپیورلردی . ظاهرده دها آز قوی ودها آز وحشی کورینن نفوذ معنوی ، هم روحلر ، هم وجودلر اوزرینه دیکرندن زیاده اجرای تأثیر ایدییور ، موجودیتلری محدود دائره‌لر آلتنه آلمغه چالیشیوردی . فقط تکامل فکری ، انقیاد اخلاقی‌یی حس اولونه‌جق بر درجه‌یه هنوز اصعاد ایده‌مه‌مشدی عینی شرائط دائره‌سنده متبوع ومقهور اولان برچوق جمعیتلر ، بویوندوروغه ولوله‌سز ، عصیانسز تحمل ایدییورلردی . اونلر ، دنیاده انسانلرك بر رئیس مطلقه انقیاددن باشقه امللری ، آرزولری اوله‌بیله‌جکندن شبهه بیله ایتمه‌یورلردی . فکر تجسس اویانمغه ، رئیسلرك بوحکم ونفوذی ، بوعنوانی ناصل ونه واسطه ایله استحصال

ایتدکلری تدقیق ایدلدکه باشلایجه ایشلر دکیشدی . بربرلرینك حقوقنی محافظه
و آسایشی تأمین ، مقصد خیریله تشکل ایتمش اولان جمعیتلرك بووظیفهٔ خیریه
نده موفق اوله‌مدقلری ورؤسانك مقاصد خود بینانه تعقیبیله جمعیتك تمتعاتنی
کندیلرینه جلبه توسل ایتدکلری کورولدی . صوکره آکلاشیلدیکه احتیاج
حمایه‌دن مقصد ، برآدمك ویا برزمرهٔ قلیله‌نك ، دیکرلرینك حیاتی ، اموالی ،
سربستیسی اوزرینه وضع ید ایتمه‌سی دیمك دکلدر . برکره بوصورتله ، فکر تحلیل
وتجسس باشلایجه ، استبدادك بوتون روحی میدانه چیقیویردی . تشکل
اجتماعیدن مقصد ، اصل حمایهٔ متقابله اولوب هرفردك تمامیله شخص
وهویتنی فدا ایتمه‌سی لازم اولمدیغی آکلاشلدی . وهرکون دها زیاده ترقی
ایدیله‌رك حال اجتماعینك ، شخصیتلرك توسع وترقیسیله ممتنع الامتزاج اولمه‌یوب
بلکه اك مساعد برزمین اولدیغی نتیجه‌سنه دسترس اولندی . انسانی بوتون
نهلکلره ، بوتون درجات عجزه دوشوره‌رك محکوم وضعیف یاپان سبب ، انفراد
دائمی قورقوسیدر .

مابعدی وار سرورجمال

قلوبلر ، جمعیتلر

« آشیان » اداره‌خانه‌سنه

—اشتیبدن یازیلیور—

اشتیبده ایلك واندی برمؤسسهٔ عظیمهٔ علمیه اوله‌رق تأسیسی ایچون خیلی
زماندر استحضارات وتدارکاتده بولنیلان شوق مساعی قلوبنك رسم کشادی تشرین
ثانینك اون دردنجی جمعه کونی تبرکاً صلاة جمعه‌دن صوکرا قلوبك اتحاد قرائتخانه‌سنده
ویریلن مؤثر ، ملی برقونفرانسی متعاقب پك مشعشع ومطنطن برصورتده اجرا ایدلدی .
قلوب مملکتمزده یکی تأسیس اولنان قلوبلرك اك رنکین واك منتظم واك مفیددیدر
دیه بیلیرز . چونکه احتیاجات حاضرهٔ محلیه نظر دقته آلنه‌رق عادی برکوبلینك بیله
استفاده‌سی دوشونلمش واتحاد وترقی ایچون هردرلو فداکارلق اختیار ایدلمشدر .

قلوب ؛ معارف اسلامیه ، ترقیات عسکریه ، تاریخ ، لسان،اخلاق ، ادبیات ، موسیقی ، تجارت وزراعت شعبه‌لرینی محتویدر . وشعباتك كافه‌سنده عمومه عائد كیجه درسلری وهر جمعه كونیده تاریخ ماینزده‌كی وقایع فاخرانه‌یه دائر غایت آچیق تركجه قونفرانسلر ویریلور .

قبل‌الانقلاب اشتیپ اهالیسی ، استحصال مقاصد مقدسهٔ وطنپرورانه اوغرنده ابراز ایتدكاری نجابت مردانه وحمیت فداكارانه‌لرینی شومؤسسهٔ مباركهٔ علمیه‌نك رسم كشادی مناسبتیله‌ده فوق‌العاده اظهار وپك بیوك خواهش وتوجه كوسترمشلر ، بوكوچوك ، تاریخی ، ناموسكار قصبه‌نك پارلاق برآتیسی اولدیغنی اثبات ایتمشلردر . خلاصه بوتون صراحت افاده‌سیله قلوب.بورایی ایچون برمكتب عمومیٔ عالیدركه بویله برمؤسسه‌یی ایلك دفعه اوله‌رق صرف همت ملیه ایله تشكیلندن ، تأسیسندن دولایی اشتیپ اهالیسی افتخار ایتمكده حقلیدر .

ضابطانمزك فضائل جلیله‌لری جهان مدنیت وتاریخ انسانیتده ابدی ومذهب برخاطرهٔ شان وشرف براقمش اولدیغندن شو تشبثات ترقی پرورانه‌یه بوراده‌كی حمیتلی ضابطلرمزده متها لكانه اشتراك واولجه تشكیل وتأسیس ایتمش اولدقلری قلوبلرك شوق مساعی قلوبیله توحیدینه مسارعت وبودفعه‌ده عالی برنمونهٔ مكرمهٔ امتثال اولمشلردر .

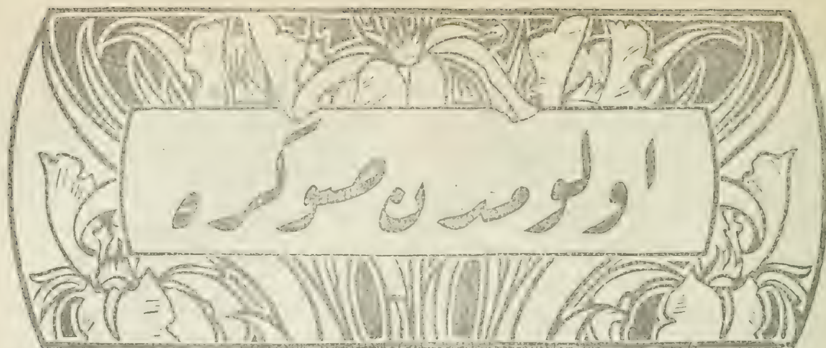
قلوبك نظامنامهٔ داخلیسی مدید ودقیق تتبعات نتیجه‌سی اوله‌رق تنظیم ایدلمشدر. قلوب الیوم یومی واسبوعی اون سكز غزته‌یه ابونه ایسه‌ده قرار آرا ایله باالعموم ممالك عثمانیه واجنبیه‌ده نشر اولنان دیكر غزته‌لره‌ده آبونه اوله‌جغندن ابونه شرائطنی اكلامق اوزره بهر غزته‌نك برر نسخه‌سنك اداره‌خانه‌لری طرفندن قلوبمزه كوندرلسنی رجا ایدرز .

بناءً علیه ، بر انقلاب فوق‌العادهٔ مدنیتكارانه وبرغیرت مایتصور حمیتپرورانه ایله دوشدیكی كریوهٔ مهلكه‌دن كنج وسالم ، متین وقهرمان قورتیلان عظمتلی عثمانلی حكومتنك سطوت وجلادت ابدیه‌سنه چالیشان غیرتلی حر وعالیجناب ملتمزه توفیق الهی البته رهبردر . ایشته متانت وعزم قویم ایله چالیشیورز . وابدیا چالیشه‌جغز . اولكی تعهداتمزده ناصیل ثبات ایتمش ایسه‌ك بودفعه اویله ثبات ایده‌جكز.منافع وطن ومملكته ، تأمین سعادت ملته بذل مساعی ایدن عموم وطنداشلرینه ، معارف پرورانه منبع فیضی،سائق موجودیتی « لیس للانسان الاما سعی » قانون ازلیٔ یزدانیسی اولان

شوق مساعی قلوبی

سزه عرض سلام واحترامات ایلر.ودها عالی اولان مؤسسات علمیه وقلوبلرك مقررات ترقیپرورانه‌لرینه وصاحب فضل وكمال اولان اعاظم ملت وانسانیتك ارشاداتنه انتظارایدر.

هیولا یاخود جسم سیال

ماتریالیستلرك ابدیت روحیه‌یی انكار ایتمكده بولنیلری ، هستیٔ بشرك شكلدن عاری اوله‌رق بقاسنی فهم ایتمكده دوچار اولدقلری مشكلات نتیجه‌سیدر ، حتی بقای روحه قائل اولنلر بیله تصدیق ایتمكله برابر ، غیر مادی اولان روحك اساساً ماهیتنه مخالف بولنان جسم مادی ایله اختلاط ایدرك آنی نه صورتله تحت اداره سنده بولندیردیغنه عقل ایردیره‌میورلرسه‌ده خدام صاحبلری بو مسئله‌یی حل ایتمشلردر.

مباحث متقدمه‌ده كوردیكمز وجهله روح كرك بعدالموت وكرك عالم جسمانیتده سیالی واثیری ، رقیق برظرف ایله محاط اولوب جسمه القا ایتدیكی آرزو وتحسسات بوظرف سیالك توسطیله اعضایه سریان ایدر ، حالت نزعده ماده‌نك اعماقدن صیریله‌رق جسمی حال تفسخه ترك ایدوب روحدن انفكاك ایتمیه‌رك شخصیت معنویه‌سنك شكل خارجیسنی تشكیل ایدر .

ایمدی هیولا برعضویت سیالیه اولوب حیات ماسبقده ذخی برحال رقت وانبساطده آز چوق ماده‌نك ماهیت طبیعیه‌سنی حائز بولندیغی جهتله ظرف عضلیٔ بشر بوتشكل سیالی‌یه مطابق برصورتده تشكل ایدرك بنه روحك بخش ایتدیكی برقوتله جسمك هرنقطه‌سی بوسیالك تحت تأثیر ونفوذنده بولنور .

مادهٔ عضویه دوران دمله بلا انقطاع تجدد ایتمكده اولوب اعضای عضلیه‌نك اقسام عمومیه‌سی برطرفدن تحلل ایتمكده وعناصر غدائیه‌نك تمثیله تجسیرات عضویه‌نك یكیدن تشكل ایتمسی صرف هیولانك تأثیرندن نشأت ایتمكده‌در ، بویله برمأثر اولماMش اولسه چهره وبدن شكلاً تغیراته تابع بولنور ایدی .

مع هذا بوجسیم سیال بردرجه‌ده قالمیوب روحله برلكده كسب صفوت ایدرك تجسدات متوالیه ایله بالتدریج ترقی ایده ایده صاف ونورانی برحاله كله‌رك نهایت دبدبهٔ كمال وشعشعهٔ جمالی بتون كائناتی احاطه ایدن حضرت خلاق عالمیانه واصل اولور .

اعضاء عضلیه‌نك عینی حائز اولان هیولانك دماغنده وقوف ومکتسبات
دنیویه تماماً محفوظ وخطوط شعاعیه ایله منطبع ومنقوشدر . نوزاد حیات
ماسبقده اکتساب ایتدیکی انطباعات ومنقوشاتی حاوی اولان عضو هیولائیه‌یه
مطابق بردماغه مالك اوله‌رق دوغار ، روح بووجهله مکتسبات ذکائیه واخلاقیه‌سنی
ضایع ایتمیه‌رك موجودیت متابعه‌سنده دائما ترقی ایدر ، بعض اطفالده مشاهده
اولنان موهبهٔ فطریهٔ خارقه حیات ماسبقده هیولایه منطبع اولان تربیه ومکتسباتك
دماغ جسمانی‌یه انعکاسندن عبارتدر .

تعالئ حسیات ، صفوت حیات ، میل خیر خواهی ، آلام واضطراباته
صبر وتحمل ، برمعاملهٔ کیمویه‌نك اجسام معدنیه‌یی بالتصفیه رقیق برحاله تحویل
ایتمسی کبی ، معامله وتربیهٔ حسیه‌ده هیولانك بالاصطفا اهتزازات سیالیه‌سنك
تزایدیله ترفع وتوسعنی بادی اولور .

هوسات مادیه واحتراصات عادیه برمعاملهٔ معکوسه اولدیغندن عکس تأثیر
حصوله کتیره‌رك هیولانك غلظت وکثافت پیداسیله قرارمسنی بادی اولور .
مسالك شمسی‌یی تشکیل ایدن اجرام سماویه‌دن عوالم سفلیه میاننده بولنان کرهٔ
ارضك اجرام علویه‌یه نسبتاً جاذبه‌سنده‌کی شدت فناً ثابتدر ، کرهٔ ارض
مخلوقاتك محتاج بولندیغی عناصری قسماً محتوی اولمغله اغتذا طریقیله تمثلات
مادیه‌یی تأمین ایتمکله برابر خشنودیت ومسعودیت بشریه‌یی اکمال ایده‌من ،
انسان حشر ونشر طریقیله برچوق اکداره هدف اوله‌رق هوسات عادیه‌دن
تبری وجاذبهٔ ارضیه‌دن نفسنی تخلیص ایتمکله عوالم علویه‌یه عروج ایدر .

بشرك عناصر مختلطهٔ ثلثه‌یی یکدیکرینه صیقی برعلاقه ایله مربوط بولندیغی
جهتله روح نه‌درجه متعالی اولورسه هیولا او نسبتده رقیق ، خفیف وضیادار
اولور ، جسمك احتراصات وهوسات عادیه‌دن مصونیتی نسبتنده روحك نجابت
وشرافتی هیولایه عکس انداز اوله‌رق شکل مادی ایله شکل سیال بیننده اتحاد
وآهنك آرته‌رق هیولانك ضیای جسم عضلی‌یه قدر نفوذ ایتمسیله جباه ارباب
فضیلت درونی برنورك عکسیله لمعان ایدر .

هیولا ، مقناطیسی جریانلرله روحه مربوط بولندیغی کبی سیالهٔ عصبیه ایله

جسمده نافذ اولوب بشری تشکیل ایدن عناصر ثلثه‌نك ارتباط وامتزاج حیرت آوری کوزدن نهان اولان سیالاتك اثریدرکه ، اذواق نفسانیه اعضاء جسمانیه‌نك انحلاله قدر تصل دائم ایسه قواء غیر مرئیه دخی مهددن لحده قدر ماده‌یه مرتبط اولوب حالت نزعده هیولانك جسم مادیدن قورتولمق ایچون دوچار اولدیغی اضطراب بزم ایچون عبرت آمیز برنمونه‌در .

هیولا حساسیت بشریه‌یی تشکیل ایدن سیالهٔ عصبیه‌نك منبعی اولوب ادارهٔ بدنیه‌ده جملهٔ عصبیه‌نك اجرا ایتدیکی رول علم تشریح وامراض نظرنده حل اولنمز برمعمادر ، جهازعصبی فناً بالقیاس خطوط تلغرافیه کبی حسیات خارجیه‌نك انتقاله خادم بولندیغی کبی برطرفدنده ملکات عقلیه واحتساسات درونیه‌نك مصدریدر دینلیور ، جملهٔ عصبیه‌ده افعال مضاعفه نمایان اولیور .

هیولانك موجودیتی عندالقدما مصدق اولوب یونان قدیم وشرق فیلوسوفلری بوکا Achema (اوکما) Ferouer (فه‌رونه) نامنی ویره‌رك منور ، معطر، اثیری برحالده شکل بشری حائزدر ، دیمشلر ایدی . ایران قدیم علماسنه کوره : زمان تجسد حلول ایتدکده (فه‌رونه) جسمك تشکلی مستلزم اولان اجزاء فردیهٔ ماده‌یی اطرافدن جذب وتکثیف ایدر ودیکر برجسم عضلیده طوغمق ایچون لباس ناسوت اولان جسمی ترك ایتمکله بواجزاء فردیهٔ متکاثفه‌یی حال ابتدائیسنه اعاده ایدر ، دیرلر ایدی .

من القدیم تصدیق اولنه کلکده بولنان هیولا حقنده بوکون علم الروح مشاهدات کافیه‌یه مالکدر ، سیر ویلیام قروق وسائر علمانك تجاربیله هیولانك مانیاتیزمه علائمنده وخدا ملقده تظاهرات وتأثیراتی مرتبهٔ بداهتده واصل اولمشدر .

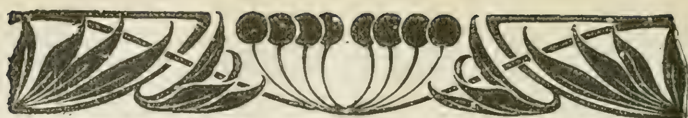
هیولا روحك القاایتدیکی قواء سیالیه‌نك ینه شکل بشرده اعضایی حائز برمحفظه‌سی ومنبعی اولوب افعال وحیات جسمانیه آندن مستنسخ برنسخه‌در ، بوجسم سیال کرك نوم طبیعی کرك نوم صنعیده جسمدن صیریلوب چیقار ، ایدیناقده نصل کوریرسه ظلمت لیلده دخی کوره‌رك مسافات بعیده قطع ایدر ، جسم هیچ بر

شـيدن خبردار اولمديغى حالده ايشيدر وتكلم ايدر ، اوحالده بوجسم كثيفـ كنديندن عالى ورقيق ، حس ورؤيتى بشقه درلو برجسم لطيفك تماثليدر .

ارواحك ابدى ولايموت اولديغى علائم وتظاهرات متنوعه ايله ياخـود روحك ظرف سيالى اولان هيولانك نيم ماديت كسب ايدرك كورنمسيله ثابت اوليور . هيولا حيات سربستيده اعضاء بشرك كافهٔ خواصنى بالقوه حائزاولوب فقط مادتاً موقع فعله وضع ايتمز ، انجق شرائط مطلوبه تحتنده بولنورسه‌يعنى ، ماده ايله تعلق ورابطه‌سى باقى اولان خدام صـاحيبله على طريق الاسـتعاره مناسبت پيدا وسـاحهٔ جريان مستعارده تمثل ايدرك ابتدا بخار حالنده يواش يواش تماماً شكل بشرده منظور اولور ، استعارهٔ سياليه واسطه‌سيله اجزاءفرديهٔ حكميه‌نك تكاثفى جريان سـياليه‌يه منطبع اوله‌رق هيولا كورينور. تجسم ايدرك كورينن يواشـكالك اوآنده النان فطوغرافيلرى بوكونـ الزده اولوب بروقت يريوزنده زمان كچيرمش اولان بروجودك عينى وشخصيت روحيه‌سى اولديغى تحقق ايتمشدر ، فقط ارواحك بوصورتله كورنمسى موقت اولوب عناصر ماديه‌نك سيالهٔ هيولائيه ايله اختلاطى تمادى ايده‌ميه‌رك برآنده اصـله رجعتله منظره نابديد اولور .

خليل

کرید ایچون

پایتختك صنوف وعناصر مختلفه‌سنه منسوب بیوك ، کوچوك ، ارکك ، قادین بیکلرجه وبیکلرجه خلق آللرنده رنکارنك بایراقلر اولدیغی حالده پرهیجان ، وطن نشیده‌لری اوقویه‌رق اردو اردو ، لجه لجه کچیورلر. جابجا داوول زورنا سسلری ، یاشاسون اتحاد ، یاشاسون دونما ، یاشاسون عسکر ، یاشاسون عدالت... ندالری ، آل شاقیردیلری طبقات هوائیه‌یی چاك چاك ایدییور . بیتمز توکنمز قافله‌لر ، بر سیل خروشان کبی شهرك هرطرفندن تهالکه ، شوق ایله سریع ومتوالی ، آقوب کلیور ، یکدیکرینه التحاق ایده‌رك مهیب ، معظم ، محتشم بر کتلهٔ واحدهٔ حماست صورتنده یورییور ، سلطان احمد میدانه دوغری کیدییور..

عجبا نصل برحس مشترك بتون قلبلری براشدیره‌رك بوحرکت پرمهابته سبب اولمش ؟ — هیچ برحس ایله قابل قیاس اولمیان حس علویٔ وطنپرورانه! اوت ، ایکی بچوق عصردن زیاده بر زماندنبری وطن عثمانینك الك معزز ، الك قیمتدار برجزئی اولان! کریدك یونانستانه الحاق اولونه‌جغنه دائر شوکونلرده دوران ایتمکه باشلایان شایعه‌لره قارشی نهایت برفوران غیظ وتهورله عصیان ایدن حیات عمومیهٔ ملت! ایشته خلق ، بویله برسائق مقدسه تودیع نفس ایده‌رك حقه ، عدالته ، مدنیته قطعیاً مغایر اولان بوتجاوز منفوره بتون موجودیت مایه‌لریله اعتراض ایتمك ، هرقبضهٔ خاکی اجداد عظامك ، حتی بابالرینك ، قرداشلرینك خون شهادتلریله مخمر بوسوکیلی آطه‌یی قانلرینك الك صوك دامله‌سنی صرف ایدنجه‌یه قدر اوغراشمه‌دن ، پنچه‌لشمه‌دن دشمنلره ترك ایده‌میه‌جکنی برعهد وپیمان عمومی ایله اعلان ایله‌مك ایچون بومیدانده طوپلانیور. طبیعت بیله بوامل عالی‌العالی تقدیس ایتمش ، قیش اورته‌سنده ایلك بهاردن نمونه‌نما اوله‌جق بر هوای صاف وبراق ایله عرض لطافت ایده‌رك پارلاق

کونشنك پرزیب وفر ابتساماتنی قطره قطره بوکتیبهٔ رخشان مفخرتك اوزرینه ریزان ایلیور..

کونش، قمر، یلدیزلر! آلتی آی اولنه کلنجه‌یه قدر بیچاره، صاحبسز، حامیسز وطنمزك ساکت، لاقید محرمان مظلومیتی! زواللی ملت، هرکون، هرکیجه آلام واکدار بی حسابنی بونلردن بشقه‌سنه افشا ایده‌مزده! بونلرك رشحات انوارینی بتون استعداد صدری ایله ایچمکه چالیشه‌رك انجق بوصورتله روح عطشان وملالتی بردرجه‌یه قدر تسکینه چاره‌ساز اوله‌بیلیردی!

ای کونش، ای ملکهٔ سما، صاچ! سینهٔ حرورکده قایناشان بتون نورلرکی برشلالهٔ شفقت صورتنده، ملك معززلرینك برجزء مهمنی تخلیصه شتابان اولمق آرزوی مقاومت ناپذیری ایله‌جوالق چوجق سوقاقلرده دوکولمش اولان بوشانلی ملتك اوزرینه عاطفتله، سماحتله صاچ! او، بومکافاته اك زیاده بوکون لایقدر.

الهی! شوسیل جوشان حسیات قارشیسنده هانکی قوت دورابیلیر؟ بو، طاغلری، قلعه‌لری خاك ایله یکسان ایده‌جك برقوهٔ دهاشهٔ آهنین دکلده‌نه‌در؟ بومنظرهٔ هیبت کوستریبورکه شوشانلی مات، هیچ برتفنکی، طوپی، زرهلیسی اولماسه، هردرلو معاونت ومظاهرتدن محروم بولونسه بیله، بتون بوقوای مادیه‌دن دها مؤثر اولان حمیت وطنیه‌لرینك سوقیله، ایجاب ایدرسه، دکزلر اوزرندن یوزه یوزه، دالغه‌لری پاره پاره کیدرلر. اوسوکیلی اطه‌لرینی زوربازوی شجاعتلریله بوغوشه بوغوشه، أوله أوله استرداد ایدرلر، دشمنلرینی قهر ایدرلر!.

ایشته، ایشته‌بونی‌عالمه‌قارشی بی‌پروا اعلان ایدییورلر! «کریدعثمانلیلر کدر!» نقراتنی برعزم وجزم دلیرانه ایله سملره رفع ایلیورلر. وایشته، نه خوش تصادف، مناره‌ده اوکله اذانی اوقومغه باشلایان مؤذنده بوصاف وحارنقراته: «الله اکبر!» نداسیله جواب ویریبور. اوت، الله بیوکدر، عدالت ربانیه‌سنی کوستره‌جکدر!

بوبر قافلهٔ ناس دکل. عادتا بردریای معظم! جوشان وخروشان، مواج

وبی قرار ، بوعظیم میدانی ترك ایدییور ، شكایات محقه‌سنی وكلای ملته ، باب عالی‌یه تبلیغه كیدییور .

ای اطه ! ای حاكمۀ مظلومۀ ابحار ! شو قهرمان ملت ، سنی دشمنلرك پنجۀ غصبندن قورتارمق املیله پرهیجان ، چیرپینوب دوررکن ، بحرسفیدك بی‌پایان امواجی ایله عصرلردنبری یبقانماسنه رغماً حالا خون آلود اولان باشكی قالدیروب‌ده اوكا برسلام تشكر كوندرییورمی ایدك ؟

ـ ٢٩ كانون‌اول ٣٢٤ ـ

خلیل نهاد

دفع كدر

بر محنت مؤبده اولمش بكا ندیم ؛
برجوی تلخ كریه زوانمده چاغلایور ؛
كوكلمده بركدورت جانسوز ومستدیم ؛
برلیل بی صباح غم وشیون آغلایور ؛

روحمده برفجیعۀ مأیوسه یاش دوكر ؛
برخسته‌نك انینی دلمدن روان اولور .
الك صاف بوسه‌لرده‌كی الك صاف نشوه‌لر
آغلار دوداقلرمده بكا زهرجان اولور .

آهنك بحرموجه نما ، نفحۀ سما ،
آوازۀ طیور سرایندۀ سحر ،
اصوات دلنواز شب وصلت وصفا
ایصال ایدر صماخمه برنوحۀ كدر .

ای باده ، ای پنا که پرزهر وپرلهیب
زهرکدن استعانه‌یه کلدم بوشب ینه !
ای غمکسار مغفل ، ای آشوب دلفریب
ایچدکجه کریه‌بار اولورم بن نیچون ینه ؟ !

برمحنت مؤبده اولمش بکا ندیم ؛
برجوی تلخ کریه روانمده چاغلایور ؛
کوکلمده برکدورت جانسوز ودستدیم
برلیل بی‌صباح غم وشیون آغلایور .

جناب شهاب‌الدین

خیالمله سویلشیرکن :

نه‌دن مهالك بختك النده بویله تباه؟
کوکلده برمتمادی الم، درین برآه !
صورار نظرلری نکر تردد بشرك :
نه‌در بوکیمسه‌یه افشا ایدله‌ین کدرك
ایخنده کونلری تهدید ایدن خیال سیاه ؟ !.

نه‌لر ، نه‌نورلو امللر دوغار دماغنده ،
مسیح مهبط امید اویور قوجاغنده
خیال روح بشر اویله برجهاندرکه ،
او اویله صاعقه پیرا برآسماندرکه ،
وجود فیضنه اولماز دها بیوك برهان .

فقط بوفیضه بدل سن ، نه‌دنسه کریانسك

نه‌دنسه، روحمه بکزر خفی برانسانسك !
سن ای خیال مکدر، مصاب عمرهدر !
بیلیرمیسك که بکای «دید» جنس بشر
سنکله سویاشه‌مزسه خضیض یأسه دوشر !.

دوقوندی قابکه ظنم، بوحسبحال وسئوال،
بواضطراب تأثر، بوحس اضمحلال !

سنك اوخندهٔ طفلانه‌دن‌ده خوش، چهره‌ك
دکیشدی، منفعل اولدی المی سوزلردن؛
کوروندی روحمه کویا خیال ایچنده خیال !.

سن ای ندیمهٔ عمرم، حیات بی‌روحم !
پری شهپرحسم، خیال مجروحم !
ایشیتمه، آکلامه، بیلمه.. بوکیزلی کریه‌لری ؛
حقیقتك «تمذب، سرور وخنده‌لری
جمال صافکه البت دها موافقدر..

ایناتمه! سویلدیکم هپ مبالغات بشر !
جنون دورالمدر، اوزولمه شمدی کچر!!
بو برلطیفه‌در آنجق: سنك کوزللکك
ظلال حزنی وجه ترکده کورمك ایچین.
زمان زمان بوتغیر خیال یولداشیدر :
صفای عمر بشر بعض کره کوزیاشیدر...

مصر علی سعاد

روح مغدور

صوغوق وقارلی بولوطلرله چوكدی حزن مسا...
اودام قراری.. طوان كولكه‌لرله آلچالدی..
صوبام ، ماصه‌م.. بو محیطمده كوردیكم أشیا
یواش یواش اریییوب ساده بردومان قالدی.

وبن‌ده كندیمی حزن لیاله ترك ایتدم
بوكولكه‌لرله اومزعج، اوخسته حسلرمی
كزنله‌یور كبی‌یم ...
بوكولكه‌لر بنی كویا مزارلی برحسه
یواش یواش كومییور...
وباشلاییور ینه برنوم ایچنده آلامم.

كیجه‌یله دولدی اودام ،
كیجه‌یله دولدی بوتون شمدی خسته اعصابم.

اوكولكه‌لرله مناظر یواش یواش اولدی..
بوتون محیطمی ظلمتلی بردومان سیلدی...
داغلدی حسلرم اظلال پرخاوتله..
واولدی روحمه برموت بی امل طاری.
ایپكلی صاچلری روح شبك جبینمده
برارتعاش ایله سویلردی خسته برنایی.

کوزم یاشاردی؛ املسز وبی امید اولدم ..
فجیع حقیقته اغلاردی روح مغدورم .
چنقال اوتلی : ۱٤ کانون اول ۳۲۳

تحسين ناهيد

غفول دورا دور

ایچمده ، هر کیجه ، اظلام شبهلر اویوتور ؛
نظرلرمده کولر : دم قرون ماضیه
چمده طالعه‌لنان برامید واهی‌یه .
الی‌الابد قالیرم بویله خاسر ومفتور .

فقط ، اوزاقده وبعد ومسافه فوقنده
طوتامیان ، یتشلمز کواکبك نترز
سونوك شداع نسلیمی ساکت ومغبر .
طوغار تجلیٔ صافك ملول وکرینده .

دوداقلرم یاریلیر ایتدیکم دعالردن ،
یاناقلرمده کوررسك یووارلانان یاشلر .
بوقلب بیکس ایچنده بویوك سما باشلار

صدف نأثر وخزنیله خستهٔ خاجان
یاواش یاواش ودریندن بتمله آغلامه‌یه .
سقوط ایدر شب نسیانه قوردیغم خلیا .
— ۳۱ کانون اول ۳۲۳ —

مصطفى نامق

امام غزالی

حیاتی

غزالی دنیلدیکی زمان شرقده دکل غربده بیله برشکل ذکا تجسم ایدر. بو شکل ذکا حدهٔ تدقیقدن کچیریله‌رك تحلیل ایدیله‌جك اولورسه انوار زرینی کیاست، وقوف، معلومات، میل معالی کبی بدائع فطریه‌دن عبارت خصائص عالیه تشکیل ایتدیکی کورولور.

آثار غزالی، برمحفظهٔ عرفاندر، آچلدیغی زمان ایچندن دررو جواهر صاچیلیر. بزده فلسفه‌یی اك کوزل دوشونن بوتوجه داهی غربده بیله مظهر تقدیر اولمشدر. شعبات علومك هرقسمنده باخصوص جهت اخلاقیه وفلسفه‌سنده آثار واقدامی ظاهر اولان بویوك ذاتك ترجمهٔ حالی حقنده شمدی‌یه قدر برمقاله اولسون یازلمامسی بزجه شین وعاردر.

موسیوبارونقارادووو le Baron carra de vaux طرفندن «غزالی» نامی آلتنده یازیلان بیوك براثری ومؤلفك بوبابده‌کی تعمیقاتنی بزحیرتله کوریورز.

مستشرق دیردهکرز. اسمنی بیله طویمدیغمز حکمای اسلامیه‌نك اثرلرینی اونلر بزدن ایی تدقیق، بزدن ایی تقدیر ایدییورلر. کتبخانه‌لرینك اك محترم موقعنی غزالیلر، ابن رشدلر، الخ کبی آثار اسلامیه ایله تزین ایدییورلر؛ مع التأسف بوکون بزه کتبخانه‌لرمز قاریشدیریله‌جق اولور ایسه پك چوغنده غزالینك احیاء العلومی بیله بولمایز. بو بزه ایچون بر نقیصه‌در دیرسه‌م البته اظهار حقیقت ایتمش اولورم.

بو داهیٔ معظم ٤٥٠ سنه‌سنده طوس شهرنده تولد ایتمشدر. پدرلری شهر مذکورده صوف تجارتنی مدار انتعاش اتخاذ ایتمش ایدی. وقتندن

اوّل هنوز حال صباوتده بولنان غزالی ایله برادری احمدی . پك زیاده سودیکی
ارباب خیردن برذاته وصیت ایتمش و « دنیاده الك بیوك املم ، تعلیم علوم ایکن
بوکا نائل اوله‌مدیغمدن دولایی عظیم تأسفلر ایچنده‌یم . اولادلرمی سن اوقوت ،
تربیه‌لرینه اعتنا ایت » دیمشدر . برمدت صکره بو محترم پدر ترك حیات ایتمکله
غزالی و برادرینك تعلیم و تربیه‌لرینه وصیلری اقدام و غیرت ایتمشدر . فقط
اوده فقر و مسکنت ایچنده بولندیغندن بونلرك دها زیاده تعلیم و اعاشه‌لرینه وقت
و نقدی مساعد دکلدی . برکون بونلری یانینه چاغیردی « اولادلرم ! بو وقته قدر
وسع و طاقتم داخلنده سزه معاونتده بولندم ، بیلیرسکزکه بن فقیرم ، دها زیاده
اعاشه‌یه قدرتم یوق . برمدرسه‌یه التجا ایدکز . بوراده هم تحصیل معارف ایلر
و همده معیشتکزی تأمین ایلرسکز . » اونلر شو نصیحتی قبول ایله برمدرسهٔ
عرفانك جناح عاطفته دخالت ایلدیلر . حتی سبب سعادتلری ، ارتقاء درجه‌لری
بوندن صکره باشلار .

ایشته بو کون السنهٔ غربده کمال احترامله یاد اولنان بو بیوك معلمك پدر-
لری صوف طوقیوب صاتمقله یعنی کسب یدیله تعیش ایدر و دائما مجالس
فقهاده بولنه‌رق ممکن اولدیغی قدر علمایه معاونتده بولنوردی . حتی مناقشات
فقهایی و نصایح علمایی استماع ایله آغلار و جناب حقدن برفقیه ، برده واعظ
اولاده مالك اولمسنی تمنی ایلردی .

حق تعالی بو ذات محترمك دعاسنی قبول بیورمشدر : ایشته امام غزالی ،
نادرالامثال برخطیب اولان احمد حضرتلری .

غزالی ، حال صباوتنده علم فقهی ، طوسده ، علی احمد بن محمد الرازکانیدن
اوقومش و مؤخراً جرجانه کیدرك امام ابی نصر الاسماعیلی ایله برمدت
بولنمشدر . صوکره ینه طوسه دونه‌رك اوچ سنه طورمش بعده نیسابوره کیدرك
اوراده امام الحرمینه ملازمت ایلمشدر . تحصیل معارف خصوصنده فوق العاده
غیرت ایتمشدر . جدل ، اصول ، علم منطق ، فلسفه ، حکمت ، فقهده یدطولا

صاحب اولدیغی کبی حکما وفلاسفه‌نك آثارینی دخی بالتدقیق آرای مبطله‌یی
رددە بر بیوك اثر ذکا کوسترمشدر. بوقسه مستشرقیندن موسیو پول رالیسك
دیدیکی کبی یالکز علم کلام تحصیل ایتمه‌مشدر.

امام اسعد الجهنی امام غزالیدن سماع، مستنداً دیورکه. مشارالیه جرجاندن
طوسه عودت ایدرکن اثنای راهده قطاع طریق طرفندن دوچار تعرض
اوله‌رق اشیاسیله برابر کتابلریده غصب اولنمله درحال اشقیایی تعقیبه قویبلیر.
رئیس شقاوت بو تعقیبی کورنجه «کیت یوقسه سنی هلاك ایدرم» تهدیدنده
بولنور. مشارالیه لسان مظلومانه ایله «سزه هیچ بر نفعی اولمیان کتابلرمی
اعاده ایدك، آنلر ایچون سنه‌لرجه اختیار غربت ایدرك چالشمش وآنلری
یازمشم» دیمکله شقیٔ مرقوم کوله‌رك «سن ناصل عالمسك؟ علمك
کتابلرکله‌می مقید؟ واه واه واه!! دیمك کتابلرك کیدنجه نه مرتبهٔ جهالتده
بولنیورسك.» سوزیله اعواننه مخلاتنی تسلیم ایتملرینی امر ایدر. مشارالیه
بوفلاکتنی بر مستنطق الهی اولمق اوزره تلقی ایدرك طوس شهرینه واردیغنده
اوچ سنه متمادیاً چالیشه‌رق کتابلری ازبر ایتمش وآرتق هیچ بر قطاع طریقدن
خوفی بولنمدیغنی بیان ایتمشدر.

وقعهٔ مذکوره‌یی وزیر نظام الملك دخی عیناً نقل ایتمش وموسیو بارون
قارادووو دخی اثر مذکورینك ٤٢ نجی صحیفه‌سنده il fut, raconte-t-on,
arrété par des voleurs, qui lui prirent, ainsi qu'à ses compagnons
tout ce qu'ils possédaient جمله‌سیله باشلایه‌رق کیفیت واقعه‌یی تأیید ایتمشدر.

پول رالیس دیورکه. «آز زمانده مباحثات فلسفهٔ دینیه‌ده کندوسنی
طانتمش وابن خلدونك روایتنه کوره ایلك دفعه منطقی اعتقاداته تطبیق ایدن
غزالی اولمشدر.» فی الحقیقه «محك النظر» نامیله یازدیغی اثرندن دخی آکلاشلدیغی
اوزره منطقی فلسفه‌یه تطبیق ایدن غزالی اولمشدر. ابن رشدده بوخصوصده
کیرو قالمامشدر.» [١]

---

[١] ابن رشدك حیات ومسلك فلسفیسی حقنده ایریجه یازیله‌جق مقاله‌ده تفصیلات
ویریله‌جکدر.

پولراليس دوام ايدرك ديبوركه، « ساچوقيلرك وزير مشهوری نظام‌الملك برچوق قونفرانسلرنده بولنديغی جهتله احياء العلومنی اكمال ايتمك خصوصنده تشويقاتده بولنمش وغزالی‌يه فوق‌العاده التفات ايدرك ١٠٥٧ تاريخ ميلاديسنده كنديسی طرفندن تأسيس ايديلان نظام الملك مدرسه‌سنه معلم تعيين ايتمشدر. ١٠٩١ تاريخنده نشر ايتديكی براثرنده اوچيوز كشی حضورنده درس ويرديكنی سويليور. ايشته اوزمان بعض اسبابه مبنی كنديسی طرفندن تخريب ايديلان اعتقادات باطلهٔ اسلاميه لهنده اوچ اثر ميدانه كتيرمشدر: احياء العلوم، تخريب فلاسفه، تمايلات فلاسفه. فی‌الواقع امام‌الحرمينك ٤٧٨ سنه‌سنده وقوع وفاتی سببيله نظام الملك ، غزالی‌يی جلب ايله مجالس علماده مباحثات علميه‌ده بولنديردرق اقتدار علميه ومزيت اخلاقيه‌لرينه معاصرين علمانك‌ده انكشت بردهان حيرت قالدقلرينی كوردرك حق عاليلرنده پك زياده ارائه حرمت ورؤی التفات كوسترمشدر. و بغدادده تأسيس ايلديكی مدرسهٔ نظاميه‌نك جهت تدريسيه‌سنی عهده‌سنه تفويض ايدلديكندن ٤٨٤ جمادی الاولاسنده مدرسهٔ مذكورده تدريساتنه باشلامش وحائز اولدقلری كمالات علميه وفصاحت لسانيه‌سی اهل عراقی دوچار حيرت ايدرك علو منزلتنی وقدر ورفعتنی درجهٔ نهايه‌يه ايصال ايتمشدر. حتی درسه باشلاديغی كون فقهای بغدادن بر جماعت درسنه كيدرك « استاد! بغدادده تدريس قولای دكلدر. هركيم درسه چيقارسه فقهايی درسنه دعوت ايدر آنلرده حاضر بولنه‌رق استماع ايدرلر. سندن بر ضيافت ايسترز » ديملری اوزرينه « پك اعلا! ضيافت واقعه‌يی ايكی شرطله قبول ايده‌جكم. حق تقدير سزك، حق تعيين بنم اولسون و ياخود حق تعيين سزه حق تقدير بزه عائد اولسون » ديمش. علمای بغداد، « حق تقدير سزك، حق تعيين بزم اولسون. بناءً عليه دعوتی بوكون ايسترز. » ديه مبنی مشاراليه « كوزل! فقط بو كونكی دعوتم شونلردن عبارتدر » ديه بسيط بر طعام تقديريله استعمال حق ايتمكله « لا والله » حق تعيين سنك حق تقدير بزم اولسون بناءً عليه بز ...... كبی نفيس بر طعام ايسته‌سی ذكر ايتملريله مشاراليه قبول ايتمش. فقط حق تعيين

کندیسنه عائد اولدیغندن ایکی سنه صکره‌یه تعلیق ضیافت ایتمکله علمای موجوده شدت ذکا وفضل وعرفاننی تسلیم ایدرك بر سنکله مناظره دائره‌سنده مناقشه ایدرسه‌ك « حالت بیننا و بین الغفر من هذه الدعوة بقضاء الوطر » دیه‌رك ملاطفه بیورمشلردر.

موسیو پول رالیس احیاء العلومك اعتقادات باطلهٔ اسلامیه لهنده اولدیغنی ادعا ایتمسی جرأتکارانه بر حتمز قدر. چونکه مشارالیهك اثرلرنده اتخاذ ایتدیکی رهبر، فضل وذکاسندن زیاده حمیت دینیه وعفت حقیقیه ایدوکی ینه ایلروده کله‌جك کندی سوزلریله ثابت ایکن بو ادعا طبیعی غزالی‌یه بر لکه ایراث ایده‌مز. مشارالیه بوکبی نقیصه‌دن بریدر. غریبدرکه، بویله بر معلم ادیب، بر حکیم روشن ضمیره اسنادتده بولنمق صکره بونی عامیانه بر طرزده اثرندن استدلاله عطف ایدیویرمك کوانج اولمقدن باشقه نه‌یه یارار؟ پول رالیسك مطالعه کرده‌سی اولان احیاء العلوم بزم بیلدیکمزك غیریسی ایسه اوبشقه!! حالبوکه احیاء العلوم اعتقادات باطلهٔ اسلامیه لهنده بر اثر دکلدر. او بر مجلهٔ نورانیدرکه ضیاسنه اقتدا ایدنلری سمت حقیقته، سوی سعادته ایصال ایدر. نته‌کیم ایلریده بعض فلاسفهٔ مالکی‌یه قارشو ویریله‌جك جوابلرله حقیقت آکلاشیلور.

موسیو پول رالیس دوامله دییورکه، «غزالی بو مجادلهٔ دائمه‌دن اوصانوب تصوفه میل ایله اون آی قدر بر تردد صکره نامنی اعلا ایدن بو مکتبی ترك ایتمشدر. او مکتبده‌کی شهرتندن دولایی ornement de l'islam زین الدین تسمیه اولندیغی کبی حجة الاسلام دخی دینیلور.»

اوت! مشارالیه صورت دائمه‌ده دوام ایدن مناقشات قولیه‌دن فراغت وطرائق صوفیه‌یه دخالت ایله دائما نظرلری نقطهٔ حقیقته معطوف وهردرلو شائبهٔ قیل وقالدن عاری مسلك صوفیه‌یی تعمیقه باشلامشدر. بو بابده بر حیلی تدوینات علمیه‌ده بولنمش علوم شرعیه وعلوم حقیقه‌ده منزلهٔ قصوای ترقی‌یه صعود ایده‌رك آثاریله عالم انسانیته پك بیوك خدمتلر ایتمشدر. بو استاد معظم، محاکمهٔ دقیقه، اصابت فکر، متانت طبع کبی سجایای

اخلاقیه‌یه صاحب اولمغله بین العلما «حجة الاسلام» نامنی آلمشدر. انوار عرفانلرندن برخیلی مسائل دینیه و فلسفیه‌یی تلقی ایدن اعاظم ایسه «زین الدین» اسمیله‌ده توسیم ایتمشلردر. دیه‌بیلورمکه تعبیرات مذکوره مشارالیهه بر اثر توجه اولمق اوزره ویرلمیوب بالکه بحق ویرلمش والقاب مذکوره اووجود کمالاتپروری‌یه مقارنتله مباهی بولنمشدر.

حتی استاد محترمی امام حرمین، انوار عرفانلرندن اقتباس فیض ایدن تلامیذینی وصف ایتدکاری صرده‌ده غزالینك بحر علوم اولدقلرینی بیان ایدرلردی. بواستاد کمالاتپرورك علم باطنی بو داهیٔ معظمدن تمعض ایتدیکی کمالات غزالی‌یه بر برهان جلیدر.

موسیو رالیس دیور: «غزالی ثروتی ودنیانك هردرلو بویوکلکلرینی فدا ایدرك صوفیه مسلکنی تدقیق وتعمیق ایله اوغراشدی. او، اون برسنه متمادی برسیاحتله شهردن شهره طولاشه‌رق شامه، قدسه، اسکندرویه‌یه، مکه‌یه واك نهایت ینه مولدی اولان طوسه کلدی. ظن اولنوردیکه غزالی برحقیقت مطلقه پیشنده طولاشیوردی. شامده بولندیغی صرده‌ده منارۀ غربیه‌ده ساعتلرجه تخیلاته طالارق دوشونوردی. بوتفکری ایکی سنه‌دوام ایتدی. غزالی، (۱۱۰۵) میلادنده دها بدبین فکرلرله‌شامی براقدی.»

اوت! غزالی نظام الملوك مدرسه‌سندن آیرلدی، تدریساتنی قارده‌شنه ترك ایده‌رك ۴۷۸ ده حجازه عزیمتله رسالتپناه افندمزك مرقدلرنده حیاتك بوتون آلام واضطرابنی برلسان الیم وحزین ایله آغلادی. وتکرار شامه کلدی. (۴۸۹ ه)

غزالی آرزوی سیاحتله شامدن قدسه واورادن‌ده دمشقه کیتمشدر دمشقده دوام ایدن اون سنه‌لك حیاتی پك معتکفانه ومنزویانه کچمش ایسه‌ده غزالینك برچوق اثرلری بویالکزلغك اخلافه قیمتدار یادکارلریدر، حتی دیبورکوله احیاءالعلومی‌ده اوراده اکمال ایتدی.

موسیو رالیسك پك یاکلش تدقیقاتنه باقوبده غزالینك ایکی‌سنه خیالاته

دالدیغنی ظن ایتمیه‌لم . اوایکی سنه ؛ خیالات ایله دکل تفکرات عمیقه ایله ، غزالینك بوتون حیاتنك بررفیق دائمیسی اولان دوشونجه‌لرله کچدی .

« بدبین فکرلرله شامی ترك » ایتمسی قضیه‌سنه کلنجه ؛ بعض طبقات‌شافعیه دییورلر : غزالینك شامی ترکنده برقاچ سبب واردر .

اولاً ، غزالی . برکون دمشقده مدرسهٔ امیه‌ده برمعلمك « قال‌الغزالی » دیه‌رك کندی اثرینی اساس اتخاذ ایله تقریر ایتدیکنی کوردیکی زمان عجب نفسدن قورقمش وهمان اورادن آیرلمشدر .

ثانیاً . برکون فرسوده برلباسله جامع امویٔنك صحننده اوطوریرکن ارباب فتوادن برجماعت مداولهٔ افکار ایدییورلردی . بوصرده برکویلی مراجعتده بولنـور . اونلر جوابده اظهار عجز ایدرلر . بونی کوردن غزالی مستفتی‌یی چاغیره‌رق جوابنی ویرمکله کویلی : « مفتیلر بکا جواب ویره‌مدکلری حالده بوفقیر آدم ناصل جواب ویرییور » دیه‌رك برفریاد سرور قوپاریر . بونك اوزرینه جماعت افتا سائلی جلب ایله‌جوابی آکلاملریله غزالینك یاننه‌قوشارلر ، اطرافنی آلیرلر ، اثار مهما تنوازیده‌کی مسامحه کارلقدلرندن متأثر بولندقلرینی بیان ایدرلر وکندیسندن بر مجلس مناقشه عقدینی استرحام ایلرلر . فقط غزالی بونی فردایه بالتعلیق اوکیجه دمشقی ترك ایله اسکندریه‌یه کیدر .

بناءً علیه هانکی صورتله تدقیق اولنورسه غزالینك عزیمتنده برجهت بدبینانه‌یه تصادف اولنه‌ماز .

(مابعدی وار)

ابن حازم :

فرید

قلوبلر ـ جمعیتلر

اشیانی تأسیس ایده‌دیکمز زمان هرشیدن اول هرخصوصده زوالی قالان مملکتمزك ، اوتوز بوقدرسنه‌دنبری برمحرومیت صرفهٔ الیمه ایچنده‌محکوم عطالت قالان بوسوکیلی وطنمزك ترقی وتعالیسنه خادم اولمق، تشنه‌کان‌معرفتك روحلرینی تطمین ایده‌بیلمك ، ملتك مقصود آتیسی اولان کنج دماغلرده ، انکشافه مستعد ذکالره بوصورتله برمعاونت معنویه‌ده بولنمق .. وایشته بونکله بزجه عمر بشردن بکله‌دیکمز نصیبهٔ بختیاری‌یی اقتطاف ایتمك .. غزته‌لر ، رساله‌لر بومسلکی تعقیب ایدرلر ، غزته‌جیلر بومسلك داخلنده چالیشیرلرسه مملکتمزه بویوك بر خدمت ایتمش اولورلر . کرچه مطبوعات ، هرکیتدیکی کوشه‌ده مساعیسی نسبتنده براثر معرفت براقیر ، برفکر ترقی اویاندیریرسه‌ده بونلرك مساعئ دائمیسنه برشکل مادیت ویره‌جك وسائط قلوبلر، علمی وفنی جمعیتلردر .

قلوبلر وجمعیتلر بولندقلری مملکتك خلقنی بالفعل معطوف بهنه سوق وایصال ایدرلر . خلقمزه ، اتحاد واجتماعك قوتنی واستحصال مقصد ایچون یکوجود اولمه‌نك لزومنی دها کوزل ودها جلی کوستریرلر .

تعمیم معارف وترقئ وطن ایچون مطبوعات برچوق تمنیاتده بولنور فقط اونلرك اجراسی حکومته قالیر. بوکون ایسه هرشئ حکومتدن ایسته‌مکی کندی حب نفسلریله قابل تألیف کورمیان حر عثمانلیلر ، مطبوعاتك تمنیات محقه ومطالعات حقیرستانه‌سنی کندی تشبث شخصیلریله ، قلوبلری وجمعیتلریله استحصال ایده‌جکلردر . ایشته بونقطهٔ نظردن دوشوندیکمز قلوبلرك وجمعیات علمیه‌نك مقصد تأسسلرنده‌کی منافع بی نهایه‌یی تسهیل ایلك ، یکدیکرینه

رساله‌مزله واسطهٔ تبلغ وتبليغ اولمق ، مقررات مفيده‌لرینی نشر ایتمك ایچون آشیانمزده (قلوبلر وجمعیتلر) ه صحیفه‌لر تخصیص ایدییورز .

بوتشبثمزك سببی بالاده‌کی معروضات اولدیغی کبی بر سائقی‌ده ومنسوبیتله مفتخر اولدیغمز (طلبهٔ حقوق جمعیتی)نك التفاتنامه‌سی اولمشدر .

آشیان بوکوندن اعتباراً بالعموم جمعیات علمیه وفنیه‌نك وبوتون قلوبلرك ـ برخدمت مفتخره اولمق اوزره ـ واسطهٔ نشر افکاری اولمغی قبول ایتمشدر. بونك نتیجه‌سی اوله‌رق آشیان طشره‌ده‌کی قلوبلرك هردرلو کتاب سپارشاتنی قبول ایدر .

آشیان ، سائر قلوبلرك انظار دقت وقبولنه وضع اولنمق اوزره برقلوبك مقرراتنی نشر ایله سائر قلوبلرك مطالعاتنی‌ده درج وقبول ایلر .

آشیان ، قلوبلره اعانات نقدیه‌ده ومعاونات انسانیتکارانه‌ده بولنانلری قلوبلرك اشعاری اوزرینه درج ستون افتخار ایده‌جکدر .

آشیان ، قلوبلرك اصلاح وتکاملی حقنده هردرلو مطالعات واتقانه‌یی ایچون صحیفه‌لرینی کمال افتخار ایله کشاد ایتمشدر .

کچن نسخه‌مزی تزیین ایدن ضیا پاشا عنوانلی منظومهٔ بدیعه‌نك دردنجی قسمنك بشنجی سطری « فضای لامکان محشر ملکدن » اوله‌جقدر. عرض اعتذار ایدرز .

حکومت وافرادك حقوق ووظائف متقابله‌سی

یالکز یاشایان انسان ، یالکز جمعیت اوزره یاشامه‌دن متولد تربیهٔ فکریه واخلاقیه‌نك ثمرات فائده بخشاسندن مهجور دکل ، فقط صوئوغه وآجلغه تحمل ایچون بوتون قوای وجودیه‌سنی بر نقطه‌یه حصره مجبور اولور : بقا وادامه‌سی اسبابنك احضاری . جمعیته ایلك داخل اولدیغی کون اونی ترقئ حقیقیه دوغری کوتوره‌جك یوله آیاق باصمش اولور . حیات معنویه‌سنه صاحب اولورلر . آسایش عمومی‌یی تأمین ایچون سربستیسنه عارض اوله‌جق تحدیدات اوکا انفرادك تحمیل ایتدیکی یوکلردن پك خفیفدر .

بوحقیقت عیان اولونجه ، امن وآسایش ملی‌یی تأمین ایده‌جك ، افراد ملتك سعادتنه باعث اوله‌جق خواصك سرعت انکشافنه چالیشیلیر . بونلرك قوتانمه‌سنه سبب اوله‌جق فعالیت وحرکت‌واسطه‌لری آرانیر، بونلر دوشونولمکه باشلانیر . بوسعادت بهمه‌حال ایکی شرطك وجود واتحادینه وابسته‌در : حظوظات جسمانیه ، حظوظات فکریه واخلاقیه. آسایش ملی‌یی تأمین ایچون هرکسك محاربه ایده‌جك برحالده بولونمه‌سی لازمدر. مکلفیت عسکریه‌هرکس ایچون مجبوری اولمه‌لیدر . برملتدن برقسم محدودك دیکرلری ایچون محاربه ایتمه‌سی جائز اوله‌ماز . بویله اولور ایسه ، دیکرلری ایچون دیدیکن بوقسم ، برزمرهٔ استثنائیه تشکیل ایدرکه مملکتده قوتك یکانه حاکمی اولور . وکونك برنده بوقوتی‌سوء استعمال ایتمکدن چکنمز . اکر قوهٔ‌مسلحه اجرتلی‌عسکردن مرکب اولورسه اونلر ایچون محاربه یالکز برتجارت دیمکدرکه بوده برکون حریص جاه برآدم النده برآلت مشئومه اوله‌بیلیر . فقط مکلفیت عسکریه‌نك مدتی ، افراد ملتی مدافعهٔ وطنه صالح برحاله کتیرمکه کافی برزمان ایچون اولمه‌لیدر . مع‌مافیه چوق‌ده سورمه‌ملیدر . حرب ، غیر اجتماعی اولدیغی‌ایچون

افرادی ، اونك تعلیمات وتمریناتی الندە فضلەدە بولندرمەملیدر . شدت ، تربیۀ عسكریە ، اطاعت عامیانە افراد ماتی جانلاندیران استقلال انكار ورعایت حقوق نظریەلریلەقطعیاً قابل توفیق دكلدر .

عسكر ، دائم فكر مدنی وسیاسیسنی محافظە ایتمەلیدر . وظیفەسنی اتمام ایتدكدن صوكرە حیات مدنیەسنە عودتلە صاح ومسالمتی آرزو ایدن بروطنپرور حساتنە مالك اولملی ، فقط دشمن ، وطنی تهدید ایتدیكی زمان بوتون وظیفەسنی بحقٍ ایفایە آمادە اولمەلیدر . اردو صفلرندن دیشارییە چیقدیغی وقت ، اخلاق سیاسیەدن یعنی منفعت عمومیەدن آكلایەجغی درجەدە حصەسنی آلمەلیدر. ایشتە اك زیادە بورالردە اخلاق ایلە تمو فكرینك رواطصمیمیەسی كورونویور .

بوتمو فكری‌یە هرملت ، پك زیادە محتاجدر . بوكون ادارۀ مطلقە ایلە ادارۀ مشروطە آرەسندەكی فرق عظیمی، اوتضاد حیرت بخشایی ایجە آكلامق ایچون سیاسیات ایشلرینە ایجە واقف اولمق ویاخود غایت متین برقوۀ مفكرەیە مالك بولنمق لازمدر. بومع التأسف، دها انسانلرك اكثرسندە اولمایان برشیدر. وبونقدان الیمك نتیجەسیدركە ادارۀ مشروطەنك لوازم ضروریەسندن اولان انتخابات وسائرە كبی ایشلردە برملت آرەسندە برطاقم انكار متضادە وجودە كتیرییور واصلاحاتە سد چكییور .

فقط بونی تصدیقدن دها سادە نەاولەبیلیر : برملت . حریتە ، مساواتە ، اخوتە ، اتفاق واتحادە دوغری وقوتبولەجق آوان سعی وتكاملی آرەسندە كوچلك كورمەملی ، صیقنتی چكمەملیدر . بوتونجهدلرك ، قوتلرك ، ذكالرك اتحادینە مالك اولمق قدر ، منفعت عمومیەیە خادم برشی تصور اولونەماز . مشروطیت ادارەنك تأسیسندن درحال اقانیم علویۀ اخلاقیەنك وضعی وجوب قطعی تحتندەدر . بویلە اولمز ایسە فنا یوللرە صاپیلە بیلیر .

برحكومت تبعەسی ، رئیسلرندن بویوك برشی بكلەمدكلری ایچون عصرلرلە صبر ایدەبیلیرلر . ذاتاً انكار اولنەماز حقایقدندركە قوۀ مطلقەنك منفعتی دائما تبعەسنی حقوقدن بی خبر وقراللرك ، ایمپراطورلرك دیكر انسانلردن

دها عالی ودها مستثنا برموتعده بولوندقلری حسنی ویرمکده‌در . تبعه ، دائما کندیلرینه اجرا ایدلمسی ملحوظ اولان واجرا ایدلمه‌ین مظالمدن متشکر قالیرلر. چونکه اوپك عالی ومستثنا آدملر هرشیئی یاپه‌بیلیرلر . بوتون بوتاقین اولونان انکاره رغماً برکون اوکتله ، بردن ، بوعلویتدن ، بومستثنالقدن برشی آکلایه‌میه‌رق شبهه‌یه دوشیوررلر وانقلاب ظهوره کله‌رك هرشیئی ، هر آدمی یرلی یرینه قوییویرر .

برحکومت مطلقه‌ده انقلابات وثوران حسیات ناقابل اجتناب برقورقو اولدیغی کبی بوقورقو ، وظیفهٔ مقدسه‌سنی ایجه ایفا ایده‌مین ، کندیسنی ایجه طانیتامیان حکومت مشروطه‌دده عینیله واردر . طاشیدقلری وطنداش لقبی ، حق انتخابك استعمالی ، حرکات واجرا آت عمومیه‌یی دائما تنقید وتفتیش ایدن غزته‌لرك مطالعه‌سی ، هرکسك سوز سویلمکه حقی اولان عمومی اجتماعلر ، ایشته بوتون بونلر افراد ملته برتربیهٔ سیاسیه دائره‌سنده حاکم اولدقلرینی ، سیاسیاتك اداره‌سی یدلرینه مودوع اولدیغی حس ایتدیرمشلردر . کندیلرینه ویریلان معلومات ، اونلری حقلرینه هرکون دها زیاده صاحب ، مسئولیت حکومتی درعهده ایدنلره قارشی دها زیاده مشکلپسند ایدر . انسانلر نه‌قدر ذکی ومعلوماتلی اولورلر ایسه عدالت وتعاون اجتماعی حسلری‌ده اونلرده اودرجه متزاید ومترقی اولور . بدایت عالمدن بری قویلرك ، حاکملرك حرصلری ، آرزولری ، طمعلری ایله اداره اولونوب بردرلو صبرسزنه قویله‌میان ایشلرك دوزه‌لمه‌سنده تردد ایدرلرسه ایشته اوزمان بربرلرینه ، عصرلردن بری بیچاره‌لرك بکله‌دکاری ، حق تامك ، مساوات اجتماعیه دورینك نه‌وقت حلول ایده‌جکنی صورمغه باشلارلر .

شبهه‌سز بردرجه‌یه قدر رعایت اولنمه‌سی لازم کلن بعض حقوق مکتسبه واردر: عدالت مطلقه ایجابی دکلسه‌ده برچوق زمانلر قوانینك ضمان وکفالتی آلتنده یاشامش اولان بعض منافعی همان حق تامه توفیق حرکت ایتمك ایچون کسر وامحا ایدیویرمك افراطدر . بونلری یاپمق دوغری دکلدر . فقط آرتق عیاناً ضعیفلری قوتلیلره ازدیرمك ، برصنفك آمال حریصانه‌سنی تأمین ایچون

دیکر صنفك سفالتنی آرتدیرمقدن باشقه برفائدەسی کورونمیان مؤسسات
وقوانینی محافظەدە نەکبی براحاطۀ غریبۀ حقوقیه بولونەبیلیر .

آهنك منافعك اساس متینی اولان ومساوات حقوقیەنك امر ایتدیکی
وقولایجه قانونه ، شرعه توفیقاً یاپیلەبیلەجك برزمانده یاپیلمەین بواصلاحات
ینه مطلق برکون ، صبرك توکندیکی ، انتظار عدالتدن بیزار قالدیغی ،
فرط اضطراب وسوء استعمالاتك ویرەجکی کین وغرضدن احتراصاتك درجۀ
تهیجه کلدیکی ، طوتوشدیغی برزمانده ینه یاپیلەجقدر . فقط اووقت شدتله ،
بالکه وحشتله ، غایانه کلش آدملرك اللریله ، دوغروجه مقصده کیدەن قابا
برمنطق نامنه ، وقتیله اداره ایتمەسی پك قولای اولان شرائط ادب وتربیەیی
قطعیاً دوشونمەدن اجرا اولونەجقدر . ایشته اووقت ، کندیلرینی محافظەکار
فرض ایدنلرك عنود خود بینلکلری اتهام ایدیلەجك یرده ینه عوامك غلیان
وخشیانەسنه قباحت بولونور . برحکومت عادلۀ مشروطەنك مقصدیکانۀ علویسی ،
اخلاقه اك مطابق اولانی ، برزمرەنك ، برصنفك تحری' منفعتنه دکل ، افراد
ملتك هیئت عمومیەسنك تحری' منفعتنه چالشمقدر . طبیعی افرادكده بوکا
قارشی برطاقم وظیفەلری واردر . حکومتك صفت اخلاقیەسی متین ومکمل
اولونجه اهالیده اخلاق سیاسیەیه رعایت ایتملیدر . بونك ایچون انسانلرك
هنوز اورتولەمین برچوق یارەلرینی کندیلرینه کوسترملی ، اونلره مرهمساز
اولملیدر : عظمت ، شدت ، عطالت ، هنوز برچوق فلاکتلره مهد ظهور
اولمقدەدر . حیوانیتی قیردرق ، نفسنی کوزلجه تربیه ایدرك ، عزم وثباتلرینی
تقدیر ایدنلر ایی برآدم اولەبیلیرلر . حیات اجتماعیەیی اداره ایدەجك اقنوم
«انتظام» یعنی «قانونه مطاوعت اختیاریه» اولملیدر . قوانین عمومیەیه اطاعت
آسایش مستقبلەیی تأمین ایدر . قانونه اطاعت ، توارث ایتدیکمز وایچمزده
اویویان اسلافمزك وحشتنه قارشی برسد آهنین اولەجقدر . غلیان زمانلرنده
بوزائل اولورسه مدنیتدن اثر قالماز . جهالت ، کین وغرض ، حسد باش
کوسترر .

قانونه الدن کلدیکی قدر اطاعت ایتملی ؛ اوکا کوچك بررخنەبیله

آچديرمامليدر . قانونه تجاوز پك بويوك برشيدر . اوكا افراد مات بوتون قوتلريله مقـابله ايتمه‌ليدر . قانونه حرمت ، حريت تحرير وتفكرك برنتيجهٔ ضروريه‌سيدر. حر برادارده‌ده قانوندن صييريلوب قاچمغه اوغراشمق ؛ وطنك، هيئت اجتماعيه‌نك دشمنى اولمق ديمكدر . وحشت وجهالت دورينه عودت ايتمكدر . قانونه قارشى شدتله مخالفتده بولونانلر معالتاسف كوريليور . بو ، آنار شى‌يه عودت ايچون بر واسطه‌دركه مهلكدر .

قانون نه‌قدر محتاج اصلاح اولورسه اولسون اوكا اطاعت مجبوريدر . چونكه افكار عموميه‌يى اونك تبديلنه سوق ايتمك ايچون الده واسطه‌لر اكسيك دكلدر . قانونه نه‌قدر ناقص اولسه ينه هرانسانك روحنده اويويان حس شدت ومنفعته سد چكر . حالا هرممالكتده حريتدن قورقانلر واردر : قانونه رعايت ايتمه‌ين اونلردر . قوهٔ قانونيه‌يه ياردم ايتمكده بويوك ، بروظيفه‌در . حكومات مطلقه ومستبده‌ده قوانين كيفيه‌نك توتنه خدمت ومعاونت پك بويوك قصور ايسه‌ده حكومات مشروطه‌ده برشان ، برشرف ، بروظيفه‌در . ووظيفهٔ اجتماعيه‌يى ايفا ايچون ياپيله‌جق هرشى شايان تبجيلدر . فقط بومعاونت نه‌درجه‌يه قدر اولمه‌ليدر . بونى سوء تفهمه ميدان ويرميه‌جك قدر ايجه توضيح ايتمه‌ليدر . قانونه رعايت ايتمينلرى خبر ويرمك مشروع برحركتميدر ؟ بونى تعيين ايتمك اولدقجه كوج برمسئله‌در . اخبار اكثريا تعييب ايديلور . فقط بونك بعض اسباب معتبره‌سى واردر . حكومت مستبده قوهٔ قانونيه‌يى برچوق زمانلر تبعه‌سنك ضـالغنه وكندى منفعتنه اوله‌رق استعمال ايتمشدر . او ، هردوغرو وسربستانه دوشونن آدمى دائما ازمشدر . طبيعى بويله برزمانده بولسه معاونت، آرقداشه قارشى براخانت اولوردى . ديكر جهتدن ، بربى كناهى اخبار ايتمك ، اونى قانونك النه تسليم ايديويرمك، چكه‌جكى اضطرابك ، آلامك مسئوليتنى آلمق ديمكدى . طبيعى بو ، متحسس روحلرك قبول ايدەميه‌جكى برشيدر . مخبر ، ذاتاً اكثريا فعل اخبارى ، آمال ومنافع خسيسه‌سنى كوزده‌درك اجرا ايدر . انسانلر اونده دائما كيرلى برروح كورمكه آليشمشلردر . مخبرلك صنعتى ، اك زياده ، مكتبليلر آره‌سنده نفرتله

یاد ایدیلیر . آرقداشلرندن برینك قصورینی ، قباحتنی خبر ویرەنك وجدانی پاك ، امین عد اولنمز . بونك ، اتحادی ، اخوتی اپی حس ایدوب آکلایەمامش اولمەسندن ایلری کلدیکی سویلەنیر .

بوتون بوتلقیلر پك دوغری اولەبیلیر. وفعل اخباری برمنفعت مقابلندە، کین وحسدە تبعاً یاپانلر طبیعی شایان تعییبدرلر . هیچ برمنفعت حسیسە کوزەدلمەدیکی حالدە بیلە دوستلك . حتی همجنسنك قصورینی . اعتیاداً خبر ویرمك اپی تلقی اولونەمز . چونکە مناسبات مودتکارانەدە برچوق منافع اجتماعیە موجوددر .

مع مافیە اخبار حقندەکی بوتون بونکرلرك صحتیلە برابر بعض کرە بو ، بربورج، بروظیفە اولور . کوز اوکندە ارتکاب جرم ایدن برینە: « هایدی کیت ، کوزدن نهان اول » دیمك دوغری اولەماز . فی‌الحقیقە بوالك بسیط ، الك امنیتلی برچارەدر. فقط بعضاً سادەلك واوصلولق، آلچاقلغك نازك وسوسلی اسملری دکلیدر ؟ برقباحتلینك، برمجرمك قاچمەسنە مانع اولمامق ، اونك آتیدە یاپەجغی فنالقلرك مسئولیتنی درعهدە ایتمك دیمکدر .

وحشتە قارشی بزی مدافعە ایدن قانونە معاونت دائما بروظیفهٔ مهمەدر . مملکتمزدە کورولەجك حقسزلقلرە ، خرسزلقلرە ، جنایتلرە دائما قانون ایلە برابر دقت ونظارتلە مکلفز. اخبار، شدتلی برحس عدالتدن، وظیفهٔ اجتماعیەنك علوی براحاطەسندن منبعث ایسە شایان قبول کورلمەلیدر . قانونە دائما رعایت لازمدر . فقط اونی فنا استعمال ایتدیرمەملی ، دائما دقت ایتمەلیدر . مثلا حریت افکارە تعرض هیچ بروقت قانونی اولەماز . یومی غزتەلرك حوادث یغیندلری ایچندە برقاچ حقیقت کشف اولونەبیلیرسە ، بویوك بختیارلقدر . سیاسیات کورولتولرندن اوزاق برحالدە بولونوب ، کندینە علمی برپروغرام چیزمش اولان رسائل موقوتەدە دها زیادە دوغرولق کورولەبیلیر .

غزتەلر ، انسانلر طرفندن ترتیب وتحریر اولوندیغی ایچون ، اونلردە موجوداولان خطالری، قصورلری، ضعفلری بونلرددە آرامەلیدر: طرفکیرلك، حرص ، حقسزلق . حسد . شدت .

محررلر ، فوق العاده‌شيلردن ، مهيج حوادثدن خوشلانيرلر. قوجه‌بربك كبی اولان انكار عموميه‌ده بونلره رغبتله محررلرك بونيل ومحبتلرينی تقويه ايدر . غزته‌جيلك فكر نفی‌يه قطعياً غير موافقدر . حقيقت ، استحصال ايديله‌بيلمك ايچون ، صبر ومتانته وسكوته احتياج واردر . انسانيته خلاصكار دديه‌لر تقديم ايدن بويوك پاستورانستيتوسنده قوشمه‌لر ، پاطيردیلر ، تاغون سسلری ايچنده‌چاليشامه‌يور! بوتون بونلره برابر زولانك ديديكی كبی: «مطبوعاتده ، حيات ، حركت واردر . انسانلری سرمست ايدن ودائما مظفر اولان اودر . اوترك ايلديكی زمان ، كنديسنه بردها عودت ايدلمه‌مك اوزره يمين ايديله‌مز. چونكه او ، وسعت وقوتی اولچه‌كدن صوكره ، دائما حس ايديلين بر احتياجدر . اوبزی فنا يوللره سوق ايدر ، اكثريا بوش وبالانجی اوله‌بيلير . فقط ينه عصرك الك مؤثر ، الك شافی ، الك فعال وسائط فكريه‌سندن بری بولنمق مزيتنی غائب ايتمز . و بوعصرك احتياجنی درك ايدن هرشخص ، اوكا غرضكار اولمق شويله طورسون ، لزوم جدالی هرحس ايدشده اوندن سلاح آلمغه قوشار . »

غزته‌لری دائما برنكر منقدانه ايله اوقومه‌ليدر . هيچ برنكرك اسيری اولمه‌مليدر . هيچ برمحررك فكر مخصوصنه قاپلمغه كلمز . چونكه بوكون اوقوديغمز شيلر ، يارين بزده باشقه برشكلده نمايان اولورلر وبعضاً ياكلش حركتلرده‌ده سوق ايده‌بيليرلر .

سرسقی كلامه كلنجه : آتنه‌دن دوغان بونعمتك‌ده افراد مات اوزرينه برچوق ايليكلری اولديغی كبی بعض فنالقلری‌ده مأخوذدر . ممكن اولديغی قدر فرقه كينلرينه ، فرقه فكرلرينه قاپلماملی ؛ هرشيئی دوغری ومنقد برنظرله كورمه‌ليدر . هريرده آز چوق اولديغی كبی بزده‌ده خلقك الك بويوك قصورلرندن بريسی برآدم قوت ذكاسی ، استعدادی ، فكر تشبثكارنه‌سيله اورطه‌يه چيقدی ، برآز يوكسه‌لديمی ، هما اونی دوشورمكه غيرت ايتمك ، اوكا حسد ايتمكدر. بوكبيلره قارشی دائما سلاح اوله‌رق افترا استعمال اولونور. فقط دقت لازمدركه دنياده الك حسوداولانلر الك تنبل اولانلردر. برچاليشقان

آدمك قوت وتشبثی ، موفق اوله‌میانلره دائما برزمین اعتراض حاضرلار . فقط بویله اولمقله کورکورینه‌ده قولتوق ویرمك لازم دکلدر. برملت افرادی، سویلنن ، یازیلان سوزلری، بیلمیه‌رك ، آکلامیه‌رق ، علی العمیا قبول ایدرسه، انتخابات، دقت ایتمزسه اونلرك حریتی. مشروطیتی سوزده قالیر. جهل ولاقیدی، صحت مشروطیتی اخلال ایدر . هرکسده ، هروقت ایچون سربستئ تمییز وتنقید اولمه‌لیدر . صوکره ورطه‌لره دوشولور ، انبم دکیشمکله برشی اولمز .

بونك ایچون عمومك سربستیسی قطعیاً تحت تأمینه آلنملی . سربستئ حرکت، منفعت عمومیه‌یه مغایر اولمه‌یانجه هیچ بروقت تعطیله اوغرادلمامیدر . هیأت مطلقهٔ اجتماعیه‌ده حکومت ، بوتون روحلرك مدیری ، ناظمی وظیفه‌سنی درعهده ایدر . اعتقادات وافکار وادیلرینه قدر ملتك ایشنه نظارت ایتمکی کندیسنك حقی ووظیفه‌سی بیلیر . برحکومت مطلقه‌ده قرال ویا ایمپراطورك مأموریتی هرکس ایچون دوشونوب حرکت ایتمکدر . فقط اداره‌سی یداهالی‌یه مودوع هیأت اجتماعیه‌ده اك بویوك وظیفه ، افرادك عمومنه تعلق ایدر. قوتلی برحکومتك وظیفه‌سی تعیین، تحدید اولونمه‌لیدر. حکومت کیزلی برشی یاپه‌ماز.

فرانسه ، ایکنجی ایمپراطورانی متعاقب کیردیکی دوره‌نك ایلك سنه‌لرنده تذبذب ایچنده ایدی . اسکی عادات ومؤسساتی ممکن مرتبه بومامق رأس کارده بولنانلرك اك مهم مشغله‌سی اولمشدی . ١٨٧٠ فلاکتی بونلرك کوزینی آچه‌مامشدی . کندی ایشلرینك جاهلی اولان برملتك اوغرادیغی فلاکتلری کوردکلری حالده ینه برچوق زمانلر، احوال مملکتی برقاچ آدمك النه براقوب ملتك دیکر بویوك برقسمنی بی‌خبر براقان مرکزیت اصولنی تقویه ومدافعه‌ده اصرار ایتمشلردر . عظیم بروقوفسزلقله ویاپرورده ایدیلن برطاقم آمال سائقه‌سیله قوهٔ حاکمه‌نك هیچ برجزئنی فدا ایتمیه‌رك یکی اداره‌یه، ایمپراطورانی خرابی‌یه کوتوردن عینی میخانیزمه‌یی تطبیق ایتمك ایسته‌مشلردر . ریاست نام وپرده‌سی آلتنه قراللغك برچوق سیئاتنی کیزله‌مشلردر .

بونلردن بحث ایدرکن، اکثریت اهالینك حوصلهٔ ادراکندن خارج شیلری دوشونمه‌نك حکومته‌دوشن بروظیفه اولدیغنی سویله‌ملی. ملتك افکار عمومیه‌سنه،

بعض شیلرك مضرتنی ، بویوك آدملرك ، براهین قطعیه ایله اثبات ایتمه‌لری لازمدر . فقط برتاج کله ایله دکل. زیانی اصوللرله کوسترمایدر. هرمملکتك احتیاجاتی . حال وموقعی متخالفدر . بوکون آمریقاده تطبیق اولنمش ویااولنه کان طرز اداره . فرانسه‌یه . فرانسه‌ده تطبیق ایدیلین اصوللرده ترکیه‌یه موافق کله‌بیلیر .

آمریقاده افراد ملتك حقوق اصلیه‌سی دیکر قوانینك بیله فوقنه اصعاد ایدلمشدر . اوراده هرشیئك حریت تامه‌سی واردر . عدم مرکزیت سیاسیه دینه‌بیله‌جك قدر واسع برعدم مرکزیت اداره ، اوراده بوتون اشکالیله نمایاندر . فرانسه‌ده اوزمانلر هیچ بوطرفه میل ایدلمیوردی . رأس کارده بولونانلر ــ فرصت بولونجه همان وضع ید ایتمك ایچون کبی ــ مرکزی اللرینه آلمشلر، صیقیجه طوتمشلردر. بواصول بعض مملکتلر ایچون ایی اوله‌بیله‌جکی حالده اووقتلر وحالا شیمدی بیله فرانسه ایچون فنا اولدیغی سویله‌نیور .

وحدت مایه‌نك محکم وقوی اولدیغی مملکتلرده ، آمریقالیلرك تعقیب ایتدکلری اصول ، پك زیاده موجب ممنونیت نتیجه‌لر تولید ایدر . فقط بعض ملتلر عناصر مختلفه‌سنك وحدتی اوفاق برتضییق ایله بحاره منقلب اولیویرر . بوکبی ملتلرده ، بوکبی اصوللردن توقی ایتمه‌لیدر . اولکی صورتده ، نه‌دن قورقمه‌لی ؟ دینیر . وحدت مایه حقیقتاً موجود ایسه ناصل چابوقجه بحاره منقلب اولویور ؟ یوقسه ، بوتون دنیاده وحدت مایه نظریه‌سی برخیالدنمی عبارت قاله‌جق ! احتراصات سیاسیه‌نك سرنامه‌سنده دائما « ملیت وقومیت » کلمه‌لریمی یازیلی بولونه‌جق! هرحالده بوکا دائر اولان قطعی حکمی،برمملکتده‌کی عناصر مختلفه‌یی پك ایی، پك‌درین ، پك مکمل تدقیق ایدرك، اونلرك بوتون روحلرینی پك امینتلی واسطه‌لرله تحلیل ایدرك ویرمه‌لیدر . پك دوغری وقطعی دوشونمه‌لیدر . بوکبی شیلرده‌کی خطالر ، تعمیر اولونور جنسدن دکلدر .

*
* *

اخلاق سیاسیه‌نك خطوط اساسیه‌سنی چیزرکن ، حکومات مشروطه‌ده

مختلف فکرلردن . یوقاریده بحث ایتدیکمز متفرق اصوللردن زیاده ، دها
دوغروسی سربستیٔ جولان بولان وترقی‌یی تأمین ایدن حیات وحرکتدن
بحث ایتمه‌لیدر .

حکومت مشروطه‌ده کوریلن بوکوروتولردن، عدم انتظامدن همان چابوجقه
قورقوب اورکمه‌مایدر . آرزو ومرامی ضعیف اولانلرده حکومت مطلقه‌نك
سکوتی ، انتظام اسرار آلودی ایی کلیر . اونلر کوربوز وطن اولادینك
پاپدقلری کوروتولرده . پاطیردیلره تحمل ایده‌مزلر . واثر موجودیت وحمیت
اولان بوجانلی منظره‌یه، چوق اوصلی وقاسز قدن صوڭغون بکزلی چوجقلرك
ساکن تنفسلرینی ترجیح ایدرلر . مباحثات شدیده اونلری پك صیقار :
همان سکوت وسکوتی توصیه ایدرلر . اونی دعوت ایده‌جك بربیوك قوت
آرارلر .

بربیوك قوت ! بونه‌در ؟ مباحثات عمومیه‌یی چکه‌مین ، قارانلغه احتیاجی
اولان برقوت ناصل بیوك اولور؟ ضعیفلرك اوزرینه اجرای حکم ایدن قوته بیوك
دینه‌بیلیرمی ؟ بویله برقوتك النده ایکه‌ین برمملکته باقه‌لی. اوراده حکمدار،
کندی کوزیله هیچ برشی کورمز . مطبوعاتك سربست اوله‌ماسندن دولایی
کندیسنی ، بوتون وقوعات عالمدن مقربینی خبردار ایدرلر . بزده برحکومتده
نه‌درجه‌لرده سوء استعمالات وقوعه کله‌جکی طبیعی محتاج ایضاح دکلدر .
زواللی مملکتمز بونی آجی برمثال ایله آکلامش وکنیش نفس آله‌لی دها
برقاچ آی اولمشدر . حکومتك صورت منتظمه‌ده آسایش تأمین ایتمه‌سی لازم
اولدیغنی ، افراد ملتك حقوقنی دائما محافظه ایتمه‌سی الك باشلی وظیفه‌لرندن
بولندیغنی آکلاتمش ایدك . فقط حکومتدن چوق شی ایسته‌رك اوکا پك
زیاده باغلانمق ایی دکلدر . تأمین ترقی ایچون قوهٔ سیاسیه‌یه احتیاج حس ایتمك
بوشدر .

هپ بیلیرزکه انسانیتك بوتون فتوحات فکریه‌سی متشبث آدملر طرفندن
یاپیلمشدر : مخترع ، فیلسوف ، عالم . . . بونلردن یتیشیور . « بیوك قوتلر »
دینیلن قوای حکومت دائما الك ضعیفلردن ، الك قیصقانجلردن ترکب ایدرك

نتیجه تشبثات انسانیه‌یه انکل اولمشلردر ! اوحالده بونلره نه‌دن احتیاج حس ایتمه‌لی ؟

برده حال حاضرده ، بزه کبی حکومتی یکی دکیش ملتلرده بر اعتقاد ، برافسانه وار : اوده هر شیئك حکومتدن کلدیکی ، بوتون قوتك اونده بولوندیغی فکریدر. اونلر ، بویوك برخطوهٔ ترقینك همان بردقیقه‌ده آتیلیویره‌جکنه قائلدر . صانکه اونلرجه یکی حکومت دنیادن خسته‌لنی ، سفالتی ، اختیارلغی ، اولومی ، اضطراباتی ، قوای معنویه‌نك عدم مساواتنی قالدیره‌جقدر . بو ، بر تبلیغ رسمی ایله بوتون آبدالرك ذکی اولیویره‌جکنه اینانمق کبیدر . صانکه حکومت ، انسانیتك بوتون اخلاقی ضعفلرینی ، برقوت فوق‌العاده ایله تقویه ایده‌جکدر . صانکه انسانلرده اویویان جانوار بردن محو اوله‌جقدر . هیهات ! نه‌اولورسه اولسون ، انسانلرك بوتون قصورلری هروقت نمایان اوله‌جق ؛ بلکه عصرلر ، تدریجی وصبرلی چالیشمه‌لر بونلری سوروکله‌یوب کوتوره بیله‌جکدر ! برمأموری ، برناظری تبدیل ایتدیرمکدن زیاده یاپیله‌جق بویوك ایشلر واردر : قوتلی ومتحد جمعیات فکریه تشکیل ایتمك ، متشبث ناموسکار چوجقلر یتشدیره‌رك بویوتمك ، وطنه آدم حاضرلامق ایچون ایشه قویولمق لازم . زراعته ، تجارته باشلایه‌رق ، افراده کچینه‌جك اکمك بولمق وحفظ صحته دقت ایده‌رك شیمدی‌یه قدر افکار عتیقه قربانی اوله کلان چوجقلری هلاکدن خلاص ایله مملکته آدم قازاندیرملی . چونکه بویوك زولانك دیدیکی کبی : « هرفضله آدم . برفضله قوتدر . » واستقبال تشبثده وقوتده‌در . مشهور انکلیز علماسندن راسکین کبی ، برمملکتك اك بویوك ، اك محصولدارصنعتی ، صنعت تربیه‌در ، دیه‌رك بوکا اینانمه‌لی . بوبویوك آدم دیرکه ، « برکون حقیقی ثروت دامارلرینك طاش ، طوپراق آلتنده اولمه‌یوب وجود بشرده اولدیغنی کشف ایده‌جکلر . آکلایه‌جقلرکه ثروتك اك بویوك واسطه‌سی وغایه‌سی قوی کوکسلی ، پارلاق نظرلی ، مسرور قابلی موجودات انسانیه یتیشدیرمکده‌در . عجبا صنایع ملیه ایچنده ، ایی جنسدن روحلر یتشدیرمه‌نك اك نافع صنایعدن معدود اوله‌جغی ادعا اولنه‌مزمی ؟ » نه‌بویوك برحقیقت !

موجد بردهانك استقباله نه درجه لرده اهمیتلی برخدمتی اوله جغنی آكلاتمق ایچون آوروپانی برمدت قانلره بوغان ناپولئونك حركتیله بخاری كشف ایدن سسز بیچاره پاپه نك خدمتنی مقایسه كافیدر . انكلتره ، عظمت وقوتنك برقسمنی بویوك مربی آرنولده مدیوندر ، دییورلر .

اوحالده چوجقلرمزك تربیه سنه دقت ایدهلم . متشبث ، غیور آدملر یتشدیره رك اونلری هردرلو قیوددن آزاده براقمغه چالیشمه لیدر .

بروطن آدمنك وظائف بلدیه سی ده اك مهم ، ومقدس وظیفه لرندن بریدر . بزده اولدیغی كبی ، یكیدن ، كوكندن یاپیله جق شهرلرده ، كویلرده ، خرابه لرده ، بلدیه رئیسی ، اعضاسی اك بویوك آدملردن دها زیاده خدمت ایده بیلیرلر . یالكز حس تعالی وحرص جاهی براقه رق ظاهرده كوچك فقط حقیقتده پك بویوك اولان بووظیفه یه ، بویوك براهتمام ایله باشلایه رق چالیشمه لیدر .

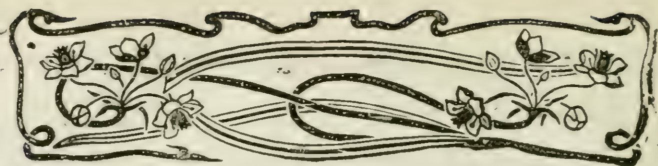
استقبال اجتماعی ، برمسئله ٔ اخلاقیه در . ترقی وسعادت بشریه نك دشمنی ، اسلافمزدن قالمه عادتلر ، منشأدن كلن خطالردر . انكار اجتماعیه یه مخالف اولان حسلرمزدر . اك بویوك زهرمز ، هندی ومایمون كبی حیوانلرله برچوق انسانلرده موجود اولان كبر وعظمتدر . كولونج اولمق قورقوسی ، عجبانه دیرلر نظریه سی زمانمزك اك صاف برچوق نشئاتنی عقیم براقیور . حالبوكه بر حر ومنور آدمك ایلك جسارتی ، ایلك وظیفه سی ، تكمل ایتمش وجدانك هر صداسنی دیكله یه رك حركت ایتمه سیدر .

جمعیتی بشیكلرندن سن رشدلرینه قدر كتیره رك وبوتون ضعفلرینی آزیجق كوستره رك ضعیفلرك تعالیسنه خدمت ایتمك ، اخلاق سیاسیه یه تمامی رعایتله ازاله اولنه بیله جكنی تكراره حاجت یوقدر صانیرز .

كله جك مقاله ده . حكومت نظریه سندن وبونك نتایج اخلاقیه سندن ، وظائف بلدیه دن . انتخابات متعلق اساسی اجتماعیه دن بحث ایتمكه چالیشه جغز .

چنكل كوی ، ۲٤ تشرین اول سنه ۱۳۲٤

سرور جمال

عفو
- مابعد -

— سزی اولدیرمکه حقم یوق، دیدم، فقط جزالاندیرمغه حقم وار ...
درحال سوزمی کسدی :

— یالکز حقوقم، هر برقادینک نائل اولدیغی حقوق ! بونرده قالیور ؟ بونی نه یاپیورسکز باقه‌یم ؟

بر آز توقفدن صکره علاوه ایتدی :

— بن سزده‌کی حس انتقامه قارشی بوندن بوحقلرمدن، هپسندن، هپسندن وازکچدم ؛ یالکز بردانه‌سنی، عمرم اولدقجه سزدن نفرت ایتمك حقنی محافظه ایده‌جکم ...

برزمانلر بی‌پایان بردریای عشق وغرام کوزلرده شیمدی اویله درین برکین وغرض واردی‌که کوزلرمی چویرمکه مجبور اولمشدم. کندیمی طوپلایه‌رق صوك برقوتله :

— سزدن ایستدیکم شی بنی سومه‌کز دکل، دیدم، خایر بودکل؛ ایکمزکده حیاتنی خراب ایتدیکز، بن یالکز سزه جزا ویرمکه قالمایه‌جغم، کندمده اوجزایی چکه‌جکم : ایشته بن بونی آکلامه‌کزی ایسته‌یورم ...

آرتق محاوره‌یی کسه‌جکدم؛ صوردی .

— نه‌وقت کیدییورز ؟

— لوویه‌رده‌کی اومز انجق التی هفته‌یه قدر اوطوریله‌جق حاله کله‌بیلیر ؛ ایسترسه‌کز اووقته قدر بر آز سیاحت ایدرز .

دوداقلرنده محقر برتبسم بلیرمشدی :

— سیاحت‌می ؟ دقت ایدیکز، بلکه قاچارم، برمحافظ آلسه‌کز فنا اولماز ...

آرتق بن دها زیاده تحمل ایده‌میه‌جکمی اکلایه‌رق اوطه‌دن چیقدم. اوکیجه مجنونانه تصورات ایله قاینایان قانمه براز سکون ویرمکه اوغراشدم. زوجه‌م بولوندیغی دورهٔ بحران ایچنده وجودینی صارصان تهیجلرله شدتلی برحمایه طوتولمشدی. صباحلین اویانجه اوطه‌سندن صایقلامه‌یه بکزر برسس ایشتدم. قاپی‌یی چالدم، جواب ویرمدی. اندیشناك برحالده ایچری‌یه کیردم. بنی کوچ حالله طانیه‌بیلدی. همان دوقتوری چاغرتدم. صایقلامه دوره‌سی ایکی کون دوام ایتدی؛ نهایت حرارت‌ده کسیلدی؛ فقط اوقدر صارصلمشدی‌که دوقتور اون سکز کون استراحت توصیه ایتدی. ردن کنارنده فوره‌نوار طرفلرینه کیده‌رك اوراده برقاچ هفته قالدقدن صکره حزیران نهایتنده لوویه‌ره کلدك.

هنوز انشا آت ختام بولمامشدی. شو قله ایله ایکی باصیق صالونده برلشمکه مجبور اولدق. زوجه‌مه بواوطوردیغمز اوطه‌یی تخصیص ایتدم. بن‌ده اوستنده‌کی اوطه‌ده، عادتا انباره بکزه‌ین کهنه بریرده یاتیوردم. بنانك یاتمزده‌کی قسمنده حالا عمله چالیشیوردی. بالاخره پك چوق ذوقه کیدن تراسه هنوز ناتمام، چیچك باغچه‌سی قارمه قاریشیق بولونیوردی. هرطرفده برانتظامسزلق، جان‌صیقیجی برقسوت‌واردی. اوکابر(اولمق‌اوزره‌محبس)یاپدیردیغم بوبناده حرارت حیاتی بوتون شدتیله حس ایتدیرمك ایچون بوندن مناسب زمان اوله‌مازدی، ذاتاً بوحال بنم بیله نظر دقتمی جلب ایتمشدی. خاطرینه برشی کلمه‌سین دیه اعتذار ایتدم. او، بوحالدن متعجب اولمامش کبی کورندی حتی آغزینی آچوب برکلمهٔ شکایت بیله سویله‌مدی. هرشیئی عینی لاقیدی محتضرانه ایله قبول‌ایدییورمش کبی برحال سکوتی واردی. کیم بیلیر‌باکه‌ده بن بوظنمده الدانیوردم. بواحتمال دها غالب ایدی؛ چونکه حالنده مأیوس اولدیغنه شبهه یوقدی. فقط عظمت نفس مانع شکایت اولدیغی ایچون سس چیقارمایه‌رق قاتلانیور. یالکز بونده کوردیکی آجی‌یی قادیناغك الك مؤثر سلاحی اولان صبر وسکونتله بکا هردقیقه احساس ایتمکه اولانجه قوتیله چالیشیوردی. بورایه کلنجه اوطه‌سنی صورمشدی: کوستردم. أولك باشقه‌هیچ

بريرنی گزمدی ؛ دكل عمله‌یه ، حتی خدمتجیلرده بیله برامر ویرمیور ؛
بورایه کندی أوی نظریله باققدن تحاشی ایدرك بنی کوردکجه زندانجی‌یه
تصادف ایدن محبوسلر کبی بر وضع احتراز آلیوردی . اوطه‌سنك طرز تفریش
وتنظیمی حقنده هیچ برشی سویله‌مدی . بن باغچه ایچون برچوق چیچکلر
کتیرتمشدم . منکشه‌لری چوق سودیکنی بیلیوردم ؛ چیچك باغچه‌سنی هپ منکشه
ایله طولدیردم . فقط اویله حس ایدییوردم که بو دلنوازانه معامله‌لر اوکا عنف
وشدتدن دها آغیر وآجی کلیوردی .

زوجه‌می أوه آلیشدیرمق ، أوقادینانی وظائفنی یاواش یاواش درعهده
ایتدیرمك ایچون نه قدر اوغراشدیغمی ، نه قدر صبر وتحمل کوستردیکمی ، نه خاطر
وخیاله کلمز حیله‌لره مراجعت ایتدیکمی تصور ایده‌مزسك ... برقادین نه قدر
اولسه ینه قادیندر ؛ قلبی جریحه‌دار اولدیمی الندن ناصل کلیرسه نفسنی اویله
مدافعه ایدر ! . بز ارككلر بونی تقدیر ایده‌میورز .

زوجه‌مدن هیچ بکله‌مدیکم حالده کوردیکم بوچوجوقجه وفقط جانانه عناد
ومقاومت قارشیسنده بعضاً اویله حدتله‌نیر ، اویله حدتله‌نیردم که انسانلغمی اونوته‌رق
همان برحمله‌ده ، برسوزلرله اونك قلبنی تیرمق ایستردم : غیظ وحدت بکا بویله
برحرکتك انسانیته یاقیشمادیغنی اونوتدیریردی .

او ، بویله حدتلی زمانلردن صوکره دها معند ، دها مقاوم اولوردی .
آه نه مدهش کونلر کچیردم بیلسه‌ك ! حالا دوشوندکجه بوقادین قلبنده‌کی عزم
ومتانته ، فوران غضبله ناقابل تعمیر برخطایه دوشمه‌مك ایچون جناب حقك اوزمانلر
بکا ویردیکی صبر وتحمله تعجب ایدرم .

هوبر آیاغه قالقدی . بزمانلر قلبندن فنا حسلر کچیردك او آرزولرك خاطرات
ألیمه‌سنی صانکه اوزرندن أتمق ایستیورمش کبی اوطه‌نك ایچنده کنیش وسریع
آدیملرله کزنمکه باشلادی .

« بنی سرت ، حتی برآزده وحشی بولیورسك دکلمی ؟ انکاره نه حاجت !
بن‌ده کندیمی اویله بولیورم . ماصه‌مك اوستنده طوران بورسمی کورییورمیسك ؟
بویوك والده‌مك رسمی . زواللی قادینك برخاطره اوله‌رق بکا براقدیغی شو

تصویر عیسی قارشیسنده‌ده قاچ دفعه کندیمی سرتاکله، وحشیلکله اتهام ایتمشدم! بوش‌کچن وقتلرمی اشغال ایچون اجدادمدن ایکی کیشینك سرکذشتنی یازمغه باشلادم. اون‌یدنجی عصرك حسیات اصیلانه‌سنه اشتراك ایتمش اولان بو آدملرك احوال وخاطراتی بنم اولانجه عزم ومتانتمی صارصیوردی. اونلرك متانت روحیه‌لری قدسیتنه بن کندی عجز وضعفمدن، کندی کوشکلکمدن اوتانیوردم.

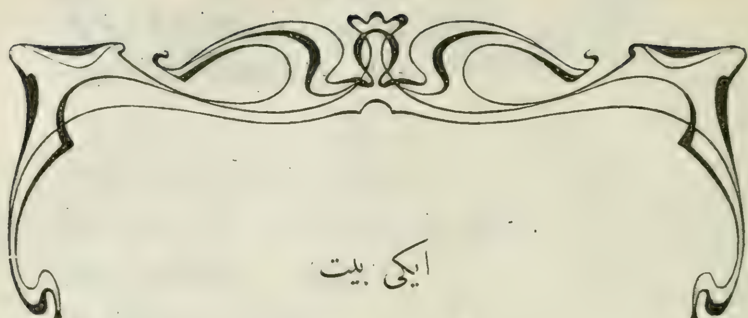
دیدیکم سرکذشتی یازمقدن اصل مقصدم زوجه‌مه قارشی اتخاذ ایتدیکم خط حرکته وقایع ماضیه آره‌سنده برحجت برائت. برمثال بولمق، کندی کندیمه باق ایشته اوایکی ناموسلی آدمده سنك یرکده اولسه‌لردی بویله یاپارلر وشیمدی بوراده بولونسه‌لر سنك شوحرکتکی تصویب ایدرلردی» دیه بیلمك ایدی.

مع‌مافیه زوجه‌می هیچ برتضییق معنوی آلتنده بولوندیرمیور، تحت ترصدده اولدیغنی بیله حس ایتدیرمه‌مك ایچون الدن کلنی یاپیوردم. بورایه کلدیکمز کوندن‌بری نه‌یازدیغمی، نه‌ده یازدیغی مکتوبلرك هیچ بری بنم الیمه کچمه‌مشدی. یالکز معناً شدتلی برتأثیر آلتنده بولوندیرییوردم.

(مابعدی وار)

اسماعیل مشتاق

ایکی بیت

برلحظه خوابه وارده کور ای عشق فتنه خیز ،
خوابه وارر سنکله اودم جمله کائنات ؛
ایلر وداع ساحهٔ هستی‌یه اشکریز ؛
مهرومه وثوابت وانجمله کائنات .

عبدالحق حامد

مایسدی پنجره‌مزدن . . .

مایسدی پنجره‌مزدن صبای نازونیاز ؛
اسردی اوقشایه‌رق نازنین کلستانی .
یاواشجه خواب سحرده اولوردی چهره‌نواز
دوکردی لانه‌مزه نکهت خیابانی .

شفقده قرمزی قندیل ضیالی کللرده
آچاردی دست صبا آل قانادلی یلپازه .
قانادلانوب یووالردن اوچان کوکللرده
جیویل جیویل اوتوشوردی محبت تازه .

اویانمادن دها قوشلر اویاندیرردی بنی
سحرده شوق ایله بلبلاشن کل شغفك

کونش کورونمه‌دن اول ویرردی نشئه‌سنی
حریر شعشعهٔ آفتاب اولان زلفك .

آچیق صاچیق یاتیورکن فراش نازکده
طورووردی حالکه حیران اووضع خوشکامك .
ایپکلی کوملککك ناز اهتزازنده
« قوجاقله اوپ » دیمك ایستردی صانکه اندامك .

ادالی قومرولرك وضع عشوه‌کاری کبی
ایدردی نازوکرشمه لب محبتمز ؛
ویرردی کللره برطاتلی رعشهٔ عصبی
بر آشیان املده هدیر وصلتمز .

حسین سیرت

بونلر کیملردر ؟

سنه‌ده برقاچ دفعه ایش ایچون « منصوره » شهرینه کیدردم . مملکتك تمیزجه ویکی قسمنی تشکیل ایدن ، نیل بوینده‌کی جادده ، وتماماً نهره ناظر قهوه‌لرك برنده غروب زمانی اوطوروبده اوکونکی یاقیجی کونشك یورغونلغنی تخفیفدن باشـقه اوراده یاپه‌جق برشی بولونمازدی. جاده‌دن کلوب کچنلر ، یازین صویی پك آزالان نهرده‌کی اوفاق قایقلر ، متصل نهرك مجراسنه اینوب صودولدوران فلاحلر .اوراده متمادی برحرکت. جمعیتلی برلوحهٔطبیعت وجوده کتیررلردی . بن‌ده اکثریا تصادف ایتدیکم وطنداشم دوقتورسیمونله برکناره چکیله‌رك مصاحبه‌یه دالار ، برطرفدن‌ده بولوحه‌یه باقاردم . اوراده نادراً کوزومه ایلیشن غریب برمنظره، حزین برظل متحرك، ویاخودذی‌روح برشعر حقیقی ایسته‌میه‌رك آرابر ، اضطراب قلب ایله کورمك ارزو ایدردم . اوحقیقت بنی تعذیب‌ایدرك . کندینه باقدیرردی : بن اونی کورمه‌مك‌ایستدیکم حالده تعقیب ایدردم ! . .

*
* *

هرکسك براز هوا آلمق . یمك زمانه قدر اسـتراحت ایتمك ایچون طوپلاندیغی اویرلرده ، بربرنی آز فاصـله‌لرله تعقیب ایدن دیلنجیلردن بیزار اولدیغم دقیقه‌لر ، ایکی قات اولمش براختیار ، ارقه‌سـنده‌کی صودولو قیربه‌نك بارطاقتسوزی التنده ازیله ازیله نهرك یوقوشنی چیقمایه چالیشیردی .

عمومیتك احوال روحیه‌سیله آچیق برتضاد یاپان بونیم مرده‌نك کوزلری‌ده کورمدیکی ایچون ، صاغ النی اوموزینه قویدیغی ضـعیف برقیز چوجوغنك دائما دلالتنه محتاجدی . اوقدید چوجوق بعض ثانیه‌لرده اونك یالـکز دلیلی دکل، برده‌عصای اتـکاسی ایدی! چوجوغك‌اتنه کیدیکی مائی کوملکك‌التنده‌کی اوچیقیق‌اوموز کمیکنی بعضاً صیقارجه‌سنه‌طوتارق‌سنده‌لر، چوجق‌ده‌اوچ درت ثانیه‌قدر طورور، نهایت‌اعادهٔ موازنه‌ایدیله‌رك ینه‌برابر یورومکه چالیشیرلردی..

نصل یاشامشدی؟. بالـکه‌سکسان سنه‌لك برعمر، تپه‌لری کوروتمز برمدهش طاغ

کبی تصور ایتدیکم بو بربری اوزرینه ییقیلمش سنین حیات. نصل کچمشدی ؟ !.

رنکی ومنظره سیله ، شدت حرارتدن چاتلاقلر ، چیکننمکدن یول یول جیزکیلر پیدا ایتمش برطوپراق کتله‌سنی آکدیران اوجهره‌دن . اوناصیهٔ سر نکون قدر اوزرندن ، هیچ برآن دیکلنمیه‌رك کچن سنین عمر ، بوادمك حیاتنده نه‌بورالر . نه فورطنه‌لر ایجاد ایتمشدی . قیصه مائی کوملکنك . قیربه‌نك آصیلدیغی طرفه کلن همان یاریسی ایصلاق بو هیکل ادبار ، اویانده‌کی عصای غریب ! . بونلر کیملردر ؟ ! .

دیز قپاقلرینك براز اشاغیسنه قدر کوروکن اویانیق اودون رنکلی قوپ قوروبالدیرلر ، اوطاش کبی قاتیلاشمش چامورلی آیاقلر عجبا سکسان ییلدیر بیتیرمك ایستدکاری شومسافهٔ حیاتك منتهای اقبالنه نه‌وقت واصل اوله‌جقلردر؟.

أولره قیربه‌سی صو طاشیان بو ییپرامش وجودك استراحت اخرویه‌دن باشقه برچارهٔ خلاصی اولسه ایدی . . .

* * *

ایکی قات اولیوردی . ایاغی قایوب دوشمك ، ایچنك قوفاغنی کوردیکم اوکمیکلرك قیرمق احتمالی واردی . اوتترمه عصای ذی‌روح . اوقدر شایان استناد برقوت دکلدی . . .

جاده‌نك برکوشه‌سنه اوطوروبده کلن کچندن . . . حایر ، حایر . . . فقیردر : فقط بویله الـه زهرلی برتحقیره مستحق کوروله‌جك قدر ذلیل دکل !.

او ، دیله‌نمز . قیربه‌سنی قالدیره بیلدکجه ، ایاقلری حرکت ایتدکجه ، سکسان سنه‌در یاپه‌مدیغی بوشیئی . بواسمی کندیسنك‌ده سویلك ایسته‌مدیکی شیئی یاپه‌ماز . یاپمق ایسته‌سه ایدی ممانعت ایدن برنظام ، براصول یوقدی . فقط باشقه برکتاب قانون . او عصای ذی‌روحی قوزایان الك کلوب کچنلره دوغرو آچیلمه‌مسنی امر ایدییور ! اویدذلیله . آوجینه قونه‌جق برمعدنپاره‌نك تماسیله بالکه یانار ، پارالانیردی . قوهٔ دماغیه‌سی بوفکری بسله‌دکجه وجودی ایکی قات اولور . فقط باشی هرصدقه آلیشده تکرر ایده‌جك اولان ضربهٔ ذلتی ییه‌مز ؛ او ینه سقا اولارق اولور . فقط دیلنجی اولارق یاشایه‌مازدی !..

مصر علی سعاد

فلسفی برمناقشه

(اولکی پازار مکتب ملکیه‌ده علمای بنامدن زهاوی زاده جمیل صدقی افندی طرفندن ویریلن خطبهٔ فلسفیه)

انسان الک اول موجودیت مادیه‌سنه قناعت حاصل ایدر ، ایشته علمك باشلانغیجی بودر. مدرکه‌نك پیدا ایتدیکی اووقوف. بالتدریج حواس خمس ایله توسع ایدرك انسان موجودات خارجیه حقنده دخی قناعت کسب ایدر . اوزمان کندینی کنیش، پك کنیش برعالمده جزء لایتجزی قدر حقیر بولور .

کندی‌اولومنی هیچ بروقت کوره‌مین انسان، باشقه‌لرینك اولومنی کوره‌رك برکون کندینك ده حیاته وداع ایده‌جکنی دوشونور . بودوشونجه‌یی عمیق بریأس ونومیدی تعقیب ایدر. اونلرکبی بروقت یریوزنده نشو ونما بولدقدن صکره نهایت قورویه‌رق قاره طوپراقلره قارشمق، ابدیاً محو ونابود اولمق طوغروسی انسانك خوشنه کیدر برحادثه دکلدر .

فقط ایستر خوشه کیتسون ، ایستر کیتمسون انسانك اوله‌جکی محققدر . اوحقیقت نظرده قطعیت کسب ایتدکدن صکره بردها دیریلوب دیریلمیه‌جکنی تدقیق ایتمك احتیاجی باش کوستریر . ایشته بونقطه اوته‌دن بری برچوق عقلایی دوشوندیروب طوریبور .

بز اکر طبیعتك صنعی ایسه‌ك قورودقدن‌صکره عودت ایتمین نباتات کبی بزده بعدالموت سوکیلی حیاتمزه رجوع ایده‌میز . فقط اکر اعاده‌مزی وعد بیوران فوق‌الطبیعه برخالق مختارك اثر خالقی ایسه‌ك حیاتمزك عودتی شبهه‌سزدر اثبات واجبك دلائلی چوقدر .

وفی کل شیئ له آیة   تدل علی انه واحد

انجق بز بودلائلك برقاچ دانه‌سی حقنده ایشی طبیعته اسناد ایدن مادیون ایله بعض مناقشاته کیریشمك ایسترز .

١ — وجودمز برچوق مختلف اعضادن مرکبدرکه بو اعضانك هر بری وظیفه‌سنی غایت منتظم برصورتده ایفا ایدر، حیاتمزك برجزء متممی، آلت فعاله‌سیدر. علم وادراکدن کلیاً عاری بولنان طبیعت بزی بودرجه مکمل یاراته‌جق اتقانی نره‌دن بولیور ؟ بودلیلی شویله‌جه سرد واتیان ایتدیکمز وقت مادیون بزه جواباً طبیعت بزی میدانه کتیرمدی . بز طبیعته کوره وجود بولدق . دیرلر . بزده دیرزکه طبیعته کوره اولمق بزم انزده اولسه هروقت طبیعته موافقتی خیرلی بوله‌رق هیچ بروقت پیرناتوان حالنی آلمق ، موته کردانداده اطاعت بولنمق کبی الیم کوردیکمز احوالی قبول ایدرمی‌یز ؟

ینه مادیون دیرلرکه « بز طبیعته کوره وجود بولدق » افاده‌سندن اختیارمزله طبیعته اویدیغمزی قصد ایتمیز . بونکله افاده ایتمك ایستدیکمز جهت ، محیرات جسدمزك دائما دکیشمکده اولان محیطه کوره تغیر ایتمکده بولندیغیدر. محیطه کوره دکشمین حیوانات انقراض بوله‌رق دکیشنلرك ابقای نسل ایتدکلری تحقق ایتمشدر .

بزده جواباً دیرزکه خارجدن برفاعلك اراده‌سی اولمزسه حیواناتك برقسمی محیطه کوره تغیر ایتدیکی وقت دیکر قسم نه‌دن تغیری قبول ایتمیه‌رك انقراض بولور .

٢ — حیاتك قوای طبیعیه‌دن رأساً حاصل اولمامسی فوق الطبیعه برصانعك اثر قدرتی اولدیغنه دلالت ایدر . پاستورك تجاربی اثبات ایتدی‌که حیات رأساً جماددن حاصل اوله‌ماز .

یکی برحیاتك حصولی اسکی برحیاتدن اقتباسده بولنمقله قائمدر . مادامکه کره‌مز شمسدن برکتله آتشفشان صورتنده آیرلمشدر، بالطبع ایلك دوره‌سنده تخم حیاتدن کلیاً عاری بولنوردی . صکره‌دن وجه ارضده حیاتك بوقدر تنوعات ایله برابر ظهور ایتمسی برخالقك اثری اولمازسه نه‌دندر .

مادیون بومشکله قارشی شویله اداره کلام ایدرك دیرلرکه : پاستورك باشقه

حیاتدن اقتباسه متوقف اولدیغنی اثبات ایتدیکی حیات ، میقروبلرك حیاتیدر . میقروبلر ، بردرجه ترقی ایتمش حویناتدن اولمق حسبیله رأسا جماددن حصول بولمسی مأمول دکلدر . فقط حیاتك اجسام آلیه‌نك بانیٔ حجیراتی اولان پروتو پلاسمادن دها بسیط برصورتی وارکه اوصورتك نظر و آلاتله جماددن تفریقی غیر قابلدر .

جماددن رأساً حاصل اولان بوحیات بسیطه برچوق عصرلر ترقی ایتملی‌که میقروب درجه‌سنه واصل اولسون . حیاتك باشقه حیاتدن مقتبس اولمق مجبوریتنده بولنمسی حیاتك قوای طبیعیه‌دن بشقه برشی اولدیغنه دلالت ایتمز .

شوحال سونن برمومك یانمق ایچون یانان باشقه برمومه عرض احتیاج ایتمسنه بکزر . اشتعال ایچون بشقه واسطه اولمدیغنی فرض ایتسه‌ك دائما موم یانمق ایچون برینك دیکرندن اقتباس ضیا ایتمسی شرطدر . بوصورتله وقوع اشتعال طبیعیاتکه منافی دکلدر .

بز بونلرك شوواهی اعتذارلرینه قارشی دیرزکه حیاتك جماددن غیر قابل تفریق برصورتده بسیط برقسمنك موجود اولدیغنی نه‌ایله اثبات ایدرسکز ؛ باخصوص بویله برموجودی اثبات ایتدکدن صوکره جماددن رأساً حاصل اولدیغنی نه ایله استدلال ایدییورسکز ؛ تجاربه قارشی ضعیف بروهمك قوتی نه اوله‌بیلیر ؛

انکلیز حکماسندن ویلیام طومسون ، ارضمزه تخم حیاتك اك اول شهابلر واسطه‌سیله سمادن کلدیکنی سویلشدر . حال‌بوکه اجرام سماویه‌ده حیات اك اول نصل ظهور ایتدی دییه عینی سٔوال وارد اولور .

مادیون دیرلرکه بزاکر حیاتك جماددن تولدینی قبول ایتمیه‌جك اولورسه‌ق بر خالقك صنعی اولدیغنی تصدیق ایتمه‌مز لازم کلیر . بدایتده حیاتی جماددن یارادن خالق بوکون برنظیره‌سنی وجوده کتیرمکدن نیچون عاجز قالمیدر ؛ بز بوکا جواباً دیرزکه برمختار ایچون سن بوایشی نه‌ایچون دون یاپدك‌ده‌بوکون یاپمیورسك دیمك معقول دکلدر .

٣ — ماده‌ایله قوتی قدیم بیان‌مادیون . اشیانك شکل وصورتلرینی‌ده قدیم

بیله‌جك ایسه‌لر بونلرك یکدیکرینی تعقیب ایتمسی ، برینك وجودی دیکرینك زوالنه وابسته بولنمسی قدمه منافیدر . بونلری حادث بیله‌جك ایسه‌لر ماده‌نك بوصورتلردن هیچ بروقت عاری اولمدیغی محقق بولندیغندن قدیمك محل حوادث اولمسی لازم کلیر. محل حوادث ایسه حادثدر.

مادیون دیرلرکه «بزده برماده وار، برده قوت. بونلرك ایکیسی‌ده قدیمدر. اشکال وصور قوتك تبدلندن عبارتدر. تبدل بشقه ، حدوث بشقه‌در. »!

بز جوابا دیرزکه «اشیانك اشکال وصوری یکدیکرندن متمیز اولدیغندن موجوددر. بوموجود بشقه برموجودك تبدلندمی ایلری کلمش. یوقسه حادثمیدر؟ بز حادثدر دیرز . زیرا یوق ایکن وار اولیور. صور ایچون قوتك تبدلندن ایلری کلمشدر، دیمك حدوثنی انکاره سبب اوله‌ماز. حدوثنك سببنی آکلادیر.

بز بومختصر مقاله‌مزده دلائل واجبی ایراد صددنده دکلز . وجود اولك دلائلی اولان موجودات حقنده برقاچ سوز سویلك ایسترز :

نظر عقل وتأمل ایله باقیلدیغی وقت هر بری خالق اعظمك بر برهان جلیل وجودی اولان اصول کائنات درتدر : بونلرده فضـا ، زمان، ماده ، قوتدر .

جنـاب خالق بودرت اصل اصیلی اودرجه یکدیکرینه غیر قابل انفکاك برصورتده مربوط یاراتمشـدرکه بعض فیلسوفلرجه درتنك‌ده براصله راجع اولدیغی ظن اولنور .

بونلردن بعضاً ماده‌دن خالی بولندیغی تصور اولنان فضـا ، ماده‌نك اك بسیطی اولان اثیر ایله مملو بولندیغندن ینه حال انفراددە دکلدر. زمانکه شؤن وحرکاتك صحنهٔ توالیسیدر ، فضا وفضا ایچنده بولنـان بتون ماده ایله قوتی شاملدر .

ماده قوتسز ، قوت ماده‌سز وجود بولمدیغی کبی هرایکیسی‌ده فضا وزمانه احتیاجدن وارسـته دکلدر . برمسافهٔ معینه‌یی قطع ایدن برجسمك ماده‌سی حرکته مالك اولدیغی کبی حرکت‌ده قوتدن عبـارتدر . بوقوت ماده‌یه زمان ایچنده فضادن مقدار معین بربعدی قطع ایتدیریر .

آلتمش متره‌لق برمسافه‌یی آلتمش ثانیه‌ده قطع ایدن برجسم متحرکك سرعتی

برضعف دها ارتديريلرسه ثانيه‌ده ايكی مترو حركته باشلايه‌رق مسافه‌يی اوتوز ثانيه‌ده قطع ايدر . جسم متحرك مذكورك حركتی بربرينه ايكی ضعف آرتديريليرسه صورت ظاهره‌ده مسافهٔ مذكوره‌نك زمانسز قطع ايدلمسی لازم كلير. حالبوكه جسم مذكور بوسرعتله ثانيه‌ده انجق اوچ مترو حركت ايتديكندن مسافه‌يی يكرمی ثانيه‌ده قطع ايدر . سرعت درت مثل آرتارسه زمان آلتمش ثانيه‌دن اون بشه اينر .

غريبدركه زمان ايله حركتك يكديكرندن بتون بتون انفكاكلری غيرقابل اولمقله برابر بری نه‌قدر آرتارســه ديكری اوقدر آزالير . زمان آرتارسه حركت آزالير . حركت آرتارسه زمان آزالير . بوندن شـو ايكی موجود آراسنده برتضاد حكمفرما اولديغی آكلاشيلير .

اصول اربعهٔ موجوداتك الك مهمی قوتدركه فضاده ماده‌يی پنجه‌سنده بازيچه كبی تحريك ايدن، شكلدن شكله تبديل ايلين ، چهره‌لره رنك لطافت ويرن ، چيچكلره ، كله‌بكلره نظر فريب مختلف‌الوان بخش ايدن ، كرهٔ ارضمزی شمس جهانتابك ضيا وحرارتنه‌معروض قيلان، اطراف احتشامنده‌دولاشديران هپ اودر . قوت اودست وپای طبيعت .كه اشيانك اشـكال وصوری مجرد اونكله حصول بوليور ، كائناتك قسم فعاليدر .

بز اجسامی رؤيت ايدرز ؛ فقط كورديكمز آنك قسم ماديسی دكلدر . اجســامده كوز ايله كورديكمز رنكدر . رنكده ضيادر ، ضيا ايسه قوتدر . بزاصواتی ايشديرز، فقط ايشتديكمز اهتزار هوادر، اهتزاز هواده حركتدر. حركت‌ايسه‌ينه قوتدر .ال ايله‌لمس ايلديكمز شی جسمك ذاتی دكل . حرارتی وياخودخشونت‌ونعومتيدر. حرارت، خشونت،نعومت‌هپ قوتك اقسامندندر. الـمز ايله قالديرديغمز برطاشـده ثقلت حس ايدرز . بوثقلت اثر جاذبه‌در . جاذبه ايسه قوتدر . الـمزی برجسمه طوغری اوزاتسه‌ق جسم الـمزك حركتنه مانع كلير . شوممانعت دافعه‌دن منبعثدر ؛ دافعه ايسه قوتدر. خلاصه اجسامده هانكی حاسه ايله اولورسه اولسون حس ايتديكمز بتون احوال قوته‌راجعدر.

قوت اولمسه بز هیچ برشیئك وجودینی حس ایده‌میز . حرکتمز ، حیاتمز ، ادراکمز هپ قوت اثریدر .

بوکیجه بوراده اجتماع ایدن ذواتك سیمالری، شکللری حقیقتده تابان اولان ضیالرك اثر شعاعاتیدر . صحبتلری ، مکالمه‌لری هوانك تموجاتیدرکه بونی ظهوره کتیرن آلات صوتیه‌مزدر . آلات صوتیه‌مزی تحریك ایدن یدیکمز غذالرك بخش ایتدیکی قوتدر .

ماده‌نك محسوسیتی ، حرکتی هپ قوت سایه‌سنده اولدیغی کبی بوکون اصل منشأی‌ده قوت ظن اولنیور .

اوت، اساسا وحدت وجوده قائل اولان فلسفه، ماده‌نك فی‌الاصل قوت اولدیغنی بیلدیرییور . وکندیسی ساکن کوردیکی حالده ماده‌لره جولانکاه اولان فضایی وسعت غیر محدوده‌سیله برابر قوتدن باشقه برشی اولمق اوزره قبول ایتمیور .

بوفلسفه ابعاد فضایی غایت بسیط برقوت وبتون محسوسات ایچون یکانه منشأ ، وتعبیر آخرله ، ام‌الکائنات طانیور . بورایه کوره فضا ، نامتناهی بر قوهٔ بسیطه‌درکه ابعادی حصوله کتیرمش وبونلرك نتیجهٔ تفاعلی اوله‌رق جواهر ماده وجود بولمشدر .

جواهر ماده‌یی وجوده کتیرن قوای اولیهٔ فضائیه ، دائمی صورتده جواهرك برندن دیکرینه انتقال ایتمکده‌درکه جواهر بیننده موجود مجاذبه ، بوارتباطك نتیجه‌سیدر .

مادامکه جواهر ماده‌یی فضا حصوله کتیریور . شوحالده جواهر ماده ، فضاسز وجودپذیر اولمیور دیمکدر . بتون ابعاد ، فضایه راجع اولدیغندن اجسامك ابعادی دخی فضانکدر . برجسم حرکت ایتدیکی وقت حائز اولدیغی ابعادی فضایه ترك ایله یکیدن فضادن اکتساب ابعاد ایدر .

ابعاد اجسام، فضانك مالی اولدیغی تحقق ایدنجه جسمك فی‌الاصل فضادن حاصل اولمش برقوت اولدیغی تظاهر ایتمزمی ؟ جسمك ابعادی کندی مالی اولسه فضاده برمسافهٔ محدوده‌یه تحریك ووضع اولندیغی وقت تداخل بعدین

ویا او آنده بعد قضائینك انعدامی لازم کلیر . فحصت بطون الکون فحصاً فلم اجد سوی حرکات فیه لمادرماهیا .

مادهنك فی الاصل قوت اولدیغنی هر کسدن اول بز اثبات ایتدك دییه حکمای غربك بوادعالری واهیدر . بو فکر تقریباً بیك سنه اول علمای معتزلهدن (النجار) ایله (ضرار) طرفندن درمیان ایدلمشدر . (النجار) ایله (ضرار) شرقیوندن اولمغله بو کشف مهمك شرفی شرقه عائددر . النجار ایله ضرار تابیك سنه اول اجسام ، اعراضدن بشقه برشی دکلدر ، دیمش . واو وقت شو دعوالری علمانك خندهٔ استهزا سنی دعوت ایتمش ایدی .

صدده رجوع ایدهلم : بتون کائناتك مابه الوجودی اولمق اوزره یارادیلان قوت ، افعال انسانیه وحیوانیهنك دخی سبب حصولیدر . اجسام آلیهده مشهود اولان کافهٔ اعمال ، ترکیب آلینك احتوا ایتدیکی حجیراتك اثر قوتیدر . برجسم آلی حجیراتنك تقسیم اعمال قاعدهسنه رعایتی درجهسنده ترقی ایدر . انسانده تقسیم اعمال سائر اجسام آلیهیه نسبةً مکمل برصورتده جاری اولدیغندن انسان سائر حیواناتدن اکملدر . تقسیم اعمال ، نباتات ایله حیوانات متدنیهده ناقص برصورتده جریان ایتدیکندن اونبات وحیوانك برعضوی قطع ایدلدیکی تقدیرده عضو مذکور مرور زمانله یرینه کلیر . بوتقسیم انسان وانسان کبی مترقی یارادلمش طبقات حیوانیهده منتظم برصورتده جریان ایتدیکی جهتله بر عضوك وظیفهسنی یالکز اوعضو کوره بیلیر باشقه اعضا اوایشی کورمکه مقتدر دکلدر . مثلا معده ، دماغ وظیفهسنی کورهمز . معدهنك ایشی بشقه . دماغك ایشی بشقهدر .

انسانك ترکیبنی تشکیل ایدن حجیرات ، اره‌لرنده اعمال ووظائفی حسن تقسیم ایتدکلرندن وجود انسانی برحکومت عادلهیه بکزرکه اونك حاکمی ، قرآن عظیمده امر الهیدن اولدیغی تصریح بیوریلان ، روحدر .

ایشته مناقشهٔ فلسفیهمز شو نقطهده ختامه ایریور . فقط روح ووجود انسانی حقنده درمیان ایتدیکمز حکومت تشبیهی مناسبتیله احوال حاضرهمزه دائرده برایکی سوز سویلك ایسترز . کائناتده اساس موجودیت قوت اولدیغی واوقوت

جبیرنك فعالیتنده کوردیکی کبی برحکومت اجرآسنده ده شو حال عین صورتله مشاهده ایدییور .

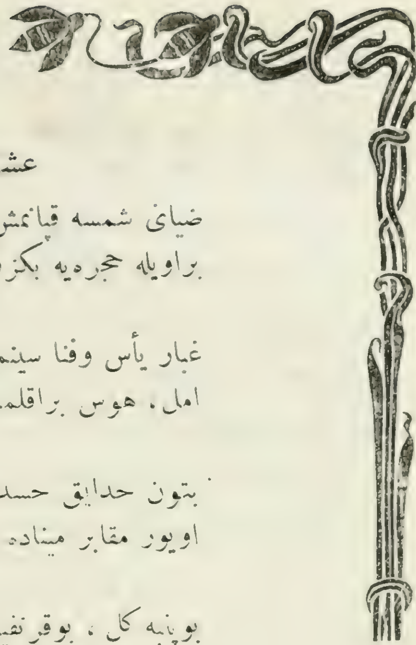
برحکومتك تقسیم اعمال قاعده سنه رعایتی نسبتنده ترقی ایتمسی محققدر . افراد حکومتك زراعی ، اصحاب صنائعی ، طبیبلری ، مهندسلری رجال سیاسیه سی ، شاعرلری ، محررلری ودها باشقه ارباب اختصاصی آیریلوب ده هرکس یالکز اختصاص ایتدیکی صنعته صاریلیرسه اوحکومت ترقی ایدر . وظائفی پاره والتماس ایله توزیع ایدن حکومت هروقت پابستهٔ تدنیدر . دور منحوس استبدادده وظائف هپ ناهللره ویرلدیکی جهتله سوکیلی مملکتمزك درکات سفلیهٔ تدنی یه وصوله رمق قالمش ایدی . بوحال اسف اشتمال برنك عصر قدر دوام ایده رك هرکسی یأس ونومیدی یه القا ایلدیکی برساعتده شمس حریت تواری ایتمش بولندیغی حجاب ظلمانی ایچندن طلوعه باشلایه رق مدید اولان لیل مظلم استبدادی نهایت بر فجرده . بر فجر صادقه مقرون ایتدی . بز شمدی حریتك اوان فجرنده بولندیغمز جهتله آفاقمز هنوز درجهٔ مطلوبه ده ضیادار دکلدر . نه وقت که امور ووظائف مهمهٔ دولت تماميله اهللره توديع ايديلير ، اووقت شمس حریت بتون احتشامیله عرض دیدار ایده رك مملکتمزك در ودیوارینی ، صحراسنی ، دریاسنی مستغرق انوار ایدر . وظائفك اهللره تودیعی مسأله سی ایسه یالکز حسن تقسیمه متوقف اولمیوب اك زیاده اهللری یتشدیرمکه متوقفدر . هرکار ایچون درجهٔ مطلوبه ده اهل اولانلر موجود اولمازسه وظائف بالطبع اهل اولانلره قریب کیمسه لره ویریلیر . اقتداریله متناسب اولمیان عالی بروظیفه نك غاصبی ، دماغ مجیره لرینك وظائفندن اولان دوشونمك وظیفه سنی کورمکه چالیشان برمجیرهٔ جلدیه یه بکزر .

اهللر یتیشدیرمك ایچون جابجا مکتبلر تأسیسنه چالیشملی یز . بزده اهل اولانلر معدوم دکل ، فقط نادردر . اهل موجود اولمادیغی تقدیرده وظیفه یی نااهله ویرمکدن ایسه کیمسه یه ویرمه مك اولادر . نااهل وظیفه یی سوء استعمال ایتدیکندن ضرری اهمال وظیفه ده کی ضرردن افزون اوله بیلیر . بروظیفه نك اهلی اولمادیغی تقدیرده وظیفه نك اهمالنی ترجیح ایتمك احری ایکن اهلك

وجودیله برابر وظیفه‌نك یدنا اهلنه تودیعی حکومت ایچون نه‌درجه مضر اولدیغی وارستهٔ ایضاحدر .

هرشی قوت ایله قائم اولدیغندن بزده قوت جمع واحضار ایده‌لم که حکومتمز اوروپا حکوماتی قدر صاحب شکیمه اولسون. قوتی بزیکدیردکدن صکره حسن توزیع ایده‌لم؛ عالم، نافع انسانلری ایش باشنه کتیره‌لم. جاهل، مضر انسانلری ایش باشندن دور طوته‌لم که حکومتمز عصر حاضره لایق درجه‌ده تعالی ایتسون . زمان استبدادده بالعکس نافع انسانلر، تبعید ، مضر آدملر تقریب ایدلدیکندن حیات اجتماعیه‌مز مخوف تهلکه‌لر ایله تهدید اولنمقده ایدی . قوتك توزیعندن مقصد هرکسی اهل اولدیغی ایشده قوللانمقدر . بین الافراد اعمالی حسن توزیعه موفق اولان حکومت . معضلات امورك حلنده هیچ برزمان دوچار عجز وفتور اولماز . حالی ، استقبالی امین اولور .

عشق

ضیای شمسه قپانمش بتون دریچه‌لری
براویله حجره‌یه بکزرکه عمرملک کدری

غبار یأس وفنا سینمش اورده الوانه،
امل، هوس براقلمش سکوت ونسیانه.

بتون حدایق حسدن اوطوپلانان ازهار،
اویور مقابر میناده بی امید بهار؛

بوپنبه کل، بوقرنفیل آغر آغر صونمش
اوزرلرنده دکشدکجه هرمکدر قیش.

اوجق خراب وتهی... لامبه: کیمسه‌سز، اعمی.
بوصمت خسته ایدر حزن وعزلتی ایما...

صولوق جداره آصلمش دوزور غریق ملال
اوچهره‌لرکه اویور کوزلرنده اسکی خیال...

او اسکی حجره‌یه بکزرکه عمرملک کدری
چکلمش افق تسلی‌یه قارشی پرده‌لری؛

اوت بوحجره‌یه بکزر شباب محتضرم
دوزلته‌جك أله هجران ایچنده منتظرم.

احمد هاشم

امام غزالی

— مابعد —

غزالی ، شامده اون سنه اقامت ایتمش و بونك اکثر مدتنی شیخ نصر المقدسینك زاویه‌سنده‌چیرمشدر .

طبقات شافعیه‌دن بعضیلری غزالینك شیخ مقدس ایله ملاقات ایده‌مدیکنی وزاویهٔ مذکوره‌یه ورودی یوم وفاتنه تصادف ایتدیکنی سویلرلر . کویا غزالی زاویهٔ مذکوره‌یه کلدیکنده طلبهٔ علومدن برجماعت درحال یدمقدسنی تقبیله باشلارلر؛ هنوز کندیسنی طانمیان بویله برجماعتك تعظیمندن حیرت ایده‌رك سببنی سؤال ایدر. آنلرده: شیخمز بوکون وفات ایتدی . بزده، نی دفن ایندکدن صکره زاویه‌یه عودتکزده بر اعجمی‌یه تصادف ایده‌جکسکز، سلامی تبلیغ ایدکز، بوندن صوکره اوندن تعلیم علوم ایلیکز. » دیمشلردر . فقط وقعهٔ مذکوره‌یی بروثیقهٔ معتبره اولمق اوزره قبول ایده‌میز . چونکه شیخك وفاتی ۴۹۰ وغزالینك قدسدن شامه عودتی ۴۸۹ بولنمسنه کوره ملاقاتلری آشکاردر. ازجمله؛شیخ امام الذهبی‌ده بونی تأیید ایدیور .

موسیو پول رالیس دیيور‌که: « ذکای خارق‌العاده‌سی هیچ‌برمسلك فلسفی‌یی قبوله میل ایتمیوردی. » حکیم ابن رشد وبعض مستشرقلرده اویله‌سویلیور.

ابن رشد، « فصل‌المقال فیمابین الشریعة والحکمة من‌الاتصال » رساله‌سنده بینلرنده موجب مناقشه اولان مسائلی توضیح وبرطاقم تنقیدات سرد ایدیور. غزالی کتابلرنده برمذهبی التزام ایتمدی. اشاعره ایله اشعری، صوفیه ایله صوفی، فلاسفه ایله فیلسوف اولدی . » دیور. ابن رشدك «یوماًیمان اذا لاقیت ذا یمن. وان لقیت معدیاً فعدنانی . » بیتنی ایرادی‌ده بونی تأیید ایدر .

فی‌الحقیقه آثار غزالی تدقیق ایدیله‌جك اولورسه دهاسی برمسلك فلسفی‌یی

قبوله متمایل اولمدیغی کوریلور . وبوندن غزالینك مسلکسزلکی آکلاشلمز .
چونکه غزالی کوریبوردی‌که فلسفه دییه اورته‌یه آتیلان شیلر ، دائما تبدله
معروض ودائما یکدیکرینی ناقض ! حالبوکه شدید بر ذکا ، شدید بر نظر ،
خارق‌العاده برفطرت ، مفرط برقوهٔ ادراك ، قوی برحافظه ، خلاصه حریت
فکر صاحبی اولان غزالی ، اویله هرکوردیکی شیئی بر صورت عامیانه‌ده قبول
ایده‌مزدی . اینجه الکدن کچیرر ، قبوله شایان کوررسه آلیر ، خلافی تقدیرنده
تنقید ایدردی .

واقعا موسیو بارون قارادووو وامثالی مستشرقین بونی تربیهٔ عائله‌نك
تأثیرینه عطف ایدیورلرسه‌ده بوکبی تحکمك هیچ بروقت علت اوله‌میه‌جغنی‌ده
اعتراف ایدیورلر . طبیعیدرکه انسان وجداناً برشیدن امین اولمق ایچون اوشیئی
اساسندن تحلیل ویکیدن ترکیب ایتمك ایستر . غزالی‌ده بویله بر لزوم حس
ایدیوردی . عقل بوندن دائما ممنون ومتشکر قالیر ودائما انی محافظه ایتمك
ایستر . ایشته غزالی ، بر غایهٔ خیال کبی کندیسندن اوزاقلاشان برنتیجه امنیت
بخشایی الده ایتمك ایچون قواعد فلسفیه‌یی قبول ایتمکدن ایسه اوکا برنظر
تنقید ایله باقمغی ترجیح ایتدی . مثلا بوکون اشیانك تبدلات وتحولات دائمه
ومتعاقبه‌یه معروض بولندیغی غیرقابل انکار بر نظریه‌در . وبونی بزه ترقیات
وتدقیقات فنیه وعالیه اثبات ایدیور . «حقائق الاشیا ثابته» نظریهٔ فلسفیه‌سی
بوحکمدن خارج طوتوللیدر . بز دیمك ایسترزکه برنجی قوهٔ محاکمه‌یی ایکنجی
قوهٔ محاکمه رد وجرح ایدر . بو اسبابه بناءً غزالی‌ده تحری حقیقت ایچون
مسالك فلسفیه‌یه سلاح تنقیدی تشهیردن چکینمه‌دی .

بارون قارادووو اثرنده :

En abordant gazalis, nous arivons devant une figure notablement différante de celle que nous avons rencontrées jusqu'ici; et-ce ci encouragera peut-être lelecteur. je crois que cette figure nous paraitra plus familière et moins éloignée de nous. Elle est sans doute encore très orientale et entourée de l'auréole d'un mysticisme intense, capable d'imposer avec modernes amateurs de mystique comme l'illumination. الخ.

دیه‌رك فلسفهٔ غزالی‌یی حکمتدن اسقاط ایده‌میور . دیورکه « غزالیده شمدی‌یه قدر تصادف ایتدیکمز . . . چهره‌لردن باشقه برسیما کوریورز . بونده، عمومیتله، دها صمیمی ودیکر چهره‌لردن دها مونس کلیور. » بالعکس. صرف حقیقتی تعقیب واوغایه پشنده طولاشان بومعلم اخلاقك سیمای علوبسنده‌کی نباهت نورانیه بز شرقلیلره دها مونس، دها صمیمیدر. بونی مؤلف تقدیر ایتمش اولملی که « معهذا شرقه مخصوص طوزلر . ینه باقیدر . » دیور . فقط بوطوزلر بزم مدار افتخارمز . اعصاردن اعصاره نقل ایدیلن بقیهٔ اجداد، مخصوصات ملیه‌مزدر .

غریبدرکه وجودلری بولندقلری عالمه برزینت کرانبها اولان بوکبی ذوات عالیه‌یی غریبلیلر المزدن المق ایستدکلری حالده بز ایچمزدن آتمق ایسترز . حتی ابوعبدالله المازری‌یه امام غزالی ایله احیاءالعلومدن سؤال ایدیلنجه « بن، امام غزالینك کتابنی اوقومدم، فقط تلمیذلرینی کوردم . هربرندن صور متنوعه ایله الدیغم معلوماته کوره غزالی اثرنده موحدین. فلاسفه . متصوفه . اصحاب اشاراتك سوزلرینی جمع ایتمش وکتابی مذاهب مذکوره بیننده متردد بولنمشدر. علم فقه واصولده یدطولاسی واردی. علم کلامده آثاری موجوددر. فقط متبحر اولمایوب حقایقه هجومی تسهیل ایچون فلسفه‌یی تتبع ایتمشدر . فلاسفه ایسه خواطرله تمشیت امور ایدرلر ، بناءً علیه سوزلری مدار احتجاج وحکم شرعی‌یه مقیس اوله‌ماز . فلسفهٔ غزالی ایسه ابن سینانك تدویناتنده کوریلور. احیاده‌کی احادیث ایسه موضوعدر. الخ.» دیور. ابوالولیدالطرطوشی ابن مظفره اتحاف ایتدیکی رساله‌سنده عین طرزده تنقیداتده بولنوب « تصوفدن بی‌خبر بولندیغی حالده احیاسنی یازه‌رق قوردیغی بنا کندی اوستنه دوشمشدر . طریق علمادن آیریله‌رك زی علماده کورینن برکروهه قارشمشدر. تصوفه تمایل ایتمکله علمایی تخطئه ایده‌رك بو بابده‌کی جرأتی فقها ومتکلمینی طعن درجه‌لرینه قدر یوکسلتمش ودیندن انسلاخنه رمق قالمشدر.» دیور . تعریضات واقعه عمومیتله مصالح مرسله مسئله‌سیله مقایسهٔ مذاهبده

بولندیغی صرده بعض مسائل مالکیه‌یی تضعیفندن متولد نفرته مستنددر. بوکا اسباب سائرده‌ده انضمام ایتمشدر.

مسلك غزالی، حقایقی تعمیق؛ مسلك مازری، ظاهره معطوف اولدیغندن شوتباین افکار وجوده کلمشدر.

تعریضات واقعه تحلیل ایدیله‌جك اولورسه غرضه مستند اولدیغی تظاهر ایدر. اولاً احیاءالعلومی کورمدیکنی ادعا ایتدیکی حالده بوراده‌کی احادیثك موضوعیتنی بیان ایتمسی یکدیکرینی مناقضدر. ثانیاً برشیده یقین حصولندن صوکره تنقید ایتمك ایجاب ایدرکن فلان وفلاندن ایشتدم کبی مطالعهٔ سطحیه زمین تنقیده مساعد اوله‌ماز. ثالثاً مجرد سماع ایله برشخصك عقیده ومسلکی حقنده حکم قطعی ویریله‌مز. اثاریله برموقع مهم وممتاز اشغال ایدن بوبلند همت عرفانك سماعه مستنداً اتهامی جائز اوله‌ماز. رابعاً معارضك موحدیندن مرادی توحیدالهیده بولنانلر ایسه اسلاملر اودائرهٔ توحیدك ایلك طبقه‌سنی تشکیل ایدرلر. خامساً متصوفه‌یی موحدینه عطف معناسنه‌در. چونکه عطفدن مقصد، صوفیه‌نك مسلم اولمدقلرینی ایهام ایسه بو، قبول ایدیله‌مز. مقصد، اهل توکل‌ایسه بوده مسلمینك اك خیرلی فرقه‌لرندندر. (بوراده توکل، مدارانتعاش اوله‌جق اسبابه تشبثدر. یوقسه عطالت دکلدر.) طائفه الحاد وحلوله منسوب بروحدت مطلقه مقصود ایسه اثار غزالیده بوشرذمهٔ الحادك آثارندن برشی یوقدر.

«علم کلامده متبحر دکلدر.» فقره‌سنه کلنجه: بونی تسلیم ایتمکله برابر دیرزکه بوعلمده‌کی رسوخی غیرقابل انکاردر. متبحردکل، سوزی علوم‌سائره‌ده‌کی کمالاتنه نسبتاًدر.

«فن کلامده‌استبحارندن مقدم» دنیور. بوده شایان قبول دکلدر. چونکه «المنقذ من الضلال» نده فلسفه‌دن مقدم علم کلامله توغلی مصرحدر.

خصوصیله علم کلامده متبحر اولمدیغنی سویلدکدن صوکره قبل‌الاستبحار فلسفه ایله مشغولیتنی ادعاسی متناقض دکلمیدر؟

فلسفهٔ غزالی‌یه «ابن سینا فلسفه‌سی» دیمسی‌ده سماعه مستند برخطای

دیکردر. ابن سینا، فلسفه‌ده مشارالیهك شیخی دکلدر. المنقذ من الضلاله ایسه بوکا شاهددر. بوفلسفه‌نك معقبی اولسه‌یدی «تهافت» نده سلاح تنقیدی ابن سینایه چویرمزدی. معترض ناصل اولیورده اثارینی اوقومدیغی بر ذاتك فلسفه‌سنی ابن سینانك تدویناتنده بولیور؟ یوقسه اثار غزالی‌یی اوقودم دیمك فضیلتنه، کمالات اجتهادیه‌لرینه برنقیصه‌می ایراث ایده‌جکدر.

هله طرطوشینك کتلهٔ تفوهاتنی صفت علمایه یاقیشدیره‌مز.

مازری، اندلسیلیلرك احیاءالعلومی‌یاقدقدن صوکره‌اونی اللرندن براقمدقلرینی بیلمیورمی. حتی:

ابا حامد انت المخصص بالحمد
وانت الذی علمتنا سنن الرشد
وضعت لنا الاحیا تحیی نفوسنا
وینقذنا من ربقة‌المارد المردی

ترانهٔ مدحیه‌سنی انشاد ایدنلر اونلر دکلمیدر؟

واقعا احیاءالعلومده اسنادی اولمیان احادیث واردر. امام‌ابن سبکی‌طبقاتنده بونلری جمع ایتدیکی کبی دها برچوق مدار اعتراض مسائل ایله امام‌مشارالیهك فتوالرینی بیان ایتمشدر.

*
* *

موسیو پول رالیس دیور: «غزالی، عزلتنده اولدیغی قدر مسعود برزمان کچیرمدیکنی سویلر، وعزلتی سور. اسلامیتك اخلاقه تعلق ایدن قسملرینی تهذیبی صوك درجه‌ده تخیل!! ایدیوردی. نیسابور دارالفنونه معلم‌تعیین ایدلمك ایستنلمش ایسه‌ده اوزون مدت عدم قبولده اصرار ایلمشدر. فقط نظام‌الملك زاده اسلامیتك ذکاسندن استفاده ایتمسی الزم اولدیغنی وبوده بروظیفه بولندیغنی سویلمسی‌قبولنه وسیله اولمشدر. غزالی، افکار عالیه‌اصحابندن، مشهور برادیب، سخی وحمیتپرور برکیمسه‌ایدی. فرق اسلامیه آره‌سنده «رابطهٔ عمومیه‌وصمیمه تأسیسنه چالیشدی.» فی الحقیقه غزالی پارلاق برفکره مالکدی، فرق‌اسلامیه آره‌سنده‌کی تشتت آرایی قالدیرمق و بوصورتله اسلامیتی برشاهقهٔ علویه

يوكسلتمك، اديان سائرديه تفوقنى اثبات ايتمك، اونك يكانه غايهٔ آمالى ايدى .

فقط غزالى ارباب نفاقدن قورقەرق ايلرى كيدەمدى . بونكله برابر نەكبى تعرضلره هدف اولديغى ميداندەدر .

احياء العلومده « الفت وعزلت حقندەكى مطالعاتە نظراً طرفكار انزوا بولنديغنى صورت قطعيەدە ادعا ايدەميز . چونكه بو بابده آراى فلاسفەيى وادلەسنى بياندن صوكره غزالى ديوركه : بو، مسلمدركه بشريت مصالح دينيه ودنيويەسنى يكديكرينك استعانەسيله اقامه ايدر . بوده ناس ايله الفت وانسيته وهرحالده تعليم وتعلم، نفع وانتفاع، تأديب وتأدب، تواضع وتجارب كبى خصائل ممدوحهٔ معاشرته متوقفدر . مثلا بركيمسه حكيم، فاضل اولسون . كوشەنشين عزلت اولورسه بونك نەعلمندن، نەفضلندن استفاده ايديلور ؛ ولوكه صالح ومتقى اولسون، چونكه علم باشقه، عمل باشقه .

علمده منفعت عامه واردر ، باشقه برينك استفادەسى لازمدر . عملده فائده ايسه عمومه تعدى ايتمز، شخصيدر . ديور . وعزلت واقتدده اعتدالى توصيه ايديوركن موسيو راليسك غزالىيى عزلته مائل كورمسنه تعجب ايديورز .

حقك عدم تعددى مسئلەسنده متصوفه ايله تمثيل وتنوير مدعايه كيرشمسى جهتيمى غزالينك عزلته تمايلنى ارائه ايديور ؟

موسيو راليسك « اسلاميتك اخلاقه تعلق ايدن جهتلرينى الخ » سوزى ايسه پك غريبدر . اسلاميت ذاتاً بر اخلاق مجسمەدر . اخلاقه منافى نقطەسى يوقدر . اسلاميت نامى آلتنده كوسترلمك ايستنن اعجوبەلرى غزالى رد ايتمش واخلاق اسلاميەيى تدوين ايلمشدر . بوجهت، موسيو راليسكده تحت اعترافندەدر .

احكام شرعيەمز هردورلو نقيصەدن وارستەدر . خلافكيرانك بيان ايتكلرى بر طاقم مناسبتسز حكايات، تفوهات، صرف غرضه مستنددر . نظرلرى تعميق حقايقه معطوف بولنميانلر بوكبى سطحىشيلرى اعتراضلرينه مدار اتخاذ ايتمشلردر . بونلرك ايسه احكام شرعيه واخلاق اسلاميه ايله مناسبتى يوقدر .

غزالى ايسه زماننده اخلاق نامى تحتندەكى هزلياتى رد ايتمش ويازديغى

اثرلرنده پك متین براساس اتخاذ ایتمشدر. یوقسه اسلامیتك اخلاقه متعلق محتاج تهذیب جهتلری یوقدرکه بونك اصلاحی موضوع بحث اولسون.

تمثال حیات

ـ فکرت ورینشپه‌نه ـ

ـ بکا تمثال عمری یاز..
ـ دیکله:
اوستی پژمرده، مست لایعقل
برحریف.. ایشته بیك مشقتله
یورویور، هرنظرجه مستثقل

برقیافت که بعض خنده کنان
دوشیور، قالقیور، خوردانیور؛
بعض اطرافه چارپارق کریان
چهرهٔ زردی متصل قانیور...

ـ ایمتته‌ سن بولوح پامالی،
بکا تمثال عمری یزسن...
ـ کل،
کلده باق، سیری پك فناده دکل،

چوقده دقتلی باقه، شویله چکیل
اوستی پژمرده مست لایعقل.
برحریف، عمرك ایشته تمثالی!..
سلانیك ـ یالیلر ٢٠ حزیران ٣٢٤

علی جانب

بالعکس موسیو رانیس غزالی‌یی مظهر اخلاق اولمق اوزره کوسترمش اولسه‌یدی حقه مقرون برسوز سویلمش اولوردی. حالبوکه مصلح اوله‌رق کوسترمسی بزی بومطالعه‌یه ایتدی.

موسیو رانیس دیور: «مخاصملرینك فکرینی حسن صورتله تلقی وداثما لسان نزاهتله تنقید، غزالینك وظیفهٔ اساسیه‌سی ایدی.»

او، معارضه ومناقشه‌لرنده اصول مناظره‌یی اخلال ایتمز، اساس مقصدی حسن صورتله تعقیب وحل ایدردی. ذاتاً مناقشه‌نك ده بویله اولمسی ایجاب ایدر.

(مابعدی وار)

ابن حازم:

فرید

بایراق

صانکه : مجرای سنك اعصاری
عصبی موجه‌لرله پارچه‌لایان
موجات دماء پرهیجان . . .

لحن منسیٔ روح ادواری
یادامتده ایله‌ین اشهاد
صیحات مدیدهٔ اجداد . . .

صانکه : برروزن بلند بقا ؛
پرده‌دار حرمسرای وطن ؛
صیرمه‌دن خاره‌لی ردای وطن . . .

جامه خواب مزین شهدا !
پیش عبرتده برکتاب فصیح ؛
نقش خونین صفحهٔ تاریخ . . .

صانکه : برهالهٔ هلال سحر
ابدیت کشاده برشهبال ؛
جبههٔ سلطنتده برقع آل . .

قانلی برخنده التماع ایلر :
آلتی عصرك شئونی خاکی ؛
قلب ملت بوچیرپینان صانکه !

قاضی کوی — سلیمان بحری

شوپه نهائوه‌ر[*]

اوکنده پیس وملوث ، سفیل ومستحقر ،
سیاه ، کینلی ، مذبذب ییغین ییغین آمال ؛
پینده اسکی وقانلرله ممتلی اشکال ،
اوهب حیاتی قاراکلق کورور واویله باقار .

فقط جبیننی هیچ بر پریٔ موسیقار
زیارت أیله‌مه‌مش ، اوپمه‌مش ، شعر وخیال
سمای فکرینی برلحظه ایتمه‌مش اشغال . .
اوبر دهای فنادرکه کائناتی یاقار

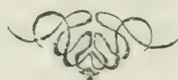
ألنده اولسه . اونك عمری فن وفلسفه‌در ؛
چیچك ، ملك اوکا مجهول اولان أمللردر .
اونك شقاقلری آلتنده هانکی رفرفه‌در ،

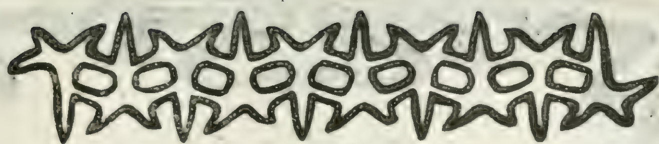
ملکلر ککیمی ؟ هیهات ! . . سملی تللردر
بوتون ربابی اونك . اونده نفرت أکسیلمز ؛
اوبر أولوم چاکیدر ، باشقا موسیقی بیلمز .

سلانیك ، ٨ کانون اول ، ٣٢٤

عاقل قویونجو

[*] باغچه : نومرو ٢١ صحیفه ١٤

قادين روحى

– مابعد –

شمدى بو برسنه‌لك حيات سودانك ، كندى دماغنده‌كى دائرهٔ شمولى آشامايان احتساسات مكتومهٔ خبرانى برر برر اوكا تودىع ايتمش اولمقدن برحظ معنوى آلارق كيتدكجه كسب كشايش ايدن برسانحهٔ حسيه ايله بوتون اوسلسلهٔ تأثرات روحيه‌يى، افاده‌لرنده هيچ برتكلفه رعايت ايتمك جهتنه حصر فكر ايتمكسزين اوكنده دوران كاغده نقل ايدييور وبوبياض زمين اوزرنده قوشان قلمك اوجنده كلمه‌لر؛ اوزايارق، قيوريلارق برر شكل مخصوص آلدقدن صوكرا بربرينى تعقيب ايدن كوچوك حشره‌لر كبى توالى ايدركن بعضاً بريره ايليشه‌رك برمدت قاليور واوفاق برتوقفدن صوكرا تكرار قوت آلارق حركته كليور وبويله‌جه صحيفه‌لر كيتدكجه تعدد ايدييوردى . . .

اونى ايلك كورديكى كوندن اعتباراً اودقيقه‌يه قدر كذران ايدن بوتون اوآنات حسياتى بعضاً اجمال ايده‌رك بعض جهتلرينى تعميق وتحليل ايده‌رك تشريح ايتدى. وصوكنده، اوندن اوفق برلطف مرحمت تمنى ايدن سوزش استرحام ايله مكتوبنه نهايت ويردى. كيم بيلير ؟ بونى اوقوديغى زمان نه‌قدر متأثر اولاجقدى ! . . . شمدى ذهننده بونى دوشونوركن؛ اونك، قاپيسنى سورمه‌ليه‌رك بريسنك كوره‌بيلمه‌سندن احترازاً عجله ايله قوينه صوقديغى بومكتوبى ؛ خاجانندن نيتره‌ين ألرله اورادن ، تاقلبنك اوزرنده تخصيص ايديلن موقعدن چيقاردقدن صوكرا كوزلرنده برلمعهٔ تجسسله نصل قاپى چارپارق اوقوديغى؛ وآياقلرينك آلتنه سه‌ريلن بوتون بو نوحات روحيه قارشيسنده ، قادينلغنك اوآنده غليان ايدن رقتلريله مغلوب اولارق تأثرندن اغلاديغنى تصور ايتدى. صوكرا. حسياتنه تماميله اشتراك ايتديكنه دائر ايكى سطرلق برجواب ايله مقابله ايتديكنى دوشوندى . ايشته اوزمان وصولنه امكان تصور ايديله‌مه‌ين

امیدلر؛ بر آن ایچنده تحقق ایتمش اولاجق.. واودقیقه‌دن اعتباراً بر رابطهٔ قویه ایله براشن بو ایکی قلب سوداکار آره‌سنده، حرارتلی بر معاشقه‌نك احتسپاسات متقابلهٔ روحیه‌سی ایله أبدی برمناسبت معنویه باشلایاجقدی . . .

وداد بهجت، تصوراتنی دها ایلری‌یه کوتورمك ایستەدی. صوکرا بودرجه خیالیلکی برآز زائد بولارق بر زجعت فکریه ایله تصوراتنی تعدیل ایتدی . بردنبره اوکا اعتماد ایتمك بالخاصه مسائل روحیه‌ده اونك لهنده ادارهٔ افکار ایتمك قدر یاکلش برحرکت اولامازدی. وداد بهجتی الك زیاده نومید ایدن بو، ایدی. فقط بومکتوبك، اونك اوزرنده حاصل ایده‌جکی تأثیری دوشوندکجه‌انسانلری، هردورلواحتمالا نه قارشی دائما امیده سوق ایدن برمیل درونله متسلی اولیوردی. اونك بومکتوب اوزرینه یکده لاقید قالامیه‌جغنه قناعت حاصل ایتدکدن‌صوکرا مسوده‌لری یازیخانه‌نك کیزلی برکوشه‌سنه صاقلایارق قالقدی. ایرتسی کونی مکتبدن عودت ایتدکدن صوکرا همان تبییض ایدوب مدیحه‌یه ویره‌جکدی . بونی، ذهننده قرارلاشدیردقدن‌صوکرا آرتق تماميله مستریح ایدی. یازیخانه‌نك اوزرنده ساعتنه باقدی. ساعت اون ایکی ایدی. وقتك بودرجه ایلریله‌مش اولدیغنه حیرت ایده‌رك لامباسنی سوندیردی . همان برساعت صوکرا صباح اولاجقدی . وقت معتادنده مکتبه یتشمك مجبوریتیله همان یاتاغنه کیردی . شمدی یورغون دماغی اوزرنده، حافظه‌سنی تضییق ایدن برثقلت خواب ایله یاواش یاواش کندندن کچرکن ذهننده هپ او ، امیدلرینك احتمال تحققیله کولومسه‌ین براستقبال مسعودك خولیای لطیفیله دالدی . . . وداد بهجت، اویویوردی . . .

ایرتسی کونی مکتبده ، هپ اونی دوشوندی. بوتون کون، مدید برخلجان ایچنده کچدی. نهایت مکتبدن چیقوبده اوه کلدیکی زمان مدیحه‌یی اوراده بولدی . اونی کوررکورمز بردن قلبی چارپمش وکویا بونتیجه‌نك او آنده حصولندن دویولان برمسرتله تیتره‌مشدی . همان اوداسنه چیقارق مکتوبی تبییضه باشلادی . . . برآز صوکرا مدیحه ، ایچری‌یه کیره‌رك هرزمانکی شاقراقلغیله اوکا بربری آرقاسنده سوأللر ایراد ایدرکن اوقیصه جوابلرله

یازیسنه دوام ایدییوردی. نهایت مکتوبی بیتیرنجه، اونی یاننه چاغیراراق اطرافدن ایشیدلمکدن احتراز ایدن خفیف برصدا ایله:

— سکا برشئ سویله‌سه‌م، کیمسه‌یه سویله‌مزمیسك؟ . . . دیدی.

او، کندیسنه تودیع ایدلمك ایسته‌نن بوسرك نه اولدیغنی اکلامق ایچون قولاق قابارتارق دیکلیوردی. وداد بهجتك سوألی اوزرینه:

— خیر، سویله‌مم . . . دیدی.

وداد بهجت، لاقردی‌یه باشلامادن اول اونی استنطاق ایتدی:

— آبلاك اوده‌می؟ . . . دیدی.

او، بلاتردد:

— اوده . . . دیدی.

صوکرا علاوه ایتدی:

— مادمازه‌لله فرانسزجه اوقویورلر . . .

— سکا بومکتوبی ویریرسه‌م کیمسه کورمه‌دن آبلاکه ویریرمیسك؟ . . .

— ویریرم . . . دیدی.

صوکرا ماصانك اوزرنده، کوزی رسملی بررساله‌یه ایلیشه‌رك:

بونی بکا ویریرمیسکز؟ . . . دیدی.

وداد بهجت، تردد ایتمه‌دن رساله‌یی اوکا ویردی. مدیحه مسرتندن، دها زیاده دورامایارق قوشدی کیتدی. شمدی وداد بهجت مکتوبك نصل برتأثیر حاصل ایده‌جکنی دوشونورکن قلبی چارپیوردی. مکتوب بش دقیقه صوکرا اونك اَلنده بولناجقدی. برمدت عصبی، اودانك ایچنده دولاشدی. صوکرا ذهناً اونك اوه کیتدیکنی حساب ایتدی. بلکه شودقیقه‌ده مکتوبی آلمشدی. اونی، مدیحه‌نك اَلنده کورونجه برحس تجسسله صوراجق وصوکرا واددن کلدیکنی اکلاینجه قلبی لطیف برتحسسله چارپارق اوداسنه چکیله‌جك وهیجانله ظرفی آچارق کیزلیجه اوقویاجقدی. کیم بیلیر؟ بلکه‌ده یاریم ساعت صوکرا جوابنی کوندره‌جکدی. صوکرا بونك عکسنی دوشوندی. احتمال مکتوبی مدیحه‌نك اَلنده کورونجه حدتله‌نه‌رك اوکا بردها ودادك یاننه کیتمه‌مسی ایچون

تنبيهاتده بولوندقدن صوكرا اونى مينى شمارلرله تأديب ايده‌جكدى . ايشته اوزمان وداد بهجت ايچون بردورهٔ يأس ونوميدى باشلامش اولاجقدى...

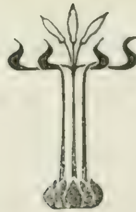
شمدى پنجره‌دده مديحه‌يى بكليوردى . ايچه زمان كچديكى حالده مديحه الآن كورونمه‌مشدى. اونك بودرجه تأخرى احتمال، ألنده اوفق برمكتوبله كله‌جكنه دليل ايدى . برآز صوكرا مديحه‌يى قاپينك اوكنده آراباجى ايله قونوشوركن كوردى. مكتوبى ويرمش اولديغنه آرتق شبهه‌سى قالمامشدى . حالنده تكدير ايدلديكنه دائر براماره‌ده كوروليوردى. قلبنده عظيم برانشراحله قالقدى . صوكرا پانجورلرى برآز آچاراق مديحه‌يه سسله‌ندى . او ، ابتدا ايشيتمه‌مشدى. صوكرا پنجره‌نك آلتنه كله‌رك وايكى ألنى اغزينه سپر ايده‌رك :

— ويردم . . . ديدى .

وداد آرتق تماميله مستريح ايدى . . .

— مابعدى وار —

جميل سليمان

عفو

— ما بعد —

بوتون موجودیتمدن حیقان بر فریاد . او که آرتق بوندن عصیان ایتمیه جکسك ، کندینی ذلته قویه جقسك ، جزاکی چکه جکسك » دییور کبیدی . بن شو حالمله حیوانات وحشیه یی تعلیم ایدن بر آدمه بکزر کبیدم ، که هم برباقیشله کوزینك اوکنده حیواناتی اطاعته مجبور ایدیور . هم او حیوانك تکرار عصیان ایتمسندن قورقیوردم . حقیقةً زوجه مه دهشت ویرمشدم . بوقاب اوزرنده کی قوت ونفوذمی سوء استعمال ایدوب ایتمدیکمی بیلمم ، اونی جناب حق تقدیر ایتسون !

هوبر براز کندینی طوپلامق ایستیورمش کبی صوردقدن صکره سوزه باشلادی :

شونی ده سویلیه یم که بوقدر سرتلکمله برابر او دقیقه دن اعتباراً قلبمده حدتدن ، غیظ وغضبدن ، مجازات ایتمك آرزوسندن باشقه برحس دها واردی : عفو ایتمك . عفو ایتمك فکری ذاتاً ایچیمه یرلشمشدی . انجق اذواق ولذائذندن محروم قالمش بر وجودك مغلوبیت وتسلیمیتی دیمك اولان قورقاقجه ، قولایجه عفولر بنجه حیثیت انسانیه یی مخل ایدی . حضور رب عزتده انسانلر یکدیکرینی نصل صفوتله عفو ایدرسه بن ده بو صحیفهٔ فلاکتی اویله صاف وپاك برعفو ایله قپامق ایستیوردم .

ایشته بو اثناده حد ذاتنده اهمیتدن عاری بر وقعه حیاتمزك بو کذارش طاقتفرساسنه نهایت ویردی . خاطرمده قالدیغنه کوره لوویه ره عودتمزدن درت بش آی صکره تشرین اول ایچنده ایدی ؛ بریمك صالونی ، براوطه ایله زوجه مه مخصوص آیری بر صالوندن عبارت اولان یکی بنانك انشا آتی ختام بولمشدی . دمین ده

سویلەمشدم ؛ زوجەم کندی اوطەلرینك تنظیم وتفریشنی بکا براقشدی . « سنلی » دە قالان اشیالرینی کتیرتدم . زوجەمك الـ چوق سودیکی اولاجق صالونه برشکل صمیمیت ویرمك ایچون بوراسنی کندیسنه مخصوص دوشمەلرلە ، اوفاق تفك شیلرلە طولدیردم ، رسملری اوتەدە ناصل آصلمش ایسه بورادەدە اویلە آصدردم . مرارت غربتی آزالتەرق ممنونیتنی جلب ایتمك ایچون نەلازمسەهپ کندم یاپدم . نهایت هپسی حاضر اولوب اوطەیه برلکدە کیردیکمز زمان سیماسندە شدتلی برتأثر علائمی بیلیردیکنی کوردم . نظرلری بوتون بواشیایی بردفعه طولاشدی ؛ هرکوشەدە خاطراتندن ، اعتیاداتندن برشی کوریبوردی . دیرکن باشنی اللری آرەسنه آلەرق هیچقرە هیچقرە اغلامغه باشلادی . وجودی بوهیچریقلرلە صارصیلرکن « آه سز پك ظالم ایمشسکز ! » سوزی بکا قدر کلیوردی . بویله برنتیجەیی هیچ بکلەمیوردم . ایلك دفعه اولەرق بنم یاپمدەدوکوان بوکوزیاشلرندن بندە متعجب اولدم . بونك نەدیمك اولدیغنی ذهناً آراشدیرمغه باشلادم . عجبا ماضی‌یی تکرار کوزی اوکنه کتیرمکله استەمیەرك قلبنی یکیدن یارەلدەمی . یوقسه بوحرکتمله ینه برفکر ظالمانەیه خدمت ایتدیکمەمی ذاهب اولدی ؛ یاخوددها طوغروسی بوکوز یاشلری چوقدن بری قتیلاشان برقابك اوناجق برمعامله رفق ونوازشه قارشی بردنبره مغلوبیتندن متولد براثر ضعفمیدر ؟ فقط اوتحقیرینی بردها تکرار ایتدی . .

— سز حقیقةً برجلاد ایمشسکز !

لکن بودفعەکی خطاب قلبمی پك انصافسزجه صیزلاتمشدی . بن‌دە آرتق ضبط ایدەمدیکم برصدای کریه نالە ایلە سوزە باشلادم .

— آنیەس رجا ایدرم ، مقصدمی اکلایکز . . . سوزمی بتیرەمدم ، باشنی قالدیرەرق بکا باقدی . شمدی‌یە قدر مانع رویت اولان ردای کین وغرضی ایلك دفعه اولەرق اوزرە بیرتەرق باقیجه یوزمدن بندە کندیسی کبی مضطرب اولدیغمی اکلادی . حیرتندن تردد ایتدی ، فقط مغلوب کورنمك ایستمدیکی ایچون باشنی چویرەرك قپویه طوغری قوشدی . چیقدی کیتدی .

بوواقعه ، نەقدر غریب اولورسه اولسون . بندە آردمزدەکی سوء تفهمك

آرتق زائل اولدیغنی و بوندن صوکره دورهٔ سکونت باشلایه‌جغی حسنی حاصل ایتدی . آلدانمیورمشم . ایرتسی کوندن اعتباراً زوجه‌م اووقته قدر مغرور براسیر حالندن چیقه‌رق اوک اداره‌سنی اله آلمشدی . فقط بکا قارشی زبون اولدیغندن خاقتی ایجابنجه قلبنده برکین واردی . آنجق بن ، برکون بوکین وغرضه‌ده غلبه چاله‌جغمه امین ایدم . هرشی ، ارتق بوقادینک تاعمق قلبنده برتحول وقوعه کلدیکنه ذاهب ایدییوردی . بن ایسه اوکا قارشی انقیاد ومغلوبیتدن طولایی حس تفاخردکل بالعکس منتدارلق کوسترمکه المدن کلدیکی قدر چالیشیوردم . . .

مع‌مافیه بوقدر مساعداته ، بودرجه حسن معامله‌یه بن ینه کووه‌نه‌میوردم . زوجه‌م حالا آچلیمیور ؛ حالا کندینی هیچ قباحتی اولمقسزین حقسز یره ، ظالمانه ، وحشیانه برصورتده بدبخت اولمش برقادین ظن ایدییوردی . برطرفدن کندی خاقتنک ، برطرفدن ده طبیعتک یاردمیله یاواش یاواش سکون بولمغه باشلامشدی . شو برقاچ کون ایچنده قصبه‌مزک بعض مناظرینی بالکه سن‌ده کوره‌رک بونلرده‌کی رنک عظمت وشدتی آکلامشسکدر . چوق دفعه‌لر بوراده طبیعت موثر برشکله کیرر . اوت ، موثر دییورم ، چونکه برسیما قارشوسنده نصل متأثر اولورسه‌ق برمنظرهٔ طبیعت‌ده بزی اویله متأثر ایده‌بیلور . زوجه‌م قیر حیاتنه پک آز مألوف اولمغله برابر روحی تأثیرات طبیعته قارشی متحسس اوله‌جق قابلیتده اولدیغی ایچوندرکه اقشاملری کونش غروب ایدرکن شو اوفاق ترأسه‌دن افاقی تماشا ایتمک اک برنجی مدار تسلیسی . حتی دیه‌بیلورمکه بوافقلر ایالک محرم قلبی اولدی . کویمزک صوک بهارنده اویله مستثنا برلطافت وارکه تعریف ایده‌مم . بوکوزل صوک بهار ، بوسنه هروقتدن زیاده اوزون سوردی . چیفتلک دیوارینک آرقه‌سنه دیکلمش متروک برکل آغاجی بزه کانون اوله قدر کل ویردی . بونلر زوجه‌می حقیقةً متحسس ومتأثر ایتمشدی . هرکون صباح آقشام ساعتلرجه کزردی . بوتنزهلر همان دائما سکوت ایچنده کچمکله برابر هردفعه‌سنده برتأثیر سکون بخش ایله نتیجه‌لنیردی . آیلردن بری ایلک دفعه اولمق اوزره اطرافده اشیادن متلذذ اولمغه باشلامشدی . دها لطیف وخندان

منظره‌لردن بلکه بوقدر متأثر اولمازدی ؛ حالبوکه بوراده اووه‌لرك ملال غریبانه‌سی ، دره‌لرك حزن وحشت آلودی ، اورمانلری یالدیزلایان کونشك رنك حزین توکلی، خلاصه بوتون طبیعت اونك روحنده‌کی حالنه مطابقدی. بعضاً کوزلری یاشله طولاردی . بن بوسسز "صداسز طوران یاشلرك هانکی منبعدن قوپوب کلدیکنی بیلیر ، بونلرك آجی دکل بالعکس طاتلی یاشلر اولدیغنی حس ایدردم . هیچ برشی سویله‌مزدم . چونکه طبیعتك لسان رازی بنم سوزلرمدن زیاده قلبنه ملایم کلیردی .

آته بینمکی پك ایی بیلیردی . صباحلری تنزهلرمده بکا رفاقت ایده‌بیلمك ایچون برآت کتیرتمکی تکلیف ایتدم . بوتکلیفمی ایکی دفعه تکرار ایتدیکم حالده هردفعه‌سنده آرزوسی اولمدیغنی سویلدی . دیرکن برکون صباحلین بن حیوانه بینمك اوزره ایکن یانمه کلدی وکندیسی ایچون آت المغی بن آرزو ایدییورسه‌م اوده راضی اوله‌جغنی سویله‌یوردی . سیماسنده‌کی حالدن، بندن صاقلایه‌مدیغی حمرت حجابدن آکلادم‌که اوده آته بینمکی قاباً ایسته‌یور. درحال آرزوسنی یرینه کتیردم ، برلکده برقاچ دفعه کزمکه چیقدقدن صوکره برکون بوندن بویله یالکز کزمسنه مساعده ایستدی . نه‌یالان‌سویله‌یم، بوطلب برپارچه حیرتمی موجب اولمشدی . هنوز قصبه‌یی ایی طانیمدیغنی ، اورمانلرك یوللری انسانی شاشیرته‌جق قدر قاریشیق اولدیغنی ، بیندیکی حیوانك باشی سرت وبرقضا چیقمسی محتمل بولندیغنی سویلدم؛ هیچ جواب ویرمدی. آکلادم‌که حد ذاتنده پك صریح ومعقول اولان بو اسبابی قبول ایده‌جك یرده بالعکس پك متأثر اولدی . ایرتسی هفته حالنه دها زیاده برطورغونلق کلدی . شبهه‌سز بندن ایلك دفعه اوله‌رق طلب ایتدیکی برشیئك رد اولندیغنی کورمك عظمت نفسنه طوقنمشدی . فقط اضطرابی ساده عزت نفسی جریحه‌دار ایدلدیکندن دکلدی، چونکه سکون ایچنده کچن برقاچ هفته‌دن صوکره یکی بردورهٔ بحرانه اوغرادیغنی آکلایوردم . بوحال اندیشه‌می موجب اولدی .

(مابعدی وار)

اسماعیل مشتاق

هدیه‌لرمز

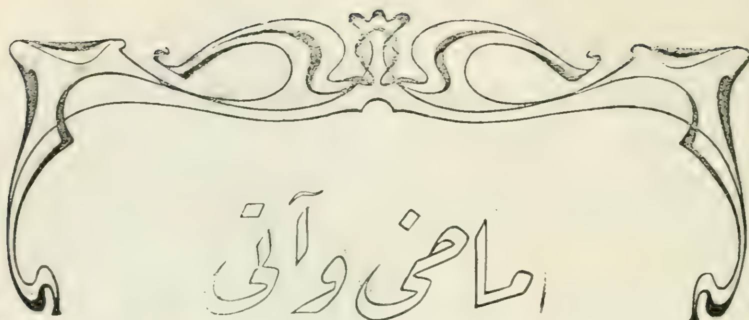
— آبونه‌لرمزه —

هر آبونه بیان رأیدن محروم قالمامق ایچون شمدی یه قدر جوابلرینه انتظار ایتدك . برچوق جوابلر آلدق . بوندن ماعدا هرهفته رساله‌مزی مظهر التفات ایلین قارئلرمزدن‌ده مکتوبلر کلدی : استانبول قارئلری اکثریتله تزیید صحائف جهتنی توصیه ایدییورلر . طشره قارئلرمز — که آبونه‌لرمزدر — چوغی کتاب ایسته‌یورلر واونلرك بو خصوصده حق تسلیم اولنمليدر . چونکه کتاب باشلی باشنه برهدیه اولنقله برابر دفعهٔ ده الخمش اولور . اساساً اکثریتده کتاب آرزو ایتدکلرندن بزده بونی مع‌الممنونیه قبول ایتدك .

اکثریته اعتبار ایتمیوبده کندی فکرمزی‌ده بیان ایتمك لازمکلیرسه بزی تلطیف ایدن قارئلرمزك ایادیٔ مطالعه‌لرینه برکتاب تقدیمنی آرزو ایدییوردق . بو آرزومزك سوکیلی مطالعلرمزك آرزولریله توافقی بزجه آیریجه موجب ممنونیت ومباهاتدر .

مع‌مافیه شونی‌ده عرض ایده‌لم که تزیید صحائف فکرنده بولنان قارئلرمزده برتحفهٔ شکران اوزره ایلریده صحیفه‌لرمزی تزیید ایده‌جکز . هرحالده بزم آرزو واملمز خانملرمزك تنویر افکارینه الدن کلدیکی قدر خدمت ایتمکدر .

درت پردەلك ملی اویون

مؤلفی : سعید حکمت

اشخاص

حسین بك افندی . . . . مابین اکابر مستخدمیندن

جعفر اغا . . . . مصاحبندن

حقی بك . . . . رجالدن بر ذات

رفیق بك . . . . حقی بکك قاین برادری پارسدەکی ژونلردن

صلاح الدین بك . . . . حقی بکك مخدومی سلطانیه طلبەسندن

احمد بك

سلامی بك
رشاد بك — رفیق بکك ارقداشلرندن
فخری بك

کمال الدین بك

ادیب بك
رشید بك — صلاح الدینك آرقداشلرندن

صبیحه خانم . . . . حقی بکك حرمی

بدیعه خانم . . . . صلاح الدین بکك حرمی

برحرم اغاسی ، وکیلخرج حسن اغا ، برقپوجی ، برخدمتجی ، اوشاقلر واهالی

ایلك دفعه اولەرق کانون اولك ۱۲ نجی جمعه کونی تپه باشی قیشلق تیاتروسندە « طلبهٔ حقوق جمعیتی » مصارف تأسیسیەسنه قارشولق اولمق اوزره موقع تماشایه قونلمشدر.

— برنجی پرده —

« منتظم برصالون. . صاغده‌صولده برر قپو.. صول طرفده‌بیوك برپنجره .. پنجره‌نك یاننده بر به‌رسه‌ر. . به‌رساردە حقی بك اوطورمش سیغاره ایچر؛ قارشو- سنده وكیلخرج ال پنچه دیوان دورر. »

برنجی مجلس

— حقی بك — وكیلخرج حسن آغا —

حقی بك

آی ، اودونی نه‌قدر آلدیكز دی؟.

حسن آغا

اون سكز چكی . افندم

حقی بك

نصل ، آی باشنه یتیشه بیله‌جك كبی می؟

حسن آغا

پك ظن ایتمم . بك افندی . آشجی چوق مسرف داورانیور . . . حرم ایچون اوقدر كیتمیور اما . . .

حقی بك

« النی برطرز لاقیدی ایله صاللایه‌رق »

اهمیت ویردیكك شیئه باق . . بن اونلری دوشونه‌جك اولسه‌م . . . آی ، ات نصل ، یتیشیورمی ؟

حسن آغا

كچن آی باشنده ایكی‌یوز قرق اوقه ایچون توقطورات ایتمش ایدك اما ... متعهد كله‌جك آیه اوقدر فیأتله ویره‌مم دیه افندمزدن استرحامده بولنه‌جقدی

حقی بك

حریفك‌ده حقی وار . . اتلر آتش بهاسنه چیقدی . . نصل باغچوان آیلغی ایچون ینه میرین قیرین ایدیورمی ؟

ایکنجی مجلس

ـ حقی بك ، حسین بك ، جعفر اغا ـ

برحرم اغاسی

« تلاشله ایچری کیره‌رك »

بك افندی . . بك افندی . . . حسین بك افندی ، جعفر اغا حضرتلریله تشریف ایدییورلر . .

حقی بك

« یرندن صیچرایه‌رق »

چابوق یوقاری‌یه الیکز . . حسن ، اوغلم ، سن ده گیت . . رذالتمزی تصور ایدلمه‌سون . . اطرافه دقت ایدك . . . صاقین بنی محجوب ایتمه‌یك . . . « دولاشه‌رق » بوقیافتمله‌ده نصل قارلاشولایه‌جغم بیلمم که . . .

« حسین بك ، جعفر اغا اوکسوره اوکسوره ایچری گیرولر . حقی بك قاپونك دیشاریسندن استقبال ایدر . . . بك ایله اغایی اتکلر . . . اوشاقلر چیقار . . حقی بك حسین بكك مانتولانی ، جعفر اغانك اردسونی آلوب ، اوشاقلره اوزاتور . »

حسین بك

بز بویله بعضاً آدمی تعجیزده ایدرز .

جعفر اغا

یا ، یا . . اوراسی اویله .

حقی بك

« اتکلیه‌رك »

استغفرالله افندم ، بوکوله کزی احیا بیوردیکز . . بنده کز بولطفی اولونجه‌یه قدر اونوتمام . .

جعفر اغا

« اطرافه باقینه‌رق »

اویله‌نی ، اویله . . . اوراسی اویله . . بك افندینی گیدیسنك بنده‌کانلرینی اونوتومازلر .

« مسافرلر اوتورور . . حقی بك برصندالیه‌نك کناریته بوزولور »

حسین بك

یوق استغفرالله ، شوکتمآب بوطرفلره آغا حضرتلری ایله بزی مهم بر ایش ایچون کوندرمش ایدی‌ده ، سزکده بر آجی قهوه‌کزی ایچمك خاطرمزه کلدی

حقی بك

« یردن سلاملایه‌رق »

اه عمرلر ویرسون ، ولی نعمت .

جعفر اغا

لکن اونی نی دکل . . ایشکذارینی بری بزی یازدی ایسه دیه تورقیوره

حقی بك

بویله شیلر افندیلرمز کبی ذوات ایچون دکل . . . ایتسه‌لر بیله نه‌اهمیتی وار . سزلری ژورنال ایتمك هم کیمك حدینه دوشمش‌که . .

حسین بك

یوق ، بن آرابه‌دن اینرکن اطرافه باقدم . . کیمسه یوقدی . . هم بکی‌ده طانیرلر .

« براوشاق قهوه کتیرر . . حقی بك مسافرلرینه سیغاره اکرام ایدر »

حسین بك

« دوام ایله »

ها حقی بك ، سزلری کیم ژورنال ایده‌جك دییوردیکز . . شیطان قولاغنه قورشون . . ایشسزلرك بری ایش چیقارمق ایسته‌مسون . . واقعا هیچ اهمیتی یوق اما ، ولی نعمتجه ترددی موجب حالاره سببیت ویردیریلور . انسان اسکی توجهی قازانمق ایچون بر آزیورولور .

جعفر اغا

امان ، بکی‌مینی کچن کون غالبا اویله برقضانی صاووشدیردم ایکی کون‌قدر چاتیرلدم سکوت همایون اولدی .

حسین بك

آغام، بونلر هپ اولاغان شیلردر . . . «حقی بکه» أی ، حقی بك، دائره‌ده نه‌لر وار ، نه‌لر یوق باقالم

حقی بك

صاغلغکز بکم . . هرکس ایشنده کوجنده . . علی بك ، محمود بك ، صادق بك ، حسنی بك ، احسان افندی ، بتون صادق بنده‌لرکز دعای دولتکزله مشغول . . شمدیلك عرض ایدیله‌جك مهم برایش یوق افندم .

حسین بك

سزك ناظرده پك اهمالجی جانم ، مابینده قاچ دفعه سزك بالالغکز ایچون سویلدم . . .

حقی بك « اتکلیه‌رك »

اه عمرلر ویرسون ، هیچ خبرمده یوقدی ولی‌نعمت .

حسین بك

هی . . . بنم خویمدر آقوزوم . ایده‌جکم ایلکی اولمه‌دن سویله‌مم . . اکلاشیلان پاشا برآز صارصلمق ایسته‌یور .

حقی بك

طبیعی ، سز دها ایی بیلیرسکز افندم

حسین بك

یوق ، او آدمی‌ده قیرمق ایستمم ، اونك الی‌ایله ایی ایشلرمز اولیور ؛ یالکز اوفق بردرس ویرمك ایسترم . . کوچك برپوصله‌یه اسمکی ، مأموریتکی یازده یارین قوناغه اوغرادیغکده بزم اغایه براقیرسك . آقشامه نوبتجی‌یم . . قریحه‌دن بر ، برنجی مجیدی عرض ایده‌یمده اوده اکلاسون سزی نه‌درجه التزام ایدییورم . یاپه‌جغنی برایاق اول یاسون

حقی بك

اه‌عمرلر ویرسون اما ، برنجی مجیدی‌یی کچن دونماده لطف ایتمشدیکزم عثمانی‌م هیچ یوقدر

حسین بك

آدم نه اهمیتی وار ، عثمانی اولیویرسون ، پوصله‌یه اونی‌ده یازارسکده محمده بیراقیرسك . .

حقی بك « یرندن قالقه‌رق »

امر بیورورسه‌کز . شمدی یازوب تقدیم ایده‌یم

حسین بك

یوق دورسون ، شمدی قونوشیورز ، هم اونی یارین جیبمده‌کی اوتدر اوراق ایچنده کیم بوله‌جق که . . . محمد بکا اونوتدیرمازده ...

حقی بك

امر سزك . . « جعفر اغایه » اغا حضرتلری ، هیچ برشی سویله‌میورسکز

جعفر اغا

نه‌سویلیه‌جکم که ... ایشته دیکلیورم .... هاسنی‌نی براوناقنی . واردی‌اونصل بیودیکی . . چوقدن‌در کورمدم ، هانی اسکیدن بعض یوقاری کتیردك ، بنم شکرلمه‌لارمی بتیرردی .

حقی بك

مکتبه کیدیبور اندیمی . . اوکوله‌کز ایچونده « ایکیسنك‌ده یوزینه باقه‌رق » یقینده باش آغریته‌جقم

حسین بك . جعفر اغا

استغفراه

جعفر اغا

هم اونصل لاقردی ، باش آغریتق نه‌دیمك ... بربرمزه خدمت وظیفه‌مز . مکتبه کیدیبور دیدك ایدی دکلی .. نه‌زمان بتیره‌جك ؟

حسین بك

غالبا بوسنه بتیریور . آرتق یازه توران‌کزی اونك ایچونده آشیندیرر . معلوم احسانکز چوجقلر بیودکجه دردلری‌ده برلکده بیور .

جعفر اغا

آمان ، بومکتبلرده‌زواللی‌چوجقلرك ذهننی ، اخلاقنی بوزمه‌دن باشقه‌برشی‌ٔه یارامیورلر . . اوقویوب‌ده نه اوله‌جق صانکه . . هم صیصقه ، چیلیز قالیورلر . کنجلکلرینی اوراده چوروتیورلر ؛ هم‌ده برقسمی جون اولوب اورته‌یه چیقیورلر . . « کوله‌رك » جون‌می ایمش ، جوف‌می ایمش نه‌ایمش او ؟.. امان یاربی نه‌لرده کوریورز .

حقی بك

اویله، افندم، اویله بیوردیغکز کبی.

جعفر آغا

قاچ دفعه مکتبلرك قاپادلمسی ایچون ولی نعمتدن استرحامده بولنه‌جقدم ارقداشلردن برینی مانع اولدی. ایشته‌ینه کچن کون صادق بندکاندن برینك اوغلوسی. حلیم بکك چوجق. جنون اولمش.. استنطاق ایدیلورکن کوردم. چوجق قورتلنجه‌یه قدر زواللی باباسی نه‌لر چکدی. بریتشمش اولاددن اوله‌جقدی. همکندی‌ده کوزدن دوشه‌جکدی... همده جانم، بوپیس مکتبلر ایچون خزینه‌دن نه‌قدر پاره چیقیوریا!

حسین بك

یوق، آغا حضرتلری. اویله‌دیمه، هرشی کبی برآزده مکتبلر لازم! ایشته بن شو اوراقك نه‌یه دائر اولدیغنی اکلایخه‌یه قدر آق ایله قاره‌یی سچیورم آیروجه. کاتب پاره‌سی‌ده ویریبورم... اونلرده هرایش امنیت ایدلمزیا!. چوغنی بزم کوچك خانم افندی‌یه اوقوتورم. آه!... شوکتماب قاچ دفعه سویله‌مشیدی. اکر برآز اوقومام، یازمام اولسه ایمش بنی صدراعظم یاپه‌جقمش.

جعفر آغا

اونككی‌ده تحف.. شمدی نه‌یه اوله‌میه‌سك صانکه.. عقلك باشنده.. اوقومه‌بیلمه‌دن اوله‌ماز می که؟..

حقی بك

صدراعظمك افندمز یاننده نه‌اهمیتی وار.

حسین بك

هرنه‌ایسه!. سزك مخدوم خانکی مکتبه کیدیوردی؟

حقی بك

سلطانیه‌یه افندم

حسین بك

یا!.. اوراسنی ننا دیبورلر... اما اوقدر درس ایله چوجقلر اپی صیقیلیرلردا!

حقی بك

طبیعی افندم ، ذاتاً اوده ملتزم دکلمی ؟

حسین بك

لبیك ! . افندم . . ظن ایتم . . اورادن ملازم می چیقه جق دیدیکنز ، اوراسی سیویل دکلمیدر .

حقی بك

اوت افندم دیمك ایستیوردم که

حسین بك « کسه رك »

اوراده ، بر آز فرانسزجه فلانده اوقوتیورلر غالبا ؟

حقی بك

تدریسات فرانسزجه در .

حسین بك

یا ، یا ، چالیشسون ، چالیشسون . . اوزوالی نك رتبه سی ده یوقدر . برمناسب زمانده خاطرمه کلورسه اوکا برمتمایزمی اولور ، اولی ثانیسی می یاپی ویره سه ك . . اوقدر چالشمش

حقی بك

ادعمر واقعا لکزی مزداد بیورسون . . ایسترسه کز چاغیره یم ده کاسون التکیکیزی اوپسون

حسین بك

کاش ایکن کورسه ك فنا اولماز

« حقی بك صول طرفه ، حرمه طوغری کیدر »

اوچنجی مجلس

— حسین بك . جعفر اغا —

جعفر اغا

شو حقی بك ، اما ایچون چوق نازك ، کبار برذات در

– مابعدی وار –

سعید حکمت

(مصاحبهٔ ادبیه : ٦)

مدحت پاشا

کنج و بیوك شاعرمز فائق عالی یوزه قریب ابیات نفیسه‌دن مرکب یکی بر بدیعهٔ ثمینه ایله کتابخانهٔ صنعتمزك قیمتنی تزیید ایتدی. مرثیه ایله قصیده آره‌سنده، صیحهٔ حماسته کریهٔ تأثردن مشکل، بروزن غلغله‌دارك امواج آهنکی ایچنده کاه متهور وعاصی، کاه نالندهٔ اسف، وکاه پر امید ظفر حایقران، آغلایان، ترنم ایدن بومنظومهٔ تربیان شاعرك طبقات ادبیاتمزده فتح ایتدیکی حصار بلندی تحکیم ایتدکدن باشقه اقلام وطنك مدحت پاشایه، اومنجیٔ مات دهای مظلومه مدیون اولدیغی ناتحهٔ شکرانی ادا ایلدیکی جهتله نظرمزده قیمت بدیعه‌سی بهای تاریخیسی ایله تضاعف ایدییور.

مدحت پاشا بتون وطنی سون عثمانلیلرك عزیم شکر وثناسیدر. هپمز خاطرهٔ مبارکه‌سنه بر مقالهٔ تحمید وتمجید بورجلو ایدك. اطرافنده شیرین‌مذاق اولدیغمز سماط حریتده فائق عالی آیاغه قالقه‌رق قلب ادبایه ترجمان اولدی. واعتراف ایده‌لم که دها بلیغ بر ترجمان بولامازدق. جزیرة العربك بر شاهقهٔ سنکلاخنده متروك یاتان اوروح اعظمه ارسال سلام ایدن صدای بیان اسلوب اهتزازینی دجله کنارنده ایکله‌ین ریاح بادیه‌دن طوپلامش اولمالیدی! بزم آنجق کندی قبهٔ قحفمزده انعکاس ایده‌بیان صوت ناچیزمز اجرای مقصده کفایت ایده‌مزدی. بوفغان عظیم ایچون فائق عالینك صدر دهائنده‌کی وسعت وقوت لازمدی؛ بونی صرف ایتدیکی ایچون بزده شاعره مجبور شکرانز.

مدحت پاشا مملکتنی بیوك کورمك ایسته‌ینلرك اك بیوکیدر. هرکیدیکی یرده اعجازکارانه فتوحات اداریه کوستردی؛ اوچ آی والیلك ایتدیکی موقعده اوتوز سنه‌ده وجوده کله‌بیله‌جك آثار عمران احداث ایتدی. عصای دهاسیله اك قورو قایا برچشمه سار برکت اولوردی. سلسلهٔ موفقیاتی قصص هند وایران کبی ولهفرمای عقولدر. بو نادرهٔ ذکا تاریخمزك قان وآلتونله آلوده صحیفه‌لری آره‌سنده نصل نشو ونما بوله‌بیلمشدی؟ صوکره محیطاتك تأثیر افسادندن

نصل وقایهٔ وجدانه موفق اولمشدی؟ نهایت نصل اولمشدی‌ده هیچ برتربیهٔ وطن پرورانه آلمامش اولدیغی حالده مملکتنی برعشق جانسپارانه ایله سومشدی؟ مرحوم معظم شایان تقدیس برراز خلقتدر. کلمهٔ حریتی صمیمیت عمیقه ایله ایلك تلفظ ایدن، عدسهٔ محبتی ایچندن تماشا ایتدیکی وطنداشلرینی نسبت طبیعیه‌دن دها بیوك، دها آمادهٔ اعتلا کوردرك دماغنده خولیای مشروطیتی ایلك یاشاتان، کردن ملتده‌کی پاصلی زنجیری ضربهٔ حمیتی ایله پارالایان اودر. او زانوی مهین جنایت آلتنده ازیلمه‌لیمیدی؟ بتون ملتك سینهٔ اتفاقی اووجود معززاوکنده برسپرفداکار اولمالی دکلیدی؟ مدحت پاشانك نفی وتتلی اوتوزسنه اولکی نسل عثمانی ایچون آجی برجزای ندامتله استثنا ایدلمك ایجاب ایدن برجرم اجتماعی‌در. نسل حاضره بیهوده تأسفدن باشقه برشی دوشنمیور؛ مرحوم معززی آنجق اریکهٔ خیالمزده یاشاتمقله، وجدانمزك حاکم مظلومی طانیمقله اکتفایه مجبورز.

ذائق عالی دیورکه:

سن هیچ اوله‌مزسك.. وچوغالدقجه عصرلر
هپ یوکسله‌جك، یوکسله‌جك، یوکسله‌جکسك....

سن اولمدك اصلا.. قوجه برقوم یتیمی
برموت محققدن آلوب قورتاران اولمز؛
تاعرش الهی‌یه چیقان خاطره‌لك اولمز؛
اولمز وطنك روح رها کار عظیمی.

حیسك، ینه حامی ونکهبان وطنسك..
فطرت، بشریت، مدنیت سکا، مظلوم،
جانیلرك آلچاقجه روا کوردیکی مشئوم
اشکنجه‌لرك فکر کناهیله اوطانسین!

بونالهٔ عصیانه هپمز اشتراك وسویله‌مك ایستدیکمزی بوقدر بلیغ وپرجذبه برشیوهٔ غلیانله یازان شاعر وطنه تشکر ایتمکی اقدم وظائف عد ایدرز.

جناب شهاب الدین

استكناه ظلام

ـ ايداق فره‌را افندی‌یه ـ

كیجه‌یدی.. صیتمه‌لی، ملعون لیال قاضمه‌دن
بریدی... كوكده نه‌ییلدیزلرك تبسم ایدن
بر التماعی، نه بریبلدیرم، نه برشمشك.

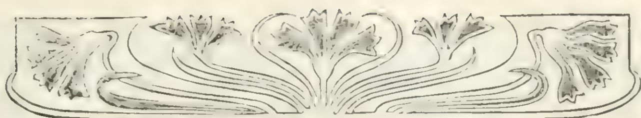
سكون ظلمتی، صمت محیطی دیكله‌یه‌رك.
خرابه‌لرله قارا كاتقلرك درین، كاتم
سرائریله تعاطیٔ فكر وحس ایتدم.
وبویله باش باشه جدی، پك اسكی، پك صادق
برر محب كبی برچوق قونوشدق. آكلاشدق.

صوكنده باشلادی روحمده برتلاطم زار...
وكندی كندیمه (اوح عفو ایدك، اكر بوبراز
سزای خنده وطفلانه برتمدحسه)
أوت دیدم كه:
«خرابیله ظلمتك، كیمسه
لسان رازینی بندن زیاده آكلایه‌ماز».

لقای خلقته حدتما بر اشمئزاز
ویرن بوجملهٔ مغروره‌نك جوابی كبی،
او آنده برقاره فریاد ایصیردی روح شبی.

بوسس، لیالك اوراز آشنای منفردی،
خطیب روحی اولان بایقوشك صفیریدی.

فائق عالی

گریه

گریه برشعردر، که آهنکی
وزن منظومهٔ غرامدر.
گریه برسحردر، که تأثیری
محو احزان ابتسامدر.

گریه‌در، بنجه برقوشك اوتوشی؛
گریه‌در، بنجه بارش باران؛
گریه‌در، خندهٔ نشاط بهار؛
گریه‌در، شعرحزن قلب حزان.

کوزی یاشلی پریٔ الهامم،
دست عشقنده برشکستهٔ ستا
چیقار ابر سحر ایچندن گاه
ایلر اتحاف در گریه بکا.

او درارینی سلك نظمه نه‌دم
چکمکه باشلاسه‌م تهالك ایله
کسیلیر وزن وقافیه‌م گریه،
خاطره‌م گریه.. سوزلرم گریه.

گریه‌در، هپ مآل شعر ترم؛
گریه‌در، الك بالغ اولان اثرم؛
گریه‌در، بخششم صباحته هپ؛
گریه‌در؛ کنز سینه‌ده گهرم.

سورم بن بکایی، چونکه اودر:
محرمی الك رقیق حسلرمك؛
آشناسی بتون سرائرمك؛
غمکساری دل الم ورمك.

سورم بن بکایی، چونکه اودر:
دایه‌سی زادهٔ طبیعتك،
روح معناسی عمر فترتك.
حزن سیماسی شاعریتك.

گریه، فرتوتهٔ شتاتك هپ
چیقان آواز سرد سازندن.
گریه‌در برف، گریه وضع سما،
گریه‌در، هپ ریاح پرشیون.

گریه‌در در طبیعتك بنجه
بتون الواح رقت آثاری؛
بحر هستیٔ سریٔ غمك
موجات پیاپی زاری.

موسیقی نامهٔ حیاتمده
مندرج هرحزین نغمه گریه.
کفته‌لر گریه.. بسته‌لر گریه..
نغمات الغزا گریه..

مرك دهشتدر، عشقسزلق درد،
یاشامق محنت، ابتلا گریه.
این وآن منظرمده گریه بنم،
خاکدان گریه‌در، سما گریه.

محی الدین

کوچوك حکایه

عائله وقادین

اوکون رضوانك اونده طوپلانمشلردی . اونلر بربرندن اوزاق ومزعج یکسنق اشتغالاتله کچن هفته‌لردن صوکره جمعه‌لری برلشیرلر ، کندیلرینی علاقه‌دار ایدن دها نازك ، دها شوخ موضوعلر اوزرنده قونوشه‌رق بوتعب آور کونلرك روحلرنده تولید ایتدیکی عصیانلری بوشیرین مصاحباتك لذذات شو خیله شتایاب ایدرلردی .

شادان صبرسز برچوجوق اشتیاقیله :

— صمیم . دیدی ؛ عائله حیاتمزی نصل بولیورسك ؟ . . بتون نقصانلری بتون قصورلریله برابر انسانلرك آلامنی دیکلندیردن ، یاالکز لغنی حس ایتدیرمه‌ین ، ارنلری مشفق وحمایه‌کار الرله بیوتوب یتشدیردن قادینلغك صاف ، فدا کار ورقیق ، فقط اهمال ایدلمش ، ناتوان ، پژمرده اعضالری اولان همشیره‌لرمزك حال اجتماعیلری حقنده نه دوشنیورسك ؟ . .

صمیم جواب ویردی :

— آه عزیزم ، بنی چوق اسکی زمانلردنبری آجیندیران ، قلبمی صیزلاتان برشیدن بحث ایدیورسك . . اوته‌دنبری قوجه‌لرینك احتراصاتنی تسکینه مخصوص برواسطه . کندیسندن چوجوق طوغورمقدن بشقه برشیئی بکلنمز برقولوچقه تلقی ایدیلان ، سنه‌لردنبری بینلرده کوکلش برفکر تحکمله الك اوفاق آرزولری بیله اسعاف اولنمه‌ین بیچاره قادینلغمزك موقعی اوقدرمشکل ، اطرافی اویله انکارله محاط که . . .

اونلری یوکسلتمك ، دوشدکلری حضیض سفالتدن تخلیص ، آتیلرینی ، حال وماضیلرینی قاپلایان ظلمت وپریشانیدن تجرید ایتمك . . . بوبنم غایهٔ خیالمدر . فقط حیات عائله‌یی تضییقاتیله صیقان بعض قیودانك رفعنده دوچار اولدیغمز ممانعتلری کوریورمده بو بدیعهٔ فکری‌یه تملك ایچون آتلانه‌جق

اوچوروملرك قیریله‌جق زنجیرلرك سلسلهٔ مشكلاتی بتون امیدلری صولدیریور.
اوتادن شفیق سوزه قارشدی :

بتون بوزینتلی سوزلر آلتنده کیزله‌دیکك تمنیات ، قادینلق ایچون بر ترقی، اونلرك عصرلرك ازایتنه قاربشان اشتكای زبونانه‌سنه برمكافات اوله‌رق مدافعه ایله‌دیكك طرز حیات . ظن ایدرمیسك كه اونلری دها مسعود ایده‌جك ! .

قادینلرمزك واقعا سویهٔ فكریه‌لری دون ، اوده‌كی موقعلری چوق مطیع وفداكاردر . بونكله برابر قادینلر ، فقط سزك اومشفقتلرینی دیو آینه‌سنده كوره‌رك سعادتلرینه كوز یومدیكمز اسكی قفالی قادینلر ، امین اول‌كه ، سنك اشتیاقله تخیل ایلدیكك ظاهراً شعشه‌دار، احتشام‌آور، فقط تفصیلات شئونی ملوث . سفیل برحیاتی یاشایان غرب قادینلرندن دها مسعود وبختیاردر ! . . اونده اوغراشه‌رق، یورولان، مادی صیقنتیلره اوغرایان نسویتمز بو اشتغالاتك تعب وزحمتنی زوجلرینك محبتله مملو نظرلری قارشوسنده تماملِه اونوتور ، اونك نفسارینك حرارتی . كوزلرینك پارلاقلغی آلتنده، مشقت واضطرابنك ایزلری ایزر، غیب اولور. روحلری دائما براق ، اونلره پارلایان نور سعادت ابدی وشفافدر .

صمیم متهیج ، جواب ویردی :

نه‌سعادت!.. اوقدرفداكار ومشفق قادینلغه طوغریسی نه‌بیوك حرمت!..

الملرینی ، كدرلرینی اونوتمق ایچون زوجلرینك نظرلرندن محبت دیله‌ین قادینلرك بوتمنیاتی ، اكثریتله ، اركك‌لرك سلسلهٔ اشتغالاتنی مشتكی برلسانله نقل ایدن سوزلری آره‌سنده غیب اولور. بركونلك محرومیٔ موانستك تلافیسی امید معنویسیله یاشایان وسیله‌لر ایجاد ایدرك ، همان دائما ، حیات مشتركه‌لری ، سرور وغملری اوزرنده حسب‌حال ایتمك احتیاجیله تیتره‌ین قادینلرك بو آرزولری دائما باكره ، عقیم قالیر .

زواللیلرك آتیسی باری امین، كندیلری ایچون سعادت نامنی ویردیككز بو آلدانیش دائما ممكن اولسه . . . بوده یوق . زوجلری ، چوجقلرینك مناسبتسزلكنه تهور ایدرك ، شرط ایدر . زوجه‌لرینك اوفاق عصیانلری قارشوسنده متانتنی محافظه ایتمه‌رك ، اونلرك بتون حیاتنی اولدیرن مهین برسوزی ، بلا پروا ، سویلرلر . . . صوكرا اوقادینلر حسنلری ییپرامش ،

شفافيتلری كثيفلاشمش مجادلهٔ حياتده، بويله هيچ بر پناهسز وحاميسز ، نصل تأمين موجوديت ايده‌جكلر . . نه‌فلاكت ـ چكه‌جكلر فقط بودوشونولورمی ؟

آكلاييورم ، برلكده برچوق بهارلر ياشامش . كهكشانلی كيجه‌لرده سيرانلر ياپمش، عين حسلرله متحسس، عين آلامدن حصه‌مند برچيفتك بتون بوقيمتدار ودرين روابط مناسباتی، نصل يالڭز بر كلمه‌نك نفوذساحری آلتنده محو اولور، بتون اونكات مسعوده‌نك ايزلری، بويله، نا كهان صولار، غيب اولور!..

شادان :

— براوو صميم ديدی. نه‌قدر طوغرو سويلدك . . قادين حياتك بوشلقلرينی طولديران برچهرهٔ شفقت، ديكنلرينی يوشتان بردست عنايت . ظلامی آچان برنور نزاهت؛ قادين قمر قدر صاف، يلديز قدرانجه : بركل قدر شفاف ونرمين بديعهٔ خلقتدر. فقط بتون بومزيتلری حائز اولان قادينلقده اك نازين فدانلر كبی محتاج حمايه وصيانتدر . اونلرك معنويتی‌ده حيات مدنی‌يه عائد معلوماتلرله زينتانديرمك چوق لازمدر . « قادين ، برملتك درجهٔ ترقيسنك ميزانيدر » چوجقلری يتشديره‌جك، استقبالی حاضرلايه‌جق اونلردر. لكن عالم نسويتمزی بووظيفهٔ نكهبانيده مظهر موفقيت ايده‌جك . يوكسلك برسويهٔ فكری‌يه ايصال ايچون نه‌ياپمشدر ؟ هيچ . . دكلمی ؟ نه برمكتب ، نه بركتاب . هيچ ، هيچ برشیٔ يوق . . .

اوته‌دن بها آتلدی :

— عرفان، ديدی، بوصوك تأملاتكله بكا دوقتور صبحی‌يی خاطرلاتيورسك. بزم فيلوسوف دوقتور قادينلغمزی اوقدر بياغی ، آوروپاليلرك يانندە اوقدر قيمتسز بولوركه بونك تخطری بيله ، اونی عصيان ايتديرر . دائما مزيتسز قادينلر ايچنده حياتنی اسراف ايدن كنديسی، بونصيبسزلكك روحنده حاصل ايتديكی ، افراطله باشلار . سزه فرنك قادينلرينك معيشتنه ، حيات عائله‌ده‌كی همتلرينه دائر ايضاحات ويرر وبتون سوزلری، دائما عزيزم، بزترك اركك‌لری بوقادينلرك متمادی اشكنجه‌لری آلتنده علويت فطريه‌لرينی، نزاهت فكريه‌لرينی غيب ايدن پك بدبخت ادملرز. اشتكاسيله نهايت بولور ، شوسوزلر تماميله دكاسه بيله ، ينه طوغرودر. بزم قادينلغمز سطحی ويكنسق برعالم، تفكراتی

اوندن طيشارى چيقاميان بر روحدر . نسويتمز ؛ اصالت نوعيه‌سندن حصه‌دار فقط تزيينات فكريه‌دن بى نصيب ، وتماميله قابى‌در . بى قيد اللرك زير تساهلنده عقيم ، محروم حيات چوللرده ياشايان بوكزيدۀ روح نكراً مع التأسف پك دوندر

شفيق ، مستهزيانه ، جواب ويردى :

— غرب قادينلرى ايچون باعث رجحان كنديلرينى صالونلرنده آلقيشلاته‌جق علوم تزيينيه‌يه انتسابلرى ايسه بونى بن هيچ برزمان بزم حيات عائله‌مزده‌كى صفوت وفداكارى‌يه دكيشمم . فقط سزك اواوروپا عالم حياتنى ، شعشۀ ظاهرينه فريفته اوله‌رق آلقيشلايان خسته دماغلركز ، شرقك كولكه‌لى شهرلرنده مستريحانه ياشايان قادينلرك سعادتنى ، صوكره حيات عائله‌ده‌كى اشتراك فداكارنسنى تقدير ايده‌مز ..

شادان ، آتلدى :

— سن ده بيلمه‌ليسك كه ، قادينلر بويله معلومات بشريه‌يه يبانجى ، وظائف مدنيه‌لرينه غير واقف اولدقجه دائما بويله محصور ، دائما بويله پژمرده قالپرلر .

تووالتلرينى كيزلمه‌يه محكوم ، زوجلرينه رفاقتدن ممنوع ، حقوقى منسى ، فعاليت حياته مداخله‌ده محترز ، حقيقتدن اوزاق بولندقجه جنسيتلرينك تكامل نزاهتندن بى نصيب سعادته بيكانه . سفاليته مألوف ياشاياجقلر .. بوايسه .. اونلر ايچون برذلدر .

صميم :

— اعتراف ايدرم كه ، ديدى ؛ غرب بوكون صميميتندن بر آز غيب ايتمشدر . فرانسه‌يه باقمكز اوراده عائله‌نك تاريخ عشقى ، يبانجى سيمالرك التحاقيله ، حريمتندن جريحه‌داردر . انكلتره . . . بوراده ايسه عشق ، انسانلرك قلبنده پك آز ير طوتار . شرقه ياقلاشدقجه آتشين كونشلر آلتنده ياشايان اقوامده بوخسك پرستشله استقبال اولنديغنى كوريرسكز .. ايتاليا .. بوراده عشق يكانه حاكمدر . قلب ، ثروته ، اصالته دكل فقط شيرين ، جاذبه‌دار چهره‌لره ، روحنواز سسلره رام اولور . تركيه‌ده ايسه دائما براق واسوده مائى سمامز آلتنده ، قوشلرك آهنك ترنماتى ايله سرمست برهواى صاف وسرور تنفس ايدرك ياشايان چوجقلرمز ايچون سومك براحتياجدر . والده‌لرينك تقيدات مشفقه‌سى آلتنده كركفلرينى ابشايه‌ن قيزلر ، نادر سيرانلرده تصادف ايديلن

مختلف چهره‌لردن کندیسنه بر بدیعهٔ غرام یاراتیر ، روح رقیق صفوتیله ترسیم ایلدیکی بو خیالی پیش فکرنده یاشاتیر . بر تنزهده اوکا توجیه ایدیله‌ن بر تبسم ، بیوك والده‌سنی زیارته کیتدکلری زمان یولده کندیسنه انعطاف ایدن سوزکون بر نظر اونی ساعتلرجه دوشوندیرر . فقط بو ، صاف ومعصومدر .

بر کون قاپو چالینیر .. تلاشله اوطه‌سنه کیره‌ن دادیسی طیشاری چیقمقدن اونی تلاشلی بر لسانله منع ایده‌رك تووالتنی یاپمغه باشلار . کوچوك خانم زائرلری استفسار ایدن ، سئواللرینی قارشولایان « شیئی »لردن آکلارکه اومذهب خولیالری بوکون بر حقیقت اولمق اوزره‌در . بتون رونق وانجلاسنی آله‌رق اوطه‌یه کیردیکی زمان اونی سوزه‌ن نظرلرك بار تضییقی آلتنده کوزلری اکیلر .

فقط بتون استقبالنه حاکم اولان بومهم وقعه ایله اونك علاقه‌دار اولمسنه مساعده ایدلمز . نهایت بر کون اوکا بر رسم ویریلیر . والده‌سنك تنسیب ایتدیکنی سویلرلر ، ایش اولوب بیتمشدر .. اعتراضلری دیکلنمز ، باکه آغلار . فقط طویولماز ..

صوکره بر کون اونی سوسله‌رلر ، صاچلرینی قیمتدار طاشلرله تتویج ، اونی شوق آمیز سوزلرله احاطه ایدرلر . اوزمان شاشیرر ، کندیسنه ایدیله‌ن غبطه‌لر اوکا براز امنیت ویرر . بومختلف جریانلرك تأثیریله بعضاً کولر ، براز دوشونور .. تدریجاً ، اونی احاطه ایدن ، بوهوای ریاسمز اولور . بومغفل سوزلرك اعاده ایتدیکی جسارتدن محروم قالان روحی ، شمدی خاجانلرله اوزولور .

صباحلین اونی قولتوغنه آله‌رق ، متین مغرور آدیملرله یورویه‌ن ، شخصیت معنویه‌سی هنوز اوکا مستور بوجبه‌نك احتیاج وقوفی اونی تیتره‌تیر ، اونك چهره‌سنده‌کی مآل غرور ، لاقیردیلرنده‌کی شیوهٔ تحکم ، بدیعهٔ خیالیله بوشکل مادی آره‌سنده‌کی اوچوروم اونی بر آز اوشوتور . کزیدهٔ فکریسنه بر آزدها تملك ایتمك ، اونك اطرافنده اوچان هوای سعادتی بر آز دها قوقلامق ایچون بتون امیدلرینك اوزرنده طوپلاندیغی اوقومرال بیقلی ، مغرور باقیشلی سیمانك هویت معنویه‌سنی آچاجق آنات وصولك ممکن مرتبه تأخیرینی ایستر .

فقط بر آزصوکره حولیدن یوقاری‌یه طوغرو یوکسله‌ن بر سس ، خاجانلی موجه‌لرله اونی تیتره‌تیر ، مردیوه‌ندن تلاشله قوشان بر ایکی قادین خبردار ایدرلر : کلدی ... برقوت اونی مردیوه‌نه طوغرو سوروکله‌ر . اوته‌کی کورونور ، بونی مشتاق

ومحترص نظرلرله احاطه ایدەرك قوله آلیر. کیدرلر . . .

ایرتسی صباح اوتیزك بر آز صارارمش چهرەسیله ، اطرافی بردانه ایله چوریلەن کوزلرینی تدقیق ایدرسه‌کز ، اوراده اسکی انجلابه بدل برسونوکلك حس ایدرسکز . . افول ایدن بدیعهٔ حسنك قلبنده حاصل ایتدیکی اینجه بر الملك ، اونظرلرده یری واردر . . .

بو بر قیز ایچون بویله اولدیغی کبی ، ارکك ایچون دهاخفیف اولمق اوزره ینه بویله‌در . معلوماتلی ، اونك تحسسات رقیقه‌سنه علاقه‌دار . نزیه وحساس برملك بکلرکن دها ایلك نظرده اونك کینیشیله ، براز صوکره ، عادی سوزلریله جریحه‌دار اولان بتون اوتخیلاتنه وداع ایتمك ، اونلری اسفلریله کفنله‌یه‌رك کوممك مجبوریتنی حس ایدن ارککلرده ، قیزلردن آز دکلدر . بوتون بونلر نه‌دن ؟ قواعد اجتماعیه‌مزك یاکلشلغندن دکلمی . . . ؟

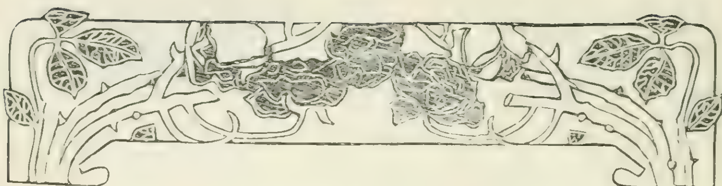
اوصباحدن صوکره هرایکیسنك‌دهامیدی آرتق چوجقلرینه انعطاف ایدر . اونی آرزوسنه کوره بیوتمك ، استقبالده کندی اوغرادیغی فلاکت حسیه‌دن اونی صیانت امید معنویسیله یاشارلر . اونك الك اوفاق سروری ، بونلر ایچونده محسوسدر ؛ وقادینلر عالم خارجیدن زیاده حیات خصوصیه‌اریله مشغول اولور . بو ، اونلرك پك شایان تقدیس برمزیتیدر . ارککلر ایسه اونلرك بوفداکارلغنه حرمت ایتملیدر .

غرب ، بوکون پك منور ومعموردر . اوراده بزی مسعود ایده‌جك پك چوق شیلر بولابیلرز . قادینلرمزی یوکسلتمك ، اونلرك حقوقلرینی تأمین وارککلره معاونت ایده‌بیله‌جك واسطه‌لرله تجهیز ایتمك مجبوریتلرینی اورادن استعاره ایتمك بزم ایچون نصل موجب ممنونیتسه ، امینم اولالم که ، قادینلرك یبانجیلردن زیاده کندی حریملریله‌علاقه‌دار اولمسی‌ده حضور مادی ومعنویمزه اودرجه الزم ونافذدر : ایشته بنم فکرم . . .

۱۲ کانون ثانی سنه ۳۲٤

ع . مظفر

نیرنك تسویت

_ محمد علی توفیقه _

قادین ، ریاض خیالمده ژالهٔ بلور ،
که . الك نهفته نواز رنك ونفحه‌دن تترر .
فقط ! دوشونجه اب خاکه محترز ، مفتور
بر انطراق مصادمله انکسار ایلر . . .

قادین ، لیال حیاتمده رنك رنك منظور
اوچان آچار کبی ، بر شبچراغ کاپرور . . .
فقط ! تماس تجسسده : مضطرب ، مقهور
بلافریب حیات برحوینهٔ بی فر . . .

قادین ، نکاه شتابمده برسراب کهر !
فقط ! اوغایه‌ده برافق بی حقیقت ودود :
سرر فتورمه برر یکزار نامحدود . . .

قادین ، یوصونلی ، یشیل بربحیرهٔ منتن !
تموجنده بوغیای اسفل املاك
سما نجوم بلندیله اهتزاز ایلر . . .

سلیمان بحری

ممالك عثمانيه دمير يوللرى تاريخچه‌سى

و

آلمان پوليتيقه‌سى

١٣٢٤ --- ١٢٥٧

مقدمه

منفعتپرستان ، يارم عصردنبرى ، برلين حكومتنك نظر دقتنى بركون ممالك عثمانيه‌ده وبالخاصه اناطولئ شاهانه‌ده تأمين ايده‌جكى منافعه جلب ايديورلردى. مأموريت مخصوصه ايله درسعادتده بولنان فون موتكه ١٢٥٧ تاريخندن اعتباراً آاوغس بورغ غزته‌سنه كوندرديكى مقاله‌لردن برنده شو وجهله بيان حال ايدييور : « بتون ممالك عثمانيه ، آلمانلر مستثنا اوله‌رق ، روسيا ، فرانسه وانكلتره‌نك تحت نفوذنده بولنيور . شايان دقتدركه عثمانلى ممالكنده دائما بواوچ حكومتدن بحث ايديلور ، فقط هيچ برزمان اوستريادن سوز اولماز.[١]

« حالبوكه . اوراده ، هپسندن زياده بوحكومته حرمت ورعايت ايدلمليدر ؛ زيرا اركچ موازنهٔ دوليه‌يه داخل اوله‌رق ، حال وموقعى تقرر ايتديره‌جك اوستريانك صيف صارميدر . ممالك عثمانيه‌نك تقسيمنى ، دنيانك بتون قيلولرى نه‌ايفا ونه‌ده منع ايده‌بيلور . برنجى دكلسه محقق اوله‌رق ايكنجى وظيفه‌يى ايفا ايده‌جك اوستريا اردوسيدر . »

فون موتكه قدس شريف حواليسنده برامارت تأسيسى طلبيله سوزينه نهايت ويرييور . ١٢٩٤ تاريخنده اقتصاديونزدن روشه‌ر ، تركيا غنائمنده اناطولى‌يى آلمانيانك حصهٔ مستقبله‌سى اولمق اوزره ارائه ايدييور . روته‌دبه‌ر توس دها ايلرى كيده‌رك « تركيانك آلمانيا النه دوشديكنى و آلمان عسكرينك

[١] اوتاريخلرده اوستريا ، حكومت معظمهٔ جرمانيه‌دن معدود ايدى .

بوغازایچی سواحلنده کزدیکنی کورمك ایچون پك چوق وقت یاشامق » امیدینی اظهار ایدیيور .

اوتوز سنه اولی ، آلمانلرك استانبولده هیچ برموجودیتلری یوقدی ؛ معهذا غایت قیصه اولان بومدت ، ممالك عثمانیه‌ده ، کندیلرینه بینظیر برموقع احداث ایتمك ایچون کافی کلدی .

آلمانیانك حکومت سنیه نزدنده حائز اولدیغی اعتبار ونفوذی ایلك دفعه اوله‌رق رسماً اظهار ایدن ١٢٨٩ سنه‌سنده مأموریت مخصوصه ایله کوندریلن آلمان هیئت عسکریه‌سی اولدی .

اساساً ، حربیه نظارتنك اراده‌سنه تودیع قلنان بوهیئت ضابطان ، قریم محاربه‌سیله ١٢٨٦ سنه‌سی آره‌سنده فرانسز هیئت مخصوصه‌سی طرفندن باشلانمش اردوی همایون تنسیقاتنه دوام ایده‌جکدی. آلمان هیئت عسکریه‌سی کندیسنه عطف اولنمق ایستنیلن نفوذی فعلاً ، بالخصوص ایلك سنه‌لرده ، حائز اوله‌مدی. بوهیئت علی‌الاکثر فرض وقبول ایدلدیکی وجهله ، اردومزك زمام اداره‌سنی الده ایده‌مدیلر . ذاتاً ، هیئتی تشکیل ایدن اون ایکی ضابطدن اونبرینك اقتدارلری متوسط ، جدی بر تأثیر اجراسنه غیر مساعد ایدی ؛ آنجق بوکون جنرال اولان اون ایکنجیسی ، بارون قولمان فون‌در غولتج ، حقیقتهً پك دکر ایدر . حربیه مکتبیله طوپخانه‌یی تنسیق ومستعد تمثل اولان آلمان اصول عسکریه‌سنی اردومزه ادخال ایده‌رك ممالك عثمانیه‌ده آلمانیایه یول آچان یالکز بواولدی . آرقداشلرینه کلنجه : بونلرك مهارتی حکومت سنیه‌یی لوازمات حربیه‌سنی منحصراً آلمانیادن اشترایه سوق ایتمکدن عبارت قالدی . بونلر تشبثلرنده تماميله موفق اوله‌رق وظیفهٔ حقیقیه‌لرینی حسن صورتله نتیجه‌لندیردیلر : اسلحه ، مهمات ، هرنوع تجهیزات ایچون آلمان تجارتی مملکتمزده مهم بر مخرج بولدی .

بسمارقك « شرق مسئله‌سی بر آلمان عسکرینك کمیکلرینه دکمز » سوزیله درسعادت حوادثنی اصلا اوقومادیغنی ، بلا صمیمیت ، کمال تفخرله بیان ایتدیکی زمانلر مع‌التأسف چوقدن کچمش بولنیوردی .

بواییلك موفقیتلر آلمان غزتهلرینك مطمع انظارینی عثمانلی اولکهسنده اجراسی منفعتلی اولان خصوصاته نصب وتعیینه وسیله اولدی . مستشرقیندن دوقتور اشپهردن ۱۳۰۶ ده «ماضینك الك زنکین اراضیسی وحالك الك کارلی مستعمرات صحراسی بابل» عنوانی تحتنده طبع ایتدیردیکی رساله‌ده شو وجهله سویلنیور : «کرهٔ ارضده تأسیس مستعمرات ایچون سوریه یاخود آتوریادن دها مناسب ارض اولهماز . اوراده ترلا حانه قونهجق ، بالطه کورمامش ، اورمانلر یوق؛ غلبه چانهجق مشکلات طبیعیه مفقود؛ فقط یالکز طوپراغی قازیمق ، زرع ایتمك ، محصول آلمق وار . شرق بیوك بر دولت طرفندن هنوز کندینه حصر ایدلمامش یکتای جیهان براراضیدر . بوحالده ؛ تأسیس مستعمرات ایچون الك موافق یردر . اکر آلمانیا فرصتی قاچرماز وقازاقلر بوطرفه ال آتمادن اول آنی یاقالاز ایسه دنیانك تقسیمنده الك ایی حصه‌سنی آلمش اوله‌جقدر.» بر از صکره دوقتور قانهرغهر: «آلمان مستعمرات اراضیسی اسیای صغرا» نامنده‌کی رساله‌سنده عین افکاری تقویه ایتمك اوزره ، اووقت دردست انشا بولنان اناطولی دمیر یوللری جوارنده بیوك هیئت اجتماعیه‌لر تشکیلیله اسیای صغراده مستعمرات تأسیس ایدلمسی لزومنی اخطار وبالخصوص حکومت عثمانیه ایله آلمانیا آرهسنده برمعاهده عقد ایدلمسنی طلب ایدیور : بونکله باب عالی بالجمله اجنبی تجاوزاتندن مصون قاله‌جق ؛ مقابلةً حکومتده اولکه‌مزده محصولدار اقالیمنه طوغری آلمان جریان مهاجرتلرك توجیهنه وبالاخره بونلرله بر کمرك اتحادینك تأسیسنه مساعد اوزون برسلسلهٔ امتیازات بخش ایده‌جك : بوصورتله المانیانك استقبال اقتصادی وسیاسیسی فوق العاده وسعت وقوتله مؤسس براساس اوزرینه موضوع اوله‌جقدی .

اناطولی دمیر یوللری امتیازینك [۱] بر آلمان شرکتنه ویرلمسی حقیقت حالی تبیین ایدرك اقبالپرستانی برقاتدها تحریك وتحریص ایلدی .

خارجه متعلق ایشلرله مشغول ، وعددی المانیاده پك کثیر اولان ، آدملر ممالك شاهانه حقنده تعقیب اولنه‌جق بر پولیتیقه‌نك عین زمانده متحدادراکی اولدیلر .

---

[۱] صحیفه ۱۷

بو نظريه درحال آلمان دوائر رسميه‌سنك قواعد اساسيه‌سى حكمنى اكتساب ايتدى. اتحاد جرمانه كلنجه، تشكيلاتنك باشلانغجنده وايلك سعى وغيرتلرينك حمانوبتنده بوقدرينى پك طبيعى وساده بولديلر؛ هرحالده نتيجه‌سنى كورمك يعنى قطعياً وضع يد ايتمك ايستديلر: «آلمان منفعتى آسياى عثمانينك، هيچ اولمازسه، آلمان حمايه‌سى آلتنه وضع ايدلمسنى ايستر. بزم ايچون الك فائده‌ليسى الجزيره ايله سوريه‌يه متصرف اولمق وعثمانليلر طرفندن اسكان اولنان اسياى صغرانك حاكميتنى استحصال ايتمك، سكنه‌سى ايچون الك مكمل برمختاريت اداره تأمينيله آلمان دائرهٔ نفوذنده بولنه‌جق اراضيدن برسلطانلق تشكيل ايتمكدر.

بوكبى افكار مسخرهٔ مترقبه: «تركيا وراثتنه متعلق آلمان مدعياتى» عنوانيله نشر اولنان بررساله‌ده تقويه ايدلدى. صحائف عجيبه‌سى: آلمانيانك شرقده‌كى وظيفه‌سنه متعلق اتحاد جرمان مؤسسلرينك افكار اساسيه‌لرينى اجمال ايديور.

آلمان ايمپراطورينك تمايلات شخصيه‌سى‌ده بويله مبالغه‌لى مدعياتى تعديل وتخفيفه مساعد دكلدى: مملكتنك تجارتنه مخرجلر تأميننده عبارت اولان مشاغل ذهنيه‌سى مبدأ سلطنتندن اعتباراً ممالك عثمانيه‌يه متعلق كافهٔ خصوصاته فوق العاده اهتمام ويرمسنى منتج اولدى. متعاقباً ذات شاهانه‌دن استحصال ايلديكى مساعدات ايسه الك بيروا ارزولرينى تذكيه‌يه مدار اولدى.

براينده، كيتدكجه اسياى صغرايه زياده كوزديكمكه باشلاديلر. آلمانيادن متعدد هيئتلر كوندرلدى. بونلردن طوبچى ملازمى قارل قانه‌ن‌به‌رغ خلاصهٔ مشاهداتنى طبع ايتديردى. بواستكشافتك ختامندن اعتباراً آلمانلرك كيدوب بواقليمده اجراى تجارت ايتمسى براينده مصرانه برصورتده تشويق اولندى، وبونلره ابراز سهولت اولمق اوزره مفيد، اقتصادى خريطه‌لر ترسيم وطبع ايدلدى. لكن كرمىٔ تامه ايله تعقيب ايتدكارى مقصد بصره كورفزينه منتهى اوله‌جق بغداد خط كبيرينك امتيازينى استحصال ايتمكدى.

آلمانيا ايمپراطورينك ١٣١٤ سنه‌سى تشرين اولنده قدس شريف واستانبولى زيارت ايتمسى هرشيئى زيادسيله تعجيل وتسريع ايتدى. ايمپراطور

١٣٠٤ سنه‌سندنبری یانه وحیقاده یراشن آلمان مهاجرلرینك حسیات ملیه‌لرینی اویاندیره بیلمکله برابر ذات شاهانه‌یی‌ده تسخیره موفق اولشدی .

ایمپراطور ٨ تشرین‌ثانی ١٣١٤ ده بلدیه دائره‌سنده شرفنه ویریلن اقشام طعامنده باده‌نوش اولدیغی اثناده «ذات شاهانه وکندیسنه خلیفه اولق اوزره، تعظیم وتبجیله بولنان ٣٠٠ ملیون اهل اسلام کندیلرینك صورت دائمه‌ده دوست ومحبی اولدیغنه امین اوله‌بیلورلر» دیمکده تردد ایتمدی .

سنه‌لردنبری بتون اوروپا وبالخاصه کنج ترکلر مطبوعاتی طرفندن «خصم جان مات» دیه یاد ایدیله‌کلمکده بولنان شوکتماب افندمز حضرتلری بویله آچیقدن آچیغه اسلاملره حرمت وکندیلرینه دوستم دیه خطاب ایدن آلمان ایمپراطورینك نمایشنه قارشو بی‌حس طوره بیلورمیدی ؟

ذات‌شاهانه ایمپراطورك بونمایش اخوتکارانه‌سنه قارشو ابراز سماحتده تأخر ایتمدی . ایمپراطورك رفقتنده بولنان موسیو دوبولو ایله صدراعظم پاشا آرسنده متعدد ملاقاتلر وقوعه کلدی . دها ایمپراطور استانبولده ایکن حیدرپاشا ریختمی امتیازی اناطولی عثمانلی دمیریوللری شرکتنه ویرلشدی .
ایمپراطورك عودتندنصکره آلمان بانقه‌سی مدیری دوقتور سی‌مه‌نس اولکندن زیاده نافذ وآلمان ضابطلرینك موقعی اولکندن دها اعتبارلی اولدی : بونلر اوردومزك کافه‌سنی متعاقباً تفتیش وبیوك مانوره‌لری ترتیب ایتدیلر . لاهی مذاکراتنده ذات شاهانه آلمانیا ایله اولان اشتراکمزی کمال جسارتله اعلان وتحدید تسلیحات خصوصنی رد ایلدی .

ایشته بوزماندن اعتباراً عثمانلی - آلمان محادثتی تظاهر وکسب تقویت ایلدی :

آسیای شرقیده بولنان عثمانلی تبعه‌سنك حقوق ومنافعی آلمانلرك تحت حمایه‌سنه ویرلدی ؛ آلمان سیاحلری حضوره قدر چیقه‌رق حرمت مخصوصه‌یه نائل اولدیلر ؛ اجنبیلر طرفندن صاتون آلنه‌جق احوال غیر منقوله ایچون مأذونیت مخصوصه اولمدقجه دوائر عائده‌سنجه معاملات رسمیه‌یه ابتدار ایدلمامسنه دائر اولان قراردن آلمانلر استثنا ایدلدی .

هر كون برصورتله كورولوب ايشيديلان بو وامثالی امتيازلرله مظهر مساعده اولان آلمانلر مملكتمزده سرعتله تكثر ايتديلر .

منافع ملك وملت نقطهٔ نظرندن ، حكومت مستبدهمزك آلمانلره بخش ايتديكی موقع استثنائی شبههسز جدی تهلكهلر احضار ايديبوردی : بونلر ، مطالب متواليهلری حصول بولدقجه ممالك عثمانيه يی دها زياده بنمسهدكلرندن ، صورت قطعيهده تصرف ايتمك احتياج مفرطنی حس ايتمكه باشلادیلر . آلمان مطبوعاتنك ممالك عثمانيه يه دائر اولان بتون مقالاتی هپ بو اطمئنانی اظهار ايديبوردی .

مابعدی وار

اسكيشهر شمندوفر قوميسری

محمد امين

شعرلرم ايچون

ايشته باق سانحات حسيهم
بويله برقاچ قريق ، دوكوك نغمه ،
بويله برقاچ تلاطم مبهم
اشتكای حيات مغمومه .

اوقومق ، شبههسز يورولمقدر .
هم يورار ، همده مستفيد ايتمز . .
آه لكن بنم قدر بيكس
قارئم وارسه ـ بلكه چوق وار ـ

اوقوسون حسمك لطافتنی ؛
عشق ايچون اغلايان كوزيله كورور ،
عشق ايچون اغلايان امينم كه

ساده كوزياشلريله ايشلهديكم
بوسطرلرده اشتياق ايله پر
محو اولان برزواللی خسته كورر .

جغال اوغلی : ۸ تشرين ثانی ۳۲۳

تحسين ناهيد

— مابعد —

ایلك تصادف ایتدیکی کوندن بری ، بر تون طورلرنده ، کندیسنه قارشی لاقید کورونن بو تزلك ، شمدی بو مکتوب اوزرینه کیم بیلیر ، نصل بر ابرله متحسس بولوندیغنی دوشونورکن قلباً قناعت ایدیوردیکه بو حسه پك اوقدر بیگانه قالمیه‌جق .. مکتوبنه بر جوابله مقابله ایتمه‌سه بیله ظواهر اطوارندن تمایلات روحیه‌سنی کشف واستخراج ایتمك ممکن اولاجقدی . ایشته آنجق اوزمان نتیجهٔ صورتی حقنده بر فکر استحصال ایده‌بیله‌جکدی . . .

شمدی پنجره‌سنك اوکنده ، اطرافندن بر امزهٔ موفقیت آرایان نظرلریله اونلرك پنجره‌سنی تجسس ایدیور ، هر دقیقه‌ده کندیسی ایچون چارپان بر قلبك حس خلجانیله عظیم بر سعادت دویوردی . بر آرالق ، پانجورلرك آراسنده بر کولکه فرق ایدرك قلبی چارپدی . صوکرا بونك بر وهمدن عبارت اولدیغنی اکلاینجه تکرار تفکراتنه عودت ایتدی . مدیحه ، اوکا : « آبلام ، مادمازه‌لله فرانسزجه اوقویورلر . . . » دیمشدی . شوحالده مکتوبی ، هنوز اوقومامش اولمسی احتمالی واردی . کیم بیلیردی شمدی ، اونلری قارشی قارشیه ، مکتوبی ، اوقویورلر فرض ایدنجه قلبنده ، انسانلرده تردد ایتدکاری شیئلره قارشی شبهه‌لرینی تزیید ایدن بر عدم اطمئنانله اونلرك ، مکتوب اوقورکن کوزلرینك ایچنده دمپاره ، اطرافنده کیلرله استهزا ایدیور ظن ایدیلن بر شراره ایله کولومسه‌دیکنی حس ایدرك مأیوس اولیور وصوکرا بو درجه‌لره قدر لاقید قالابیلمن بر قلبه مالك اولمق ایچون انسانك نه قدر حسسز اولماسی لازمکلدیکنی دوشونرك شبهه‌لرینی ازاله‌یه چالیشیوردی . بو اثناده پانجورلرك

آراسنده اوخیال ، ینه کوزینه ایلیشدی . بودفعه اونك بروهمدن عبارت
اولمادیغنه قناعت حاصل ایتمك ایچون دیوارده آصیلی دوران دوربینی آلارق
باقدی . پانجورلرك آراسندن قسماً کورونن سیماسیله ، برآراق ودادك پنجره‌سنه
انعطاف ایدن کوزلرندن او ، اولدیغنی آکلادی . برثانیه قدر کوزلرینه
ایلیشدکدن صوکرا تکرار آیریلان بو نظرلرك قارشیسنده بردن تیتردی .
شمدی اونلرده باشقه برقوتك تأثیر جاذبی . . ودادی هرزمانکندن زیاده
رعشه‌دار ایدن بر مقناطیسیت ساحره واردیکه اوآنده بوتون معنویاتنی ،
دامارلرینك ایچندن کچن برسیالهٔ آتشین ایله طوتوشدیرارق کچمشدی . اونلرده ،
آرتق اواشراره یرینه بوتون روحنی ، لطیف برانجذاب ایچنده احاطه ایدن
برلمعهٔ نور شفقتله اوکا وعد محبت ایدن برمعنای ترحم واردی . وداد بهجت ،
روحنك آجیلرینی بو بر ثانیه‌لك سعادتك حس غفلتی ایچنده اونوتان برهوای
امید وصلتله مست اولارق بولحظك دوام ایتمه‌سنی تأمین ایدن بولحظهٔ غشی
آور سودانك بردقیقه دها امتدادی ایچون هرشیئی فدایه حاضردی ؛ فقط او ،
آرتق اورایه باقمیوردی . احتمال ودادك اوراده بولوندیغندن بیله خبردار دکلدی
لکن هرحالده ذهننك برکوشه‌سنده ودادك خیالیله مشغول بر نقطه واردیکه
اونك دوشونجه‌سیله نبضان ایدییوردی . حتی کیم بیلیر ، احتمال شودقیقه‌ده
ودادی دوشونیوردی . وداد بهجت ، بواحتمال قارشیسنده ، قلبی لطیف بر
هیجانله ضربان ایدرك معنویاتنده آتشین بر حسك لرزه‌لرینی دویدی . اونك
طرفندن دوشونولمك . . اونك خولیالری آراسنده برموقع اشغال ایتمك . . .
یارب ، بو ، نه بیوك برسعادتدی ! . . . شودقیقه‌ده ، بوکا تمامیله امین ایدی .
هیچ شبهه ایتمیوردیکه ابتدالری ، بردوشونجه ایله حلول ایده‌بیلن برحس ؛
بویکی یتیشه‌ن کنج تزك ، تازه وحساس دماغنده کوندن کونه درین برایز
براقارق یرلشه‌جك . . ویاواش یاواش دائرهٔ استیلاسنی توسیع ایدرك برکون
بردنبره . بوتون دیکر حسلره غلبه ایتمش بولوناجق . . . ووداد بهجت ،
ایشته اوزمان ، انجق اوزمان مسعود اولابیله‌جك . . واحتمالکه برمدت صوکرا
اونکله ازدواج ایدرك بختیار یاشایاجقدی . . .

بواثناده کوزلری ، تکرار اونك کوزلرینه ایلیشدی . واوزمان حس

ایتدی‌که بو کوزلرده برسنی کورمك احتیاجیله پارلایان برشعله وار . . آرتق نتیجهٔ موفقیتدن تمامیله امین ایدی . . .

کیجه ، ذهننده هپ اوخولیا ایله بوکوندن اعتباراً بدأ ایدن استقبال سوداسنك آنات شعر وبختیارسنی دوشوندی .

ایرتسی کونی ، مکتبدن چیقدقدن صوکرا ولوسپدیله صالحیه جاده‌سنده دولاشیرکن برکیرا آرابه‌سیله اوکا راست کلدی . او ، یاننده همشیره‌سیله شهردن عودت ایدییوردی . اونلر اولدیغی آراباجینك یانندەکی اوشاقدن اکلایجه قلبنده آنی برخاجانله آرابه‌نك ایچنه باقدی . وبرثانیه سورن برتدقیق نظرله اونك ، بچه‌سنك آلتنده کوچلکله فرق ایدیلان سیماسنی آراشدیردی . او ، احتمال ودادی کورمه‌مشدی . ووداده اونی لایقیله کورەمه‌مشدی . یالکز آرابه‌نك یانندن کچرکن مدیحه‌نك « وداد بك ، وداد بك ! » دیین سسنی اشیتدی . . .

اوکا یالکز ، آراده صیراده سوقاقده تصادف ایده‌بیلیور ، ودماغنده ، انجق بردقیقه‌ایچنده تدقیق ایدیله‌بیلن برچهره‌نك خاطرهٔ مشکوکه‌سیله اکتفایه مجبور قالیوردی . آرادن بوقدر کونلر کچدیکی حالده مکتوبنك جوابسز براقیلماسی اونی مدید بربحران حسیات ایچنده مأیوس ایدییوردی . اونك ، آلان کندیسنه قارشی لاقید قالیشندن متأثر اولدیغی زمانلر ، اکثریا بونك اولی جهته کیدر وبرکنج قزك ، کندیسنه اعتراف حسیات ایدن بردلیقانلی‌یه همان ایلك مکتوبده عرض سلامت ایده‌مه‌مکده معذور اولدیغنی دوشونەرك ژولیدنك بواحتیاطنی پك حقلی بولور واونی بوخصوصده‌کی جدیتی ایچون دها زیاده تقدیر ایدردی . احتمال بومکتوبنه اودقیقه‌ده جواب ویرسه ایدی شمدی اوکا قارشی حس ایتدیکی بوحرمت دوام ایتمیه بیلیردی . ژولیدی اوکا سەودیرن الك زیاده ، حیات خارجیه‌سندەکی جدیتی ایدی . اونی بویله وقور واحتیاطکار کوردکجه اونك حقنده‌کی اعتماد ومحبتی برقات دها آرتیوردی . فقط عین زمانده ، قلبنده ، تطمین ایدلمك ایجاب ایدن اویله شدید براحتیاج غرام واردی‌که اونی محال آرزولرك تمنئ حصولنه سوق ایدییوردی . وبویله‌جه کسب اشتداد ایدن بواحتیاجله حقیقتدن آییرلارق کندیسنه وعد محبت ایدن برخیال سوداسنك امید وصالتیله هپ اونی تعقیب ایدیور وحیاتده

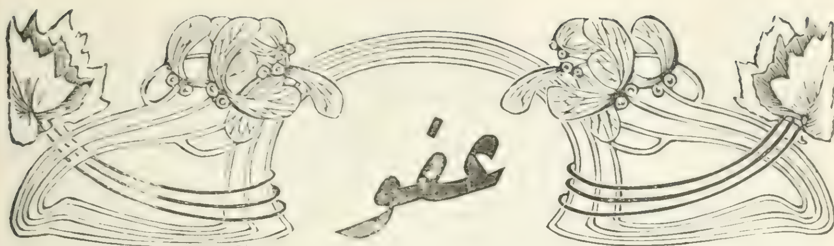
یالکز اونی دوشونیوردی . اوکوندن صوکرا ، پدریله والدەسی اوکا هیچ برشیٔ آچمامشدی . یالکز آرادە صیرادە ، والدەسنك ، بوزمینە تماس ایدن مسئلەلردە ، براسان اعتراضلە بویلە براحتمالی رد ایدیشلری واردی کە ودادی ، اك زیادە بو ، مأیوس ایدردی . فقط صوکرا اصل اولسە اونكدە رضا کوسترەجکنی دوشونەرك مطمئن اولوردی . شمدی او ، یالکز ژولیدەنك موافقتنی بکلیوردی . والدەسنی اصل اولسە اقناع ایدەبیلردی . فقط اونی حالا کندیسنە قارشی لاقید کورمکدن نومید اولیوردی . بوتون قیش ، بویلە عظیم برتردد حسیات ایچندە کچدی . بومدت ظرفندە ، هپ بویلە قارشیدن ، آنجق بردقیقە دوام ایدن بر مشافههٔ روحیە ایچندە ، کوروشەبیلیرلردی . بو اوقدر اوزون مسافەلرلە وقوعە کلیردی کە وداد بهجت ، ذهنندە اونك چهرەسنی آرادبنی زمان کوچلکلە تفریق ایدەبیلیردی ایشتە بو ، اوندن اوزاق بولونمق محرومیتی ، اونی بوسبوتون چیلدیرتیوردی . . .

برکون صباحلین ، پنجرەسنك اوکندە اوطوررکن اونی ، ایلك دفعە ، وضوحلە کورەبیلمشدی . او ، اوداسندە ، آیینەنك قارشیسندە صاچلرینی دوزەلتیرکن وداد بوپنجرەلری آچیق اودادە اونی صباحلق حالیلە کورر کورمز او آنەقدر ضبط اولنان تأثرلر شمدی بوخیال بدیع قارشیسندە ، اوکا مالك اولامامق آجیلریلە طاشمش ، فوران ایتمشدی . اونی بوحالیلە کورمش اولمق بوتون خسرانلرینی اوآندە غلیانە کتیرن برحقیقتك پیش تجلیسندە بولونمق دیمکدی . اوکوندن صوکرا حرارتلی برعشق شکلنی آلان بوحس ، اونی تمامیلە زیر دست تغلبنە کچیرمش وکونلر کچدکجە دماغندە درین برایز براقارق اونی ضعیف ، حساس برخستەیە بکزەتمشدی . . .

— مابعدی وار —

جمیل سلیمان

— مابعد —

کندی کندیمه بونك اسبابنی آراشدیرمغه باشلادم . کوکلنی اکلندیریرم امیدیله آرزوسنه موافقت ایتدیکمی سویلدم . بونی سویلدیکم زمان بکا طوغری چویردیکی یوزنده اویله بر حال واردی که آرتق بوندن صکره بندن کله جك هر نه اولورسه اولسون قبول ایتمك تنزلنده بولنمیه جغنی پك آچیق آکلاتیوردی . دیرکن ایرتسی کون آتنی حاضرلاملری ایچون اوشاقلره امر ویردیکنی بالتصادف ایشیدنجه دوچار اولدیغم حیرتی تعریف ایده مم . بوسفر ویردیکم مساعده دن بن پریشان اولمشدم ... موافقتمی استحصال ایدر ایتمز ، هم بکا خبر ویرمکسزین اجرایه شتاب ایتمکدن عجبا مقصدی نه ؟ ایلك اوکجه ذهنمه کلن احتمال بو طرفلرده برچوق تهلکه لی اوچوروملر بولنمسی و زوجه مك بویله یرلرده بالخاصه کندینی تهلکه یه آتمق مقصدیله کزمکه کیتمسی اولدی ... حالنده کی طورغونلق ، اخلاقنه رغماً بو دفعه بکا قارشی قوللاندیغی حیله بو احتمالی تقویه ایدیوردی . بو احتمال بنی بردنبره دلی کبی ایتدی . دیمك بن انصافسزجه حرکتمله اونی بو درجه یه کتیرمشدم . بن اوکا قارشی انسانجه ، عقل و حکمت دائره سنده حرکت ایدیورم ظن ایده ایدم . حالبوکه اونی قورتاره جق یرده محو ایدیورمشم ... شمدی نه یاپه بیلیردم ! آرقه سندن کیدوب اونی بولمق ، اندیشه لرمك درجه سنی آکلاتمق . اوده عودت ایده جکنه دائر اغزندن سوز آلمق ؟ بوکا جسارت ایده میوردم . نهایت کیدوب اونی ژانی اویقوسندن اویاندیردم . بر یورغانه صاردرق قوجاغمه آلدم . اشاغی یه ایندیکم زمان زوجه م هنوز اوزنکی یه آیاغنی باصمشدی .

— بو صباح چوجغی کورمدکز غالبا !

دیدم . و چوجغی کوریر ایسه بو صاریشین یاروجغزك خیال معصومی کوزی اوکندن آیرلماز دیه چوجغی اکرلك اوك طرفنه اوطورتدم . براز صوکره

کیتدی . او ، چفتلك جوارندن چیقار چیقماز بکا خطاباً برمکتوب براقوب براقمدیغنی آکلامق ایچون درحال اوطه‌سنه قوشدیغمی سویلمکه لزوم یوق دکلمی ؟ اوطه‌ده برشی یوق . . . او کون اوکله‌یه قدر پك الیم بروقت کچیردم . زوجه‌م ایچون نه‌یاپدم ایسه ایی یاپیورم ظنیله یاپدیغمی اوکون قاباً جناب حقه قارشی قاچ دفعه تکرار ایتدم بیلسه‌ك ... نهایت ساعت اونه طوغری زوجه‌م کلدی . کندیسی‌ده، حیوانی‌ده یورغونلقدن بی تاب وتوان ایدی . نره‌لره کیتدیکنی صوردم، تعیین موقع ایده‌مدی. تصادفاً تبعاً کزوب طوردیغنی سویلدی.

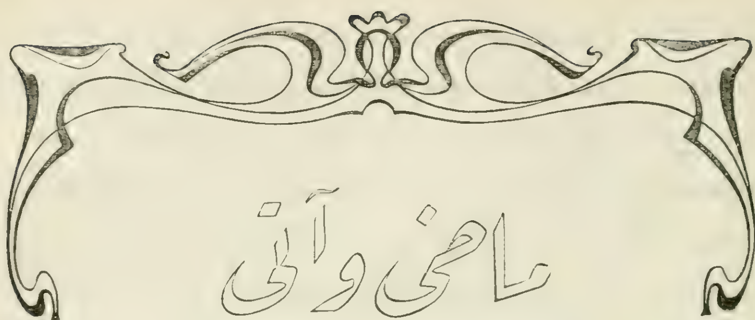
بو آره‌لق بن ، بعض اوفاق تفك چایلرك مجراسنی اورمانك برطرفنه طوپلا- مق ایچون باشلاتدیغم عملیاته نظارت ایتمك اوزره هرصباح ایش محلنه کیدییوردم. زوجه‌م اوراره قدر بکا رفاقت ایدر . اوندن صوکره یالکزجه کزمکه کیدردی. بعضاً یولنی شاشیره‌رق اوه کچ وقت دونردی . برکون یورویه‌رك اوتوز کیلو مترو اوتهسنده‌کی قیرلردن طوپلادیغی بردمت قاطرطرناغی الندە اولدیغی حالده کلدی ؛ دیکنلر البسه‌سنی ییرتمش ، بطاقلقلرك صویی فستانك اتکنی ایصلا- تمشدی . آتش اضطراب ایچنده دفع غم ایتمك احتیاجی ، مهالك آرقه‌سنده قوشمق آرزوسی اونی اویله یرلره قوشدیرییوردی‌که ... مع مافیه بوصارصیجی قوشمه‌لردن صکره سیماسنه برسکون . حتی برممنونیت کلدیکنی تجربه ایتدیکم ایچون یاپدقلرینه هیچ سس چیقارمیوردم . شبهه‌سز بوندن طویدیغی ذوق جسمانی برقاچ ساعت ایچون اولسون اوزرندن بار اسارتی آته‌بیلمسنه مدار اولیوردی . مع مافیه بن ارەصره بوتنزهلری حقنده بسبتون بشقه یولده استیضاحدن برلقدن کندیمی آلمیوردم . یا برزمان عاشقیله برلکده یاپدیغی تنزهلرك خاطره‌سنی احیا ایتمك امیدیله شمدی کزیورسه، یا بوتنزهلرده اسکی خیانتك تأثیری آلتنده یاپیلیور ایسه . . . اووقت بن بو اکلنجه‌لردن ممنون اوله‌جق یرده متنفر اولمالی می‌یم ؟ . . . »

دوبر، شوسرکذشتی نقل ایدرکن موضوع بحث ایتمکدن چکندیکی ارککك سیماسنك شمدی شوصورتله ایسته‌میه‌رك اورته‌یه چیقمسنه قیزمش کبی طوردی. سیماسنه خفیف براثر تقاص کلمشدی . براز صکره جبر نفس ایله ملال دروننه غلبه چالارق سوزینه دوام ایتدی :

— مادام که سکا شوراده هرشیئی کمال صمیمیتله اعتراف ایدیورم. اوحالده ضعیف جهتلرمی صاقلامغه هیچ لزوم کورهمم. اوزمانه قدر قلبمده هپ ارککجه قرارلر، بیوکلکه یاقیشهجق فکرلر طاشیرکن برمدتدن بری قیصقانجاق‌ده اجرای تأثیره باشلامشدی. اوت، تعجب ایتمه قیصقانجاق! ذاتاً بوملعون تخمدن هانکی قلبده برپارچه یوقدرکه... بنم قلبمده باشقه اندیشه‌لر آلتنده کیزلنه‌رك یاواش یاواش دال بوداق صالیویرمشدی. بن بوتخمك ایچنده نشوونمایه باشلادیغنی حس ایتدیکم زمان او، قوتلی کوکلریله بتون موجودیتمی زیرحکمنه آلمش بولنیوردی. ذاتاً بن‌ده بونشوونمایه قلبمده برمحیط مساعد حاضرلامق ایچون المدن کلنی یاپیوردم. هم زوجه‌مدن هرنه یولده اولورسه اولسون استیضاحده بولنمقدن چکنمش، هم کندیلکندن اعتراف درونه اولان میل وجسارتنی قیرمشدم. نفسمی تا اساسندن دوچار ذلت ایده‌رك بوحس ایله بیهوده یره اوغراشدم. ایچمده یرلشدیکی کوندن اعتباراً موجودیتم اوکارام اولمشدی. حاضر وموجود بر شیئه قارشی حس ایدیلن قیصقانجلق واقعا آجیدر؛ فقط ماضینك اعماقنده طولاشان کچمش خاطرات آرقه‌سندن قوشان، خیالاتی اویاندیران قیصقانجلق بوندن بیك قات أليم ومدهشدر. زوجه‌م عجبا حالا عاشقنی دوشو-نیورمی؟ هرشی بنی بوکا اینانديرمغه سبب ایدی. ایلك اونجه اونی بورایه قاپایارق نفسیله، خاطراتیله یالکز براقدیغم ایچون عاشقنی‌دوشونمسنه بن یاردم ایتمشدم. اووقت سیاسنده افکارینی آکلامغه چالیشیردم. عجبانه دوشنوردی؟ قاچ دفعه مکتوبلرینی دها اوکا ویرلمه‌دن آلوب آچمق ایچون ایچمدن قوپوب کلن آرزولره ترك نفس ایدر کبی اولدم. زوجه‌مك عاشقی اولان آدم، پارس کبی کبار اکلنجه‌لرنده، ذوقدن زیاده شهرت ومعروفیت آرایانلردن اولدیغی ایچون اسمی آره‌صره غزته‌لرده کورولوردی. اونك اسمی یازیلی بولنان غزته‌یی اوقورکن بلکه سیاسنده حاصل اولان تأثراتی کورورم امیدیله اوغزته‌لری بنم کوزم اوکنده اوقومسی ایچون نه‌قدر حیله‌لر یاپدم بیلسه‌ك! بوحیله‌لرك هپسنی سویله-مك ایسته‌مم.

(مابعدی وار)

اسماعیل مشتاق

حسین بك

اپی، ایشه‌ده یارار، یازدقلرینی هپ اساسلی تحقیقات اوزرینه یازار

جعفر اغا

اویله اولملی که یازدیغی شی‌دن بر نتیجه چیقسون

حسین بك

صادقدر، صادق. جداً جانیله، باشیله چالیشور. أی دها اوتوره‌جقمی‌یز؟

جعفر اغا

شو چوجغی‌ده کوره‌لم‌ده... کیده‌رز

حسین بك

بوکونکی ایشلرمز، یاپدقلرمز ایجه خاطرکزده‌یا؟

جعفر اغا

مراق ایتمه، اونوتمام

دردنجی مجلس

— حسین بك، جعفر اغا، حقی بك، صلاح‌الدین بك —

حقی بك

« بر وضع احترامکارانه ایله »

مخدوم کوله‌کز، صلاح‌الدین قولکز.

حسین بك

ماشاءالله بیومشلر.. کل باقه‌یم، بك اوغلم

« صلاح‌الدین اوزاقدن خفیف بر سلام ویردکدن صکره صفوق بر وضعیتله صندالیه‌یه اوتورر. مسافرلر تعجبله؛ حق بك حدتله باقارلر. »

جعفر اغا

های کیدی های، قوجه‌مان آدم اولمش، نصل ینه سرکه‌جیده صوجق شکری ایستیه‌جکمیسك « صلاح‌الدین اوکنه باقار » هیچ اونوتمام بر رمضانی کونی اوروج کیفی، سرکیده کزییوردم. صیقلدم یول یوق. دستور دیدم آلدیران اولمدی. صکره بوکا راست کلدم. بك باباسنك الیسندن طوتمشیدی، های کیدی. یاراماز. کلخانی

حسین بك

مکتبی نه‌زمان بیتریبورسك اوغلم؟

صلاح‌الدین

باقالوریامی، افندم، یازه ویره‌جکم.

حسین بك

یوق، اونی صورمیورم اوغلم! مکتبی نه‌زمان اکمال ایدییورسکز؟

صلاح‌الدین

عرض ایتدم. افندم، باقالوریامی بویاز ویرییورم. معلوم عالیکز باشه‌لیه اولمق ایچون باقالوریا صوك امتحاندر.

حسین بك

اوراسی اویله. ای مکتبی بیتردیکدن نره‌سنی آرزو ایدییورسکز. شهر اماتی مجلسیمی اولسون جمعیت رسومیه‌می؟ بکا قالورسه شهر اماتی دهامناسب. اوراده بزدن کیمسه‌ده یوق. چابوق ترفیع ایدرسك.

صلاح‌الدین

شی افندم...

حسین بك « کوله‌رك »

اوغلم اعتراض ایتمه. مطلقا شورای دولت اوله‌جق دکل‌یا! هم اوراده معاشده چیقماز... مکتبده‌غالبا بر قاچ‌ارقداشکه امرندك. امالی، بوکوردنك‌ده بزده ای ترقی‌یه سبب اولیور.. اونلر باشقه.. باق ابوالهدی افندی حضرتلرینك مخدومی بیله جمعیت رسومیه‌ده.. ابوالهدی افندی‌که..

جعفر اغا

اویله ، اویله . بك افندینی چوق طوغری بیوریبورلر. چالیشنجه هرشی اولنور هپسی بردن اولماز یا ؛ یاوروم

« حقی بك حدتله اطرافنه باقینور»

صلاح الدین

« جسارتله طوپلانه‌رق »

یوق افندم ، بنده‌کز قطعیاً مأمور اولمق نیتنده دکلم دها...

جعفر اغا

« قهقهه ایله کوله‌رك »

بو چوجق عقلنی‌می بوزمش نه‌درکه ؟. توبه ، توبه . . مأمور اولمیوب‌ده نه‌یاپه‌جقسك؟

صلاح الدین

تجار اوله‌جغم..

حسین بك « تبسمله »

یوق ، یوق دها پك طوی ، عقلی ایرسه سویله‌مز . . برآز وقت کچسون اوده عقلانور « صلاح الدینه » پکی یاوروم ، پکی انشاءاه سنك‌ده کوزل بریره قایرلمقلغکه الدن کلدیکی قدر چالیشیرز .

صلاح الدین

بنده‌کز اویله . . .

«حقی بکك شدتلی بر نظری اوزرینه اوطه‌دن فیرلار.. حقی بك حدت وعصبیت ایله اطرافه کوز کزدیرر »

بشنجی مجلس

— حسین بك ، جعفر اغا ، حقی بك —

حسین بك

حقی بك ! تحفسکز کرچك . . سزده بوچوجغك لقردیلرینه بنی اهمیت ویریور ظن ایدیوردده‌می صیقلییورسکز. آیول بز ، اویله‌لرندن قاچ دانه‌لرینك

بن بویله یاپارم بن شویله ایدرم دیه توصتوصلرندن صوکره دورولدقلرینی ، یالواردقلرینی کوردك . . چوجغه صاقین بونك ایچون چیقیشـه‌یم نلان دیه کوجه‌نیرم با . .

حقی بك

امان افندم . باش اوستنه افندم .

حسین بك

یوق اما ، بکا سوزویر .

حقی بك

آرق ، ولی‌نعمتك بوقدر برسوزینی‌ده طوتمازمی‌یم ؟ !

جعفر اغا

چوجق ، چوجق اولمسه اویله دیرمیدی؟ « ساعتی چیقارتوب باقه‌رق » بك افندی ! وقتده کچیکیور نه‌زمان کیده‌جکز .

حسین بك

اوت ، اوت . قالقه‌لم .

حقی بك

برقهوه‌یه دها اقبال بیورلمازمی ؟

جعفر اغا

یوق ، دورسون ، باشقه زمان ایچه‌رز .

« حقی بك ذیله دوقونور ، برقاچ اوشاق کیرر ، قاپولری آچارلر ، مسافرلرك پالطولری کیدیریلور ، چیقارلر . . براوشاق اورته‌لغی طوپلار »

حقی بك

« دیشاریدن دوغرو سسی ایشیدیلور »

احیا بیوردیکز ، بوراسی فقیرك دکل ! افندیلرمك . اه عمرلر ویرسون .

التنجی مجلس

— حقی بك ، صلاح‌الدین —

حقی بك

« کزینه‌رك »

اوف ، بو دیوانه اوغـلان بنی حدتمدن چیلدیرته‌جق . . بر یرمه برشی اوله‌جق دیه‌قورقیورم . . بك افندی ، ایاغمزه قدر کلسون ، کندیسنه‌التفات ایتسونده حیوان ، یزید ، لعین قدرینی بیلمسون . . بوحاللرینی کوریبورمده اوغلم دکل دیه‌جکم کلیور . . شـو اوغلانی کبرتمه‌دن بردرلو ایده‌میه‌جکم . افندم ، اونه درلو جواب ویرمش لاقردی‌یی آدجغزك آغزینه طیقایبوردی . برتربیه‌سزلك ایته دیه بن اوکا اوقدر تنبیه‌ده ایتمشـدم .. دها شمدی اوطه‌یه کیتیرکن .. « باغیره‌رق » صلاح‌الدین ! اوغلان کل بورایه ! نه تربیه‌سزلك ، نه‌تربیه‌سزلك .. آدجغزیا کوجندی ایسه بن نه‌یاپارم . . بوادبسز اوغلان ، هم بنم محوینه ، همده کندی محوینه یورویه‌جك . . صلاح‌الدین ! صلاح‌الدین ! نه ایسه‌که‌بك افندی کبار نازك برذاتدر . هیچ اهمیت ویرمدی . همده کندیسنه برشی سویله‌مه‌مکلکمی تنبیه نزاکتده بولندی ، اما ، تحمل قابلمی ؟ . .

صلاح‌الدین

« یره‌رك »

بنی‌می چاغیریوردیکز بك بابا ؟ .

حقی بك

« اوزرینه یورویه‌رك »

سنی چاغیرمیه‌جغمده کیمی چاغیره‌جغم ؟ ایکی ساعتدر باغیریورم نره‌ده‌سك ؟ اوغلان ، خنزیر ، لعین اوایتدیکك ادبسزلك ، نه‌ایدی ، تربیه‌سز ! او کندیسنه حیوانجه معامله‌ده بولندیغك ذات کیمدر بیلیورمیسك ؟ بزم سبب حیاتمز ، عائله‌مزك باعث سـعادتی . دکل یالکز بزم برچوق کشیلرك ولی نعمتی بیوك برذاتدر .

صلاح‌الدین

« صغوق قانلیلغله »

اکلایه‌میورم . نه‌دیمك ایسته‌یورسکز . ؟

حقی بك

یاز قلامکار ده ! سن اولادم اوله‌جغکه برکوپك یاوروسی اوغلم اوله‌یدی . . . هیچ بیوك آدملره قارشی اویله حرمتده ، رعایتده قصور ایدیلیرمی ؟ باق بن نصل داورانیورم .

صلاح الدین

برقصورمی یاپدم ،

حقی بك

برده صوریبور ، دها نه یاپه‌جقسك؟ خنزیر ، هیچ بك افندی حضرتلرینك یانـنه اویله‌می کیریلور ؟ !

صلاح الدین

اوطه‌یه کیردیکمده سلامی ویرمدم ؟ اوتوردیغم زمان آرقه‌می می دوندم ؟ بکا لاقیردی سویلرلرکن دیکله مه‌مزلکمی ایتدم؟ اداب معاشرته مغایر نه کبی بر حرکتده بولندم ! ظن ایدرسه‌م اتیکتده بر قصورم یوقدی . .

حقی بك

« آیاغنی یره اوره‌رق »

بودیوانه نی‌ده کندیسی کبی چیلدیرته‌جق ، یوق اونلری‌ده یاپمیوب اوبیوك ذاتلره ، اوممالك شاهانه‌نك ، دولت علیه‌نك اك معظم ، اك اساسلی ارکانه‌برر طوقات آتوب قاپودن دیشاری تپه‌لتیویره ایدك ؟

صلاح الدین

یکی ! کلاتکز قصورلرماوقدر بیوکمی ؟ . . . نه ایسه سویله‌یكده تصحیح ایده‌یم ، بردها یاپمایه‌یم . .

حقی بك

هرشی اولوب بیتدکدن ، بنی محو ایتدکدن صکره‌می ؟ برکره ایچری کیروب اصول وآداب ایله ال ، اتك اوپه‌رك دیوان دورمق نره‌ده ؟ آز قالدی . آدمك انی صیقه‌جقدك . کوچك بك کندیسنی آدم حسابنه‌قویبورده اوتور بیله‌دیمه‌دن برقولتوغه قورولوویریور .

صلاح الدین

بك بابا ! دوغریسنی ایسترمیسکز ؟ سزك بوحریفلره نیچون بوقدر اهمیت ویردیککزه بردرلو عقلم ایرمیور .

حقی بك

باق ، شوسرسریك سویلدیکنه ! اونلر بزی الزدن طوتوب چاموردن

چیقار تماسه ایدیلر بز دیمز دیله نیردك . یدیکمز ، ایچدیکمز اونلرك سنیه -
سندەدر . کافر نعمت !

صلاح الدین

نیچون دیلنەجکمشز ؟ چالیشور چبالار اکمکمزی چیقاریردق . باکه
معیشتمز بودرجه منتظم اولمازدی . . فقط دیلنمزدك . . هم بن بویله آدنی
یازماسنی بیلمیان حسین اغا ، جعفراغا کروهندن خذله یه تبصبص ایدەجکم یرده
دیلنمکی ترجیح ایدرم سزك کی عادتا تعبد .

حقی بك

باق بدلا ، حدینی بیلمەدن ولی نعمت بك افندیلرمز حقندە نەدرلو اطالهٔ
لسانده بولنیورسڭ . داها حاضر یبورسكدە چكدكك نه اولدیغنی بیلمیورسك .

صلاح الدین

فضلەسنه عقلم ایرمیور . بن بویله موندەن برتربیه کوردم . هرکسه بویله
معامله ایدرم . بنی بوقدر تعزیر کزه سبب ، دیپ بو اتك اوپمەرك . برسلام
ویرشم ، کندی کندیمه برکوشەیه بوزولوشم میدر ؟

حقی بك

یا ، او آغاحضرتلرینك التفاتلری ، بك افندی حضرتلرینك توجهلری اوزرینه
ویردیکك اوصغوق قورو جوابلر ؛ دها اومأمور اولمیەجغم دیمك کبی
برکستاخاقدە بولونوشك ؛ بونلر . بونلر یوقمی بنی چیلدیرتەجق

صلاح الدین

پکی ، اوشایان احترام دیدیککز آدملره قارشی یالانمی سویلیەیم ؟

حقی بك

وای مأمور اولمیوبدە نەخلط ایدەجکسك ؟ کوچك بکم ، بك افندی
دها مکتبدن چیقار چیقماز سکا جمعیت رسومیه أعضالغی ، شهر اماتی مجلسی
اعضالغی کبی دولتك مهم . مهنا نامأموریتلرینی تکلیف ایتدی . وکلازادەلر
اومأموریتلری بیکلرجه ال اتك اوپوب بولەمیورلر ، بوتوجهه ، بو لطفه قارشی
آیاق بیله اوپمك آز ایکن رد ایتمك کستاخلقندە بولندك .

صلاح الدین

یوق ، بر آزدها ، ایلری کیدکده اوسزك جكری بش پاره ایتمز آغالریکزی بکا معبود اتخاذ ایتدیرك .

حقی بك

اوسنك بکنمدیکك مأموریتلرده قازانه‌جغك پاره‌یی عجبا تجارتله . . .

صلاح الدین

یوق بکنممك دکل . . . اویله برمأموریته کچمك ایچون بنده اقتدار ولیاقت نرده ؟

حقی بك

باق بدلایه ! . . . توجه برمملکتده هیچ کیمسه‌نك دوشوندیکی لیاقتی بوچك بکم آرایور . اولوملی دنیاده نه‌کلاه تاپه‌بیلیرایسه‌ك کاردر دییورده . . . . هم اوولی نعمت سکا یکدن اولی ثانیسی رتبه‌سیده یاپدیره‌جق . کوکسك قوللرك بتون صرمه‌لر کیینه‌جکسك .

صلاح الدین

دها او ، بکا رتبه‌دیدیککز عادیلکلری اورتمکدن باشقه برشیه یارامیان دوزکونه‌ده لزوم یوق ، اوصرمه‌لرده سزك اولسون .

حقی بك

دها شو نانکوره باق « اوتوردرق » بوقدر استغنا ایله کندیکی نه‌ظن ایدییورسك ؟ آ سرسم ،

صلاح الدین

افندم . سوزك قیصه‌سی ، بن حکومت مأموریتی دنیلان اوچیرکین کردابه کندیمی آتمق ایستمیورم .. آلنمك تریله ، ناموسمله اکمکمی قازانمق ایستیورم

حقی بك

مأمور اولانلر ، آلننك تریله اکمکنی چیقارمیورمی ؟

صلاح الدین

برچوق آچلرك کوزی دیکلمش ، ملتك کیسه‌سنه الـی اوزاتمق ایستمیورم . بوقدر زماندر ملتك ، وطنك پاره‌سیله بسلاندك یتیشیر . کندی پاره‌مله ، کندمی سعیمك محصولیله کچینه‌رك ، یاشایه‌جغم . چالیشه‌رق . چیره‌رق ملتك ثروتنی

تنقیص دکل، اوکا ولوکوچك برجزؤ علاوه ایتمك ایستەیورم. سزی، هپمزی
بوقدر سنەدر ملتك بسلەدیکی یتیشیر .

حقی بك

ملت ، وطن دیدیککك کیم اولیور . بزی ملت ، فلان دکل ولی نعمتمز
پادشاهمز بسلیور .

صلاح الدین

بابا ! سنده چوجق کبی اولیورسك . بوکون خزینەدن برچوق مأمورین
دویورولیور اما نصل بیلیورمیسك ؟ کویلرده فقرانك تارلاسی ، اوکوزی ،
تیرپانی ، صپانی ، تخرەسی ، قازانی صاتیلارق طوپلانیلان ، غصب ایدیلان
پارەلر، او زواللیلرك قانندن امیان ، چالینان ، ویرکو نامیله قوپاریلان پارچەلر
مالیه دنیلان بیوك بر کنەده یوغورولیور. صوکره اوکا کوزینی دیکمش بر
چوق کیمسەلره پارچه پارچه داغیدیلیور . بوپارچەلرك اك بیوکلری اك زیاده
طوق اولمسی لازم کلنلره، بر قاچ کشی‌یه ویریلیور. اوفاق پارچەلرده برچوق
آدملر طرفندن قاپشیلیور ــ بو بیوك پارچەلرله کوچك پارچەلری آلانلر کیملردر
بیلیورمیسکز؟ بیوکلری وکلا دنیلان، سرای خلقنی تشکیل ایدن بر سورو آج
حیدودلره مأکل اولیور. کوچك پارچەلرده، آلەجغی اوچ، بش یوز غروشه
کوزینی دیکمش، فضلەسندن امیدینی کسمش بر طاقم عجزۀ مأمورینك اکمکنی
اورتەیه کتیریبور. ایشته بن نه او ملتی صویان اشقیادن ، نەده بر قاچ غروشه
آغزینی آچمش ضعفادن اولمق ایسترم ، چالیشەجغم ، چبالایەجغم ، اکمکمی
طاشدن چیقارەجغم.

حقی بك

شونك زورینه باق، مأمور اولانلر چالیشمیورمی؟

صلاح الدین

اوت چالیشیور . بربرینك آیاغنه قارپوز قابوغی قویمق ایچون . منحل
وقوعنی بکلیەرك، نەزمان اولەجکلرینی استفسارایدر کبی یکدیکرینك کوزلرینك
ایچنه باقەرق چالیشیورلر.. کونده اوچ درت ساعتلرینی تلم اوطەسنده کچیرمکی
یاخود دها بیوك مقیاسده طوتەرق نظارت ماصەسنده ، مجلس خاصده اوتورمغی

قهوه ، سیغاره ، شربت ایچمکی ایشدن صاییورلر ، بر چفتجینك ، برفابریقه طورك ، الك عادی بر تجار کاتبنك چالیشمسیله بونلر براوله بیلورمی؟ بزده تشبث شخصی هیچ دوشونیبور .

حقی بك

دور ، دور . بن بو تعبیری ...

صلاح الدین

ملتك سفالتنه سبب . هپ هرکسك مأمور اولوب هیچ کندی کندینه ایش کورمکی دوشونه مامهلری هپ بر حمایه یه محتاج اولملری دکلی ؟ بن کندی حسابمه ملته یوك اولمیه جغم . ملتی هیچ اولمازسه کندی یوکمدن ، بنم اوکا ویره جکم زحمتدن، اذیتدن، قورتاره جغم . هرکس کبی دولتك ذاتاً پورصومش قوتنه برسولوك کبی آصلمق ایسته میورم . هیچ کیمسه دیمیورکه کیده یم بر دکان آچه یم . . انکلتره نك اسبابی ترقیسی برکره دوشونیلیورمی ؟

حقی بك

هاه ، تمام شمدی بولدم . بن بولانلری دائماً بکدن ده دیکلردم . یوقسه کندینی بویله اساسسز تصورلرله محو ایتمش، اوروپاده شمدی قونده ره بویاجیلغیله‌می ، قهوه جی چراقلغیله‌می کیم بیلیر نه ایله مشغول اولان اویزید ایله مخابره ده‌می بولنیورسك ؟ . . ایش شمدی پاتلاق ویردی .

صلاح الدین

اونلری استانبولدن . منفالردن قاچمغه مجبور ایدن حمیت هیچ برزمان قونده ره بویاجیلغی . قهوه جی چراقلغی ایتملرینه مساعده ایتمز . اوراده اویله صاحب ثروت ارباب حمیت وارکه ثروتلرینی بو یولده محو ، محو دکل ملته وطنپرور ، حمیتلی عنصر ، اجزا یتشدیرمك کبی الك خیرلی ، الك مثمر برایشده استعمال ایدیورلر . بوکون جدی برژون طاوان ارهسنده اوتورور ، چالیشیر ، چباللر بلکه اوکله یمکنی یمز . فقط ، دیلنمز .

حقی بك

زواللی ! سنی ده قاندیرمشلر . دیمك اوخنزیرله ظن ایتدیکم کبی ، ظن دکل

کشفم کبی مخابرده بولنیورسك ، اه جانمی آله ایدیده اوغلمی بوفکرده کورمیه ایدم .

صلاح الدین

البته صویمی صویمی اونوته‌جق دکلم‌یا . اوندن کلن مکتوبلری حرص ایله ، اوقویور، یوللادیغی ، شورای امت، ترقی ، مشورت نسخه‌لرینی عادتا ازبرلیورم

حقی بك

بن‌ده بردرلو دوشونویده ، سنك بوقدر عاجمه‌لامه‌که سبب بوله‌میورده . مکر سن‌ده زهرلنمشسك. زواللی ! ژونالکه، اوپیس خسته‌لقله آشیلانمشسك !

صلاح الدین

بابا ! بابا !

حقی بك

حدتی ترك ایدییورم ، نصیحت صرفسی کلدیکنی اکلایورم. باری سنی اوپیس عائدن قورتاره‌بیلسه ایدم « متأثرانه » نه قدر اولسه اولادمسك ، وجودمك برجزؤیسك. . دایك اوله‌جق بدلا، برکره برچوجقلقدر ایتدی . طرابلسه سورولمشیدی . . بن اونی اورادن الدیرتمق ایچون اوغراشیورده . . برده ایشیدلدی که‌پارسه‌قاچمش . اونی اوصلاندیرمق. یوله کتیرمك ایچون آزمی اوغراشدق ، پاره کوندردك . . بدلا قبول ایتمدی . شورای دولت ملکیه دائره‌سی اعضالغی کبی مهم برمأموریتی‌ده رد ایتدی . صوکره اوراده سفالتله عمر سورویور . پشیمان اولمشدر اما ، ایش ایشدن کچدی .

صلاح الدین

اصلا !

حقی بك

باری ، برایش کورسه‌لر ، ایلك معصوم ، کناهسز چوجقلرینی باشدن چیقارمق ، کندیلری کبی بدلا یتشدیرمك . آچ ، سفیل سورونديرمك .

صلاح الدین

بابا ! بابا ! آغزکی طوپلا ! . اونلر وطنی ، ماتی بیوك برمملکه‌دن، عظیم

بربلیه‌دن قورتارمق ایچون حیاتلرینی، ناموسلرینی برلشدیره‌رك چالیشیورلر ..
سنزك كبی ، حتی هركس كبی ، بتون بوراده‌كیلر كبی . نه‌چكرلرسه كاردر دیه
ماتی صویمغه اوغراشمایورلر . نه‌قدر عادی اولدیغكزی باقك، غایت بسیط بر
مثالله اكلاته‌یم ..

حقی بك

« حدتله »

ادبسزلك ایدیورسك !

صلاح الدین

آدینی سویله‌مكدن استكراه ایتدیكم بعض جهتلردن آلدیغك خصوصی
تخصصاتله معاشك ایكی‌یوز لیرایی بولدیغی حالده بنی مكتب سلطانیه‌یه فقرا
ترتیبندن، بورس اصولیله، اراده‌سنی استحصال ایتدیره‌رك مجاناً قیدایتدیردك،
بنی اوراده بادهوا اوقوتدیردك. بونی یاپمقله برگره بنم یریمه كیره‌جك حقیقةً
فقرا برچوجغك تحصیلنه مانع اولدك ... برگره‌ده بنم تحصیلمه ویره‌جكك
پاره‌یی كیم بیلیر نه‌كبی خصوصاتده استعمال ایتدك .. یالانجیقده جابا ...
نه‌چاره كه بابامسك ..

حقی بك

بر فقرا چجی دیدكده خاطره‌مه كلدی .. سن دایمادن كلن غزته‌لری
مكتبه كوتوریورمیسك .

صلاح الدین

اوت ، مكتبه كوتوریورمیم ؟ كیملره ویریورم ؟ اسملری نه‌در ؟
بابالری كیملردر ؟ دگلی ؟ صوكره اونلری ژورنال ایدوب شمدی‌یه
قدر سوندوره سوندوره هربرنده بردرجه ترفیع ایتدیككز ، معاشكزی
آرتیردیغكز ، عائله‌لرك عددینه بونلری‌ده علاوه ایده‌جكسكز دگلی ؟ خایر
بن دها مكتبه كتورمه‌دم . لكن كتوره‌جكم، هپسنی علناً اوقویه‌جغم ، هركسی
ارشاد ایده‌جكم.. ماتی یولنده فدای حیات ایتسكه حاضرلانمش حمیتلی كنجلرك
عددینی آرتیره‌جغم .

حقی بك

تمام ، برده ، اونی یاپده ، یوره‌کمه ایندیر .. اللهم ! نه کونلر کوستردك ! اولادلرده کوتوسی هرشیدن بربادمش . بن شمدی اوغزته‌لری‌ده ، سنی‌ده محو ایدرم .

« اوزرینه یورور . دوکر ، باغیره‌رق »

سنی دولت خائنی ؛ پادشاه دشمنی کوپك سنی ! . . .

صلاح الدین

اوت ، مأمور اولمیه‌جغم ، ماتی صویمیه‌جغم ، آلنمك تریله چکه‌جکم ، تجارت ایده‌جکم . . .

حقی بك

کیت کوپك ، دفع اول ، برپاره بیله ویرمم ، نره‌دن سرمایه بولوب نه ایله تجارت ایده‌جکسك .

صلاح الدین

تجارت ایچون مطلقا سرمایه لازم دکل یا! اصل تجارتده دنتر سرمایه‌یی‌ده یوقدن حاصل ایتمکدر . کیدر برتجار یاننه کاتب اولورم اوذق براشپورطه بولور کبریت صاتارم .

یدنجی مجلس

— حقی بك ، صلاح الدین ، صبیحه خانم —

حقی بك

کیت کوزوم کورمسون ، ایت ؛ جهنمه قدر یولك وار .

صبیحه خانم

« کیره‌رك »

نه اولیورسکز . اه عشقنه؟ ایچریده پاطیردیدن یورکم اوینادی . قیزلر سلاماقده قیامت قوپیورده خبر ویردیلر . . .

صلاح الدین

اوت ، ایشته کیدییورم ، آلچقلقدن ، الحق اکمکی یمکدن قورتلق ایچون کیدییورم .

صبیحه خانم

صلاح‌الدین ! اوتصل لاقردی؟ بابایه آغز آچمق... « حقی بکه» نه‌وار اه عشقنه؟ بوکا بوکون نه اولدی؟ سزه قارشی بویله برحرمتسزلکی ...

حقی بك

بیلمم ، چیلدیرمشمی نه‌در؟ بونلر برشی دکل، مأموریتی‌ده تحقیر ایدیور. باب عالیده مأمور اولق، تنبللك، آلچاقلق در دیور .

صبیحه خانم

تجارت ، کندی کندینه اش کورمك، بزده نه اوزاق برخیال.. هم بن اوغلومده اوغلمی اصناف کورمك استه‌مم .. رزق، تفیض تکمیل مأموریتده.. مادام باب عالی‌یی بکنمیور، مأموریت یالکز باب عالیده کاتب ومدیر اولاغله اولماز یا .. نه‌قدر خصوصی خدمتلر وارکه هم راحت، هم استفاده‌لی ... بونك ایچون بابایه قارشی کلك !..

حقی بك

بنی بك افندی حضرتلرینك یاننده‌ده محجوب ایتدی

صبیحه خانم

نه ! بك افندی‌یه قارشی‌ده محجوب ایتمك .. یاقیشدیرمازدم .. اکلاشیلان التماس ایستەمیور . چالیشمه‌سنه کووه‌نیور . عجبا تجار اولسه بیله بریره انتسابسز برایش یاپیله بیلیرمی‌که ..

حقی بك

- های اه راضی اولسون، ایشته (...) زاده‌نك مالیه‌دن شوقدر بیك لیرا آله‌جغی وار .. برشی یاپه‌میور . اکر برآز یازیجیلغی اولسه هم ناظری عزل ایتدیرمك، هم پاره‌سنی المق اشدن بیله دکل

حقی بك

بن اصل اوخفیه‌لك لوثنه صاپلانمامق ایچون مأمور اولمامق ایستیورمیا .

صلاح‌الدین

وای خفیه‌لکی‌ده تحقیر ایدیور . نانکور کوزکه، دیزکه دورسون . یدیردیکم اکمك حرام اولسون . الحق اکر خفیه‌لك اولمسه مملکت ایکی کونده سنك کبی خائنلر الندن محو اولوردی .

سکزنجی مجلس

— حقی بك، صلاح الدین، صبیحه خانم ، برحرم اغاسی —

حرم اغاسی

« بردنبره کیدرك »

ادیب بك کلمش. کوچك بکی کوره‌جك .

حقی بك

کوچك بك‌ده، ادیب بك‌ده، برك...

صبیحه خانم

هایدی بز چیقالم‌ده ... مسافری بورایه آلسونلر« یاواشجه حقی بکه »
سزده هرنه اولورسه بویله اوشاق متوله‌سی آدملرك یاننده ... هم باقك
نم سزدسویایه‌جکم نه‌لروار.

« حقی بك حیزله، حدتله چیقار . صبیحه‌خانم‌ده آرقه‌سندن کیدر »

طقوزنجی مجلس

صلاح الدین، ادیب

— صلاح الدین —

« دولاشه‌رق. کندی کندینه »

قفاده قارمه قاربشیق .. اونکله‌ده شمدی قونوشه‌جغز بیلمم‌که ..

« حرم اغاسی ادیب بکی اوطه‌یه کتیرر .. چیقار »

ادیب

بونژور صلاح !

صلاح الدین

صفا کلدك، ادیب !

« برآز دولاشورلر »

ادیب «اوتوردرق»

نه او، بر دورغونلغك‌وار.

صلاح الدین

هوادن اوبالی .

ادیب

یوق ، هرحالده برشی وار کبی ...

صلاح الدین

شی ... موفق اولەبیلەجکمی یز ، دیه قورقیورم

ادیب

اوالکی فکرکده مصرسك یا ..

صلاح الدین

البت !

ادیب

پك اعلا ، اویله ایسه ، دیکله .. بنمده مهم حوادثلرم وار . ایشمزده موفق اولمق ایچون اك مهم جهت افرادك تکثیری ، برده احتیاطله حرکت دکلی .. بوکا نشانی برکره نیت ایتدك دونلمز

صلاح الدین

طبیعی !

ادیب

اولا فکرمزی برادره آچدم . اوکا بیله امنیتسزلك ایدرك ، اصولمز وجهله رهبر اولەرق یالکز کندیمی کوستردم [آرقداشلردن بری ایلەده کوروشدك ، دیدم . باقیورز . شو پارسده‌کی ، مصرده‌کی ، جنوراده‌کی بتون قومیتەلر بوقدر سنەدر معطل قالدیلر . . برشی یاپەمدیلر .. بالکه یورولدیلر . . بوندکچون بز ، بوراده کندی کندیمزه برفرقه تشکیل ایدوب حریت مملکتی استرداد ایتمك ایستەیورز .. بومقصده نائلیت ایچون اساس پروغرامز برمناسب کونده استبداده اوك آیاق اولان باشلوجه وکلایی ، استبدادك ارکان اساسیەسنی بربرینه غایت یقین زمانده ، همان عین ساعتده اولدیرمك ... بو قاریشقلق اثناسنده ملتك محق مطالبنی پادشاهه عرض ایتمك .]

صلاح الدین

کوزل !

ادیب

دوشوندی .. [پك اعلا اما .. مهم وتهلكه‌لی ، دیدی ، بویله برمسئله‌یی قورتارمق ایچون غایت دقت واحتیاطله حرکت ایتملی . بن بوبابده المدن کلانی خدمتده قصور ایتمم . بویولده قانمی دوکمکدن چکنمم . سزه لازم اولدیغی قدر ناموسلی ، امنیتلی آرقداش‌ده بولورم] دیدی . الیمدن اوپدی .. بونك اوزرینه اودامه چکلدم . تعقیب ایدلمك اوزره اوفاق بر پروغرام قلمه آلدم

« جیبنی آراشدیرر »

صلاح الدین

اللهم ! سن بزی موفق ایله .. کتیر شو پروغرامکی‌ده تدقیق ایده‌لم

ادیب

« الندہ‌کی کاغدلری آراده بر قارشدیره‌رق »

باق ، بن نصل برچاره دوشونیورم . برکون برجنازه وار ایمش کبی برچوق کشی کیزلیدن سلاحلی اوله‌رق ، بریمزك اوینك اوکنده طوپلانیرز . هیچ نه‌دن شبهه‌لنیله‌جك .. تابوت تکبیرلر ایچنده قالقار .. تام باب عالی طریقیله سرکه‌جی‌یه اینرکن ، .. باب عالی اوکنده دوریلور .. تابوتده‌کی اولو قالقار .. بو ، یا سن اولورسك یا ، بن ... سلاحیله آرقداشلرینه جسارت ویره‌رك [بودورك مظالمندن ، بو هیئت اداره‌نك تبدیلی لزومندن] بحث ایدرك شدتلی مؤثر ، برنطق ایراد ایدر . بونك ایچون طبیعی مجلس خاص کونلرندن برینی انتخاب ایدر .. باب عالی‌یی باصارز . اساس بو ... تفرعاتنی‌ده ایستر ایسه‌ك برر برر اوقویالم .

« صلاح الدین اطرافه عصبی نظرلرله باقینور »

ادیب

نه او ، نه باقینیورسك ، برشیمی وار ؟

صلاح الدین

بریسی کلیور ، لاقیردیلرمزی ایشیدیر دیه قورقیورمده .. هایدی کل ، بنم اودامه کیده‌لم‌ده راحتجه قونوشه‌لم

« چیقارلر »

پرده

سعید حکمت

فرقتده

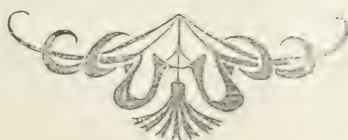
سنسز اى اهتزاز فرقت ايدن
راه فردايى بوش بولور نظرم .
راه آتيده كندى كنديمه بن
نصل ايام عمرى قارشيلارم ؟

پيش چشممده دائما لرزان ،
دائما ظل مبهمك قاچيور ؛
آره مزدن گذار ايدن هر آن
يكى بر بعد افتراق آچيور .

بكا ذوق حياتى زهر ايتدك :
احتضار ايتدى صانكه قلبمده
قالدى الك گنج املارم مرده .

دها بن درد عمر ايچنده ايكن
نزع و مرگ فراق ايله بكا سن
احتضار و مماتى اوكرتدك .

جناب شهاب الدين

امام غزالی

— مابعد —

موسیو پول رالیس دییور : « ایکی جلددن عبارت اولمق اوزره ۱۸۵۲ده بولاق مطبعه‌سنده طبع اولنان احیاءالعلومی بر محیط‌المعارفدر. بواثرنده ذکی بر دیندار، درین برعالم اخلاق کوریلور. »

احیاءالعلوم درت قسمه آیرلمشدر: ۱ — علم واقسامی، معلم ومتعلمه عائد وظائف، اصول تدریس؛ عقائد وعبادات. ۲ — عادات بشریه. ۳ — مهلکات ٤. — وجدانیات. بوراده هیئت اجتماعیه‌یی دوچار تزلزل ایده‌جك تهلکه‌لردن وقایه ایله ترقیات مادیه ومعنویه‌یه سائق وسائطدن بحث ایتمشدر. احیاءعباداتك وثائق فلسفیه‌لریله بین‌الناس جاری معاملاتك حقیقتلرینی، تذکیهٔ نفوس بشریه ایله اخلاق ممدوحه وخصائل مرغوبه‌یی جامع براثر کزیندر. دیه‌بیلیرم که احیاء تقویم معارف بشریه اولوب معاملات ناس بومجلهٔ نفیسه ایچنده مندمجدر.

حتی متأخرین علمادن مدقق شهیر مصر مفتیسی مرحوم شیخ محمد عبده « الاسلام والنظریه » اثرنده : « غزالینك آثاری غرناطه‌یه نقل اولنه‌رق بر مدت اوراری لمعهٔ فیوضاتیله تنویر ایتمشدر. فقط مرض جهلك اندلسه سرایت واستیلاسی غزالینك تفسیق وتضلیلنه بادی اولمش وکتابلری وبالخاصه احیاءالعلومی کنیش بر میدانده احراق بالنار ایدلمشدر. » دیه‌رك او بارد تعصبلری برلسان تأثرله ذکر ایتمشدر.

بواثر نفیس موخراً ۱۳۱۸ده مطبعهٔ بحریه‌ده طبع ایدلمشدر.

« کتاب المغازی والفلاسفه » مسالك فلسفیه‌نك توضیحیدر. بوراده مسالك مذکوره‌نك یالکز ضعیف نقطه‌لرینی کوسترمشدر. لاتنجه‌یه ترجمه‌سی ۱۵۰٤ده جنوه‌ده طبع اولنمشدر. بز مع‌التأسف بواثری کوره‌مدك. شوقدرکه سبق ایدن تمایلات فلاسفه بودر. چونکه موسیو قاره بواثری tendances des philoseohes

دیه‌ترجمه ایدیور . ذاتاً حکمای اسلامیه‌نك آثارندن مستفید اولان بزدن چوق
زیاده غربلیلردر. اکثر بدایعنك ممالك غربیه کتبخانه‌لرینی تزیین ایتمه‌سی بوکا
اك بویوك وقاطع بر دلیلدر . حتی « قسطاس المستقیم » ك مصرده طبعنه نشبث
اولندیغی صرده‌ده الده‌کی نسخه‌نك دیکریله مقابله‌سنه لزوم کوریلیر ، بر خیلی
تحریات اجرا ایدیلور ، نهایت برلین خزانةالکتبنده بو نه‌رق تصحیحی یاپیلیر.

آثار فلاسفهٔ اسلامیه‌نك تدقیق وتتبعی خصوصنده غربك کوستردیکی
تمایلات معارفپرورانه جداًشایان تقدیردر. مع التأسف بزم کتبخانه‌لرمزده‌نه‌قدر
نفائس آثار توز طوپراق ایچنده محو وهدر اولیور. بوبابده مصر مطبوعاتنه
نه‌قدر تشکر ایتسه‌ك آزدر. حالبوکه دورمذموم استبدادده دکل حکمامزك
کتابلرینی طبع ایتمك صورتیله احیاء حتی الده بولنانلرینی‌ده چنبرلی‌طاش حمامی
کلخاننده یاقق دنائتنده بولندقلرینی دوشوندکجه ممیت معارف اولان بوالچاق
کیمسه‌لره قارشی لعنت خوان اولمامق قابل اوله‌مایور.

* * *

موسیو رالیس دییور : « تهافت فلسفه » سنده غزالی هیچ بر مسالك
فلسفه‌نك مدافعی اولمدیغی ، ومسالك فلسفیه‌نك بعضیسی دیکرینی جرح ایتدیکنی
سویلر . بواثرك فرانسه کتبخانهٔ عمومیسنده یازمه برقطعه‌سی موجود اولدینی
کبی برده لسان موسوی‌یه ترجمه‌سی واردر . »

موسیو رالیس اولجه غزالینك « تخریب فلاسفه » نامنده براثری اولدیغنی
سویلشدی. بدایتده تخریب فلاسفه‌نك نه‌یه دائر بولندیغنی دوشونمش ومؤخراً
موسیو قارانك غزالی نامنده‌کی اثرینك اللنجی صحیفه‌سنده تهافت فلاسفه‌یی
destructoin des philosophes دیه تفسیرینه کوره بونك تهافتدن باشقه برشی
اولدیغنه حکم ایتدك .

بوراده غزالی : ابن سینا ، افلاطون ، ارسطاطالیس ، بقراط ، سقراط کبی
فلاسفه‌نك فرط ذکا وزرانت عقلیه‌لرینی تسلیم ایله برابر مسلکلرینك براساس
متینه مبتنی اولمدیغنی بیان ایدر .

تهافت ، درت مقدمه‌ایله بعض اقسامی حاویدر . مقدمهٔ اولاده فلاسفه‌نك آرای
متشتره‌سیله اختلافلرندن ، ایکنجیسنده بونلرله فلاسفهٔ سائره بیننده مخالفتدن ؛

اوچنجیسنده اثبات مدعا خصوصنده سرد ایدیلن دلائل فلسفه‌نك تناقضندن دردنجیسنده تنویر مدعا خصوصنده اقامهٔ براهیندن اظهار عجز ایتدکلری زمان استدراج ایچون ارائه ایلدکلری حیله‌لردن باحثدر. غزالی فلاسفه ایله کندی بیننده موجب مناقشه اولان مسائلی یکرمی‌یه ارجاع ایدرك اکا کوره زمین مدافعه‌یی احضار ایتمشدر. او مسائلدن بعضیلری ازلیت وابدیت عالم مسلك فلسفیسنی، تعدد وحدانیت امرنده اقامه اولنان دلیلك ضعفنی، جزئیاته جناب حقك علمی لاحق اولمیه‌جغنی، نفس انسانینك جسم وعرض اولمیوب بنفسه قائم بر جوهر اولدیغنی، تلذذ ایله حشر اجسادی انکار حقنده فکرك بطلانی وبونلرك اعوجاج وانهزامنی ادلهٔ مقنعه ایله اثبات وارد ایدر.

ابن رشد بو اثری تنقید ایتمش ایسه‌ده جوابسز قالمشدر. ارنست رونان، «غزالی، مسالك فلسفیه‌یی بر شیرازهٔ انتظام داخلنده کورمدیکندن تهافتی صرف بوسایله فلسفیه‌یی تنقیده حصر ایتمشدر.» دیه‌رك تهافتی renversement mutuel des phil'osphes تسمیه ایتمشدر.

حکیم ذونون!!! احمد مدحت افندی موسیو دراپه‌ریازدنی مدافعه‌نامه‌سنده معلم محترم موسی کاظم افندی‌یه یاپدیردیغی ترجمه‌لری بعض تغییرات ایله مقام استدلالده ذکر ایتمش وبونکله دراپه‌ره مماشات ایدمیه‌جکنی اکلایه‌رق ابن رشدك سلسلهٔ تنادینی برمعتادسفسطهٔ قالبنه ظیر قیلمش وبرصورتله بعض مسائل مهمهٔ دینیه‌نك خلافنه خدمت ایتمشدر. نزاع علم ودینك تنقیداتنه‌دائر یازیله‌جق مقالاتده بو بابده تفصیلات ویریله‌جکدر.

پول رالیس دیور: «الك کوزل اثری preservatie de l'erreurs یعنی المنقذ من الضلال درکه بالآخره ابن رشد طرفندن رد وتنقید اولنمشدر. وبزده‌ده «شومولدرز» طرفندن ترجمه ایدلمشدر. ابن رشدك تنقیدینی کورمدم. فقط تنقیدات سائره‌سی بوکاده تشمیل ایدیله‌بیلیر.»

وینه مستشرق دیورکه: «عرب مسالك فلسفیه‌سی و مسلك غزالی» اثری پارسده ١٨٤٢ ده طبع اولنمشدر. بو اثرده وجدان اخلاقینك تنقیدی بحثنده زماننده‌کی افکار فلسفیه‌یی یازار وکندیسی‌ده بونلر حقنده بدبینانه مطالعاتده بولنور.» مع التأسف بو اثرده واصل دست تعظیمیمز اولمدی.

« ایها الولد » بویوك بر اخلاق کتابیدر . المانجه‌یه ترجمه و ١٨٣٨ ده ویانه‌ده طبع اولنمشدر. بو اثر بر طاقم نصایح حکیمانه‌یی محتویدر. ترکجه‌یه ترجمه‌سی واردر.

موسیو رالیس دوام ایدرك « ابراهام ابن خطای طرفندن اخلاق میزان الاعمال نام اثری لسان موسوی‌یه وبعده لاتینجه‌یه ترجمه ایدیلوب ١٨٣٦ ده المانیاده طبع اولنمشدر.

کتاب الوازید، حقوقه متعلق بر اثردر .

مشکات الانوار، معراج الصالحین اثرلرنده صوفیه مسلکنك تاریخی کوریلور . » دیور .

فی الحقیقه بو اثرلردن بعضیسنی کورمه‌مش ایسه‌مده صوك زمانلرده مصرده طبع ایدیلان مشکات الانواری دقایق فلسفه‌یی محتوی بر اثردر. موسیو رالیس « الجام العوام وکیمیای سعادت » ك استانبولده طبع ایدلدیکنی بیان ایتمکده‌در. کیمیای سعادت فارسی اولوب بایزید کتبخانهٔ عمومیسنده یازمه اوله‌رق موجوددر . الجام العوامی بومبایده میرزا محمد شیرازی طرفندن ومؤخراً مصرده طبع اولنمشدر.

الجام العوام، اعتقادات اسلامیه‌نك فلسفه‌سندن ، کیمیای سعادت بالخاصه الهیاتدن بحث ایدر. بو اثرك موافق شرع اولمدیغی بیان ایده‌رك طعن ایتمشلرسه‌ده بونده اثبات مدعی خصوصنده سرد ایلدیکی براهین عقلیه ورموزات سائره شرعه موافقدر . موسیو رالیس، « ایها الولد »ی صوك زمانلرده مطبعهٔ بحریه‌ده طبع اولنان « احیاء العلوم »ی آثار مذکوره میاننده کوسترمش اولسه‌یدی دها زیاده حقه مقرون عد ایدیلیردی.

موسیو رالیس دیور: « بوندن باشقه مع التأسف کوره‌مدیکم پك چوق اثرلری واردر.» مستشرقك تأسفنه بزده اشتراك ایدرز. یالکز مغرورانه دکل تحدیث نعمت قبیلندن اوله‌رق اوزرده موسیو رالیسك تعداد ایلدیکی آثاردن دها پك چوقلرینی دور استبدادك محیط زهرناکی ایچنده بولندیغمز زمانلرده مطالعه ایتمشیدم. « تبر المسبوك فی نصیحة الملوك » ملکشاهه خطاباً اجرای عدالت ایتمسنی آمر اوله‌رق یازلمشدر. بوراده خلیفه‌نك اوصافندن بحث ایتدیکی کبی بالخاصه وزارت حقنده عمیق بر مطالعه‌ده بولنور.

غزالی بونی ، لسان فارسی اوزرینه یازمش ومؤخراً تلمیذلرندن بری طرفندن عربی‌یه ترجمه ایدلمشدر. عاشق چلبی بونی لسانمزه نقل ایتمش ایسه‌ده وقتیله علمامزك مزیت قامیه‌دن محرومیتلری بونلری هرکسه اوقوتدیرمامشدر.
« وجیز » ی حکمت حقوق اسلامیه‌یه « بدایت‌الهدایه » اخلاقه متعلقدر. رنکین بر اسلوبی حائزدر . « الاقتصاد فی‌الاعتقاد » فلسفه الهیه‌یه دائردر.
« محك‌النظر » منطقه متعلقدر. نهایتنده نفس، روح کبی مسائل فلسفه‌دن بحث ایدلمشدر .

« جواهرالقرآن » هندستانده طبع ایدلمش تصوفه متعلق براثردر.
« تنبیه‌الغافلین ، فاتحةالعلوم ، قسطاس‌المستقیم »؛ رؤیای حقیقی ایله فلسفهٔ معجزاتدن،روح ایله بوبابده‌کی آرای فلاسفه ، منطق ، الهیات، سیاسیات ، طبیعات، اخلاقدن باحث « مضنون » لری بالخاصه مطالعه‌یه شایان آثاردندر.
« رسالةالطیر» یسوعیون طرفندن«مقالات فلسفیه »نامی آلتنده بیروتده نشر ایدلمشدر . بو. هیأت اجتماعیه‌نك ، روح بشرك ترقی وتصفیه‌سندن بحث ایدر. ابن سینانك رسالةالطیری‌ده بوزمینی تعقیب ایتمش ایسه‌ده هیولات فلسفیه‌دن چیقامامشدر. مستشرق Mehren بونی ابن سینانك ١٨٩١ رسائل سائره‌سیله برابر نشر ایتمشدر .

غزالینك بواثری لوندره کتبخانه‌سنده موجوددر . فلاسفه‌دن عمر ابن سهلان‌الساوجی لسان فارسی‌یه ترجمه‌ایتمش وبوترجمه الان مذکور کتبخانه‌نك بر موقع اجمالی اشغال ایلکده بولنمشدر .

بونلردن باشقه (٨٦) رساله‌سی دها موجود ایسه‌ده هنوز طبع ایدلدیکنی مع‌التأسف کوره‌مدك.

*
* *

غزالینك نحو ایله اشتغالی یوقدی؛ حتی آثارنده بعض نواقص نحویه‌یه تصادف اولنور. مع مافیه ادبای عربی‌دمبستهٔ عجز حیرت براقه‌جق درجه‌ده فصاحت لسانی واردی. اونك مطمح انظاری الفاظدن زیاده معنا وتعمیق نکات ایدی.
موسیو قاررا دیورکه : « بر کتبخانهٔ اسلامده قرآندن صوکره احیاءالعلوم کلیدر.»

غربلیلرك فلاسفه و آثار اسلامیه‌یه عطف ایتدکاری نظر اهمیتی بو کوچوك جمله، بوتون معناسیله افاده‌یه کافیدر . مستشرقلرزه تقدیم تشکرات ایله برابر اسلام کتبخانه‌لرنده احیاء یرینه ایکنجی درجه‌ده بخاری شریف کلدیکنی سویلیه‌لم.

اکثر کتبخانه‌لرمزده احیاء العلومی مع التأسف بولامه‌یز.

غزالینك، ابن تیمیه‌نك ، جوزینك ، ابن رشدك، محی الدین عربینك ودها بر چوق فلاسفهٔ اسلامك آثارینه مع التأسف بزده اوقدر اهمیت ویرلمه‌مش، پك چوقلرمز بو نفیس اثرلره رغبت کوسترمه‌مشدر.

*
* *

مدرسه‌لرمزده علوم آلیه اوقونور . کنج دماغلر قواعد صرف ونحو ایله بی رحمت بپرادیلور.

فلسفه ومنطق دوشونیه‌رك دائما عصردیده مثاللرله احاب فکر ایدیلور . ازمانك تغیریله احکام معالمه بیله تغیر ایتدیکی حالده بونرسوده طرز تدریس سنه‌لرجه دوام ایدرك برچوق هوسکاران معرفت بادیه پیمای جهالتده قالیر. علوم عالیه‌یه وقوف ایچون بر مفتاح اولان تدریسات آلیه عادتا بازیچهٔ احتراصات اولور واك نهایت حیات تدقیق وتتبعه داخل اوله‌جقلری زمان « اکمال نسخ » ایتدکز دیه اللرینه اجازتنامه ویریله‌رك هر اشی تمام اولدی ظن ایدیلیر.

هیهات!. اصل وظیفه اوکوندن باشلار ، اصل تحصیل وتحریٔ حقیقت اوکوندن صوکره‌در. اشته بزده‌کی حیات تدریس وتدرس بویله مشوش ونا منتظم اولدیغی ایچون علوم عربیه ایله توغل ایدنلرك اکثرسی غزالیلری، محی الدین عربیلری بیلمدکلری کبی اثرلرینی‌ده کورمه‌مشلردر . غربلیلر ایسه بو اثرلری تتبع ایله تنویر افکاره غیرت ایتدکلری بر زمان حالی قالمامشلردر . شونیده سویلیه‌لمکه استبداد بوکبی انافس آثاره اوراق مضره دیه‌رك مصرده طبع اولنان بیکلرجه کتابلری مملکته ادخالده ممانعت ایتمش ، مملکتمزده بونلرده اوقوتمه‌مق ایچون بیك درلو تدابیر جزئیه اجراسندن چکنمه‌مشدر.

بحثمزه نهایت ویرمه‌دن اول موسیو قارانك شو سوزینی‌ده ذکر ایده‌لم .

« فرانسزجه لسانك وسعت نزاکتنه رغماً افادات غزالی‌یی اصلنده‌کی

حلاوت اسلوبی اضاعـه ایتمکسزین ترجمه‌یه موفق اوله‌مدم. اثرلرندن مألاً اقتباس ایتدم.»

محترم قارئلرم! غزالینك آثارینی اوقویکز. بر اسلوب بلیغ ایله نزاهت بیانی اوراده تماماً بولورسکز.

* * *

غزالی موسیو پول رالیسك دیدیکی کبی نیسابورده آز برمدت بولندی، صوکره طوسی شهرینه کلدی.

بونجه تألیفاتیله عرفان اسلامی کندینه دائمی برمدیون شکران براقان غزالی ایکیده بنا یاپدیرمشدر. برسی تدریسات علمیه‌یه مخصوص دیکریده ارباب تقوی ایچون.

غزالی بتون حیاتی تلاوت قرآن، مطالعهٔ احادیث، تألیف وتدریس ایله امرار ایتمشدر. او، ذوق حیاتی دائما مناقشات علمیه ایچنده بولمشدر.

شو قدر تفصیلاتیله صفحات حیات وآثارینی بردرلو یازمغه موفق اوله‌مدیغمز غزالی ٥٠٥ سنه‌سنده ترك حیات مستعار ایتمشدر.

غزالینك انول ابدیسی ایچون شاعرك شو بیتلری نه‌قدر معنیداردر.

یکی حجة الاسلام حین توی
من کل حی عظیم القدر اشرفه
فما لمن تحتری فی الله عبرته
علی ابی حامد لاح یعنفه
مضی واعظم مفقود فجعت به
من لا نظیر له فی الناس یخلفه

ابن حازم :

فرید

ذیل : موسیو قارانك غزالی حقنده بیان ایلدیکی بعض نقاط مهمه احمد اسعد بك طرفندن اساتذه ترجمه ایدیله‌رك نشر اولنه‌جقدر.

ا . ف

افقلرم

— ١ —

ليل الهام

بنم يناركاسار ايچنده غرق ليل .
جبهه‌منده كهكشان غم آلود ومنفعل .

هرشى اويور سكوت ايله پوشيدهٔ ظلام .
حتى ستاره‌لر بيله پيوستهٔ منام . . .

بنم يكانه غربتم ايچنده بنم ايسه .
— موقوف صماخجان سمادن كلن سسه ! —

انظار پرترددم افقلرده گمشده . . .
تثبيت ايچون اونفخه‌يي الواح صنعته

مزج ايلرم صريرمه شهقات سعيمى ؛
ازعاج ايدر فغانلرم ارواح نائمى ؛

ترصيع ايچون خيالمى الجمله ، ايكلرم ؛
تخديش ايدرسكوتى اولكون نفسلرم :

برشعر نانوشته ، برآهنك زار زار ،
برنغمهٔ سنوح ايله بروزن كريه‌دار . . .

برعشق اعتلا ايله هپ ايلرم سقوط
نور سيه دنيله‌يه . غمكين وبى حدود !

برعشق سرمدى كه بوحاكحيتنه
معشوقهٔ وصاليدر ادوار آتيه .

مجروح برنغامی تأبید ایچون بوکون
دفن ایلرم شبابمی ماضی‌یه بن بتون ؛

آلتمده اون‌سکز سنه برمقبر شئون ،
اوستنده وارلغم اوکا برسنك غمنون :

جبهه‌مده منطبع بتون ادوار منهدم
« موقوف انتظار قیام قیامتم ! »

ای کائنات زارمه مادر اولان سما
باق زادهٔ خرابکه ! .

سلطان سرمدیت حضورنده زار زار
کریان اولان بوحالمه دکمزمی برنظر ؟

برمقبر ضیا کبی مغموم کهکشان
آغلار بوحال زارمه کوکلرده بی‌کمان !

ایلر بکا طلوع دیه برفجر مرحمت
هپ بکلرم مزارمی بی نور تسلیت ؛

بعضاً کولر جبینمه فجر تخیلات :
برخندهٔ نهان ایله برظل بی ثبات !

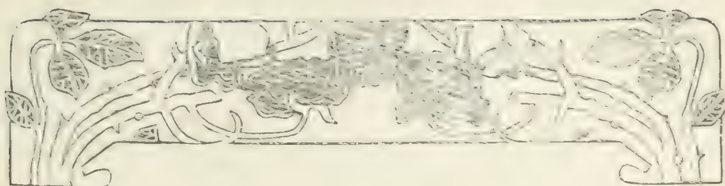
دائم بیور ، بیور بتون انقاض ماضی
اوستنده هپ کشاده برشهپر قضا ؛

آلتمده برمزار ایله قارشمده کهکشان
بن بکلرم طلوعکی ای حسن آسمان !

لکن دوشر جبینمه برظل شبه‌دار :
« کون دوغمه‌دن مشیمهٔ شبدن نه‌لر دوغار . . . »

١ تموز ؛ ٣١٩ محمد عاصم

كیجه‌لر .

كیجه‌لر ... جو حیاتم كبی ایصسز و تهی
بر سیاهلق ایله ظلمتلره پویان كیجه‌لر ،
كیجه‌لر ... چشم زر افشان كواكبله كبی
غم واكدارمه شفقتله نگهبان كیجه‌لر .

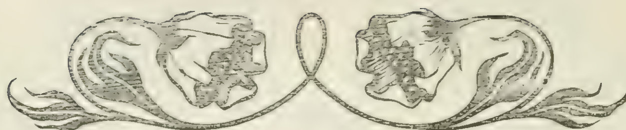
كیجه‌لر ... دهشت و نفرتله همان قهر ایده‌جك
كبی هر ثانیه آماده‌ٔ هیجا كیجه‌لر ،
كیجه‌لر ... دیده‌ٔ كریانمی كاهی سیله‌رك
روح مشغوفمه یاد آور سودا كیجه‌لر ،

دل رنجیده‌مه پیغام تسلی كیجه‌لر .
چشم عطشانمه مشبوع تجلی كیجه‌لر .
كیجه‌لر ... حسرت خواب ایله یانان دیده‌لرك

اشك نیران خروشانی سیلمز كیجه‌لر .
كیجه‌لر ... ای ابدی سلسلهٔ تار غمین !
آغلا دللرله دخی بیتمه‌یی بیلمز كیجه‌لر .

ا . جودتی .

تحفهٔ محمدت

بوتون محاسن خافقمی شمدی طوپلاندی ،
مکونات بداعمی غازهٔ مینا
ایچنده بویله بورروندی ، شباب پررؤیا
اوکمده یوقسه تمثلی ایتدی ، برأبدی

کونشمی طوغدی ، که فیضی بورروح مشتاقه
یاشاتدی باشقه سمالرله ، اعتلالرله
— متازن ازلیت ، مدید وپر شعله —
بوفانیالکده بو آقشام براز حیات بقا .

سمامی ایندی ؟ براولدی ، خایر ، باشمله سما :
سنکله بن اومدبدب قرون اولانك ،
اوصاف ، اوایلك بشرك ، آدمك وحوانك
کمال صفوتنی طویدم ایشته روحمده .

— ٥ نیسان ٣٢٤ —

مصطفی نامق

– مابعد –

چونکه ایناندیرەجقسڭ . . . هم بونلر اضطرابی تشدیددن باشقه برشیئه یارامیوردی که . . . هم بردلیل بنی اقناع ایدەمز . هیچ برحقیقت بنی بولندیغم حالدن قورتارامزدی . چونکه اضطراب چکمكقسمم ایدی؛ عقلڭ ، دوشونجەنڭ قلب ایله هیچ برعلاقەسی یوق ایکن بنم قلبم مضطرب اولمق ایچون دوشونەرك اسباب بولیوردی .

بودورۀ بحرانڭ نەقدر سوردیکنی طوغری اولەرق تعیین ایدەمەم . یالکز شوقدر دیەبیلیرم که چوق سورمدی . یالکزلغمه نهایت ویرمك، اوزون کیجەلرڭ بار ثقالتنی دها آز حس ایدەبیلمك مقصدیله زوجەمی ایتالیایه کوتورمشدم . پەروز، سیەن، فلورانسه شهرلرنده اوچ آی قدر قالدق . بوتبدل حیات بکاده ایی کلشدی . اومیری حوالیسنڭ لطیف . نازك . مشحون افکار اولان مناظر بدیعەسی، انسانه صاف وپاك برحس تجرد ایچنده تنسیده اونوتدیران صنعتڭ تماشای بدایعی، اوقلم ژانڭ هنوز پك کنج وفقط تجسس وتحسسه میال قلبنی ایلك تأثیرات محاسنه قارشی اویاندیغنی کورمك ذوقی، خلاصه بوتون بوشیلر برمدت ایچون اووسوسەلری، محاکمەلری . نفسمی معذب ایتمك ایچون کندی کندیمه تصنع ونقل ایتدیکم بایاغی وقوعاتی ایچمدن آلدی کوتوردی . فقط هیهات که بوده چوق سورمین بر متارکەدن بشقه برشی دکلدی . مایس ایچنده عودت ایتدیکمز زمان لیال اضطرابمه مؤکل اولان بوزوار مشئومەیی دها قودورمش برحالده بولدم .

فقط بویکی بحرانڭ شدتی زوالندەسبب اولمشدی . آرتق بن قیصقانجلغمی زوجەمدن صاقلایەمدیغمی حس ایدیوردم . بوحالدن متولد محجوبیت سوقیله ینەبر کورولتو چیقارمغه وسیلەجو ایدم . وفات ایدن قیزم فرانسوازڭ صوك رسمنی بیلیرسڭ دکلی؟ بورسم، بیچارەنڭ وفاتندن برآی اول چیقارلمشدی .

زوجەم بالخاصه بورسمی پك چوق سور؛ صالونده، اوطەسنده دائما بونی کوزی اوکنده بولندیروردی . بورسمه باقدقجه ـ بوچوجق یاشاسەیدی والدەسنك کریوۀ خطایه دوشمسنه مانع اولوردی ـ مطالعەسی‌ده بالکه فکرمدن کچمشدی. والدەسنه پك زیاده بکزه‌ین بوچوجغك بکا همان هیچ مشابهتی یوقدی. ایشته بوحال ، برکون بردنبره ذهنمدن دهشتلی ، فنا بر شبهه کچرمکه سبب اولدی . بنده بیلیوردم که غیر محق اولان بوشبهه روحمك حال مریضانەسندن ایلری کلیوردی . ایلك اوکجه کندیسنی تکدیر ایتدم . بوچوجغك خاطرەسنه اوقدر طالمسنی ایستەمدیکمی سویلدیکم زمان ناصل عادی برحسك سوقیله بوسوزی سویلمش اولدیغمی آکلایەمیەرق متعجب اولدی. بونك اوزرینه رسمی اورادن قالدیردم . برقاچ کون صوکره زوجەمی دیکیش چکمجەسنك ایچنه قویمش اولدیغی بورسمی تکرار تماشا ایتمکله مشغول کورنجه یاواش یاواش ایلرلەیەرك رسمی الندن قاپدم ودرحال آتشه آتدم، دوداقلرمدن اوجنه قدر کلن فریاد تحقیری کوچ ضبط ایده‌بیلیوردم :

— سابنی سز پك ایی بیلرسکز . دیدم .

بوسوزك واقعا برمعناسی یوقدی . فقط باقیشمده اویله برافادۀ حقارت واردی که زوجەم . صارارەرق

— بوکا ، بومعاملەیه لایق دکلم . خایر خایر ، بو معاملەیی یاپمامالیدکز ، بندن نفرت ایده‌بیلرسکز ، فقط فرانسوازدن اصلا ! اصلا ! اکلایورمیسکز. سزی بوندن منع ایدرم . دیدی .

ذاتاً بن اوهیچ برمعنا افاده ایتمیان سوزی سویلر سویلمز نادم اولمشدم . شبهەمك طوغری اولمدیغنی بنده بیلیوردم . درحال سوزه آتیلدم :

— بنی عفو ایدکز . اوزرمه برحال کلدی؛ فقط ، نه اولدیغنی بنده‌ا کلا-یامدم . دمین ذهنمه کلن شبهەدن سزك قدر بنده متنفرم . فقط امین اولکز بوکا قلبم هیچ بروقت اینانمدی . رجا ایدرم، یالواریرم بووقعەیی اونوتکز .

بن اوندن زیاده متهیجدم . بر طرفدن جیلغینجه بر حرکتله ایشلەدیکم شونا قابل تغییر خطا، دیکر طرفدن حدتلیەسنه واران بربحرانمدیدن متحصل درمانسزلق بنی ازدی ، آرتق دها زیاده تحمل ایدەمیەرك هیچقرە هیچقرە

آغلامغه باشلادم. اوده آغلایوردی، و بوقپالی صالونك صمت وسکونی ایچنده ایکیمز بردن، اواوفاجق دیکیش ماصهسنك یاننده، بن شمینه‌یه قارشی، بر قاچ دقیقه برلکده آغلادق. کوزیاشلرمز بربرینه قارشمدی، فقط تقابل ایتدی.

ایلك اوکجه اوباشنی قالدیره‌رق بکا باقدی؛ واوطه‌یی ترك ایتمه‌دن اول اوکمده طوره‌رق، نظرلری یره متوجه اولدیغی حالده:

— اونوتدم... دیدی.

همان یوزمی دوندم وممنونیتمدن اللرینی الرم ایچنه آله‌رق:

— تشکر ایدرم، آنیه‌س. دیدم.

بردقیقه قدر باقیشدق. بونظرلرله قارشی قارشی‌یه بالکده یان یانه بر برمزه بردقیقه قدر تقریر بدبختی ایتمشدك.

هو بر صوصدی. طیشاریده، صانکه دیکلمکده اولدیغم شوسر کذشت‌الیمك دمساز نوحاتی اولمق ایسته‌یورمش کبی، برچاریك ساعتدن بری چیقان‌روزکارك صدای اشتکاسی کیتدکجه یوکسلیوردی. دقت ایتدم، هو بر برشی دیکله‌یورکبی ایدی. صوکره آکلادم، آقشام دعاسنه دعوت ایدن چاك سسنه دقت‌ایدیبورمش! فی‌الحقیقه بو اثناده ساده وحقیر برصدای ناقوس، طانیدق بر انسانسسی کبی، اوزاقدن ایشیدیلیوردی. هو بر آیاغه قالقدی.

— کلیسایه کلك ایسترمیسك. دیدی. تام وقتدر.

کلیسادیدیکی برابنیه‌نك تامنتهاسنده کائن‌ساده برکابه‌دن عبارتدی. (ته‌ررور) و (دیرکتوار) دورلرنده برقاچ سنه‌قدر کلیساالك ایتمش ایکن بویر، چوق زماندن بری خصوصی برعبادتخانه حالنده قوللانیلیوردی. دیوارلری بویالی، طاوانی عادی تحته قاپلی ایدی. محرابك بولندیغی یره برعصردنبری حالیله اوچ دانه اسکی تحته هیکل قونلمشیدی. هو بر، بومحرابك تام آرقه طرفنده دیواره بردلیك آچدیره‌رق جوار کلیسالردن برینك انقاضی آره‌سنده بولدیغی اون بشنجی عصره مخصوص بویوك برجامی اورایه طاقدیرمشدی. چیفتلك خلقی کاملاً کلنجه کلیسانك پاپاسی یوکسك سسله دعایه باشلادی. برازصوکره دعا بیتوب‌ده:

(مابعدی وار)

اسماعیل مشتاق

ایکنجی پرده

پارسده... متوسط درجه‌ده دوشه‌نمش بر اوطه.. رفیق بکك حجرهٔ مساعیسی... رفیق بك بر بورو باشنده اوتورمش، کمال‌الدین بك ایله کوروشور.

برنجی مجلس

— رفیق بك — کمال‌الدین بك —

رفیق

یوو، عفو ایدرسکز بکم، بن اوایغناتیف حقنده‌کی مطالعاتکزه اشتراك ایده‌مم. نیچون اونی تحقیر ایدییورسکز؟ بزه فنالق ایتدیکی. اوزمانکی ضعفمزی اکلایه‌رق، فرصت قوللانه‌رق او ضعفدن استفاده ایتدیکی ایچونمی؟ حق‌الانصاف دوشونیلورسه بوبابده‌کی اك بیوك قصور، قصور دکل جنایت کیمه عائد اولمق لازم‌کلیر؟ ینه‌او، استانبولك سرسم هیئت وکلاسنه، آلچقلقله قانلری یوغورولمش رؤسای اموره دکلمی؟ نجه ایغناتیف بالعکس شایان تقدیر، وظیفه شناس، ملتنك

سعادتنی دوشونور ، وبلکه او یولده حیاتنی محو ایدر، فداکار، صادق بر ذاتدر. اونك خدماتی سایه‌سنده‌درکه متبوعی اولان حکومت، روسیه، شرقده نفوذینی آرتدیردی . بو ، اونك ایچون نه‌بیوك بر موفقیتدر . دیپلوماسینك اساسی‌ذاتاً دساساق ویالانجیلق اولدیغی هرزمان‌تسلیم ایدلمش حقایقدن دکلمیدر؟ او، آدم، نه‌یاپدیسه وظیفه‌سی اوله‌رق یاپمشدر . نه‌دیرسه‌کز دیکز بنم نظرمده ایغناتیف وظیفه شناس ، حمیتلی بردیپلوماتدر. خادم وطن. وظیفه پرور آدملر فعالق ایتدکاری ملت افرادی نظرنده‌ده تقدیر اولنور . بوکون فرانسزلر بسمارق ایچون عادی برآدم دیه‌بیلورلرمی؟ بن‌ده ایغناتیفی بیوك کوریرم .

کمال‌الدین

اویله اما ، او زمانك مسئولیتنی ، دولت علیه‌نك انقراضه حاضرلانمسی فلاکتنك مجازاتلرینی کیمه تحمیل ایده‌جکسکز؟

رفیق

او مسئولیتی ، او جزاینی بن دکل، تاریخ یوکله‌تیر، تاریخ ویرر. اوزمان واوندن صوکره کوزیمه چارپان اك بیوك مجرم سیاسی محمود ندیمدر .

کمال‌الدین

ندیموف، دکلمی ؟

رفیق

اویله‌یا، تا کندیسی، او عصرك اسرافتنه ، اویولسز ، معناسز مصرفلره سافلری قطعیاً کوز یومامادقلری حالده عائلرك، فوأدلرك وفتیله، مقام‌مستقلاً کندینه قالنجه، او مساعده، مساحه‌دن نصله... قولتوقلادی، آرتیردی. دیون عمومیه‌حدی، حسابی آشدی. روسیه‌سفارتنك حکومتك اجرا آتنه‌مداخله‌سی، امور رسمیه‌ده سفارتك مرجع عالی حانه کلمسی بونك جنرالدن آلدیغی‌صاری صارتی لیرالر، معاشلر اوزرینه باشلادی . شمدی بوراده ایغناتیف‌می معاتب اولور ندیموفمی؟

کمال‌الدین

طبیعی، طبیعی‌درکه ندیم پاشا..

رفیق

بزی وظیفه‌سنه فرط صداقتله صاریلیور ، دیکری وظیفه‌سی ایله برلکده

ناموسنی، حیثیتنی آیاقلر آلتنه آلیور، ذاتاً اندراسه، اضمحلاله مائل وطننه، او مقدس ولی نعمتنه برتکمه دها ایندیردرك محوینی تعجیل ایدیوردی. زیرا سفارتدن، دویماز کوزی دویورلمق ایستەنیوردی. ندیموفك دوکدیکی، صاچدیغی دنائت تخمی ذاتاً ذوق وشادی یه میال اولان سلطان عزیزك سفاهتلرینی برقات دها آرتدیردی. اونی مات نظرنده بردرجه دها صغوتدی. خلع وقعه سنك تحدثنه الك بیوك سبب ندیم اولدی. او آدم وزیر اولمقدن زیاده اسمنك مسماسی اولمغه غیرت ایتدی. مماشات وتبصبص ایله حکمداری نه اولدیغنی اونوتدیره جق، وظیفه سنی اکلنجه دن عبارت ظن ایتدیره جك حاله کتیردی.. اونك اخلاقنی بوزدی.

کمال الدین

اما آرتق سلطان مرادك خلعنی، مدحت پاشانك نفی وتغریبنی ده محمود ندیمه اسناد ایده مز سکز یا!

رفیق

سلطان مرادك خسته لغنی بر دوقتور واسطه سی ایله اکلایه رق ایغناتیف اشاعه ایتدی. سرایده کی نفوذی وحرمدن برابسنه یدیردیکی پاره لر سایه سنده مدحت پاشانی ینه او آتدیردی. واقعا اوزمان ندیم بر حیات دکلدی. فقط ایغناتیفه بو نفوذی ایلك ویرن، اونی بوکا الیشدیران کیم ایدی. بونلر هپ ندیموفك صاچدیغی تخمك سوردیکی فیایزلر دکلمی ایدی؟ ندیم فنالق خاقی ایچون شیطانك قانندن او قدر یارادلمش که کندی یتشدیرمش کبی تعلقاتی، اغاسی بیله ماتی تخریب ایتدی وحالا ده ایدیورلر. تحسینلر، هاشملر. محمد علیلر هپ اونك سلاله نجیبه سنه اکتساب ایله افتخار ایتمدیلرمی؟

کمال الدین

لکن ایغناتیفك بتون بویاپدقلرینك وظائف سفارت خارجنده اولدیغنی انکار ایده مز سکز یا!

رفیق

بکم، پك نظری دوشونیورسکز. او تصور ایتدیککز وظائف یالکز کتاب کوشه لرنده یر طوتمشلر، سینمشلردر. نظریات، فعلیاته کلنجه او قدر

تبدل ایدرکه... کتابلری قاپاتەلمده وجداناً دوشونەلم. هر سفیر، سفیردکل حمیتلی الك اوفاق بر مأمور بیله ملتنك، دولتنك سعادتی، اقبالی ایچون دیکردولتلرك، لازم کلورسه، محوی اساسلرینی قورمغه معناً، وجداناً مأذون، بلکه مجبور دکلیدر؟ حتی بویله بر فرصت اله کچیرویده وظیفهم خارجندەدر فلاندیه اوندن استفاده ایتمزسه اونی آلچقلقله تاعینه حقمز یوقمیدر؟ بالطبع محمد حقنده نیچون . . . « دوره‌رق » ها بو بحثده نره‌دن آچلدی ایدی . اییده اوزادی . اوت، بن سزه سرکذشت فلاکتمی، سفالتمی اکلاتمق ایسته‌یوردم‌ده ماضی‌نك شنیع خاطراتنه عائد بعض محاکمه‌ته انتقال ایتمشیدك .

کمال‌الدین

بیوروك افندم.. دیکله‌یورم.

رفیق

مکتب ملکیه‌ده ایدم. صوك صنفه یکی ترفیع ایتمشیدم . معهود مدیرك قربان استبدادی اوله‌رق کاملاً سوروان صنفلردن برینی مکتبدن کیدرلرکن کوزلرمله کوره‌لی پك چوق اولمامشیدی . مستبد نظرلر ، متجسس قولاقلر مکتبك هر کوشه‌سنی هردلیکنی آرارشدیرر ، قوقلاردی. هپمز برر کوشه‌یه سینر... درسلرمزدن بیله بحث ایتمکه جسارت ایده‌مزدك . او آرالق مدیرك ژورنالنه انضمام ایدن بزم انشته‌نك، (....) مدیری حقی بکك غیرتیله مشورت اوقومق جنایت عظماسیله متهماً بر اقشام توقیف اولندم .

کمال‌الدین

وای حقی بك، انشته‌مزمی‌در ؟

رفیق

اوت اما، بوقدر تعجبکزه سبب ... یوقسه بر شیمی وار ؟

کمال‌الدین

اوده کیتدی ایدی‌ده . . .

رفیق

اویله برشی ایشتدم ایدی . اما تفصیلاتنی اوکرنه‌مدم. مراقیدیم ، صلاح، اوغلی، ده هیچ مکتوب کوندرمدی. بیلیورسه‌کز قوزوم اکلاتسه‌کز.. نصل اولمش ؟

کمال الدین

ایشیدیشمه کوره کندندن دیشلیجه برینی ژورناله قالقیشیر .. اوده بونی بیوك افندینك آدملریله کوروشیور دیه برکیجه قالدیرتیر.. استنطاقدن اول بر قاچ کشی کلمشلر...قورتاره‌جقلرینی وعد ایتمشلر.. آغزینی ارامق ایسته‌مشلر.. اغلامش .. یمین ایتمش .. دولته ، صداقتدن ، سرایه حسن خدمتدن بحث ایتمش.. درجهٔ صداقتنی اثبات ایچون سایهٔ شاهانه‌ده آز آدم سوردیرمدیکنی، آز خانمان سوندیرمدیکنی سویلمش.

رفیق

ای صوکره، امان چابوق سویله‌یك . مراقمی جلب ایدیور . اونك او اقبالنه کوره..

کمال الدین

اوت.. بویله طاتلیلقله آغزندن لاقردی النه‌میه‌جغنی آکلامشلر. ایلك اوکجه قره‌قولده علی سعاوی‌یی اولدیرن معهود صوپا میداننه چیقارتمش .. صوکره یوقاریده کونلرجه آج براقلمق ، صغوق صو بانیولری یاپمق ، طرناقلرینی سوکمك ، قولتوق آلتلرینه صیجاق یمورطه قویمق .... بونلر هپ صاییله‌رق تهدید اولمش ... دها غریبی هرزمان کندیلرینه انتساب ایله افتخار ایتدیکی، کوکندیکی حسین بك ایله جعفراغا استنطاقه مأمور اولمش ... بوتهدیداتدن‌ده برجواب النه‌مامش. نه‌ایسه اسکی خدمتلری نظردقته المش‌ده سورولمکله اکتفا ایدلمش .

رفیق

أی ، نره‌یه سورولمش عجبا ؟ اونی‌ده بیلیورمیسکز ؟

کمال الدین

اوت، صغوق فیزانه ، بونلری اوراده هپ بوخدمتلرده مستخدم برینك اوغلندن قولاق مسافری اوله‌رق دیکله‌مشیدم. استبداده‌اوقدر خدمت ایتمشکن..

رفیق

نه‌اوله‌جق .. صودستیسی صویولنده قیریلیر .

کمال الدین

اوت افندم . . . . توفیقکزی حکایه بیوریوردیکز .

رفيق

اوت ، بنىده پالاس پانديراس ضبطيه‌يه كتورديلر . . . ضبطيه‌ده ، حسن پاشا قره‌قولنده ، يبلديزده دوچار اولديغم اوتشكنجه‌لى انكيزيسيون استنطاقلريني نه‌سز صورك . نه‌بن سويليه‌يم ... برقسمنى دمين سزده صايديكز . دها نه‌لر نه‌لر ... انشته‌م كبى امايالكز اوزاقدن تهديداولنمدم . همان‌هپسى اجراده‌اولندى .. هرنه ايسه يالكز شوقدر اكلاته‌يم‌كه طرابلس غربده نفى ابدى‌يه محكوم ايدلديكمى ايشيدنجه جداً سوينمش ايدم .. طرابلسده آزمدت بولندم . اورادن . اواضطراب زندانلرندن اورانك والى وقوماندنى رجب پاشانك ، اوعالى همت بيوك عسكرك لطفيله قورتلدم . او ، نه عاليجناب ، مرد آدمدر .

كمال‌الدين

استانبولدده اپى مدحى ايشيديايوردى .

رفيق

اورادن مصره قاچدم . . برمدت پاره‌سز ، سرسريانه اسكندريه ، قاهره سوقاقلرنده دولاشدم .. برقولايني بولوب ـ اوزمان‌دهاوفات‌ايتمامشيدى ـ والده‌يه برمكتوب كوندردم . . يوللادبغى پاره‌لر برمدت دها بنى اداره‌ايتدى . اورادن بريولنى بولدم . بوراده‌كى كنج احزاره التحاق ايچون مصردن‌چيقدم . بوراده ، پارسده ايلك اوكجه‌لرى اولدقجه صيقنتى چكدم . آچ قالدم . سوقاق اورته‌لرنده قالدم . دها ژوننت‌حيا تكزك ايلك كوننده بوآجيلرى بوجريحه‌لرى سزه تماميله تشريح ايتمك‌ايسته‌مم . اول‌مرده‌احمد رضا بكك ، اومحترم بابامزك پازار كونلرى (قانه سونله)ده ويرديكى وعظلره ، نصيحتلره دوامه باشلادم . چاليشدم . غيرت ايتدم . ايشته برقاچ‌سنه درده شوراى امتك نشرنده چاليشيور ، خدمت ايديورم ... نه‌ى ، سزك استانبولدن مهم حوادثلركز وارمى .

كمال‌الدين

هيچ برشيلر يوق . . هرشيلر بيلديككز كبى . . يالكز بوراده محترم جمعيته عرض خدمت ايچون كش حقير برجزؤ بولنمغله مفتخرم .

رفيق

خاير . هيچ كيمسه حقير ، عاجز دكلدر . او ، استانبول محيطنه‌مخصوص

تعبیراتی اوهواده ، اوعاطل ، مسمم سما التنده بیراقیکز . بوراده هرکسك کندینه کوره برموقعی ، جمعیت بشریه ایچنده کوچك بیوك کندینه عائد بر وظیفه‌سی واردر . هیچ بر آدم حقیر اوله‌ماز . وظیفه‌سنی ایفا ایدن هرکس کندی حکومتنك ، وجودینك اك عالی ، اك بیوك حاکمیدر . پك اعلا بکم ، شمدی هانکی جمعیته داخل اولمق نیتنده‌سکز ؟ اتحاد وترقی‌یه‌می ، تشبث شخصی وعدم مرکزیت قومیته‌سنه‌می ...

کمال الدین

« کسه‌رك »

واه ، هانکیسنی ترجیح ایده‌جکمی بیله‌مم ، دوغریجه‌سی اونی تفریقدن عاجزم . رأیکزه بیراقیورم .. نه نصل بولوارلر اورته‌سنده سرسری سرسری دولاشورکن یول کوستردیکز .. الدن طوتدیکز . تنسیب ایتدیککز جمعیته‌ده تقدیم ایدرسکز

رفیق

بن اتحاد وترقی‌نك اعضاسندن اولمغله مفتخرم . لکن اوبرقومیته‌دده طانیدقلرم واردر . آرزو ایدرسه‌کزسزی اوراده‌ده تقدیم ایده بیلورم . مادامکه رأیمه بیراقیورسکز سزی‌ده جمعیتمزه کوتوریرم .

کمال الدین

پك اعلا ، سز بیلیرسکز .

رفیق

شیمدی بر آز ایشلرم وار . بر آزدن بن‌ده کیده‌جکم سزی‌ده بوناپارت سوقاغنه کوتوریرم .

کمال الدین

بوناپارت سوقاغی ۲۵ نومرو دکلمی

رفیق

أوت ، بر آزده سز نصل ونه مجبوریتله بویله بر سیاحت سفیله‌مز احمنه‌تا ملاندیکز اکلاتك . « برندن قالقه‌رق » مساعده‌کزله ایچریلی اوله‌دن شوتدقیق اولنه‌جق اوراقی کتیره‌یم . هم سزی دیکلرم هم ده اونلری اوقورم .

« رفیق چیقار »

ایكنجی مجلس

— كمال الدین —

« كزینه‌رك . یالكز »

نه‌سویلیه‌جكمی بیله‌میورم . بورایه كلیشمده برمقصد یوق كه اونی سویلیه‌یم
برفلاكت یوق كه اونی اكلاته‌یم .. یوق فلاكت واریا ... بوده بنی كندیسی كبی
مملكت ایچون چالیشمق ، اویولده حیاتی محو ایتمك مقصدیله برسیاحت ضروریه‌یه
چیقمش صانیورده سركذشتمی ، دیكله‌مك ، آكلامق ایسته‌یور . دوشونیوركه :
بن بورجدن بورجلیلرك الندن قاچدم . . آله‌جقلیلره ترتیب ایتدیكم یالان
سورولری بنی بیله بیقدیریوردی . ایچه صیقیشدیرمغه باشلادیلر . بركیجه قمارده
ایچه غیب ایتدم . بر سوزرو بورجده قمارخانه‌ده پیدا اولدی . ارتق هیچ
كیمسه‌نك كوزینه كورونه‌میه‌جكمی اكلادم .. ایرتسی كون قونوانسیونله‌را كیاً
دوغریجه بورایه تشریف ایتدم . ایشته بنده ژون ترك اولدم . واقعا بورایه
كلیشمده پك مقصدسز دكل .. استانبولدن دویولورده قلمده‌كی معاشمه سكز
یوز ، بیك غروش ضم اولنور امیدیله كلدم . همان او دقیقه عودت ، پادشاهه
دعا ، ژونلكه توبه ایشدن بیله دكل .. اونلرك‌ده موده‌سی كچدی اما .. هرنه ایسه
استانبول پولتیقه‌سی بو .. انسان بویا ! .. شمدی بونی رفیقه نه‌یولده اویروب
چویروب اكلاتملی . . ژونلك طریقه نیچون نه مجبوریتله كیردیكمی . نصل
برپروغرامك اسیری اولدیغمی ... نصل ونه یوزله سویلملی .. شی ، شواما
نصل بریالان بولسهم .. مكتبدن قوغلدممی دیسه‌م .. بویله اونك سركذشتنی
تقلید اولور .. هم هانكی مكتبدن دیه‌جكم ؟ بن یاشده حریف ... مكتبدن
چیقه‌لی قاچ‌سنه‌لر اولیور .. بربیله قونوشیوردق . سوردیلر .. قاچدم‌دیسه‌م ..
امانردیه سوردیلر ، نصل قاچدم ؟ بوده ایش یاصوری‌ویرسه .. بوكونه كلنجه‌یه
قدر استانبولدن بریره چیقمادم دیكه .

(مابعدی وار)

سعید حكمت

عبدالحق حامد بكك غیرمطبوع اشعارندن :

شناسی مرحوم

ای حضورنده زائران مبهوت ،
ینه سنسك عیان مماتكده ،
متفكر ایدك حیاتكده
دشیلور فكر پرثباتكده
ملحق اولمش سكا بوملك سكوت .
حال یأس وكدورتكمی دیسهم
ظاهر اولمش غبار شكانده ،
او تفكرلی حالتكمی دیسهم
متجسم مزار شكانده .

شاعر بی نظیر ایدك ، حالا
منتشر مقبره‌كدن اول معنی .

سیللر بحر بی كناركدن
انشعاب ایتدی خاك دنیایه ،
كندو نهرلرینه او دریایه .
سنك ، ای ساق معرفت سایه ،
باغلر چیقدی برك وباركدن .
نوبنو جامه ایتدیلر الباس
شعر وانشایه چوق مقلدلر .
سن فقط ایلدكدی وضع اساس
كلدی سندن وجوده موجدلر .

اویله بر مكتب ایلدك انشاد .
چیقدی تلمیذلر بتون استاد .

اوچه‌جق ظن ایدر آچوب شهپر
ایلیانلر طواف مقبركی
ابدیت خطیبی منبركی
كوروروم مرقدكده پیكركی

ازلی انجمنه برمحشر .
ایکی افرشتهدر جناح کشا
جبهتینك کمال ایله اکرم :
بوقیافتده شعر ایله انشا
اولمش آرامکاهکه محرم .

سندهدر مبتسم لهی وطن .
زائرانك قیلار ثنای وطن .

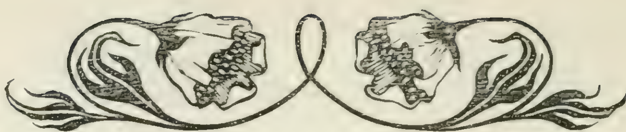
بحث ایدرکن کمال واکرمدن
اونودولمز بری سزاییدر .
کهسکا وارث خدائیدر .
برمثال بدیعه زاییدر .
اودهسندن . کمال واکرمدن .
اولدی الهام قدرتکله سنك
متزلزل جهان حسیات :
بولدی تشریحی شیوهٔ کهنك
سایهٔ فطرتکده تازه حیات .

انبیات اوده مزارستان .
انی سن ایلدك بهارستان .

آطنه شهری که عبرتدر
نزدمزده بوکون ضیا پاشادن
اویلهدر منزلت دیارسخن .
نیك وبد سربسر شئون وطن
برده برعالم سیاستدر
کیمسه آنلشمی بویله برمسند .
کیمسه کورمشمی بویله برمحراب .
بویله شرده حیات بر مرقد .
بویله معنالی بر سپهر تراب .

بارك الله شناسی مغفور
دائم صیت شعر مشهور .

عبدالحق حامد

خیال مشخص

روح عصمتڭرین اشیاده
صاقلی حسن وخیال پرحسك
بوقار، كالق محیط خولیاده
انجلا ایلهین حقیقتیسك .

بو بویوك معبد بدایعده
حسن مرئی ومستتر هپ سن . . .
بو نور صباح پرخنده .
بو كوكب شب مذهب سن .

فجر خلقتده مطلقا ایتمش
روح ازهار نوبهاری ، قدر
سكا بالین خواب وآرامش .
كه اوچار . دائما تبسم ایدر

صاچلركدن شمیم حس وهوی . .
آه او صاچلرده روح آوارهم
بولور آسوده . كیزلی برمأوی ،
بروطن . بر پناه رفق وكرم .

كائنات ازلده برخنده
افق نیسانده فجر نثار .
وسنك جبهۀ نزیهه كنده
یدبه برلمعۀ كسایشدر .

لیكك رنك واهتزازنده
لون كل وار ، سرود بلبل وار ؛
شعرمك صفحۀ بیضنده
هرنكاهكله برنكشه آچار .

ایشته تعلیق اولنسه كردنكه
صولار الك بركزیده در عدن ؛
آه او . ایواه اوعقد پروینه
لائق اقتران اولان كردن !

صدرنازكده عمر جاویدك
شیر قدسیسی ، شعر انفسی وار ؛
ابتسامكده عدن امیدك
هپ مواعید سرمدیه‌سی وار .

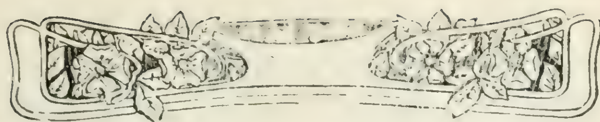
بنده هر برخرام اندامك
حشر ایدر برقیصدۀ آهنك ؛
وصف اجرام وماه اولان نامك
اوده بر باشقه زبدۀ آهنك .

سنی دویدقجه صانكه برشمشك
جو حسیتمده دالغه‌لانیر ؛
سكا برلحظه حصر فكر ایتمك
روح الهامه محرم اولقدر .

عشقك . الك دنیوی تمایله
ویریور باشنه برنزاهت روح ؛
نم الك ساده برتخیلمه
الك درین شعر ایدر سنكله سنوح .

روح عصمتڭرین اشیاده
مستتر حسن وشعر پرحسك
بوشبستان خواب وخولیاده
منجلی هیكل منوریسك .

فائق عالی

حاجی حیاتندن

--- قارداشم دوقتور اسعد بکه ---

اوت اون بش کون سورن برزمزمهٔ عبادت، حجك بابل قلعه‌سنی آکدیران اوهای وهوی وسفالت وشطارتی مکه سوقاقلرینی هفته‌لرجه چیکلاتمش، آرتق بتون اوغلیـان شـدید طواف حزین بر نهـایته ایرمش، ناقوس عزیمت وخلاص طرف طرف چالینمغه باشلامش، دنیانك هرطرفندن قوشوب کلن بومشتاقان کعبه غریب ومجبر برداءالصله‌نك محکومی اولمش ایدی: هرکون دوه‌لر اوزرنده صالالانه صالالانه کیدن بوصـاف انسانلردن مرکب پریشان پریشان قافله‌لرك یوللرده، شهرك اوطار ومعوج آره‌لقلرنده بیتمز توکنمز کچید رسملری یاپدیغی، مکه‌نك هرطرفنده غیرقابل توصیف برطوفان خروشان ایاب وذهاب حصوله کتیردیکی کورولیوردی. چارشیلر، بازارلر، تکه‌لر، أولر، سوقاق آطه‌لری، بوش قالان هریر طولمش ایدی، طرف طرف عجز وفقرك، امداد واستمدادك، ظلم واستبدادك، شیون وفریادك، غش واضرارك، ممات وحیاتك بربرینه قاریشدیغی یوکشمکش منافع آره‌سنده مقصد اصلی‌نك غائب ایلدیکی کمال تأثرله نظر دقتی تخریش ایدییوردی.

بتون بوزواللی حاجیـلر یریر جزیه کذاری اولدقلری مقـدرت مخوفه وظالمه‌نك اوکنده برقاچ دقیقه طوره‌رق یاتلی برماصه‌نك باشنده بکله‌ین متقاص ومتشمش سیمالی کاتبلرده، وزنه‌دارلره کمرنده، کیسه‌سنده، البسه‌سنك دیکیشلری آره‌سنده، قوشـاغنك قیوریملرنده، فسنده، کلاهنده، اوچقورنده هرنه وارسـه، کندیسنی مملکتنه قدر کوتوره بیله‌جك نقد موجودینك نه‌قدرینی آییروب «فدیهٔ نجات» اولمق اوزره تقدیم ایتمك ایجاب ایدییورسه ویرییور وصوکره اورادن آلدیغی اشـارتلی وپاره‌لی برورقپاره ایله دائرهٔ حکومته مراجعت ایدرك اوزرینه‌ بیتوب کیده‌جکی بردونك رسماً مقنن اولان مروریه ویا «تخریجیه» سنی ده آیریجه‌اوده‌مکله بومرحمتسز وثروتکداز پاسـاپورطی پك بهالی‌یه صاتون آلیورلردی.

یرپارچه زنکین اولانلر ، کیسه‌سنده برایکی‌یوز آلتونی بولنانلر اوزون وکوچ برسیاحته حاضرلانمشلردی : چوللردن شدرحل ایله مدینهٔ منوره‌یه قدر کیده‌رك روضهٔ مطهره‌یه یوز سوره‌جکلردی . . یاواش یاواش دکزه طوغری آقوب کیدن شدید بر سیل حجاج سوقاقلرده حس اولنه‌جق قدر بربوشلق براقدقجه بوزنکینلر برآز دها راحت نفس آلمغه ، برپارچه اطرافی کورمکه ، هدایا صاتان دکانلرده طوره‌جق کوره‌جك قدر برمسافه بولمغه باشلامشلردی. آرتق دوه‌لر کیرالانمش، یول تدارکی کورلمش، « موکب حج »ك محرملك ایلك کونی حرکت ایده‌جکی اعلان ایدلمش وبتون یولجیلر حاضرلانمش ایدی... سوقاقلرده یوصطالی آیاغنده، قوشاغی باندجسور ومتوکل آناطولیلرله چالیشقان ودائما، حجده بیله قازانج ایله مشغول سوریه‌لیلردن ، اطرافه برنکاه بهت وحیرت ایله باقان ایرانیلردن باشقه کمسه قالمامش ایدی . حرم کعبه‌یی برآن خالی براقمایان اوغاغلهٔ بیمثال سکونت بولمش وسوقاقلر بادیه پیمای سفر اولمغه مهیا محفه‌لرله طولمش ایدی .

برقاچ کون صوکره محمل شریف دوه‌سی مراسم پیرا واعصار دیده برآلای ایله حول کعبه‌ده طولاشدیرلمش ، صوکره صوکره بتون طنطنه ودبدبه‌لر نهایته ایرمش ، حاجیلر شهر خارجنده قرارکیر خیام اولمغه باشلامش ایدی . برصباح ایکی طوپ پاطلایشنی متعاقب اون اون ایکی بیك کیشیلك مهیب برکاربان، جسیم برقارغشه‌لق ایچنده بلدالله‌یه وداع ایلمش ایدی ، . .

آرتق چولده،.. متمادی، قسوت بخش، ملال آور بربادیه‌ده کیدیلیوردی.. آره صره شیخ سعدی‌نك آلتنده اویویوب‌ده کارباندن کیری قالدیغنی یانه یاقلمه آکلاتدیغی مغیلان آغاجلرندن بری، چولك یکطرز بوشلغنده برلکه، کول رنکنده برنقطه کبی کورونیور واونك اوته‌سنده، ذیل آفاقده بواقلیمك آشنای ازلیسی صایلمق لازم کلن حزین ومفتور برسراب، خیالفریب برمعکس امیدوحرمان اوزانوب کیدیوردی . .

برقاچ کونده برکوسکون وپریشان برواحهٔ وحشتك چوراقلغی ایچنده مرحله کیر اولمغه مجبور اولیور ، کیم بیلیر نه‌قدر قافله‌لرك وقاچ بیك حاجینك قاتلی اولان ملوث وطوزلی برصویی . ذائقه وشامه‌مزده اویاندیردیغی طوفان نفرت واستکراهه رغماً، ایچیور وکیجه‌نك ربع اخیرنده آلتنده‌کی زمین حزین وکلال

آورده برنقیفهٔ ملافی تشکیل ایدن آجیق ومکوکب برسمادن کان سونوک ویتیم حزمات ضیائیه‌نك دلالت ابهام آلودیله قایالر قوملر ایچنده ایلرییلیوب کیدییوردق .

هرایکی واحه آره‌سنه وحشت آباد وبرکانی برسلسلهٔ جبال حیلولت ایدییور وبوطاغلرك یاماجلرنده ، صیرتلرنده اللرنده برقاچ آرشون طولنده فیتیللی توفنکلرله بیلده برقاچ کون ثمره بخش اولان بوصیدکاهی بکله‌ین پارلاق کوزلی ، باقر چهره‌لی بدویلرك خیال کریزانی بتون کاربان خلقنی عمیق بر لرزش فتور وهراس ایله صارصیوردی . . . هر کیجه‌ده قولاقلرمز دیبندن برقاچ قورشون ویزلتیسی کچر ، تورقونج وکولکه‌لی وادیلرده متشتت ووحشی برصیحهٔ هجوم وتعرض منعکس انداز اولور . بتون طاغلر برطراقهٔ تیز ایله ایکلر ، صوکره قافله محافظلك بش اون ریالی ، برقاچ آلتونی . بر ایکی جملهٔ التفاتیه‌سی بر آز اول حیاتمزه قصد ایله‌ین بوسربازلری بزه همراه ورهبر ایدردی !... سالدیده برقشر اوساخك چیرچیودلدیکی بوبوروشوق چهره‌لرده یالکز ایکی دریچهٔ آمالك ، عربك میراث اعصار نوردی اولان اوبر جفت جلاد وخونین کوزك پارلامسندن باشقه براثر صنعت وافاده کوروله‌مز ونظر تدقیق ارزاق متسومه‌سنی قطع طریقده ، صید حیات بشرده آرایان بو ابتدائی طینتلرده ینه اجداد زاده براصالت خلقیه‌نك مبهم وپران ایزلرینی آرایوب بولمقدن‌ده خالی قالامازدی .

موکب حج شریف .... اون ایکی عصرلق برماضینك بودبدبهٔ دیرینه‌سی جداً شایان تتبع ، انتظام وترتیبی اعتباریله جاذب حیرت براثر قدیم ایدی. . . وظیفه‌سائقه‌سیله بتون شدائدینه قاتلاندیغمز شوسیاحت ، فکروخیالمزده نه‌صاف ، نه‌معلا خاطرات براقیوردی ، انسان ماضی‌یه ، اوهارون الرشیدلرك ، زبیده‌لرك دینار نثار سخاوت واجلال اولدقلری شرفلی شانلی ماضی‌یه طوغری ارجاع نظر ایتدکجه نه‌لر کورویوردی . هرسنه ایکی دفعه بوصاریپ وایزسز یوللرده هر آدیمده برچوق تهلکه‌لر ایچندن کچه‌رك محل مقصودینه طوغری ایلرییله‌ین شو «کاربان مقدس» ده قوجه برعظمت تاریخیه‌نك زائل ومبهم بعض آثارینی کورن فکر تدقیق بوسائقه ایله وقتیله شرقك الك متحکم والك مستبد پادشاهلرینی ، دنیانك الك مقتدر والك متشبث اقوامنی ینه بوانجه وپریشان یوللردن کم بیلیر نه‌بیوك دارات ودبدبه‌لرله ، نه شان وشرفلرله ، مرحله بمرحله سیار شهرلر وجوده کتیره‌رك ، هرقوناق یرنده شاهانه اوطاقلر قوردرق ، برابر کتیردیکی

موحدینه شربتلر، نان ونعمتلر، احسان وبخششلر توزیع ایتدیره‌رك روضه ویا کعبه‌یه طوغری رهرو شوق وتعبد شوق وتعبد کورور کبی اولیور وبرقاچ آی صوکره بتون بو عنعنهٔ قرون دیده‌نك زوال وتباهنی تیز برصفیر استهزا ایله مدینه وادیلرنده طنین انداز ایده‌جك اولان سوسلی لوقوموتیفلره قارشی (پیه‌رلوتی) نك سرکه‌جی موقعنه وبك اوغلنك یوکسك، فقط ملز ومحروم صنعت بنالرینه قارشی دویدیغی غیظ ونفرته بکزر برشیلر حس ایتمکدن کندینی آلامایوردی !..

پك محنت ومشقتلر ایچنده ویکمنظر برشوره‌زار بداوتده کچن شو برقاچ کون بتون کاربان خلقنی صارصمش، اك جسورلرده بیله یورغونلق علائمی کورلمکه باشلامش اولدیغی برزمانده ایرته‌سی کون (احد) طاغنك کورونه‌جکی بشارتی قافله‌دن باشدن باشه برغلغلهٔ سرور وشادمانی اویاندیرمش وطاتلی برتکبیر وتصلیه صداسی طاغلره، وادیلره یایبله‌رق کذرکاهمزده بقاپیرا طنانه‌لر براقمش ایدی . . ایرته‌سی کون سیم سیاه، یانمش قایالر آره‌سنه صیقیشان بر بوغازدن چقیلنجه اوزاقده خورمالرله مخاط وجنوبه طوغری برهالهٔ سبزین حالنده ممتد دلنشین بروادی وبووادینك اورته‌سنده سر افراز برقاچ مناره آره‌سنده برتاج نورانور قدر نظر نواز یم‌ایشیل برقبه، مشتاق نظرلره فر بخشای تجلی اولدی : بوطاق سبزکون روضهٔ مطهره ایدی . .

ایکی ساعت صوکره قافله جسیم وایکی قات برسورك احاطه ایلدیکی اودلنواز (یثرب) ده قرارکیر فیض ورفاه اولیوردی . ایشته کونلرجه صلات وسلام ایله بکله‌نیلن بوسدهٔ پرستیده‌یه هرکسك کندی اساندن برنشیدهٔ مناجات میریلدانه‌رق رومال اولمسی پك علوی برمنظره تشکیل ایدیپوردی . او آرالق یاندیکی دوه‌نك اوزرنده صلوات کتیره‌رك صالالنان پوطورلی برآناطولی حاجیسی اللرینی یوزلرینه سوره‌رك : اووخ، ایشیغنه قوربان اولدیغم یشیل قبه، سکا قاووشنجه بتون چکدکلرمی اونوتدم! دیبور و آغریقلی کوزلرندن دوکولن صاف وبلورین داملەلر بیاض صقالنی ایصلاتدقدن صوکره کوکسنك پریشان قیللرنده پاریلدایوب سونیوردی ! . . .

مدینهٔ منوره : ٣٠ کانون اول سنه ١٣٢٤

کلیسلی رفعت

ممالك عثمانيه دمير يوللرى تاريخچه‌سى

آلمان پوليتيقه‌سى

١٢٥٧ — ١٣٢٤

آلمانيانك دمير يوللرمزى تحت تصرفنه چكيرمسى

براين حكومتى، اوجالب دقت فكر عاقبتيله مالك بولنديغمز طرق مواصلهٔ كبيرهٔ‌يي على التعاقب ضبط ايتدى .

مرتب اولديغى قدر ماهرانه اولان بوتملك آلمان پوليتيقه‌سنك مظاهرتنى بركره دها جهانه كوستردى. دائما برفكر مثبت ومادى تعقيب ايدن آلمانيا، داخل ممالكده قالان ثروت طبيعيه‌نك ادارهٔ مستبديه بناءً غير قابل استفاده اولديغى، حيات ماليه واجنبيه‌نك محدود العدد برقاچ شهرده تكاثف ايتديكنى اكلايه‌رق بونقاط اساسيه آره‌سنى ربط ايده‌جك طرق مواصلهٔ نادره وسريعه‌نك مستقبلده متصرفى ايچون مملكتك هيئت مجموعه‌سنى ضبطه وسيله اوله‌جغنه حكم ايتدى .

ممالكمز بعض جهتلرينه نظراً اوروپا حكومتلرينك باشليجه‌لرى آره‌سنده انقسامه اوغرامش وازجمله انكليز، آلمان، آوستريالیلر، فرانسزلر تكميل دمير يوللرمزه صاحب بولنمشدر.

آتيده‌كى جدول برخلاصه‌دن عبارت اولمغله ايشك اهميتنى كوسترمك ايچون مذكور شركتلرك هربرى بروجه آتى آيرى آيرى تدقيق ايدلمشدر.

دمير يول شركتلرى باشليجه درت قسمه تفريق ايدلدى :

١ — فرانسز قومپانيه‌لرى ؛

٢ — آلمان قومپانيه‌لرى ؛

٣ — دلائل مختلفه‌يه نظراً آلمان قونترولى آلتنه كچمك اوزره بولنان قومپانيه‌لر ؛

٤ — عارضى اوله‌رق آلمان دائرهٔ نفوذى تحتنه كيرمسى محتمل بولنان شركتلر.

ممالك عثمانیه‌ده مؤسس دمیر یول شركتلرینك ایشلتمكده اولدقلری خطلر

	آنا خطلریله شعبه‌لر	طول كیلومترو	رأیلر آره‌سنده كی آچیقلق متره	یكون كیلو متره
اوروپای عثمانی دمیر یوللری	شرق دمیر یوللری	۱۲۷۳	۱٫٤٤	
	سلانیك ـ مناستر خطی	۲۱۹	—	
	سلانیك ـ درسعادت التصاق خطی	۵۰۸	—	
	اوروپای عثمانی یكونی			۲۰۰۰
آسیای عثمانی دمیر یوللری	اناطولی دمیر یوللری / حیدر پاشا ـ انقره خطی	۵۸۷	۱٫۳٤	
	اناطولی دمیر یوللری / اسكیشهر ـ قونیه —	٤٤٤	—	
	بغداد دمیر یولی / قونیه ـ بلغورلی —	۱۹۹	—	
	مدانیه ـ بروسه دمیر یولی	٤۱	۱٫۱۰	
	آیدین دمیر یولی / ازمیر ـ دینار خطی	۵۱٦	۱٫٤٤	
	ازمیر قصبه دمیر یولی / ازمیر ـ افیون قره‌حصاری خطی	۵۱۷	—	
	مرسین ـ اطنه خطی	٦۷	—	
	عربستان دمیر یوللری / یافه ـ قدس خطی	۸٦	۱٫۰۰	
	عربستان دمیر یوللری / بیروت ـ شام ـ حوران خطی	۲٤۷	۱٫۰۵	
	عربستان دمیر یوللری / ریاق ـ حلب خطی	۳۳۱	۱٫٤٤	
	اسیای عثمانی یكونی			۳۰۳٦
	یكون عمومی			۵۰۳٦

۱

آلمان نفوذندن آزاده صایه‌بیلن دمیر یوللر.

اوروپاده:

سلانیك ـ درسعادت التصاق خطی. — بو دمیر یول امتیازی ۲۵ ایلول ۳۰۸ ده موسیو رونه بودی نام ذاته ویریلوب ۱۳۱۳ سنه‌سنده ایشلمكه باشلامشدر. فرانسز سرمایه‌سیله انشا ایدلمشدر. مركب اولدیغی اقسام بروجه آتی‌در:

کیلو متره	
٤٣٦.٢٣٧	قره صولی ـ فیره‌جك (انا خطی).
٦٢.٧٢٧	سلانیك ـ کلندیر شعبه‌سی
٩.٠٩٩	بادومه ـ دده آغاج شعبه‌سی
٥٠٨.٠٦٤	مجموع طول

اسیاده:

مدنیه ـ بروسه دمیر یولی.--- بوخط ١٢٨٩ده بر عسکری قومیسیونی نظارتی تحتنده اوله‌رق حکومت طرفندن باشلانوب تسویهٔ ترابیه‌سی ١٢٩٠ده ختام بولمش، فرشیاتی ایکی فرانسز متعهدینه حواله ایدلمشدی . لکن ادارهٔ اجرا اولنان بوایلات انشا آت ١٨٥ بیك عثمانلی ایراسنه مال اولمغله اکمالندن کلیاً صرف نظر ایدلدی . حتی ١٢٩١ مایسنده یرلی واجنبی بر چوق بانقه‌لر حکومته مراجعت ایدرك خطك اکمالنی طلب ایتمشلرسه‌ده موافقت ایدلمدی . ١٢٩٥ده درسعادت تجارت خانه‌لرندن بری دمیر یولك امتیازینی استحصال ایدرسه‌ده ١٣٠٧ سنه‌سنه قدر نتیجه‌لندیره‌مز .

٨ شباط ١٣٠٦ تاریخنده بوخطك امتیازی موسیو ناغه‌لماق کده ویرلدی. بونك مقامنه قائم اولمق اوزره تشکیل اولنان بر عثمانلی شرکتی واسطه‌سیله انشا اولنوب ٨ حزیران ١٣٠٨ده ایشلمکه باشلادی.

بوخطك آچیقلغی ١،١٠ متره وطولی ٤١،١١٢ کیلو متره‌در.

عربستانده:

یافه قدس شریف خطی .--- ایلریکی مقاله‌لره مراجعت اولنه .

بو برنجی قسمك مجموع طولی ٥٤٩.١٨٦ کیلو متره‌در.

٣

منحصراً آلمانلره عائد بولنان دمیر یوللر.

اوروپاده :

سلانیك ـ مناستر دمیر یولی . — ١٥ تشرین اول ١٣٠٦ ده امتیازی ویرلدی‌ه بدد تمیشه، ودراینس بانقه‌سی مدیری موسیو آلفرد قائوللایه‌ویریلوب ١٣١٤ سنه‌سنده ایشلمکه باشلامشدر. طولی ٢١٨،٥٦٦ کیلومتره‌در.

آسياده :

اناطولى عثمانلى دمير يوللرى . — بوشبيكه متفرق ومتعدد پارچه‌لردن مركبدر . بغداد خط كبيرى شبيكه‌نك ايكنجى قولى اولان قونيه قسمنك تمديدندن عبارت اولمغله بوشبيكه‌نك تاريخچه‌سنى اوكرنمك الزمدر.

الك اسكى اولان حيدر پاشا ازميد خطى ٢٢ حزيران ١٢٨٧ تاريخنده صادر اولان بر ارادۀ سنيه اوزرينه طوغريدن طوغرى‌يه حكومت طرفندن انشا ايدلدى. مقصد حيدر پاشايى بصره كورفزينه ربط ايتمكدى . انشاآت، آلمان مهندسلرندن ويلهلم فون پرسسه‌ل طرفندن سوق واداره و ١٩ حزيران ١٢٨٩ تاريخنده عمومه كشاد ايدلدى. فقط هرايشده اولديغى كبى بونوع ادارۀ اموردده وقوع بولان تسيب، بطائت وبالخصوص بونك نتيجه‌سى اوله‌رق تزايد ايدن مصارف واقعه‌دن خطك حكومت طرفندن ايشلدلمسنك سهولتله قابل توفيق وتأويل شيلر اولمديغى آكلاشلدى . برطرفدنده انكليزلر بوخطك ايشلدلمسنى الده ايتمكه چباليورلردى. حتى برمدت ايچون نائل‌ده اولديلر .

١٤ مارت ١٢٩٦ تاريخنده ل.سه‌نه‌ل‌ددر ، و.ژ. آلت‌سن .س. هانصون وشركاسى ، ژ.زافيروپولو نامليرندهكى كيمسه‌لر يكرمى سنه مدت ايچون دمير يولنى ايجاره موفق اولديلر . مع مافيه بومدت ظرفنده حكومت هرنه‌وقت ايسترسه ويريلان امتيازى اشترا ايده‌بيلمك حقنى حائز بولنيوردى . نته‌كيم چوق‌چمه‌دن حكومت بوصلاحيتنى استعمال ايتدي . چونكه احوالدن دائما ماهرانه بر صورتده استفاده ايتمكى بيان آلمان نفوذى انكلتره نفوذيله توازن حاصل ايتمكه باشلامشدى .

١٤ و ٢٢ ايلول ١٣٠٤ده صادر اولان ايكى ارادۀ سنيه آلمان بانقه‌سى وكيلى موسيو آلفردد قائوللايه اولا حيدر پاشا ـ ازميد خطنك ايشلدلمسى وبعده ازميدله انقره‌يى براشديرمك اوزره ٤٨٥ كيلومترده دمير يول انشاسى امتيازينى ٩٩ سنه مدتله احسان ايتدى. حكومته عائد اولان حيدر پاشا ـ ازميد دمير يوليله ادوات متحركه وثابته‌سى وبالجمله تفرعات ومشتملاتى ٦ مليون فرانق مقابلنده بوشركته فروخت ايدلدى . برنجى قسم ايچون ١٠٣٠٠ فرانق وايكنجى قسم جديد ايچونده ١٥٠٠٠ فرانق كيلو متره تخصيصاتى تعيين وتأمين ايدلدى . شركت

ایچون بوشرائط بالطبع پك فائده‌لی ایدی؛ زیرا خطك سنوی حاصلات غیر صافیه‌سی هرنه‌یه بالغ اولورسه اولسون ایشلدیلن هر کیلو متره ایچون لازم کلن مبالغك اکمالی درعهده ایدلمشدی.

میدانده یالکز موسیو قائوالا کورونیورسه‌ده حقیقتده برلین، وده‌رن آلمان بانقه‌لرینك وکیلی صفتیله حرکت ایدیبوردی. بوایکی مؤسسهٔ مالیه ۳ مارت ۱۳۰۵ تاریخنده اناطولی عثمانلی دمیر یوللری شرکتنی تشکیل ایتدیلر. یکی خطك انشاسنه مقتضی ۳۶ ملیون حصه سندیله ۱۴۰ ملیون تحویلاتی آلمانیاده تدارك ودرت سنه صکره خطی عمومه کشاد ایتدیلر.

اناطولی عثمانلی شرکتنك موفقیتی درحال تظاهر ایتدی.

۱ شباط ۱۳۰۸ده صادر اولان بر ارادهٔ سنیه آلمان قومپانیه‌سنه دیکر بعض امتیازات بخش ایتدی: اولا ۶۷۷۰ فرانق کیلو متره تخصیصاتیله اسکیشهردن بدأ ایدوب قونیه‌نك جنوبنه طوغری واصل اوله‌جق یکی برقسمك انشاسی؛ ثانیاً انقره‌دن بدأ ایله قیصری، سیواس ویا دیاربکردن کچه‌رك بغداده قدر اولان خط کبیرك تأسیسی.

اناطولی عثمانلی دمیر یوللری شرکتی تتبعات فنیه‌سی نتیجه‌سنده قیصری خطنك انشاسی پك مصرفلی بولدیغندن ۱۳۰۸ امتیازینك بوایکنجی قسمندن صرف نظر ویالکز ۱۳۱۸ده ختام بولان اسکیشهر ـ قونیه قسمنی کشادایتدی.

اناطولی عثمانلی دمیر یوللری شرکتنك بوکون حال فعالیتده بولنان شبکه‌سی اوچ قسمله اوچ شعبه‌دن مرکبدر:

۱ — حیدر پاشا ـ ازمید خطی	۹۱،٤٦۳
فنار یولی شعبه‌سی	۱،۸۰۰
۲ — ازمید ـ انقره خطی	٤۸۵،۳۷۲
حمیدیه ـ اطه بازاری شعبه‌سی	۸،۷۳۰
۳ — اسکیشهر ـ قونیه خطی	٤۳۳،٦۸۵
الایوند ـ کوتاهیه شعبه‌سی	۱۰،۱۰۵
	۱۰۳۱،۱۵۵

بوشرکتك مالیتنه کلنجه هرنه‌قدر بامقاوله عثمانلی صفتنی حائز ایسه‌ده

آلمان اولدیغنـه شـبهه ایدیله‌مز . بزده‌کی دمیر یول شرکتلرینـك ملیتلری نه‌اولورسه اولسون خصوصات عادیه ایچون هپ بردر . بونلر طبقی بزده ایکی تابعیتی حائز اشخاص کبیدر. تحدث ایدن هرهانکی برمسئله‌ده شرکتك محافظه ایدلمك ایستنیلان حقلی حقسز مدعیاتی هانکی طرفه مراجعتله قابل تأمین ایسه شرکت اوراسنی مرجع رسمی عد ایدر . شرکت عثمانلیدر، محاکم عثمانیـه‌یه؛ ویا سرمایه‌داران اجنبیدرلر، قونسـولاتویه مراجعت ایدلمسنی ویا ایدیله‌جکنی درمیان ایدر.

آلمانلرك تحت اداره‌سنده بولنوب آلمان سرمایه‌سی و آلمان مالزمه‌سیله انشا ایدلمش اولان اناطولی دمیر یوللری بالطبع کاملاً آلمان آثاری ودائمـا آلمان مالیدر.

اناطولی دمیر یوللری شبکه‌سی حقنده بووجهـله وقوعه کان تصرف تام آلمانلر ایچون پك بیوك بر موفقیت دیمکدی.

اخیراً آلمانلر ایچون بوندن دها مهم اولمق اوزره تسلسل ایدن ایکنجی بر موفقیت‌ده ظـاهراً ایکی ومتفرق فقط حقیقتده اناطولی شرکتیله قطعیـاً متحد ومشترك برشرکته ویریلان قونیه ـ بغداد ـ بصره خطی امتیازیدر .

مع مافیه آلمان افکار مضمره‌سنك مظفریتی آنجق برسلسله سعی وغیرت وفداکاری نتیجه‌سی اوله‌رق فعله چیقه بیلدی. چونکه اوروپایی، هارون رشیدك اواسرار انکیز بلده‌سـنه ربط ایتمك ایسته‌ین دمیر یول پروژه‌لری بوکا موفقیت ایچون وقف ایدیلن حرص وطمع قدر کثیر ومختلفدر .

اللی بش سنه اول ری ویوناش اونال نام انکلیز غزته‌سنده موسیو د.ج هوغارذ شو وجهله شکایتده بولنیور : « بصره کورفزی وهندستانه طوغری الجزیره‌ده تأسیس اولنه‌جق بردمیر یولنی شامل اولمق اوزره انکلتره قابینه‌سیله عوام قماره‌سنه مصرانه دینه‌جك صورتده نه‌قدر پروژه‌لر تکلیف ایدلدی ؟ » ازجمله ۱۲۵۰ ـ ۱۲۶۱ سنه‌لرنده لوندره‌ده فرات نهری سیر سفائننه دائر پك چوق بحثلر ایدلمشدر .

افکار عمومیه بووجهله اسیای عثمانی‌یه طوغری جلب ودعوت ایدلدیکندن اسکندرون کورفزی جوارنده‌سویدیه‌دن حرکت ایده‌رك بصره کورفزنده کویت

لیمانه‌واصل اوله‌جق بردمیریول أساسی فکریله ۱۲٦۷ سنه‌سنده برشرکت تشکل ایدر. بوقومپانیه‌نك باشنده جنرال ثورفرانسس چه‌سن نه‌ی ایله هندستان شمندوفرلری رئیسی موسیو اودیل یه‌م آندرو بولنیوردی . ۱۲۷۲ ده بوقومپانیه حکومتدن برامتیاز فرمانیله انشا آته تخصیص اولنه‌جق سرمایه‌نك تأميناتی ایچون وعد استحصال ایدرسه‌ده بوتخصیصات هیچ بروقت تأمين ایدیله‌مز . انکلترده‌ده ایسه تشبثات واقعه‌نك رسماً التزام ایدلدیکنی کوره‌میانلر تهلکه ومخاطره‌لی دیه پك رغبت ایتمزلر . بناءً علیه چیناره‌جنی تحویلات ایچون مشتری بوله‌میه‌رق حق امتیازینی ضایع ایلر .

۱۲۸۵ دن اعتباراً سویده‌ـ کویت پروژه‌سی ترقیات کوسترمکه باشلار . ۱۲۸۸ ده‌طوغری ، عوام قاره‌سنك بعض اعضالری بوپروژه‌یی برصورت مساعده‌کارانه‌ده حسن قبول ایدرلر. مصارف محتمله ۱۰ ملیون انکلیزلیراسی اولمق اوزره تخمين ایدیلور . مع مافیه بالآخره ایشلر سورونجمه‌ده براقیلور . ظهور ایدن اندیشه‌لرده تشبثاتدن قطعی اوله‌رق صرف نظر ایدلمسنی موجب اولور . سویش قنالنك کشادندن‌صکرده‌ده اسماعیلیه‌یی بردمیریول ایله کویته ربط ایتمك ایچون برچوق تکلیفاتده بولنیلورسه‌ده‌بوکذرکاه اووقت نظر دقتی جاب ایده‌جك درجه‌ده کورلمز .

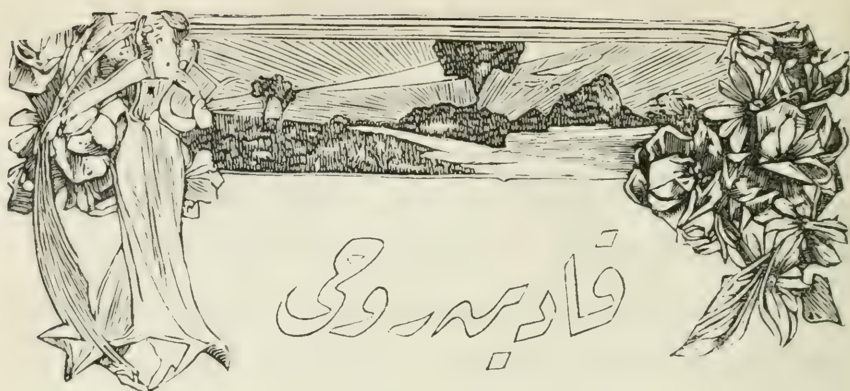
بوصره‌لرده مهندس ویلهم فون پرسسالك پروژه‌سی قوددن فعله چیقمق اوزره بولنیوردی .

۱۳۱۸ ده درسعادتده وفات ایدن مهندس پرسسل اوروپانك برچوق یرلرنده دمیر یول انشا ایتدکدن صکره بارون هیرش طرفندن استانبوله جلب ایدلمش ویوقاریده ذکر ایدلدیکی وجهله بالآخره حیدر پاشا ـ ازمید خطنی حکومت‌حسابنه انشا ایتمشدی. ممالك عثمانیه‌نك دمیر یوللرینی انشا ایتمك فکریله خریطه‌ده کوستریلان پروژه‌لری تنظیم وتقدیم ایلشدر.

(مابعدی وار) اسکیشهر : شمندوفر قومیسری

محمد امین

— مابعد —

وداد بهجت. اوداسنده، ایرتسی کون ایچون اصول دفتریدن بر وظیفه حاضرلارکن صوقاق قاپیسنك، عصبی برألك تماس ناشکیبانه‌سی آلتنده مدید بر انعکاسله اوتن چینغراغنه قولاق ویردرك دوغرولدی. بو، مدیحه‌نك قاپی چالیشنه بکزه‌یوردی. بو اثناده مردیوه‌نلردن سرعتله چیقان خدمتجینك آرقاسندن، بر قاچ کشینك آیاق سسیله مدیحه‌نك «نزیهه ابلا... سزه مسافر کلیورز...» دیه‌ن انجه صداسنی ایشیتدی. مسافرلرك کیم اولدقلرینه انتقال ایدرایتمز یرندن فیرلادی. قلبنده عظیم بر خاجانله قاپی‌یه طوغری ایلریله‌دی. پرده‌نك آرالغندن اونلری تجسس ایتمك ایسته‌یه‌رك ألنك محترز بر تماسیله قاپی‌یی آچدی. نزیهه ایله والده‌سی، جامکانك یاننده، مسافرلری استقبال ایدرکن الك اوکده، ژولیده‌نك والده‌سی کوزینه ایلیشدی. اونی ایلك دفعه یقیندن کوریه‌یوردی. قزینه او درجه‌ده بکزه‌یوردی که بر یرده تصادف ایتسه تردد ایته‌دن طانیابیله‌جکدی. صوکرا مدیحه‌نك آرقه‌سنده ژولیده‌یی کورونجه، بوتون طاقتنی کسر ایدن بر خاجانله تیترددی. نزیهه، صوریه‌یوردی:

— جاعده خانم، نیچون کلمه‌دیلر؟...

ژولیده، رقیق و آهنکدار سسیله جواب ویردی:

— بر آزباشی آغرییور افندم. مخصوص کوزلریکزدن اوپدی. بو کیجه‌لك نی عفو ایتسینلر، دییور...

بو، ژولیده‌نك اورتانجه همشیره‌سی ایدی. وداد بهجت. اونلری بویله گیزلی گیزلی سیر ایتمکدن روحنده لطیف بر هیجان دویوور واونك کوچوك اللریله بچه‌سنك آغرافنی چیقاریرکن کندیسنه یاردیم ایتمکه چالیشان نزهه‌یه زحمت ایتمش اولمقدن اعتذار ایده‌رك بر لسان نزاکتله مقابله ایدیشارینی؛ بوتون او، بر گنج قز طور کبارانه‌سنی حسن اداره ایدن آهنك حرکاتیله چارشافك ایچندن صیریلارق اونی فوق‌الخیال بر وجوده بکزه‌دن ظرافت اندامنی یقیندن کوره‌بیلمش اولمق سعادتیله محظوظ اولیوردی. اونی ایلك دفعه اولارق صحتله تدقیق ایده‌بیله‌جکدی. فقط همشیره‌سنك. او اثناده قاپی‌یه توجه ایدن نظرلری؛ وداد بهجتی . اوراده دها زیاده دورمقدن منع ایتمشدی . اوراده ، بردن بره کوروله‌کدن قورقارق چکیلدی. لکن قابنده، اونی بوفرصتدن استفاده‌یه سوق ایدن بر احتیاج درونله تکرار پرده‌نك آرقاسنه کیزله‌نه‌رك سیر ایتدی. اونلر نرده اوطوراجقلرینی قرارلشدیریورلردی . نزهه :

— ایسترسه‌کز، بر آز ایچری‌ده اوطورالم.. صوکرا باشقه اوده‌یه کیده‌رز.. دییوردی...

ژولیده، درحال تبعیت ایدرك :

— نصل آرزو ایدرسه‌کز... دیدی.

والده‌لرینك یاننه کیدرکن بری، دیکرینی اوکه کچیرمکه چالیشیور و نزهه:

— واه اولماز قارده‌شم... دییوردی.

نهایت ایچری کیردکلری زمان، آرتق اوراده دورمغه احتیاج کورمه‌ین وداد بهجت تکرار یازیخانه‌سنه عودت ایده‌رك ذهننده اونك خیالنی تجسم ایتدیرمکه چالیشیور وبودوشونجه‌دن بر حظ معنوی آله‌رق اونکله باشلایاجق اولان حیات معاشقه‌یی تخیل ایدییوردی. هیچ شبهه ایتمیوردیکه اونی، بواقشام بورایه سوق ایدن برقوت واردی.

اوزمانه قدر آنجق آیده بر کره کلیرکن بر مدتدن بری بوزیارتلر صیقلاشمشدی. فقط او کلدیکی زمانلر وداد، مکتبده بولونیوردی. بوکوندوز زیارتلرینی بو اقشام کیجه‌یه تأخیر ایتدیرن احتمال کندیسی ایدی. کیم بیلیر ،

نصل وسیله‌لرله والده‌سنی ، بورایه کلمك ایچون تشویق ایتمش حتی جاهده‌نك راحتسزلغی‌یله بوکا برمانع تشکیل ایده‌مه‌مشدی. دیمك اونده‌ده یاواش‌یاواش، ودادی کورمك؛ برایکی ساعت قدر اونك محیطنده یاشامق احتیاجیله دوغان أمللر حاصل اولمشدی.. دیمك اوده بوحسه قارشی صراحت پیدا ایدن بر انجذاب ایله علاقه‌دار اولمغه باشلامشدی...

وداد بهجت، بونی‌دوشوندکجه سعادتندن مست اولارق لطیف بر نشوهٔ غرام ایچنده استغراق ایدیبوردی...

بودوشونجه‌ایله چالیشامیه‌جغنه قناعت‌ایتدکدن صوکرا کتابلرینی‌ودفترلرینی یازیخانه‌نك بر طرفنه براقدی. بینك ایچنده بویله درین برخولیای سعادتك الواح رنکین رؤیا داری ایله پارچه پارچه انکشاف ایدن صفحات معاشقه‌سی قارشیسنده، اصول دفتریتك ، انسانی عمیق برقسوت وملال ایچنده بوناتان مسائل حسابیه‌سی ایله اوغراشمق قابلیدی ؟ . . . او ، ذاتاً بودرسدن هیچ خوشلانمازدی . انتساب ایده‌جکی بر مسلکله مناسبتی اولمایان حتی اوذوق بر نسبتله تعلق ایدن بوتون درسلردن صیقیلیردی . باخصوص بر مسئلهٔ تجاریه اوزرینه ساعتلرجه وقف ذهن ایتمك ؛ یومیه دفترلرنده نظرلری درین برتعب فتور ایچنده پریشان‌ایدن مختلط برسلسلهٔ ارقام آراسنده دولاشدقدن؛اونلری برر برر قید اولنه‌جقلری خانه‌لره یرلشدیردکدن‌صوکرا ایچلرندن دفترکبیره نقل‌اولنه‌جقلری آییره‌رق کیجه‌لرینك ساعات قیمتدارینی‌بولزومسز مشغولیتلره فدا ایتمك قدر عبث بر شی اوله‌مازدی . هم نهایت بر توقیف دکلیدی ؟.. اوکاده بر آفرین فدا ایتمکله قورتولابیلیردی...

شمدی اونك دیکر اوداده موجودیتیله آرالرنده‌کی مسافه‌نك زوال بعدیتنه قناعت حسی ویرن بر وهم خیالی ایچنده ، اوکا مالك اولمق‌امیدلرینك بر درجه‌یه قدر تحقق ایتمش اولدیغنه حکم ایدیور ، وشو دقیقه‌ده اونك محیطنده بولونمقدن حتی تنفس ایتدیکی هوایی تنفس ایتمکدن عظیم بر اطمئنان حسیاتله قابی دولیوردی . احتمال ، شمدی اوده عین حسك تحت تأثیرنده ایدی . فقط بونی نصل اکلایه‌بیله‌جکدی ؟ . . . اونکله

قونوشـمق ؛ حتی بش دقیقه بر یرده بولوشمق قابل اولمیوردی . بودرجەده یقیننده بولوندیغی حالده اوکا، حتی بر کلمه سـویلەیەمەمکده او درجەده مأیوس اولیوردیکه بومحرومیتلرده آرتق بر نهـایت ویرمـك ایچـون هرشیئی کوزه آلدیراجقدی . بر آرالق اوکا بر ایکنجی مکتوب کوندرمکی تصور ایتدی . صـوکرا اونكده جوابسز قالەجغنی دوشـونەرك واز کچدی . دیمك ، اونك هرتشبثی نتیجەده بویله عقیم قالاجقدی . فقط یاربی ! بوکا نصل تحمل ایدەبیلیردی؟... تماميله حس ایدییوردیکه اوننسز یاشامق قابل دکلدر. اونك بویله کندیسندن اوزاق ، احتمال ایلریده بر دیکریله یاشـایاجغنی دوشونەرك یأسندن چیلدیرییوردی. آه، اونی . برکره کورسـه.. هیچ اولمازسه بش اون دقیقه قونوشەبیلسه... او اثناده عقلنه برچاره کلدی : اوکا بوآقشام برایکی سطرلق بر تذکره ایله اوفاق بر ملاقات تکلیف ایتمکی دوشوندی. مادامکه بودرجەیه کلمشدی. هرحالده اونکله بر یرده ملاقات ایتمك چارەلرینه توسل ایدەجکدی. بواثناده اونك. ایچریده، کیم بیلیر. نەیه کولرکن یوکسەلن قهقهەلرینی ایشیتدی. وبوقهقهه ایله بوتون معنویاتی صارصیلارق اونك . بوشوخ. شـاطر خلقتده اینجه برقادینلغك انسانی او آنده جذب ایدن سحر نزاکتیله حسیاتنده عمیق بر ضعف حس ایتمشـدی . اونی ، اودقیقەده کورمك احتیاجیله دیشـاری یه چیقدی. صوکرا بریسی طرفندن کورولمك احتمالندن قورقارق عودت ایتدی. بالقونك جاملی قاپیسندن دیشاریسنی سیر ایتدی. بواقشام، اونده بردوراممزاق واردی. بوتون معنویاتنی بر رعشهٔ هیجان ایچنده احاطه ایدن بوحس؛ اوکا بر ملاقات موعودەنك صـبرانقلرینی ویرەرك متهیج ایدییوردی . اونی، مطلقـا بواقشـام کورمك و آرتق تحمل ایدیلەمەین بوتأثرلرینی بر ایکی جمله ایله اوکا آکلاتمق ایستیوردی . مثلا کیدرکن... فقط بوده قابل دکلدی. والدەسـنك یاننده بوکا نصل جرأت ایدەبیلیردی ؟ . . لکن اونده ، بوتون موانعـه رغماً بواقشام مطلقا اونکله کوروشمك ایچون ارادەلرینی کسر ایدن اویله برحس، بر احتیـاج واردیکه اوفق بر جسارتله بوآرزوسـنك ممکن اولاجغنه قناعت ایدییوردی . بالقونك قاپیسنی آچدی . برآز اطرافنی سـیر ایتمـك ؛ وقابنده

بوتون احترازلره غلبه چالار بر عقدهٔ تصمیم ایله بودوشونجه‌سنه بر چاره تطبیق بولمق ایچون کیجه‌نك خفایای سکوننده‌ن بر الهام معنوی ایله استنتاج فکر ایتمك ایسته‌دی. هوا، ساکن.. و بوتون کائنات، بهار کیجه‌لرینه مخصوص بر صمت علوی ایچنده طبیعتك، اوزاقلردن کلن کیزلی ترانه‌لرینی دیکلیبور کیبیدی. وداد بهجت، اوراده حصیر صندالیه‌لردن برینه اوطورارق کیجه‌نك بوسکون غشی آور خولیاسی ایچنده دوشونمکه باشلادی.

برایکی دقیقه کچمشدیکه اودانك قاپیسی آچیلدی. وداد بهجت، قاپی‌یی آچانك کیم اولدیغنی کورمك ایچون صندالیه‌نك اوزرنده اکیلدیکی زمان نزیهه‌یی کوردی. قالقوب. نه‌ایستدیکنی صوراجقدی. آرقاسنده ژولیده‌یی کورونجه بردن دوکدی؛ قالدی. اونلر اوراده کیمسه‌نك بولونمادیغنی کورونجه ایچری‌یه کیردیلر. نزیهه:

— آغابکم سلاملغه کیتمش اولاجق. کلیك بوراده اوطورهلم.. دیبوردی.

وداد بهجت. اوراده اولدیغنی بللی ایتمه‌مك ایسته‌یه‌رك بالقونك بر کوشه‌سنه چکیلدی. و قلبنده برخاجانله اونلری، اورادن تدقیقه باشلادی. نزیهه ایله یازیخانه‌نك اوکنده قارشی قارشی‌یه اوطوردیلر. ژولیده، یازیخانه‌نك اوزرندن آلنه کچن بر قارت پوستال قولله کسیونی قاریشدیریرکن نزیهه، اوکا اللیه اشارت ایده‌رك برشیلر اکلاتیبوردی..

— مابعدی وار —

جمیل سلیمان

- مابعد -

— كيجه‌كز خير اولسون .

سوزيله هر كسى طاغتديغى وقت، بز كليساده قالمشدق . بن فكرمدن كچن شيلرى تعيين ايده‌ميوردم . معبدك اوكنده تترك برضيا نشر ايدن اوفق لامبه، ظلمتلرك مضيق هوالنا كى آره‌سنده آلولنيور، سونيور ظن اولنان بوغولمش برقلبى آنديريوردى . طيشاريده كيتدكجه تهورى آرتان روزكار، صانكه بوقلبى محبسندن قورتارمق ايچون جامى پارچه‌لامق ايستيورمش كبى عنيف وغضبناك ضربه‌لرله پنجره‌يه چارپيوردى . بر زمان اولدى كه روزكار مقر آلام اولان بو أوك ديوارلرينى ييقمق ايچون اورمانك بوتون فرياد شكايتنى، كيجه‌نك اولانجه دهشت وشدتنى طوپلايور ظن ايتدم؛ ودرحال ذهنم بواهوال طبيعتك برزمانلر آيلرجه ، سنه‌لرجه معروض مهاجماتى اولان اوزواللى قادينه ، اوقلب شكسته ورنجيده‌يه كيتدى .

هو برذهنمدن كچنى كشف ايتمش اولملى كه كليسادن چيقوب ده كتبخانه‌يه كيدن قوريدورلردن كچديكمز صره‌ده :

— او، بونلرك دها نه‌دهشتليلرينى كوردى بيلسه‌ك!.. كيجه‌لرمزك بورفيق غيضى قارشيكى واديدن قوپوب ده اورمانلرمزى صارصديغى، يغما ايتمكه كلديكى زمان حقيقةً پك دهشتليدر . بودهشتك تأثيرى ايله دليرمسون ديه قورقومدن قاپوسنك اوكنده بر سن-برنار كوپكى ياتيردم . چوق دفعه‌لر قورقوسندن قالقوب كوپكى اوياندير ديغى اولوردى...

صالونه كيرديكمز زمان اوجاغك آتشى، بزم عودتمزه انتظاراً اويويورمش كبى طورمش، درجۀ حرارت خفيفلاشمش ايدى . هو برله برلكده قوجه‌مان ايكى اودون پارچه‌سى آته‌رق آتشى جانلانديردق . بن سركذشتنك مابعدينى

دیکله‌مکه او قدر خواهشکر ایدم که بحث دکیشدیرمك ایچون آغزمی آچمادم .
هو بر کندیلکندن سوزه باشلایه‌رق دیدی که:

— دمین آکلاتدیغم وقعه حیاتمزك سرکذشت ألیمنده مهم بر تاریخ، آرتق بر برمزه یاقلاشمغه باشلادیغمز دورهٔ تمایله بر مبدأ اولمشدی . واقعا سلسلهٔ اضطراباته خاتمه چکلمامشدی. فقط بر طاقم اضطرابلرده واردی که بونلره دوچار اولمقدن آرتق قورتلمشدق. صانکه معاصیمزك جزاسنی چکدکدن صوکره استعفای ذنوب ایچون کلدیکمز بر وقفه کاهده بر ضیای امیدك رؤیت تجلیسیله مبشر اولمغه باشلامشز کبی اوتاریخدن صوکره کلن کونلرده غریب برسکونت حس ایدیپوردق .

دها باشقه اسباب طولاییسیله‌ده جناب حقه متشکرم. زوجه‌مك قلبنده‌کی تهور وعصیانك آرتق مغلوب اولدیغنی حس ایدیپوردم. مع مافیه اعصاب ایدیجی بر طاقم بالا پروازانه معامله‌لر آتنده زواللینك عزت نفسنی ازمکدن صوك درجه متحاشی ایدم چونکه ضعف وعجزم قارشیسنده کندینی بندن دها آز اوزاق حس ایدیپوردی. اونك‌ده بکا قارشی عفو ایده‌جك برشیئی واردی؛ نیم یالکز عزت نفسم یوزندن دکل، قابمدن، مادیتمدن مضطرب اولدیغمی اوده آکلامشدی . بیلمم غریب بر تبدل حسیات وقوع بولمشدی . نفرته لایق اولدیغم کوندن اعتباراً بکا قارشی اظهار نفرت ایتمکدن واز کچمشدی.

بکا کلنجه : بن اوکا قارشی ابراز حرمت ایتمکه باشلامشدم. سوزسویله‌ین بر آدمك طرز تکلمنده بعضاً اویله حاللر واردرکه انسانی اصلا آلداتماز .مثلا کچنلرده کندیسندن شبهه ایتدیکم زمان آغزمدن چیقان کلمهٔ تحقیریه‌یه اویله بر انفعال مضطربانه ایله جواب ویرمشدی که اودقیقه‌ده یاغفلتدن ، یاخود عجزو وضعفدن، هرناصلسه، دوچار خطا اولان بوقلبك بر کریوه‌یه اصلادوشمدیکنی آکلامقده کوچلك چکمدم . بوخطانك قلبنه آچدیغی یاره‌یی اوزون مدت صاقلادیغنی کوردم ، وکندی کندیمه تسلیت بخش محاکمه‌ده بولندقدن صوکره ایلك دفعه اولمق اوزره آکلادم که بوقادین قلبی ایشله‌مش اولدیغی خطانك خاطره‌سنه مربوط دکلدر . عجبا بوخاطره‌دن نفرت ایدیپورمی ، عجبا بونی تعمیر وتلافی ایچون صرف ایتدیکم مساعی‌یی قبول ایده‌جکمی ؟ قابلاً بوکا امین

اولمسهم بیله امیدم وار . وبوتون قوتمله بواوغورده کندیسنه معاونتدن کیری طورمدم . ایشته بومقصدك سوقیله ایدی که اوزمانه قدر نفسمه پك کران کلن بوفدارکارلغیده اختیار ایتمك لازم کلدیکنی آکلادم واوغلمك تعلیم وتربیه سنی ینه کندیسنه تودیع ایتدم. اووقته قدر چوجغی والده سیله هیچ یالکز براقمامش اجدادمدن توارث ایتدیکم بومقدس یادکاری نالایق اللره تودیع ایتمکدن تحاشی ایتمشدم . بوقراری ویرمك ایچون تام برآی دوشوندم . نهایت قرار ویروب ایشی زوجه مه آچدیغم زمان قابمده کی حسیات نفرتی تمامیله آکلادیغی کوسترن برتأثر سیماسنی قاپلادی . صدقه قابندن ویریلن بولطف مساعده یی رد ایتدیککنی دوداقلرینه کلن رعشه دن آکلامشدم . بوتکلیفی قبول ایدرسه هم بنی ممنون ایده جکنی . همده چوجغه خدمت اوله جغنی سویلدم .

— بکی ایستدیککز اولسون ، یاپارم . دیدی .

فقط بونی سویلرکن حالنده شدتلی معامله ایتدیکم زمانلردن زیاده برذلت واردی . چوجغی هرکون بر نهایت ایکی ساعت یانـنه آله رق موسیقی ، رسم وایتالیانجه اوکرتمسنی قرارلشدیردق. فرداسی کوندن اعتباراً ایشه باشلادی ویردیکم سوزده یالانجی چیقمامشدم؛ ارتق اوکا قارشی یاپدقلرم سوقمر حمتله وصدقه قبیلندن دکل، بالعکس کندی نظرنده قدر ومزیتنی یوکسلتمك ایچون یاواش یاواش بوتون حقوقنی کندیسنه اعاده ایتمك آرزوسنه مستند ایدی .

جناب حقه چوق شکر . نه اعتمادمده الداندم . نه ده امیدم بوشه چیقدی . ژانی بویله کندیسنه ترك ایتمکله زواللی قادین ایچون نه قدر ایی برشی یاپمش اولدیغمی یاواش یاواش آکلادم . اوقدر ممنون ایدم که برقاچ دفعه لر چوجغه قارشی آرتق اویله احتیاطکارانه طورمامسنی وهرکون دها زیاده کسب لیاقت ایتدیکی والده لك وظیفه سنی آرتق تمامیله ایفا ایتمسی ایچون کندیسنی تشویق وتشجیع بیله ایتدم .

اوسنه بویله کچدی . حیاتمزك بویکی طرزی آرتق منتظم برحاله کیرمش دیمکدی . حیاتمز دیمکدن زیاده حیاتلرمز دیسه م دها موافق دوشر. چونکه هیچ بروقت ایکیمزك حیاتی یکدیکریله ممتزج اوله مامشدی. کوندوزین مختلف زمانلرده برلشیر ، اکثریا ساعتلرجه برلکده وقت کچیردك . فقط هرکس

آیری یولدن ویانندەکنه استناد ایتمکسزین یالکز باشنه کیدردی . اوزون بر سنه بویله دوام ایتدی . اووقته قدر او ، غضب وعصیانیله ؛ بن ، آلام واضطراباتمله اوغراشیردق . وبوحمای حیات آردسنده ساعتلر مدهش بر سرعتله کچر کیدردی . حالبوکه اووقتدن صوکره ایکیمزکده قابنه درین بر سکوت وتعب کلش ، بارفلاکت وغربت بوتون ثقات الیمەسیله چوکمکه باشلامشدی .

بن کندی نفسمی مشغول ایدەجك ایشلر بولمقده کوجلك چکمیوردم . بوراده قوجەمان برمالکانەموار چفتلکك مدیر امورینه عائد وظائفك برقسمنی یاواش یاواش کندی عهدەمه آلمشدم . واقعا بونلری تمامیله کندمده کوره بیلیوردم . فقط هم اسکی برامکداردن آیرلمامق ، همده بعضی ایشلرمده براز وقت قازانه بیلمك ایچون چفتلکك متباقی امورینی مدیره ترك ایتدم. تتبعات تاریخیەیه باشلادیغی دمین سویلەمشدم . بونك ایچون بعض وثائقی طوپلامق لازم ایدی‌که بونلری نەعائلەمزك اوراقی آردسنده، نەده ایالتمزك کتبخانەلرنده بولمق ممکندی . هم بومشغولیت بنی باشقه صورتله اکلندیریوردی . چونکه بوتتبعات تاریخیه مناسبتیله فرصتدن بالاستفاده باشقه مطالعاتەده قویلشدم . برزمانلر ادبیاتله اشتغال ایچون حس ایتمش اولدیغم اوسورکسز آرزولرشمدی ینه اویانیوردی؛ طرز معیشتمك بنی ایکی‌اوچ مسلکدن محروم ایتمش اولدیغنی دوشونیور ، شمدی بومسلکلری تکرار بولمقله ذوقیاب اولیوردم . ذهنم عالم‌معنویتك آفاق‌مجهولەسنی کشف ایدن برنورسیدهٔ اذب شوق معصومانەسیله بونلرك آرقەسنده کیجه کوندوز قوشیوردی . معمافیه صنعتمدن ، اعتیادات فعالتیکارانەمدن بویله بردنبره آیریلەرق، هرکونمی ، حتی هرساعتمی برمقصدك ایفاسنه حصر ایدن بویوك کوچوك اوساسلهٔ وظائفدن محروم قالەرق آرتق هرشیئی کندی نفسمله کتابلرمدن بکلەمکه مجبور اولدیغم بوزمانلرده عجزمی ، هیچلکمی تمامیله حس ایتمش، کندی نفسمك مسکن وعاجز بررفیقی‌اولدیغمی تمامیله آکلامشدم! حکمای قدیمەدن برذاتك دیدیکی کبی انسان کندی‌ماهیتنی یالکز قالدیغی زمان آکلار وایشته اصل اووقت کندینی بکنمز ....

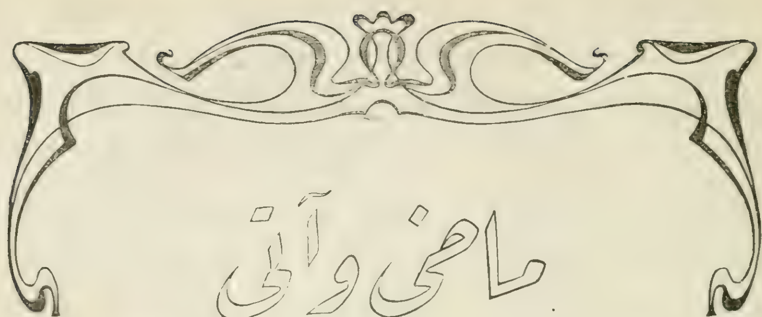
حیات ایچون مادی برقاعدهٔ منتظمه قبولنه آلیشمش اولدیغمی دوشونه‌رك بورادده حیاتمی تنظیم ایده‌بیله‌جکمی ظن ایتمشدم . انسان ساعات حیاتك بوشاغنی اصل بویله قیرلرده یاشادیغی زمان حس ایدر، دها طوغروسی بوراده کچن ساعتلرك محمولیتی بزی صیقار ، اونلر رفتار ساکن ووقوریله آغیر آغیر کچرکن اویله برلاقیدئ عظیم ایچنده بولنورزکه بونلردن مستفید اولمق خاطرمزه بیله کلمز . عینی رفتار ایله بربرینی تعقیب ایدن بوساعات حیات کچدکجه کذرکاهندن حفیف برتوز قالقار . بو ، یابرأسف قابی یاخود برعذاب وجدانیدر . ایشته بوتوزی کورنجه آکلارزکه برساعت دها کچدی....

ترك ایتدیکم مسلکم حقنده برشی سویله‌مك ایسته‌مم . بومسلکده بن پك بویوك امللر پرورده ایتمکه حقم وارکن بن بو آمالك هپسنی هم هیچ تردد ایتمکسزین فدا ایتمشدم . یالکز آیرلدقدن‌صوکره آکلادم‌که اونی‌بن پك چوق سویه‌یورمشم .

(مابعدی وار)

اسماعیل مشتاق

— مابعد —

اوچنجی مجلس

— رفیق . کمال الدین —

رفیق

« کیردرك »

عفو ایدرسکز بکم ، بر آز گجیکدم اما .. باقك سزه نه مسرتلی خبرلر وار
بومسرتلی خبرلر .. عقلمی باشمدن آلدی . پاردون

کمال الدین

اوخبرلری اکلایه بیلیرمی یم افندم ؟

رفیق

البت .. اکلایه جقسکز .. بومسرتلو یالکز بزه ، شوکا ، بوکا دکل بتون ملته ، بتون عثمانلیلره عائددر . هرکس دویملی ، هرکس بیلملی ، هرکس سوینملی .. باقك اوچنجی اردودن بر آرقداش نه یازیور « کاغده کوز کزدیردرك » روم ایلینك یالچین طاغلرنده قیام ایدن اردونك دلاورلری اوزرینه حکومت دنیه نك ، ملعون مرکزك کوندردیکی ، سوق ایتدیکی ازمیر فرقۀ عسکریه سی (بز دین قارداشلریمزه سلاح آتمایز) دیه ، تفنکلرینی ، قلنجلرینی ، جبخانه لرینی ، سونکولرینی کندیلرینی اورایه کوندرن ملعون قوتك یوزینه نیرلاتمشلر . اونلرده طاغده کی قهرمانلره التحاق ایتمشلر . وار اول ناظم ! . بوصرف سنك همتك

کمال الدین

عجایب .. اما بوناظم دیدیککز کیم ..

رفیق

بردوقتور ، جمعیتك اساسلی اعضاسنك ، ارکانندن برقهرمان .. بورادن

چیقوب قاچ دفعه تبدیل قیافتله اناطولی‌نك ایچریلرینه کیردی . نفر اوله‌رق اردویه داخل اولدی .. افکار اهالی‌یی آچمغه خدمت ایتدی. ازمیر فرقه‌سنی جانلاندیردی .

کمال‌الدین

یا !

رفیق

شمدی برده ، استانبولی، قورقاق ، جانسز باب‌عالی‌یی، بیرتیجی خونخوار ییلدیزی بووقعه، بوحادثه‌نه‌تلاشه دوشورمش.. اواداره رزیله‌یه، اودنیلره‌بوندن بیوك برضربه ، وطنی سون بتون حمیتلی عثمانلیلره، بتون کنج ترکلره بوندن نضله برموفقیت اوله‌بیلورمی ؟ بووقعه‌نك مابینده‌کی صورت تأثیرینی‌ده اورا ارکانندن بریسی - نی اوله‌جه اوزاقدن طانیردی - باقك نصل آکلاتیور ؟

کمال‌الدین

وای ، اونلرله‌ده مخابره‌ده‌می بولنورسکز ؟

رفیق

آدینی سویله‌مك لازم دکل .. بوذات ، یاخود دها طوغریسی بوحریف ایشك کندی حسابلرینه موافق نتیجه ویرمیه‌جکنی هپسندن اول اکلایورده بزه خوش کورنمك ، یارانمق ایچون اخباراتده بولنیور . اسکیدن اورادن الدیغی درسله اومشئوم قوت‌حسابنه اجرا ایلدیکی خفیه‌لکی، شمدی‌ده اورادن یوز چویردك اسکی دفترلرینی یوتلاتمامق ایچون ، بزه قارشی استعمال ایتمك ایستەیور .

کمال‌الدین

تحف شی .

رفیق

اوت ، بوحال ... اوراجه پك بیوك برتأثیر اجرا ایتمش، حتی همان‌مقصد مقدس اسعاف ایدیلیور ، قانون اساسی باغشلانیورمش. یره باتسونلر، وکلادن برالچق ، مجلس خاصده بیوك برآدم اوستریایه برقاچ ولایت ترك ایدیله‌رك اوردونتك قوهٔ عسکریه‌سیله بوعصیان محقك، بواختلال اجتماعینك باصدیرلمسنی

تکلیف ایتمش .. دیکر برزیل روسیه‌نك قوتنه کوونمش

کمال الدین

نه آدملر ، یارب !

رفیق

بکم ، سز اوخانلری نظن ایدیورسکز .. ایشته بوکون اوماعونلر خنکار اسکله‌سی مقاوله‌سنه استناداً قره برونه روس عسکری درکمکی دوشونیورلر. بوقدر سنه‌در اوغراشیله‌رق قازانیلان اختلال عسکری‌یی .... دوشونك برکره برقوت اونی اداره ایدن ال علینه چویریلیور .. حکومت برعصیان اولورسه نه ایله باصدیره‌جق عسکرله .. عسکر اونك علینه سلاح بدست اولیور . اهمیتنی دوشونکده نه امکانله قازاندیغنی اوکا کوزه حساب ایدك .. صوکره اوقاتلار ، وحشیلر بونی، بواختلالی برضربه ایله محو وپریشان ایتمکی تصور ایدیورلر .. بوقوتی، تکمیل ملتك مدار استنادی اولان اواتحادی اجنبی‌لره چکنتمك ... فقط روم ایلی‌یه اوقدر مهتم وارکه

کمال الدین

استانبولده ، ایچنده بولنور ایکن دویمادیغمز برچوق شیلری .. بوراده

رفیق

اوت ، بز دویارز .. بزمده اونك کبی خفیه‌لرمز وار .. فقط وظیفه‌لری باشقه ومقدس .. اونککیلر ملتی ، وطنی محو وپریشان ایتمکه اوغراشیورلر بزمکیلر ملتی اوظالمك الندن قورتارمغه چالیشیورلر . «کاغدلری قارشدیررق» شونك، بونك ظلملرینه ، اعتسافلرینه دائر اوفاق تفك بعض اخبارات‌ده وار. بونلری هپ مرکزه تسلیم ایتملی .

کمال الدین

دوغریسی ، اه ایچون بیوك غیرت ، باری اه موفق ایتسه ایدی .

رفیق

البت موفق اوله‌جغز .. جسارتمی هیچ برزمان قیرمادم . قاچ سنه‌درکه شوراده عائله‌مدن، قارده‌شمدن، هرشیلرمدن اوزاق یاشایورم آنام، باباماولدی مکتوبله خبرالدم.. اغلادم .. ینه هیچ برزمان جسارتی، امیدی الدن‌بیراقادم

بویله اِش نتیجه‌یه یاتلاشدیغی زمان‌می مأیوس اوله‌جغم؟ بومقدس نتیجه‌یی البته کوره‌جکز . هم دوغری، جدی برمقصدله چالیشیلان هانکی ایشده موفق اولنمامشدرکه؟ « کوزلری اوکنده‌کی کاغدلره ایلیشه‌رك » امان آزقالدی، شو مطبوع بیاننامه‌لری پوسته‌یه ویرمك ایچون حاضرلامغی، اوزرلرینی یازمغی اونوتیوردم .

کمال الدین

نه‌بیاننامه‌لری بك افندی .

رفیق

ملتی، خلق ارشاد، ایقاظ ایچون اراده صره‌ده لزوم کوردکجه مرکزده بیاننامه‌لرقلمه آلنور. بزبونلری مستنسخ ایله تکثیرایدرز، طبع ایلرز. مملکتك هرطرفنه یوللارز، عادتا اساله ایدرز. کچن سنه ظهور ایدن ارضروم اختلالی هپ بوبیاننامه‌لر ایله‌حاصل اولمشدر. طانیدقلریمه یوللامق ایچون بوسفرکیلردن برقاچ دانه یانمه المشیدم. پوسته‌یه بیراقه‌جغم. مساعده‌کزله آدره‌سلری یازه‌یم‌ده.

کمال الدین

بوبیاننامه‌لرده نه‌لردن بحث ایدرسکز.

رفیق

ایستر ایسه‌کز بواوکمده‌کنی اوقویه‌یم‌ده دیکله‌یك « اوقویه‌رق » وامرهم شوری بیلیم.. اویویورمیسکز . ای اهالی نه‌دوریورسکز.. جانکزه، مالکزه عرضکزه، سزك واجدادکزك ناموسکزه تجاوز اولنیورده سسکزی چیقارتمیورسکز. اویانکز، کوزلریکزی آچکز. حالاالله‌دن قورقمایه‌جق، پیغمبردن اوتانمیه‌جقمیسکز؟ اجدادکزك قانیله آلنمش، طوپراغنك هرذره‌سی اونلرك اجزای وجودیله‌یوغورلمش مملکتکزی برآلای ظالملر اجانبك تعرضنه آچیق بیراقیور. صوصیورسکز . برقاچ کونه قدر مملکتکز تقسیم اوله‌جق، عثمانلیلق آدی دنیادن سیلنه‌جك. کوچبه‌لر کبی طاغلرده، چوللرده ذلتله، مسکنتله دولاشه‌جقسکز. بونی کوزه آلدیریرسه‌کز پك اعلا ... صوصکز ... اویله ایسه اویویکز... ای اهالی، ای ترکلر اویانکز..بوکون... « قپو اوریلور »

دردنجی مجلس

— رفیق ، کمال‌الدین ، قپوجی —

رفیق

Entrez

قپوجی

Un télégramme pour vous, monsieur,

رفیق

Vous vous êtes fatigué, je vous remercie de votre peine,

قپوجی

Mais il n'y a pas de peine,

« قپوجی چیقار »

بشنجی مجلس

— رفیق ، کمال‌الدین —

رفیق

« تلغرافی آچار ، اوقور ، مسرتله باغیره‌رق »

آه یاربم! اللهم بیوکلکی‌شمدی برقات دها اکلایورم. یا کلام.اوغراشدق. چالیشدق. نهایت سنك یالکز سنك سایهٔ لطفکده بوسعادتی کورمکه موفق اولدق.. اللهم سن دائما دوغری نیتلیلرك معینی‌سك .. کمال‌الدین بك باقکز، اوقویکز « تلغرافی اوزاتور » وطن ، مقدس یووامز حریتنی قازانمش . . . نه‌سعادت.. بزم کبی کندیسنك صیجاق آغوشندن ظالم ، قاتلی اللر ایله آیرلمش آتمش یاورولرینی ینه اورایه ، رحیم ، مشفق کوکسنه چاغیریور. وطن بوکون مسعوددر، ملت بوساعتده بختیاردر. بومژده‌یی سلانیکده‌کی ارقداشلرمز بزه تبشیر ایدیور ، وطن قورتلمش. ملت تعالی ایدیور . عثمانلیلره قانون اساسی

باغشلانمش. خایر باغشلانمامش ، حاشا بر بیوك ماته هیچ برشی باغشلانه‌ماز . عثمانلیلر، او مات اتحاد ایتمش... عسکرله او قانونی آلمشلر ، ظالملرك الندن قوپارمشلر... بوکون مات بختیاردر. بوکون وطن اعلان شادمانی ایلر. بوکون ظالملر قهر اولور ، مظلوملر ، استبداده آلت اولمغه تنزل ایتمیان بتون افراد مات، آه هپسی مظلوم ایدی، بوکون سوینور.

« آغلار »

کمال‌الدین

« متأثرانه »

بکم ، بکم ، نیچون اغلایورسکز؟ متأثر اولیورسکز؟ هرکس کبی سزده سوینسه‌کز آ ، کولسه‌کز آ...

رفیق

« متهیجانه »

بنده‌کی مسرته حدمی تصور ایده‌یورسکز . خائنلرك النده پارچه‌لانیر، قیورانیرکن.. اونلردضعفمی، عجزیمی حس ایتدیرمامك ایچون اغلامادم، کولدم، قهقهه‌لرله کولدم. اونلر بکا ظلم ایدرلرکن بن یوزلرینه کولدم. او یولده اولسون، اونلردن انتقامی الدم. فقط بوکون بنی اغلامقدن، مسرتله کوز یاشی دوکه‌رك اولجه بیرکمش بتون زهرلی آجیلرمی آتمقدن منع ایده‌جك بر قوت یوق . آغلایه‌جغم. اونلر بنی کدرله اغلاتمق ایسته‌یورلردی. بن مسرتله اغلایه‌جغم.

« کمال‌الدین باقینور »

رفیق

حریت .. مشروطیت .. بونلری عثمانلیلر ، بز ، عالم نظرنده‌کی بزحقیر ، ذلیل زواللیلر قازاندق . . بوکون مسعودز ، مغرورز . اواسکی لکه‌لری اوزرمزدن آته‌جغز . . ترکلرده . اسناد ایدیلان اوقصورلر جنایتلر ماته ، او محترم خلقه دکل اونی اداره ایدن اللرده ، حکومت ظالمه‌یه، وحشی برقوته عائد ایدی . بزم نزیه، صاف ، پاك اولدیغمزی بتون جهان اکلایه‌جق ، تقدیر ایده‌جك . بزی عفو ایلیه‌جك ...

« دیشاریدن ایاق سسلری ایشیدیلور »

کمال‌الدین

رجا ایدرم .. کندیکزی ضبط ایدك .. خسته اوله‌جقسکز .. سیکیرلرکز تکمیل آیاقده ..

رفیق

مات حریتنی قازاندقدن صوکره ، نه ضرری وار؟ نه اهمیتی وار؟ راحتسز اولمشم .. اولمشم بیله . بوده برسعادتدر

« قپویه شدتلی ضربه‌لر ایندیریلور »

آلتنجی مجلس

— اوکیلر ، رشاد ، احمد ، سلامی —

رفیق

« طوپلانه‌رق »

Entrez

سلامی

« کیره‌رك »

قورتلدق ..

احمد

وطنی ، ماتی قازاندق .

رشاد

بز ، بدبخت عثمانلیلرده حر اولدق ، تبریك ایدرم رفیق ،

رفیق

ماتی ، تبریك ایدەلم ، کلك قوجاقلاشه‌لم .

« قوجاقلاشورلر »

سلامی

آه بوخبری کتیرن تلغرافی آچنجه .. آز قالدی چیلدیریوردم .

رفیق

بن اوخبری دها شمدی آلدم

رشاد

واه ، واه .. « ذوالدینه » بکم ، اویله نه‌یه بیانجی باقیورسکز عائلی دکلیسکز؟ نیچون بزم مسرتلرمزه اشتراك ایتمیورسکز؟

رفیق

زواللی، دها پك یکی، پك بیکانه.. دها بوکون کلمشیدی.

رشاد

نه اولورسه اولسون... بیورك.. هایدی.. پارسك کوبکنده محتشم برعثمانلی ملی بایرامی یاپەلم.

« بر دها هپ قوجاقلاشورلر »

احمد

آرتق وطنمزه عودت ایدەجکز.. عائلەلرمزه قاووشەجغز.

سلامی

اوت ، ماتك دوکولمش یاپراقلری ، بزلر ، تکرار یشرەجك ، تکرار جانلانەجغز.. آه عجبا بن عائلەمی، بزم ازی بولەبیلەجکمی یم؟ بورایه کلدەکله لی هیچ بر خبر آلمدم.. کیم بیلیر نرەدەدرلر؟

احمد

بن بالکه استانبولك سوقاقلرینی بیله اونوتمشمدر.

« قپو چالینیور »

یدنجی مجلس

— اولکیلر، فخری —

رفیق

Entrez

فخری

« تلاشله کیردرك »

وطن قورتلمش... هپ...

« طیقانیر... سویلیەمز... قوجاقلارلر، اوپوشورلر»

رفیق

عثمانلیلر حر اولمش ، اسارت زنجیره باغلانمش ، دکلمی ؟

فخری

سز هپ دویمشسکز.. دیمك .. اویلەیا.. بومسرتلی اجتماع اونی بکا اولدن اکلاتمالی ایدی.. آه سرسم قفا..

رفیق

بزی هپ، تلغرافله مژده‌لدیلر. سن نره‌دن...

فخری

بنم هیچ طانیدیغم‌ده یوق.. هپسی محو اولدی . هیچ کیمسه قالمدی. بکا کیم خبر ویره‌جك.. بکا کیم اهمیت ویره‌جك...

سلامی

بکا مناستردن بر ارقداش یازمشیدی..

فخری

دیدمیا، ارقداشدن‌ده محرومم.. یولده حسیبدن دویدم.. بر مژده‌م وار، نه‌ویررسك دیدی.. سویله‌دی. بومژده‌یی الماق ایچون بن حیاتمی بیله‌فدا ایدرم. صوکره قوشدم بورایه. رفیقه خبر

رفیق

او نره‌یه کیدییوردی.

فخری

مرکزه... بزندن دویمش.. بوکون غالبا تکمیل ترکلر اوراده طوپلانه‌جقلر، بایراملاشه‌جقلر، اعلان شادمانی ایده‌جکلرمش. فرانسه اکابرندن بعض ذوات‌ده تبریکه کله‌جکمش دیه طویمش اصلی‌وارمی‌یوقمی.. آکلامغه کیدییوردی.

بر قاچی بردن

اوت، هپ کیتملی... او مسرتده بولنملی..

پرده

(مابعدی وار)

سعید حکمت

اونوتمالی یم!

اویویور خستهٔ ستم قلبم.
رحم ایت ای یادکار اویاندیرمه؛
اویوسون اشتیاق مضطربم
ای تحسر، طوقونمه خاطرمه!

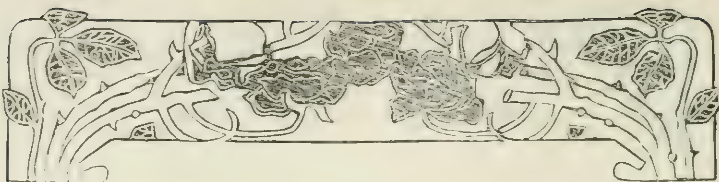
کذب سودایی سرمدی صاندق،
ایکیمزده بوکون پشیمانز؛
ایکیمز برسرابه آلداندق،
آیری حسلرله کرچه نالانز.

شیمدی رؤیای بوسه‌دن چیقدق:
سنی ای حسن بیوفا آرتق
آغلایه آغلایه اونوتمالی یم.

نظم ایدوب ننیلر انینمدن
زخم قلبمده حس فرقتی بن
آغلایه آغلایه اونوتمالی یم!

جناب شهاب‌الدین

ـ اوكى آنا ـ

خالده صالح خانم افندی‌یه :

اوكى آنا .. بوسوزك سوزش سرائرینی
براوكسوزك لب روحیله آنمیان بیلمز .
اوكى آنا بشیكنده اوكى اولور تنی ،
اوسسله اوكسوزك آوازی آرتار اكسلمز .

براوكسوزك آناسزلق حیات مغبرینه ،
اوكى آنا آشیانمش دیكنلی بركلدر .
اوكى آنانه قدر مهربان اولورسه ینه
او، رنك وبو ایله صنعی چیچكلی سنبلدر .

خیال مادر : اوشفقت جناح ، اوكعبه، ملك
براوكسوزك دل زارنده انكسار ایدرك
بولور صحیفهٔ روحنده نقطهٔ محراق ،

یانار اویرده اوكی لكه آغلایان یاپراق .
اوكى آنا نه قدر مهربان اولورسه ینه
جهانده كعبه‌در اوكسوز حیات ایچون آننه .

١٥ كانون ثانى ٣٢٤ شام

حسین سعاد

قاتول مندس

آژانسلرك اوالكی هفته برصورت فجیعه‌ده وفاتنی خبر ویردكلری فرانسز ادیب شهیری قاتول مندسی ادبیاتله ازچوق مشغول اولان قارئلرمز آراسنده طانیمیان یوقدر ظن ایدرم .

یدی سكزسنه اول ثروت فنونده محترم مبعوثمز حسین جاهد بك افندی پارناس شعراسندن بحث ایتدیكی اثناده پارناس مسلك ادبیسنك مؤسسلرندن بری اولان قاتول مندسدن‌ده طبیعی بحث ایتمش . خصوصیله مصاحبه‌لرینه قاتول مندسك پارناس مسلكنك تاریخ ظهورینه دائر ویردیكی قونفرانسلری مأخذ اولمق اوزره انتخاب ایتمشدی .

شمدی تكرار بومسلكه دائر اوزون اوزادی‌یه تتبعاتی زائد كوره‌كله برابر متوفی شاعرك مزایاسندن بحث ایده‌رك صنعتك عاشقی اولان واونك ایچون هرمشقته قاتلانان بوبویوك ذاته مدیونی اولدیغمز حرمتی قسماً ایفا ایتمش اولاجغز .

موسیو قاتول مندس ١٨٤٢ سنهٔ میلادیه‌سنده بوردوده تولد ایتمشدر . علی‌الاكثر مشاهیرك آن‌صباوتلرنده مشاهده اولنان یارامازلق وتنبلك كندیسنده برصورت فوق‌العاده‌ده ایدی . هنوز اون التی یاشنده ایكن ادبیاته بویوك برمفتونیت اظهار ایتمش وبرایكی سنه ایچنده قارالادیغی منظومه‌لریله جیبلری دولو اولدیغی حالده ١٨٦٠ سنه‌سنده پارسه كیتمك اوزره ابوینی اقناعه موفق اولمشدر .

هنوز اون‌سکز یاشنده بولنان شاعر پارسه واصل اولور اولماز ایلك ایشی (رووونته‌زیست) نامنده بررسالهٔ ادبیه نشرینه باشلامق اولمشدر. بورساله‌نك مدیری اولان قاتول مندســدن باشــقه محرر نامنــه اولا کندیسی کبی برایکی کنج ، دها دوغروسی برایکی چوجوقدن باشقه کیمسه یوقدی.. صوکردلری ته‌ئوفیل غوتیه، تئودور دوبانویل. بودلر، واکری، سوللی پرودوم. آرسه‌ن هوسه، ویلیه دولیل آدام ، دوده . . الخ کبی قسماً مشهور ، قسماً اســتقبالی پارلاق کنجلر رساله‌یه انتساب ایتمشلر وتعصبدن عاری برجدیت صنعتکارانه ایله چالشدقلری ایچون پك چوق هجوملره معروض قالمشلرسه‌ده اصلا مأیوس اولمامشلردر .

بونلرك مسلکی ادبیاتدن شحصیتی قالدیرمق وممکن مرتبه قواعد ادبیه‌یه رعایتکار اولمقدی . مع‌مافیه قاتول مندس ادبیاتده مسلك اوله‌میوب ، مزیتلی برشاعر هانکی فکری تعقیب ایدرسه ایتسین ایی اوله‌جغنی، ومزیتسز برادمك هرهانکی مستحسن براصولی قبول ایدرســه ایتســین برایشــه یاره‌میه‌جغنی سویلیور .

پارناسلر ـ قاتول مندس‌ده داخل اولدیغی حالده ـ اولانجه غیرتلریله چالیشوب دورورکن ۱۸٦۳ سنه‌ســنده قاتول مندس « برکیجه‌نك حکایه‌سی » نامنده‌کی منظوم برپردەلك قومدی‌سنی نشر ایتمه‌سی اوزرینه بوتون پارناسیلر فنابرضربهٔ نلاکته اوغرادیلر .

مع‌مافیه اعتراف ایتمه‌لیکه بوضربه‌نك اك بویوك قسمی زواللی قاتول مندسه اصابت ایتدی . مدعیٔ عمومی اقامهٔ دعوا ایدییور . قاتول مندســك اخلاقی افساداله اتهام اولنمه‌سنی طلب ایدیبوردی . وبوطلبندەده موفق اولدی. زواللی شــاعر برآی حبس وبشیوز فرانق جزای نقدی‌یه محکوم ایدلدی . بوضربه پارناسیلری قسماً داغیتدیغی کبی (رووونته‌زیست) لك‌ده حیــاتنه خاتمه چکدی شــاعر حبســدن چیقدقدن صوکره ینه رســاله‌سنی چیقارمق ایچون عائله‌سنی قاندیردرق پاره آلمغه موفق اولامادیغندن اسکی ارقداشی قساویه دوریقارك بوآرالق چیقــارمقده اولدیغی (L'Art ـ لار) نامنده‌کی غزته‌نك اسمنی (پارناس قونتانپورن روکوی دوودرنووو) نامنه تبدیله هفته‌لق ویانکز

آثار نظمیه‌یه منحصر بر رساله شکلنده چیقمه‌سنی ارقداشنه تکلیف ایتمش و اونکده رضاسی اوزرینه اوصورتله انتشاره باشلانمشه‌ده بو رساله‌نکده عمری پك قیصه اولمشدر . چونکه بویکی رساله‌یی قتول مندس و ارقداشلرندن باشقه کیمسه اوقومیوردی .

بوایلك زمانلرك طاقتسوز مشقت وسفالتلرندن قاتول مندسی قورتاران ایلك مجموعهٔ اشعاری Philomèla, livre lyrique ـ فیلومه‌لا ، لیورلیریك اولمشدر . دها دها صوکره‌لری توالی ایدن آثار بدیعه کندیسنی اوج اشتهاره چیقاردی . بوآثارلردن بر بر بحث ایتمکه حاجت اولمادیغی کبی اساساً یوز یکرمی بوقدر جلده بالغ اولان کلیات آثاری حقنده ایضاحاته کیریشمك عدیم‌الامکاندر . یالکز شوقدر سویلیه‌لم که دها سنك تولید آثار خصوصنده کوستردیکی قابلیت شایان حیرت و همان‌همان وولتره مشابه‌در . ادبای اخیره‌نك ، اُك چالیشقانی ، اُك چوق اثر وجوده کتیره‌نی شبهه‌سز بو ذات اولدیغی حالده صباوتنده اوقدر تنبل اولمه‌سنه حیرت ایتمه‌مك قابل دکلدر . کونده اون‌درت ساعت متمادیاً چالشمغه ، تولید نظمه قادر اولان بو شایان حیرت شاعرك برهفته ظرفنده اوچ درت پرده‌لك برمنظوم فاجعه وجوده کتیردیکنی سویلرسه‌ك حیرت ایدلمه‌مایدر ؛ هم اویله برنظم که متانتی قدر لطافتی ، لطافتی قدرده ساده‌لکی حائز ! . .

شعرده بوقدر ارائه اقتدار ایدن قاتول مندس نثر خصوصنده‌ده عصر حاضرك برنجی صنف ناثرلری میاننده تعداد ایدلمه‌لیدر . دائما متجدد ، دائما یکی ، دائما تازه قالان آثاری بوکون فرانسز ادبیاتنه اون جلد شعر ، یکرمی ایکی تماشا ، اللی رومان و قرق جلدده تتبعات و تنقیدات ادبیه نمونه‌لری قزاندیرییور .

خاصةً تنقیدده‌کی ناقابل تغافل اقتداری کندیسنه (عالم تنقید پرنسی Prince de la critique) دیدرمشدر .

معمافیه آثار موجودهٔ ادبیه‌سی تدقیق ایدیله‌جك اولورسه موسیو قتول مندسنك احوال روحیهٔ ادبیه‌سی شو جمله‌ده خلاصه ایدیله‌بیلیر ؛ «قاتول مندس عصر اخیرك اُك محصولدار بربیوك شاعریدر . » ادمون روستان دیبورکه « شعرله اشتغال ایدن شباب حاضر اوزرنده قاتول مندس قدر تأثیری ظاهر

اولان هیچ براستاد یوقدر . ، فی‌الحقیقه پارناسینلری تعقیب ایدن سنبولیستلر وادبای اخیره شکل وقواعده رعایت خصوصنده پارناسینلره بکزدکلرسه ده‌غیر شخصیت واینجه‌لك اعتباریله قاتول مندسك تأثیری آلتنده بولنانلر چوقدر .

قاتول مندسك اقادمی‌یه نه‌ایچون قبول اولنمه‌دیغی حقنده واقع اوله‌جق برسؤاله جواباً دیه‌بیلیرم‌که اقادمی اعضالری ایچنده مندسك شدتلی برضربهٔ تنقیدینه اوغرامامش پك آز ذوات بولندیغندن بیوك قیل وقال ومناقشاته سببیت ویره‌جکی قورقوسندن ایلری کلشدر .

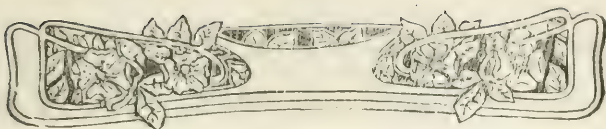
قاتول مندسك زوجه‌سی‌ده اك مقتدر وحساس فرانسز شاعره‌لرندندر . بوقادین قوجه‌سنك کوچوك برنمونه‌سی ، اونك اینجه‌لمش ، قادینلاشمش بر تمثالیدر . . اوده شاعر ومنقددر. آثار تنقیدیه‌سی (فه‌مینا ــ femina) رسالهٔ نسائیه‌سنده انتشار ایدر .

حاصلی قاتول مندسك وفاتی یالکز فرانسه ایچون دکل بوتون عالم ادبیات ایچون حادثات مؤسفه‌دندر . مع مافیه فرانسه‌نك قابلیت ادبیه‌سندن قاتول مندس کبی پك چوق ذوات یتشه‌جکی مأمولدر .

جغال اوغلی : ٢ ــ شباط ١٣٢٤

تحسین ناهید

تماثیل ابدیه

ای سن، كه قرا كانلرك عفریت نشاطی!
ای قهقههٔ یأس مقابر!
دامان سرائر!
آهنك تماسكله خیشلدار كبی آتی!..
ای قعقعهٔ عظم كهنسا!
ای مطرب موتا!
سندن طویارم لحن فسونكار حیاتی!

ای سن، كه مقابرده كی ولوال سكونت!
ای زبدهٔ مكتوبهٔ اعصار!
ای ضجرهٔ تذكار!
ای نازلی. فلاكتزده معشوقهٔ خلوت!
ای شبپره، ای قوپ قوری بایقوش!
ای قاتلی درآغوش!
سنسك بكا برملجأ مأمون حقیقت!

ای سن، كه دكیزلرده كی ظلمات كف آلود!
ای عمق بلندیم زخار!
ای موجهٔ بیمار!
ای ساحل روحمده اولن نجمهٔ فرسود!
سنسك بكا برمشعر قدرت،
تشریح پرعبرت!
ای فلسفهٔ روح تكون، شب محدود!

ای سن، كه ریاحك اولویان جوعی، ملالی!
ای منقبهٔ شوم اساطیر!
ای بوم اساطیر!
سنسك بكا تقریر ایدن آهنك لیالی!...
ای والدهٔ نادم وقاتل!
ای طفل هوائل!
ای نسل اخیرك قره تمثال زوالی!

ای سن، كه یانیق چوللری تسریع ایدن انوار!
ای واحهٔ مدهوشه وبی تاب!
ای خطبهٔ مهتاب!
ای ماتمه شاهد اولان انجم بیدار!
ای فطرتمك غایهٔ صافی!
آماجی، مطافی!
سنسك بوتماثیله حلول ایله‌ین اسرار!!

سلیمان بحری

۲۰ نجی نسخه‌مزده‌كی بایراق منظومه‌سنك ایكنجی مصراعی «عصبی ضربه‌لرله پارچه‌لایان» اوله‌جقدر.

وه‌نوس

سکون بیم أليمله مضطرب آفاق ؛
و يوقدی محيطمده احتمال شفق .

فقط او هيكل زر بسته‌لردی صانكه بوشب
زواللی روحمك اوستنده برأنين ذهب .

صولر خيال يتيمه‌ مله ايلينجه تماس
كوزمده سوندی همان بر كتيبهٔ ألماس ..

ركود زاهر خوليا – سرای نرمكاه
سن أی اولان شب غمدار پرألم ديكاه

نم ترانهٔ سودامی ؛ آه بن مأيوس
و منفعل صوصيوردم ؛ كولردی مائی وه‌نوس

— قاضی كوی : ٥ كانون اول ٣٢٤ —

م . بهجت

نشيده

بوقاب ايچنده زمانلرجه اوتدی چرپندی ؛
سنك‌ده قلبكی زائرمی طائر فرقت ؛
ترونی شعرمه تلقين ايدن او پرشفقت
نظرلركده‌كی علويت مآل ، أبدی .

لیال آتیه‌مه اولدی مبشر ورهبر .
و بن ، بومشعل نو التماع ونورنکك
تلاطماتنه عرض ایلدم ظلال آکین
شباب خاسری أی خندهٔ شفقکستر .

مقر صاف محبت اوحجرهٔ ساده ،
سرود عشقمزی ساکتانه دیکلردی .
هر آقشام اوستی کلیر ، برلشیر ؛ مالکلرده

کورلمه‌ین اوصمیمیت تصورله
ظلام افقه ویرردك تخیل شعله .
مسا ، محبتی تلقین ایدردی ، سوسلردی .

* * *

بوکونسه بندن اوزاقسك ؛ کیجه ، سمالردن
شعاع شوق وتسلی وبرپیام آلیرم .
بوافتراقی دوشوندکجه روح ایخنده یاریم
براختضار ضیادار ، برکسیك هیجان

دوداقلرمده یاپار ؛ برغریب نوحهٔ یأس .
همان بونوحهٔ یأسی بروجه نقش ایدرم ؛
بونقش نوایله أنجم باقار ، سرکدرم
اوزاق افقلره تابع اولور ، بونوحه‌نك کس

دین اوقلبکی بن حس ایدر وچیرپنیرم .
خیالکز ، بکا پك یاقلاشیر ؛ پاراق ، کیجه
قوشار بوخستهٔ شعری یاواشجه تهییجه .

أوت ؛ سما ، بکا سندن سلاملر کتیرر ؛
بوکردباد تمدنده محشر طارم ،
یاپار نجومی سنك نامکه برر زائر .

— ۱۷ تموز ۷۲٤ —

مصطفی نامق

– مابعد –

ممالك عثمانيه دمير يوللرى تاريخچه‌سى

آلمان پولتيقه‌سى

١٣٢٤ — ١٢٥٧

قونت ولادى مير ڤاپ‌نيست طرفندن تشكيل ايديلن هيئت صرافيه‌ترتيب ايتديكى پروژه‌يى بسبتون بشقه بر فكرله پك زياده التزام ايدييوردى: طرابلس شامدن باشليه‌رق شمالده كربلايه بر شعبه صالدقدن صكره بصره كورفزينه واصل اوله‌جقدى .

بويله مهم بردمير يولى بيابانڈن كچيره‌جك اولان بو تكليف بالطبع قبول ايدلمامشدر.

آلمانلره كلنجه ، اول امرده آنقره خطنى قيصرى ، ملاطيه ، دياربكردن كچيره‌رك بغداده قدر تمديد ايتمكى تصور ايتديلر. لكن بوامتياز قيصريه‌يه قدر مجبورى وبصره‌يه قدر اختيارى اولمق اوزره استحصال ايلديكندن آنقره طرفندن باشلايه‌جق برتمديدك مشكلات عظيمهٔ فنيه وماليه‌يى موجب اوله‌جغنى كوره‌رك امتيازك بوقسمندن صرف نظر ايتديرلمسنه نهايت‌الامر موفق اولديلر .

بومختلف پروژه‌لر اوروپا حكومتلرى آره‌سنده كيزلى اختلافلر توليد ايديبوردى ؛ روسيا اجنبيلرك قره دكزايله قفقاسيانك جنوبنه حاكم اراضيده يراشملرينى بالطبع ارزو ايتمديكندن ڤاپ‌نيست پروژه‌سى ايچون هيچ بروقت خواهشلى طورانميوردى. انكلتره موقعنى محافظه ايتمك ايستديكى، آلمانيا ايسه آنجق جمله‌سنى اوزاقلاشديره‌رق برشى ياپه‌بيله‌جكنى بيلديكى ايچون درسعادتده بولنان سفرادن هربرى ملتلرينه عائد پروژه‌لرى برچوق سنه‌لردنبرى بيك‌درلو ماهرانه وسائطله طولابلرله التزام ايديبورلردى.

آلمانيا نفوذينك دورهٔ ترقيسى مالكمزده باشلاديغى وقت روس وانكليز نفوذلرلرينك سقوطى درحال آكلاشلدى .

آلمانيا ايمپراطورى ١٣١٤ ايلول وتشرين‌اول آيلرنده استانبولى زيارتدن صكره اسياى صغرى ايچون خفى وتدريجى صورتده وقوعه كله‌جك تصرفك منانع مهمه تأمين ايده‌جكنى آكلامش وبوامنيه‌نك حصولى ايچون اناطولى دمير يوللرينك بصره كورفزينه قدر تحديدنى يكانه چاره اولمق اوزره تلقى ايتمشدى .

بونك اوزرينه آلمان جنرال قونسولى طرفندن سوق واداره اولنمق اوزره مهندس ماكه‌ن زدن، نون قاپ، خابيش‌دن مركب بر قوميسيون قونيه‌دن باشلايه‌جق خطك كذركاهنى ترتيب ودرسعادت آلمان سفارتى آتاشه ميليترى بيكباشى موروغون خطك سوق‌الجيشنه متعلق خصوصاتى تدقيق ايتمك اوزره ارضروم وبغداده وعين زمانده آلمان فيلوسندن آرقونا قرووازورينى باتمراق بصره كورفزى منتهاسنده متصور خط ايچون اك مناسب نقطه‌سنك نره‌سى اوله‌جغنى كشفه اعزام ايتدى .

بواثناده آلمان سياسيونى‌ده مابينده چالشه‌رق روس وانكليز پروژه‌لرينك رقابتنى قطعياً اورته‌دن قالديرمغه موفق اولديلر . مخالفت ظاهره‌يى بر طرف ايتمك ايچون‌ده ظاهرده مختلط وبيطرف برشركت تشكيلى تصور ايدلدى . ابشته بو بانقه‌نك منافعنه اوله‌رق ١٤ تشرين اول ١٣١٥ ده حكومتله برلين آلمان بانقه‌سنك اسكى ديركتورى واناطولى دمير يوللرى مجلس اداره رئيسى‌دوقتور سى‌مه‌نس آره‌سنده بغداد خط كبيرينك مواد اساسيه‌سنى تشكيل ايتمك اوزره قطعى برامتيازك امضالندينى ايشيدلدى . لكن بوامتياز يالكز عناصر اصليه‌يه متعلق اولمغله ياپيله‌جق‌دها چوق شيلر قالمشدى. مع‌مافيه يورلمق آلمانلر ايچون اولمدقندن دوام‌ايدن‌مذاكره وصرف اولنان مساعى نتيجه‌سنده‌٣ كانون ثانى ١٣٠٧ تاريخلى بر ارادهٔ سنيه ايله خط مذكورك امتيازى صورت قطعيه‌ده استحصال وبش كون صكره بوكا متعلق مقاوله وشرطنامه نسخه‌لرى نافعه نظارتى ايله شركت آره‌سنده امضا وتعاطى ايدلدى.

احراز اولنان موفقيتك اهميتى بالطبع بيوكدى. امتياز فرمانى خبرينك

ورودیله خارقه نما برخلیانك فعله چیقمسندن متهیج اولان ایمپراطور، آتشین بر تلغرافله محظوظیتنی درحال ذات شاهانه‌یه اظهار ایتدی . بالجمله آلمان مطبوعاتی پك زیاده ممنون اولدی و برقاچ هفته بغداد آلمان دمیر یولی اوزرینه مقاله‌لر یازدیلر. اتحاد جرمان رئیسی ورایشتاغ مبعوثی دوقتور هاسه‌نك واسطهٔ نشر افکاری و آلمانیانك الك مهم اوراق سیاسیه‌سندن بولنان برغزته‌بغداد آلمان دمیر یولی عنوانلی مقاله‌سنده عیناً شو وجهله بسط مقال ایدیور : « اخیراً سلطان طرفندن امتیازی ویریلن دمیر یولنی ، سرمایه‌سنك یوزده قرقه بر فرانسز هیئت مالیه‌سی اشتراك ایتمکله برابر، بوعنوان ایله بحق ارائه ایده‌بیلورز. ایشك باشنده بولنان آلمان بانقه‌سنك اناطولی دمیر یوللرینی امور مالیه‌جه اداره ایتدیکی و بووجهله عثمانلیلره اقتصادی وسیاسی انبساط عظیم تأمین ایلدیکی انکار اولنه‌ماز.

« بو دمیر یولی آلمان ذکاسیله تصور ایدلدی ؛ ایلك تتبعاتی آلمانلر ایفا ایتدی ؛ اجرا آتی منع ایدن وحد ذاتنده پك بیوك اولان موانعی آلمانلر بر طرف ایلدی. بوموفقیتمزدن طولایی ، پروژه‌مزك قبولنه مانع اولمق اوزره ، درسعادتده کمال کرمیله چالشدیریلان روس وانکلیزلردن زیاده محظوظ اولملی یز. انکلیزلر بغداد دمیر یولنی ، حکومت عثمانیه‌دن هیچ بر تخصیصات طلب ایدلمکسزین انشایه مهیا اولدقلرینی بیان ایدرك صوك تدبیرلرینی‌ده اجرا ایتدیلرسه‌ده بوتشبثاتك کریسنده انکلتره حکومتنك مکنون اولان نیات سیاسیه‌سی باب عالینك نظر دقتندن قاچه‌مدیغیچون موفق اوله‌مدیلر .

« ذات شاهانه دمیر یولك مرور ایده‌جکی محللرده پك چوق املاك واراضی‌یه مالکدر. ابتدالری تشبثات واقعه‌یه آز مساعد کورینیوردیسه‌ده بالآخره دمیر یولك ترك مالی قالمق شرطیله آلمانلر طرفندن انشا واداره‌سنه موافقت ایتدی. بوزمانده ایمپراطورمزك نفوذ ذاتیسی‌ده صوك موانعی برطرف ایدرك آلمانلرك تشبثلرینه بی‌پایان وعد وتعهدده بولنان برصحرای سعی وعمل کشاد ایلدی . بو یکی دمیر یول قونیه‌ده اناطولی دمیر یولنه التصاق ایدوب بغداد وبصره ایله‌ده شط العرب منصبندن تقریباً یوز کیلو مترو مسافه‌ده بصره کورفزینه منتهی اوله‌جقدر.

« خطك ۳٤۰۰ کیلو متره طولده برقسمی اوجله پارلاق بر تجارت وبول بر زراعتك مرکزی اولان قطعه‌لردن کچر. بوخط اوروپا ایله هندستان اره‌سنده بر یکی طریق مواصله تأسیس ایده‌جکدر. بودمیر یول سوریه واقطار شرقیه ممالك بعیده‌سی آره‌سنده مقدما اسکندر کبیرك انشا ایتدیکی طرق تجاریه‌یی تکرار احیا ایده‌جکدر. بوانشاآت جسیمه‌نك بلع ایده‌جکی ٤۰۰ ملیون فرانقدن آلمان صنایعی مبذول بر منبع استفاده بوله‌جغی کبی، تجارتمزه عظیم بر مخرج عرض ایده‌جك زنکین وواسع بر اولکه‌یی المزه کچیره‌جکدر.

« اکر دمیر یولك وجودندن ممالك عثمانیه‌نك تأمین ایده‌جکی منافع سیاسیه وعسکریه نظر اعتباره آلنورسه یالکز برفائض تأمیناتی ایله ایشك ایچندن نه‌یچون قورتلدیغی اکلاشیله‌بیلور.

« بغداد دمیر یولی، آلمانیانك آتیسی ایچون، منافع اقتصادیه‌دن صرف نظر، بیوك بر قیمت سیاسیه‌یی حائز اوله‌جقدر. بو اثری مهارت وغیرتلریله نتیجه‌لندیرن ذواته هرصورتله منتدار ومتشکرز . »

بو ممنونیت براز مبالغه‌لی اولمغله برابر بغداد دمیر یولی امتیازی دهشتناك نتایج حصولنه مساعددر.

(مابعدی وار)

اسکیشهر : شمندوفر قومیسری

محمد امین

علمی موضوعلر

تربیهٔ اجتماعیه

آزتق ثابت برحقیقتدرکه انسانلر هرکون یکی براحتیاج قارشوسنده بولنیور. ایلك فجر حیاتك ابتسامندن زمانمزه قدر بواحتیاج بررنکه کیرمش، بشریت مدید برشهقهٔ تحسرله هرزمان بواحتیاجلر پیشنده قوشمش فقط دفع احتیاج ایدییورم دیرکن یکی احتیاجلر اخراج ایتمش ، حس ایتمه‌دن احتیاجی اختراعله قارشولامشدر. اوت! اختراعك الکبیوك، الکفائده‌لی سائقی احتیاجدر. احتیاج اختراعله توأمدر: احتیاج اختراعه‌سوق ایدر اختراع احتیاج صورتنده تجلی ایدر .

نفسنجه لزومنی تقدیرلازمی استحصال ایده‌بیله‌جکنه قانع اولان انسانلری احتیاج دکلی که یکدیکرینه تقریب ایتمش. حیات اجتماعیه اساسلرینی قورمشدر. آزتق نفسنی‌دکل بربرینی اداره ایتمکه آلشان، مختلف عنوانلرله منفردمحیطلرده یشایان انسانلر اشتراك مساعی، توحید آمال ، یکرنککیٔ تفکر سایه‌سنده انسانیتی اعلا ایتمشلر ، فضائل اشخاصی فضیلت اجتماعیه صورتنه تمثله چالیشمشلردر . ایشته تاریخك سلسلهٔ شئون وقوعاتی ! ایشته بشریتك مدارج تکاملی !

هیمز بیلیرز حیات اجتماعیه ، حیات ضروریه وطبیعیه‌در. فقط صفحات کذشتهٔ ملل تتبع اونلرسه کورلیرکه بوحیاتده برتکامل تدریجی تعقیب ایتمش، مکملیت حاضردیی بولق ایچون تاریخك غلغله‌لی صحائفنده ایچه مهم ایزلر براقمشدر . احتمالکه استقبالك دها متین وامعانلی کوزلری زمانمزه برعدسهٔ استخفاف ایله باقه‌جق ، وغرورمزی کوره‌رك بزه آجیه‌جقدر .

ایشته بوصفحات تکملك فارقه‌سی تربیهٔ اجتماعیه‌در . تربیهٔ اجتماعیه ، مویتك ، شخصیت معنویه‌نك دکل اشخاصکدر . فقط هپ اورایه معطوف، هپ اورایه مضافدر: برفرانسه آدیمی فرانسز آدیملریله دائما متوازندر. فرانسه

کولرسه فرانسز قابلرنده متلاطم امواج سرورله کولر. اغلارسه اورایه دوشن نظرات یأسه ، اوراده قوپان فورتنه‌لره ، اوراده ایکلین نوحات متظلمانه‌یه ترجمان اولیورمدیه اغلار .

اوت ! حیات اجتماعیه ؛ حیات منفردهٔ اشخاصك تجلیکاهیدر. اوحیات؛ عناصر متركبه‌دیمك اولان افرادده‌کی میل تکامل ، نزاهت حس ومتانت تفکرله تعالی ایدر ، قوت بولور . اکر افراد مجلوب سفالت ومسکنتسه اوحیاتده سفیل ومسکین اولور. دینه‌بیلیرکه حیات اجتماعیه‌نك رنکی ؛ عناصر متركبه‌نك تقدیر قیمتی، تعیین لیاقتی ایچون اك جلی بر برهاندر. متعالی برملتك تربیهٔ اجتماعیه‌سی ؛ حیات اجتماعیه‌نك طاق مفاخریدر .

بوقدر مهم وروحلی اولان تربیهٔ اجتماعیه‌یی نصل تحصیل وتشمیل ایتملی ظن ایده‌رمکه تربیهٔ اجتماعیه ، تربیهٔ مفکره ، تربیهٔ دماغ دیمکدر . چونکه آرتق عالم حیات ، عالم تفکردر . ایی یشامق ایچون ایی دوشونمك ، ایی حل ایتمك لازمدر . ملتلرده عین حالده‌در . برملتك دماغی متین ، مفکره‌سی زنکین ایسه او ، حیاته مقاوم اوله‌بیلیر . دوشونه‌میه‌ن ، دویه‌میه‌ن برملت هر زمان زواله ، موته محکومدر . دیمك اك ایی تربیهٔ اجتماعیه‌یه مالك اولان ملت ا[illegible] حقیقی دوشونن ، اك دوغری اکلایان ملتدر . شوحالده نجات تکامل مکتبلرده ، آنك مینی مینی مداوملرنده ، حاله وارث اوله‌جق استقبال قهرمانلرنده ، کنجلرده آرامالی. او کنجلرکه ، سرمایهٔ ادراکارینی اومیراثك حسن استعمالی یولنده قوللانیرلر ، دماغلری برملته عائد سعادتك استکمالی ایچون ازیلیر ، قلبلری اوسعادتك تأثیر خطوطیله تتره‌ر . حالی ، بر فردای تکامل بسلدیکی ایچون سورلر . ماضی‌یه حالی یتشدردیکی ایچون پرستش ایدرلر استقباله برمزرعهٔ تعالی دیه طاپارلر .

حیات شبابی ؛ نزیه ومتفکر اوله‌رق یتشدیرن ملت سعادتندن امی[illegible] اوله‌بیلیر . چونکه کنج دماغلر ، کنج قابلر آتینك محوری ، تربیهٔ اجتماعیه‌نك ناظمیدر . آرتق قوی بازولرك کوره‌مدیکنی متین دماغلر کوریور ایشته آلمانیا !

اوحيات متفكرهٔ شباب دكلى كه اوتوزسنه ايچنده تيايست ده كى ايشيلى اورتولى ماصه يى ورسايل سرايه نقل ايتمشدر . هم نصل ؟ اوماصه آرتق پروسيا انقاضنى تشهير ايتميور . قوجه ايمپراطورلغك اساسنى قوريور ، محتشم بر اتحاده متين زمينلر حاضرلايور . محيط غلغله دارنده مغلوب پروسيانك شهقات يأس ونوميديسى يرينه غالب ، بى انصاف بيسمارقك آوازهٔ استخفافى چينلايوردى . قارشوده متعظم ناپوليون دكل اوچنجى اسير ناپوليون بوكيوردى .

ايشته بتون عمرلق آز برزمان ايچنده سفيل ، محكوم انقراض دنيان پروسيا ماتمدن شعشعه لى آلمانيا اتحادينى طوغوران ، بيسمارقك دماغيميدر ؛ مولتكه نك سونكولريميدر ؟ هيچ ، هيچ برسى دكل ! يالكز اوت يالكز فيختهنك ، اوتحملكذا مساعيسيله حياتى ، پروسيا حيات شبابنى جانلاندرمه ده بيرتان محترم معلملك شواهق عرفانى ، محتشم پروسيا دارالفنونلريدر . اورادن چيقان لوايح عرفان وبلاغت مملكتك هرطرفنده كنديسنه نافع معكسلر بولدى . اوقدر آز برزمان ايچنده قوجه عالم شبابى ، سراپا جوال برعالم تفكر حالنه كتيردى .

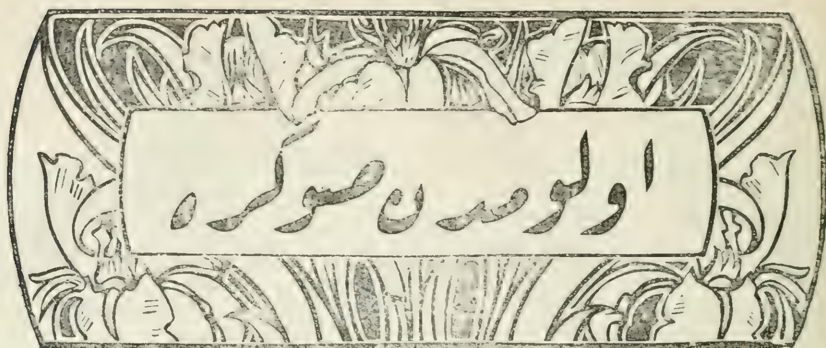
بزه كلنجه : هيهات كه بز بيچاره ملت : اولديرمجى برجهالت ، اريتيجى براستبدادك كابوس خرابيسى آلتنده ابكم ابكم ايكليوردق . كنجلرمز تقدير يرينه ، تزييفلر ، تحقيرلر ، نفيلر كوريوردى . بختسز ملت : احتشامنمون كاشانه لرك هواى محصورنده تزهين آوازهٔ خنداخندك فاصله لرينى قاپاتمق ايچون چيپلاق طوپراق اوستنده وتفه كير يأس وحرمان اوليور ، قاتيغندن آرتردينى بش اون پاره يى بويوك رنكلى سفيهانه آمالك چرخ دوارينه قوهٔ محركه اولهرق براقيوردى . فقط جاهلدى . اكلاميوردى ، اكلايه ميوردى . كوندوز لاينقطع كونشك طاقت شكن حرارتى قارشوسنده جبين صافى لمعه لمعه قزارركن ؛ اقشام معتكفانه ، كلبه سنك تنهائى قسوت مدارنده بى تاب وتوان ايكلركن ؛ محتضر بر والده نك ويازواللى بر طفل سفالتك كمسه سزلكى يوزندن بركون ايشنه كيده مزسه بيلمم اوسه نك قاچنجى نامنده كى قاچنجى ويركوسنى ويا

اوماهیتده‌کی اعانه‌سنی آلمق ایچون بوتوقفدن استفاده‌یه کلن تحصیلدارك فخورانه ایندردیکی قامچی ضربه‌لری آلتنده برصیحهٔ شکایت چیقارمغه کندنده اقتدار بولمزکن ؛ اوبیچاره قلب شکسته ـ ینه برتسلیت مطلقه ایله ـ یاپدقلرمك جزاسی اوله‌جق دیه صفحات کذشتهٔ حیاتنده برالکه ، کندندن صادر برمعاملهٔ غدر وظلم آراشدیرر، بوله‌میجه‌ده طالع ناسازینه خزین نکران اولوردی .

فقط شمالدن اسن صر صر حمیت ، حیاتلری متوالی برر فجاعت اولان اوقالقسز آدملری لایق اولدیغی مقامه ارجاع ایتدی . سمای معزز وطنی قاپلایان سحابهٔ استبدادی چاك چاك ایتدی. آرتق مکتبلره مکتبلیلره اهمیت ویریله‌جك زمان کلدی . طبیعی بزده‌ده برچوق فیحته‌لر بولنور . سویهٔ عرفان مات پك آز زمانده یوکسه‌لیر . وطنك آتیٔ شعشعه دارینه نکهبان اوله‌جق عالم شباب تکمل ایدر . بزده تربیهٔ اجتماعیه‌مزی تهذیب ایلر، حیات اجتماعیه‌مزه رونقلر ویریرز . عالم شباب والدترقیدر . ویقتور هوغونك دیدیکی کبی درسك اوروب کچدیکمز فقیر شاکرد احتمالکه بیسمارقدر .

حسن فرهاد

– مابعد –

وسيط Médium

بعض اشخاصده اعضاء هيولائيه‌نك ادراك وحساسيتى، جسم ماديدن تجردى هر قدر مترقى بر حالده بولنورسه‌ده دورهٔ تجدده يعنى حيات ماديده بو حال تاميتى حائز دكلدر، چونكه جسمله مربوطيتى مشبوعيت حالنده اولوب انك كثافتيله محبوسدر، بعض شرائط مخصوصه تحتنده و آوان موقته ظرفنده جسمدن تجرد ايده‌بيلير، وقوف وخاطرهٔ ماسبق كثافت جسمانيه ايله‌سترهٔ خفاده قالير.

هيولا حيات روحانيته كچديكى كبى روح اكا تماماً متصرف اوله‌رق درجهٔ ادراك حال وضوح وتابناك ايچنده سياليتله اتحاد ايدرك حيات جسمانيده حائز استعداد اولنلرك اعضاء هيولائيه‌سنه اجراى تأثير ايدركه خدامليلرك مظهر اولدقلرى اسرار بو تأثيرات ونظاهر سياليه‌در.

مانياتيزما اجرا ايدن بر آدم تابعى اوزرنده فوق العاده بر تأثير ايقاع وحتى تابعى بالكليه تجريد ايدرك آنده حيات جسمانيه‌نك انقطاعنه سبب اوله‌بيلير، حيات دنيويه‌ده بولنان برشخصك مالك بولندبغى بوقوت نظر امعانه النديغى تقديرده، ارواحك مقناطيس جريانلرله بعض اشخاصه كورينه‌رك وساطتلريله بزه تبليغاتده بولنملرى استبعاد ايديله‌مز. وساطت استعدادنده بولنانلرك جملهٔ عصبيه‌لرى فوق العاده بر نزاكت وحساسيتى حائز اولوب قابليتلرى مختلف وجمعيتليدر، بونلره وسيط médium دينلور.

وساطتك انواعى واردر، بعضلرى حساس، بر طاقى عوالم اثيريه‌نك

خفایاسنی بزه ستر ایدن کثافتی نافذ بر باصره یه مالك اولوب ارواحی کوریر قوانین وحقائق معنویه یی آنلردن تحصیل ایدر.

هرکس پك مختلف بر درجه ده بوحاله مستعد ایسه ده بر چوقلری کندیلرنده بولنان بوخاصه یه واقف دکلدرلر، نیك وبد اوله رق ارواحك تأثیر ونفوذندن ازاده هیچ بر فرد یوقدر ، بز بر جمعیت غیر مرئیه ارەسنده بولنیورزکه افرادی برسکونت عمیقه ایله حرکاتمزی مشاهده وترصد ایدییورلر، هردرلو تصوراتمزده، سرور واضطراباتمزده دماغمزه اجرای نفوذ ایدییورلر، بوجمعیت ایچنده بزه اجرای تأثیر ایدنلر دنیاده بروتمش اولدیغمز لباس مادینك پیرانوب داغلمسنه قدر اکثریتله دوشوب قالقدیغمز انسانلرك منسوب بولندیغی طبقه ودرجه ایله هم آهنكدرلر. اقربا ، دوست ودشمن بلا فرق هرکس بوافراد غیر مرئیه نك تحت تأثیر ونفوذنده بولندیغی جهتله برانسانك بوجهانده محیطی نه اخلاق وحسیاتله متحسس ایسه خبری اولمقسزین بومحیطه منسوب ارواحك احساس ایتدیکی تحسسات وافعاله مستغرق اولور، بعضاً روح مسلط اوله رق کین وانتقامیله بزی متمادیاً تعقیب ایدر .

ارباب قلم بوطلوعات دقیقه لرینی بیلیرلر، بواوانده آنسزین مفکره لمعان ایده رك سنوحات بلیغه سیل آسا قلملرندن جریان ایدر، بعضاً ك مغموم ومکدرزمانمزده اسرار انکیز بر قوهٔ معنویه ایله کسب انشراح وقوت ایتمزمی یز؟ ارباب اختراع وطریق ترقیده پویان اولان بویوك ذاتلر بومعاونت غیرمرئیه یی ، بووقت مرهونی بیلمزلرمی؟ اشته مظهر فیوضات وسانحات اولان محررلرك، مخترعلرك هر بررلری بر صاحب خدامدر ، بر قسمی ده اعضاء هیولائیه نقطهٔ نظرندن دها حساس بولندیغی جهتله ارواح معاونه یی شکلاً بالمشاهده مکالمه ایدر ، سیالهٔ حیاتیه سی شدتلی بولنانلر پرمقلری التنده کی ماصه نك بر قوهٔ عجیبه طرفندن حرکته کله رك ضرباتیله روح ایله مخابره یه موفق اوله رق براعتقادسزی اقناع ایده بیلیر. بعضلری نوم مقناطیس ده اعضای سیالیه نك اداره سنی غیر مرئی مسافرلرینه ترك وتودیع ایتمکله آنلر اعضای مذکوره یی بالاستعمال حال جسمانیتده بولنورمش کبی مکالمه ایدر . نازك بر ظرف ، لطیف بر جسمده بر قادین ، بر کنج قیز کورمکدن ، وفات ایدنلردن بر شخصك روحی تجسم ایدرك دنیاده موجود

ایكن نه‌طور وشیوه ایله متكلم ایسه عیناً او صورتله كورشمكدن دها عجیب وحیرت آور بر حال تصور اولنه‌مز.

اكثریا انسانك سودیكی ارواح كندیلرینك باقی ولایموت بولندیغنی اثبات وبودنیاده ترك ایتدكلری محبلرینك آلام واضطراباتنی تخفیف ایتمك ایچون عالم معناده كورینورلر، كوز یاشی دوكنلری تسلیه واضطراباتنی تخفیف ایچون بر اولاد آناسنه باباسنه ویاخود اناسی باباسی اولادینه عالم غیر مرئیدن عرض وجود ایدرك ابراز شفقت ایدر.

بعض اصحاب خدام تأثیر معنوی ایله ارواحك تجسمنی تسهیل ایدر، ارواح بو كیلرك هیولاسنه كفایت ایده‌جك مقدار اعادهٔ سیالیه‌ده بولنه‌رق بوساحهٔ مستعارده كوریله‌بیله‌جك حتی بعضاً لمس اولنه‌بیله‌جك برراده‌یه قدر تكاثفله منظور اولورلر. وسیطلرك بر قسمی‌ده مرضانك تسكین اوجاعی وبعضاً تمامیله اكتساب عافیتی بالواسطه ارواحك جریان مقناطیسیتی ایله تأمین ایدرلركه وساطتك‌لك نافع بر شكلی‌ده بودر. والحاصل بوخاصه‌ده اشكال وتأثیرات مختلف اولوب هركس آز چوق بوندن حصه داردركه حس قبل الوقوع بوقبیلدندر.

حساسیت سیالیه انسانك صفوت اخلاقیه وفكریه‌سیله متناسبدر، تاریخك بزه اخبار ایتدیكی وقایع خارقه وعجیبه صحیح اولوب ادیان موجوده مؤسسلرینك عوالم علویه وساحهٔ غیر مرئیه ایله مناسبتلری‌الك عالی بردرجه‌ده بولنمسیله اوامر الهیه‌یی بزه نقل واخبار ایتمش اولدقلری امر محققدر.

زمانمزده وساطت اكثریتله عادی بر درجه‌ده‌در، زیرا بوسره مظهر اولمق پك مستثنا وصاف بر حیاتده چالشمغه متوقف اولوب بوكون بوكبی شرائط دقیقه تحتنده كمال صفوت ونزاهتله ترقی ایتمك پك متعسردر.

وسیطلكده مخاطره Dangers du spiritisme

علائم روحیه‌یی صرف بر مراقبه ویوقلمه مقصدیله تجربه‌یه كیریشنلر بر چوق شرائطك مفقودیتی حسبیله موانع عظیمه‌یه تصادف ایدرك موجب ممنونیت بر نتیجه‌یه دسترس اولمقسزین تهی دست قالیرلر.

مخابرات یاخود تجسمات روحیه حكمت وكیمیا تطبیقاتندن حصوله كان تمثلاته

مشابه اولمیوب بومسئله بر چوق قواعد وشرائط متینه‌یه تابعدر ، بوشرائط خارجنده بر نتیجه الده ایتمك غیر ممكندر . تظاهرات روحیه انسانده مختفی بولنان خواصه بالمجاهده متصرف اوله‌رق ذكای معنوینك اویانمسیله ممكن اوله‌بیلیر ، چونكه طبقات عالیه‌یه منسوب اولان ارواح بزم طبیعت مزاحانه وافكار بدخواهانه‌مزی فهم ایدرك عدم‌قابلیتمزی كوروب التفات كوسترمزلر.

عالم لاهوتی كورمك پك بیوك عقل وبصیرته وسنه‌لرله مطالعات ومجاهداتله علم حیاتی تحصیل ایتمكه متوقفدر، بوعلم، بشقه‌بر حیاته كچمكله انسانلرك ماهیتنی ومزاجنی كلاًقویر یوزینه سربیامش اولان معایب ودسائسدن بری اوله‌رق سنه‌لرله‌اوغراشمقله تحصیل اولنور. ارواح غیرمتمثله طبقات مختلفه‌یه منقسمدر. یعنی روح عالم ناسوتدن اولان بودنیاده نه‌حالده نه‌درجه‌ده ایسه بعدالموت عالم لاهوتده دخی عین درجه‌یی احراز ایدر. برحرص وارزویه غلبه ایتمك، بر قباحت وعیبی تصحیح ایتمك بعضاً انسانك دها عالی بر دوریه صعودینه سبب اوله‌بیلیر ، بناءً‌علیه حیات جسمانی‌ده زمان صباوتدن رشادته قدر انسانلرك تابع بولندقلری درجات متفاوته‌یه سكنهٔ غیر مرئیه دخی تابع بولنمقله عالم ارواح طبقات مختلفه‌یه انقسام ایدر . عالم ناسوتی تشكیل ایدن ابنای بشردن هرفرد خلقاً وحساً بولندیغی درجه ایله متناسب بر حالده بولنان ارواحك تحت تأثیر ونفوذنده قالیر ، مساعیٔ عقلیه واخلاقیه‌مزه كوره ارواح علویه‌نك دلالت وجاذبه‌سیله ارتقا ایتدیكمز كبی ، اكثریتله ارواح سفلیه‌نك اضلالاتنه هدف اوله‌رق تنسمزی ورطهٔ مذلت وفلاكته القا ایدرز.

ارواح علویه‌نك تأثیراتی نافع اولوب صلاح وصفوت اكتساب ایتدیكمزی تسهیل ایدر ، انلر كورلتیلی‌مادیاتله مالی، سفاهتله مترافق یرلردن تباعد ایدوب نیت خالصه وحسیات عالیه اصحابنه تقرب ایدرلر، مجامع مظلمه، ارواح طیبه‌نك طبایع علویه‌سنه توافق ایتمدیكندن بوكبی یرلردن تباعد ایتمكله برابر محمیلرینی ینه اوزاقدن حمایه ومحافظه ایدرلر.

ارواح شریره تعالی‌یه غیر مقتدر اولوب محاط بولندیغمز هواء نسیمی داخلنده كندیلری كورنمكسزین حیاتمزه مشتركدرلر، حیات جسمانیده آنلر نه‌ایله مشغول ایسه بعدالموت بومزاج ایله متناسب بر حالده قاله‌رق كندیلرینی

عالم جسمانیتده ظن ایدرلر، بعضاً ارواح سفلیه‌نك تأثیراتنه مقاومت ومخالفت ایده‌مین اشخاص ضعیفه‌یی بسبتون تحت نفوذه آله‌رق حال جنون وجنایته‌قدر سوق ایدرلر، بونلرك بوتسلط وتصرفلری اکثریتله واقع اولدیغی حالده‌بز بونك نه‌دن نشأت ایتدیکنی تفکر ایده‌میز.

انسان بلا احتیاط خداملق تجاربنه کیریشمامليدر ، سلیم بر قلبه منور بر فکره مالك اوله‌بیلنلر ارواح طیبه‌نك تسلیات واخبارات قیمتدارندن مستفید اوله‌بیلیرلر ، فقط بوحادثات‌ده بر منفعت مادیه یاخود بر اکلنجه بولمق فکر مجنونانه‌سیله تجربه‌یه قالقیشانلر ارواح شریره‌نك ملعبه‌سنه هدف اوله‌رق بونلرك مواعید کاذبه‌سنه بالاعتماد نتیجه‌ده هیچ برشی الده ایتمامکله برابر بر بازیچه اولمقله‌ده قالمیه‌رق تجنن ایدر.

عالم غیر مرئی ایله اختلاط ایچون پك بیوك بر قوت وبصیرت کرکدر. زیرا اوراده دخی ایولك کوتولك خطا وحقیقت واردر ، بونی تفریق ایتمك تدریجی بر تکمل وتحصیل ایله حاضرلنمغه متوقفدر ، بوساحه‌یه الده مشعلهٔ عرفان بولندیغی حالده آدیم آدیم کیرمك لازمدر.

ارواح سفلیه‌نك تأثیرات والقاآت مضره‌سنی تبعید ایتمك نفسنه حاکم اولمق عجبا صحیحمی کبی قونترول فکرندن آزاده‌بولنمغله برابر فضائل اخلاقیه وخصائل جمیله‌یه تصرنله ممکندر ، هرکیمکه مستقیمانه بر قلب صمیم ایله حقیقتی تحری ایدر آنك ایچون بوعالمده هیچ بر تهلکه ورجعت یوقدر ، چونکه ارواح طیبه ارباب فضیلتك نیت ومقصد علویسنه مطلع اوله‌رق تقرب ایتمسیله ارواح خبیثه درحال تباعد ایدر . هنر ، اخلاق خصوصنده ادنا مرتبه مسامحه‌ده بولنمیوب هوسات عادیه ومنفعت مادیه‌دن ازاده قاله‌رق عبادت حقیقیه‌یه حصر نفس ایتمکدر.

موجودیتمز صورت دائمه‌ده بر حیات متقدمك احوالندن علاقه‌داردر، هیچ بر وقت بر رابطه ومعقب غیر مرئینك تأثیر وتعقیبندن وارسته قاله‌میز ، موت بزی دشمنلرمزدن تخلیص ایتمدیکی کبی ایقاع ایتدیکمز قبایح ومعایبك چرکین منقوشاتی خذف ایتمز ، غدر واعتسافز عصرلرجه بزه عکس تأثیر کوسترد‌رك هرکیمی رنجیده ایتمش ایسه‌ك ، هرکیمك محوینه سبب اولمش ایسه‌ك بعدالموت بالمقابله آنلرك دهامدهش انتقاملرینه‌هدف اولورز ، بوصورتله عدالت ابدیه الهیه اجرای احکام ایدرك هرکسك افعالی ینه نفسنه انعکاس ایدر .

— هیولانك تكملات حیاتیه‌سی —

تجارب روحیه ، دلائل واخبارات عصریه ایله انسانك متسلسل برحیات لاهوت وناسوتده دائم وباقی اولدیغی تحقق ایدییور .

بو جسم سیال قابل تخریب اولمیوب روحك رفیق وخادم صمیمیسی ومجادلاتنده ، اضطراباتنده ترقی وتعالیسنده همبزمیدر . اولا وجود هیولائیه برحال غلظت وكثافتده تشكل ایدرك طبقهٔ بشریتده دورهٔ لمعانه داخل وروح اكتساب قدرت ایله نور فیوضاتنی آرتیردقجه هیولا بو نورك شعله‌سیله ضیادار اولور . حیاتدن حیاته كچدكجه تدریجی برصورتده اعضای سیالیه رقت پیدا ایدرك نفوذ ووقوفی آرتار . بر كابكك استحاله‌سی كبی حشر نشر طریقیله برجسددن دیكر جسده انتقال ایتدكجه روحك نزاهت وقدرتی درجات عالیه‌یه واصل اولنله سربستی تامه‌یی احراز وهیولاده بو نسبتده بالاصطفا تكمل ایتمش اولور .

نوع بشرده مشاهده اولنان طبایع وحساسیتك اختلافی حیات ماسبقده احراز ایتمش اولدیغی درجه‌نك نشانه‌سیدر كه جسم مادی‌یه بوروندقجه بزدن حیات ماسبق خاطراتنی فراموش ایدرك برجسمك انحلالنده بو خاطرات دنسیه كائنه صفحاتیله دماغ هیولاده تجلی ایدر . ارواح سفلیه دنیاده ایكن سیالیات مادیه ایله مشبوع كثیف برظرف ایله مظروف بولندقلری ایچون بعد الموت دخی تأثرات واحتیاجات ارضیه‌دن خلاص اوله‌مزلر آچلق وصوسزلق واكدار المرده یینه اجرای احكام ایدر . اعضای هیولائیه هوسات مادیه ایله قرارمش بولندیغی جهتله اهتزازاتی ضعیف ونفوذ ووقوفی بردائرهٔ مضیق تحتنده بولنور . بونلر عالم لاهوتك اسرارینه واقف اولمیوب برظلمت دائمه وعمیقه ایچنده قاله‌رق هیچ برشیئی كوره‌مزلر .

جاذبهٔ حیوانیه‌دن تخلیص نفس ایتمش اولان ارواح مصفا عالم غیرمرئیده هیولا ایله دها زیاده رقت پیدا ایدرك اهتزازات واحتساساتی تزاید ودرجه‌سنه كوره عوالم علویه ایله مناسباتی توسع ایده‌رك آنك لطافت وآهنك دلفریبنه مستغرق اولور .

(مابعدی وار)

خلیل

— مابعد — -

اوچنجی پرده

بر کوشك قاپوسنك اوکی . . . اوفاق بر باغچه . . پارمقله سوقاقدن آیرلمش . . . برایکی تخته صره

برنجی مجلس

— صلاح الدین ، رشید —

رشید

اوراسی اویله اما ، بزم کندیمزه اوقومیته‌جیلغه تشبث ایتمکلکمزی پك تحف ، پك کولنج بولیورم . . بز . . دوشون بر کره . بز قومیته‌جیلق ایده‌جکز .. بز ، بو حالمزله ، بو چیلغینلغمزله مملکتك اصلاحنه اوغراشه‌جغز .

صلاح الدین

یوق ، اویله دیمه . . بن ینه او خدمتمزی ... ولو موفق اوله‌میه‌لم ، ولو بزم چالیشمامزه لزوم کوره‌مه‌دن ، وقت قالمه‌دن وطن حریتنی باشقه بیوك اللرك غیرتیله استحصال ایتمش اولسون . . بن ینه او بیوك نیت واوفاق تشبثمز ایله افتخار ایدرم . بو ، بنم حیاتمك اك پارلاق صحیفه‌سنی کوسترر .. او کونلر بزده فکر حمیتك ایلك کوك صالدیغی دقیقه‌لردر .

رشید

چوجقسك به ، هله شو دوشوندیکك شیئه باق ، « برآز دولاشور » ها بن اودا ایکن‌ده برشی آکلامادم .

صلاح الدین

نیچون ؟

رشید

اونه جدیت، اونه کندینی بکه نیش، هم اویله کیمسه یه کوزوکمه دن. استانبوله کلدیکنی سزه، اقرباسنه بیله حس ایتدیرمه دن بردن بره ارا کزه کلیویریشکدن برشی اکلایه مدم . . چوجقمیدر نه در ؟ . اکر بن اونك یرنده اولسه ایدم . . بوقدر سنه لره وطنمدن اوزاق . .

صلاح الدین

صوص او اغزکدن چیقان نه در ، ایشتمسونلر ، ژورنال ایدرلرها

رشید

کچدی . . اوبولی نك پازاری ، سوراشککی نیکده یه . . نرده اوقبادایی : . کلسون آلنی قاریشلارم اوژورنالجیلرك هپسی بلاسنی بولدی . . اما خاطرك قالمسون . سزك پدر بك افندی اوجهتدده . دورك خفیه زمره وکروهنه برمسلکداش سایه سنده تقدیم ایتمشدی یا . .

صلاح الدین

صوص ، صوص

رشید

اوت ، اکر بن دایی کك یرنده اولسه ایدم . بوقدر سنه در وطنمدن ، ملتمدن ، عائله مدن اوزاق ، اوقدر سفالت ، مزاحم ایچنده کیجه یی کوندوزه قاتوب ، چالیشه رق ، اوغراشه رق — بوقدر ینه ده اینانمه یا — حریتك النمسنی ، کورسه ایدم . اونك کبی سکوت ایله برکوشه یه چکیلیر . . بدلا کبی آلقشلردن قاچارمی ایدم . هیچ اولمازسه اوخدمتلرمك ، اویورغونلقلرك ، معنوی ذوقلرینی ، مکافاتلرینی آلور ، سوقاقلرده نطقلر ایراد ایدر . آلقشلره ، . اودائما هرکسی تهییج ایده جك لاقردیلر سویلیه سویلیه آرتیردیغم ال شاقیردیلرینه تبسمله مقابله ایدر . نطقلرمده هپ کندی حیاتمه ، حبسخانه ، منفا عذابلرینه ، شوکا بوکا عائد فقراتی تکرار تکرار سویلر ، او آلقشلردن دویه جغم حظله قوللرمی صاللاردم .

صلاح الدین

دیوانه ، اوسـویلدکاریکی هپ ژونلکه مهتدی اولانلر یاپیور . صانکه اوزرلرینه بیغلمش ملوث یوکلری اوصورتله آتمغه چالیشیورلر .

رشید

اما آرتق ، دایبکك‌کی تدرده کندینی دوشونمه‌مك فضله .

صلاح الدین

یوق اما ، اونك‌ده یالکز اونك دکل برچوقلرینك برمطالعه‌لری وار . بز برشی یاپمدق .. نه‌یاپدیسه جمعیت یاپدی .. بز کندی کندیمزده پك عاجز برقوتز Union fait la force حکمتیله‌درکه بوکون یکدل‌وجان اوله‌رق برله‌شن متحد عثمانلیلر ، قوجه قوم نجیب عثمانی حریتی قازاندی . . ظالملرك باشنی ازدی . افتخار اوملته اومعظم قوته عائددر . بز اوفاق برخدمتده بولندق دیه اوکونمکه حقمز یوقدر سائر عثمانلی اجزای وطندن هیچ فرقمز یوقدر هرجهتده حریتك استحصالی یولنده‌کی خدمتدبیله سائر ابنای وطنله مساوی‌یز دیورلر .

رشید

غریب فکر اما .. هرنه ایسه ، اونلرحقندده آغر آچلمازکه .. نه‌دیرلرسه ایواه ، ای باباکدن نه‌خبر وار ؟ فرقنده‌سك‌یا اوده نه شوم آدم ایمش . . . یوقسه شمدی سنده مساوات وار . دیه بویله برباب ایله افتخاردن محرومی قاله‌جقسك

صلاح الدین

صوص ، صوص ، کدرلرمی آیاغه قالدیرمه .

رشید

ها ایشتدیکمه کوره ، دایبکی سـوردیرنده اوایمش . اما دوغریسی اقربا بیننده بیوك خدمت .. اویله‌یا دایبك‌ده سورولمسه ایدی مصره . پارسه قاچمایه‌جقدی .. قاچمانجه‌ده ، ژون اوله‌میه‌جق ، وطنی ایچون اجرای خدمت ایده‌میه‌جکدی .. اونی بیراق‌پارسی کوره‌میه‌جکدی . دیمك اونك بتون او موهوم خدمتلرینه‌بابالك سبب اولدی . نصل بوقیاسی بکندکمی .

صلاح‌الدین

صوص ، اه عشقنه ، درلرمی اویاندیرمه

رشید

زواللی صحیح سن ، او کیتدکدن صوکره . ای صیقندی چکدك کنج یاشنده عائله‌مزاحمنی اوزرینه الدك . مقصد اقصاك اولان تجارته سلوك ایتدك . زواللی .. بریره اوذق برسرمایه ایله‌شریك اولدك‌ده حکومتك تجارتی تهدیدی ، ملتك صنایعی تحقیری ضربه‌لریله حیاتنك ایلك دقیقه‌لرنده بلك بوكلدی . بیچاره . هم امید ایتدیککك کبی قازانه‌مدك . . آلیشدیغکدن آشاغی برمعیشته قاتلاندك . هم‌ده ، آی تجارتله مشغول ایمش ، اصنافش دیه‌رك هر کس طرفدن تحقیرلره هدف اولدك ... پاردون .. پاردون . قصورمه باقمه . ایسته‌میه‌رك سنی متأثر ایدیورم .. شاقه ایده‌جك زمان اولمدیغنی اکلایه‌مدم .. اما انکارده ایده‌مزسك یا باباك اولدقچه ، کبار ، اصلزاده برآدم ایمش . هم اصل تحفی زواللی ؛ سن اوقوردیغك بنای سودانی . کاشانه عشقی . اوحکایهٔ غرامی‌ده ییقدك ، پارچه‌لادك که چوقدندر بحث ایتمیورسك دیمك . اوندن ، اومحبتدن‌ده یورغون قالدك .

صلاح‌الدین

اووف ، اووف ، سن‌ده آصیله‌جق . زمانی تام بولدك

رشید

هایدی ، هایدی بیلیرسك که سنی سورم‌ده ، قیزدیرمقدن خوشلانیورم . اما .

صلاح‌الدین

سکسان یاشکه کاسه‌ك چوجقلغی بیراقمیه‌جقسك . ذاتاً بزم اواسکی قومیته‌جیلك نیتته ایلك ضربه‌یی اوران ، ایندیرن سنك بوخفت مشربك اولمدیمی ؟ دیوانه . سن‌ده نردن ایجمزه آلدق ایدی !

رشید

نه ایسه اکلایورم که برآز دها دورسه‌م عصبیتکی برقات دها خیرپالایه‌جغم الله‌یه اصمارلادق برآز ایشلرم وار هم ادیبی کوره‌جکدم

صلاح الدین

آه سلامت ویرسون براز دها اوتور دیمم

رشید

بن ده بولاقردیکه آلدیرمام بیله ..

صلاح الدین

«رشید کیدرکن آرقه سندن»

ادیبك کوللرندن اوپرم

ایکنجی مجلس

صلاح الدین

« یالکز »

بوده یالکز چکدکلرمی اوندن عبارت ظن ایدییور ، اواسکی نازلی معیشتدن محروم قالمقله متأثر صانیور حالبوکه کچنمك ، آچ قالمامق ، آناجغمی یاشاتمق ، اوکا آجیلرمی اکلاتمامق ایچون نه لری کوزه آلدیرمش ایدم. غازه مزانلاس تهلکه لری آلتنده صاللانیوردی . حکومت اجنبی تجارتنی وقایه ایچون تجارتمزی یرلی تجارتنی ازییور محو ایدییوردی . حکومت ملعونه اصول حمایه وسائره ایله تجارت وصنایعه معاونت ایده جك یرده محوینه چالیشیوردی .. آه ، اهالی اهالی ده حکومتك پلانندن آیرلمایور اجنبی مالنه رغبت ایدییوردی . اونلرده معذوردی یا . نهایسه اه ویرده ده شوقازاندیغمز ، یاشادیغمز دور حریتده بتون عثمانلی تجارت قارداشلرمزله چالیشه رق اوالکی آجیلری اونوتمق بر عثمانلی تجارتی تأسیس ایتمك موفقیاتی املی بنی امیدلندیرییور . « براز دورر » اوف فقط بنی بتون بومادی شیلردن ، بوضربه لردن زیاده اوزن یوران اویله شیلر واردی که اونك قارشیسنه قولی قادی قیرلمش .. چیقه مامق .. عالمك ، عالمکی بنم ده نفرت ، لعنت ایتدیکم بربابانك نسلندن دنیایه کلهرك هرکسك تحقیرلی نظرلری آلتنده

«صحنه نك صول طرفنده برکوشه یه دوغری کیدر»

اوچنجی مجلس

—صلاح الدین ، رفیق ، صبیحه—

رفیق

« باغچه طرفدن همشیره‌سیله کلیرلرکن »

شوصولمش ، سونمش ، بنم املرم کبی قورومش ، اختیارلامش باغچه‌ده دولاشیوردم‌ده چوجقلق ، کنجلك ، دقیقه‌لریمه ، اوحرارتلی زمانه عودت ایدییورم صانیورم .

صبیحه

رفیق ، خاطریکه کلیورمی؟ اعدادیده ایکن شوراده شو کوشکده‌کی عبی پاشانك قیزی ایله...

رفیق

صوص آبلا صوص .. اوقیزجغز نه‌اولدی . شمدی اوده عائله کورولتیسی ایچنه قاریشمش .. چوجقلری ایله ...

صبیحه

زواللی چوجق فلان یرده .. کلین بیله اولمادن کنج یاشنده متورماً کیتدی . ذاتاً ضعیف برشی ایدی . « صلاح الدینی کوردك »وای ، صلاح الدین‌ده بوراده ایمش ، بردن بره قارشومه چیقنجه قورقدم .

صلاح الدین

اوت بوراده ایدم ، بوراده اوتوریبوردق

رفیق

ارقداشك کیتدیمی ؟

صلاح الدین

شمدی کیتدی ،

رفیق

ها ، ابلاك ، فریده ایچون اولدی ، دیدك ایدی دکلمی ، زواللی پك شعری طرزلی برقیزجغز ایدی .

صبیحه

اوت .. او آتش ولو برلحظه دوشدیکی .. قلبی برتحف ایدرمش. کیده‌لی بش سنه قدر اولیور .

رفیق

یوق، اویله‌دکل بن قادینلرده برشی، برروح آرارم که اونی سودرم برقادین شعردر، کوزل اولمیه بیلیر . کوزل دردده شعر دکلدر . اوروح یوقدر . بن کوزلی ، کوزللکی دکل اوشعری ، اوروحی سودرم .. شواقشام سرینلکنده قاپونك اوکنده اوتورالم‌ده برآز هوا آلهلم . بنده فکرمی اکلاته‌یم .

صبیحه

نه ایشته اوتوردق ، سویله باقالم . صلاح‌الدین سن‌ده اوتورسه‌ك آ .

رفیق

اوت بن کوزل آرامام شعری سورم ، برقادین نصل شعر اولور. بونی اکلاته‌مام. بو بر روحدر که انسانی جذب ایدر بر یازی، بر منظومه نه‌وقت شعردر. بونصل قولایلقله اکلاتیله‌مازسه برقادین بر کوزل نصل شعر اولور . نصل اولورسه سویلور . بوده آکلاتیله‌ماز. آه بنم زواللی عشقلرم هپ بویله کندیالکندن‌می سونه‌جك.. ایشته

صبیحه

اختیار ژون. یاقیشیردیدیا...

رفیق

نه‌دن اختیار اوله‌جقشم دها اوتوز التیسنده‌یم .. برآز متاعب حیات ایله ازلمك ایله... آه، ایشته پارسده ، برقیز ، قیز دکل ملك ، ملك دکل بلکه دها باشقه برشی . . سویپوردم‌که .. خاطرمه کلدکچه.. اوت اونی ، چیلدیردسی‌یه سوییوردم. اوده مقصدیمی، جمعیتمزك خدمتلرینی تقدیر ایدرك بکانه‌نوازشلر... اونی او قدر سور، اونسز او قدر یاشایه‌مازدم که.. برکون بردن بره ازدواج ایتدکلرینی، زوجیله برلکده پکینه کیده‌جکلرینی کلدی بکا سویلدی.. هم بنی دوکونه دعوت

ایلدی.. آه ، شو فرانسز قادینلری، نه‌قدر کوزل، نه‌قدر عالیجناب اولورلر ایسه اولسونلر، بوعشقی، اوقدرمادی تلقی ایدییورلر، اوقدرهیچه‌صاییورلرکه.

صبیحه

آیول، بنده آز قالدی .. اونوتیوردم . محبتدنده بحث ایدیورز. یانمزده بر دانه دها وار.

رفیق

کیم؟ وای، صلاح‌الدین‌می ؟..

صبیحه

قیزارمه، قیزارمه

رفیق

نه‌ایسه ، سزك وقتکز اما ، بزده عیب آبلا ، حسابجه بنی توبیخ ایتمك ایسته‌یورسك.

صبیحه

یوق... صلاح‌الدینك محبتی...

صلاح‌الدین

امان، دایی بك سزه برشی صوره‌جقدم. عقلمه کلمش ایکن صورديم..

صبیحه

باق لقردی قارشدیریور.

رفیق

سویله یاوروم.

صلاح‌الدین

هرکس مراق ایدوب دورییور . او اسکی هیکل استبداد وکلا وقرنا حالا موقع عزواحتشاملرنده دورییورلر.. برطاقملری دوشدیسه‌بیله الآن هیچ برینه بر جزای مؤثر تطبیق کورولمیور. هرکس هیجانده.

رفیق

آیول، شاشیورم ، بواحالی بوقدر تهیجه مستعد ایشلرده نیچون اوتوز سنه‌در سسلرینی چیقارمامشلر، اوقدر زمان نیچون ظامه ، قانلی استبداده

بوینلرینی اکمشلر. شمدی میدانی آچیق بولدقلری ایچون می پاتیردی ایدیورلر.
موجودیتلرینی بللی ایدیورلر. پاتیردی یی اوزمان یاپوبده نیچون اومیدانی
کندیلری آچمامشلر.. اوغلم شمدی بزه هرشیدن زیاده اعتدال لازمدر. بز
نه قازاندق ایسه اعتدال ایله قازاندق، بونده دوامزده ینه سکونت واعتدال
ایله ممکن اوله جقدر. بزم، بتون ژونلرك بوقدر سنه لك مساعیسیله، سکونتله،
اعتداللە، بوحریتی، حریتی دکل حریتك دها اسمنی قازاندق. بوکا لایقیله
صاریله بیلمکلکمز، اونی الده ایتمکلکمز ینه اعتدال ایله ممکن اوله جقدر.
بوقدر سنه لك معتدلانه مساعیمزه قارشی اونلر او اللرندن نمایشدن باشقه برشی
کلیانلر ایکی کون صبرایده میورلرمی؟ البته اونلرده لایقلرینی کوره جکلردر. بوکون
جزئی اعتدالی الدن براقمق.. امللرمزه، مقصدلرمزه، اوقدر سنه لك مساعی وقان
وکوز یاشی ایله الده ایدیلان حریتمزه اوقدر بیوك ضربه لر ایندیره جکدرکه..
اوزمان هم داخلده بسله دیکمز. هم خارجده اومدیغمز موفقیات وتوجهات
اویله بر اضمحلاله...

صلاح الدین

ها دایی بك، شمدی خاطرمه دیکر بر مسئله دها کلیور..

رفیق

اوده نه در صلاح؟

صلاح الدین

شمدی، بونلردن، بوالچقلردن بر قسمنك جرملری، هم جرملرینك
الك بیوك، الك مدهش قسملری پك اسکی زمانلره، بوندن یکرمی بش اوتوز
سنه اوللرینه راجع اولیور. عجبا او جرائم حقنده مرور زمان اولمامشمی در.

رفیق

خایر، صلاح، خایر... واقعا جزا دعوالرینك صورت رؤیتنه دائر اولان
قانونده؛ اصول محاکمات جزائیه مزده صراحت یوقدر. فقط قانون
مدنیمزده، مجله ده مرور زمانك اسباب انقطاعیه سی تعداد اولنور واونلردن
برنده دینورکه متغلبه قورقوسیله اجرای محاکمه ایدیله مزایسه مرور زمان جریان ایتمز،
اونلرك هپسی متغلبه. ظلمه دکلی ایدی. او وقت ید غالبه ده ازلیورمی

ایدك. هپمزی او أللر پارچه‌لامیورمی ایدی. اوزمان نه‌اونلری محاکمه ایده‌جك بر هیئت وار ایدی . نه‌ده اونلردن عرض شکایته بزده‌قدرت .او زمان عدالتك یالکز اسمی وار ایدی . بوکون الحمداه مجلس مبعوثانمز وار . اونلری محاکمه ایده‌جك دیوان عالیمز وار. اونلر حقنده، اونلرك جنایتلری ایچون شاید مرور زمان جریان ایتمك لازم کلورسه بوزماندن اعتباراً باشلایه‌جقدر .

دردنجی مجلس

— اوکیلر ، حقی بك ، تماشجیلر —

اهالی

«اوزاقدن»

یشاسون حریت ، یشاسون عدالت ، تهر اولسون استبداد ، کبرسون خفیه‌لر «بر آز صوکره» یشاسون حریت ، یشاسون مساوات ، یشاسون کنج ترکلر یشاسون حقی بك

رفیق

ینه تماشجیلر. غالبا منفیلردن بریني کتیریورلر.

« باغچه طرفنه طوغری کیدرلر حقی بك برآرابه‌یه بیندیرلمش ، قوقارتلر، بایراقلر طاقمش اهالی طرفندن احاطه اولنمش یشاسون صدالری آره‌سنده کتیریلور.»

حقی بك

« اهالی‌یه خطاباً »

ای محترم وطنداشلر، عزیز قارده‌شلر بوقدر سنه‌در مملکتی ایصیران ، یبان پارچه‌لایان استبداددن بوکون بزم، اوت مفتخرانه سویلیورم، بزم وارقداشلرمزك مساعیٔ احرارانه‌سیله، چوق شکر اللهه، حریتی قازاندق، ملت خلاص اولدی. استبداددن خفیه‌لرك مظلم دیشلرندن قورتلدی .

ای اهالی .. بز حمیتپروران ملت ، بز احرار امت ، حریتك استحصالی ایچون ، بیلسه‌کز، بیلسه‌کز نه‌قدر چالیشدق، یورولدق ، ضرر یوق، مادامکه ملت یولنه‌در حلال اولسون اوت قانمزی دوکدك اوماعون خفیه‌لرك پنچه‌سنده ایکله‌دك. بوکونکی مسرت بونلرك هپسنی اونوتدیردی محو اولسون استبداد .

اهالی

محو اولسون استبداد، کبرسون خفیه‌لر .

Vive la constitution,à bas les espions

حقی بك

اوت ، اوملعون خفیه‌لر ، اویزید دینسزلر ، مساعیٔ احرارانه‌مزه مانع اولمق ایچون نه‌لر یاپمادیلر . نه جنایتلر ، نه دنائتلر ، اجرا ایتدیلر . قانلی اللریله بزی، بتون حریتپرورانی عائله‌مزك،چوجقلرمزك صیجاق آغوشندن آییردیلر . قوپاردیلر . اولادمزی اغلاتدیلر . عائله‌مز چراغنی سوندیردیلر . بوكون اوعائله یوواسنك اوكنده قاچ سنه‌در ضبط ایتدیكم تأثراتله آغلایورم .

اهالی

یشاسون احرار ، یشاسون حقی بك .

« ندالریله اهالی اللرینی، اتكلرینی اوپرلر . رفیق . صلاح‌الدین .صبیحه باغچه‌دن كلورلر »

صبیحه

وای بك ایمش . . بك ایمش . . شكر یاربی اوده كلدی « آغلار . »

صلاح‌الدین

آی بابام ایمش . « رفیق سكوتله دیكلر »

حقی بك

وطنداشلر ، بزمنفالرده ، زندانلرده ، زنجیرلر، آجاقلر،صوسزلقلر آلتنده ایكله‌دك . هیچ مأیوس اولمدق متمادیاً چالیشدق بولندیغمز یرلرده نشر افكار احرارانه‌یه خدمت ایتدك . افق وطنده آچیله‌جق بومبارك زهرهٔ حریتی بكله‌دك ایشته بوكون « قوقاردینی كوستردك » بوملی اشارتلری طاقمغه كسب استحقاق ایتدك . « اهالی اللرینی اتكلرینی اوپرلر ، قوجاقلارلر »

صلاح‌الدین

« كندی كندینه »

نه‌ده چابوق احراردن اولمش دها منفاسنده والی‌یی ژورنال ایدوب عزل ایتدیره‌لی ایكی آی اولمیور . ژوناللرینك مركبی قورومدی اختیار مهتدی .

رفیق

« كندی كندینه »

بو آدملر ریاکارلغی ، ایکی یوزلیلکی صرف منفعت ایچون اوغراشمه‌سی ، منفعتی نه‌طرفده کوررسه همان اورایه میلی بنی اوقدر اولدیریورکه نصل اسکی دوره درت ال ایله صارلمسی مابیندن آلدیغی صاری ایرالر ایچون ایسه بوکون طریق هدایته‌دونمش کوزوکمسی‌ده صرف منفعتی ایچون... نه‌اخلاق یاربی .

حقی بك

قارده‌شلر ! ایشته اویمك ، قاچ سنه‌در اشیکنی اوپه بیلمك دعاسیله‌اغلادیغم یووامك قاپیسنه کلدك . . چکدیکم ظاملر ، اعتسافلر ایله وجودم پیراندی . پك یورغونم .. استراحته احتیاجم وار مساعده‌کزله اویمه کیره‌جکم . چالیشه‌م . اتحـاد ایده‌لم اعتدالی الدن براقمیه‌لم . . البت اوقاتلردن انتقاممزی اله‌جغمز ، یوق دها ایسی اونلری عدالت الهیه‌یه براقه‌لم . . یشاسون حریت «اهالی‌ده اشتراك ایدر» یشاسون عدالت «اهالی‌ده سویلر» یشاسون مساوات «وکذا اهالی» یشاسون اخوت «کذا اهالی» یشاسون قانون اساسی «کذا اهالی» یشاسون اردو «کذا اهالی» یشاسون عسکر «اهالی» یشاسون اعضاسندن اولمغله مفتخر اولدیغم اتحاد وترقی جمعیتی

اهالی

یشاسون جمعیت ، یشاسون حقی بك

صلاح الدین

« کندی کندینه »

وای بابام ، جمعیته داخل ایمش‌ده خبرمز یوق

« صبیحه خانم ، رفیق صلاح الدین بکلر ارابه‌دن قوجاقلار ایندیررلر اهالی یشاسون صدالری اراسنده داغیلیرلر »

صبیحه

آه ، نهایت کله‌بیلدك

صلاح الدین

« متأثرانه »

بابا

رفیق

یارین ایچون کله‌جکم‌دیه‌یازمشدیکز . . خبر ویرسه‌ایدیکزده استقباله کلسه

ایدك «کندی کندینه» بو آدمی کوردکجه‌ده تویلرم اورپرییور

« صبیحه خانم اغلار »

حقی بك

طربزونه کلدم ، باقدم که اداره‌دواپورندن برکون صوکره برروس واپوری وار .. اسکی حسابجه اداره واپورینه بینه‌جکدم . برکون اوراده قالدم روس واپورینه بیندم . کلدم . . افندم بوبزم واپورلرده هیچ باقمایورلر . برکون صوکره قالقدق .. اداره واپوری دها حالا کله‌جك

صلاح‌الدین

« کندی کندینه »

نه‌چابوق ، نه‌چابوق اهتدا

حقی بك

باقدم ، ریختمده بر بیغین خلق قارشیلامغه کلمش . بورایه کتیردیلر شوبزم اهالی‌ده نه‌قدر نازك وخاطر شناس

صلاح‌الدین

« کندی کندینه »

بونی اولجه اکلایه‌بیلسه ایدك نه‌اولوردی .

رفیق

بیورك ایچری کیردملدم ، استراحت ایدك .

« صبیحه خانم : حقی بك : صلاح‌الدین ایچری دوغری یورورلر »

رفیق

« حقی بکك آرقه‌سندن »

احزار امتدن بیوك آدم .

پرده

(مابعدی وار)

سعید حکمت .

شاعر مشهور اشرف بك

اعانهٔ شتائیه

کالدی قیش عسکر ایچون هرشیئ دوشرمه‌لی‌یز ؛
طلب رأفت ایچون هرقلوبه کیرمه‌لی‌یز ،
سعی ایدرب مقصد اقصایه چابوق ایرمه‌لی‌یز .
الزدن کلنی عسکر ایچون ویرمه‌لی‌یز ؛
بزی حفظ ایتمك ایچون آنلری کیدیرمه‌لی‌یز .

بکزدمز بشقه اعاناته بو همت ایدکز .
بونده عثمانلیجه ابراز حمیت ایدکز .
سزده برکون نه‌اولور خانمه خدمت ایدکز .
الزدن کلنی عسکر ایچون ویرمه‌لی‌یز ؛
بزی حفظ ایتمك ایچون آنلری کیدیرمه‌لی‌یز .

نه‌دیمکدر ؛ دوشونك بزده‌کی عسکر نفری .
برقوماندایه اطاعتله ویرر جان وسری .
وطنك هربری سرحدده دیکلمش سپری .
الزدن کلنی عسکر ایچون ویرمه‌لی‌یز ؛
بزی حفظ ایتمك ایچون انلری کیدیرمه‌لی‌یز .

اودخی برآنانك . برباباك اولادی ،
بلکه‌ده کندیسی برطول قادینك دامادی ،
بورده سز صاغ اولك ؛ اولدیسه آنك اجدادی .
الزدن کلنی عسکر ایچون ویرمه‌لی‌یز ؛
بزی حفظ ایتمك ایچون آنلری کیدیرمه‌لی‌یز .

بلکه‌ده آنه‌سنك وعدینه آلدانمشدر ،
برقیزه کویده فقیرانه نشانلانمشدر ،
آیریلیرکن اوزواللی نه‌قدر یانمشدر .
الزدن کلنی عسکر ایچون ویرمه‌لی‌یز ؛
بزی حفظ ایتمك ایچون آنلری کیدیرمه‌لی‌یز .

کرچه احوال محلیه عمومه معلوم ؛
هپ سوروب کیتمه‌ملی عادت دور مشئوم ؛
چاموری شیلته، قاری یورغان ایدتمش مرقوم .
المزدن کلنی عسکر ایچون ویرمه‌لی‌یز ؛
بزی حفظ ایتمك ایچون آنلری کیدیرمه‌لی‌یز .

ملتك ایتمه‌ملی شمس عباياتی غروب ؛
مسلمانلرجه دکل ساده بوامر مرغوب .
کله‌جك ییلده آلیر (سانتو) ایله (یورکی) ، (آغوب) .
المزدن کلنی عسکر ایچون ویرمه‌لی‌یز ؛
بزی حفظ ایتمك ایچون آنلری کیدیرمه‌لی‌یز .

بوندن اعلا اوله‌ماز موقع اعطای ذکات ؛
باقه‌مز تکسنه فتوا کتیریرمی حشرات .
ویرسون ارباب کرم ایشته محل صدقات .
المزدن کلنی عسکر ایچون ویرمه‌لی‌یز ؛
بزی حفظ ایتمك ایچون آنلری کیدیرمه‌لی‌یز .

اومجیدیه‌لری صندیغه بول بول دیزمه ؛
یوك چورابله آلام قونجی، تلاتین جیزمه
داره ویر اویله اوزاقدن طولاشوب یان چیزمه .
المزدن کلنی عسکر ایچون ویرمه‌لی‌یز ؛
بزی حفظ ایتمك ایچون آنلری کیدیرمه‌لی‌یز .

کورسه همجنسنی آچ، آدمی وجدانی صیقار ؛
نه‌یاپار هرکسی یومیه‌سی (اشرف) نه ییقار ،
قوری سوزله یشاسون اردو دیمکدن نه‌چیقار .
المزدن کلنی عسکر ایچون ویرملی‌یز ؛
بزی حفظ ایتمك ایچون انلره کیدیرمه‌لی‌یز .

اشرف

مانشك ساحلنده

— شكرى بك‌ه —

بى دكز اى محيط حسيات !
ايكله‌يور ايشته برشكسته حيات ...

قوملو ساحللرنده پرخوليا ،
اغلارم بى‌سبب تك وتنها .

بوكيجه پك غريب حالك وار .
اكلاشلماز برانفعالك وار .

چارپنوب چيرپنان حزين موجات ،
پارچه‌لانمش قلوب بى هوسات .

ابدى شهقه‌لرله ايكارلر ،
عكس ساحل نوازى ديكارلر ،

اويله كهواره‌لركه پرهيجان ،
طفل سودا ايچنده‌در نالان ،

نقل ايدوب ماجراى اعصارى ،
تتره‌ديرلر نجوم بيدارى ،

اغلا . اى قلب كائنات دكز .
ينه قالدق سنكله باق اكيمز .

آه بيلسه‌م شوماه شيونمى ،
بوكيجه غملى بنمى‌يم ، سنمى ،

اى حزين بحر ماهتاب افسر ،
كيجه‌لر پك قيصه ، اوزون كونلر .

*
* *

هرطرف خسته . هرطرف صولغون .
چهرهٔ كائنات پك يورغون .

افق هجرانده ماه خوليا چين ،
صارى بركل ناصلسه اويله حزين ،

هرطرف پرسعال سينه خراش ،
بوكيجه كائنات اسير تراش .

متورم بهار خنده نقاب .
بوتون اشياده احتضار شباب ،

هانى اولكى خنده‌لر ، كللر ،
نرده قالدى اوتازلى بلبللر .

قعر مشجرده اغلايور بريسى ،
نوبهارك حيات ماضيه‌سى .

اوتمه . اى طائر فغان دغبر .
كيجه‌لر پك قيصه . اوزون كونلر .

*
* *

بربيوك خسته خانه‌در بوجهان ،
بشريت ايچنده ناله كنان ،

هرطرفده قوافل افراد ،
چارپینوب چیرپینیر ، ایدر فریاد ،

قوشوشیرلر سراب امیده ،
چالیشیرلر حیاتی تسعیده ،

هپسنك سینه‌سنده جوشغونلق ،
هرشیئك انتهاسی یورغونلق ،

آسمانه آچیق طوران قوللر ،
صانکه بوشلقدن اشتکا ایلر .

قاره طوپراق . بوبرفراش ممات .
نقرات بشر : نجات ، نجات ...

ای دکز جوشش فغان اثرك ،
اولیور دمبدم زواله قرین ،

قایالرده شکسته شهبالك .
طالغه‌لرده فغان سیالك ،

هرطرف خسته ، هرطرف بیتاب ،
چوکیور ارضه برسکوت خراب ،

باشلایور ایشته انفلاق سحر ،
کیجه‌لر پك قیصه اوزون کونلر .

۲۲ کانون ثانی ۹۰۳ قولکستوف

حسین سیرت

ياد بعيد

بوتون ارواح واشباحك چكلمش ، ماتم ـ آننده ،
لیالك حال استغراقه دوشمش برزماننده ،
طواف ایلركن انظار ملائك طرف آفاقى
دویاردم نغمهٔ روحى سكون داستانكده !

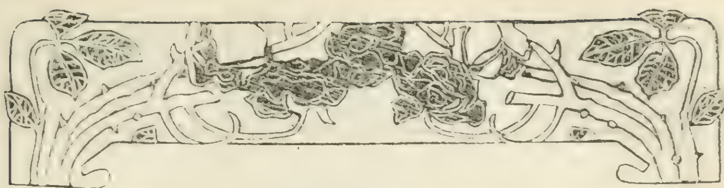
نسیم نوبهارك ، بادكهسارك وزاننده‌ن ،
كچن ادوار عشقك ییرامش فصل خزاننده‌ن ،
بوكون حالا خیالمده قالان تذكار اذواقى
بكا اشعار اوقور كویا سنك شیرین اسانكدن !

اوكونلر شمدى برزؤیاى مظلم ، برمزار اولدى ؛
برتمثال ساكت ، كیمسه‌سز برخاكسار اولدى .
آغاردى صاچلرم بخت فسونكار ذلیلمدن
اویرلر باكه بى برك وشكوفه ، پرغبار اولدى . . .

كزردك ، سویلاشیردك ، اكلنیردك ، دائما خرم !
بیانمزدى كچن كونلرمى ، یاخود بزمى ، یوقسه هانكیمز ؟ بیلمم !
اوایامك خیالندن كلن برباد مدهوشك
بوكون تأثیرى ، كویا برطنناز اجنبى آدم ! . .

علی سعاد مصر

جهل مركب

بیلمه‌مك ، بواوقدر عیب اولمیه بیلیر ، فقط بیلمدیکنی‌ده بیلمه‌مك ، هیچ برشی بیلمدیکی حالده کندینی هرشیئ بیلیر، واقف کل فرض وتخمین ایتمك وبوسائقه ایله برچوق « بی‌سروبن » یاوه‌لر ایلری سورمك،بو ، اوقدر اعجوبه زاد ، اوقدر خسارانکیز برعجز ادراك درکه مسلط اولدیغی‌دماغلرده هیچ بریکی شی ایچون محل بیراقماز .

جهل مرکبك مضحك وفجیع ، غریب ومؤثر برچوق مثاللرینی هرکون کوروب ایشدیپورز؛ رحلهٔ تدریسدن‌اقلام دوائره قدرهمان هرمشغلت جدیده‌ده، هرصنعت ومسلکده بوطفره نواز خسته‌لغك مبتلارینه تصادف ایدیله بیلیر . بوزواللیلر چوق دفعه هرشیدن اول هرشیئدن‌زیاده « اوماهیلرکه دریا ایچره‌در دریایی بیلمزلر » مصرع مشهورینك افاده ایلدیکی وجهله کندی مدار مشغو - لیتلرندن، وظیفهٔ اصلیه‌لرندن خبردار دکل ایکن اهمال ایتلرنده هیچ برخسران وضرر تصور ایدلمه‌ین فنلردن، صنعتلردن ، دورلو دورلو هزار فنلکلرندن بحث ایدر ومکتسبات فکریه‌لرینی امتزاجسز وفائده‌سز برخلیطه حالنه قویمق ایچون شایان دقت وحیرت برغیرت ومسارعت کوستریرلر .

مثلا : برکاتب ، همده دها سبك وربط افاده‌یه عائد سنه‌لرجه درس آلمسی لازم کلان برقلم افندیسی کورورسکزکه بیلمم هانکی مقاله‌دن، هانکی رساله‌دن شدتلی برسوء هضم دماغی‌یه اوغرادیغی بردقیقهٔ اضطرارنده ضبط ایده بیلدیکی آییق صاییق فکرلرله سزه «داروین »دن فلسفه‌سندن، تشکلات عوالمدن، اساس فنوندن اوزون اوزادی‌یه برشیلر آکلاتمغه صاواشیر وشکسته بسته برادا ایله عصرلرجه تجاربك نتایج مثبته‌سندن باشقه برشی اولمیان برچوق قوانین فنیه‌یی

« جف الفكر » رد وافكاره قالقيشيويرير . هيچ بردليل وبرهانه استناد ايتمه‌ين بتون اومدركات متناقصه‌سنك محصلهٔ ذليله سنه كوره : آرسطو بردربدر ، فلاطون برمجنون ، غاليله بركفرباز ، داروين بر آليق ، هه‌كل بر شاشقين ، برتلو بر مجره كيمزدر .

آز چوق ادبيانه برشيلر يازان وبتون سرمايه‌سنى آثار ادبيه تتبعيله الده ايدن بر محرر آره صره ، بيانه‌مز هانكى سائقه ايله ، كيميادن ، هضمدن ، فيسيولوژيدن ، تشكلات عضويه‌دن برشيلر يازمغه چاليشه‌رق سلسلهٔ بيانك هرجمله‌سنده ، هركلمه‌سنده آجى برعجميلك ، برطاتسزلق ، برصوووقلق ، حس ايتديرير . مثلا ورمى حصوله كتيرن ومشهور (قوخ) ك تلاحق مساعيسيله كشف ايديلن ميقروبلرى فرانسزجه‌سندن « قوخ دينيلن باسيللر » ديه ترجمه ايدر ، « تقايص » د « اختلاج » و « اغتدا » يه « تغدى » « توتر » ه « تكمش » نامنى ويرير وبتون معايب ادرا كيه‌سيله برابر ينه نفس نفيسى كندى نظرنده برعلامهٔ ذوفنون ، برمتفنن مقدرت نمونددر . ايسته‌ديككز قدر خير خواهلق كوستريككز ، فنه دائر كه‌كلديكى شيلردن هيچ برشى آكلاشلمديغنى آجى آجى تكرار ايديككز ، اوبتون بواخطارات خير انديشانه‌ده نفرت انكيز برشمهٔ حسددن باشقه برشى طويمقدن كنديني آلاماز .

ربع عصرلق برزماندن برى كرسىٔ تدريسه النده فرسوده‌وپاصلى بردفتر ايله چيقمش ودائما عينى جمله وكلمه‌لرى تكرار ايله‌مش « درسخانه‌لر دهشتى » نه‌قدر خواجه‌لر واردركه كندى حسن ظنلرنجه اوشعبه‌يه متعلق بتون فنون ومعلومات بشريه يالكز اوصحائف معدوده‌نك ميان سطورندن باشقه هيچ بريرده تجلى ايده‌مه‌مش واوبحثه عائد هيچ برشى اونك كتابجهٔ ادرا كنده تكاثف ايتمكدن كنديني قورتاره‌مامشدر ، بوكيبلرك بالاى رحلهٔ تدريسدن شايان استهزا برغرور وايقان ايله يووارلادقلرى « صحور جهل واضلال » ادراك مملكتى الك واهمه سوز اشكنجه‌لردن ، الك ايكرنج ظلم وتعديلردن زياده أزوب ييقمشدر !

هله دور زائلده معلومات موجوده‌سنك هرساعتكى بشر اونز غروشه صاتمغه مجبور ايديان « ثم التدارك » خواجه‌لرك دفتر اعمالندن مملكتك ذكا

وقابايتى ايچون بر مقتل اولان اوبد بخت مملكتلرده « فن » نامنه بردورلو آكلاشيله‌ميان برشيلر أزبرلدكدن صوكره حيات مأموريتنده اوكرندكلرندن استفاده هوسنه دوشنلر آره‌سنده جهل مركبك الك آجيقلى نمونه‌لرينى كوروب سچمك ايچون اوزون اوزادى‌يه تدقيقات وتجربيات اجراسنه هيچده لزوم يوقدر . اشته بونك كولونج وفجيع برمثالى : بش آلتى سنه اول بيلمم ناصل برياورئ طالع بنى علم ارض ومعادن نقطهٔ نظرندن بتون‌الجزيره وعراق قطعه‌سنده اجرا ايديله‌جك جدى ومهم برسياحت فيه‌يه اشتراك ايتديرمش ايدى ؛ ارقاداشلرم آوروپا ارباب فننك الك نامدارلرندن صاييليورلردى ، ايچلرنده ايكى علم ارض متخصصى ، بر مهندس ، ايكى مقتصد واردى . حلب وزور اووه‌لرينى كچدكدن صوكره فرات بويجه مبانئ قديمه انقاض وبقاياسى آره‌سنده كيديور ورهكذارمزده هر ايكى اوچ كونده بر قاچ سفيل سياه چادردن وتك توك چفتجى قولوبه‌لرندن باشقه هيچ براثر حيات وعمرانه تصادف ايده‌ميوردق اون اون ايكى كون سورن برايصسزلكدن صكره مينى مينى برافريقا كوينى آكديران واسكى ذنوبيه‌وتدمر سرايلرينك بقاياى خزفندن پك مسكينانه برابتدائيلكله وجوده كتيريلن برقضا مركزينه كلمش ،بارينه‌جق برير بوله‌ميه‌رق حكومت قوناغنه مسافر اولمش ايدك . مكاتب عاليه مأذونيندن اولدبغنى سويله‌ين قضا قائممقامى ايله قونوشولوركن شوراده خلقك آياقلرى آلتنده فرات كبى جوشقون وپرفيضان برنهر آقوب كيدن اووه‌ده ايشيلمكدن اثر كورولمديكنه بيان تأسف ايدلمش ايدى . اوآره‌لق قائممقام‌بك « بوحاله چاره‌ساز اوله‌رق وفراتى شوتارلالره خارپل خارپل آقيته‌جق بركشفياتى » اولديغنى اورته‌يه آتجه شوجراتى اوروپالى يولداشلرمه ناصل ترجمه ايده‌جكمى شاشيرمش ايدم ؛ او، ينه بونك ايچون اصرار وابرام ايديور . «اوت ديوردى مهندسلره سويليكز ، بن بونى كشف ايتدم ؛ ذاتاً حكمتدده اوقومشدق مثلا برلاستيك بورو آلنه‌رق براوجى فراته طالديرملى ، اوته‌كى اوجى‌ده تارلالره قونولملى . درحال بورو صويى جذب ايدرك تارلالره آقيتير . نه‌چاره بورالرده اويله لاستيك بورو بولنمايور ، موسيولرده اوكره‌تيكز ، بوالك قولاى براصولدر . »

فقط ، بن بونی موسیولره ناصل سویلر ونه‌یوزله آکلاته بیلیردم: زواللی آدمجغزی برفزیق قاعده‌سی شاشیرتمشدی ، درسخانه‌ده ویا کتابده « سیفون » دینیلن حکمت آلتندن بویله ، فقط معکوس بروضعیتده صولر آقدیغنی ویا آقه‌جغنی کوروب اوقومش واوندن بوقیمتدار « کشفیاتنه » انتقال ایتمک درایتنی کوسترمش ایدی . بنم محجوبیت واضطرار تأثیریله ترجمه‌ده‌کی تردمی کوردکجه او ، استدلالده‌کی شدتنی آرتدیرییور ، کاغددن بورولر یاپه‌رق آغزنده أویروب چویرییورو بردوزی‌یه‌اوغراشه‌رق اثبات کشفنی تأییده چالیشیوردی . اشته بوکون اوصاف وآسوده قائممقامك لاستیکدن بورولرله بتون‌الجزیره‌یی اسقایه تشبثنی دوشونورکن عراقده مساعئ نافعه وجدیه‌ابرازی ایچون‌دعوت ایلدیکمز مشهور (ویلقوکس) ك مابین‌النهرینده بوکبی بوروجیلرك مداخلات وممانعاتنه هدف اوله‌جغندن قورقیورم !

قورقیورم ، چونکه اصرار وعناد جهل مرکبك کلبانك نقراتیدر ، سز اوکا ایستدیککز قدر حقایقدن ، وقایعدن مثبتاتدن بحث ایدیکز ؛ هپسی‌بوش . اوکا کوره ، بیلنه‌جك هرنه‌که وارسه صفحهٔ دماغنده منقوشدر ونه‌که اونده یوقدر وکندیسی بیلمه‌یور مغالطه‌در ، سفسطه‌در ، اثر ترهات وخرافاتدر .

جهل‌مرکبك الك مهم خاصه‌سی مبتلاسنی هیچ بیلمدیکی، هیچ اکلامدیغی یاخود سوء تلقی وتفهم ایلدیکی شیلردن بحثه سوق ایتمسی‌در؛ مهندسی‌تشریحدن چیقیقجی‌یی طبدن ، ارباب سیاستی علوم طبیعیه‌دن ، قادینلری علم روحدن ، حکامی ادبیاتدن ، هرکسی سیاست وفلسفه‌دن دم اوردیران اودر ، بیلنمز ، اونه سائقه‌درکه قاپودانلری چوللرله اوغراشدیریر ، سرسریلره حیات عائله‌یی تدقیق ایتدیریر ، ماصالجیلره تاریخ مراقی ویریر ، الك هرجائی طبیعتلرك‌جریان مباحثه‌سنی صدق ووفاده قرارکیر ایلر، چیرکینلری کوزللك کشف‌سرائرینه سوق ایلر ...

ینه بیلنه‌مز نه‌دن جهل مرکب پك طاشیق بربرکت ومبذولیتدن‌ده نصیبه‌داردر: هیچ برفن‌حقنده قرون وسطانك‌معهود اسقولاستیکی قدرمرکب صرف ایدیلمه‌مشدر ؛ بوکون اواعصارده سلسلهٔ مجلدات تاریخیه‌نك یاننده

کیمیایه دائر یازیلانلر برطومار ناچیز بیله تشکیل ایدمز. تدقیق قلب بشر ایله هرحالده ریاضیات وطبیعاتندن زیاده اوغراشلمشدر. کتب فنیه‌واقتصادیه‌نك سورومنی رومانلر درجه‌سنده کورمك بالکه‌ده بشریته نصیب اوله‌میه‌جق سعادتلردر.

طبه، حفظ صحته عائد هیچ براثر اوقومامش، بالکه‌ده خسته وخسته‌لق نه‌در کورمامش اولانلرك طبابت وتدابیر صحیه‌یی طبیبلره بیله اوزون اوزادی‌یه اکلاتمغه، توصیه ایتمکه وکیم بیلیر نره‌دن ایشیتدیکی «امزجهٔ اربعه» حقنده نوایجاد نظریه‌لر صاوورمغه چالیشدیغنی کورمك بوکون هیچ‌ده حیرت وتعجبی جلب ایتمه‌یور، چونکه چوق دفعه شارلاتانلق جهل مرکبك سوت‌قارداشیدر.

بیلمدیکندن، اکلامدیغندن طولودیزکین وساخته بروقوف ایله بحث ایتمك‌ده سرلوحه‌مزده تماس ایدن ابتلالردندر؛ دها تحصیلم اثناسنده شو نقطهٔ نظر دقتمی جلب ایتمشدی. خواجه‌لرمزدن درسلرنده اك چوق آتوب‌طوتان واونی هرشیئه‌مداخله ایتدیرن، خسته‌لق تحملرینی مدت عمرنده برکرداولسون کورمکه تنزل ایتمه‌مش اولانلر ایدی!

آه، ای ادراك بشر، بیلدکلرکدنده بیلمدکلرك قدر بحث ایتسه ایدك، دها طوغریسی برآز بیلمدیککی بیلسه ایدك. نه‌قدر مفید وبختیار اوله‌جق ایدك!

کلیسلی رفعت

حیات فکریه

آناطول فرانس

آناطول فرانسك آثاری هیچ برشعبهٔ ادبیه‌یه ادخال ایدیله‌مز. اوروماننجی اولمقدن زیاده بر مورالیستدر . ۱۸٤٤ده پارسـده تولد ایدن آناطول فرانس زمان صباوتنده کتابجی اولان پدرینك دکاننده هرکون کتابلرله مناسبتده بولنه‌رق کندیسنده ذوق تتبع ومطالعه‌یی اویاندیرمشدرکه حیات فکریه‌سنده بونك پك بویوك تأثیری اولمشدر. صوکره‌لری مطالعاتنی توسیع ایتدیکی زمان کوردی‌که فکربشر عدم قطعیت وتضاد ایله مالیدر. موسیو سیلووه‌ستر بوناردده مادمازل پره‌فه‌ر بونارك حجرهٔ اشتغالنه کیردیکی وقت بر فریاد حیرتله‌دییورکه: « اوخ نه‌قدر ، نه‌قدر کتاب ! بونلرك هپسنی اوقودیکزمی ؟ » او وقت اختیار عالم جواب ویرییور : « هیهات ، اوت ! » وبر ادای یأس ایله علاوه ایدییور : « ایشـته بونك ایچینکه هیچ بر شی بیلمیورم. چونکه بوتون بوکتابلر اوقدر بربرینه مخالف افکاری محتوی‌که انسان اونلرك هپسنی اوقویجه دوشونمکدن بشقه بر شی یاپه‌میور . » دها هنوز آناطول فرانس موسیو سیلووه‌سترك سـنه واصل‌اولمه‌دن نه‌حیات ونه دنیانك هیچ بر حقیقت احتوا ایتمه‌دیکنی آكلامش ایدی . اونك بوتون فلسفه‌سی ایلك نشر ایتدیکی اشعارنده تمامیله مندمجدر . موسیو فرانسه کوره دنیاده هیچ برشی حقیقتده موجود اولمدیغی کبی نظرنده مه‌تافیزیکده اولمـدیغی ایچون اخلاق دنیلن شی یوقدر. فقط عصردن عصره ده‌کیشه‌ن وهر مملکتده متخالف اولان بر طـاقم عادات واردر. کذلك فن‌ده یوقدر. کوز اوکنه وضع ایدیله‌ن بر میقروسقوپله او کوز بر انسانه‌عائداولمقدن قورتوله‌مز . بناءً علیه میقروسقوپك بوراده یاپدیغی برشی وارسه اوده تدقیق ایدیله‌ن موجوداتی تضعیف ایتمکدن عبـارتدر . علوم ریاضیه‌نك‌ده بر حقیقت اولمسی اونکله آردمزده موجود روابط سببیله‌در . بناءً علیه دنیاده بر هرشیده

روحمزك انعكاساتنی مشاهده ایتمکده‌یز . شو حالده بویله بر فلسفه‌نك انسانی بدبینلکه سوق ایتمسی بر نتیجۀ ضروریه دکلدر. ذاتاً اونك نیهیلزمی اونی دائما یأسدن صیانت ایدر . بناءً علیه حقیقتده بیلنه‌جك برشی اولمایجه بیلمه‌مکدن نه‌دن مأیوس اولملی؟

آناطول فرانس هرشیئی صنعته تابع عد ایدرك اشیایی شاعرك هوساتنی آهنکدار ایدن اشکال صافیه کبی کورور، مخالف برشیئی سویلك قورقوسیله قطعیاً موسوس اولمز؛ وتاریخی مکملاً بیلیر. حتی صفحات تاریخیه‌نك بر قسمی اوکا او قدر مونسدرکه خرستیانلغك مبدأنی، قرون وسطی ایتالیاسنی واون سکزنجی عصری اونك قدر هیچ کیمسه بیلمز. عالم اولدیغی قدر صنعتکار اولان آناطول فرانس اسکی کتابلرده ماضینك شکل ذی حیاتنی تحری ایله مشغولدر. مع مافیه بر رومانجی اولمق ایچین ایجاب ایدن اوصاف (ایجاد ومنطق) اونده تمامیله موجود دکلدر.

چونکه ایجاد کتابلر آره‌سنده انکشاف ایتمز. ادبیاتله مشبوع اولان بر روح ایجاد واختراعه او قدر مستعد اوله‌مز . بوسببله احتمال اناطول فرانس قدر هیچ بر رومانجی بوخصوصده دها آز مخترع اوله‌مشدر . La rotisserie de la reine Dédauque ده غریب ومشوش بر طاقم وقایع جریان ایدر . علی الخصوص رومانلرنده الك اهمیتلی اشخاص بویوك بر وظیفه ایفا ایتمزلر . منطقه کلنجه موسیو فرانس اوکا هیچ اهمیت ویرمز . مکتبده کچن حیاتنده دائما اطاعته وهردرلو انتظامه دشمن قالمش ، صنعتده هپ خارجی شیلرله مشغول اولمشدر. اثرلری اوقوندیغی وقت کندی کندینه محظوظ اولمق ایچین یازدیغی آکلاشیلیر. بررومانی موقع اجاله وضع ایدن‌شی فعلدر. حالبوکه اونك رومانلرنده فعل اوقدر اهمیتدن ساقطدرکه بوصورتله اثرلری وحدتدن دائما اوزاقدر. چونکه او دائما اشخاصی واونلرك حرکاتنی لاقیدانه بر تجسسله نظر اعتباره آلیور. «Le lys rouge» تدقیق اولوندیغی زمان بزی هیچ متهیج ایتمز. چونکه ته‌ر دزله‌ده شارترك آرقه‌سنده مؤلفك کندیسنی احتراصاتنك بوتون مناظریله مشاهده ایدییورز. رومانك مالکانۀ حقیقیسی حقیقت حاضره اولدیغی حالده

اونك اثرلرینك موضوعنی اکثریا اسکی زمانلرك احوال ووقایعی تشکیل ایدر. بالعکس Histoire contemporaine نامی آلتندەیازدیغی اثرلردە ناتورالیستدر. صنعتدەکوزەلدن باشقە هیچ برشی حقیقی دکل وحقیقی صنعت،شعردر. ناتورالیزم هیچ بر زمان ایدە آلیزمدن زیادە حقیقی دکلدر. اکر ناتورالیستلر اولدیغی کبی ایدە آلیستلردە متساویاً آثار خارجیەنك بر بازیچەسی ایسە، اکرطبیعتدن اخذ واقتباس ایتدیکمز شیلرلە احوال روحیەمز مناسبتدار ایسە او حالدە صنعتدن حقیقتی دکل کوزەللکی طلب ایتمەمز ایجاب ایدر.

سیلوەستر بونارك جنایتندە سجایای تصویر ویاخود «Ahais»دەنیل حوالیسنی توصیف ایتمك ایچین موسیو فرانس اورالری زیارتە محتاج اولمدیغی حالدە بوتصویراتی شایان حیرتدر. وبویلە طبیعتی رسم ایدەرك بزە تمامیلە حقیقی بر تصویر یاپار. حیات حاضرەیی رسم ایتدیکی زمان بیلە ناتورالیستلردن تفریق اولنەبیلیرکە بوصورتلە صنعت حقندەکی افکاری تماماً اونلرك فکرینە مخالفدر. اونك اشخاصی آز حرکت ایدر، فقط چوق سویلرلر. وبویلە مکالمەلرندە آناطول فرانسك بوتون دهاسی ومهارت صنعتکارانەسی تجلی ایدر. حتی اشخاصندن اك عادیلری بیلە اونك سحار قلمیلە نازك وظریف برشکل اکتساب ایدر. بوتون کتابلرندە هپ باشقەناملر آلتندە کندیسی مشهود اولور. موسیو سیلوەستر بونار، راهب قووانیار وموسیو برژەرە حقیقتدە آناطول فرانسدر. مع مافیە بواوچ شخص منظرە، قیافت، عادات ومسلك حتی سیمای اخلاقی اعتباریلە بربرندن حس اولنەجق درجەدە فرقلیدرلر. موسیو بونار اختیار بر آکەئولوغدرکە دماغی خیالات ایلە مالیدر. راهب قووانیامە اورتودوقس مذهبنە صوك درجەدە مربوط بر آدمدر. موسیو برژەرە ایسە فکرینك آچیقلغیلە شاکردلری آرەسندە دائما موجب قیل وقال اولور. بواوچ شخصك طرز تکلملرندە لطیف، بر نزاکت وعصارەلی برصافیت. او قدر ناقابل تقلید، مزهر بر سادەلك وبر صفوت عالمانە واردرکە بوهیچ بردهایە نصیب اولمەدی. وبوشکل ظریف التندە آناطول فرانس فکر بشرك عدم قطعیتنی، کائناتك هیچلکنی اثبات ایلە اوغراشیر.

مورالیست فرانسك شمدی‌یه قدر بوتون یاپدیغی شیلر فلسفهٔ اخلاق یاخود فلسفهٔ تاریخ حقنده بر سلسلهٔ تفکرات خصوصیه‌در. سیلوەستر بوناری نشر ایتدکدن صوکره آناطول فرانسك تدریجاً کندینی وولته‌رك نفوذندن تخلیص ایتدیکی ادعا اولنیورسه‌ده بودوغری دکلدر. چونکه، اساساً وولته‌ر ایله اونك آره‌سنده فرق واردر. وولته‌ر او قدر نیکبیندرکه آناطول فرانس ایله مقایسه اولنه‌مز. ذاتاً فرانسه‌ده اون سکزنجی عصرده حتی «۱۸۷۰»ه کلنجیه‌یه قدر هیچ کیمسه بدبین دکلدر. فرانسز روحنه بدبینلك زهرینی تلقیح ایدن ۱۸۷۰ هزیمتی اولمشدر. اوزماندن بری فرانسز افق سیاسی وادبیسی خلاصه فرانسز افق فکریسی دائما کثیف ظلمتلرله مستوراولمشدر. بالکه ترقیات مدنیه‌نك‌ده انسانلرك بدبینلکنه چوق تأثیری واردر.

آناطول فرانسه کوره اصل فضیلت هیچ بر شیئه قاریشمیه‌رق حیاتك بوتون انعکاساتی اوزاقدن تماشا ایده‌بیلمکدر. چونکه؛ ایشته، ویرژیل، دانته، لوقونت دولیل، ارنست ره‌نان بزه اویله بر سلسلهٔ خاطرات براقدیلرکه هردورلو قیوددن زیاده اونلره تحمل ایده‌بیلرز. واقعا کنجلردن بر چوقلری اوکا بر طاقم نقائص اسناد ایدییورلر. فقط قورنه‌ی، مولیه‌ر، لوساژ، ویقتور یه‌ن ساردو کبی دهاە‌ده عین اسنادات واقع اولمه‌مشمیدر؟ آناطول فرانس، حقنده‌کی اعتراضاتك هیچ برینه جواب ویرمه‌دی؛ ویك ایی یاپدی. آناطول فرانس‌وقتیله برونتیه‌ر ایله شخصیت وعدم شخصیته‌دائر جریان ایدن‌مناقشه‌سی ایله‌فیلسوف پیرونی‌چوق آکدیرمقده‌در. «Histoire contemporaine»ی‌یازمغه باشلادیغی زمان عادات وفضاحت حاضره‌یی تصویره باشلامسی هرکسده عمومی بر ممنونیت حصوله کتیردی. بز اونك اثرلرینی اوقومقله زمانك برمزهرهٔشوق ونشاط ایچنده کچدیکنی حس ایدییورز. حالبوکه ارککلر کوندن کونه‌قابالشوب چیرکینلشیورلر، قادینلرایسه‌سیپه‌نسرك دیدیکی کبی مدنیتك بوتون ایجاباتنی قبول ایتمکله برابر حس ابتدائیلرندن همان هیچ برشی غائب ایتمیورلر. بزه اشخاصی بویله کوزەل کوسترەن اونلرك بنیهٔ اخلاقیلری دکل نقط آناطول فرانسك او سحار قلمیدر.

فلسفه‌سنی ایکی کلمه ایله خلاصه ایدیله‌بیلیر : استهزا و مرحمت. مع مافیه انسانلری صمیمیتله سه‌ون موسیو فرانس ساعات جنتیله برابر غایت تدبیرلی بر آدم اولوب بر اطمئنان حسودانه ایله فکر بشرك استقلالنی مدافعه ایتمشدر.

ماقس نورداو دییورکه : « آناطول فرانس آقاده‌می اعضاسندن اولدیغنه رغماً حیات ایله مالی بر قوهٔ فکریه‌یه مالکدر . بوکون هیچ بر ادیب تصور اولنه‌مزکه آناطول فرانسك اشغال ایتدیکی درجه‌یی اشغاله لایق اولسون. واقعا رنانك نشا کردی دینیورسه‌ده بوتمامیله دوغری دکلدر . اکر قسماً اونك تلمیذی دیمش اولسه ایدی تعریف تمام اولمش اوله‌جق ایدی. چونکه رنانك سلطنت فکریه‌سی پك واسع ایدی. عالم اولمق اعتباریله پك آز رقیبی وار ومحرر اولمق اعتباریله کندی درجه‌سنه یاقلاشه‌بیله‌جك هیچ کیمسه یوق ایدی. اونك مدافعه ایتدیکی افکار کندیسنك اولمیوب بلکه اوبرطاقم احتمالات ممکنه‌یی مدافعه ایدن بر آووقات ایدی. غاستون پاری کبی آناطولده رنانك تلمیذی ایسه‌ده تلمیذ ایله استاد آره‌سنده هرنقطه‌ده عین مشارکت افکار موجود دکلدر . »

« L ,orme du mail » اویله بر نفیس اثردرکه زنکین ادبیاتلر اویله بر اثری حتی اون سنه‌ده بیله حاصل ایده‌مزلر. فقط اثرلرنده حکایه ایتدیکی بوحادثاتك حیات حاضر ایله او قدر آز مناسبتی واردرکه اکثریا بزی کافی درجه‌ده محظوظ ایتمز . چونکه بز اوراده بوکونکی حیاتمزله مناسبتدار اولان شیلری تحری ایدرز.

منقد اولمق اعتباریله اونکله برونتیه‌ر آره‌سنده قطعی بر تضاد واردر . انتقاد ادبیسی تانده نشر ایدوب بالآخره حیات ادبی نامیله جمع ایتدیکی مقاله‌لردن عبارتدر. موسیو فرانس دیرکه : « انسان هیچ بروقت کندیسنی کندیسندن تجرید ایده‌مز . بناءً علیه تنقیدك غیر شخصی اولمسی امکان خارجنده‌در . » رنانك تحت نفوذنده اولدیغی قدر بلکه دها زیاده مونته‌ینك تأثیری آلتنده‌در . طرز تحریری، لطافت سحاری ، شوخلغی وبر اسلوب مشخص ایله بوایکی بویوك آدمك خیالی کورونور . فقط تنقیدی سه‌ومدیکی ایچین آز بر مدت صوکره اونی ترك ایتمشدر.

آناطول فرانس صوك زمانلرده سوسياليزمه تمايل ايتمشدر. «Sur lapierre blanche» ده بشريت ايچين بر آتئ سعادت تمنی ايتمكده‌در. « پرو آرمنيا » غزته‌سنده‌كی مقالاتی؛ قونفرانسلری، ومختلف جلسه‌لرده ايراد ايتديكی نطقلريله حكومت مستبده‌مزك شدتله عليهنده بولنه‌رق بوتون طلاقت لسانيه‌سيله ارمنيلری مدافعه ايتمشدر. صوكره بوتون بونطقلری «Vers les temps meilleurs» عنوانيله بر كتابده جمع اولنمشدر. دره‌يفوس مسئله‌سنده‌كی طور وحركتيله عدالتك نه بويوك عاشقی اولديغنی كوسترن آناطول فرانس ارمنيلرك حقوقنی مدافعه ايتديكی وقت فرانسه‌يی تركياده‌كی ارمنی قتال عموميسنه لاقيد دورديغی ايچين مؤاخذه ايده‌رك لوراندومسئله‌سی كبی بر منفعت خسيسه اوغرنده مدلی‌يه‌فيلو كوندرن وخادم افكار عدالت اولديغنی ادعا ايدن فرانسه‌نك تاريخ بشری قانله لكه‌لاين بووحشته اوزاقدن سيرجی قالمسنی شدتله تقبيح ايتمشدر. اوزمان تركلری باربار وعالم مدنيتدن خارج عد ايدن موسيو آناطول فرانسك بوكونكی شايان حيرت انقلابمزدن صوكره فكرينی تبديل ايدرك اونكده هركس كبی بزی تقدير ايتديكنی اميد ايدرم.

كانون اول ١٣٢٤

آصف نفعی

ام دریا

ـ ایساق فرەرا افندی‌یه ـ

عصرلرك لب نیلوفر مکالمەسی
ظلال ساحل نازندەسندە ناز آچیلیر .
سونر لحاظهٔ الوان پرمصادمەسی ؛
کذار صافنه برهالهٔ نیاز آچیلیر ...

جوانبندە ضیا خفته ، زنبقی ظلمات ؛
کزر نواز سرودندە پای زر خلخال ..
صدا ویرر موجاتندە یاسمن خطوات .
سکودلرندە حواریٔ زمردی شهبال

نفیر بدست تحسر اوچار ، ترنم ایدر ..
اسر نسیم طربساز سنبلین خفا :
برالتماع زبر جدلە خارەلر تترر ..
تماس ایدر کبی دامان لیلهٔ لیلا

طولار سکونته برآه مظلم ومجنون ..
کیدر فیافیٔ آفاقه برندای ملول . .
فیصیلداشیر ابدیتله خوشه زار سکون ؛
ایدر بوادیٔ تنهایه برخطابه نزول ...

*
* *

کولر کونش لب کلکونهٔ غروبندە ..
نهر دکل اوزمان‌صانکه برنشیدهٔ نور ..
سبیل نائر سیمابهٔ جنوبندە
اوقور اوزاقلره کرینده برقصیدهٔ نور ..

براحتراز مکوکبله لیل روح آشوب
نهفته . یورغون آدیملرله عمق بادیه‌دن
آغیر ، آغیر سورونور ؛ کلشن خراب‌غروب
سرو حلولنه بر معبر صفیر چمن :.

او ، بربلوط کبی ظلمتده سایه‌ساز قمر
آقار معاطب ابعاده‌بی‌فتور وتعب
اوکنده صانکه بیوك بربیاض قناد تترر . .
آچیق شتابنه آغوش لاتناهیٔ شب ...

قمر ، کریمهٔ کردنفراز بادیه‌زار
طوغار شلاله کفپوش قندهارنده ؛ ..
اسر جوانبه بربوی فلفل انوار ؛
برر صدفچهٔ کوهر کبی جوارنده

زهیره‌لر آچلیر ؛ سنکپاره‌لر یاقوت
شرارلرله پریشان ومنکسر پارلار . .
کلیر کنارینه وحشی غزاله‌لر مسعود ؛
اوچار ضیاسنه سیمین وجاربا قوغولر ...

*
* *

زمان اولورکه جوشار ، عمق ساکنی ناکاه
برانفعال مصادمله قایناشیر ، بوغولور ..
ایدوب مناطق فسحتسرایی استکناه
مجاریٔ ازلیسنده برنقیصه بولور ...

مکان اولور ، که حوائلنای راهی اولور ..
ایدر تهاجم عنفیله مضمحل وتباه ؛ . .
بوآن ولوله برآن اولور فقط بورولور :
قالیر برنده پریشان ومحتضر برآه !

قاضی کوی
سلیمان بحری

ماضی و آتی

— مابعد —

دردنجی پرده

اون ، اون ایکی سنه صوکره . . . : اوطاق بر صالون . . . وقت : صباح

برنجی مجلس

— بدیعه ، صلاح الدین —

بدیعه

بك ، بوکیجه هیچ اویویه‌مادم . بك قاریشیق رؤیالر کوردم . عادتا قورقدم حالاده‌دوشونجه‌دن کندیمی آله‌میورم .

صلاح الدین

الحمدلله . قورونتو ایمه‌جك ، دوشونه‌جك نه‌مز وار ؟ سنی بن اسکیسندن یوز قات فضله سومیورمی‌یم ؟ یوقسه پاره جهتندنمی مراق ایدیورسك ؟ ایشته باق ، اللهه‌شکر ، قاهره‌ده یکی بر شعبه دها اچمغه موفق اولدق . بانقه‌لریزم ایچون او قدر بیوك بر قرده‌ی آچیورکه ...

بدیعه

أوف سن‌ده بو تجار قفاکی براز بیراق‌ده ...

صلاح الدین

اونی بن نه‌قدر امکلرله قازاندم . هیچ اونی قولای ، قولای براقه‌بیلیرمی‌یم ؟ تجارته سلوك ایده‌جکم دیدیکم زمان بابام بنی اودن قوغیوردی . صکره نه‌ایسه اننه‌م بوکا مانع اولدی . سنی ایلك اوکجه بو فکرله سودم . بومسلك اسکی‌دورده بنی از سفالته‌می دوشوردی . شمدی براز لذائذدن ، استراحتدن ، تمتعندن

مستغنی اولمه. خیالریمی اوینجه‌ق املرسندن چیکر. اوینجه‌غه غرینه حقم یوقمی؟ بن بو [illegible] کلشتلری تحه‌سندامی الده ایتدم.

« خدمتجی قهوه‌لرینی کتوریر »

بدیعه

اوف سن بوکون هروقتکی کبی آمالی ده‌کل. بن سوزلرندن حس ایتمک ایسته‌میورسک. بك مادی دوشونیورسك. بن نه عشقمزك، نه‌ده یووامزك سعادتندن، نه‌ده تجارتخانه‌مزك اقبالندن قورقیورم. بنی دوشوندیرن یاورومزدر.

صلاح الدین

داها شونك دوشوندیکنه باق. آه سز آنالر. نهایت قادین دکلمیسکز. سودیککز شیلرك برلحظه یانکزدن آیرلمسنه تحمل ایده‌مزسکز. او قدر خودبین، او قدر خود اندیش اولورسکز که... بر چوجق ایلی مکتبه کیتمکله نه اولور. برچوجق، هم ارکك بر چوجق ایلی بر مکتبه کیتمش. هفته‌ده بر اوینه کلیور. مکتبده شوراجقده... برچوجق که یاشی کوچك ده دکل. یدی یاشنده. آه یا انکلتره‌ده اولسه ایدیکز نه یاپه‌جقدیکز؟ انکلیز قادینلری آنا دکلمی؟.. droit d' ainesse جاری اولان او کبی ممکتلرده عائله‌نك یاننده قالان، ثروتك وارث یکانه‌سی اولان ثروت انقسامه اوغرامسون دییه اکبر اولاددر. دیکرلری بر طریقه، بر [illegible] انتسابه مجبوردرلر [illegible] انکلتره‌نك الك اصیل، الك زنکین عائله‌لری اولادلرینی [illegible] ایچون اوسترالیایه، هندستانه، یکی زلاندیه [illegible] کوندرمیورلر... دوشونون بر کره... سزلك کبی یورکلرك اوجندکی مکتبه چوجقلرینی کیجه یتیسنه وریرمکله متأثر اولمیورلر. او آنالر یاورولرینی قپلانلرله، تمساحلرله کورشمکه، چپلاق قوملرله یاقیجی کونشلر آراسنده آلتون، الماس دیه [illegible] آرامغه، [illegible] بوزلو ایچنده متمادی [illegible] روزکارلانه، [illegible] آیدینلانه [illegible]، بالینه صید [illegible] آنالر [illegible] قادین دکلمی؟...

[illegible] اندیشه ایدیورم.

[illegible]

جسنیه خانم اوغلنی ماداغستقاره کوندرمدیمی؟ تیزه‌مك ایکی اوغلیده هند دکزلرنده کمیجیلك ایتمیورلرمی؟ بن اوغلمك آتیسنی مراق ایدیورم.

صلاح الدین

مراق ایده‌جك نه‌وار که «کوله‌رلك» آدم سنده بر ایکی سنه کچدکدن صکره اقلامك بریته قاییرتی ویریرز. سایهٔ شاهانه‌ده کچینیر کیدر.

بدیعه

آلایی براق. بن یاوروه‌مه ایله بر تربیه ویرمك ایستیورمکه بر چوق مکتبلردن چیقمش، مکمل تحصیل کورمش کنجلرك آچ قالدیغی، سوروندیکی شو دورده اوغلم تحصیل و تربیه‌سی نوعیتیله اقرانه تفوق ایتسون. پارمقله کوستریلسون.

صلاح الدین

ینه خود بیلك ایدیورسك. سنك چوجغك، بزم چوجغمز. اویله اولسونده یشقه‌لری نه‌یه اولسون؟ بر مأموریته قودیریرز. راحت ایدر کیدر.

بدیعه

خود بیلك اولسون نه اولورسه اولسون بن بو آرزویی بر درلو ایچمدن چیقاردمم. هم مأموری اولمق؟ ایه کوسترمسون. کچدی اوچامار بارداق اولدی. شمدی کیم مأمور اولیورکه... یالواریورلر، او قدر فضله معاشلر ویریورلرده تقیید حریتدن باشقه بر شئه یارامیان او پیس طریقه کیمسه کیرمیور. هم کچن کون بر غزته‌ده اوقومشیدم. ناله بوش طورماسون دیه باب‌عالینك یاری‌یه یقین بر قسمنی عمارتمی، خسته‌خانه‌می بیلمم نه‌یاپمق نیتنده ایمشلر.

صلاح الدین

اوراسی معلوم. اما، چوجغنی براق. وطنك، ملتك سعادتی هپ مأمورین رسمیه‌نك النده دکلی. اونلر اولمسه حفظ اولدی. مساعده ایتده اوغلمز وطنه خدمت ایتسون. اوفیضلی طریقده ترقی ایتسون. حتی بر مأمور اولسون. بابالریمز، بیوك بابالریمز هپ اویله یتیشه‌رك وطنلرینه، ملتلرینه بیوك بیوك خدمتلر ایتمدیلرمی؟

بدیعه

امان سن ده ، وطنه خدمت یالکز مأموریتده بولنمقله‌می اولور . رسمی مأمورلرك ساعت رقاصی کبی کیدوب کلمکدن ، اکلار اکلامز ویریلان ایشلری ماکنه کبی چیقارمقدن ، بر زنجیر کبی چالیشمقدن بشقه نه‌دکرلری وار ؟ شتاینی براقده جدی قونوشالم . دها بکچن کون سن دیمیورمیدك؟ وطنی ، ماتی تشکیل ایدن هرفردك منافع خصوصیه‌سی ضمننده اووطنه بخش ایتدیکی منافعله‌درکه اووطن ، ومات ترقی ایدر . هم انسان باباسنك ، بیوك باباسنك کیت کیده جد اعلاسی حضرت آدمك خدمتیله افتخار ایده‌بیلورمی ؟

صلاح الدین

اه ایچون بنم ده خدمتیله ، وجودیله افتخار ایدیله‌جك بر بابام واریا... ای اما ، شو حدتك خوشمه کیدیور . بن اوغلمی مأمور کورمك ایسته‌یورم . والسلام . بنم کبی پیس تجارت متابعنه قاتلانه‌رق عادی ، سفیل اوله‌جغنه راحت ایتسون .

بدیعه

استقلال شخصیی کوزله‌تن بوپیس طریق ، کندی الامکنه دکل باشقه‌لرینك مساعیسنه عرض احتیاج دیمك اولان بوعادی مسلکی بوکون ، مدافعه‌ده اصرارك بنی پك قیزدیریور . آلایجیانك صرمه‌سی دکل.. ایچمی قوردیه‌یور . بنی شو مراقدن قورتار .

صلاح الدین

نه مراق ایدیوربلك . اونی ده مغازه‌لردن برینه آلور ، چالیشدیریرز .

بدیعه

نیچون تیزدیریورسك . بن‌ اوکا حر ، سربست بر مساعی زمینی حاضرلامق ، اونی سلطنت شخصیه‌سنك یکانه آمری کورمك ایسترکن ...

صلاح الدین

وای سن حکومت مطلقه طرفداریمیسك ؟

بدیعه

اوف . بوسنك لاقیردیی ترس اکلامش کبی انسانی قیزدیرمه‌ك یوقمی؟ صباحدن بری بوش یره بکا چکه چالدیردك . بن سکا بوبحثی برازتسلی ویرسون

دیه آچمش ایدم. دائما چوجقسك . شمدی برده حکومت مطلقه، یوق بیلمم نه دیه . . .

صلاح الدین

قیزمه ملکم . . . صحیح، علیم اه نه دیمك ایستدیککی اکلایه مدم ایضاح ایدیورسه‌ك نه اولور ؟

بدیعه

آه مداهن آه ! اوت بنم نظرمده، مادامکه حرز. هر شخصك وجودی، دماغی بر حکومت، مستقل بر حکومتدر . اونك او حکومتك حاکم مطلقیدر . حکومتلر برطاقم طبیعی وموضوع قوانین اجتماعیه واقتصادیه یه تابع اولدقلری کبی انسانلرده مملکتلرینك قانوننه تابعدر . اونی تمامیله مستقل برحکمدار، اشکر وجودینه آمر براسکندر کورمك ایسترکن سن هندك بیلمم بوندن قاچ بیك سنه اولکی Manou قانونلرینك اورته یه قویدیغی قاست اصولنجه اونی مسلك پدره سلوك ایتدیرمکمی ایستیورسك ؟ اوکا بشقه برایش بوللی . .

صلاح الدین

بو نه درجه فکر حریت. بدیعه ! بو کونکی مناقشه چکدمزی اپی بوزردی. یاشنك اولقردیلرینی جدی یه حمل ایدوب حدتك، اوعصبی جوابلرك اوقدر خوشمه کیتدی که ... ای سویله باقه‌لم اونی نه یاپمق ایستیورسك ؟

بدیعه

امل بویا . بن اونی معدنجی کورمك ایسترم . یاورومز اویله معدن قویولرنده، دامارلر ایچنده آمر برمهندس طوریله دولاشدقجه، او محتشم ماکنه‌لرك کورولتیسی آره‌سنده ، طاغلر، قیالر قوپارکن مینی ، مینی صداسنی یوکسلته یوکسلته عمله‌یه حکم ایتدکجه...

صلاح الدین

یو، دور ... فکریکك بونقطه‌سنه اعتراض ایده‌جکم، اوایکی مطالعاتکمه اشتراك ایدییور، یالکزسنی قیزدیرمق ایچون الای ایدییوردم . اماشمدی بوفکرنکی قبول ایدمم . ... جرقنالی برقادین بویله دوشونمملی . نه یه مسلك تخصیص ایدییورسك

مادامکه اوشمدی جردر ، اونك ، اویاوروجغك حریت فکریه سی ، استقلال تصورتی یوقمی ؟

بدیعه

جانم اودها نك کوچك ، هم اناسنه حرمت ایدر .

صلاح الدین

یوق ، بن اونی بسبتون کندی فکرنده سربست براقمق ، حتی تشویق بیله اتمامك ایسته‌رم ... مسلك تعیینی اوقدر مهم بر مسئله که ... بر مسلکه کیروب کندنده استعدادسزلق کوره‌رك محروم موفقیت قالنجه (بنی بو طریقه آنام ، بابام صوقمشیدی . پریشان اولدم ، محو اولدم ..) دیه بزه طعن ایتمسنی ده ایسته‌مم .. اونی تمامیله سربست بیراقه‌جغم . حتی اوقدر امنت ایتدیکم ، هانی دمین مدافعه ایدر کبی کوزوکه‌رك سنی قیزدیردیغم حکومت مأموریتنه سلوك ایده‌جك اولسه بیله برشی دیه‌مم . بالکه کندنده ، اوکا ، اومسلکه استعدادوار ، ترقی ایدر .

ایکنجی مجلس

— اولکیلر . صبیحه —

صبیحه

« کیردرك »

وای چوجقلر ، نه زمان قالقدیکز ؟

صلاح الدین

... ایچه اولیور . سزك کلین خانم افندیله غوغا ایدییوردق .

صبیحه

... نه غوغاسی بو ؟ بر برینی سوه‌نلره ، زوج زوجه دکل ، عادتا عاشق وعاشقه اولانلره بونی هیچ یاقیشدیره‌مم . نه اولدی ؟

بدیعه

... بزم کوچکك استقبالی حقنده کوروشیوردك .

صبیحه

... اه ، اه . عجله‌سی نه آجانم . چوجقلر سز بنی عادتا قیزدیرییورسکز ...

« اوتوروروق »

ایکیکزلکده قولاغنی چکه جکم . [illegible]

صلاح الدین

ای آرتق بیودی . دوشونه جك زمان کلدی .

صبیحه

[illegible] طورك . نه اولیورسکز . او دها یاشنده در یا آتیسنده ... آرتق هر ایشی

بیلدیکی ده . [illegible]

بدیعه

خایر ، یدی ... کچن قندیلده یدیسنه باصیدی .

صبیحه

او ، پك بیوکش ، جانم نه دوریورسکز . قیزده ارایه کزآ . توبه توبه

دها ایکی کونلك شی ایچون ... یدیسنده اولورمی هیچ ؟ یکی باصدی اسه

یدیسنده صایلماز . [illegible]

صلاح الدین

اننه مك لاشی شیمدی اکلاشیلدی ... کندیسنی کوچولتمك ، اختیارلغی

اونوتمق ایچون طورونك یاشنی صاقلامغه چالیشیور . هایدی بابا ، ایکی یاش

فرق اولسون ، نه اولورسه اولسون ینه طورون صاحبی سك ..

« ذیلی چالار »

صبیحه

نه ظن ایتدك ، البت صاقلایه جغم . آه اختیارلتمیون .

[illegible]

صبیحه

« ایچری کیرن خدمتجی یه »

قهوه می بوراده کتیر قیزم .

صلاح الدین

... ای بابام [illegible]

صبیحه

... هر وقتکی کبی نه دائما دوشونیورسه توبه ، استغفراللّٰه تسبیح ... شیمدی برآز

اوه یوردیده طیشاری چیقدم . زوالی پك معذب اولیور .

بدیعه

باری اه تنعیرتی عفو ایاسه ایدی.

صبیحه

آه. کیجه‌لری او سوردیکی آدملرك اسملرینی صـایه، صـایه، صایقلایه، صایقلایه، یتاقدن برنیرلایورکه.. نه‌یابه‌جغمی شـاشیریبورم. طولاشیر، پنجره‌یی آچار،صارقار، ینه طولاشیر.سویلنمکه‌باشلار. (او اولدی. فلان دکیزه‌آتیلدی. شونی‌بوغدیلر. بیلمم اوته‌کینك باجاغنی کسدیلر. بویله یاپدیلر) دیه طولاشیور. یاتیور.

صلاح وبدیعه

«ایکیسی بردن»

زواللی، زواللی.

صبیحه

آه بن، اختیار یاشنده چیلدیره‌جق دیه قورقیورم.

صلاح

الجزاء من جنس العمل اما، نه‌قدر اولسه ینه بابام، آجیورم.

بدیعه

امان نه‌قاتی یورکلیلك

« خدمتجی خانمك قهوه‌سنی کتیرر. »

صبیحه

طویدیکزمی. رفیق قالقدیمی؟

صلاح

خیر.

صبیحه

اقشامده کیج کلدی‌ایدی. راحتسزاولمسه ایدی‌باری. آدمجغز یورغوندرده.

صلاح

اویله کیجه یاریسی کلیشی‌ده براز تحف یا. سزه سویلیه‌جك مهم بر شیئمی وارمش.

صبیحه

یوق جانم طالغینالغنی بیلمزمیسك ؟ ساعتی طورمش ایمش . فرقده اولمقسزین اسکله‌یه اینر . صوك واپوری قاچیرر. یالی‌یه گیده‌مز. بر آرابه ایله بورایه چیقار.

بدیعه

تخف فکر . تونله بینمیوب کیرویی کیری‌یه بورایه‌قدر چیقمق .

صبیحه

تونلدن اورکیور. سیکیرلرینه‌طوقونیورمش.دوشونسه آقیزم،دیله‌قولای... سرای بورنندن یدی دقیقه‌ده بکتوز. انسانده نه‌صفرا قالیر. نه‌برشی. دورك شوکا باقه‌یم.

« صول طرفده‌کی قپودن کیرر.»

صلاح‌الدین

بزده شوداغنیق شیلری طوپلایه‌لم .

اوچنجی مجلس

— رفیق . صبیحه ، بدیعه ، صلاح‌الدین —

صبیحه

« رفیق ایله کله‌رك »

اوچوقدن قالقمش ... کتاب اوقویورمش .

بدیعه ، صلاح‌الدین

بیوریکز .

رفیق

« اوتوره‌رق »

صباح شریفلر خیر اولسون قیزم . صباح شریفلر خیر اولسون اوغلم .

« سلاملاشورلر ، صلاح‌الدین ذیلی چالار . خدمتجی کلیر »

صلاح‌الدین

« خدمتجی‌یه »

دایمك قهوه‌سی . غزته‌لرده کانیجه کتیری ویر .

صبیحه

خفیف شکرلی اولسون .. اویله ایچر .

صلاح الدین

دایی بك ... صباحلین بویله نه اوقویورسکز ؟ .

رفیق

بزم نه اوله‌جق ... خواجه‌لق ... مکتبده یاوروله‌ریمه درس حاضرلایوردم

پیس مسلك دائما اوقومق ، دائما چالیشمق ، .. لکن طاتلی درده ...

بدیعه

ای ، بك افندی بوقدر سنه‌دن خواجه‌لقدن بیقمادیکزمی ؟ دائما عین

شیلری ، عین پروغرام داخلنده تقریر ایتمك ... بکا قالیرسه جان صیقار .

رفیق

خایر قیزم ، خایر . بنم حیاتم ، ذوقم بتون اودر . اوندن بیقمق دکل

کیت کیده دها حرصله صاریلیورم . بن اونك سایه‌سنده یاشایورم . درسلرمده

مثلا برمناسبت کتیره‌رك او ، اون طقوزنجی عصرك تاریخ سیاسیسندن بحث

ایدرکن خواجه‌م متوفی البر سوره‌لك تقریرلرینی ، وبیوك آدمك جانلی ، روحلی

جمله‌لرینی دوشونه‌رك اوقدر یاشار ، اوقدر متلذذ اولورم که کندمدن کچرم .

خواجه‌لق حیاتدر ، خواجه‌لق محبتدر . سز حیاتدن بیقیورمیسکز ؟ سز .

بربریکزی چوجقلکزی سومکدن وازکچیورمیسکز ؟ بنی هیچ برمسلك بوقدر

کندیسنه ایصینه‌مدی . بومسلك بنم حیاتمدر . بن اونکله یاشارم ، اونکله

دوشونورم . طلبه‌م بنم یاوروله‌رمدر . بن اونلری سورم اونلرك محبتیله چالیشیورم .

اوسائته ایله یورولورم .

« خدمتجی قهوه کتیرر »

صلاح الدین

هرمسلك کندینه انسانی بویله ایصتمسه چالیشیله بیلورمی که ؟ بن شو

تجارتك اوقدر مزاحم ومتاعبنه قاتلانه‌رق . . کیجه کوندوز شورادن مال

کتورمك ، شورایه خام اشیا سوق ایتمك ایچون دوشونورکن ... ها دایی بك ..

بو سفرکی انتخابات ایچون ده نامزدلککزی وضع ایتمه‌جکمیسکز ؟

[illegible]

[illegible] نامزدلک [illegible] مبعوث [illegible]

اولمیجق [illegible] کندمده کورمیورم . مبعوث اوله‌رق [illegible] وکالتی صفتیله

جائز اوله‌رق ، اومات معظمهٔ عثمانیه‌نك مجلس عالیسنده اونك حقوقنی مدافعه

ایتمك ، ملتك ، وطنك بتون [illegible] سعادتی [illegible] حیاتی و مماتی

اونك ویره‌جکی فضله بر رأیه متعلق اولمق ، بونك خطالی رأیله ملتك تهلکه‌یه

دوشمسی احتمالی هر آن موجود اوله‌بیلمك . . . بونك ایچون [illegible] اقتدار لازم . . .

بن جسارت ایده‌مم . [illegible]

[illegible] صلاح الدین [illegible]

سز اوقدر زمان اوروپاده بولندیکز . ملتك سلامتی ایچون قانکزله ،

جانکزله اوغراشدیکز . بو کونده [illegible] عالی بر مکتبده معلم بولنیورسکز .

[illegible]

[illegible] بتون [illegible]

[illegible] برا همیت [illegible] . [illegible] هیچ [illegible]

قومیته‌جیلك ایتمکله مطلقا مبعوث اولمق لازم کلمز [illegible]

باشقه . . . بری ایچون بر آز جسارت [illegible] ثبات لازم . اوبری ، اوبری

[illegible] استقباله آمر اولمق . . . مکتبده [illegible] کوریورم .

[illegible]

[illegible] بعض ادعالر [illegible] انتخابات [illegible] نامزدلکلرینی

[illegible] رأی‌ده قزاندیلر و [illegible] وضع ایلدیلر [illegible]

[illegible]

اونلر قومقله بنم قوممام لازم کلمز . انسانك بر آز کندینی بیلملی . اونلر

[illegible] کورنلردر . مجلسده [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] اما سز [illegible] ملته [illegible] ?

رفیق

خایر قیزم . چوجقلغمدن بری او یولده خدمت ایتمکدن چکینمدم . بن ماته مبعوث اوله‌رق‌ده خدمت ایدرم. اوملت‌ بنی کندیلکندن، کندی‌ارزوی قلبیسی ایله ایستربه . . . یوقسه اونلر بنی ایستسونلردیه اورته‌یه چیقوب پروغراملر نشر ایدرك ، اوته‌دن بریدن آدملر بولوب غزته‌لرله کندیمی مدح واعلان ایتدیره‌رك ، اونلرك حریت افکارینی چاله‌رق دکل ...

« خدمتجی غزته‌لری کتیرر »

او، باقه‌لم بوکون نه‌جوادثلر وار .

صلاح‌الدین

بن شو اوستریا، مجارستان اختلافنی مراق ایدییورم...

رفیق

« غزته‌لری قاریشدیره‌رق »

دها مجارستان کسب استقلال ایتدیکی زمان اویله برپاتیردی قوپاجغنی اکلاشیلیوردی. « اوقویه‌رق » ها ایشته پشته‌دن بر تلغراف.. اوستریا علیهنه‌شدتلی تمایشلر اجرا ایدلمکده‌در. قرال اعلان حرب نیتنده‌در. قابینه حالا تردده‌در. قابینه‌نك سقوطندن قورقیلیور.

بدیعه « غزته‌دن »

ویانه‌دن خصوصی بر تلغراف . خرواتلر ، لهلر مختاریت ارزوسنی اظهار ایتمشلردر . بوبابده آرای عمومیه‌یه مراجعت ایدلمسی فکری اورته‌یه سورلمکده ایسه‌ده هرایکی قطعه‌ده اجتماع ایدن قوای عظیمهٔ ملیه‌یه نظراً بوکبی تشبثاته لزوم قالمه‌دن اوستریانك اشبو ارزو وتمایلاته مماشات ایده‌جکی ظن اولنمقده‌در. تفصیلاتی مفصل مکتوبله پوسته‌یه تودیع اولنمشدر.

صبیحه « غزته‌دن »

یوقوهاما مخابر مخصوصی باقسك نه دییور . اوچ برنجی صنف ، ایکی ایکنجی صنف زرهلیلردن والتی قرووازوردن مرکب اوله‌رق ژاپونیا صولرینه مواصلت ایدن عثمانلی دونانماسی شدتله التشلانمشدر . بومناسبتله دونانما آمیرالی شرفنه ویریلان ضیافتده ژاپونیاده متمکن عثمانلی تجارندن اوچیوز کشی‌قدر حاضر

بولنمش وژاپونیا بحریه ناظری نطقنده ایمپراطور حضرتلرینك ایکی دولت بیننده‌کی مناسبات وداده‌دن طولایی زیاده‌سیله ممنون اولدقلرینی بیان ایتمش وعثمانلی آمیرالی طرفندن‌ده صورت لازمه و نازکده مقابله‌ده بولونمش وایکی دولتك شرف وتعالیسی تمنیاتنده بونیله‌رق ادارهٔ اقداح اولنمش وبوبابده باش وکیل وخارجیه ناظری جانبلرندن دولت علیهٔ عثمانیه باش وکیلی حاجی حسین افندی ایله خارجیه ناظری محمد بکه تشکر تلغرافلری کشیده ایدلمشدر.

بدیعه « غزته‌دن »

ایوب ریختمده‌بر الکتریق دیرکی بوزلمش ، مأمورین عائده‌سنك نظر دقتی جلب اولنور . امان بوبلدیه‌لرکده دقتسزلکی .. هرکون غزته‌لر بویله شیلرله طولیور.

صلاح‌الدین « غزته‌دن »

محمود بکك قطبه متوجهاً حرکت ایدن قابل سوق بالوننك ۸۶ نجی عرض شمالی درجه‌سنه واصل اولدیغی تایمسدن ترجمه ایتمشلر .

رفیق

بوده فضله . مدنیتك بوکوتو تقلیدلری اولسون اولمالی ایدی . بایزید بلدیه باغچه‌سی جوارنده بربولو اویونی مکتبی آچیلمش .

صبیحه

پاریسدن یازیلیور . علی اوسته‌نك تحت اداره‌سنده‌کی بش یوز کشیدن مرکب عثمانلی اوپرا قومپانیه‌سی طرفندن ویریلان بش اویون بوراده فوق‌العاده القیشلانمشدر. مذکور قومپانیه برقاچ اویون ویرمك اوزره لوندره‌یه متوجهاً حرکت ایتمشدر.

صلاح‌الدین

محی‌الدین بکك انجمن دانشده‌کی نامزدلکی اکثریت عظیمه ایله قبول ایدلمش بوپازارایرتسی رسماً اولنوب نطق افتتاحیسنی اوقویه‌جقمش. نطقنده ایپنز نیاده‌کی تدقیقاتنی موضوع بحث ایده‌جکمش ... بومحی‌الدین بکی طانیدیکز. دکلی مکتب سلطانی‌ده صنف ارقداشم ایدی. بعضاً کلوردی «والده‌سی» دینن باشلریله تصدیق ایدرلر» ممنون اولدم، تبریك ایتملی . .

[illegible] رفیق [illegible]
[illegible] اکمال تحصیل ایچون ابلانیادن کلن اوزن [illegible] افندی نك بلا امتحان دار الفنونه [illegible] آرزو ایتدکلری شبه تبعه‌لرینی مفهوم حدیثه خارجیه نظارتیه معارف نظارتنه یازمشدر. [illegible]
[illegible] ایدلمه [illegible]

بو پك کوزل .. دولت علیه‌نك حکومتی تمدد بر بالقان اتحادی تشکیلی ایچون اسکوبده ترکلر، ارناوودلر، بلغارلر، صربلر، قره‌طاغلیلر، اولاحلر یونانیلردن مرکب بیوك بر جمعیت عقد ایدلمشی ایچون ارتلی تحقیق ایتمش اولمشدر.
[illegible] رفیق [illegible]

بوقاچ سنه‌نك یتشدیردیکی بر امل مستقبل. [illegible]

[illegible]

[illegible] بو تحقیق .. بوده بك موده اولدی [illegible] مناسبتسزلکلر اعتادتا کاغد حلواجیلر تروست تشکیلنه قرار ویرمشلر . [illegible]

صلاح الدین

امان بو اوتوموبیل قضالری ده .. استانبولك – اسکدار آصفیه‌کو پریسندن کچن بر اوتوموبیل برابسنه چارپمش دنبا کهلی طومرده مجروح [illegible]

[illegible]

دردلجی مجلس

[illegible]
[illegible] اوکیلر حقی بك [illegible]

حقی بك

« طوتونه طوتونه یاواش یاواش کلیر »

[illegible] اویاندم .. [illegible] دورامادیم [illegible] سزك [illegible] عزته او [illegible] کزیکی قیصقاندم [illegible] سعادتیمی . اقبالیمه عائد شیلری اوقودقده او زنکلی و او ترقیاتله مسعود اولدم . بن اوده [illegible] ایچون اوغراشدم ، جزئی ده چکیورم یا فقط بکا [illegible] مسترح اولدق [illegible] اولدق . سزلکه سعادتکیزه بن سعادتمده دیکیلیز .
ایشته بوقدر میوه ، فدان یتشدیرمش بر کوتوکم . [illegible]

« اوطه‌سنه دوغر »

آه بن بو بختیار لوحه‌لرده اشتراك ایتمك ایسته‌مم . ایچکزده اوتوره‌م .

نیچون اشتراك ایتمیورسکز ؟ بیوریکز .

حقی

بن اشتراك ایده‌مم . زیرا بنی وجدان براقمیور . اونك الملرینی کری کوتوریور ، مسعود اولمق سزك سعادتکزله . بالکه بنده بختیار اوله بیلیرم . اوت بن حیاتده وظیفه‌سنی بیتیرمش ، میوه‌لر ، فدانلر یتشدیرمش بر کوتوکم . فقط ظالم ، قاتل ، بر کوتوکم . دارالغاجیم . فقط ایچمزن اوغراشدم . آه کلیورلر . اوزریمه طوغری کلیورلر . کاسونلر ... اوت ، ظلمه یکله‌سون ، مظلومین بختیار اولسون . آه .. تقصیراتمی عفو ایت . بن عفوکی سندن بکلیورم . یالکز بنی سن عفو ایتمزسك بنم جرمم پك بیوکدر . رفیق ، رفیق باری سن ، جنایتلرمك سکا عائد اولان قسمنی عفو ایت . . .

« دوشر ، دیکرلری اطرافنه طوپلانیرلر »

پرده

صوك

خندهٔ عدم

ایندم دکیز کنارینه برشب ؛ هوالطیف ،
آسوده ، هپ جوار وسما تابناك ایدی ؛
یریر ظلام ایچنده‌کی برتابش کثیف
ویرمشدی قارشی ساحله برزنك سرمدی .

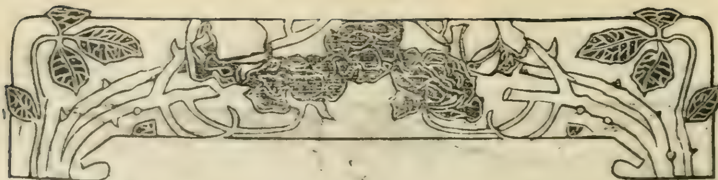
کاهی تموج ایلیه‌رك بحر پرسکون
برنور سرپیلیردی ردای سیاهنه ؛
برسس که کاه اولوردی ملال آور درون
بکزردی بریتیم قیزك کیزلی آهنه .

برقاج بالتچی صاندالی کچدی اوزاقلرده ...
بحرك سکون حزنی ینه عودت ایلدی ،
روح ملولی کندیسنه دعوت ایلدی .

دالدم یم تفکره ، کوردم که قاپ قارا
برشی چکر کبی بنی عمانه دمبدم ؛
قاچدم ، بیمده قهقهه انداز ایدی عدم .

سلیمان نسیب

سرائر حسن وشعرك

— منكشه سالره —

هر لحظه روح عشقمی سن آغلاتیرکن آه
بیلمم که بردقیقه عجب حس ایدرمیسك ؛
بیلمم که بردقیقه عجب أی پری ـ نکاه
« مطلق بو کریه‌لر بکا عائددی ! » دیرمیسك ؟

نیچون فضای حسنکه باقدقجه اویله بن
برحس کریه‌دار ویریر هر تبسمك ؟ .
دوشمش می یوقسه اینجه ، صولوق برمنکشه‌دن
سیمای ابتهاجکه برظل پرحزن ؟ . .

هر خندهٔ بکارتکك روحی کریه‌در ؛
هر خندهٔ بکارت وشعر یتکده آه
برایلهٔ مکدرك اظلالی تیتره‌شیر ..

آخ أی پریٔ رقت بی لوث وبی کناه
بردرلو آکلاشیلماز اوشعر مکوکبك ؛
بیلمم که بربدیعهٔ حزن وکدرمیسك ؟ . .

سلانیك ـ یالیلر ، ۱ شباط ۱۳۲۴

علی جانب

تیاترو تنقیدی

عبدالحق حامدك مشهور اثری :

تزر

وبرهان‌الدین بك ، رفقاسی

اك بویوك آقتورمز عد اولنان برهان‌الدین بك ورفقاسی کچن آقشام تپه باشی صحنه‌سنده ادبیاتمزك اك پارلاق صحائفندن بری اولان عبدالحق حامد بکك تزرینی اوینادی . برهان‌الدین بك و آرقه‌داشلرینك تزری ناصل وضع صحنه ایتدکلرینی تدقیق ایتمدن اول تزرك صحنه ایچون یازلمش برپیه‌س اولوب اولمدیغنی نظر مطالعه‌دن کچرمك ایسته‌رم . بوراده محترم قارئلرمدن حامد بکك اثری اوزرنده برتحلیل ادبی یاپمغه قالقیشمیه‌جغمه امین اولملرینی رجا ایدرم. — یالکز صحنه اوزرنده‌کی تأثیراتی حقنده اوفاق برمطالعه درمیان ایتمك فکرنده‌یم . پك ایی بیلیرم‌که تزر اوقونمسنه دویولماز برکتابدر . حامد بکك بلکه اك کوزل براثریدر . اثرك صحنه اوزرنده عینی تأثیر لطیفی کوستره‌مدیکنك سببنی آراشدیره‌جق اولورسه‌ق بونك قطعیاً اوینامق فکریله یازلمامش اولدیغنی کورورز . اولا تزر برتیاترو پیه‌سی اولمقدن زیاده دیالوکه بررومان قاعده‌سیله یازلمش براثردر . هیچ بریرنده effet scènique حصوله کتیره‌میور . چونکه بیتلرك ترتیبی تیاترویه موافق دکلدر ؛ ثانیاً اشخاص بربرینه پك اوزاق بولندیرلمش ، ثالثاً میزآن‌سن ایچون پك زورلقلر تولید ایدن تیرادلر ، مونولوغلر بوندن متولد اوزون بیتمز سکوتلره بوغولمش . رابعاً یواویونك باشلیجه وظیفه‌لرینی یاپمق ایچون کوکلری ، بلکلری زیارت ایتمش آدملر لازم اولدیغی یعنی اونودلمشده بوتون بونلره دیالوغ طرزنده سویله‌مز بیتلر تحمیل اولنمش. صوکرا ، بیلمم نه‌دن ، تزرك بویله برقاچ کیشیله اوینانمسنه تحمل اولنه‌میور کوکلده کیزلی برنسس ، پك لایقلی اکلاشیله‌میان برآرزو کوزل شعر اوقویان تك برکیشینك مثلا برهان‌الدین بکك بوتون کتابی یالکز باشنه اوقومسنی

ترجيح ايديورمنه اوزمان اثرك شيمدى يوق دها زياده قازانه جغنه انسانك قائل اولهجغى كليور [illegible]

لكن نا قسلم بوتون بو نظره منضم اوله رق - تز ، ماهيت ادبيه سنك قلتنه قاتى دونده فنا اويناندى . بوتون اثرى بر كيشى سوروكله يوردى : برهان الدين بك . [illegible] برهان الدين بك ، رولنك آغيرلغيله يوكلنمش [illegible] سوروكله نى كمال بكله تز رولنك هيچ (اهلى) اولميان سوزان خانمك آراسنده لطيف ايدى ، جانلى ايدى ، بر شعر روانه بر حيات ، پارلاق ابدى بر حيات عصبيه ويرمشدى . شعرده تجربه ايچون لازم اولان آهنكى ويرمك ايچون برهان الدين بك وزنلرى يك شايان تقدير بر مهارتله بوزوب قوردى . بعض ارباب تنقيد نظرنده بو بر نقيصه عد اولنور . سنه ده صحنه اوزرنده آهنك ايچون ، ترنم ايچون ، معناى شعرى سامعينه ايصال ايتمك ايچون وزنى بوزمق لازمدر الزمدر . [illegible] كيرييار برهان الدين بكه كثرتى تحقيق ايديلان ژستلر ، تز ده يك موافق ، يك مصيب دوشونولمشدى [illegible] طبيعيلوده بوز دستلرى [illegible] جانسز بيله بولدم [illegible]

ايكنجى فصلده كى مونولوغده برهان الدين بك ، بوتون قابليت صنعتكارانه سنى كوستره بيلدى . رولك تكميلنه [illegible] عكس ايتديرديكى برهان الدين بك صوكنه قدر دائما عينى متانت جنسيتى محافظه ايتدى . ايشته نهايت مشهور آرتيست برهان الدين بك [illegible] بر نجى دفعه رياسز ، صميمى القيشلرله سلاملادق . سوزان خانم بر قادينه ايديله جك حرمتدن صرف نظر ايديله بيلك لازم كليرسه تز تز رولنك [illegible] دونده قالدى [illegible] كوزل [illegible] سعادت حيات ترشيح ايدن قادين صحنه ايچون دها ضعيف ، دها شاطر رولاره صاقلانمليدر . اساساً بر قومه دينك [illegible] طاشيانان سوزان خانم ايچون ، ترجيحى ذاتاً ايكى اوكرنجه باشلايان بر قادين ايچون ترازددى اوينامق ، بالخصوص حامدك شعرينى اوينامغه قالقيشمق بر آز كولونج ، ايچه ده كوچ بر شيدر . مثلا احمد جكيت بكك مشهور پيه سنده (صبر سز ايله بكله ديكمز پيه سنده) بالخاصه شايان تدقيق ، بالخاصه لطيف ، بالخاصه تماشاينه دويولماز بر ترجمان اوله جق سوزان خانم

حامد بکك جمله‌لرینك معناسنی دها اکلایه‌میور، عینی ادای مقنع ایله حاضرونه تماشای حسنندن باشقه برشی براقمیور . واقعا سوزان خانمك براق سسنی دویمق،طبق « أو لاوالیه‌رك » چهره‌سنه بکزه‌ین چهره‌سنی سیر ایتمك برسعادت کافیه‌در. لکن انسانلر سعادت خصوصنده او قدر قناعتسزدرکه...

خلاصه سوزان خانمه ترددسز قومدی اوینامه‌رینی توصیه واونده موفق اوله‌بیله‌جکلرینی وعد ایده‌بیلیرم.

اثرك أك بویوك رولنی یوکلنمش اولان کمال بکه کلنجه ـ بر مبتدی‌یی تشجیع ایتمك بحث آخر ـ رولك عظمت وحشمتی یاننده ذلیل وحقیر قالمشدی عبدالرحمن ثالث رولنی لیراق بر آقتور اولمقدن پك اوزاق اولان کمال بکه اوینامقده بیلمم نه‌فکر واردی.؟ منظوم اوینامق ایچون، ایجابنده رولی ترنم ایده‌جك بر سس لازمدر. حالبوکه کمال بکك سسی آز وچتاللیدر . بورولك تمثیلنده ذره قدر بر عرب امیرینه یاقیشه‌جق بر حشمت کوستره‌مدی . صحنه‌ده آلیشمامش آدیملرله یورویوردی . سربست دکلدی. ده‌قلایه ایده‌میوردی . وزندن آیرلمامق ایچون نه‌قدر غیرت ایتدیکی نمایاندی . فقط بوغیرت اثناسنده غایت یاکلش بر صورتده وزنی بوزویوردی . رولك اك بویوك، اك علوی بر پارچه‌سنده ، ایکنجی فصلك علاوه‌سنك ایکنجی مجلسنده:

« طالعم موقعم نصل‌دم یمان ؟
نیایم شمدی بن آمان یارب
. . . .

پارچه‌سنی بالخاصه مونولوغده تکرر ایدن ترزم .. قرائتی اوقدر ذوقسز، اوقدر اکلاشیلماز، روحسزاوقودی‌که... تماشاکران کمال بکی غلیان حسیاتدن دکل تأثیر کثولدن صاللانیور ظن ایدیپوردی.

صوك پارچه‌ده :

(حاضر اولسون آتملی هپ خدمه.)

اوندن صوکره وارد اولان سؤاله « عدمه » جوابنی ویررکن کمال بك قودورمش کبی آتیلمیه‌جقدی. صداسنه بر ادای کنایه، بر نوع معنای تشکی

ویره‌جکدی. کمال بکده ابی بر قومه‌دی آکتوری اوله‌بیله‌جکدر. یالکز حسیات عالیه اوزرینه تأسس ایدن ترازه‌دیلر قورقارم که هنوز حسیاتی محدود بر دائرهٔ غلیانی آشمامش کنجلرمزی تعقیب ایتمه‌مکه مجبور اولدقلری یوللره سوق ایدیور. اگر کمال بك قومه‌دین اولمغه چالیشه ایدی، بوکون ناصل کندیسی برهان الدین بکك یاننده بك کوچوك قالیورسه قومه‌دیده‌ده برهان الدین بك اونك یاننده کوچوك قالیردی وبوصورتله کمال بکده ثمرهٔ صنعتك حصهٔ مکافاتنی طوپلامغه موفق اولوردی. جلال ساهرك دیدیکی کبی شمدیکی بو آلقیشلر قدر مبتدی بر آرتیست ایچون مضر برشی اوله‌ماز.

مفید راتب

انفعال

— علی جانب بکه —

براق شوسالهٔ فاجعات ایچنده حیات،
بوتون سفالت ویأسیله انجلا ایتسین؛
بزم افقلره مخصوص مائی بر دکزك
تمعات مسائیه‌سیله شمدی محاط
لسان شعرمه طولسون تأثرات محیط.

براق، شو آتیٔ مظلم پینده برقلمك
کتاب ماتمه نقش ایتدیکی بویوك ودرین
خطوط تاره قارشسین شو آفتاب قدید.

براق، شوبرك امید حیاتی، بادمسا
شوخاك اسفل نسیانه قلب ومزج ایتسین؛
دوشن وریقه‌لرك سینه‌سنده بی‌پروا
ملال وغم اوقویان کلفم لیال وأنین
یاواش یاواش اوقوسون برهوای زار وحزین.
براق، ایچمده ینه ایکله‌سین اوخسته‌سسك.

١٢ مارت ٣٢٣ آقشام

مصطفی نامق

ـ مابعد ـ

ایشته انسانك مساعئ کثیره‌سی نتیجه‌سنده نائل اوله‌جغی مکافات انسان بشر ایله تعریفی قابل اولمیان بشقه بر حسه، بشقه بر نزاکت وقدرت نظریته ذوق سرمدی‌یه نائل اولمسیدر. دوسات عادیه وغلیظه‌یی تحت انقیاد واطاعته آلارق ظرف کثیفه بر لطافت وشفافیت ویرمك نور معنوی ایله آنی ضیادار ایتمك وظیفه‌مزدر، نفس اماره‌یه حاکم اولارق انانیتدن بالاجتناب شفقت واستغراق عبادت مزج ایتمك انسان ایچون یگانه طریق هدایتدر .

شارلتانلق وارتکاب

طریقهٔ روحیه‌نك ره راسته‌ده‌کی مهالك یالکز بر طاقم بدخواهانك اهانتندن عبارت اولمیوب شارلتانلق ایله پاره قازانمغه وسیله اتخاذ اولنمسی . خصمانك نشریاتندن دها تهلکه‌لی ودهشتلیدر . چونکه بو دنیاده من القدیم منتشر اولان ادیان مختلفه‌یی تخریب ایدرك توتدن دوشیرن هپ استفادهٔ غیر مشروعه وارتکابدر، فساد اخلاقله بوزولمش بر محیطك حاصلهٔ مرضیسی هر یره انتشار ایدر، الك صاف طریقه ایقاع ضرر ایلر ، جهلك اکثریت تشکیل ایتمسی بو حاله مساعددر . الیوم کاذب خدامیلر درلو شکل ودرجه‌ده استفادهٔ غیر مشروعه‌یه قالقشه‌رق مانیاتیزمه‌یه‌ده صنعت شکلی ویرمکده درلرکه بو حال علمانك خیلی زمان علائم روحیه حقنده بیگانه بولنملرینه سبب اولمشدر .

مع هذا بازار رواجده امتعه ومحصولات مغشوشه‌نك بولنمسی محصولات خالصه وطبیعیه‌نك موجودیتنی انکار ایچون بزه صلاحیت بخش ایتمز. حقه‌بازلر کندیلرینه حکمتشناس سوسی ویررلر ، کذب وخدعه جمعیت بشریه‌نك [illegible]

اکثریت اعتباریله بر درجهٔ سفلیه‌ده بولنسی ایجاباتندندر . دائما حیله ایله صاف
برادمك پاره‌سنی چکمك فرصتدن استفاده ایتمك هر ایشه کیریور ، هر یری تلویث
ایدرك الك مقدس اساسلری تهلکه‌یه وضع ایدیور .

بو طریقه‌ده شکل تجارت ویرمکدن بیوك مضرتلر تولد ایدر ، حاسهٔ
معنویه مادیاته اصلا مناسبتدار بولنه‌مز ، ارواح علویه مادیاته مشبوع اشخاصه
تقرب ایتمز ، خدامعتقد عقیده‌نك ادنا مرتبه بوزوقلغی خادمی خطیئات عظیمه‌یه
سوق ایدوب ارواح سفلیه‌نك تأثیرات مشئومه‌سیله اخبارات کاذبه‌یه هدف ایدر .
جهالت بو بابده اهمیتسز بر مصیبت اولمیوب تأثیرات هیولایه وسیالیه حقنده
معلومات متینه‌یی حائز اولمه‌رق بو ایشه کیریشنلرده وقوعبولان تظاهرات
واخبارات کاذب اولمقله بوکبیلر ارواح سفلیه‌نك بازیچه‌سی حکمنده قالوب نتیجه‌ده
بو حقیقت خارقه‌نك وهم وخیالدن عبارت بولندیغی ظن باطلنه قاپلمقله کندیلرینی
دهز ایتمش اولورلر .

بر طرفدن جهل وبواطلك دیکر طرفدن خصومتك موانعه رغماً طریقهٔ
روحیه دها دون دوشدیغی حالده بوکون پك بیوك خطوه‌لرله ترقی ایتمش اللی
سنه اول ایلك سوزلرینی انجق میلداتمق قبیلندن لسانه القید ایکن الیوم
یریوزینك هر کوشه‌سنده کلام حقیقتبیانی استماع اولنمقده . محرملری ملیونلر
تشکیل ایتمکده و بونلرك ایچنده فنون ومعارف عالمنده صاحب نام وشهرت برچوق
ذوات محترمه بولنمقده‌در .

طریقهٔ روحیه یقیندن تدقیق ایدلدیکی تقدیرده یوقاروده سویلدیکمز وجهله
یالکز سوء استعمال دکل فرق مختلفه‌یه آیرلمش بولندقلری اکلاشیلور . اتحاد
واهنك یرینه بینلرنده تفرق کوریلور . بو حال بشریتك الیوم بولندیغی درجه‌نك
ایجاباتندندر . یریوزنده هانکی دین فرق وطرق مختلفه‌یه انقسام ایتمامشدر ؟
فقط طریقهٔ مذکوره مناظرات ومباحثاتیله فرقه‌لریله برابر یوکسلمسینه خلل
کلمه‌رك ینه بر طرفدن کمال سرعتله ترقی ایتمکده‌درکه بر کون کله‌جك بشریت
کسب کمال ایلدیه ایده انسانلرك هوسات ومنافع مادیه‌لری بر کولکه کبی کندیلریله
برابر زوالپذیر اوله‌رق حقیقت بر کوکب ضیا انشان اوله‌رق بو متردد ومتأخر اولان
جمعیت انسانیه‌یی نورلره غرق ایده‌جکدر .

كندیكی بیل

انسان بر خلیطه‌در. یعنی روح ، هیولا وجسم مادینك تركبندن وحدت حیاتیهٔ بشریه حصوله كلمشدر بومركبهٔ ثالثه‌نك بری جسم مادیدر كه مماتمزده یپرانمش بر لباس كبی ترك ایده‌جكز.

هیولا، غیر مرئی برظرف سیال اولوب روحك دماغمزده احساس ایتدیكی حسیات واعضای جسمانیه‌یه بخش ایتدیكی آثار حیاتیه‌نك انتقال وسریاننه توسط ایدرك روحدن آیرلمز وبرلكده كسب صفوت ونزاهت ایدر.

روح، جوهر ذكا، مركز قوت، منبع وجدان وحقیقت شخصیهٔ انساندر. اشته، بزده حیاتك تجلیسی، ذكائی، سیالی ومادی اوله‌رق بوعناصرك یكدیكرینه ارتباط واختلاط نتیجه‌سیدر ، بتون كائناتك تشكلات اساسیه وعنصریه‌سی‌ده بوصورتله اولوب انسان طبیعت دینیلن كائناتك كوچك قطعه‌ده بر نمونهٔ ذی حیاتی وعینیدر ، بناءً علیه انسانك تكمل وترقی نتیجه‌سیله فنون مثبته وظاهره‌نك كشف ایده‌مدیكی قوانین اسرار انكیزه كسب اطلاع ایده‌بیلمسی ممكن اولدیغی كبی روح بشرك حائز بولندیغی استعداد حسبیله تعالیسنده پایان یوقدر.

روح جسم مادیدن صیریلوب هیولای رقیقی اولان ظرفنه برونه‌رك ینه شكل بشرده بروجوده تحول ایدوب مناسبت ارضیه‌دن علاقه‌سی منقطع اولمغله ترفع ایدر. حال طبیعیسی لمس ایله حس اولنمز غیر مرئیدر، روح تمثل ایتمامش انساندر، جسم لطیفی ینه شكل بشری حائزدر. هر بررلریمز قالبی دكشدردیكمز وقت بوحال لطافته كلوب تكرار عالم مادی‌یه عودتله مجادلاته داله‌رق تكملمز ایچون لازمكلن مشاغل واضطراباته دوچار اوله‌جغز، جسم مادی برسوارینك حربدن اول قوشانوب‌ده، حربك نهایتنده ترك ایتدیكی سلاحه مشابهدر.

حیاتك تكرری وروحك تجسدی یالكز تلقینات ایله تأید ایتمیوب ارواحك عالم رؤیتده تظاهر واخباراتیله بوكون انسانك بعدالموت نه كبی شرائط حیاتیه‌یی احراز ایده‌جكی مرتبهٔ تحققه واصل اولمشدر. بز اثرمزك بوقسمنی احصادن بیرون اولان اخبارات روحیه ایله عالم دیكرك مساعی ووظائفی ، حظوظات واضطراباتی نه‌دن عبارت بولندیغنه حصر ایتدك . بوموضوع برفرضیه وخیال اولمیوب بودنیادن كلوب كچن ارواحك اخبارات وارشاداتی ثمره‌سیدر، انسانیت

ایچون بوینه بیوك بر موفقیتدر ، ظلمت مجهولیتده قالمش اولان بوحقیقت ، بولوحهٔ نورانیت مکافات ومجازات آتیهٔ منتظرهیی بزه عکس ایتدیرییور . بوانکشاف عظیم افعال وحرکاتمزده تبدلات حصوله کتیردرك آتیده هرروح کندی دکرینه کوره برموقعه نائل اولهجغی تأید ایتدیکی تقدیرده قانون انصاف وعدالتك الدن براقلمامسنه خدمت ویر یوزنده عقل وحکمت واخلاق حسنهنك تعمیله بزلری مصائب حیاته قارشو تقویه ایدرك اعتقادمزه متانت بخش ایدهجکدر.

صوك ساعت

حالت نزعده نهلر اولییور، روح عضلات وعظامدن متشکل قفسندن نصل قورتیلیور ؟ بودهشتلی دقیقهده نهکبی احتساسات وتأثرات کندیسنه انتظار ایدییور ؟ اصل منفعت بونی بیلمکدهدر، حیات یارین بزدن فرار ایدهجك موتدن قورتولمق غیر ممکندر .

امدی مکافات ومجازات آتیه حقندهکی اخبارات دینیه بوکون ارواح طرفندنده تأکید اولنمقدهدرکه بروجه آتی درج ایدییورز:

موتی متعاقب روحده اویانان احتساسات نهایت درجهده مختلف اولوب دنیادهکی مزاج واستحقاقه واخلاقندهکی علویته تابعدر . افتراق همان دائما بطی وتدریجی اولوب بعضاً موتدن چوق زمان اول وقوعه کلکه باشلامقلههیولانك جسم مادیده صوك روابط سیالیسی منقطع اولنجه خلاص واقع اولور،روابط سیالیهنك جسم مادییه درجهٔ شمول ونفوذی قوتلی ایسه سکرات موت او درجهده ممتد واضطرابلی اولهرق روح چوق صیقنتی چکر وجسمك هیجان دلخراشندن او مرتبهده متأذی اولور ، برکمسهکه حال حیاتنده امور دنیویهدن کف ید ایدوب اخلاق فاضله ایله تصادف ایدرك وظیفهسنی ایفا ایتمشدر، بعضلرینه اضطراب انکیز اولان موت بوانسان ایچون ذوق آور بررؤیایی متعاقب لطیف براویقودن بشقه برشیٔ دکلدر. خلاص سریع وغایت قولایدر، عکس حالنده حالت نزع پك مجادلهلی وامتدادلیدر .

هرحالده روح جسمدن آیرلمسنی متعاقب موقت بر پردهٔ کابوس ایله محاط قالیر ، نقط ارواح طیبه درحال بوکابوسدن خلاص اولهرق حیات سماوینك عظمت ولطافتنی کوریرتماشایه باشلار. قبایح ایله مشبوع ارواح ایچون بولطافته

قاووشنجق پك بعید قالیر . کسب صفوت وکمال ایده‌میان ارواحك اك کثیری
بعد الموت دخی خیلی زمان حیات جسمانیتده بولندقلرینی ظن ایدرلر، هیولاکه
نیم مادیدر، کسب صفوت ایده‌مدیکی ایچون روح کندینی اعضای جسمانیتده
گوردرك عین اعتیادات وحسیاتله متجنس اولور.

طبقات سفلیه‌ده بولنان ارواح ایسه، عمیق بر ظلمت، مدهش بر عزلته
مستغرق اوله‌رق تعریفی غیر قابل برخوف ابدی ایچنده قالیر. جاهلر بو ظلمت
مخوفه آره‌سنده محو وافنا ایتدکلری اشخاصك اشکال مهیبه‌لری ایله بلاانقطاع
دوچار وله واضطراب اولورلر . عدمه وحیاتك جسمانیتدن عبارت بولندیغنه
قائل اولانلره ساعت افتراق پك دهشتلیدر ، بونلر کمال یأسله حیات قرارینه
یاپیشورلر، چونکه بو صوڭ دقیقه‌ده شبهه‌لری زائل اوله‌رق پك دهشتلی بر عالم
گوزلرینك اوکنده بلیریر؛ اوکا نظرده درین بر اوچوروم آچیله‌رق بونك قعر
بی پایانه سقوطی تأخیر ایتمك ایسترلر، ایشته بو آنده مدهش بر مجادله باش
گوستروب آیرلمق ایسته‌ین ماده‌یه روح مسلط اوله‌رق بو سفیل جسمی ترك
ایتمامك ایستر و بعضاً ده پرچیانمش کبی جسم مادینك بسبتون تفسخ وتحلله
قدر آیرلمز ، بر روحك رمزینه گوره بو اوانده دوداقلرینی بر طاقم قورتدلرك
کمیردکلرینی حس ایدر.

دنیاده محن ومشاقه تحمل ایدوبده طوغرولقدن آیرلمیان انسانك کمال سکون
وجسارتله دقیقهٔ موته منتظر اولور؛ واستقبالندن امین اوله‌رق روحنی ماده ایله
توحید ایدن روابطك رخاوتیله بالسهوله جسدندن مفارقت ایدر، بو حالك کندیسنه
ابتداء توه‌مده عارض اولان خفیف بر اویوشاق کبی گلیر.

فداکار وفداکاری ایله کسب صفوت ایدن روح ، مسکن جسمانیسنی ترك
ایدر ایتمز ، حیات مادی‌نك عوارضندن ایلشیکنی کسیلدیکنی تمامیله بولندیغنی
حس ایدر نهایت اطلاق تحررده بولندیغنی ملاحظه ایلدکدن صوڭرا منور حقیقی آنجق
ضیای عالم آراسیله تصل دائره‌سنه تخطرات حزینه اوزرینده بوجینو رتبه مندفع
اوله‌رق امرار ایدوبده یکی داخل اولدیغی حیات نوینك بر مدت مبهوت
ومتحیر قالدقدن صوڭره نیم شفاف بر تولك ارقه‌سندن مشاهده ایدیلن مناظر غیر
واضحه‌یه مشابه رقیق لطافت لطیف وغریب بر منظرهٔ اسرار انگیزه قارشیسنده
اشتیاق وتردد ایله متحیر بر حالده ایکن ، رعشه پیش نظرنده‌کی نیم کثافت‌ده دخی

زائل اولمغله بر ضیای مشعشع لمعان ایدرکه ضیای شمس بو نوره نظراً ظلمتدر
بو بر نور روحانیتدر، کیتدکجه بو نوره مستغرق اوله‌رق تصوری غیر ممکن بر
ذوق وسعادت سرمدی‌یه نائل اوله‌رق بر قوت نوجوانی ایله بو امواج لطافته
داله‌رق تردد وخوفی کلیاً زائل اولمغله ظرفی بر یوزندن ومدفنك اطرافنده
کوز یاشی دوکنلردن چویره‌رك عوالم علویه‌یه انعطاف ایتدیرر اوراده حیات
جاودانی وملاحت ملکیه‌یی حائز دوستلره ملاقی اوله‌رق دلاکتلریله استعدادی
نه‌درجه‌ده ایسه اودرجه‌یه قدر صعود ایدر وبو مرتبه‌ده کندنده بشقه اعضا
وحساسیت اویانه‌رق مسعودیت ابدیه‌یه مظهر اولور.

موجودیت دنیویه‌سی بر آز بولانق اولوب‌ده بیوك کناهلردن ازاده بولنمغله
برابر حیات جاودانی‌یه استحقاق کسب ایتمامش اولان ارواح جسدی ترك
ایدرکن عظیم بر خوف وتردده دوشرکه دوچار صدمات اوله‌رق جسددن
بر سیفك غلافندن چیقمسی کبی اولدقجه زورلقله خروج ایدرك کسب سربستی
ایدر ایسه‌ده کندیسنی استیلا ایدن خوف وتردد‌له ممزوج بر کابوس حسیله
بوسربستی‌یی استعمال ایده‌مه‌رك حیات جسمانیه‌یی امرار ایتدیکی مواقعدن بر
درلو آیریله‌مه‌رق حیاتنی تقسیم ایتمش اولدیغی افراد‌له برابر بلا انقطاع متألم
اولمق صورتیله خیلی زمان دوچار مجازات اولدقدن صکره ارواح عالیه‌نك
شفاعتیله اضطراباتی تخفف وبر یوزینه بند ایدن روابطك چوزلمسیله بر درجه
مظهر ترقی اولورسه‌ده طبقات عالیه‌یه نسبةً بودرجه‌سی‌ده نیم مظلمدر.

عموماً مدید بر خسته‌لغی متعاقب افتراقك اضطرابی خفیفدر، چونکه یواش
یواش هیولانك جسمده‌کی سریان سیالیسی کسب ضعف ایتمش اولدیغندن
روحك خروجی آسان اولور. موت فجئوی‌ده تسلیم روح پك دخی شاقدر. زیرا
حیات جسمانیت حال تمامیتده‌در. منتحرلر احتساسات هول انکیزدن هیچ
قورتیله‌مزلر، حال حیاتلرینك صوك دقیقه‌لرنده‌کی احوالی الی نهایه حس ایدرلر.
حیات فانیده روحمزك استقبالندن خبردار اولمق موته حاضرلنمق ایچون فائده‌لی
واهمیت عظیمه‌یی حائز بر مسئله‌در، صوك دقیقه‌ده بزه امداد ایده‌جك وافتراقمزی
تسهیل وکشاده اولان عالم دیکرده ترقیاتمزی تأمین ایده‌جك یکانه تحصیلدر.

— مابعدی وار —

خلیل

- مابعد -

وداد بهجت ، لامبانك قرمزى آباژورى آراسندن دوكولن شلالهٔ ضيا آلتنده ، اطرافنى خفيف برهالهٔ حمرت صارمش سيماسنك ياندن كورونن بر قسميله صاچلرينك ايپك دالغهلرندن وجوده كلمش شيق توالتندن ؛ صيقى البيسهسى ايچندن طاشاجق ظن اولنان دولغون وجودينك شكل ارتسام ظريفندن پر شعر وخوليا كوزللكلر استدلال ايديلهبيلن بوكنج قزى ؛ بويله دويه دويه تدقيق ايدهبيلمكدن ، قلبنده ، برمسعوديت شديدهتأثيريله اعصابنى كوندن كونهمقاومتسز براقان بوعطش آتشين سودايى تطمين ايتمش اوليور وعين زمانده بوعشقه قارشى دويولان انجذابلر ، آتشلر كسب اشتداد ايدهرك اونى بوسبوتون دلى ايدييوردى . بو ، داهانه زمانه قدر دوام ايدهبيليردى ؟.. اكر نزيههدن چكينهسه همان كيدوب قلبنك ايچنده ميال اتساع بر بخار شدتيله محفظهسنى پارچالامق ايستهين بوتون بوفورانلرى برر برر بوشالتارق اوندن بر جواب تسليت تمنى ايدهجك وبى شبهه ، آرتق اوده مقاومت ايدهميهجكدى . فقط اونى بوتون بوجرأتلردن آليقويان اسباب ؛ هرخطوهٔ حركتنده قارشيسنده ديكيلان برمانعه قوتيله دوشونجهلرينى زير وزبر ايدر .. شمدى برشيئهقرار ويرملكلازمكلهجكنه قناعت ايدركن براز صوكرا فكرندن نكول ايتمك مجبوريتنى حس ايدر .. وبو صورتله بوتون نشانلرنده بر انكسار معنوىيه دوچار اولارق همان رجوع ايدردى . ايشته شمدى ينه ذهنندن كلوب كچن بوفكرله بردقيقه قلبى چارپدقدن صوكرا بونك نهقدر خطالى برحركت اولاجغنى درك ايدهرك همان رد ايتمشدى . نزيههنك ؛ هرشيئى كيدوب آننهسنه سويلهجكنى بيليردى . بالخاصه بومسئلهده اوكا برشى بللى ايتمهمك ايجاب ايتديكنه قناعت ايدر وبويلهجه بوتون حركتنده بر تقيد كوزهتيردى .

بو اثناده قاپی آچیلارق ایچری‌یه ماری کیردی. نزیهه‌یه برشی سویله‌دی. صوکرا قاریولانك آلتندن کان قوطوسنی آلارق چیقدی. شبهه‌سز نزیهه‌یه کان چالدیراجقلردی. بر آز صکره نزیهه‌ده قالدی. ژولیده‌یه برشی سویله‌دکدن صوکرا بکله‌مه‌دن چیقدی. او، قولله‌کسیونی تدقیق ایدییوردی. وداد بهجت، اونی اودانك ایچنده یالکز کورمکدن او آنده ذهننه‌کلن بر فکرله‌صندالیه‌سنك اوزرنده طوغرلدی. شو دقیقه‌ده بو فرصتدن استفاده ایتمك محققدی. مادامکه آرتق تحمل ایده‌میوردی. هرشیئی کوزه آلارق ایچری‌یه کیره‌جك و بوتون دردلرینی اوکا دوکه‌رك آرتق طاقت کتیرده‌له‌مه‌ین بو عذابلره، بحرانلره بو کیجه نهایت ویره‌جکدی...

وداد بهجت، او اثناده کوزلری دومانلانمش برسرخوش محاکمه‌سزلکیله نتیجه‌نك نه‌یه منجر اولاجغنی حتی دوشونمکه لزوم کورمه‌دن او دقیقه‌ده بوتون مشکلاتی اقتحام ایچون اوکا خارق‌العاده بر متانت بخش ایدن بر جرأتکارلقله بالقونك قاپیسنه دوغری ایلریله‌دی. قاپی‌یی آچارکن قلبی، او درجه‌ده چارپیوردیکه همان اوراده‌ یغیلوب قالمقدن قورقدی. ژولیده، قاپینك آچیلدیغنی ایشیتمه‌مشدی. قولله‌کسیونك صوك یاپراغنی چه‌ویردکدن صوکرا، چیقمق اوزره ایدی. کندیسنه‌دوغری یاقلاشان بر آیاق سسیله باشنی چه‌ویردی. ودادی، قارشیسنده کورر کورمز بردن دوکدی. صوکرا بر ثانیه ایچنده ذهننی طوپلایارق قاچمق ایسته‌دی. فقط اللرینك، ودادك اووجلری ایچنده محبوس قالدیغنی کورونجه آرتق مقاومت ایتمك قابل اولامایاجغنی آکلایارق بیلکلرینی قیراجق کبی تضییق ایدن بو رعشه‌دار قوللره، برمدت چیرپیندقدن صوکرا نهایت عرض تسلیمیت ایدن ضعیف بر قوش عجزیله مغلوب اولمشدی...

شمدی ایکیسیده، بوغازلرینه قدر کلوب طیقانان برشیئله یکدیکرینه‌قارشی بر رکلمه تلفظنه امکان براقمایان بر خاجان ایچنده اویله‌جه دوریبورلر و بربرینه کلیدله‌نن پارماقلرله بو ایکی قلب آراسنده برله‌شن برسیالهٔ آتشینك، درمانلرینی کسن لرزه‌لریله تیتره‌یورلردی. اویله‌که انسانی بر آن ایچنده سرسماشدیرن بر رعشهٔ صاعقه ایله اولدقلری یرده دوکمش کبیدیلر. برمدت، بو ایکی روحی یکدیکرینه جذب ومص ایدن بر مرکوزیت عمیقهٔ نکاه ایله باقیشدیلر. صوکرا ژولیده، اللرینی قورتارمق ایسته‌یه‌رك بر حملهٔ آتشبث ایله چکیندی. فقط بو اثناده

بیلکلرینی قیراجق کبی صیقان بو الّلردن قورتولامیه‌جغنه قناعت ایده‌رك خاجانلی ، بوغوق بر سسله :

— رجا ایدرم .. دیدی بنی براقکز ...

وداد بهجت ، رعشه‌دار قوللریله اونی کندیسنه چکرکن او ، برچوجق کبی یالواریپورو :

— اه عشقنه اولسون .. براقکز دیپورم .. شمدی اوستمزه کله‌جکلر .. صوکرا مفتور :

— اوف ، یاربی سن بیلیرسك ... دیپوردی .

دلیقانلی نهایت تحمل ایده‌میه‌رك :

— بنی اولدرمکمی ، ایسته‌یورسك ژولیده ! .. دیدی . کوریپورسککه بن اولیورم ؟ هلاك اولیورم ...

ژولیده ، تحاشی ایدرك :

— لکن سزموقسمزك نه‌قدر تهلکه‌لی اولدیغنی دوشونمیورسکز .. یابرسی کوررسه ... براقکز ؟ رجا ایدرم براقکز کیده‌یم ...

وداد ، خاجاندن بوغوله‌رق :

— خیر .. دیپوردی . کیمسه کورمز ...

ژولیده ، یالواریپوردی :

— آیاقلریکزی اوپه‌یم براقکز ، اکر کورولورسه‌ك أمین اولکزکه محو اولدم دیمکدر ...

وداد ، تأمین ایدیپوردی :

— قورقمه .. دیپوردی . بریسی کلیرسه بن بالقونه چیقارم .. یالکز اعتراف ایتکه سنده بنی سه‌ویپورسك .. ایشته بن سندن بونی ایسته‌یورم .. نصل ، سنده بنی سه‌ویپورسك دکلمی ؟ .. سویله ژولیده .. بنی تأمین ایت .. بکا بونی اعتراف ایتکه مسعودیتمه قانع اولایم .. یوقسه بنی هلاك ایتمش اولورسك

او ، جواب ویرمیوردی . بر مدت ساکتانه باقیشدیلر ؛ صوکرا وداد بهجت ، اونی قوللری آراسنه آلارق تیتره‌ك بر صدا ایله :

— باق ، سکوت ایدیپورسك .. بندن بوقدرجق بر سعادتی دریغ ایدیپورسك .. دیمك بنی سه‌میورسك ! ...

ژولیده ، کوزلرینك سرزنشکار بر باقیشیله وداده باقدی؛ صوکرا سیاسی خفیف بر سایهٔ حجاب ایله تیزلرارق کوزلرینی ایندیردی. ویاواش برسسله :

— نیچون اویله سویلهیورسکز؟... دیدی.

وبوجملهسیله حسیاتنی اعتراف ایتمش اولدی. وداد بهجت ، شمدی قابنده عظیم بر سعادتله بوی قوللری آراسنده، کندیسنه عرض تسلیمیت ایدن وجودی دراغوش ایدهرك یوزینی، صاچلرینی بر باران بوسه ایچنده احاطه ایدیورواوکا نصل تشکر ایدهجکنی بیلهمیهرك، آووجلرینك ایچنده حالا قورتولمغه چالیشان بو، منتی هینی زمین اللری متوالی بوسهلرله اویپور، اوپیوردی...

او اثناده دیکر اوداده، مدیحهنك نسسنی ایشیتدیلر. ژولیده، بردن فیرلادی:

— آمان.. دیدی. مدیحه کلیور...

وداد بهجت ، بوقدرجقله اکتفایه راضی اولامایان بر قناعتسزلکله:

— اکر.. دییوردی. بکا بر ملاقات وعد ایدرسهکز...

ژولیده، تأمین ایدییوردی:

— امین اولکز.. دییوردی. سوز ویرییورم.. لکن شمدی مساعده ایدیکز..

وداد بهجت :

— پکی.. دیدی. فقط نهزمان ونرهده؟...

ژولیده ، وعد ایتدی :

— بن سزه یازارم.. البت بریرده کوروشورز...

بوقرارلاوزرینه آرتق آیریلیورلردی. وداد بهجت، اونی بردفعه دهااویمك ایستهدی؛ اوموزلرندن چکهرك آتشین دوداقلریله اونك دوداقلرینی آراشدیردی مدید ومحبتکار بر بوسهٔ شـودا ایله اوپوشدیلر. ژولیده قاپیدن چیقارکن وداد بهجت، تکرار ایدیوردی:

— مکتوبکزی مطلقا بکلرم ...

ژولیده ، باشنك براشارت موافقیتله :

— امین اولکز ... دیدی .

شمدی وداد بهجت ، بالقوه عودت ایتمش وقلبنك الآن دوام ایدن

خلجانیله صندالیه‌سنه اوطورمشـدی . معنویاتنده ، اوزون بر بحراندن صوکرا بقیهٔ اضمحلالی قالان بر عصبیتك پریشـانیتلریله درین بر یورغـونلق واردی . اودرجـه‌ده‌که وجـودنده عظیم بر رخاوتله دور نقاهتـه کیرمش برخسـته‌نك درمانسزلقلرینی حس ایدییوردی …

شمسی روحنده ، بوتون او هیجانات سودا آراسنده، عشقنك آتشلرینی خسرانلرینی تسکین‌واقناع ایدن براطمئنان حسیاتله قلبی شیشیور .. دوداقلرنده بر تبسم بختیاری ایله ، کیجه‌نك خفایای سکوت‌وخولیاسنه دالارق؛ شودقیقه‌دن اعتباراً باشلایان حیات مسعودهٔ غرامنك استقبال آمالنی دوشونویوردی …

. . .

همان ایکی ساعته یقین برزماندن بری ، بوراده ، بریسی طرفندن کورولمك احتمالیله خلجاننده‌ن بوغوله‌رق بکله‌مکدن آرتق صیقلمشدی .. دیوارك کنارینی بویدن بویه قاپلایان آبلانتوز فدانلری آره‌سـندن ، یاواش یاواش ایلریله‌یه‌رك قاپینك باشـنده ، اطرافی یابانی اوتلرله ، صـارماشیقلرله احاطه ایدلمش قمریه‌یه قدر کلدی . اوراده بر آقاسیانك یاننـده دورارق کوشـکك پنجره‌لرینه دقت ایتدی . اطرافده یوکسـه‌لن سـالدیده چام آغاچلرینك قویو کولکه‌لری آراسـنده بیاض جبهه‌سی کورونن بوجسیم بنـانك ؛ یارم عصرلق برزمانك بارثقلتنه مقاومت‌ایتمکدن قانبورلاشمش کبی دوران باصیق‌سقفی آلتنده اویویان برجهان خولیانك اعماق سکوننده بر پری خیال آرایان کوزلریله قراکلقلری تجسس ایدرکن آلت قاتده برپنجره‌نك ، یاری‌یه قدر آچیلمش پانجورلری آراسـندن خفیف برضیـا دالغاسی کچدی . صوکرا دیکر اوداده بریسـنك ، النده براداره لامبه‌سیله دولاشدیغنی کوردی . بو ، احتمال، کیجه اویانانلردن بریسی ؛ بالکه برخدمتجی ایدی . بردقیقه صوکرا غائب اولدی …

(مابعدی وار)

جمیل سلیمان

ایکنجی جلدك نهایتی

صاحب امتیاز : صالح سری

